SKUPŠČINA SRS
DOKUMENTACIJA
št-s: 2118

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje

od 30. marca 1983
do 20. aprila 1983

8

ljubljana 1984

skupščina
socialistične
republike
slovenije

sejni zapiski

seje: 30.3.1983
20.4.1983

ljubljana 1984

St-S:21/8
Sekretarijat Skupštine SRS
DOKUMENTACIJA
Zav. št. 395/84

Z B O R Z D R U Ž E N E G A D E L A

15. SEJA

(30. MARCA 1983)

Predsedoval: Martin M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.o5 uri.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 15. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 93. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za današnjo sejo zbora in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednika Darka Mižigoja, za člana pa Nika Stanija in Marijo Sotlar.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Ne želi.) Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (lo9 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 15. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim verifikmcijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor.

Na sejo zbora so k posameznim točkam dnevnega reda vabljeni predstavniki: Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Zavoda SR Slovenije za statistiko, Zadružne zveze Slovenije, Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije, Turistične zveze Slovenije, Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije, Zveze društev za varstvo okolja Slovenije in Urbanističnega inštituta Slovenije.

Na sejo zbora so vabljeni tudi člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter predstavniki in poročevalci odborov, komisij in skupin delegatov Skupščine SR Slovenije.

V zvezi z delegatskimi vprašanji vas seznanjam, da ima po poslovniku Skupščine SR Slovenije delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim upravnim organom vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti.

Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila in pojasnila od predsednika Skupščine, predsednika zbora in predsednikov delovnih teles.

Glede na to prosim delegate, ki nameravajo postaviti delegatska vprašanja, da jih posredujejo v pismeni obliki že na začetku seje, da bi lahko takoj o tem obvestili Izvršni svet Skupščine SR Slovenije oziroma ustrezne republiške

funkcionarje. S tem bi omogočili Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije oziroma posameznim funkcionarjem, da se na odgovor pripravijo in na vprašanja odgovore, če bo le mogoče, že na današnji seji.

Za današnjo sejo ste na klop prejeli seznam gradiv k posameznim aktom, zato teh gradiv ne bom posebej navajal. Prav tako ste za današnjo sejo prejeli na klop listo predstavnikov Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k posameznim točkam dnevnega reda, zato tudi teh pri obravnavi posameznih zadev ne bom posebej navajal.

Obveščam vas,da bomo po dogovoru s predsednikom Zbora občin na skupnem zasedanju poslušali uvodno obrazložitev:

1. k predlogu za izdajo zakona o prostoru, ki jo bo podal Jože Kavčič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora,

2. k poročilom o kmetijski problematiki, ki jo bo podal Milan Kneževič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,

3. k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji, ki jo bo podala Bogomila Mitič, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo.

Komisija za verifikacijo je končala svoje delo. Prosim predsednika, da zboru poroča.

D a r k o M i ž i g o j : Tovariš predsednik! Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za 15. sejo Zbora dne 3o. marca 1983 je naslednje.

Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 135 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 88 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 13 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, s kmetijskega področja 13 delegatov, z obrtnega področja 3 delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov in s področja oboroženih sil 1 delegat.

Za posamezno delegatsko mesto so za različne točke dnevnega reda poslale več delegatov naslednje skupine delegatov: 21. okoliš Piran, in sicer Milana Vugo in Franka Kramerštetterja.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje: 4. okoliš - 1 delegat, 23. okoliš - 1 delegat, 25. okoliš - 1 delegat, 27. okoliš - 1 delegat, 38. okoliš - 1 delegat, 4o. okoliš - 1 delegat, 43. okoliš - 1 delegat, skupno 7 delegatov.

Socialno-zdravstveno področje: 1. okoliš - 1 delegat, kmetijsko področje: 7. okoliš - 1 delegat, 8. okoliš - 1 delegat, 9. okoliš - 1 delegat, lo. okoliš - 1 delegat, 11. okoliš - 1 delegat, skupno 5 delegatov; obrtno področje: 2. okoliš - 1 delegat in 3. okoliš - 1 delegat, skupno 2 delegata.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi kdo razpravljati o poročilu komisije? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem bomo o poročilu glasovali v celoti, ker ni sporno nobeno pooblastilo.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (128 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 15. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 1. t o č k o d n e v n e g a r e d a, to je na določitev dnevnega reda 15. seje Zbora združenega dela.

Z dopisom z dne 9.3.1983 sem razširil dnevni red seje s predlogom zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah. Razlogi za razširitev so bili navedeni v razširitvi.

Z istim dopisom sem vas obvestil, da umikam z dnevnega reda seje predlog dogovora o trajnih in stabilnih virih financiranja blagovnih rezerv. Razlogi za umik so bili navedeni v dopisu.

Dnevni red današnje seje sem razširil še s predlogom zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih. Razlogi za razširitev so bili navedeni v spremnem pismu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije.

Glede obeh razširitev predlagam, da glasujemo skupaj.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagane razširitve.

Glede na navedeno predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 15. seje Zbora združenega dela,

2. odobritev zapisnika 13. seje Zbora združenega dela,

3. predlog za izdajo zakona o prostoru,

4. poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva,

5. poročili Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije: - o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982,

- o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982,

6. poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji,

7. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih,

8. predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona,

9. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona,

10. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov,

11. predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983,

12. soglasje k sklepu Skupščine občine Murska Sobota o odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih,

13. obravnava statutov: Pedagoške akademije Univerze v Mariboru, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru, Visokošolske temeljne organizacije Razredni pouk in Pedagoške akademije Univerze v Mariboru, Visokošolske temeljne organizacije Predmetni pouk, Višje šole za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,

14. predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983,

15. predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah,

16. osnutek odloka o merilih za nadomeščanje kreditov iz primarne emisije za selektivne namene s selektivno monetizacijo,

17. predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger 1984 v Sarajevu,

18. volitve in imenovanja,

19. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev predlaganega dnevnega reda? (Ne.)

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (134 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje soglasno sprejet.

Prekinjam sejo Zbora združenega dela, ker bomo delo nadaljevali na skupnem zasedanju z Zborom občin.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.3o uri in se je nadaljevala ob lo.3o uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Preden preidemo na 2. točko dnevnega reda, bi vas rad obvestil, da so medtem prišli na sejo zbora še delegati s področja gospodarstva: Jože Brate, 25. okoliš, Novo mesto, Jože Ajd 43. okoliš, Slovenska Bistrica; iz kmetijskega področja Majda Zavšek-Urbančič 9. okoliš, Žalec, Alojz Tomažin, 11. okoliš Brežice; iz socialno-zdravstvenega področja Dunja Kosmač, 1. okoliš, Ljubljana Center in iz gospodarskega področja 4. okoliš - Ljubljana.

Prehajamo na 2 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na odobritev zapisnika 13. seje Zbora združenega dela.

Osnutek zapisnika ste prejeli. Danes ste na klop prejeli tudi osnutek zapisnika iz 13. seje o obravnavi strogo zaupnih gradiv. V pravilniku o ravnanju z gradivi strogo zaupne narave je določen tudi postopek za pripravo in obravnavo posebnega zapisnika. Zato prosim, da glede tega zapisnika upoštevate, da je strogo zaupne narave. Ima kdo kakšne pripombe oziroma dopolnitve k zapisniku 13. seje Zbora združenega dela?

K razpravi se je prijavil tovariš Milan Spruk, področje gospodarstva, Ljubljana Bežigrad.

M i l a n S p r u k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, gospodarsko področje, 1. okoliš, je na svoji seji dne 24.3.1983 obravnavala gradivo za 15. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije in imela naslednje pripombe in predloge:

Delegati smo obravnavali zapisnik 13. seje Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije z dne 4.3.1983. Ugotovili smo, da je dnevni red obsegal pet točk, medtem ko je iz zapisnika razvidna obravnava treh točk dnevnega reda. Iz zapisnika je sicer razvidna pripomba, da sta bila na seji obravnavana tudi dva akta strogo zaupne narave ter da bo o obravnavi teh aktov pripravljen poseben zapisnik. Verjetno tu ne gre za tako strogo zaupna akta, da se ne bi smelo navesti naslovov, saj vsi vemo, da gre za osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu ter osnutek zakona o dopolnitvah odloka o skupni devizni politiki Jugoslavije za leto 1983.

Delegati smo na seji skupine delegatov poslušali tudi poročilo o poteku 14. seje zbora, ki je bila 16. marca 1983. Dnevni red 14. seje je bil razširjen z zakonom o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu, ki je bila obravnavana že na 13. seji. Zbor združenega dela je namreč na 13. seji o obravnavi te problematike sprejel obvezujoče sklepe za delegacijo v Zboru republik in pokrajin. Glede na to, da zapisnik 13. seje ne vsebuje obravnave te problematike, niti sklepov, delegati, ki so bili navzoči na 14. seji, niso imeli vpogleda v sklepe in stališča, sprejete na 13. seji Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Posledica neseznanjanja delegatov s sklepi in stališči, sprejetimi na predhodni seji, je prenagljena odobritev soglasja k sprejemu zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu. Zavedati se moramo, da bo imel ta zakon hude posledice, saj bo povzročil nadaljnje naraščanje cen in padec življenjskega standarda delovnih ljudi in občanov. Delegati naše skupine smo že na 13. seji bili mnenja, da tak način obravnavanja in sprejemanja gradiv ni v skladu s prizadevanji za dosledno spoštovanje določil poslovnika Skupščine SR Slovenije. Hkrati smo tudi opozarjali, da kratek časovni rok ne omogoča širše razprave v delegatski bazi in kvalitetnega odločanja. Delegati smo že takrat želeli, da se podobne situacije ne bi več ponavljale. Žal pa smo bili že na naslednji, to je 14. seji zopet priča taki praksi. Vse našteto skrajno negativno vpliva na uveljavitev delegatskega sistema in odnosov, še posebno pa na aktivnost in zainteresiranost delegatov pri njihovem delu.

Zavedati se moramo, da to ni bil edini primer odločitve, ki je bila skrita pod plašč delegatskega odločanja, kot na primer prispevne stopnje iz osebnih dohodkov v decembru 1982, čeprav smo delegati takim odločitvam že v osnovi nasprotovali.

Ugotavljamo, da smo tako pravno-formalno sicer dali soglasje naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin, vendar odklanjamo vsako moralno odgovornost za posledice, ki bodo nastopile po uveljavitvi tega zakona in s katerimi bodo soočeni delovni ljudje in občani.

V skladu s četrtim odstavkom 127. člena in z drugim odstavkom 128. člena poslovnika Skupščine SRS zahtevamo, da se to vnese v zapisnik.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati o zapisniku 13. seje? (Nihče.)

Če ne želi nihče, potem bom skušal odgovoriti na pripombe delegatov iz Ljubljane Bežigrad. Strinjam se s pripombami delegatov, ki ugotavljajo, da obravnavanje aktov po hitrem postopku otežuje delovanje delegatskega sistema. Vendar moram najprej reči, da način ravnanja z zapisnikom, ki je strogo zaupne narave, kar sem že uvodoma povedal, določa pravilnik o ravnanju z gradivi zaupne narave. Zbor združenega dela je ta pravilnik sprejel. Tako ni stvar naše presoje, ali je od primera do primera material strogo zaupne narave ali ni, ampak smo dolžni sprejemati opredelitve Skupščine SFRJ, ko opredeli neke materiale kot strogo zaupne. V tem primeru ne moremo samovoljno spreminjati te opredelitve. Pripomba delegata glede navedbe naslovov je sicer utemeljena, glede na navedeni pravilnik pa moramo tako ravnati, kot je v njem določeno. Ko bomo preverili izvajanje tega pravilnika v praksi, bomo proučili, kaj bi bilo mogoče narediti tudi glede vprašanja, na katerega je opozoril delegat.

Ugotovitev delegatov glede informiranja delegatov na 14. seji ne drži, ker je delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin na tej seji

podrobno poročala o usklajevanju v delovnih telesih Zbora republik in pokrajin, zlasti glede vsebine sklepa, ki je bil sprejet na 13. seji.

Če na kratko povzamem, je delegacija v Zboru republik in pokrajin uveljavila vse zahteve, razen glede obdavčenja sladkorja, kjer ni mogla v celoti uveljaviti predloga Skupščine SR Slovenije. Ko je bilo delegatom natančno obrazloženo, za kakšno spremembo gre, so se z velikim številom glasov odločili za novo pooblastilo, ki je omogočilo nadaljevanje usklajevanja. Tako trditev skupine delegatov, da delegati na 14. seji niso bili informirani o vsebini sklepa 13. seje, ne drži. Morda je delegat skupine delegatov 1. okoliša pomanjkljivo poročal iz te seje.

Ne razumem pa ocene glede prispevnih stopenj iz osebnega dohodka v decembru 1982. Moram reči, da Zbor združenega dela ni sprejemal nobenih prispevnih stopenj v decembru 1982. Sprejel je sicer dva zakona o davkih iz osebnih dohodkov, ki pa sta bila obravnavana v rednem postopku, in sicer glede o,3 odstotnega povečanja davka iz osebnega dohodka na 1,3 odstotke za kotizacijo do zveznega proračuna in o,4o odstotke za oblikovanje sredstev za blagovne rezerve. Vse druge prispevne stopnje, ki so se sprejemale v občinskih skupščinah in v interesnih skupnostih na ravni občin in v republiških interesnih skupnostih, so stvar odločanja teh delegatskih struktur. Kolikor ste imeli v mislih davka iz osebnih dohodkov, ki sem jih navedel, potem bi morali natančno obrazložiti, kaj je bilo narobe pri obravnavanju in sprejemanju.

Glede pritiskov za sprejemanje določenih stvari po kratkem oziroma hitrem postopku, ki so predmet obravnave v Zboru republik in pokrajin, naj vas seznanim, da nenehno temu nasprotujemo. Zato smo na 13. seji zbora tudi sprejeli poseben sklep, s katerim smo izrazili nezadovoljstvo nad predlaganjem zadev po hitrem postopku s strani vodstva Zbora republik in pokrajin. Predsédnik Skupščine tovariš Vinko Hafner je v zvezi s takim načinom dela poslal še posebno pismo predsedniku Skupščine SFR Jugoslavije. Tako vodstvo Skupščine SR Slovenije vlaga napore, da se s to prakso čimprej prekine. Vendar pa moramo upoštevati, da tekoče gospodarske in družbene razmere v posamičnih primerih terjajo tudi tako ravnanje. Kljub temu pa se bomo še vnaprej prizadevali, da bo takšnih primerov čim manj.

Želi delegat skupine delegatov iz občine Bežigrad besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Milan Spruk.

M i l a n S p r u k : Tovariš predsednik! Zanima me, kako je s predlogom oziroma z zahtevo naše skupine o tem, da se ta zadeva vnese v zapisnik?

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Vaši delegati so lahko na 14. seji zbora s tem, da so glasovali proti sklepu, izrazili svoje nezadovoljstvo. Mislim pa, da bi bilo dobro, da se o tem predlogu dogovorimo oziroma da naj zbor odloči, ali je zahteva delegatov, da ne prevzemajo nobene odgovornosti za sprejete sklepe oziroma za dano pooblastilo, kar naj se po njihovem predlogu zapiše v zapisnik, sprejemljiva.

Želi o tem kdo razpravljati?Besedo ima tovariš Jože Vukelj, 14. okoliš, Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Bil sem delegat na 13. seji, ko smo obravnavali osnutek zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev. Razprava je bila zelo ostra in pripombe so bile tehtne. Prejeli smo tudi pismen predlog sklepa, za katerega naj bi se opredelili. Na osnovi razprav in po usklajevanju, ko je bila imenovana posebna skupina delegatov, je bil oblikovan še poseben sklep, za katerega smo se delegati soglasno odločili. Zato ne razumem, da delegacija občine Bežigrad oziroma delegati, ki so bili na tej seji navzoči, tega niso z razumevanjem upoštevali. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Predlagam, da razpravo delegata skupine delegatov iz občine Bežigrad vnesemo v današnji zapisnik. Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Ker ni drugih pripomb oziroma predlogov za dopolnitev zapisnika, ugotav-

ljam, da lahko zapisnik 13. seje Zbora združenega dela sprejmemo.

Danes je bil predložen tudi zapisnik 14. seje Zbora združenega dela, ki je bila 16. marca 1983, in sicer tisti del, ki se nanaša na obravnavo vprašanj strogo zaupne narave. Gre za materijo, ki je v povezavi z obravnavo na 13. seji zbora, zato predlagam, da danes obravnavamo tudi ta zapisnik.

Ima kdo kakšno pripombo oziroma dopolnitev k zapisniku strogo zaupne narave 14. seje zbora? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in ugotavljam, da je poseben zapisnik 14. seje zbora odobren.

Odrejam odmor, sejo bomo nadaljevali ob 11.3o uri.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 1o.5o uri in se je nadaljevala ob 11.35 uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo.

Predlagam, da sejo nadaljujemo z obravnavo 7 . t o č k e d n e v n e g a r e d a , to je predloga zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih, zaradi čimprejšnje objave tega zakona v Uradnem listu SR Slovenije.

Morda kdo nasprotuje predlogu? (Ne.)

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je predlagal, da zakon obravnavamo v smislu 3o9. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, to je po hitrem postopku.

Želi o tem predlogu Izvršnega sveta kdo razpravljati? (Ne želi.)

Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (1o6 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (7 delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta, da se zakon obravnava po hitrem postopku, sprejet z večino glasov.

K predlogu zakona ste danes prejeli poročilo Odbora za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravne komisije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Peter Toš, predsednik Republiškega komiteja za delo.

P e t e r T o š : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! S priporočili in sklepi ob razpravi o aktualnih vprašanjih urejanja delovnega časa na seji zbora dne 16. marca 1983 ste naložili Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije, da po hitrem postopku predloži spremembe zakona o delovnih razmerjih glede urejanja nočnega dela.

Izvršni svet je pripravil predlog sprememb in dopolnitev zakona, ki so danes pred vami. Da bi omogočili realizacijo družbeno spoznane potrebe po zamiku začetka delovnega časa v skladu s sprejetimi priporočili, je potrebno organizacijam združenega dela omogočiti, da delo dopoldanske in popoldanske izmene organizirajo izven časa, ki je bil opredeljen kot nočno delo. V primeru začetka delovnega časa v izmenskem delu ob 7. uri, bi namreč druga izmena končala svoje delo ob 23. uri. Takšna razporeditev delovnega časa po sedanji zakonski ureditvi bi štela delo med 22. in 23. uro za nočno delo. V zvezi s tem bi nastala potreba po dodatku za eno uro nočnega dela v drugi izmeni, kar bi v organizacijah z dvoizmenskim delom zahtevalo povečanje sredstev za osebne dohodke. Temeljne organizacije s področja industrije, gradbeništva, prometa in proizvodne obrti pa bi morale za ta čas pridobiti poprejšnje soglasje za nočno delo žensk.

Predlagane spremembe razrešujejo navedeno problematiko tako, da se kljub zamiku začetka delovnega časa delo v dveh izmena opravlja izven časa, ki se šteje za nočno delo. V primeru triizmenskega dela pa je omogočeno, da organizacije združenega dela same določijo čas, ki se šteje za nočno delo in to kot osem nepretrganih ur med 22. in 7. uro naslednjega dne. Prav tako odpade tudi potreba po poprejšnjem soglasju za delo žensk v drugi izmeni med 22. in 23. uro.

Nespremenjena je ostala določba o prepovedi nočnega dela mladine z dopolnitvijo, da je delavcem do 16. leta starosti prepovedano nočno delo že od 22. ure dalje, kar bodo organizacije morale upoštevati pri organiziranju dela drug in tretje izmene.

Predlagane spremembe so v skladu z določili Konvencije št. 89 o nočnem delu žensk v industriji in Konvencije št. 9o o nočnem delu otrok v industriji.

Danes ste prejeli na klop amandma k predlogu tega zakona,ki ga predlaga skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije iz občine Maribor-Pobrežje. Ta amandma je obravnavala tudi Zakonodajno-pravna komisija in ga podpira, z njim pa se strinja tudi Izvršni svet. Amandma v bistvu predstavlja retroaktivno veljavnost določb tega zakona, in sicer 1., 2. in 3. člena tega zakona z 28. marcem, ko je velika večina organizacij združenega dela sledila sprejetim priporočilom in sklepom republiške Skupščine o preureditvi začetka delovnega časa.

Tovarišice in tovariši delegati, predlagam, da predloženi zakon sprejmete. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želijo predstavniki delovnih teles besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Natan Bernot, predsednik Odbora za družbeno-ekonomske odnose.

N a t a n B e r n o t : Tovarišice in tovariši delegati! Včeraj je odbor na svoji seji razpravljal o predloženem zakonu in meni, da je besedilo pripravljeno v skladu s potrebami, ki so nastale glede na sklep zbora 16. marca ob obravnavi delovnega časa. Zato predlaga zboru, da zakon v predloženem besedilu sprejme.

Odbor je razpravljal tudi o problemih za čas od 28. marca do 1. aprila, ko naj bi zakon bil objavljen. Ni sam predlagal amandmaja, ampak je razpravljal o tem, kar je predlagano v amandmaju. Zato odbor podpira predlagani amandma.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Ne želi.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Danes smo prejeli amandma skupine delegatov za gospodarsko področje iz občine Maribor-Pobrežje k 5. členu. Ta amandma je predložen tudi v modificirani obliki in ste ga pravkar prejeli.

Želi o tem amandmaju kdo razpravljati? (Ne želi.) Zaključujem razpravo.

Iz poročila Zakonodajno-pravne komisije izhaja, da komisija ne nasprotuje temu amandmaju.

Potem lahko preidemo na glasovanje. Na glasovanje dajem amandma k 5. členu v besedilu: "Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu SR Slovenije. 1., 2. in 3. člen tega zakona pa se uporabljajo od 28. marca 1983".

Kdor je za, naj prosim glasuje! (125 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da je amandma skupine delegatov za gospodarsko področje iz občine Maribor-Pobrežje k 5. členu sprejet z večino glasov.

Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o

delovnih razmerjih v celoti.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (lo delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 3. t o č k o d n e v n e g a r e d a, to je na predlog za izdajo zakona o prostoru.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Objavljen je bil v prilogi I Poročevalca.

K predlogu za izdajo zakona ste prejeli danes stališča in pripombe Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije ter predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o navedenem zakonu.

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.) Predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki naj spremlja razpravo in po končani razpravi po potrebi predlaga spremembe oziroma dopolnitve predloženega sklepa.

V skupino delegatov predlagam Fedjo Klavoro, poročevalca Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Vladimirja Mačka, delegata 3. okoliša, gospodarsko področje, Ljubljana Moste Polje in Jurija Premelča, delegata 12. okoliša, gospodarsko področje, Kranj.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi.)

Kdor je za predlagano skupino delegatov, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlaganem sestavu soglasno izvoljena.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Sonja Šestanovič, področje gospodarstva.

S o n j a Š e s t a n o v i č : Skupina delegatov za Zbor združenega dela iz občine Cerknica ima k predlogu za izdajo zakona o prostoru te-le pripombe.

Na raznih nivojih in v raznih sredinah je bilo že večkrat poudarjeno, da zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije s področja urejanja prostora ni dorečen. Zato menimo, da bi morala biti vsebina predlaganega zakona vgrajena v zakon o sistemu družbenega planiranja, saj je očitno, da sodi zakon o prostoru med sistemske zakone. Kolikor to v danem trenutku ni mogoče storiti, predlagamo, da se naslov predlaganega zakona o prostoru vsaj prilagodi ustavnim določilom in strokovni praksi, ki pozna prostorsko in urbanistično planiranje. Naslov zakona naj bi bil: "Zakon o planiranju prostora". Ker pa sta že predlagani dve varianti naslova zakona, podpiramo varianto, in sicer zakon o urejanju prostora, ker je smiselno ustreznejši.

Zakonodajalec predlaga, naj bi imeli poleg zakona o prostoru še zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor. Podpiramo tako zamisel, vendar poudarjamo, da je potrebno oba zakona pripraviti povezano in sprejeti hkrati. V nasprotnem primeru posameznih zakonskih določil v praksi ne bo mogoče izvajati po enotnih kriterijih, saj se srečujemo z velikimi težavami, ker je zakonodaja, ki predpisuje vsebino, pripravo in sprejemanje posameznih planskih in izvedbenih aktov s področja urejanja prostora, nedorečena in neusklajena. Bati se je, da se bo to nadaljevalo in da bodo besede sočasno, usklajeno in soodvisno ostale le fraza na papirju. Močno se bojimo, da bo zaradi večkratnega pou-

darjanja ustavne vloge republike pri urejanju prostora dana monopolna vloga republiškim organom pri kreiranju prostora in pri ocenjevanju, kaj je v prostorskih in urbanističnih dokumentih dobro in kaj ne. To pomeni z drugimi besedami, da bo pravica odločanja udeležencev planiranja, delavcev in občanov, ki živijo v prostoru, okrnjena, kar je v nasprotju z ustavo SR Slovenije.

Zakonodajalec predlaga, da se določbe zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti vključujejo v zakon o prostoru. Predlagamo, da se določila intervencijskega zakona vnesejo v spremembe zakona o kmetijskih zemljiščih. Vprašanje pa je, če tak intervencijski zakon sploh potrebujemo. Ugotavljamo, da je zakon o kmetijskih zemljiščih dober. Če bi ga občine izvajale, ne bi potrebovali intervencijskega zakona.

V zakonu o prostoru bi bilo potrebno dati več poudarka urbanizaciji in planiranju prostora.

Imamo nekatere pripombe, ki so specifične tudi za občino Cerknico in jih dajemo v pismeni obliki.

Poudarila bi pa še naslednje: V poglavju za izdajo zakona o prostoru manjka opredelitev organiziranosti strokovnih služb, ki bi pripravljale strokovne osnove prostorskih delov družbenih planov. Splošna ugotovitev je, da je zakon kot samostojen v bistvu nepotreben, če pa se ga že sprejema, je potrebno hkrati sprejeti vse podzakonske akte. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jurij Premelč, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

J u r i j P r e m e l č : Tovarišice in tovariši! Skupina delegatov 12. okoliša iz Kranja je na svoji zadnji seji obravnavala predlog za izdajo zakona o prostoru in se odločila, da zakon glede na njegovo pomembnost načelno podpre. Pri tem pa je vendarle treba opozoriti na nekaj bistvenih mnenj in stališč, ki so bila izražena pri obravnavi predloga za izdajo zakona.

Osnovni namen tega zakona naj bi bil usklajevanje vseh družbenih interesov v prostoru, pri tem pa tudi sintetiziranje in usmerjanje vseh nosilcev planiranja k izdelavi prostorskih konceptov. Ne moremo torej govoriti, da je načrtovanje prostora le izdelava sektorskih planov in njihovo medsebojno usklajevanje na območjih, kjer so si različni interesi v nasprotju. Če bi bilo to tako, potem bi bilo urejanje prostora zelo enostavna stvar, več ali manj le usklajevanje informacij. Menimo torej, da bi moral biti pomen globalnega koncepta oziroma konceptne sinteze v skupnem prostorskem projektu že v tezah za pripravo tega zakona dovolj jasno opredeljen in poudarjen. Podpiramo tudi, da se sprejme variantni naslov zakona, to je zakon o urejanju prostora, saj gre v danem primeru za eno od najpomembnejših družbenih aktivnosti.

Medsebojna soodvisnost med zakonom in sistemom družbenega planiranja in tezami k predlogu za izdajo zakona o urejanju prostora ni popolnoma jasna. Zato bi bilo treba te odnose v osnutku zakona bolj konkretno opredeliti. V mislih imamo obveznosti posameznih udeležencev v planiranju.

Da bi bil mogoč celovit pregled zakonskih in podzakonskih aktov, ki bodo opredeljevali urejanje prostora, menimo, da bi bilo treba poleg osnutka zakona o urejanju prostora hkrati obravnavati in sprejemati še ostale zakonske akte, to je zakon o urejanju naselij, zakon o stavbnih zemljiščih in podzakonske akte, ki bodo podrobneje obravnavali načine urejanja prostora.

Hkrati s sprejemanjem navedenih zakonskih aktov bi bilo nujno zakonsko urediti tudi vprašanje organiziranosti strokovnih služb za prostorsko planiranje, saj je znano, da le-te sedaj niso smotrno organizirane. To velja za vse nivoje, zaradi česar pogosto prihaja do anomalij in neskladij pri urejanju prostora. Obenem pa velja to tudi za informacijski sistem, ki še ne funkcionira.

To so bila nekatera načelna stališča, za katera menimo, da so pomembna in da bi jih moral predlagatelj pri pripravi zakona upoštevati. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Tone Čeh, področje gospodarstva, 44. okoliš, Ptuj.

T o n e Č e h : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Skupina delegatov 44. okoliša, gospodarsko področje s sedežem v občini Ptuj je na seji 25.3.1983 obravnavala predlog za izdajo zakona o prostoru s tezami ter na podlagi razprave sklenila Zboru združenega dela posredovati naslednje pripombe.

1. Za naslov zakona naj se sprejme variantni predlog, kar je bilo danes že večkrat rečeno.

2. K 8. tezi: Menimo, da naj bi bile za evidenco podatkov pooblaščene tudi geodetske uprave občin, saj so tako podatki strokovnim službam v občini lažje dosegljivi.

3. K 27. tezi: Ne govori se o planih, ki obstajajo v posameznih regijah. Menimo, da bi bilo treba to tezo s tem smiselno dopolniti.

4. K 42. tezi: Ta določba je že zajeta v zakonu o varovanju kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti. Ker bodo njegova določila realizirana že pred uveljavitvijo obravnavanega zakona, je taka formulacija nepotrebna ter pomeni negiranje že sprejetega prostorskega dela družbenega plana občine z dogovorom o temeljih plana SR Slovenije in navedenim zakonom.

5. Menimo, da teze predvidevajo preveč podzakonskih aktov, dosedanja praksa pa kaže, da ti običajno niso izdani. Zato naj bi že zakon sam podrobneje uredil ta vprašanja. Podpiramo pripombe Odbora za stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja Zbora združenega dela. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Pavle Mihevc, predstavnik Urbanističnega inštituta SR Slovenije.

P a v l e M i h e v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da vam posredujem stališče Urbanističnega inštituta SR Slovenije, delovne organizacije, ki jo je ustanovila Skupščina SR Slovenije s ciljem, da razvija strokovne osnove za usmerjanje razvoja v prostoru.

Na začetku podpiramo načelo iz predloga za izdajo zakona, da je planiranje prostora sestavni del enotnega sistema družbenega planiranja. Vse napore je potrebno usmeriti v iskanje možnih poti za doseganje zastavljenega cilja.

Priprava novih zakonskih osnov za urejanje prostora in naselij ter drugih zakonov s tega področja so pomembne naloge. V te je potrebno vključiti strokovna spoznanja in to v večji meri kot do sedaj. Sedanje razmere pa bomo presegli le z doslednejšim uveljavljanjem samoupravnih odnosov na področju, ki je pogosto izpostavljeno različnim oblikam pritiskov ali ozkim podjetniškim ter lokalnim interesom.

Poleg zakonskih rešitev je torej potrebno zagotoviti nekatere pogoje za celovitejši razvoj sistema planiranja. Med njimi so ključnega pomena po našem mnenju predvsem naslednji.

Problemi razvoja v prostoru zahtevajo kontinuirano interdisciplinarno raziskovalno delo, ki se v naših pogojih še ni uveljavilo, ne moremo pa pričakovati razvoja strokovnega dela brez razvoja temeljnega raziskovalnega dela.

Razviti moramo vse oblike izobraževanja, s katerimi lahko dosežemo boljšo informiranost občana o celotni prostorski problematiki in boljšo pripravljenost strokovnjakov za celovito razreševanje problemov.

Objektivnejše informiranje javnosti je pogoj za vključevanje samoupravnih nosilcev odločanja v procese odločanja o prostorskih posegih.

Sistematičen razvoj strokovnih služb tako v upravnih organih kot v zavodih za planiranje je pogoj za kvalitetno pripravljanje strokovnih osnov in kontinuirano spremljanje uresničevanja planov.

V predlogu je dan utemeljen poudarek potrebi po dolgoročnem opredeljevanju ciljev v prostoru. V sedanji praksi smo močno podcenjevali potrebo po pripravi planskih osnov za dolgoročno usmerjene poselitve. Prilagajanje izvedbenih dokumentov zahtevam posameznega investitorja je mogoče obvladati z boljšim usklajevanjem ožjih interesov z družbenimi cilji. Ponovno pa je potrebno poudariti zahtevo, da mora te napore spremljati kontinuirano strokovno delo. Zato predlagamo, da se poleg predvidenih podzakonskih aktov pripravi tudi družbeni dogovor med izvršilnimi organi republike in občin o skupnih kriterijih in nalogah za razvoj strokovnih služb.

Odločanje o posegih v prostor je potrebno prenesti na delavce v samoupravnih organizacijah in skupnostih. Hkrati pa je nujno opredeliti vlogo družbenopolitičnih skupnosti, ki morajo na osnovah sprejetih dolgoročnih usmeritev zagotavljati uveljavitev splošnih interesov nad skupinskimi ali celo individualnimi. V tem smislu posebej poudarjamo pomen teze, v kateri se predlaga, da Skupščina SR Slovenije v smernicah za pripravo dolgoročnega plana določi dolgoročno razvojno prostorsko politiko.

V smislu učinkovitejšega usklajevanja razvojnih ciljev različnih družbenopolitičnih skupnosti je v predlogu potrebno jasneje opredeliti vlogo medobčinskega sodelovanja. Doseganje ciljev policentričnega razvoja ni mogoče, če ne bomo usklajevali razvoja naselij ter družbene in komunalne infrastrukture v okviru regij.

V okviru dolgoročnega plana se poleg prostorskega dela predvideva tudi priprava dveh pomembnih dokumentov, urbanističnega in krajinskega načrta. Priprava obeh dokumentov poteka praviloma sočasno s pripravo dolgoročnega plana, kar je vsekakor smiselno. K temu bi želeli dodati, da je pri obeh dokumentih potrebno opredeliti tudi ekonomski in socialni vidik.

Vlogo in vsebino prostorskega dela družbenega plana je potrebno jasneje razmejiti od prostorskega dela dolgoročnega plana. Srednjeročni plan se mora omejiti predvsem na uskladitev projektov, ki se bodo izvajali v srednjeročnem obdobju in tako podati družbena izhodišča za pripravo tehničnih elementov izvedbene dokumentacije, ki jo praviloma naročajo različni investitorji.

Končno bi omenil še problem razvoja ustreznih družbenih mehanizmov za uresničevanje planov. Usmerjanje razvoja v prostoru ne more postati učinkovito, dokler ne bo vzpostavljen družbeni nadzor nad prometom z zemljišči, ki so dolgoročno pomembna za razvoj različnih dejavnosti. Predlagamo, da predlagatelj posebej prouči ta problem v okviru zakona o prostoru oziroma zakona o urejanju prostora. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Vlasta Grjol, področje gospodarstva, 5. okoliš, Ljubljana Vič.

V l a s t a G r j o l : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati gospodarskega področja, 5. okoliš za Zbor združenega dela s sedežem v občini Ljubljana Vič-Rudnik podpiramo predlog za izdajo zakona o prostoru, saj je področje prostorske politike zakonsko še zelo neurejeno. Poleg tega pa to terja zakon o sistemu družbenega planiranja, saj bo celovitost planiranja omogočena šele po zakonski ureditvi tega zelo širokega področja.

V zvezi s predlogom delegati posredujemo še naslednje pobude, ki naj pripomorejo k oblikovanju osnutka zakona.

1. Glede na poplavo raznih zakonov bi predlagatelj moral iz več zornih kotov bolj utemeljiti potrebnost oziroma strateško potrebo po tem zakonu. Pri tem mislimo poleg varstva kmetijskih zemljišč zlasti na problem stanovanjske gradnje ter na neurejene urbanistične normative.

2. Potrebno je pripraviti analizo vseh že obstoječih in še potrebnih zakonov, ki sodijo pod okrilje tega tako imenovanega nadsektorskega zakona.

3. Glede na to, da predlagane teze zakona o prostoru vnašajo elemente racionalizacije na področju priprave celotnega procesa družbenega planiranja in tudi prostorsko-varstvene elemente, predlagamo, da se sprejme variantni naziv

zakona, to je zakon o urejanju prostora.

4. Menimo tudi, da bi moral zakon v večji meri poudariti in izpostaviti potrebo kontinuiranega planiranja na vseh področjih. Nesprejemljivo bi bilo tudi mnenje, da pomeni sprejem novega zakona novo začetno dispozicijo pri reševanju neke problematike. Prizadevati si moramo, da bomo z novim predpisom zagotovili nadaljevanje in nadgradnjo že dorečenega načina razreševanja problematike. Nujno potrebno se je tudi dogovoriti za usklajeno metodologijo za pripravo planskih dokumentov na ravni republike in občine, saj dolgoročni in družbeni plani občine predstavljajo osnovni element za pripravo republiških planskih dokumentov.

5. Izvajanje tega zakona bo vsekakor terjalo finančne posledice, in sicer za občine in republiko, saj je priprava prostorskih planov in njihova izvedba povezana s stroški na teh področjih.

6. V ta zakon bi bilo potrebno vgraditi stimulativne kriterije za varovanje oziroma varstvo okolja.

7. Ker je prostorsko planiranje in urejanje prostora široko področje, ki se ne konča z mejo občine, ampak zahteva tesno povezavo z drugimi občinami, je z zakonom treba poudariti nujnost medobčinskega sodelovanja pri urejanju politike prostora. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Drago Škamperle, področje gospodarstva, 26. okoliš, Sežana.

D r a g o Š k a m p e r l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o prostoru sta obravnavala Zbor združenega dela in zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine na seji 25.3.1983 in skupini delegatov, ki delegirata delegate v Zbor združenega dela in Zbor občin republiške Skupščine. Na osnovi razprave posredujemo naslednje pripombe.

1. Predlagamo, da materijo prostorskega in urbanističnega planiranja ureja en zakon, saj gre od plana do lokacije za en proces, ki ga je nesmiselno deliti in urejati v več zakonih kot predlaga zakonodajalec.

2. Določbe zakona o varstvu kmetijskih zemljišč naj se vključijo v zakon o kmetijskih zemljiščih. V zakonu o prostoru pa je treba dati več poudarka reševanju specifičnih problemov, ki jih prinaša urbanizacija in planiranje.

3. Predlog za izdajo zakona o prostoru loči urbani in podeželski prostor. Urbani prostor naj bi se urejal s prostorskim delom družbenega plana in z urbanističnimi načrti, odprti oziroma podeželski prostor pa s krajinskimi načrti. Mnenja smo, da takšna delitev ni smotrna, predvsem pa ni smotrna izdelava krajinskih načrtov za tisti podeželski prostor, kjer niso predvideni nobeni posegi.

4. Vprašujemo se, ali bodo občine in upravni organi lahko izvajali določbe zakona, da naj bi razvijali predvsem naselja, ki imajo možnosti za nadaljnji razvoj. Izven teh naselij pa naj bi načrtovali le tisto poselitev, ki je vezana na primarno rabo prostora. Postavlja pa se vprašanje, kako bo z novogradnjami na manj razvitih in obmejnih hribovitih območjih, kjer se opaža v zadnjem času interes za vračanje v te predele občine.

Ne strinjamo se z ugotovitvijo, da zakon ne nalaga občinam novih finančnih obveznosti. Financiranje urbanistične in prostorske dokumentacije je v večini občin problematično tako tudi v naši občini.

Po razpravi na zborih občinske skupščine sta delegaciji zavzeli stališče, da je zaradi točne definicije ciljev zakona o urejanju prostora treba pred sprejetjem le-tega proučiti in uskladiti vse predpise, ki urejajo posege v prostor ter tako poenotiti delovne postopke pri izvajanju politike, začrtane v družbenih planih. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Franja Brulc,

področje gospodarstva, 29. okoliš, Laško.

F r a n j a B r u l c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela, gospodarsko področje iz občine Laško, dajeta po sklepu seje z dne 28.3.1983 nekatere pripombe, in sicer:

K naslovu: Naslov zakona naj bo "Zakon o urejanju prostora."

K 3. tezi: Ker sta v zakonu večkrat navedena dolgoročni in družbeni plan, naj bo na začetku opredeljeno, kaj je dolgoročni in kaj družbeni plan.

K 6. tezi: V drugem odstavku naj se besedilo dopolni v tem smislu, da mora uporabnik oziroma lastnik zemljišča to zemljišče uporabljati ne samo v skladu z njegovo namensko rabo, ampak tudi racionalno in kot dober gospodar.

K 8. tezi: Kolikor bo Republiška geodetska uprava zagotavljala potrebno dokumentacijo tudi po občinah, potem je določilo primerno. V nasprotnem primeru naj se vnese besedilo, da evidenco po občinah vodijo občinske geodetske uprave.

K 9. tezi: V četrti alinei naj se doda: "in termalnih vrelcev".

K 13. tezi: Ali je izraz "dostopen" primeren? Da ne bi prišlo do razlage, da se morajo zagotoviti taki pogoji, da bo lahko vsakdo tudi prišel do teh naravnih elementov na primer žičnica na Triglav.

K 14. tezi: V dolgoročnem planu naj se določi območjem tudi drugo rabo (v drugem odstavku) le v primerih, ko je predvideno, da se bo v tistem obdobju prenehalo izkoriščanje oziroma pridobivanje rudnin in mineralnih surovin.

K 17. tezi: V drugi vrsti naj se za besedo "so" doda "ali bodo". Določilo o tem, za katero območje naj se določi ureditveno območje, ni dovolj jasno, ker se lahko besedilo: "ki so med seboj prostorsko in funkcionalno povezana" uporabi za vsa naselja ali pa le za skupine naselij. Menimo, da naj se ureditveno območje določi za vsa naselja.

K 25.tezi: Vsebina te teze je glède strokovnih osnov zelo zahtevna, če bodo morali vsi nosilci planiranja - to so organizacije združenega dela in tudi krajevne skupnosti - izdelati strokovne osnove v smislu te teze. Dodajmo samo še posebej zahtevno metodologijo, ki jo bodo pripravili republiški upravni organi pa bomo za te namene lahko uporabili kar precejšnje vsote denarja. Temeljito je treba zato proučiti, kakšne strokovne osnove so dejansko potrebne, v kakšnem obsegu in kdo jih mora imeti.

K 29. in 3o. tezi: Izredno težko bo hkrati izdelati dolgoročni plan občine s prostorskim delom in še prostorske načrte. Tudi razprave o tako obsežnih in pomembnih dokumentih so vprašljive. Zato naj bi se s plani določila le območja, za katera se izdelajo prostorski načrti kot samostojni prostorski dokumenti.

K 34. tezi: Upoštevati je treba varianto, prav tako v 39. tezi.

K 4o. tezi: Zakon bi moral rešiti vprašanje, kdo odloča v primeru, če dve ali več občin ne morejo uskladiti interesov. Menim, da naj bi v takšnih primerih odločila republiška Skupščina.

K 41. tezi: Za republiške upravne organe naj bo določen rok, v katerem morajo oceniti osnutek dolgoročnega plana občine.

K 43. tezi: Varianta ne pride v poštev. Priprava podzakonskih predpisov naj poteka sočasno s pripravo tega zakona. Ti predpisi naj bodo po možnosti izdani takoj po sprejemu zakona, saj se sicer dogaja, da se z izdajo takšnih predpisov rado odlaša. Prav bi tudi bilo, da se osnutki podzakonskih predpisov pošljejo občinskim upravnim organom v razpravo, saj so velikokrat težko sprejemljivi in izvedljivi, ker se pripravljajo in obravnavajo z republiškega zornega kota. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Bojan Grom, področje gospodarstva, 21.okoliš, Koper-Izola, Piran.

B o j a n G r o m : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tudi konferenca delegacij 21. okoliša v Piranu je na svoji seji 25.3.1983 obravnavala predlog za izdajo zakona o prostoru in sprejela nekatere pripombe, ki pa so podobne pripombam dosedanjih razpravljalcev. Zato ni potrebno, da jih ponavljam. Predvsem se pripombe navezujejo na teze 34., 39. in 43.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Karla Valič, področje gospodarstva, 13. okoliš, Škofja Loka.

K a r l a V a . i č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina je pregledala predlog z. izdajo zakona o prostoru in teze za osnutek zakona ter načelno podpira predlagane usmeritve. K predlogu in tezam pa daje še naslednja stališča in predloge:

1. Predlagamo, da se vse zakonske akte in predpise, ki zadevajo urejanje prostora, vključno naselij, pripravlja povezano in sprejema sočasno,sicer posameznih zakonskih določil ne bo mogoče izvajati.

2. V osnutku zakona o urejanju prostora naj predlagatelj jasno in konkretno opredeli povezave in soodvisnosti med določili tega zakona in določili zakona o sistemu družbenega planiranja. Razdela naj tudi vsebino in obveznosti prostorskega planiranja drugih udeležencev v planiranju, samoupravnih organizacij in skupnosti. Konkretno je treba opredeliti postopek pri pripravi in sprejemanju strokovnih gradiv in prostorskih dokumentov. Sistemsko je potrebno urediti tudi način financiranja izdelave strokovnih osnov pri nosilcih planiranja.

3. V osnutku zakona je treba odpraviti terminološke pomanjkljivosti in nedoločenosti, da ne bo prihajalo do različnega tolmačenja zakonskih določil, na primer planiranje, načrtovanje, plan, načrt, ureditveno območje, območje, prostor, stavbno zemljišče. Za razumevanje zakona je treba definirati tudi pojem "prostor".

4. Z zakonom je treba rešiti vprašanja o strokovni in smotrni organiziranosti prostorskega planiranja kot dela družbenega planiranja. Zakon mora postaviti enoten organizacijski model pristopa, organizacije strokovnega dela in usklajevanja na vseh nivojih in področjih razvoja. Potrebno bi bilo določiti tudi organizacijo informacijskega sistema za potrebe urejanja prostora, za kar bi bila potrebna tudi izdelava podrobnejše metodologije za vsebino teh informacijskih sistemov.

5. Ugotovitev, da zakon občinam ne nalaga nobenih finančnih obveznosti ter da povečuje obseg dela republiškim upravnim organom, ni vzdržna. Že po sprejetju zakona o varstvu kmetijskih zemljišč se v naši občini pojavljajo nove finančne obveznosti. S sprejetjem tega zakona pa bi se obveznosti še povečale. To je uskladitev obstoječe dokumentacije z novo zakonodajo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Marjan Jurkovič, področje državnih organov, 1. okoliš, Ljubljana Center.

M a r j a n J u r k o v i č : Skupina delegatov državnih organov 1. okoliša s sedežem v občini Ljubljana Center je na svoji 15. seji med drugim obravnavala tudi predlog za izdajo zakona o prostoru. Pri tem smo oblikovali naslednja stališča, pripombe in predloge:

1. Naslov zakona naj se spremeni v zakon o urejanju prostora.

2. Z namenom, da se zagotovi enotnost sistema družbenega planiranja, naj predlagatelj do faze osnutka opredeli zvezo in soodvisnost med določili tega zakona in zakona o sistemu družbenega planiranja, pri čemer je potrebno opredeliti vsebino in obveznosti drugih nosilcev planiranja v procesu dolgoročnega planiranja, predvsem v soodvisnosti od prostorskih možnosti.

3. Večji poudarek pri pripravi planskih aktov naj se v zakonu da pripravi strokovnih osnutkov in upoštevanju urbanizma kot stroke, s svojimi načeli in merili v procesu planiranja.

4. Predmet planiranja mora biti celoten prostor posameznega območja, na primer, kmetijske površine ne morejo biti izvzete iz procesa planiranja.

5. Za potrebe urejanja prostora je potrebno voditi informacijski sistem ne le na nivoju republike temveč tudi občine.

6. V tem zakonu naj se opredelijo tudi vsi urbanistični dokumenti. Posebej pa naj se prouči možnost vključitve dispozicijskega načrta kot enega izmed dokumentov za urejanje prostora, ki naj bo obvezna oblika med dolgoročnimi in srednjeročnimi dokumenti.

7. Vse predvidene metodologije iz 26. in 38. teze naj se združijo v eno, ki naj se pripravi hkrati v zakonu.

Podobno situacijo in pojasnilo smo imeli z zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč, ki smo ga sprejemali v decembru in smo te kriterije dobili šele tik pred sejo na klop. Ne bi radi, da bi se kaj takega ponovilo.

8. Opredeli naj se pojem stavbno zemljišče. Natančneje pa naj se definira pojem ureditvenega območja.

9. Kasneje naj se vsi zakoni s področja urejanja prostora sprejemajo in obravnavajo sočasno.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Vukelj, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker so dosedanje razprave skladne z našimi stališči, ki smo jih sprejeli na zboru, le-teh ne bi bral in jih dajem kot pismeni prispevek.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Brane Merhar, področje gospodarstva, lo. okoliš, Kočevje.

B r a n e M e r h a r : Tudi jaz dajem stališča skupine delegatov v pismeni obliki, ker so istovetna z danimi v dosedanjih razpravah.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Anton Bohak, 36. okoliš, Jesenice.

A n t o n B o h a k : Tovarišice in tovariši delegati! Področje urejanja prostora že danes obravnava več zakonov, ki pa obravnavajo prostor le iz sektorskh zornih kotov, na primer gozdove, vode, kmetijstvo. Prostor kot pomemben prostorski vidik razvoja je sistemsko vgrajen v zakon o sistemu družbenega planiranja in v družbenem planiranju SR Slovenije, ki sta pomembna dokumenta, ki vplivata na oblikovanje prostorske, urbanistične in zemljiške politike v občinah. To ureja še resolucija Skupščine SR Slovenije o poglavitnih smotrih urejanja prostora iz leta 1973 in stališča, sklepi in priporočila Skupščine SR Slovenije za izvajanje prostorske, urbanistične in zemljiške politike v SR Sloveniji iz leta 1978.

Danes lahko ugotavljamo, da so posamezni sektorski zakoni neusklajeni med seboj in z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planiranju SR Slovenije. Zato je najpomembnejše, da predlagatelj zakona pred sprejemom tega zakona prouči, če bo zakon prispeval k usklajenosti zakonske regulative in k usklajenosti z zakonodajo s področja družbenega planiranja, pri čemer menimo, da je prostorsko planiranje sestavni del družbenega planiranja.

V zvezi z navedenim imamo ta-le stališča:

1. Sprejem zakona o prostoru pomeni predvsem pobudo, da se nedorečena zakonska regulativa s področja urejanja prostora medsebojno uskladi in uskladi z zakonodajo s področja samoupravnega družbenega planiranja.

2. Menimo, da so razlogi za to, da predlagatelj ponovno prouči možnost zakonskega reguliranja prostorskega planiranja v okviru zakonodaje s področja družbenega planiranja. Kot razlog za takšen pristop navajamo celovitost družbenega planiranja. Prostor je tudi predmet družbenega planiranja.

3. Kolikor predlagatelj meni, da bo zakon o prostoru prispeval k usklajenosti zakonske regulative in bo kot tak predlagan v sprejem, imamo te-le pripombe:

Urbanistične dokumente je potrebno točneje strokovno opredeliti in proučiti. Dodatno naj se vključi še dispozicijski načrt kot oblika dokumenta za urejanje prostora, za povezavo med dolgoročnimi in srednjeročnimi dokumenti. Predvidene metodologije iz 26. do 38. teze osnutka zakona naj bodo združene v eno, pripravljene pa bi morale biti sočasno s sprejetjem zakona, ker se bodo sicer pojavile dodatne dileme.

Informacijski sistem za urejanje prostora je potrebno vzpostaviti ne le na nivoju republike, temveč tudi za potrebe občin.

Ustreznejše poimenovanje zakona naj bi bilo "zakon o urejanju prostora". Potrebna je uskladitev z drugimi zakoni, ki sektorsko obravnavajo prostor.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Ivan Mavrič, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

I v a n M a v r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ne bom posredoval vseh dopolnilnih predlogov, ker so jih že dali razpravljalci pred menoj. Dajem pa dve dopolnitvi.

Podpiramo varianto 41. teze. Menimo, da gre za pomembno odločitev o prostoru in da se pri tem nekatere občine obnašajo dokaj samovoljno. Potrebno je določiti, da Skupščina SR Slovenije dejansko o tem dokončno tudi odloči. Le zavzemanje stališč bi povzročilo dolgotrajnost postopkov in stroške. Vprašanje pa je, ali bi s tem zagotovili kvalitetno rešitev.

Glede 44. teze menimo, da je v prvi in drugi odstavek potrebno vnesti tudi krajinske načrte. Glede na vsebino 45. teze je v 44. tezi nujno opredeliti, da enaka obveznost velja tudi za krajinske načrte, ker bomo v nasprotnem primeru zopet dosegli nenamensko uporabo prostora.

Zakon bi moral zavezati družbenopolitične skupnosti, da že v srednjeročnem planu, to je 1985-199o, določijo kriterije za rabo prostora.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo. Predlagam, da se skupina delegatov skupaj s predstavnikom Izvršnega sveta sestane in glede na razpravo dopolni predlagani sklep. Menim, da to ne bo težko, ker je imela velika večina delegatov približno enaka stališča glede posameznih vprašanj.

Prehajamo na 4 . i n 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a .

Predlagam, da zaradi povezanosti problematike hkrati obravnavamo poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1981-1985 v letu 1982 in izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982.

Se strinjate s tem predlogom? (Da.)

Poročila so bila objavljena v Poročevalcu št. 5. Danes ste prejeli predlog ugotovitev in sklepov k vsem tem poročilom,ki so pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav.

Predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki naj spremlja razpravo, jo prouči in zboru predlaga morebitne spremembe ali dopolnitve predloga sklepa.

V skupino delegatov predlagam Franca Krabonjo, poročevalca Odbora za agrarno politiko, Majdo Žehelj, gospodarsko področje, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje, Slavka Rajha, gospodarsko področje, 7. okoliš, Kamnik, Terezijo Štefančič, 44. okoliš, Ptuj in Ivana Vogrinčiča, kmetijsko področje, 8. okoliš, Murska Sobota. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagano skupino, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlaganem sestavu soglasno izvoljena.

Uvodno obrazložitev predstavnika Izvršnega sveta smo poslušali na skupnem zasedanju. Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Drago Škamperle, področje gospodarstva, 26. okoliš, Sežana.

D r a g o Š k a m p e r l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi poročila o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva je bil dan poseben poudarek obravnavi predlaganih sprememb zakonov s področja kmetijstva. Delegaciji sta ob tem izhajali iz specifičnosti kmetijske proizvodnje na Krasu. Kmetijska zemljišča so tu razdrobljena, kar je vsekakor tudi posledica naravnih danosti. Glede na razpoložljivo površino je Kras relativno dobro izrabljen. V naši občini temelji večina kooperantskih odnosov na polkmetih. Vse predlagane spremembe zakonov s področja kmetijstva favorizirajo le čistega kmeta, čeprav bo takšna zaostritev pogojev, kot je navedena v predlogih pripeljala do slabše obdelanosti zemljišč.

Preveč se poudarja le ekonomski pomen zemlje, to je pridobivanje hrane, pozablja pa se, da je zemlja, čeprav razdrobljena dodatni vir dohodka tudi za polkmete.

Menimo, da bomo le z ustreznimi ekonomskimi ukrepi pripravili polkmeta, da se bo odločil za čisto kmetovanje.

Delegaciji menita, da je kakršnokoli dodatno obremenjevanje kmetov nesprejemljivo. To problematiko moramo dobro razdelati ob obravnavi zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in ob obravnavi zakona o ugotavljanju dohodka iz kmetijskih zemljišč.

Delegaciji sta se pri 9. točki, ki govori o preživninskem varstvu kmetov, opredelili za drugo varianto, po kateri je dedovanje mogoče, če se povrne valorizirano vrednost izplačane preživnine. Menimo pa, da je pravica kmetijske zemljiške skupnosti, da oceni, ali je podan širši družbeni interes, da dedič prevzame zemljo. Dedič mora pridobiti status kmeta in zemljo obdelovati, sicer Kmetijska zemljiška skupnost ni dolžna zemlje vrniti. Hvala lepa!

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Besedo ima Franc Hrastnik, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor Tabor.

F r a n c H r a s t n i k : Tovarišice in tovariši delegati! Na seji dne 21.3.1983 je skupina delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela Skupščine občine Maribor-Tabor ob obravnavi gradiva za današnjo sejo izoblikovala naslednje pripombe in stališča.

1. Delegati sprejemamo poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva z naslednjimi pripombami:

a) V poglavju III predlagamo, da se dopolni zakon o kmetijskih zemljiščih tako, da kmetje lastniki kmetij iz 3. člena zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev smejo občanom prodati samo taka zemljišča, ki jih sicer smejo z oporoko pokloniti v skladu z drugim odstavkom 22. člena zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč.

Predlog utemeljujemo z naslednjim: Zaščitene kmetije zajemajo na območju mariborskih občin kmetijska zemljišča prve kakor tudi druge kategorije. Po zakonu o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev lahko takšno kmetijo deduje samo en dedič, in sicer tisti, ki ima namen obdelovati kmetijsko zemljišče z osebnim delom. Zakon o kmetijskih zemljiščih obravnava v 29. členu darila kmetijskih zemljišč. Po prvem odstavku citiranega člena smejo kmetje podariti kmetijsko zemljišče nekmetu le,če je to njegov zakonec, njegovi potomci, posvojenci in njegovi potomci ter njegovi starši, bratje oziroma sestre. Po drugem odstavku citiranega člena pa smejo kmetje, lastniki zaščitenih kmetij, podariti naštetim sorodnikom samo kmetijsko neobdelovalno zemljišče, ki ni pomembno za kmetijsko proizvodnjo ter leži v območju, v katerem se po zakonu o kmetijskih zemljiščih lahko spremeni namembnost kmetijskih zemljišč. To so zemljišča, ki jih občani smejo z oporoko pokloniti v skladu z drugim odstavkom 22. člena zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev.

Iz opisanih zakonskih določil torej izhaja, da so kmetijska zemljišča, zlasti pa zaščitene kmetije varovane v primeru dedovanja in darila ter je možen prenos samo na osebe, ki jih zakon taksativno našteva. V primeru zaščitenih kmetij pa je omejena tudi vrsta zemljišča,namreč neobdelano kmetijsko zemljišče. Prodaja kmetijskih zemljišč obeh kategorij je možna po pogojih iz 25. člena zakona o kmetijskih zemljiščih (objava na razglasnih deskah, upoštevanje predkupnih upravičencev in tako dalje) s tem, da lahko kupi kmetijsko zemljišče iz prve kategorije samo kmet, zemljišče iz druge kategorije pa tudi nekmet. Citirani zakon pa ne obravnava posebej prodajo kmetijskih zemljišč zaščitenih kmetij, temveč veljajo zanje tudi prej navedene določbe, da lahko zemljišča iz prve kategorije kupi samo kmet, zemljišča iz druge kategorije pa tudi nekmet. Posledica takšne zakonske ureditve so parcelacije kmetijskih zaščitenih kmetij ter prodaja posameznih parcel kmetom, kakor tudi nekmetom, ki zemljišča uporabljajo za ljubiteljsko obdelovanje in tudi gradnjo počitniških objektov, tudi črnogradenj. Načelo nedeljivosti zaščitenih kmetij je varovano le v primeru dedovanja in darila kmetijskega zemljišča, ne pa v primerih prodaje.

Predlagamo, da zakon sprejme realne kriterije za določitev tržne vrednosti kmetijskih zemljišč, prodajalce pa zaveže, da v primeru ponudbe kmetijskega zemljišča z ugotovitvijo tržne vrednosti od svoje ponudbe ne morejo več odstopiti. Po drugem odstavku 26. člena zakona o kmetijskih zemljiščih namreč lahko predkupni upravičenec, če cena v ponudbi bistveno presega tržno vrednost ponudenega kmetijskega zemljišča, sproži postopek za ugotovitev tržne vrednosti pri občinskem upravnem organu, pristojnem za premoženjsko-pravne zadeve. V mariborskih občinah se Kmetijska zemljiška skupnost Maribor kot predkupni upravičenec dosledno poslužuje citiranega določila. Tržna vrednost kmetijskih zemljišč, ki jo ugotavljajo cenilci kmetijske stroke, je v vseh primerih znatno nižja od ponujene cene ter znaša okoli lo do 25 dinarjev za m2. Posledica takšne ugotovitve tržne vrednosti je, da prodajalec v vsakem primeru zaradi nizke cene umakne ponudbo v roku, ki ga določa zakon. Na ta način se prepreči promet s kmetijskimi zemljišči, predkupni upravičenec pa ne more priti do kmetijskih zemljišč, ki so mu potrebna in za katere je zainteresiran. Takšna zakonska ureditev vodi do raznih fiktivnih dolgoročnih zakupnih pogodb, ki so neevidentirane in se z njimi izigravajo predpisi. Kmetijska zemljišča pa se kljub temu v naravi drobijo in se na njih gradijo razni objekti, črnogradnje, kleti, počitniške hišice, razne lope itd.

Preverjanje statusa kmeta je treba jasneje opredeliti oziroma čimprej proučiti in še jasneje definirati pojem združenega kmeta. Statusa kmeta ne smemo enačiti z lastništvom zemlje oziroma kmetije. Pogoji za pridobitev statusa kmeta naj se zaostrijo. V primerih, ko so kmetijska zemljišča slabo obde-

lana oziroma neobdelana, naj se določijo strožji ukrepi. Ukrepe davčne politike je treba tako naravnati, da bo stimulirala boljšo obdelavo zemljišč oziroma da bo lastnika, ki zemlje ne bo obdeloval sam, prisilila,da jo da v obdelavo oziroma v najem.

Komasacijski postopek naj se uvede z odlokom ne pa z odločbo kot doslej.

Pri preživninskem varstvu kmetov naj ne bo potrebno soglasje dedičev v primeru, ko se ostareli oziroma za delo nezmožen kmet odloči za oddajo svojega kmetijskega zemljišča družbenopravni osebi zato, da bo dobil preživnino.

Progresivno je potrebno stimulirati tistega kmeta, ki se bo preusmeril v intenzivno proizvodnjo. Prav tako je potrebno stimulirati višinske kmetije, na katerih kmet vztraja kljub težjim pogojem dela. Ravninski predeli naj se usmerijo v poljedelstvo, zato bi bilo potrebno, da se travniki umaknejo v višje predele.

Pri intenzivni živinoreji bi bilo potrebno stimulirati resnično le tistega, ki bo delal in ki bo krmil živino predvsem z doma pridelano krmo. Živinoreja se z interventnimi zakoni podpira, vendar pri nakupu krav molznic nista v enakopravnem položaju družbeni in zasebni sektor, saj zasebni sektor ne dobi premij za črnobele krave, ampak samo za simentalke. Mnenja smo, da je potrebno postaviti rok, do kdaj naj se organizira pospeševalna služba.

Od odgovornih dejavnikov na področju planiranja naj se zahteva obrazložitev, zakaj zadeve v posameznih sredinah niso bile realizirane.

Delegati sprejemamo tudi poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 z naslednjimi dopolnitvami in pripombami:

Strinjamo se z ugotovitvami, ki so navedene v poglavjih I., II. in III. poročila. Še posebej pa želimo podčrtati ugotovitev, da je bilo v letu 1982 od predvidenih planiranih površin dejansko melioriranih le 54 odstotkov. Menimo, da ne smemo biti zadovoljni s tako nizko izvršitvijo plana. Zato predlagamo, da se odpravijo nekateri razlogi, ki ovirajo in otežkočajo doseganje boljših rezultatov. Prav zato je po našem mnenju potrebno razširiti in dopolniti poglavje IV z naslednjim:

a) Organizacijska problematika: Ugotavljamo potrebo, da se ustrezno organizirajo izvajalske organizacije, ki sodelujejo pri izvajanju programa - morda je temu lahko osnova že sprejeti samoupravni sporazum o skupnem nastopu in izvedbi melioracijskih del v SR Sloveniji za obdobje 1982-1985, ki so ga že sprejele vodnogospodarske organizacije v SR Sloveniji.

Bolj bi bilo potrebno poudariti, da se morajo na najbolj primeren in ustrezen način organizirati tudi investitorji. Ne bi smeli mimo dejstva, da imamo na posameznih območjih že ustanovljene melioracijske skupnosti, ki morajo postati mesto operativnega usklajevanja vseh aktivnosti. Prek melioracijskih skupnosti bi bilo mogoče usklajevati načrtovanje, projektiranje, izvajanje in vzdrževanje melioracijskih objektov na najbolj racionalen način, pri čemer bi kazalo v okviru vodnogospodarskih podjetij razviti ustrezen inženiring, ki naj melioracijskim skupnostim nudi in zagotovi realizacijo melioracij po načelu vodenja zahtevnih projektov.

Vsak investitor mora imeti pri izvajanju melioracij strokovno usposobljenega človeka, ki bo v času izvedbe melioracije vsak dan na objektu spremljal izvajanje del. Postopki za izdajo lokacijskih dovoljenj za izvajanje melioracij naj se čimbolj poenostavijo, odpade naj pridobivanje nepotrebnih soglasij. Upravni organi morajo te zadeve reševati prioritetno.

b) Družbenoekonomska problematika. Izvajalci melioracij ugotavljamo potrebo po boljšem planiranju melioracijskih projektov. Vsako delo, tudi vodenje sestanka ali pa katerokoli proizvodno delo, zahteva ustrezno planiranje oziroma pripravo. Program aktivnosti za izvajanje melioracij in regulacij to jasno pojasnjuje in zahteva. Pri tem dejansko ne smemo pozabiti na vodenje zelo zahtev-

nih projektov.

Menimo,da bi v poročilu bilo potrebno nakazati rešitve tudi na področju cen in stroškov melioracij. Za vsa melioracijska območja ni mogoče operirati s povprečno ceno melioracij, ker so zemljišča glede na pedološke danosti in ostale okoliščine različno zahtevna. Tu seveda posebej poudarjamo, da cene stroškov melioracije zemljišča po hektarju ni mogoče ocenjevati neodvisno oziroma ločeno od cene stroškov regulacij. Le skupna, integralna cena naj služi kot vodilo pri politiki odločitev in presoji cene melioracij po hektarju. Predlagamo, da naj o tem odloča odbor za melioracije ter v skladu z zgoraj navedenimi stališči določa glede višine cene melioracije po hektarju. Povprečna cena lahko služi le kot zelo okvirna orientacija.

Poenostavijo naj se postopki za izvajanje komasacij. Za komasacije in dodatna dela na že melioriranih zemljiščih naj veljajo isti pogoji financiranja kot za melioracije.

Ne moremo tudi mimo ugotovitve, da so premalo opredeljeni tudi odnosi investitor - izvajalec. Čeprav je res, da tako investitor kot izvajalec razpolagata in gospodarita z družbenimi sredstvi, se v praksi žal vse preveč pogosto - zadnje čase pa skoraj že praviloma - v teh odnosih oblikuje zelo vulgaren mezdni odnos, ki ga investitorji vsiljujejo izvajalcem s tem, da silijo organizacije združenega dela - izvajalke melioracij na cene, ki jih za izvajanje teh del nudijo bolj ali manj organizirani privatniki. Razlike v ceni so 35 do 4o odstotkov. Ugotavljamo, da mora družbeni sektor v ceno melioracijskih del vključevati vrsto stroškov, ki jih zasebni sektor nima, kot na primer: stroški podjetniške in družbene režije, ki so objektivno pogojeni s pozitivnimi zakonskimi predpisi; stroški, ki jih pogojujejo napori za prepotrebne raziskave in razvoj sistema melioracij in drugo.

V izogib nastajanju vse večjih problemov predlagamo, da se za projektiranje, izvajanje in vzdrževanje melioracij opredeli družbeno dogovorjena usmerjena cena.

c) Problematika razvoja in raziskav: Analiza cene in stroškov melioracij je pokazala, da so melioracije drage; pokazala pa je hkrati tudi, zakaj so drage. Če naj omenimo samo dejstvo, da stroški filtra v hidromelioracijah znašajo že 4o odstotkov, nam to pove, da bomo na področju melioracij morali izvesti nekatere nujne raziskovalne naloge. Odbor za melioracije naj opredeli, katere naloge so to ter določi rang in nosilca izvajanja.

Delegati sprejemamo tudi poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 z naslednjimi pripombami:

Kmetijsko pospeševalne službe ne opravljajo tistih nalog, za katere so bile ustanovljene, temveč se vse preveč ukvarjajo z administrativnimi opravili, vse manj pa z opravili strokovno tehnološke narave. Prav tako so te službe preveč vezane na interese posameznih kmetijskih zadrug.

Premiranje se ne sme spremeniti v kompenzacijski sklad, saj bi s takim ravnanjem izgubljali na dolgoročnem reševanju te problematike.

Stopnje davka iz osebnih dohodkov delavcev v posameznih občinah so preveč različne, saj se gibljejo od o,2 do o,7 odstotkov. Da bi dosegli namen tega davka, bi bilo potrebno v SR Sloveniji doseči poenotenje. V poglavju V. bi bilo potrebno tabelo dopolniti še z bilanco blagovnih tokov. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Majda Groleger, področje gospodarstva, 34. okoliš, Slovenske Konjice.

M a j d a G r o l e g e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva in pri tem ugotavlja, da so tudi v naši občini prisotna spoznanja, da izvajamo zakone s področja kmetijstva nedosledno, prav tako pa tudi

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

zakoni nedosledno urejajo varovanje kmetijskih zemljišč. To velja predvsem za promet s kmetijskimi zemljišči zaščitenih in ostalih kmetij.

V občini smo izdelali celovito analizo prometa s kmetijskimi zemljišči zaščitenih in ostalih kmetij, ki je zaradi svoje pomembnosti predložena v razpravo vsem zborom občinske skupščine. V dosedanjih razpravah smo ugotovili, da je nujno potrebno promet s kmetijskimi in drugimi zemljišči uskladiti z družbenimi interesi kmetijske politike v občini in republiki.

V celoti podpiramo predloge, ki izhajajo iz poročila o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, predvsem pa je potrebno pospešiti pripravo sprememb zakonov, ki so navedene v poročilu, zlasti v točki 3. - promet s kmetijskimi zemljišči.

V občinah pa se morajo kmetijske zemljiške skupnosti, kmetijske zadruge in gozdna gospodarstva organizirati v tem smislu, da bodo sposobni vsa ponudena zemljišča, ki ne bodo interesantna za zaščitene kmetije, odkupiti za družbeno proizvodnjo. V ta namen morajo le-ti izdelati program pridobivanja oziroma nakupa zemljišč ter se dogovoriti o zagotavljanju potrebnih sredstev.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Vlasta Grjol, področje gospodarstva, 5. okoliš, Ljubljana Vič-Rudnik.

V l a s t a G r j o l : Naša skupina delegatov je ob obravnavi poročil o izvajanju zakonov s področja kmetijstva oblikovala naslednja stališča in nekaj pobud.

Zakoni, ki urejajo kmetijstvo, so dobra podlaga za izvajanje kmetijske politike, le izvajamo jih ne. Zaradi neizvajanja zakonov sprejemamo zakone in odredbe k že sprejetim zakonom, kar pa ne prinese željenih rezultatov, saj zasipavanje s papirnatimi zakoni ne prinese preobratov v kmetijstvu.

Kmetijstvo je gospodarska panoga, ki ustvarja novo vrednost, veča narodni dohodek in bogastvo vsakega gospodarstva, zato je nujno, da v kmetijstvu zavladajo ekonomski zakoni, saj bodo le-ti uredili vse trenutne probleme v tej gospodarski panogi. Poskrbeti moramo za postavitev realne ekonomske cene za kmetijske proizvode, ki se bo potem gibala okoli svoje prave vrednosti in oblikovala na podlagi ponudbe in povpraševanja, kar bi tudi pomenilo racionalnejšo kmetijsko proizvodnjo, ki ne bo več prinašala izgube. S tem bo preprečena nezainteresiranost za tovrstno produkcijo. Neurejeni dohodkovni odnosi v reprodukcijski verigi, od kmetijstva do trgovine in s tem do potrošnika, so velika ovira za zaostajanje kmetijske proizvodnje za resolucijskimi cilji in za izgube, s katerimi se kmetijska proizvodnja stalno sooča. Zato je njihova takojšnja ureditev izrednega pomena, k čemur pa lahko pripomore tudi realno kompleksno planiranje kmetijske proizvodnje in tudi prostorsko planiranje.

V resoluciji o družbenoekonomskem razvoju smo si napredek kmetijstva zastavili kot prioritetno nalogo. Glede na to bi bilo nujno urediti investiranje oziroma razširjeno reprodukcijo te panoge, kar velja stimulirati z ugodnejšimi obrestnimi merami za investicijske kredite, ki naj bodo stimulativnejše od obrestnih mer za kredite za neprioritetne investicije.

Ocenjujemo, da je stihija, v kateri se kmetijstvo nahaja, odraz tudi nezainteresiranosti kmetovalcev, njihove premajhne delovne morale oziroma njihove zavesti ali miselnosti, ki se vseeno preveč vrsti okoli zahtev po bonitetah in vse premalo okoli lastnih naporov za racionalizacijo proizvodnje, dvig lastne produktivnosti dela in naslonitve na svoje lastne sile.

V gospodarski situaciji, v kateri se nahajajo vsi ekonomski subjekti, naj tudi za kmetijsko proizvodnjo in njene subjekte velja enako pravilo kot za ostalo materialno proizvodnjo, v prvi vrsti naslonitev na lastne sile, šele nato zaradi prioritete družbene ugodnosti in solidarnost. Miselnost oziroma zavest kmetovalcev je treba gledati tudi skozi politično obeležje. Preobrat tega lahko dosežemo le s poudarjenim izobraževanjem kmetov in ne le s sprejemom zakonov, ki naj bi politiko kmetijske proizvodnje uredili. Doseči moramo večjo povezavo med kmetijstvom in fakultetami oziroma inštituti, ki lahko pripomorejo k racionalizaciji kmetijske proizvodnje in k izboljšanju postopkov v kmetijski proizvodnji.

Za izboljšanje situacije v kmetijski proizvodnji pa predlagamo v proučitev še nekaj pobud. Glede na to, da v kmetijski proizvodnji najbolj šepa živinorejska proizvodnja, bi morali na tem področju ostati v veljavi kriteriji, ki so veljali za živinorejo že v letu 1982. Zato ni sprejemljiva na primer ukinitev premije na telice, saj bo to vplivalo na kvaliteto kmetijske živinorejske proizvodnje.

Cene krmil so zelo visoke, nekaterih krmil pa celo ni. Kmetovalci pogosto zaradi tega krmil ne uporabljajo, to pa se nujno odraža v obsegu mlečne proizvodnje, predvsem pa v podaljšanem času pitanja in končno tudi v trenutnem pomanjkanju mesa in mlečnih proizvodov na trgu. Obsojamo možnost nakupa domačih traktorjev in rezervnih delov zanje le za devize. Plačilno sredstvo v Jugoslaviji je dinar, poleg tega pa smo se odločili s kmetijsko proizvodnjo v prvi vrsti oskrbovati domače tržišče in šele nato izvažati. Kmetijske organizacije ne ustvarjajo deviz, še manj kmetje, zato je tako stanje nedopustno.

V zvezi s premijami sklada za intervencije v kmetijstvu je vse preveč administrativnih postopkov, ki destimulativno vplivajo na kmetovalce in odvračajo pospeševalce od tega, da bi svoj delovni čas v polni meri namenili strokovnemu delu, ki bi dalo za kmetijsko proizvodnjo dosti večje rezultate, kot pa ukvarjanje z administrativnimi postopki.

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Besedo ima Branko Mervič, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

B r a n k o M e r v i č : Delegati 12. okoliša, področje gospodarstva občine Kranj, smo se v odmoru dogovorili, da podpremo pripombe oziroma stališča, ki jih bo podal delegat 1. okoliša, področje kmetijstva, Kranj, ker so naše pripombe identične z njegovimi pripombami.

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Ervin Pitz, področje kmetijstva, 8. okoliš, Murska Sobota.

E r v i n P i t z : Tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji 25. marca obravnavala tudi poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva in ob tem v celoti podpira stališča, predloge in ugotovitve Odbora za agrarno politiko, ki se nanašajo na zaostritev kriterijev za pridobitev statusa kmeta. Združevanje kmetov je v stagnaciji, zato menimo, da bi bila nujna uskladitev zakona o združevanju kmetov s sedanjo stopnjo združevanja.

Pri prometu s kmetijskimi zemljišči menimo, da bi morala biti dana tudi možnost prodaje zaradi delne poravnave zaostalih družbenih obveznosti. Pri izvajanju komasacij z uvedbo odloka je nujno potrebno pretehtati, če je ob dani možnosti sprožitve ustavnega spora postopek dejansko poenostavljen in skrajšan.

Še posebej pa podpiramo mnenje odbora, ki se nanaša na zakon o preživninskem varstvu kmetov glede znižanja obsega oddaje pod 2 ha kmetijskih zemljišč oziroma 3 ha gozda. Pobudo podpiramo zato, ker so predvsem pri ostarelih kmetovalcih kmetije zaradi dedovanja v preteklosti majhne in znaša velikost kmetije v republiškem povprečju le 3,3 ha ter so običajno v solastništvu več družinskih članov, pa tudi zato, ker je starostna struktura kmetov izredno neugodna. Po podatkih iz februarja 1982 je le 2 % kmetov starih do 3o let, 4 % od 3o do 4o let, 14 % od 4o do 5o let, 44 % od 5o do 65 let in 36 % nad 65 let oziroma kar 8o % kmečkega prebivalstva je starejših od 5o let. Ugodnejše možnosti za pridobitev preživninskega varstva bi zagotavljalo povečano sprostitev kmetijskih zemljišč za intenzivnejšo in povečano pridelavo hrane.

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Besedo ima tovariš Ivan Thaler, področje kmetijstva, 5. okoliš, Lenart.

I v a n T h a l e r : Tovarišice in tovariši! Naša skupina delegatov je temeljito proučila navedeno poročilo o izvajanju kmetijskih predpisov v Sloveniji v zadnjem obdobju.

Ugotovili smo, da je sedanja družbenoekonomska politika, ki se odraža tudi v zakonodaji, za razvoj kmetijstva dokaj ustrezna in bi takšna morala biti že znatno prej. Vendar pa še vedno obstajajo neceloviti pristopi, ki se kažejo med drugim tudi v tem, da se kmetijski zakoni uresničujejo brez celovite družbene koordinacije. Skupina meni, da bi morali zakonske predpise in celotno izvedbeno kmetijsko politiko opredeliti bolj dolgoročno, še bolj celovito pa bi morali zagotoviti delovanje tržnih zakonitosti.

Glede predlaganih in možnih sistemskih rešitev naša skupina predlaga naslednje:

1. Skupina se strinja, da se bolj točno in ostreje opredelijo pogoji za priznanje statusa kmeta. Predvsem menimo,da je potrebno določiti pogoj, da mora kmet živeti na kmetiji oziroma v njeni neposredni bližini, da bo tako fizično v stanju obdelovati kmetijsko zemljišče. Pomembno bi bilo tudi, da sodeluje z družbenim sektorjem oziroma v okviru kmetijske zadruge in da dosega s svojo proizvodnjo določene tržne presežke.

V zvezi s točko d) predlagamo, da se upravnemu organu z zakonom omogoči, da dovoljenje za status kmeta odvzame tistemu občanu, ki po določenem roku, na primer eno leto, ne bo izpolnil novih pogojev za priznanje statusa kmeta.

Glede varstva kmetijskih zemljišč skupina meni, da je sedanja zakonodaja na tem področju sicer objektivno pogojena, da pa je dokaj toga in kratkoročna, zato je tudi vprašljivo njeno dosledno izvajanje. Vse od leta 1973 dalje eksperimentiramo z zakonskimi predpisi o določitvi kmetijskih zemljišč, ki so trajno namenjena za kmetijsko proizvodnjo. Postavlja se vprašanje celovitosti dela v republiških upravnih organih in planskih službah. V občinskih proračunih in pri kmetijski zemljiški skupnosti so v zadnjih desetih letih nastajali visoki stroški za razne izvedbene dokumente, ki naj bi služili za opredelitev kmetijskih zemljišč v prostorskih delih družbenih planov občin.

Pri tem je potrebno kritično pripomniti tudi to, da podzakonski izvedbeni predpisi skoraj praviloma niso bili pravočasno izdani in je tudi v tem iskati vzrok, da so v občinah kasnili že s pripravami ustrezne prostorske dokumentacije ali pa je bila le-ta pomanjkljivo izdelana.

Z zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti smo po informacijah za urbanizem pristojnih občinskih služb močno posegli v izvajanje urbanističnih dokumentov in med drugim onemogočili tudi gradnjo za kmetijsko proizvodnjo pomembnih objektov. Pristojni republiški organi bi zato morali dati reševanju teh vprašanj izrazito prednost, enako pa tudi strokovni zavodi, ki se ukvarjajo s planiranjem prostora. Žal v dobrih treh mesecih po izdaji tega zakona še vedno niso opredeljene nekatere podzakonske rešitve. Zato odločno vztrajamo, da vsi organi svoje delo opravljajo bolj celovito in v medsebojnem sodelovanju. V tej zvezi tudi menimo, da mora biti nemudoma izdano novodilo o izdelavi agrokarte.

Glede ukrepov za boljšo obdelavo slabo obdelanih in neobdelanih kmetijskih zemljišč menimo, da naj se določijo minimalni kriteriji obdelave po posameznih območjih. Tako bo mogoče učinkoviteje izvajati dosedanje oziroma predlagane nove določbe zakona. Pri tem pa bo vendarle potrebno upoštevati socialne razmere, hkrati pa bo treba učinkoviteje izvajati predpise o preživninskem varstvu kmetov.

Pri prometu s kmetijskimi zemljišči pogrešamo bolj jasne predloge za učinkovitejše preprečevanje drobitve kmetijskih zemljišč. Tudi tu se srečujemo s pogojem, da se pravočasno sprejme prostorski del družbenega plana. Zaradi tega je potrebno določiti fiksni rok za sprejem tega plana, ki naj bo čim krajši, na primer sredi leta 1983.

Predlogi, ki težijo za bistvenim skrčenjem upravičencev do kmetijskega zemljišča v obliki darilnih pogodb oziroma predkupnih pravic, so sprejemljivi. Vendar je potrebno hkrati težiti k večji fleksibilnosti pri zamenjavi in zakupu kmetijskih zemljišč. Prav tako je potrebno upoštevati dejstvo, da so lahko manjše kmetije v primeru specializirane proizvodnje tudi pomemben tržni proizvajalec, zato ne bi kazalo vnaprej in v vsakem primeru onemogočiti razvoj neka-

terim manjšim kmetijam.

Predloge v preostalih šestih vsebinskih sklopih naša skupina v glavnem v celoti podpira, kolikor niso v nasprotju z doslej podanimi pripombami in predlogi.

Glede združevanja kmetov skupina meni, da je potrebno bolj jasno opredeliti pogoje, kdo oziroma kdaj pridobi status združenega kmeta. Postavlja se vprašanje, če je sploh umestno ločiti kmete, ki sodelujejo z zadrugo, na kooperante in na združene kmete.

Pri predlogih za preživninsko varstvo ostarelih kmetov je potrebno še bolj podčrtati vlogo pričakovalcev - dedičev. Ti bi morali prevzeti jamstvo, da bodo zemljišča obdelovali in skrbeli za preživljanje lastnikov zemljišč. Kolikor tega jamstva ne prevzamejo, naj se jim odvzame možnost dedovanja in s tem vpliva na odločitev lastnika zemljišča. Zemljišče pa naj prevzame v trajno upravljanje družbeni sektor.

Podpredsednica T e r e z i j a Š t e f a n č i č : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Leo Frelih, predsednik Zadružne zveze Slovenije.

L e o F r e l i h : Tovarišice in tovariši delegati! Zadružna zveza Slovenije je aktivno sodelovala že v fazi priprave poročila o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva. Glede na to, da je bilo osnovno gradivo v široki javni razpravi in da so o njem razpravljali v organizacijah združenih kmetov, želim povzeti nekatere bistvene pripombe.

Osnovna ugotovitev je, da organizacije združenih kmetov podpirajo predlagane teze v poročilu in predloge za navedene zakonske spremembe s tem, da dodajamo še nekatere bistvene spremembe, ki so vezane na nadaljnji razvoj zadružništva v Sloveniji.

Dosedanja praksa od sprejetja zakona do danes nas opozarja predvsem na to, da so bili odnosi največkrat kupoprodajni. Vzroki za tako stanje so številni in jih ni mogoče obravnavati ločeno. Menimo, da je nujno vzpostaviti take odnose, ki pomenijo dolgoročno načrtovano proizvodnjo vseh osnovnih nosilcev, združenih v organizaciji združenih kmetov. Raznolikost v pojmovanju kmeta v sedanjem zakonu je pogojevala zelo različno stopnjo medsebojnih obveznosti in pravic, še posebej pri vzpostavljanju ustreznih družbenoekonomskih odnosov v organizacijah združenih kmetov.

Skupno načrtovanje proizvodnje na kmetiji pomeni oblikovanje medsebojnih obveznosti pri planiranju proizvodnje, pri zagotavljanju repromateriala in pri prodaji proizvodov. Vse te naloge zahtevajo jasno opredelitev v odnosu združenih kmetov v organizacijah, kjer mora planiranje izhajati iz potencialnih možnosti zemljiških kapacitet, ki so v lastnini kmetov ali v zakupnem odnosu. Raznolikost v pojmovanju in praktični izvedbi ter v zelo težavni spremljavi izpolnjevanja medsebojnih obveznosti nas je privedlo do negativnih pojavov pri nekaterih pogodbenih proizvajalcih in kooperantih, ki niso pripravljeni v celoti združevati delo, sredstva ter zemljo z organizacijami združenih kmetov. Zaradi tega je nujno, da pojem združenega kmeta zožimo in speljemo diferenciacijo v smeri, ki nam bo zagotovila dolgoročno tržno naročeno proizvodnjo z vsemi elementi organizirane proizvodnje, in sicer dolgoročno planiranje glede na proizvodne zmogljivosti kmetije, medsebojne obveznosti pri zagotavljanju reprodukcijskega materiala, medsebojne obveznosti pri prodaji proizvodov, ustvarjanju dohodka in prevzemanju rizika ter zagotovitvi samoupravnih in socialnih pravic združenih kmetov in delavcev v organizacijah združenih kmetov.

Ta predlog pomeni diferenciacijo posebej med tistimi, ki se kot pogodbeni proizvajalci oziroma kooperanti vežejo le za del svoje proizvodnje in to le občasno in za tržno zanimive proizvode. To pa povzroča nestabilnost preskrbe in nekontroliran razvoj obsega enovrstne proizvodnje. Menimo, da je potrebno spremeniti pojem združenega kmeta po predlogu in da na podlagi take opredelitve tudi zagotovimo za združenega kmeta enak status z družbeno proiz-

vodnjo, na katero so vezana vsa investicijska in intervencijska sredstva.

Sočasnost in dolgoročnost v planiranju proizvodnje ob upoštevanju realizacije proizvodnje lahko edino zagotovi nemoteno preskrbo s kmetijskimi proizvodi. Za dosego tega cilja pa moramo izvesti diferenciacijo in jasno opredeliti vse ukrepe, ki bodo dajali prednost združenemu kmetu pred nezdruženim. Sedanja praksa nam kaže, da do sedaj nismo znali izpeljati te dokaj zahtevne naloge, še posebno, ker nam je pogojena enotnost jugoslovanskega tržišča povzročala velike težave pri urejanju cen reprodukcijskega materiala in končnih proizvodov. Tudi v bodoče nam je cilj, da na enotnem jugoslovanskem tržišču dosežemo izravnavo naše prehrambene bilance in da se tudi cenovno vključimo v enotno politiko trga doma in v izvozu ter da zelo jasno opredelimo prednost tistega proizvajalca, ki je pripravljen dolgoročno opredeliti svoje proizvodne obveznosti glede na prostorske možnosti in realizacijo.

Diferenciacija pri prednostni oskrbi z reprodukcijskim materialom za proizvodnjo in cenah prek intervencijske politike mora biti tako velika, da bo zagotovila ustrezne družbenoekonomske odnose in večji dohodek združenemu kmetu pred nezdruženim. Pri tem pa mora biti intervencijska politika resnično intervencijska ne pa kompenzacijska, kot je zadnje štiri leta. Nemogoče je namreč pričakovati hitrejši razvoj proizvodnje, če z intervencijskimi sredstvi komaj pokrivamo nastale razlike na jugoslovanskem trgu. Nesprejemljivo je tudi, da smo zelo razdrobili intervencijske ukrepe, namesto da bi zožili namene uporabe in poenostavili postopke uveljavljanja.

Predlagamo tudi, da v bodoče intervencijska politika zasleduje organizirano proizvodnjo, ki temelji na potencialnih zemljiških kapacitetah kmetov. Da bo diferenciacija možna, predlagamo naslednjo dopolnitev: pojem kooperant naj se omeji le na kmete, ki trajneje proizvodno sodelujejo z organizacijami združenega dela, ki niso organizacije združenih kmetov, tako da bi imeli pri organizacijah združenih kmetov le člane - združene kmete, pri drugih organizacijah pa kooperante.

Poleg tega menimo, da bi moral zakon o združevanju kmetov za člane organizacij združenih kmetov predpisati kot pogoj za članstvo vključitev vseh njegovih proizvodnih zmogljivosti, tako da bi kmetijska zadruga oziroma druga organizacija združenih kmetov predstavljala seštevek vseh kapacitet združenih članov. Sploh bi morala biti organizacija združenih kmetov zaradi večje učinkovitosti omejena le na svoje člane, ki bodo v bodoče tudi pokojninsko in invalidsko vezani na svojo organizacijo. Z nečlani pa naj bi se organizacija ukvarjala le, kolikor bi bilo to v njenem interesu oziroma kolikor je to mogoče oziroma kot omogočajo njene zmogljivosti pod določenimi pogoji.

Za izvedbo 43. člena zakona o združevanju kmetov, ki zavezuje k sodelovanju organizacije združenih kmetov in druge organizacije združenega dela, ki sodelujejo s kmeti na istem območju, na primer gozdarstvo, naj bi bil določen rok za sklenitev samoupravnega sporazuma, sankcije zaradi neizvajanja določbe in registracije sklenjenega sporazuma. Kljub veliki pomembnosti usklajenega sodelovanja med kmetijskimi gozdarskimi in drugimi organizacijami združenega dela se 43. člen zakona v mnogih primerh ne izvaja. Težiti bi bilo treba, da pride zlasti med kmetijsko in gozdarsko organizacijo združenih kmetov, posebej v hribovitem terenu, do čim ožjega sodelovanja tako pri spajanju strokovnih in drugih služb, pri enotnem financiranju in izvajanju skupnih pospeševalnih programov, enotni politiki kreditiranja, programih izobraževanja, socialni varnosti članov ene in druge organizacije, do povezovanja pri upravljanju in odločanju.

V zvezi s poročilom o varstvu kmetijskih zemljišč in zagotovitev njihove obdelave dajemo pripombe za spremembo zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju z lovišči, ki neposredno vpliva na obdelavo zemljišč. Iz poročila Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije, Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter kmetijskega inšpektorata o ugotovitvah in ukrepih v letu 1982 v zvezi z neobdelanimi in slabo obdelanimi kmetijskimi zemljišči izhaja, da kmetje v okolici Kočevja, Sežane, Primorske, Notranjske, Idrijske in delno Gorenjske ter Dolenjske ne sejejo več poljščin, ker jih uničuje številna divjad, podobno pa je tudi ob madžarski meji. Tudi sicer so pogosta upravičena negodovanja kmetov, ki se pojavljajo pri uveljav-

ljanju svojih odškodninskih zahtevkov med lovskimi organizacijami.

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter upravljanju z lovišči izhaja pri določanju preventivnih ukrepov zoper škodo in pri uveljavljanju odškodnine iz formalno enakopravnih stališč obeh partnerjev in vzbuja videz objektivnosti in pravičnosti. Ker pa ne upošteva navedenega dejanskega stanja, to je dokajšnje nepoučenosti kmetov, njihovega odpora pri kompliciranem iskanju varstva pravic na občini in na sodišču, dolgih rokov, ki jih zakon postavlja in zlasti še vedno neke višje druge plati, zakon v navedenih določbah ni pravičen. Zaščititi bi moral šibkejšega in mu pomagati pri iskanju njegovih pravic. Zaradi tega bi bilo treba zlasti drugi odstavek 69. člena zakona spremeniti tako, da lastnik - uporabnik oziroma imetnik kmetijskega zemljišča ne bi bil dolžan, da v celoti sam vzdržuje zaščitna sredstva. Na zemljiščih iz prve kategorije - prva alinea drugega odstavka lo. člena zakona o kmetijskih zemljiščih - pa naj bi breme nabave in združevanja naprav za preprečevanje škode po divjadi v celoti prevzele lovske organizacije. Nevzdržen je izredno zahteven postopek za uveljavljanje odškodninskih zahtevkov po 72. in 73. členu zakona, zato bi ga bilo treba skrajšati in poenostaviti. Potrebno bi bilo določiti vsaj to, da je zapisniško ugotovljena škoda, ki jo določa občinska komisija po 73. členu, že sodno izvršilni naslov za izterjavo odškodninskih zahtevkov.

Zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev preprečuje delitev zaščitenih kmetij le za primer smrti. Nima pa prepovedi delitve teh kmetij za časa življenja lastnika. Edino normo, ki omejuje delitev zaščitene kmetije za časa življenja lastnika, vsebuje drugi odstavek 29. člena zakona o kmetijskih zemljiščih. Po tej določbi smejo lastniki zaščitenih kmetij podariti občanom, ki nimajo statusa kmeta in so ožji svojci darovalca, le kmetijsko neobdelovalno zemljišče, ki ni pomembno za kmetijsko proizvodnjo in ki leži v drugi coni. Ni pa nikakršne omejitve glede prodaje zemljišč v sklopu zaščitene kmetije niti ni prepovedana darilna pogodba, ko naj bi bil obdarovanec kmet po zakonu o kmetijskih zemljiščih.

Menimo, da bi bilo treba z zakonom o kmetijskih zemljiščih omogočiti le promet zaščitene kmetije kot celote, nujno pa bi bilo potrebno prepovedati prodajo oziroma darilo posameznih zemljišč zaščitene kmetije. Na ta način bi bila zagotovljena integriteta večjih, za življenje sposobnih kmetij in olajšano njihovo vključevanje v družbeno organizirano proizvodnjo.

V zvezi z lo. poglavjem o nadomestilu dela obresti za kredite, dane iz sredstev hranilno-kreditnih služb, želim delegate posebej opozorit na izredno velik problem obrestnih mer za kreditiranje naložb v kmetijstvo. Lahko trdimo, da so bile obrestne mere za kmetijstvo v letih od 197o in 198o res ugodne in so kot take spodbujale vlaganja sredstev za nove kapacitete in povečanje proizvodnje.

Kreditni pogoji pa se od leta 1981 stalno poslabšujejo. Obrestne mere se stalno spreminjajo in so se povečale do takšne višine,da kmete odvračajo od nadaljnjega najemanja kreditov. Poleg tega pa si banke pridržujejo pravico obrestno mero spreminjati (povečevati) za ves čas trajanja kreditnega razmerja, tako da kreditojemalec sploh ne ve več, koliko obresti bo moral plačati za najeti kredit.

Nekatere banke so tudi prešibke, da bi lahko spremljale razvojne programe svojih članic, ni pa zadostnega interesnega združevanja sredstev z območja denarno močnejših bank. V kmetijstvu se izvaja močna selekcija financiranja posameznih investicijskih namenov. Za nekatere namene sploh ni več denarja, druge pa se kreditira pod slabšimi pogoji. Prav je, da z denarjem varčujemo, ni pa prav, da banke hkrati, ko nimajo denarja za družbeno organizirano proizvodnjo kmetov v okviru zadružnih organizacij, dajejo kredite za neorganizirano proizvodnjo na podlagi tako imenovane vezave sredstev banke v razmerju 1 : 2,5. Kmetijstvo, organizirano v svoje republiške asociacije, sproti opozarja na nevzdržnost poslabševanja naložbenih pogojev in na to ponovno opozarjamo. Bančništvu smo predlagali spremembo obrestnih mer in drugih pogojev tako, da bi bili krediti sprejemljivi za kmete, vendar menimo, da smo naleteli na premalo posluha, čeprav v bankah pravijo, da so naše predloge upoštevali. Kot podpisniki dogovora o temeljih družbenega plana republike do leta 1985 smo prevzeli velike obveznosti na področju proizvodnje hrane. Zavedajoč se svojih obveznosti, opozarjamo, da je nujno potrebno izboljšati kreditne pogoje tako za inve-

sticijske kot za obratne kredite.

Če bodo naložbe zastale, vsi sedanji znaki pa na to kažejo, bodo posledice zelo hude. Pokazale se bodo v zmanjšanju proizvodnje hrane, da pa do tega ne bi prišlo, je skupna dolžnost bank, hranilno-kreditnih služb, skladov za intervencije v družbenopolitičnih skupnostih in organizacij združenih kmetov, da se ponovno uvedejo spodbudni pogoji za naložbe v proizvodnjo hrane.

V zvezi s poročilom o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 Zadružna zveza Slovenije in Zveza kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije predlagata, da Skupščina prouči smotrnost naložb v izboljševanje rodnosti kmetijskih površin z agromelioracijami, zlasti kmetijskih zemljišč v hribovitem svetu, ki se zaraščajo. Vsako leto naj Skupščina SR Slovenije opredeli sredstva za sanacijo 5.ooo ha teh površin pod enakimi pogoji, kot so v veljavi za izvajanje hidromelioracij.

Po oceni kmetijskih zemljiških skupnosti obsega površina travnatega sveta v hribovitih predelih, ki se zaraščajo, najmanj loo.ooo ha. Vzroki za opuščanje kmetijske rabe teh zemljišč so predvsem razseljevanje in ostarelost prebivalstva, strme lege in manjša možnost uporabe mehanizacije pri spravilu krme. Na teh površinah, kjer je interes za rabo zemljišč na tradicionalen način zmanjšan, je potrebno uveljaviti sodoben skupni način rabe zemljišč ter ustrezno tehnologijo paše plemenskih telic in goveda za meso. Ob vedno večjem interesu za razvoj poljedelstva na ravninskih zemljiščih ter za povečan obseg živinorejske proizvodnje na osnovi lastne krme in izkoriščanja travin, kar je temeljna usmeritev kmetijstva v Sloveniji, pa je nujno, da letno usposobimo za pašo goveda vsaj 5.ooo ha opuščenih travnikov in pašnikov.

V letu 1982 so v Sloveniji kmetijske organizacije z agromelioracijami usposobile 2.2oo ha in 823 ha planinskih pašnikov, kar skupaj znaša 3o23 ha. V letu 1983 pa bo po programih z agromelioracijami usposobljenih 5.ooo ha pašnikov in 1.ooo ha obdelovalnih površin, kar je skupaj 6.ooo ha.

Naložbam v agromelioracije bi morali nameniti več pozornosti in sredstev kot doslej, saj je izboljšanje rodnosti že obstoječih kmetijskih zemljišč najcenejša in najhitrejša pot k večjemu pridelku hrane.

Naložbe v usposabljanje pašnikov v hribovitih predelih so sorazmerno poceni, saj do sedaj niso presegale 5o.ooo dinarjev po ha površine. Poleg tega pa pomeni takšno vlaganje smotrno naložbo denarja, brez večjega naravnega rizika. Zato bi bilo nujno, da se v programe za izvajanje zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo poleg programa hidromelioracij vključiti tudi program agromelioracij v obsegu 5.ooo ha letno z enakim sistemom financiranja, to je 66 % nepovratnih sredstev, 24 % bančni kredit in lo % lastna udeležba, s tem da se k sodelovanju pritegne tudi klavnice in mlekarne.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Franja Brulc, področje gospodarstva, 29. okoliš, Laško.

F r a n j a B r u l c : Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti Skupščine občine Laško sta na seji dne 26.3.1983 obravnavala gradivo s področja kmetijstva in oblikovala naslednje pripombe:

1. V 2. točki sklepov in usmeritev v poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 je napisano, da je v dogovoru o enotni politiki pospeševanja proizvodnje hrane v letu 1983 potrebno precizneje opredeliti način usmerjanja sredstev z območij porabe v območja proizvodnje.

V dogovoru za leto 1983, ki je v nadaljevanju objavljen, to ni oziroma ni dovolj upoštevano in zato predlagamo, da se dogovor v tem smislu dopolni.

2. Predlagamo, da se predloženim sklepom in usmeritvam dodajo še naslednji:

a) namen sredstev naj se določi za celotno srednjeročno obdobje, za leto 1983 pa naj se dogovor ustrezno dopolni. Kmetijstvo je panoga, v kateri se da na dolgi rok nekaj napraviti, zato bi morale biti tudi premije in subvencije določene za daljši rok.

Iz dogovora o enotni politiki in ukrepih za pospeševanje proizvodnje hrane za leto 1983 pa lahko ugotovimo, da ni zajeto premiranje plemenskih telic za obnovo črede in regresiranje umetnih gnojil, kar je bilo v dogovoru za leto 1982. Takšno spreminjanje po našem mnenju nikakor ni sprejemljivo in je zato dogovor za letošnje leto treba v tem smislu dopolniti.

b) Sredstva naj se v glavnem usmerjajo v subvencioniranje porabe umetnih gnojil, semen, premiranje povečanja staleža krav in premiranje plemenskih telic, za obnovo črede, sofinanciranje pospeševalne službe in pokrivanje povečanih stroškov v proizvodnji hribovitih kmetij. Menimo, da je sprejem takšnega stališča potreben, ker se sedaj sredstva skozi premije na meso in mleko v nekem smislu prekvalificirajo v kompenzacije, kar pa ni prav.

c) Zaradi poenotenja intervencij naj se oceni možnost združevanja večjega dela sredstev občinskih intervencijskih skladov v republiški sklad. Z združevanjem večjega dela sredstev občinskih skladov v republiški sklad bi dosegli večje poenotenje namenov koriščenja sredstev in močno poenostavili postopek za pridobivanje teh sredstev, do katerih so upravičene kmetijske organizacije.

d) Prav tako ocenjujemo, da bi morali v 3. točki dogovora o enotni politiki pospeševanja proizvodnje hrane v letu 1983 upoštevati enotno stopnjo posebnega občinskega davka iz osebnega dohodka delavcev po stopnji o,5 %.

K poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva predlaganim spremembam in dopolnitvam zakonov s tega področja dajemo vso podporo. Menimo, da bi takšne dopolnitve zakonskih določil močno pripomogle k hitrejšemu razreševanju problemov, ki so in še nastajajo na tem področju.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Alojz Stanovnik, področje kmetijstva, 2. okoliš, Ljubljana Moste Polje.

A l o j z S t a n o v n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na seji dne 25. marca 1983 obravnavala poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije s področja kmetijstva in poročili Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 ter o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982.

Ob obravnavi poročil smo sprejeli naslednja stališča:

1. Delegati sprejemamo poročila in podpiramo dopolnitev zakonov predvsem na področju prometa s kmetijskimi zemljišči. Prepreči naj se promet s kmetijami I. kategorije med živimi, tako da se zaščitene kmetije ne more deliti še za časa življenja lastnika, prav tako naj se zaostri status kmeta in določi merila za pridobitev statusa kmeta.

2. Ne moremo se strinjati s pavšalno oceno, da kmetijske zemljiške skupnosti niso odigrale svoje vloge. Potrebno je zagotoviti trajna sredstva tako za financiranje kmetijskih zemljiških skupnosti kakor tudi za izvajanje programov teh skupnosti.

3. Opozarjamo na problem vrednotenja mleka po odstotku tolšče. Kljub temu, da se vzamejo vzorci posameznikov, se ti dejansko ne upoštevajo, ker se odstotek tolšče pri posameznikih ustrezno znižuje, da se pride do povprečja zbiralnice. Menimo,da bi se moralo mleko plačevati po odstotku tolšče, ki ga vzame mlečni kontrolor in ne po povprečju zbiralnice.

4. Ne zdi se nam pravilno, da je ukinjena premija za plemenske telice in da dobijo po novem kooperanti premijo le za povečan stalež krav, saj bodo zaradi tega najbolj prikrajšani tisti, ki imajo že zdaj proizvodnjo na visoki ravni. Menimo, da je obnova črede pogoj, da se pride do povečanega staleža in da bi morala biti premija za vse pasme govedi - tudi črnobelo - in ne samo za nekatere.

5. Vprašujemo, zakaj je premije pri pitancih deležen tisti bik, ki tehta 275 kg in telica, ki tehta 25o kg in ne več tako kot prej, ko je bila določena teža 23o kg? Ali povprečje mesečnega odkupa ustreza zahtevnim normam za premijo? Predlagamo, da se da premija tudi za povprečje, ki lahko varira do lo %.

6. Ugotavljamo, da se trenutno dobijo traktorji samo za devize. Ker ni mogoče dobiti na našem tržišču nekaterih rezervnih delov za kmetijske stroje, menimo, da bi bilo potrebno omogočiti nabavo teh delov v tujini brez plačila depozita.

7. V zadnjem letu so se dvignile obrestne mere za kredite za hleve od 3 % na 8 %, za stroje od 5 % na 12 %. Predlagamo, da naj bi banke, če bi med letom ugotovile, da ostaja denar, namenjen za kreditiranje kmetijstva, neizkoriščen, obrestno mero znižale.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Preden nadaljujemo z razpravo, bi zbor obvestil, da so se seji priključili še delegati Ivan Vogrinčič, področje kmetijstva, 8. okoliš, Murska Sobota in Mihael Fajmut, kmetijsko področje, 7. okoliš, Dravograd. Tako je na današnji seji navzočih 144 delegatov.

Besedo ima tovariš Roman Jazbec, področje gospodarstva, 18. okoliš, Tolmin.

R o m a n J a z b e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z izvajanjem zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti dajemo naslednjo pobudo.

Zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, ki je bil sprejet v republiški Skupščini dne 15.12.1982 in metodologija oziroma navodilo o strokovnih merilih za delitev zemljišč v kategorije - Uradni list SRS št. 45/82 - bistveno in odločilno posegata v celotni gospodarski in družbeni razvoj občine Tolmin.

Zakon ima interventni značaj in prepoveduje kakršenkoli nov poseg v prostor do sprejetja dopolnitve prostorskega plana občine Tolmin. Prostorski plan občine Tolmin, ki je bil sprejet v začetku leta 1982, nima izvedene kategorizacije zemljišč po navodilih, objavljenih v Uradnem listu št. 45/82.Zaradi tolmačenja zakona, ki pravi, da izjeme iz 5. člena niso možne do sprejetja dopolnitve prostorskega plana, se na ta način zelo zaostrujejo problemi v zvezi z nadaljnjo izgradnjo objektov v občini Tolmin.

Ta problematika se kaže zlasti na naslednjih področjih: stanovanjska izgradnja, izdajanje dovoljenj zasebnikom, onemogočena je kakršnakoli investicija na področju gospodarstva ali negospodarstva ne glede na sprejete naloge v resoluciji in planskih dokumentih.

Na osnovi vsega navedenega dajemo pobudo republiški Skupščini, da sprejme odločitev, da se v postopku usklajevanja prostorskega plana lahko upoštevajo izjeme iz 5. člena zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : To je v bistvu delegatska pobuda. Besedo ima tovariš Jože Andoljšek, področje gospodarstva, lo. okoliš, Kočevje.

J o ž e A n d o l j š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je obravnavala 4. in 5. točko današnjega dnevnega reda in ima k temu gradivu naslednje pripombe oziroma predloge za dopolnitev zakonov s področja kmetijstva.

Status kmeta: menimo, da še ni pogojev za nadaljnjo dopolnitev zaradi majhnih kmetij, ki jih največkrat dedujejo zakonci po umrlem zakoncu.

V točki c) predlagano črtanje zadnjega stavka v sedmem odstavku 4. člena ni umestno, saj je bila ta dopolnitev vnešena na podlagi izkušenj zakona o kmetijskih zemljiščih iz leta 1973 in bi črtanje tega stavka imelo več negativnih posledic. Pri prometu s kmetijskimi zemljišči se strinjamo z navedbami drugega odstavka, zato predlagamo, da se poleg izdelave enotne metodologije za izračunavanje vrednosti kmetijskih zemljišč doda še en odstavek v 25. členu zakona, ki naj bi se glasil: "V primeru, da ima kmet - sosed možnost odkupa zemlje od soseda - nekmeta, čeprav ima ta v lasti več zemlje, kakor jo po predpisu lahko ima in bi s to prodajo uskladil maksimum svojih zemljišč, sosed - kmet pa bi z navedenim nakupom zložil svojo zemljo, se prodaja lahko izvede po prvem odstavku tega člena."

Menimo,da bi s« na ta način povečal promet zemljišč v korist zložb, hkrati pa bi bila za nekmeta ta prodaja bolj interesantna.

Po zakonu ni nujno, da kmetje brez potrebe pridobijo status kmeta in tega statusa marsikateri kmet nima. Zato se pojavljajo problemi pri darilnih pogodbah, ko starši z darilnimi pogodbami prepuščajo posestvo otrokom ali drugim ožjim sorodnikom, navedenim v 29. členu zakona. Te pogodbe pa sodišča nočejo izvesti v zemljiški knjigi, če ni priložen obojestranski status kmeta. Menimo, da bi bilo potrebno dodati med prvim in drugim odstavkom 29. člena tudi nov odstavek z naslednjim besedilom: "V primeru, da je obdarjenec kmet, ni potrebno darovalcu za zemljiškoknjižni prenos prilagati potrdila o statusu kmeta."

Glede delovanja oziroma učinkovitost intervencijskih ukrepov poudarjamo, da naj vsaka uvedena premija velja za daljše obdobje, saj bo le tako dosegla svoj namen. Lahko bi navedel več primerov, ko so bile premije uvedene in večkrat med letom spremenjene, zato niso dosegle svojega učinka.

Prav tako menimo, da vezana premija od mleka na umetna gnojila nima najboljšega učinka. Čeprav se že imenujejo samoupravni skladi za intervencije v kmetijstvu, bi morali ti skladi z delom sredstev sami razpolagati, saj ima gotovo vsaka občina svoje značilnosti in potrebe za zagotovitev intervencij izven predpisanih, za soudeležbo pri novonastajajočih kmetijah, za formiranje pašnikov in podobno.

Nujno je treba uskladiti cene med republikami, predvsem mesa, saj kljub premijam za pitano živino ne dosegajo cen, ki jih plačujejo odkupne organizacije iz drugih republik.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Slavko Petrič, področje gospodarstva, 23. okoliš, Postojna.

S l a v k o P e t r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji dne 15.3.1983 ob obravnavi gradiva za 15. sejo obravnavala tudi poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva.

Skupina delegatov podpira prizadevanja za ureditev problemov na področju kmetijstva in predlaga, da se v predvidenih spremembah 4. člena zakona o kmetijskih zemljiščih poleg navedenih pogojev za pridobitev statusa kmeta dodata še naslednja pogoja:

- status kmeta lahko pridobi obdelovalec, ki ima sklenjeno pogodbo o proizvodnem sodelovanju s temeljno kmetijsko organizacijo;

- ko je osnova za določitev dopolnilne dejavnosti dana, se določi dohodek, dosežen s kmetijsko dejavnostjo, ki ga je obdelovalec dosegel s tržno proizvodnjo po pogodbi s temeljno kmetijsko organizacijo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Janez

Hribar, predstavnik Zveze vodnih skupnosti Slovenije.

J a n e z H r i b a r : Tovarišice in tovariši delegati! Ob obravnavi poročil v zvezi s pospeševanjem kmetijske proizvodnje za čimvečjo neodvisnost pri pridobivanju hrane je prav, da v zvezi s tem podamo svoje mnenje tudi predstavniki vodnega gospodarstva, kajti brez ureditve osnovne odvodne mreže hidromelioracije ne bi bile mogoče.

Sistematično izvajanje hidromelioracijskih del smo v Sloveniji pričeli predvsem na skupno pobudo vodarjev in Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, in to po letu 1973, ko sta bila sprejeta dva temeljna zakona, to je zakon o kmetijskih zemljiščih, ki je zagotavljal finančna sredstva za melioracije, in zakon o vodah, ki je postavil tako samoupravno organiziranost, prek katere je bil podan interes za hidromelioracije in s tem dogovorjen način financiranja odvodne mreže.

Na osnovi zakona o vodah je bilo ustanovljeno osem območnih interesnih vodnih skupnosti, ki so ustanovile Zvezo vodnih skupnosti, nadalje pa je bil pri Zvezi vodne skupnosti ustanovljen odbor za urejanje kmetijskih zemljišč na melioracijskih sistemih, ki mu je Zveza vodnih skupnosti poverila vodenje in usmerjanje politike hidromelioracij v Sloveniji.

Ob povečani skrbi za uporabo in razpolaganje s kmetijskimi zemljišči je pričel osnovni vir sredstev odbora za urejanje kmetijskih zemljišč na melioracijskih sistemih - to je prispevek za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč - po letu 1978 občutno upadati, sa je uporaba kmetijskih zemljišč za druge namene padla od 1.5oo ha letno na polovico. Interes po pripravi novih kmetijskih površin za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo pa se je povečal, kar je zahtevalo več sredstev za hidromelioracije, medtem pa smo vodarji že urejali osnovno odvodno mrežo in pripravili več tisoč hektarjev za hidromelioracije.

Skupščina SR Slovenije je financiranje hidromelioracij uredila s sprejemom zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za urejanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985. V zvezi s tem zakonom in novim zakonom o vodah je bilo treba na novo formirati odbor za melioracije kot skupen organ Zveze vodnih skupnosti in Zveze kmetijskih zemljiških skupnosti. Ta skupni organ je bil ustanovljen 19.6.1982 na skupščini Zveze vodne skupnosti, kjer je bil sprejet tudi program za izvajanje zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za urejanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985.

Program je sprejel v mesecu maju 1982 tudi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, torej že tri mesece po sprejemu zakona, kar kaže na dobro sodelovanje in dobre predpriprave oziroma poznavanje problematike s strani vodnega gospodarstva. S sprejemom programa in formiranjem skupnega organa, to je odbora za melioracije, so bila podana izhodišča za nadaljnje urejanje kmetijskih zemljišč in s tem v zvezi tudi obveznosti vodnega gospodarstva.

V obdobju sistematičnega urejanja kmetijskih zemljišč je vodno gospodarstvo vložilo za melioracije poleg sredstev, zbranih pri odboru za melioracije, še naslednje: v obdobju 1976-198o je namenilo za osnovno odvodnjo in zadrževalnike za potrebe melioracij okoli 7o4 milijone dinarjev in je uredilo okoli 192 km vodotokov. Ta sredstva predstavljajo 19,3 % vseh združenih sredstev vodnega gospodarstva oziroma 59 % vseh sredstev, namenjenih za investicijska dela v vodnem gospodarstvu.

V obdobju 1981-1985 je vodno gospodarstvo upoštevalo sprejete strukturne spremembe celotnega gospodarstva SR Slovenije in se skupno dogovorilo, da vlaga združena sredstva v višini 1.411 milijonov dinarjev za osnovno odvodnjo in za izgradnjo zadrževalnikov. S tem se predvideva ureditev najmanj 2o8 km vodotokov. V okviru skupnega programa vodnega gospodarstva to predstavlja 2o,6 % vseh sredstev oziroma 65,2% vseh investicij za to plansko obdobje.

Program odbora za melioracije in ostalih soudeležencev - banke, investitorji, kmetijske zemljiške skupnosti in drugi - za plansko obdobje 1981-1985 predstavlja ureditev 21.781 ha zemljišč s pripadajočimi komasacijami in naku-

pom zemljišč. Po cenah iz leta 1980 je ta program ovrednoten na 2.463 milijonov dinarjev in k temu je dodanih 1.412 milijonov dinarjev za izvedbo programa osnovne odvodnje. Del osnovne odvodnje je bil izveden že v obdobju 1976-1980. Skupaj je torej za usposobitev 21.781 ha zemljišč namenjenih 3.875 milijonov dinarjev, od tega iz sredstev vodnega gospodarstva 36,3 %, to je brez deleža sredstev iz leta 1976-1980 za ista območja in 63,6 % iz sredstev za kmetijske namene.

Udeležba vodnega gospodarstva bo v tem planskem obdobju še večja. Ta delež je v tem trenutku še neovrednoten, predstavlja pa del sredstev tekočega vzdrževanja sedanjih objektov in naravnih strug ter redne vodnogospodarske dejavnosti in tudi del sredstev investicij za obrambo pred poplavami, s katerimi je ohranjena in povečana varnost obstoječih oziroma že usposobljenih kmetijskih površin. S tem so se zmanjšala sredstva za opravljanje drugih rednih vzdrževalnih del ter investicije v druge vodnogospodarske objekte. Glede na že realizirani leti 1981 in 1982 ter oceno realizacije sprejetih planov območnih vodnih skupnosti in Zveze vodnih skupnosti za leto 1983, bo vodno gospodarstvo zagotovilo v obdobju 1981-1985 za program osnovne odvodnje 57,3 % sredstev.

V letu 1980 je odpovedal dogovorjen sistem o združevanju sredstev za melioracije prek kmetijske živilske razvojne skupnosti. Podpisniki tega dogovora so bile tudi banke, ki zaradi nelikvidnosti niso mogle zagotavljati svoje udeležbe, to je 55 %. Na ta problem je Zveza vodnih skupnosti prek odbora za melioracije pravočasno opozorila vse pristojne republiške organe, ki pa zaradi splošnega pomanjkanja kreditnih sredstev niso mogli intervenirati. Edino pomoč v letih 1980 in 1981 je nudilo vodno gospodarstvo, ki je v ta namen leta 1980 najelo premostitveni kredit v višini 30 milijonov, v letu 1981 pa solidarnostno združilo sredstva iz vse Slovenije po območnih vodnih skupnostih v višini 65,5 milijonov dinarjev za potrebe hidromelioracij. S tem se je Zveza vodnih skupnosti oziroma vodno gospodarstvo aktivno vključilo v reševanje plana melioracij, saj je menilo, da dejavnost urejanja zamočvirjenih zemljišč ne sme popolnoma zastati.

Strokovna služba Zveze vodnih skupnosti sodeluje z odborom za melioracije na področju plana in analiz, na področju študijsko-raziskovalne dejavnosti in na področju finančnega poslovanja. Rezultat takega sodelovanja je, da so vsi objekti melioracij, to je osnovna odvodnja in detaljna mreža med seboj popolnoma usklajeni ter da dela na predvidenih objektih potekajo v skladu z dogovorjenimi programi, ne glede na kratek čas od sprejetega zakona in programa ter težav za območje Vipave, kjer vodarji nismo imeli pripravljenih ureditvenih načrtov. S pospešenim delom smo tudi tu že v zaključni fazi.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Vladimir Kajba, področje gospodarstva, 17. okoliš, Nova Gorica.

V l a d i m i r K a j b a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na seji dne 28. marca 1983 obravnavala gradivo za današnjo sejo in imela k poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva naslednje pripombe in stališča.

Ugotavljamo, da intervencije v proizvodnji hrane dajejo pozitivne rezultate pri pospeševanju družbeno organizirane kmetijske proizvodnje. Po našem mnenju bi bili rezultati še boljši, če bi intervencije bolj kot za pokrivanje naraščajočih proizvodnih stroškov služile prvenstveno za spodbujanje k večji proizvodnji in k hitrejšemu razvoju slabše razvitih dejavnosti, na našem območju sta to živinoreja in vrtnarstvo.

Dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 v bistvu teh razmerij ne spreminja. Naše stališče je, da bi morali biti interventni ukrepi bolj usmerjeni k zasledovanju razvojnih ciljev v kmetijstvu in zagotavljanju perspektive za čimvečjo samooskrbo s kmetijskimi proizvodi. V tem pogledu sredstva, ki se združujejo in usmerjajo za usposabljanje kmetijskih zemljišč za družbeno organizirano proizvodnjo, dajejo širšo perspektivo za doseganje trajne in večje proizvodnje. Znaten del teh sredstev je namenjen za urejanje zemljišč v Vipavski dolini, po programu za 4.170 ha. Ob

tem naj povemo, da so začetne težave presežene in da sedaj dela na urejanju zemljišč dobro tečejo. Če ne bo kakšnih večjih ovir, bodo tudi v celoti izvršena. V izvajanje programa ureditve zemljišč Vipavske doline so se aktivno vključili prav vsi dejavniki od nosilcev do družbenopolitičnih organizacij.

Usposobljena zemljišča za sodobno organizirano proizvodnjo še ne pomenijo, da bo taka proizvodnja sama po sebi nastala. Zato so zelo prisotna prizadevanja za organizacijo proizvodnje v okviru proizvodnih skupnosti. Bistveno poslabšani pogoji kreditiranja kmetijstva, visoke obrestne mere, ukinitev moratorijev in podobno pa vzbujajo zaskrbljenost, ali bodo kmetijski proizvajalci pripravljeni izvajati opredeljene naloge in cilje v kmetijstvu.

Opozarjamo še, da celo nekatere proizvodne skupnosti, ki so že začele z deli in urejanjem skupnih nasadov, prekinjajo dela in čakajo ustrezne rešitve. Visoke obresti za kredite ter ukinitev moratorija bi povzročila nedokončanje realizacije programa pridelovanja hrane ob ureditvi Vipavske doline in drugih območij. Zaključek zastavljenih ciljev v večini melioracij je prav v večji prireji. Ob zmanjšanem interesu za vlaganje v adaptacije in novogradnje hlevov, gradnje silosov, obnovo nasadov in podobno pa prireja ne bo večja. Regresiranje visokih obresti ne morejo zagotoviti skladi za intevencije v kmetijstvu niti proračuni, ker so ti na območjih, kjer se izvajajo večje melioracije in komasacije zemljišč, že itak obremenjeni z drugimi stroški - stroški komasacij, pospeševalne službe in podobno.

Menimo, da bi morale biti obrestne mere za vlaganje vkmetijstvo vsaj take, kot so bile predlagane na skupščini konzorcija za kmetijstvo, to je za naložbe v melioracije 6 %, za gradbene objekte in plemensko živino 8 %, za nasade in kmetijske stroje 12 %, za perutninarstvo 16 % in za naložbe v tekoče poslovanje 12 %. Za naložbe v hribovitih predelih pa bi morale biti obrestne mere največ 2/3 prej navedenih.

Za pospešitev proizvodnje v okviru proizvodnih skupnosti pa je nujno, da so obresti še nižje. Nujno mora obstajati tudi moratorij za čas, dokler investicija ne daje ekonomskih učinkov, ki omogočajo vračanje najetih kreditov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Vlado Šafranko, področje kmetijstva, 6. okoliš, Ptuj.

V l a d o Š a f r a n k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V ptujski občini smo poročilu o izvajanju sklepov in priporočil republiške Skupščine in predlogom za spremembe in dopolnitve zakonov s področja kmetijstva namenili široko razpravo. O predloženem gradivu smo razpravljali na seji skupine delegatov za delegiranje delegatov za Zbor združenega dela ter na skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine.

Kmetijstvo v občini Ptuj ustvarja 17 % družbenega proizvoda. Zato smo z obravnavo o priporočilih Skupščine in o izvajanju zakonov s področja kmetijstva seznanili vse občane, pri čemer smo poudarili: kaj je določeno s pozitivnimi predpisi za pospeševanje proizvodnje hrane, kako se v občini vključujemo v te predpise, določbe in dogovore, kaj smo na področju kmetijstva v občini že dosegli, kaj bi še lahko in morali prispevati, da bi potencialne možnosti za proizvodnjo hrane, ki jih imamo, čimbolje izkoristili, pa tudi kako bi morali veljavne zakone dopolniti, da bi ob dobri organizaciji na terenu in doslednem izvajanju predpisov in zakonov ter dogovorov dosegli še boljše rezultate.

Pripravljene imam nekatere statistične podatke, ki so zelo zanimivi, vendar jih ne bom bral. Moram povedati, da smo dosegli na področju kmetijstva v ptujski občini precejšen uspeh v primerjavi s prejšnjim letom. Imamo pa tudi težave, predvsem nismo zadovoljni s stanjem v govedoreji, kjer smo odkupili za 9 % manj v družbenem in 2o,5 % manj v zasebnem sektorju. Proizvodnja pa je bila 4231 ton, kar pomeni v družbenem sektorju za 5,5 % več kot v letu 1981. Problem, zakaj ne odkupimo toliko, kolikor proizvedemo, je predvsem v politiki cen. Zato prosim za pojasnilo predstavnika Izvršnega sveta tovariša Kneževiča, zakaj je neenotna cenovna politika med SR Slovenijo in SR Hrvatsko, kjer eni vlagamo - v tem primeru obmejne občine SR Slovenije, drugi pa z višjimi cenami žanjejo sadove, oboji pa siromašimo že tako majhen stalež živine? Ne držijo

prav nobene paritete v cenah in nobeni dogovori. Za primer naj povem, da smo v ptujski občini povečali ceno teleta v treh dneh z 2oo dinarjev na 24o dinarjev. V istem trenutku, ko je bila v ptujski občini cena povečana, so imeli na Hrvaškem že ceno 27o din za kilogram. S tem umetnim povečevanjem cene mislim, da ne bomo dosegli željenih uspehov. Zato mora Izvršni svet Skupščine SR Slovenije doseči enotno ceno, ker drugače ne vem, kako bo vnaprej.

Načrtovanih ciljev prav tako nismo dosegli v usposabljanju zemljišč z melioracijami, agromelioracijami ter z zložbami. Melioirali smo le 257 ha in komasirali 35o ha zemljišč, kar pa je pogojevalo neurejeno financiranje in zagotavljanje sredstev.

Strateški cilji na področju kmetijstva v občini pa so naslednji: intenziviranje kmetijske proizvodnje na obstoječih površinah, melioracije,komasacije in odkup zemljišč, intenziviranje in povečanje živinorejske proizvodnje, povečanje izvoza, povečanje površin sladkorne pese in pšenice, posebej na zasebnih površinah in pridelave čimveč lastne hrane.

Hkrati z uspehi pa se srečujemo z občasnimi težavami, in sicer s pomanjkanjem reprodukcijskega materiala, se pravi motornega olja, zavornega olja, zaščitnih sredstev, beljakovinskih komponent, krmil, pomanjkanjem zdravil, vitaminov, velikih razlik v cenah živine, kar sem že povedal, nesorazmerja v odkupnih cenah mleka in mlečnih izdelkov, prevelike obremenitve družbenega sektorja s sajenjem sladkorne pese, kar negativno vpliva na pridelek, prepočasno razreševanje investicijske problematike, posebej pa ugotavljamo, da bo letos na razpolago samo 53 % planiranih sredstev za naložbe, kar je za kmetijstvo odločno premalo.

Soglašamo in podpiramo prizadevanja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije za predlagane spremembe in dopolnitve zakonov s področja kmetijstva, saj lahko z realnimi in v praksi ugotovljenimi pobudami za spremembo zakonskih rešitev omogočimo in spodbudimo hitrejši razvoj družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu, večjo proizvodnjo in socialno varnost kmetijskih proizvajalcev.

Status kmeta omogoča pridobitev veliko ugodnosti, ki se lahko ob nespoštovanju pogojev v kmetijski zemljiški in ekonomski politiki zelo negativno odrazijo. Zato predlagamo, da je treba zaostriti pogoje za pridobitev statusa kmeta, ker so sedanji preohlapni. Pridobitev statusa kmeta mora imeti za cilj vključevanje v organizirano tržno proizvodnjo, odločujočo vlogo pri dodeljevanju statusa kmeta mora imeti mnenje kmetijske zemljiške skupnosti, ki skupaj z upravnim organom občine dejansko preveri pogoje. Upravni organ občine ne more odločati v nasprotju z mnenjem kmetijske zemljiške skupnosti.

Preveriti je potrebno vse tiste osebe, ki so status kmeta že prejele,če še izpolnjujejo pogoje. To preverjanje je treba strokovno opredeliti in v vsakem primeru ukrepati. Zagotoviti je potrebno redno kontrolo izvajanja določb, če občan še izpolnjuje pogoje po 4. členu zakona o kmetijskih zemljiščih.

Kakovost obdelave zemljišč in obremenjenost z živino na hektar poljedelskih površin ter pridelava hrane naj bistveno pogojujeta pridobitev statusa kmeta.

Glede stališč o varstvu kmetijskih zemljišč v občini Ptuj nimamo bistvenih pripomb. Zavzemamo se za to, da se čimprej pristopi k izdelavi agrokarte, za kar je potrebno izdelati enotno metodologijo, pa tudi določiti način financiranja. To je obsežen projekt, za realizacijo katerega pa v občinskem proračunu ni zagotovljenih sredstev.

Promet s kmetijskimi zemljišči naj bo na prvem območju kmetijskih zemljišč onemogočen v korist nekmetov. Okrepiti je potrebno funkcijo zaščitenih kmetij in do skrajnosti onemogočiti njihovo drobitev. Za uspešno varstvo kmetijskih zemljišč pred spremembami namembnosti je potrebno dosledno izvajati določila zakona o kmetijskih zemljiščih, saj se bo v nasprotnem tudi po sprejetju razlastitve kmetijskih zemljišč nadaljevala težnja po zazidavi najboljših kmetijskih zemljišč.

Predlagani ukrepi za izboljšanje stanja pri prometu z zemljišči so sami po sebi pozitivni. Dvomimo pa, da bodo dosegli svoj namen, če ne bo okrepljena

kontrola nad izvajanjem predpisov in zakona o kmetijskih zemljiščih, ki se nanašajo na promet. Sedanja zakonska ureditev že dovolj varuje integriteto kmetij, prevzemnika zaščitenih kmetij in preprečuje njeno drobitev, če se teh pravic uporabniki poslužujejo. Žal pa je zaslediti pri kmetu željo po nadaljnji delitvi zemljišč na vse otroke, zato je treba zaostriti kontrolo na vseh ravneh.

Podpiramo predlagane dopolnitve, saj prispevajo k učinkovitejši izvedbi teh zahtevnih nalog. Predlagamo pa, da se za ureditev postopkov pri določanju enotne metode vrednotenja zemljišč zagotovi ustrezno sodelovanje kmetov prek komasacijskega odbora in agronomov pri izvajanju vrednotenja. Menimo, da bo s tem interes kmetov najbolj izražen, postopek pa dovolj učinkovit.

Samo povečanje ali zmanjšanje števila lastnikov zemljišč še ne pomeni boljše izkoriščenosti in cenejše obdelave. Na podlagi zakonskih določil, ki jih imamo, še zdaleč nismo uredili vprašanja presežkov maksimuma zemljišč za nekmete, še manj pa vprašanje presežkov na področju prvega območja. Nihče od nas ne ve, kakšne bi bile posledice, če bi dosledno izvajali ta določila zakona o kmetijskih zemljiščih. Nikomur ni znano, koliko sredstev bi morala družba za to nameniti, niti ni znano, koliko zemljišč bi ostalo neobdelanih zaradi majhne velikosti parcel, razmetanosti in neekonomičnosti obdelave. Dokler pa teh podatkov nimamo, je bolje, da se borimo proti negativnim pojavom, ki se pojavljajo, postopoma pa je treba urejati ta vprašanja vsaj na prvem območju zemljišč, ker so le-ta namenjene izključno za kmetijsko proizvodnjo.

Z darilnimi pogodbami med živimi in z dedovanjem tudi v naši občini doživljamo vse večjo parcelizacijo in razdrobljenost gospodarstev. Zakone je potrebno prilagoditi temu, da bodo kmetije ostale skupaj močne ekonomske enote. Kljub temu pa ni mogoče prek dejstva, da v naših razmerah kmetija ni samo ekonomski temveč tudi socialni pojem. Vse več je primerov, da prihaja do razvez med kmeti zakonci - solastniki zaščitenih kmetij. Take kmetije ne bi smeli obremenjevati s preživljanci, ljudem pa tudi ne smemo vzeti pravice do dela, kar je ustavna kategorija.

Zato menimo, da predlagane rešitve niso ustrezne, saj moramo upoštevati socialno stanje in navade kmečkih ljudi. Povsem pa soglašamo, da je zakonodajalec končno uvedel možnost lastnika kmetije, da si izbere prevzemnika, ki ni nujno, da je zakoniti dedič.

Vloga kmetijske zemljiške skupnosti je nenadomestljiva pri izvajanju zemljiške politike v občini, odvisna pa je predvsem od ustanoviteljic, kako vplivajo na varstvo kmetijskih zemljišč in kako izvajajo zakonska določila, Kmetijska zemljiška skupnost v glavnem odigrava svojo vlogo, pojavlja pa se problem zagotavljanja sredstev za njeno nemoteno delovanje. Predlagamo, da se problem financiranja kmetijske zemljiške skupnosti reši enotno za vso republiko. Sofinanciranje ustanoviteljev ni ustrezen vir, saj marsikateri ne razpolaga s sredstvi za svojo dejavnost.

Ugotovitve in predlogi, ki opredeljujejo izvajanje zakona o združevanju kmetov, so povsem realne in objektivne tudi za območje naše občine.V ptujski občini je bilo po statističnih podatkih z dne 31.12.1982, 16.927 gospodarstev, članov - združenih kmetov je okoli 1.95o in okoli 4.ooo je kooperantov. Izvajanje pogodbenih obveznosti in pravic združenih kmetov ni zadovoljivo. Poleg nizke - ekstenzivne tržne kmetijske proizvodnje se jim je pridružilo še skrajno anarhično tržišče, ki temelji na prekupčevanju, nespoštovanju sporazumno določenih odkupnih cen ter odtujevanju blaga iz družbeno organizirane proizvodnje.

Vrzel je nastala zaradi nespoštovanja in neizvajanja določil tega zakona, ne podpira se "združenega monopola", temveč čvrsto vzpostavljene družbenoekonomske odnose v zadrugi. Za ureditev stanja na tem področju predlagamo:

- sistemsko organiziran in usklajen pristop k izvajanju zakona o blagovnem prometu. V 7. poglavju zakona o blagovnem prometu - Uradni list SRS, št. 21/77 - predlagamo tako dopolnitev, da se dodatno vnese še naslednje besedilo: "V prometu z živino se šteje za prekupčevanje vsak nakup in prodaja živine pred pretekom 6o dni od nakupa do ponovne prodaje";

- doseči je treba delovanje enotnega jugoslovanskega tržišča, zlasti pa urediti cenovno neskladje med SR Slovenijo in SR Hrvatsko;

- v skladu z zakonom o kmetijskih zemljiščih je treba vgraditi v sistem, da noben uporabnik zemlje na njej ne more gospodariti po svoji volji in tako, da bi bila slabo obdelana ali ostala neobdelana;

- opredeliti je potrebno kriterije združenega kmeta, za kar mora biti osnovni pogoj obseg tržne organizirane kmetijske proizvodnje in združevanje dela in sredstev.

Dohodkovni odnosi se bodo razvijali v panogah in proizvodnji, ki je ekonomsko rentabilna, katero pa odklanjajo finalisti. Samo v pasivnih in deficitarnih panogah dohodkovnih odnosov ne bomo uspeli vzpostaviti, na primer pri mesu, sladkorju in pšenici, ker so v sedanjih tržnih odnosih neorganizirani proizvajalci praviloma v boljšem položaju.

Pri izvajanju določil zakona o preživninskem varstvu ostarelih predlagamo, da se zniža najnižji možni obseg oddaje zemlje, ki je sedaj določen za 2 ha kmetijskega zemljišča oziroma za 3 ha gozda kot pogoj, da se lahko uveljavi preživnina. Tako bi na prvem območju, kjer je zemlja neprimerno več vredna, pridobili več kmetov, da bi uveljavljali preživnino.

Hranilno-kreditna služba ima v ptujski občini okoli 867o vlagateljev, indeks povečanja v primerjavi z letom 198o je 226. Glede na podatke zadnjega popisa prebivalstva imamo v občini 22 % kmečkega prebivalstva. Celotno nadomestilo dela obresti pa se prizna iz proračuna republike le, če kmečko prebivalstvo presega 35 %.

Glede na drugačne kriterije ugotavljanja kmečkega prebivalstva predlagamo, da se ponovno določi stopnja, do katere republiški proračun pokriva nadomestila obresti. Zadnje čase postaja vse večji problem, kdo naj da taka nadomestila ali poslovne banke ali skladi za intervencije v kmetijstvu. Ta negotovost med kmetovalci že povzroča, da se že odobreni krediti odpovedujejo. Zato ugotavljamo, da srednjeročnega plana na področju investicij v zasebnem kmetijstvu ne bomo realizirali, s tem pa seveda ne bomo dosegli začrtane proizvodnje hrane, ki pa je iz dneva v dan še kako potrebna.

V zvezi s 5. točko dnevnega reda se strinjamo z delegati iz občine Maribor-Rotovž, ki postavljajo vprašanje glede oskrbe z zdravili. Rad bi dodal samo to, da je v zadnjem času zaradi pomanjkanja zdravil v ormoški občini opustilo proizvodnjo 8 kooperantov in da je zaradi tega 6oo.ooo brojlerjev manj.

Družbene organizacije severovzhodne Slovenije imajo posejano s peso tudi 25 % svojih njiv. Zaradi štiriletnega kolobarjenja se seje pesa tudi na manj primernih zemljiščih, kar močno zmanjšuje donos in neugodno vpliva na širitev te pomembne industrijske kulture. Menimo, da strogo postavljena meja sajenja sladkorne pese ni vzdržna in predlagamo, da se vključijo v pridelavo tudi delovne organizacije izven tega severovzhodnega predela, se pravi iz ostalega dela Slovenije.

Imamo pa tudi predloge, in sicer pri spreminjanju cen posameznih kmetijskih proizvodov. Tu je treba uskladiti celotno reproverigo, saj bomo samo tako pospeševali dohodkovne odnose in dogovarjanje. Urediti je treba preskrbo z reprodukcijskimi materiali za kmetijstvo, veterinarskimi zdravili in inštrumentarijem, razširiti je treba predelavo sladkorne pese tudi na kmetijske delovne organizacije ostale severovzhodne Slovenije, nameniti več sredstev za naložbe v kmetijstvo, skrajšati postopek pri odobravanju investicij, znižati obrestne mere za kmetijstvo, organizirati strokovne skupine v delovnih organizacijah oziroma občinah, kjer se izvajajo melioracije, razvijati izobraževanje kmetijskih tehnikov v Ptuju in zagotoviti večjo mobilnost zbranih sredstev za intervencije iz potrošnih središč v proizvodna območja. Zbrana sredstva za intervencije je treba usmerjati v proizvodnjo, zato tudi podpiramo predlagani dogovor. Nadalje je treba razvijati vse službe, ki skrbijo za pospeševanje kmetijske živinorejske proizvodnje, vključiti v intervencije tudi proizvodnjo sladkorne pese in poenostaviti postopek pri uveljavljanju intervencijskih sredstev.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na osnovi razprav tako v občinski skupščini kot v skupini delegatov sprejela naslednja stališča in pripombe.

V poročilu so predlagane nekatere spremembe in dopolnitve vseh pomembnejših zakonov s področja kmetijstva z utemeljitvijo, da se nekaterih določb ne izvaja, da so nekatere določbe nedorečene, da se izigravajo, da se ne morejo uveljaviti, ker niso ustvarjeni pogoji in zaradi vrste drugih razlogov. Med njimi so predlagane tudi spremembe in dopolnitve nekaterih določb v novejših zakonih iz leta 1979, 1981 in celo 1982. To je jasen dokaz, da predlagatelj pri pripravi zakonov ni dovolj temeljito proučil problematike, da ni izhajal iz realnega položaja in da ni realno ocenil vseh pogojev, ki predstavljajo predpogoj za uveljavitev in izvajanje posameznih zakonov.

Zato delegati predlagamo, da predlagatelj spremembe, ki jih navaja v informaciji, v rednem zakonskem postopku podrobno obrazloži, realno oceni razloge za pomanjkljivost veljavnih določb, predvsem pa zagotovi takšne rešitve, za katere bodo ustvarjeni pogoji za njihovo uresničevanje.

Podprli smo tudi stališče, da je potrebno zaostriti pogoje za pridobitev statusa kmeta. Prav tako je bila podana pobuda, da se zakonsko uredijo oziroma onemogočijo vse oblike odtujevanja oziroma delitve kmetijskih površin, ki so pod zaščito zaščitenih kmetij tudi za življenje lastnika. Skupščina in delegati smo s tem soglašali.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Janez Burja, področje kmetijstva, 1. okoliš, Kranj.

J a n e z B u r j a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za Zbor združenega dela in Zbor občin s sedežem v občini Kranj sta na seji dne 23.3.1983 obravnavali poročilo o izvajanju zakonov s področja kmetijstva in v razpravi oblikovali naslednje ugotovitve in predloge:

1. Veljavni zakoni s področja kmetijstva v SR Sloveniji so prav gotovo kvalitetno vplivali na dosedanji razvoj družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi ter sploh na pozitivne trende v proizvodnji hrane.

2. V SR Sloveniji smo na področju kmetijske zakonodaje pred drugimi republikami v SFRJ, kar je sicer dobro, na drugi strani pa ne zagotavlja enotnosti na področju agrarne politike v SFRJ, kar največkrat tudi pomeni, da kmete različna oziroma neizdelana zakonodaja po socialističnih republikah postavlja v neenak družbenoekonomski in socialni položaj.

3. V samem poročilu so kvalitetno prikazani pozitivni rezultati izvajanja zakonov, opredeljena pa so tudi odstopanja in pomanjkljivosti na posameznih področjih, ki so povezana predvsem z zakonom o kmetijskih zemljiščih, z zakonom o združevanju kmetov in z zakonom o preživninskem varstvu kmetov.

4. Ugotavljamo, da je pri izvajanju kmetijske zakonodaje preveč nedoslednosti in tudi zavlačevanja, kar posebej velja za določbe zakona o kmetijskih zemljiščih, ki uravnavajo maksimum zemljišč za nekmete in prehod zemljišč v družbeno lastnino kakor tudi vprašanje v zvezi s statusom kmeta.

5. Glede pomanjkljivosti, ki so v povezavi z izvajanjem kmetijskih zakonov nastopale v praksi, so pa tudi omenjene v poročilu, delegate zanima, kaj bo zakonodajalec ukrenil, da se stanje v bodoče izboljša. Menimo, da je potrebno predvsem izboljšati kontrolno funkcijo pri izvajanju veljavnih zakonskih določil, da se v večji meri upošteva zakonitost, da bo odpadla potreba po intervencijskih dopolnitvah posameznih zakonov, kot je bil to na primer zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, kar ima negativen odraz v naši samoupravni praksi in povzroča motnje pri urejanju družbenoekonomskih odnosov v naši družbi.

Za 5. točko dnevnega reda pa ugotavljamo, da je dosedanja praksa pokazala, da nimamo enotnega pristopa do intervencij v Sloveniji, še manj pa na področju Jugoslavije, kar pa je tudi vzrok, da so moteni blagovni tokovi v kmetijski proizvodnji. Slovenija ne more biti nobena izjema pri oblikovanju cen kmetijskih pridelkov kakor tudi ne blagovnih tokov. Intervencije niso enotno oblikovane niti vrednostno niti programsko. Vloga republiškega intervencijskega sklada je preozka, saj sta v večji meri vključena le proizvodnja mleka in mesa. Tako sedanje intervencije v proizvodnjo hrane še vedno ne zagotavljajo usklajenega razvoja vseh kmetijskih panog, od katerih pa hkrati pričakujemo boljše rezultate. Predpogoj za povečanje kmetijske pridelave so urejeni ekonomski pogoji proizvodnje.

Delegacija ugotavlja, da so sredstva, zbrana po tem zakonu, preveč usmerjena kot kompenzacije v potrošnjo hrane, ne pa kot intervencije v proizvodnjo hrane. Pravilno je, da se z intervencijami pokrivajo disparitete v ceni, vendar je bolj potrebno izključno stimulirati primarno proizvodnjo, zato se s tem kljub veliki porabi sredstev ne zagotavlja planiranega povečanja proizvodnje.

Pri odločanju za zbiranje sredstev še vedno znova nastajajo dileme, ali s temi sredstvi nameravamo povečati blagovno proizvodnjo za domače tržišče ali za izvoz. Dilema se pojavlja predvsem zato, ker po uvajanju novih prispevnih stopenj za intervencije v proizvodnjo hrane oskrba z osnovnimi prehrambenimi proizvodi ostaja še naprej nezanesljiva.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Nada Malovrh, področje gospodarstva, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

N a d a M a l o v r h : Tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji pri obravnavi gradiva za današnjo sejo, in sicer za 5. točko dnevnega reda, postavila naslednje vprašanje, ki je bilo postavljeno tudi na 11. seji Zbora združenega dela Skupščine občine Ljubljana Bežigrad: kako je predvideno pokrivanje izgub pri proizvodnji umetnih gnojil in sredstev za zaščito rastlin, brez katerih povečanje proizvodnje hrane ni mogoče? Glede na obravnavano poročilo in dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 v sklepih in usmeritvah to pokrivanje ni predvideno. Prosimo za pisni odgovor.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Tatjana Kragelj, področje gospodarstva, 19. okoliš, Idrija.

T a t j a n a K r a g e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je podrobno obravnavala poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v letu 1982 in menila, da je treba posebej poudariti naslednje točke.

Dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane izgublja svoj stimulativni učinek in pomeni zgolj ohranjanje sedanjega stanja, saj na področju živinoreje ni bilo pričakovanih učinkov v smeri povečanja proizvodnje. Ugotavljamo, da bi bilo potrebno s tega vidika v prihodnjem obdobju ponovno preveriti naravnanost sprejetih ukrepov. Menimo, da bi večje učinke dosegli z ukrepi na tehnološkem področju, in sicer z večjim obsegom sredstev za pospeševalno službo, za nabavo mineralnih gnojil, za izobraževanje kmetov, za regresiranje obrestne mere in z večjo stimulacijo dodatnih količin proizvodnje, ne pa vseh količin. Prav za te namene pa ob sedanjem sistemu zmanjka sredstev, saj jih občinski skladi v celoti namenijo, vsaj v Idriji je tako, za realizacijo enotnega republiškega programa.

V celoti podpiramo zahtevo iz 2. točke sklepov in usmeritev, da se precizira in bolj obvezujoče opredeli usmerjanje interventnih sredstev z območij porabe v območja, kjer poteka proizvodnja kmetijskih pridelkov. V praksi nastopajo velike težave pri prelivanju teh sredstev, kar kažejo tudi dokaj različne prispevne stopnje, ki so jih občine v SR Sloveniji sprejele tako v letu 1982 in v letu 1983. Bolj dosledno bi morali upoštevati načelo, da se prispevek v posameznih okoljih zbira glede na obseg potrošnje kmetijskih proizvodov, ne pa glede na obseg proizvodnje.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Roman Jazbec, področje gospodarstva, 18. okoliš, Tolmin.

R o m a n J a z b e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je na seji dne 24.3.1983 obravnavala poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1983 in ob tem ugotovila naslednje.

Navedeni zakon sicer loči nižinska in višinska območja in za višinska območja določa višje premije, vendar je razlika v stroških proizvodnje med nižinskim in višinskim območjem znatno višja, posebno v tistih višinskih območjih, kjer so proizvodne razmere zaradi razgibanosti terena še znatno težje. Obdelava takih površin je vezana na večja vlaganja v kmetijsko mehanizacijo in tudi večja vlaganja v urejanje zemljišč.

Po izračunih, ki jih je opravil Kmetijski inštitut Slovenije, se razlike v proizvodnih stroških gibljejo med 2o in 3o %, v izrazito gorskih predelih pa znašajo celo več kot 3o % glede na nižinska območja.

Če hočemo do leta 1985 zagotoviti planirane cilje v proizvodnji hrane, moramo vključevati v proizvodnjo hrane tudi te predele, ki pa imajo poleg proizvodnje tudi druge, za našo družbo pomembne funkcije, to so kultura in varstvo krajine, narodnoobrambna funkcija in podobno.

Značilno za tolminsko občino je, da sodi v tak hribovsko višinski del kar 81 % vseh kmetijskih površin v občini, kar predstavlja 35.519 ha. Na tem območju je trenutno lo37 aktivnih kmetij od skupno 1499, kar predstavlja 69 %. Na teh lo37 kmetijah redijo 4945 glav govedi in 2o92 glav drobnice, kar pomeni za kmetijo povprečno 3,6 glave govedi brez drobnice. Tradicionalna navezanost tolminskega kmeta na svojo zemljo je nekoliko zadržala zaraščanje precejšnjih površin kljub občutnemu zmanjšanju števila živih kmetij. V zadnjem obdobju se zaradi nekaterih spodbujevalnih ukrepov občinskega sklada in na drugi strani zaradi padca življenjskega standarda pojavlja pripravljenost za oživljanje že zapuščenih predelov, kar pa mora biti podprto z ustreznimi ekonomskimi ukrepi, ki bodo tudi v daljšem časovnem obdobju zagotavljali tem kmetijam primeren dohodek.

Pomanjkanje ustreznih spodbud za živinorejo v hribovitih predelih je imelo za občino Tolmin zelo neugodne posledice. Prebivalstvo se je izseljevalo v industrijska središča in posledica je, da so se vasi praznile, nekateri zaselki in posamezne osamljene kmetije pa so že brez prebivalcev. Te ugotovitve veljajo še posebej za obmejne predele z Italijo. Navedel bom nekaj primerjav: Borjana - število prebivalcev se je zmanjšalo za 4o % iz 1948. leta na 1981; Podbela za 6o %, Breginj za 36 %, Robedišče celo za 8o %, Gorenja Trebuša za 66 oziroma 82 % in tako naprej. Za občino Tolmin velja to znižanje za 15 %, to je primerjava 1948. leto in 1981. Vzporedno s padanjem števila prebivalstva se je zmanjšal tudi stalež živine. Govedo - primerjava 196o. leto in 1982. leto - se je znižalo za 49 %, ovce za 46 %, svinje za 85 % in konji celo za 88 %.

Na razpolago je velik neizkoriščen kmetijski potencial, ki bi ga bilo mogoče aktivirati ob ustreznih stimulacijah v tem smislu, da se z družbenimi intervencijami in cenovno politiko pokrijejo višji proizvodni stroški v teh predelih.

Sestavni del dohodka pridobiva kmet tudi iz gozda, kjer je potrebno v diferenciranem pristopu pospeševanja hrane v hribovitih predelih upoštevati tudi bogastvo gozdov na posameznem območju. Zaradi kraškega sveta na Tolminskem ta del dohodka ne predstavlja bistvene vrednosti.

Skupščini predlagamo, da v zaključkih ugotovi, da je potrebno bolj kot doslej stimulirati proizvajalce hrane v gorskih in hribovitih predelih, zato zahtevamo, da sprejme take premije, ki bodo pokrivale dejanske višje proizvodne stroške pri pridelavi hrane.

S predlaganimi družbenimi ukrepi smo prepričani, da bomo lahko ponovno oživili kmetijsko proizvodnjo v teh predelih in izboljšali starostno strukturo

kmetov - vseh je 776 - ki je v naši občini naslednja: nad 6o let starih kmetov je 776, če vemo, da jih je lo37 vseh, do 4o let jih je lo in do 3o let sta dva. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Franko Krameršteter, delegat 21. okoliša, Piran.

F r a n k o K r a m e r š t e t e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 21. okoliša občine Piran za gospodarsko področje, je na seji dne 25.3.1983 obravnavala dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 in daje naslednje pripombe.

1. Pospeševanje živinoreje na domači krmi (člen 5) se ne bi smelo omejiti le na premiranje povečanja staleža osnovne črede krav, pač pa bi se moralo razširiti na gojenje svinj in ovac, eventualno pa tudi perutnine in rib.

Proizvodni rezultati na področju govedoreje se dobijo šele po dveh do treh letih. Problem je tudi v številu razpoložljivega podmladka (telet), tudi investicije so visoke.

Zadostne količine mesa na trgu se lahko dosežejo hitreje in z manjšimi investicijami z gojenjem svinj in ovac, eventualno tudi perutnine in rib. Na tržišču bi bili ugodni rezultati te akcije opazni že po letu dni, pri perutnini pa celo že po nekaj mesecih. Ovce dajejo, poleg tega sicer malo, vendar kvalitetno mleko in so manj zahtevne od goveda.

Menimo, da bi morali vnaprej določiti minimalne odkupne cene.

2. Predlaga se razširitev pravice do premij na združene polkmete in nekmete. (točka 2, člen 5)

Delegacija je pri tem upoštevala delovni in finančni potencial polkmeta in nekmeta, ki bi se verjetno radi vključili v to akcijo. Njihovo vključevanje v pospeševanje celotnega gospodarstva (poljedelske proizvodnje) je za Primorsko zelo pomembno, ker je tu malo kmečkega prebivalstva.

Organizacije združenega dela tudi ne razpolagajo z zadostno delovno silo. Zaposlovanje tuje delovne sile za potrebe kmetijstva bi povzročalo veliko povečanje stroškov proizvodnje, stanovanja itd. ter druge socialne probleme, šolstvo, zdravstvo, varstvo otrok itd.

3. Pogoje za izplačilo premij za krave mlekarice in meso, ki se nanašajo na plemensko pripadnost živali in kvaliteto mleka, je potrebno ukiniti ali ublažiti.

Delegacija meni, da moramo v tem trenutku stimulirati proizvodnjo, ne pa plemenske pripadnosti krav, zaradi vprašanja razpoložljivosti reprodukcijskega materiala (telet) znane plemenske vrednosti za pridobivanje mesa in mleka.

Prosimo, da se posebno v hribovitih krajih pretehta ekonomičnost intenzivne, manj intenzivne ali celo polintenzivne proizvodnje. Znano je namreč, da je intenzivna proizvodnja draga - mislim na hleve, reprodukcijski material in specialno hrano - investicije za manj intenzivno živinorejo pa so bistveno manjše. Kot hrana se v glavnem uporabljajo pašniki in hrana, ki jo imamo sedaj na razpolago. Postavlja se tudi vprašanje, koliko proizvajalcev ima pogoje za oddajo mleka s temperaturo najmanj +12°C in koliko je sprejemnih mest za mleko, na katerih se lahko kontrolirajo kemijski indikatorji svežosti (kislinska stopnja in čas redukcije metilenskega plavila).

4. Predlaga se stimuliranje proizvodnje domačih proteinskih krmil živalskega in rastlinskega izvora. Velike količine odpadnega pivskega kvasa, krvi in drugih živilskih odpadkov se lahko brez večjih investicij in s primerno tehnologijo konzerviranja neposredno uporabijo za prehrano domačih živali.

Potrebno bi bilo stimulirati investicije za pridobivanje proteinov iz eno-

celičnih organizmov sladkovodne in morske alge kvasovke, posebno na obali, kjer je dovolj svetlobe in toplote za njihovo relativno poceni gojenje. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Lista prijavljenih razpravljalcev je izčrpana. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Josip Bajc, področje kmetijstva, 4. okoliš, Postojna.

J o s i p B a j c : Prvi del razprave ne bi bral, ker so podobne pripombe imeli že nekateri govorniki pred menoj, tako da bom prebral samo drugi del razprave.

V decembru mesecu sprejeti zakon o varstvu zemljišč, kjer se z njim do sprejetja prostorskega plana prepoveduje vsaka gradnja, bo negativno vplivala na živinorejsko proizvodnjo. Glede na to, da bomo prostorski plan sprejeli šele proti koncu leta, bomo morali načrtovano gradnjo hlevov prenesti v naslednje leto. Posledica tega bo neuresničevanje planskih obveznosti. Nerazumljivo se nam zdi, da zakon prepoveduje tudi gradnjo hlevov, saj je lokacija le-teh odvisna tudi od tehnologije reje čred (čredinke - paša).

Predpostavljamo, da se z enakimi težavami srečujejo tudi v drugih občinah, zato predlagamo spremembo zakona, tako da bi gradnjo hlevov izvzeli iz prepovedi gradnje, sicer bodo nastale resne težave v proizvodnji oziroma v govedoreji.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Milan Kneževič, predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

M i l a n K n e ž e v i č : Skušal bom biti čimbolj kratek. Spremembe in dopolnitve zakonskih določil bomo upoštevali pri pripravi osnutka sprememb, tako da tega ne bi komentiral.

V zvezi z vprašanji in nekaterimi sugestijami ter kritikami glede delovanja interventnega sklada bi rekel, da kolikor je občin, toliko je tudi različnih mnenj, v katere namene naj bi se sredstva dodeljevala. Zato je na osnovi temeljite analize prevladalo stališče - glede na to, da smo z intervencijami vendarle dosegli pozitivne premike v povečanju staleža živine - da je treba intervencije v čimvečji meri vezati na tržno proizvodnjo.

Drugo vprašanje je vprašanje premije po teži. Doseči želimo večjo težo, zato živino do določene teže tudi premiramo, če pa je pod določeno težo pa ne. Sicer pa ugotavljamo objektivne razloge odstopanj od dogovorjene teže na posameznih območjih.

Črnobele krave in ostale. Premija je le za usmerjene kmetije, sicer pa zasledujemo osnovno usmeritev kombinirane pasme, čimveč mesa in tudi sorazmerno čim več mleka, ker če bi imeli samo črnobele krave, potem ne bomo imeli mesa.

Nemogoče je, da bi dogovor konkretno zavezoval, kako sedaj prelivati sredstva iz potrošnih območij v proizvodnjo. V dogovoru smo tudi sankcionirali, da če ni izpolnjen pogoj združevanja sredstev med potrošnjo in proizvodnjo, se tudi republiška sredstva v tem primeru ne dodeljujejo. Menimo, da je 4. člen tega dogovora dovolj jasen, da pa je treba med proizvajalci in potrošniki vzpostaviti takšne oblike povezovanja, da se bo ta člen tudi uresničeval, sicer pa je to nemogoče do podrobnosti opredeliti.

Največ vprašanj in kritike je bilo zaradi neurejenih odnosov glede cen mesa oziroma živine. Republiški Izvršni svet ne more z administrativno zaporo blokirati prometa z živino na jugoslovanskem trgu. Stanje na jugoslovanskem trgu je takšno, da je samo Slovenija povečala stalež živine, v drugih republikah pa je v zadnjih letih zaslediti bistven padec, tako da je veliko pomanjkanje mesa. Ob sezonskih potrebah zagotovitve oskrbe z mesom v turističnih krajih in ob bližajočih se olimpijskih igrah je seveda prisotno tekmovanje na trgu, kdo bo prej odkupil živino, zaradi česar prihaja do preplačevanja živine.

Glavni razlog negodovanja glede cene živine ni toliko v tem, da so dogovorjene cene, ki so enotne za celotno jugoslovansko tržišče in ki bi se jih morali vsi držati, prenizke, ker pokrivajo proizvodne stroške, skupaj s premijo. Strinjam pa se z razpravljalci, da premija ne sme imeti vloge kompenzacije, ampak mora biti dejanski pospeševalec proizvodnje. Glavni razlog je v preplačevanju živine in proti temu se moramo boriti predvsem v organizacijah združenih kmetov.

O tem smo dosti razpravljali, zlasti v občinah severovzhodne Slovenije, vendar pa bi bilo prav, da te občine povedo, kakšne aktivnosti so si zastavile, da bi bil odliv živine preprečen. Aktivnosti, o katerih se že leta in leta pogovarjamo, v občinah praktično ne izvajate. Moram biti bolj jasen, ker smo o tem imeli že več razgovorov, v naslednjem tednu pa se bomo z vsemi omenjenimi občinami ponovno sestali in dogovorili, kako vendarle uveljaviti odnos med zadrugo in kmetom v smislu naročene proizvodnje, obojestranskih obveznosti, oskrbe proizvodnje z reprodukcijskimi sredstvi in obveznostmi kmeta do družbenega organiziranega prometa tudi za živino.

Za hribovita območja pravkar pripravljamo informacijo o stanju predvsem z vidika proizvodnje na hribovitih območjih in bomo tudi predlagali določene ukrepe, kako pospešiti proizvodnjo oziroma revitalizacijo tega prav gotovo pomembnega predela. Moram pa poudariti, da to ni odgovornost samo kmetijskega dela, ampak širše družbene skupnosti, kako zagotavljati sredstva za razvoj teh predelov, ki smo jih vsa povojna leta resnično zanemarjali.

Glede izvedb zemljiških operacij bi rekel samo to, da se strinjamo z vsemi tistimi razpravljalci, ki se zavzemajo za iskanje rešitev za poenostavitev postopkov. Nekaj je vendarle že storjeno, tako na področju komasacij in pridobivanja soglasij,predvsem pa je osnovna naloga tako investitorjev kot izvajalcev, da se čimbolj racionalno obnašamo pri vlaganju družbenih sredstev. Menimo, da tudi pri izvajalcih prevladujejo podjetniški interesi, zato vztrajamo na stališču, da bomo v melioracijska dela vključevali čim širši krog izvajalcev in ne moremo dovoliti nobenega monopolnega obnašanja. Zato je seveda pomembno, kakšen pristop bomo zavzeli do tega in kako se obnašamo do družbenih sredstev, ki so velika.

Rekel bi samo še to. Agrokarte niso pogoj za izpeljavo kategorizacije zemljišč. Glavni problem je, da so občine pristopile k svojim aktivnostim šele v februarju, kljub temu da so vsebino zakona poznale že v mesecu septembru. Že takrat smo se zavedali, kakšne posledice bodo pri različnih gradnjah. V teh petih mesecih so občine skušale na različne načine uveljaviti nekatere težnje, ki so bile prisotne v občinah že 2o let in zaradi katerih je ta zakon moral biti sprejet. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Predlagam, da se skupina delegatov skupaj s predstavniki komiteja oziroma Izvršnega sveta sestane in na podlagi razprave skuša dopolniti predložene sklepe.

Vračamo se na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o prostoru.

Skupina delegatov je končala z delom. Prosim predstavnika skupine delegatov, da poda poročilo.

F e d j a K l a v o r a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki je spremljala razpravo o predlogu za izdajo zakona o prostoru, ocenjuje, da so glavni poudarki iz razprave vsebovani v predloženem sklepu, kljub temu pa skupina zboru predlaga, da sprejme naslednje spremembe in dopolnitve k predloženemu sklepu:

1. V točki 13. se za zadnjo alineo doda nova, ki naj se glasi: "Predlagatelj naj osnutek zakona poimenuje v osnutek zakona o urejanju prostora."

2. 4. točka naj postane 5. točka sklepa, pri tem pa naj se nova 4. točka glasi: "Posebno pozornost naj predlagatelj posveti opredelitvi prehodnega obdobja, kjer naj bi predvidel fazno izvajanje zakona in pripravil posebni akcijski program za izvedbo celotnega zakonskega kompleksa gospodarjenja s prostorom. Z akcijskim programom naj se opredeli tudi postopek usklajevanja tako imenovanih sektorskih zakonov s sprejetim zakonom o urejanju prostora."

3. Iz redakcijskih razlogov naj se v predlogu sklepa v prvi alinei 3. točke, v tretji in peti vrsti besedi: "planiranja prostora" nadomestita z besedami: "planiranja v prostoru".

Podobna korektura naj se izvrši tudi v tretji alinei 3. točke.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Pričenjam razpravo o poročilu skupine delegatov. Želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa, ki ste ga prejeli danes s spremembami in dopolnitvami skupine delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (123 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z dopolnitvami sprejet z večino glasov.

Predlagam 15 minut odmora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 14.4o uri in se je nadaljevala ob 15. uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Nadaljujemo sejo zbora.

Prehajamo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji.

Poročilo je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Objavljeno je bilo v Poročevalcu št. 5. V isti številki Poročevalca je bil objavljen tudi operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983.

Kot gradivo je bilo v prilogi X. Poročevalca z dne 14.12.1982 objavljen program nalog in ukrepov za povečanje tujskega turizma in deviznega priliva v letu 1983. Ta program smo obravnavali skupaj z resolucijo za letošnje leto.

K poročilu ste danes prejeli predlog sklepov, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o obravnavi problematike. Delovna zasnova za predlagani sklep pa je bila vsebovana tudi v dodatnem poročilu Odbora za družbenoekonomski razvoj, ki ste ga prejeli v pismeni obliki.

Predlagam, da imenujemo medzborovsko skupino delegatov, ki naj spremlja razpravo in jo skupaj s skupino delegatov Zbora občin prouči in predlaga zboru morebitne spremembe ali dopolnitve predlaganih sklepov.

V skupino delegatov predlagam tovariša Andreja Boldireva, poročevalca Odbora za družbenoekonomski razvoj, Milana Vugo, delegata za gospodarsko področje, 21. okoliš, Piran, Stašo Trebežnik, delegatko za gospodarsko področje, 35. okoliš, Slovenj Gradec in tovariša Borisa Liebra, poročevalca Odbora za finance.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sestav skupine delegatov, naj prosim glasuje! (1o6 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlaganem sestavu imenovana z večino glasov.

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Franko Krameršteter, gospodarsko področje, 21. okoliš, Piran.

F r a n k o K r a m e r š t e t e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za gospodarsko področje, 21. okoliš, občina Piran je na seji dne 25.3.1983 obravnavala poročilo o stanju in razvoju turizma v Sloveniji in daje naslednja mnenja in stališča.

Podpiramo in z zadovoljstvom sprejemamo dokument, ki se končno ukvarja s turističnim gospodarstvom, ki je bilo zadnje čase zapostavljeno, s tem pa je povezana stagnacija turizma v zadnjih letih. Zavedati se moramo, da je turizem dejavnik, ki lahko in mora vplivati na naš družbeni razvoj, predvsem pa je turizem izvozno usmerjen z visokim dohodkom, s čimer ogromno prispeva k izboljšanju naše zunanjetrgovinske menjave.

Kljub temu pa ugotavljamo, da se tega dejstva še vedno ne zavedamo v celoti, saj ugotavljamo, da so se pogoji gospodarjenja v letu 1983 za turistično gospodarstvo tako drastično spremenili kot še nikdar. Pri takih spremembah moramo žal ugotoviti, da za večino temeljnih organizacij v naši občini ni nikakršnih možnosti, da bi leto 1983 zaključili pozitivno.

Poslabšanje pogojev gospodarjenja je povzročila sprememba določil zakona o deviznem poslovanju in prenehanje veljavnosti odloka o dinarjih deviznega porekla.Navedel bom izračun za eno od temeljnih organizacij Turistično hotelskega podjetja Portorož, ki je leto 1982 zaključila z ostankom čistega dohodka 16 milijonov 832 tisoč novih dinarjev. Zaključila pa bi v teh spremenjenih pogojih glede deviznega poslovanja isto leto z 2 milijona 34 tisoč dinarjev izgube. V izračunu so upoštevani samo direktni vplivi spremembe zakona o deviznem poslovanju, zmanjšane stimulacije za okoli 23 %, izpadli dohodek od plasmaja deviz in tečajne razlike. Po novem zakonu bo poleg slabših pogojev za delo turistične delovne organizacije tudi dejstvo, da zaradi sprememb izpadejo oziroma izgubijo status pretežnega izvoznika, to v prejšnjem izračunu za dohodek temeljne organizacije niti ni upoštevano, s tem pa postanejo zavezanci za davek iz dohodka za nerazvite ter pospeševanje izvoza.

Ne smemo pozabiti na spremembo cen v letu 1983, mislimo na podražitve (kurjava, elektrika, meso in ostali artikli), kar bo še poslabšalo pogoje gospodarjenja in bodo taki, kot jih turistično gospodarstvo do sedaj ne pomni. Pri tem ugotavljamo, da turistične delovne organizacije na Obali ne bodo imele ostanka dohodka za rezerve, za razširjeno reprodukcijo, skupno porabo, samoupravno dogovorjene plasmaje in ne za sprejete obveznosti iz poslovnega sklada in sklada skupne porabe.

Omeniti moramo še vpliv dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983 na osebne dohodke. V najboljšem primeru bo lahko masa osebnih dohodkov - gre konkretno za Turistično hotelsko podjetje Portorož - nominalno za 2,1 % manjša od izplačane v letu 1982 in lahko si predstavljamo, kakšen bo realni padec osebnih dohodkov v turističnih organizacijah, kjer je osebni dohodek že itak med najnižjimi v gospodarstvu, pri tem pa govorimo o povečanju kvalitete storitev.

Glede turistične propagande ugotavljamo, da je preveč razdrobljena in neenotna. Zato smo se v okviru obalno-kraške turistične poslovne skupnosti dogovorili za skupno propagandno akcijo v lo emitivnih državah. V ta namen so predvideni 4 milijoni, to je prispevek Turistične skupnosti Jugoslavije, in 8oo tisoč dinarjev iz programa obalno-kraške turistične poslovne skupnosti. Združeno delo v regiji bo zbralo devizna sredstva za izvedbo akcije v višini 6 milijonov 4oo dinarjev. Te akcije naj bi dale rezultate že v tem letu, vendar je zaradi zakonskih omejitev neblagovnih deviznih plačil na ravni prejšnjega leta celotna akcija vprašljiva in bi bilo glede pomena te akcije potrebno dovoliti uporabo deviz in povečati omejeno kvoto za službena potovanja v tujino. To kaže na neusklajenost in nerazumevanje potreb turizma.

Podobno nerazumevanje se kaže iz akcije, ko bo obalno-kraška regija spomladi 1983 postavila obcestne in obmestne informacijske table v Sloveniji. Pri konkretni postavitvi pa so izredne težave zaradi sprememb v pristojnosti dajanja dovoljenj in novega pravilnika, ki je izredno tog.

Dosledna uresničitev operativnega programa nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983 s strani celotnega gospodarstva in družbenopolitičnih skupnosti je edini garant za pozitivni izhod letošnje turistične bere.

Naša delegacija je imela k temu programu nekaj pripomb, in sicer.

Operativni program nalog naj v 6. točki vsebuje tudi druge delovne organizacije poleg Kompasa in Globtourja, pri delu izvršnih svetov občin pa naj se jih zaveže tudi za pospeševanje drobnega gospodarstva, ki je pomembno za razvoj turizma in za sodelovanje turističnega gospodarstva z ostalimi dejavniki, ki so pomembni za turizem, to pa so trgovina, servisne dejavnosti, promet in drugi.

Glede čekov menimo, da so nepotrebni, še posebej, ker še do danes ni definirano, kdo in kako bo dajal popust niti kako se bo obračunaval devizni priliv skozi prodajo za čeke. Tudi turisti verjetno ne bodo ravno navdušeni nad našo "čeko bonomanijo".

Predvidenega porasta deviznega priliva na področju turizma za leto 1983 si ne moremo predstavljati, dokler ne bo zagotovljeno:

1. Preskrba turističnih krajev z osnovnimi živili in drugimi izdelki široke potrošnje, ki je nujna za bivanje turistov v vseh nastanitvenih zmogljivostih, posebno pa v šotoriščih in zasebnih sobah.

2. Povečanje propustnosti in nemoten promet na meji.

3. Sprostitev maloobmejnega prometa, ki že močno zavira tudi turistični pritok v sosednjo Italijo.

4. Neoviran promet turistov z osebnimi avtomobili, avtobusi, letali ter po morju, za kar mora biti stalno zagotovljena zadostna količina goriva.

5. Dotok tujega informativnega tiska.

Do sedaj po naših informacijah še vedno primanjkuje vsega naštetega in imamo le zagotovila delovnih organizacij združenega dela gostinstva, da imajo zagotovljene potrebne količine prehrambenih proizvodov, vendar za ceno 3o % obrestne mere na vezana ali najeta obratna sredstva.

Sicer pa podpiramo sprejem dokumenta in prizadevanje Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo in pozdravljamo pomen, ki ga daje Skupščina turizmu. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Boris Pušnik, področje gospodarstva, 37. okoliš, Radlje ob Dravi.

B o r i s P u š n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, področje gospodarstva, 37. okoliš, s sedežem v Radljah ob Dravi je ob obravnavi gradiva za 15. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije izoblikovala naslednje pripombe, stališča in predloge k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji.

V poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji se omenja domači gost v naslednjem stavku: "Izraba primerjalnih prednosti v izvozu blaga potom turistične potrošnje narekuje krepitev turističnega prometa iz tujine, zaradi česar pa v nobenem primeru ni zmanjšan pomen domačega turizma."

Kljub temu pa v celoti lahko v poročilu zasledimo le pomen in prizadeva-

nja za razvoj tujskega turizma, kar kaže na določeno zapostavljanje našega gosta in turističnega prometa, ki se ustvarja iz tega naslova.

Dve dejstvi pa narekujeta večjo skrb tudi za domačega gosta in za razvoj domačega turizma.

1. V letu 1981 tvorijo domači gostje še zmeraj večji del vseh gostov v SR Sloveniji,kar 64 %, to pomeni da mora obstajati vzporednost s prizadevanji za razvoj tujskega turizma in za povečanje deviznega priliva iz tega naslova tudi dohodkovni interes organizacij združenega dela s področja gostinstva in turizma za razvoj domačega turizma.

2. V zaostrenih ekonomskih razmerah, ko želimo izboljšati produktivnost, ekonomičnost in rentabilnost dela ter poslovanja, pa ne smemo poleg ekonomskih učinkov turizma zanemarjati tudi učinkov turizma kot socialnega dejavnika. Pri tem mislimo na prizadevanja za čimbolj sproščeno in kreativno preživljanje letnega oddiha delavcev, zlasti v neposredni materialni proizvodnji.

Menimo, da kljub zahtevam po čimvečjem izvozu na področju turizma in gostinstva in drugih dejavnosti, ki tvorijo celovito turistično ponudbo, v poročilu ne bi smeli pozabiti na to, kako preživlja letni oddih delavec in tudi mladi. Zato podpiramo vse predloge, ki so bili dani k poročilu v tem smislu, odveč pa tudi ne bi bilo prikazati domači turizem po vseh strukturah domačih gostov, upoštevajoč tudi oblike turizma, ki si ga te strukture največ poslužujejo.

Še pripomba k operativnemu programu nalog za področje turizma v letu 1983. Delegati smo mnenja, da je z uvajanjem najrazličnejših čekov, bonov in drugih vrst vrednostnih papirjev za tujega gosta nujno, da se podrobno opredelijo naloge posameznih nosilcev turistične dejavnosti bank in drugih za učinkovito reševanje zadev, ki se nanašajo na tovrstno poslovanje. Nedopustno pa je, da tujega gosta v času njegovega oddiha obremenjujemo z najrazličnejšimi administrativnimi ukrepi, ki jim včasih tudi sami nismo kos. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Marjan Kotar, predstavnik Republiške konference SZDL Slovenije.

M a r j a n K o t a r : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Predsedstvo Republiške konference je na včerajšnji seji strnilo razpravo, ki je potekala o poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji. Zaradi tega tudi ni bilo mogoče pravočasno predložiti delegatom stališča in usmeritve. Zato tudi nekoliko nenavadna praksa, da se neposredno obračamo s svojimi stališči v Skupščini. Menimo pa, da je prav, da seznanimo delegate s stališči ne glede na to, da Družbenopolitični zbor te točke ni uvrstil v svoj dnevni red.

Kot prvo moram reči, da je razprava v Socialistični zvezi podprla napore za odločnejše preseganje sedanjega stanja in problemov na področju turizma. Ocenjujemo, da so ti napori, vključno z odločitvijo Skupščine SR Slovenije, da posveti posebno pozornost tej problematiki, odraz vse širšega družbenega spoznanja o pomenu turizma kot takšnega gospodarskega dejavnika, ki s povezovanjem velikega dela proizvodnje ter s svojimi socialnimi in družbenimi učinki pomembno vpliva na širši gospodarski in družbeni razvoj.

Razcvet turizma pred leti in njegova kasnejša stagnacija v zadnjem desetletju postavlja nalogo pred širšo družbeno skupnost in organizirane subjektivne sile, predvsem pa pred turistične dejavnike in vse, ki se z njimi povezujejo, da v zaostrenih gospodarskih razmerah in v naporih za uresničevanje gospodarske stabilizacije skupno zagotovimo kvalitetnejšo turistično ponudbo, večji turistični promet in boljše rezultate gospodarjenja.

V sklopu celotnih družbenih naporov za doseganje večjih izvoznih rezultatov pa moramo z usklajeno aktivnostjo vseh dejavnikov, ki delujejo v turizmu ali so z njim povezani, zagotoviti večji tujski turistični in večji devizni priliv.

Ob nesporni prednostni usmeritvi na tujski turizem v zaostrenih razmerah pa je hkrati potrebno vso skrb posvetiti celovitemu razvoju turistične dejavnosti v vseh njenih segmentih, saj le takšna lahko zagotavlja pogoje tudi za pričakovani večji devizni učinek.

V tem okviru je razprava opozorila na potrebo po hitrejšem razvoju kontinentalnega turizma glede na številne še neizkoriščene možnosti slovenske pokrajine. Izpostavila je problematiko kmečkega turizma. Tu so bile sicer sprejete nekatere usmeritve, vendar so rezultati preveč odvisni od posamičnih naporov v maloštevilnih okoljih in je ta del turizma potrebno bolj povezati in razviti v okviru skupne turistične ponudbe in odgovornosti nosilcev te ponudbe.

Posebej kritično je razprava ocenila nazadovanje mladinskega in delavskega turizma, ki terjata posebno družbeno pozornost ter spremembo trendov dosedanje prakse.

Velika pričakovanja od turizma zahtevajo, da razvijamo in intenziviramo celovit odnos do turizma in turistov ter stabiliziramo gospodarske in družbene razmere, kajti takšna družbena klima je za razvoj in uspeh turizma vsaj enakovredna, če ni še pomembnejša od ekonomskih motivov turističnih gostov.

S tega vidika moramo napore za hitrejši in kvalitetnejši razvoj turizma ter za ustvarjanje večjega deviznega priliva uskladiti tudi s programom dolgoročne gospodarske stabilizacije.

Zaradi doslej marsikje zapostavljene vloge in pomena turizma je pred subjektivnimi silami naloga, da v širši družbeni skupnosti prispevajo k ustvarjanju takšne družbene klime, ki bo zagotavljala stabilnejše pogoje za razvoj turizma. S tem bo tudi omogočila delavcem, ki delajo v turizmu, na podlagi dela in rezultatov dela, enakopravno uveljavljati njihov družbeni položaj in realno vrednotiti njihovo delo, ki je še vedno neustrezno, predvsem za tista dela, ki so najbolj v neposrednem stiku s turisti. To pa je pogoj za njihovo dohodkovno motiviranost, uspešnejše uveljavljanje nagrajevanja po delu ter razreševanje obstoječe kadrovske problematike.

Posebej je treba opozoriti na negativni vpliv, ki ga imajo na turizem nekateri kratkoročni ukrepi ekonomske politike v sedanjih zaostrenih razmerah, kot sta na primer uvedeni polog za prehod meje, ali negotovost glede zadovoljive preskrbe v turistični sezoni. Še zlasti je v tem primeru vprašljiva uvedba turističnih čekov, ki bodo zaradi številnih težav v zvezi s tem dodatno odvračali tuje turiste.

Zato predsedstvo predlaga Skupščini SR Slovenije, da na to opozori tudi zvezne organe in jih pozove, da ponovno proučijo smotrnost nekaterih ukrepov, predpisov in rešitev, ki ne prispevajo k razvoju turizma in k uresničitvi ciljev, ki jih pričakujemo glede deviznega priliva.

Bistvenega pomena za večjo učinkovitost turističnega gospodarstva v zaostrenih razmerah je hitrejši razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov z uveljavitvijo ustrezne organiziranosti na dohodkovnih osnovah v združenem delu, ki se medsebojno povezujejo v skupno ponudbo. To zahteva usmeritev naporov zlasti v naslednje tri smeri:

1. Nujno je predvsem znotraj in med organizacijami združenega dela turizma in gostinstva kot temeljnimi nosilci ponudbe doseči boljšo organiziranost in povezanost, ki naj omogoči oblikovanje celovitih turističnih storitev ter izboljša strukturo ponudbe in kakovosti storitev.

2. Potrebna je večja povezanost organizacij združenega dela gostinstva in turizma z zasebnim sektorjem, to pa na osnovi dolgoročnejšega poslovnega sodelovanja. To naj omogoči tudi večje in organizirano angažiranje sredstev občanov za izgradnjo deficitarnih manjših in kvalitetnih turističnih kapacitet.

3. Čimprej se mora doseči čvrsta povezava organizacij združenega dela s področja turizma z drugimi deli združenega dela, ki sodelujejo v verigi turistične ponudbe (trgovina, kmetijstvo, promet, del industrije, samoupravne interesne skupnosti itd.) in to na ravni krajevnih skupnosti, regije in republike. Pri tem je treba ustvariti čvrstejšo povezavo z organizacijami združenega dela v celotnem jugoslovanskem prostoru.

Glede na kompleksnost turistične dejavnosti ni zadovoljivo organizirano delovanje zainteresiranih subjektov združenega dela, čeprav mora to postati ključni nosilec celovitih nalog turistične ponudbe. Vzporedno in usklajeno z združenim delom je potrebno krepiti široko organizirano delovanje vseh družbenih subjektov. To naj spodbudi opravljanje najrazličnejših, pogosto sicer drobnih nalog, ki posredno pomembno pospešujejo turizem, približujejo pogoje kraja ali širšega območja interesom in potrebam turista ter nasploh razvijajo turistično kulturo delavcev, delovnih ljudi in občanov v posameznem okolju.

Pomembno vlogo imajo in morajo imeti pri tem krajevne skupnosti kot usklajevalci interesov in nalog predvsem gospodarstva, družbenih dejavnosti ter družbenih organizacij in društev v svojem okolju. Zlasti je pri tem pomembno delovanje različnih vrst društev, ki z ustvarjanjem in gojenjem motivov privabljajo turiste in skrbijo za okolje, razvedrilo, šport ter tako mobilizirajo svoje članstvo za dogovorjeno aktivnost v kraju in bistveno vplivajo na turistično ponudbo kraja.

Pri tem kaže posebej poudariti pomen delovanja turističnih društev, ki so bila že doslej v številnih krajih eden temeljnih nosilcev takšne aktivnosti. Razmere so in bodo v posameznih okoljih različne glede na intenzivnost delovanja posameznih subjektov. Tako so lahko v konkretnem okolju tudi temeljni nosilci nalog in usklajevanja med raznimi subjekti različni; nekje so to organizacije združenega dela, drugod so krajevne skupnosti ali turistična društva oziroma druga društva.

Pomembnejše je, da pride do skupnega usklajevanja programa in njegovega izvajanja. V ta namen je potrebno tudi zagotoviti nekatera nujna sredstva kot dosledno odstopanje turistične takse za nosilce dogovorjenih akcij v krajevnih skupnostih.

Glede na gospodarski in širši družbeni pomen turizma menimo, da je treba v pripravah na turistično sezono prihodnjega leta že v jeseni izpeljati dovolj široko razpravo o tej problematiki, oceniti letošnjo sezono ter se pravočasno pripraviti na leto 1984. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Jože Vukelj, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o ž e V u k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov, ki delegirata delegate v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije občine Radovljica in Jesenice, smo dne 23.3.1983 obravnavali na skupni seji poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji in operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega in turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983.

Delegacija ima naslednje pripombe in stališča s tem, da se našim pripombam in stališčem pridružujejo tudi delegati Skupščine občine Radovljica, delegati iz Skupščine občine Tržič in delegati Skupščine občine Škofja Loka, tako da lahko naša stališča in pripombe upoštevamo kot pripombe gorenjske regije.

1. Propustnost na mejnih prehodih. Kljub zagotovilom in nalogam, da bi propustnost na mejnih prehodih potekala normalno, ugotavljamo, da že pred velikonočnimi prazniki ne uresničujemo zadanih nalog, saj je čakalna doba več kot dve uri. Vemo, da imajo mejni prehodi Slovenije 9o %-no prepustnost tujih gostov in da je na gorenjskem območju pet mejnih prehodov, od tega sta mejna prehoda Podkoren in Ljubelj med najbolj prometnimi v Sloveniji.

Predlagamo, naj ustrezni organi v času turistične sezone zagotovijo hitrejšo prepustnost, kot je sedaj. Sicer so prek sredstev javnega obveščanja ta zagotovila dana, vendar se kljub zagotovilom v preteklosti, da bo zagotovljena normalna propustnost na mejah, do sedaj to ni uresničilo. Vemo pa tudi to, da je na meji med Zvezno republiko Nemčijo in Avstrijo čakalna doba v času sezone tudi dve uri, zaradi tega menim, da so neutemeljene trditve, da pri nas do zastojev ne bo prišlo. Torej, če smo realni, do zastojev bo verjetno prišlo, ukrepajmo pa tako, da bodo le-ti čim manjši.

2. Preskrba z deficitarnimi artikli. Vprašanje preskrbe in preskrbljenosti je sicer v operativnem programu opredeljeno, vendar po našem mnenju premalo konkretno. Zato predlagamo, naj Republiški komite za tržišče in splošne gospodarske zadeve izdela materialne bilance potreb deficitarnih proizvodov, na drugi strani pa naj zbere podatke o možnosti proizvodnje in predelave proizvodov v okviru Jugoslavije in Slovenije. V primeru negativnih rezultatov pa naj pravočasno ukrepa,kot na primer sprostitev blagovnih rezerv, intervencijski uvoz in podobno.

Želim opozoriti, da se bo zanesljivo pojavil tudi problem preskrbe celotnega tržišča, kar bi morali reševati vzporedno. Seveda je v poročilih in v predlogu sklepa podano, da se bodo organizacije združenega dela s samoupravnimi sporazumi dogovorile in sklenile samoupravne sporazume o preskrbi, vemo pa, da v zadnjem času, ko je vprašanje deviz in deviznega priliva, pride več ali manj do kupoprodajnih odnosov ne pa do samoupravnih odnosov. Zaradi tega menimo,da je treba te predloge konkretno upoštevati in prikazati realno sliko.

3. Kvaliteta turističnega prometa in priliva deviz. Menimo, da bo kvaliteta turističnega prometa in priliva boljša, kolikor bodo osebni dohodki v turističnih in gospodarskih organizacijah višji. Seveda je merilo za nagrajevanje delavcev dohodek, ki ga doseže osnovna organizacija združenega dela. Mnenja smo, da bi morali v času prizadevanj za čim večji devizni priliv delavce v omenjenih panogah primerneje nagrajevati, s tem pa bi brez dvoma dosegli boljšo kvaliteto turističnih uslug in s tem tudi večji devizni priliv.

4. Obveščenost tuje javnosti o letovanju pri nas. V lanskem letu smo premalo storili, da bi tuji javnosti realno prikazali dejansko stanje preskrbe pri nas. Na veliko se je zatrjevalo, da je s preskrbo vse v največjem redu, dejstva pa so govorila nasprotno. Predlagamo, da Komite za turizem in gostinstvo prek ustreznih sredstev javnega obveščanja doma in v tujini prikaže stanje tako, kot je. Ne prikrivajmo dejstev, pa naj bodo pozitivna ali negativna, morda bo res primanjkovalo kave, mlečnih izdelkov ali kaj podobnega, res pa je tudi, da bodo tuji gostje z revalvirano valuto lahko letos letovali pri nas neprimerno ceneje,kot kjerkoli drugje v Evropi. Menimo, da je to eden od glavnih adutov našega turizma za čim večji devizni priliv.

5. Obratovalni čas. Obratovalni čas je tudi eden od pomembnih dejavnikov za doseganje čim večjega deviznega priliva. Prilagojen naj bo turistu, ne pa ljudem, zaposlenim v trgovinah in drugih uslužnostnih dejavnostih. Predlagamo, naj obratovalni čas določijo ustrezni organi, predvsem pa naj bo enak po vsej Sloveniji in tudi v Jugoslaviji. Naj navedem primer. V manjših krajih so se pošte doslej in se tudi sedaj odpirajo ob 7. uri, tako da delavci v združenem delu ne morejo v tem času opravljati svojih privatnih zadev. Zato menim, da nekateri še niso toliko samoupravno zreli, da bi se samo na podlagi priporočil in pobud prilagodili zahtevam po novem delovnem času, ampak je treba to urejevati z odlokom.

6. Pospešitev izvenpenzinoske ponudbe. Naš turizem se že dolga leta razlikuje od ponudb drugih turističnih držav po svoji togosti. Tuji gostje si želijo prijetno sobo z zajtrkom, kraj kosila in večerje pa si radi izbirajo po svoji volji. Predlagamo, da se vložijo maksimalni napori in sredstva za pospešitev izvenpenzionske ponudbe, ki pa mora biti na nivoju.

7. Enotna organiziranost ponudbe in opredelitev nosilca razvojne panoge. Še vedno se nam ni uspelo samoupravno in enotno organizirati, ne samo krajevno, regionalno, ampak tudi na nivoju republike ne. Menimo, da bo naša ponudba bolj uspešna, če se bomo samoupravno organizirali in opredelili nosilca razvojne panoge. Predlagamo, da se čimprej ustanovi nosilec turistične razvojne panoge, ki nas bo enotno predstavljala znotraj in zunaj naših meja. Podobno pripombo so imeli tudi razpravljalci pred menoj.

Poročili o programu sta po našem mnenju dani v obravnavo prepozno in ena od posledic, ki se že kaže, je neusklajenost naše ponudbe na tujem trgu. Od pristojnih organov pričakujemo, da po zaključku sezone poročajo delegatom o uspešnosti ukrepov, ki jih zajema operativni program nalog za leto 1983, seveda pa pričakujemo, da poročilo za leto 1983 ne bo tako pozno, kot je bilo letošnje. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Ivan Mavrič, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

I v a n M a v r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji so na svojih sejah obravnavali skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije, 4. okoliš, s področja gospodarstva s sedežem v občini Ljubljana Šiška, Izvršilni odbor in skupščina Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije, ki je obenem obravnavala tudi osnutek stališč, sklepov in priporočil, ki naj bi jih sprejela Skupščina SR Slovenije.

V vseh razpravah so delegati podprli aktivnost Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo, da je problematiko turistične dejavnosti predložil v obravnavo prav Skupščini SR Slovenije in so v globalu podprli tudi predloženo gradivo. Kot dopolnitev teh dokumentov pa so delegati sprejeli naslednje pripombe in predloge.

1. Poročilo premalo opredeljuje sedanji položaj turistične dejavnosti ter konkretne razloge za njihovo stagnacijo in probleme, s katerimi se srečuje na tujih tržiščih, čeprav gre za poslovanje turističnega gospodarstva v letu 1983, morali pa bi že ukrepati tudi za vnaprej, to se pravi za leto 1984.

2. V poročilu ni poudarjen problem deviznega priliva, ki se je zaradi spremembe 78. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino zmanjšal v organizacijah združenega dela za 5o %, zaradi zakona o menjalniških poslih, ki prepovedujejo plačila v tuji valuti, v državi pa za nadaljnjih 25 % in je s tem v celoti odpadla devizna komponenta, nadaljnja osnova za razvoj turizma.

3. Dodatne spodbude za izvoz bi bilo potrebno zagotoviti še za razširitev poslovanja pred in po sezoni ter za devize, ki jih tuji turisti zamenjajo v menjalnicah.

4. Dinarji deviznega izvora se morajo dolgoročno ponovno poznati kot direktni devizni priliv turističnih organizacij.

5. Oskrba z reprodukcijskim materialom je preveč prepuščena samim organizacijam združenega dela gostinstva. Oskrba bi namreč morala biti vse leto zadovoljiva, saj turizem ne traja samo nekaj mesecev v letu. Pri tem ni zanemarljiv antipropagandni učinek sedanjega stanja.

6. Okrepiti in ustrezno organizirati bi bilo treba servisno dejavnost za tuje goste. Proučiti bi morali tudi možnost konsignacijske prodaje rezervnih delov za vozni park tujih turistov, ne glede na to, ali so vozila tega voznega parka pri nas v prodaji ali ne. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Marija Bezovšek, predstavnica Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije.

M a r i j a B e z o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Gradivo, ki ga danes obravnavamo, je doživelo širok odmev v delegatski bazi, kar dokazuje interes delovnih ljudi, da se uredijo odnosi na področju turistične dejavnosti in da tako turizem še v večjem obsegu prispeva k naši stabilizaciji in h krepitvi mednarodne menjave ter s tem k povečanju deviznega priliva. Zato mi dovolite, da se s tega mesta zahvalim Skupščini SR Slovenije, ki je v kratkem obdobju že drugič uvrstila v obravnavo problematiko s področja turistične dejavnosti, saj je pred kratkim tekla razprava o domači in umetni obrti. Prav tako pa se zahvaljujem tudi Republiškemu komiteju za turizem, ki je gradivo dobro pripravil in ga v globalu tudi v okviru zbornice ter našega združenja podpiramo, vendar predlagamo še nekaj dopolnitev.

Ureditev razmer na področju turizma je še zlasti pomembna v času, ko mednarodni turizem stagnira, saj je v preteklem letu letovalo izven svoje države za 1,3 % manj turistov kot leto poprej. Med tem je beležila Jugoslavija pa tudi nekatere druge turistične države manjši turistični promet, nekatere turi-

stične države, zlasti Španija in Italija pa sta dosegli rekordno turistično sezono, kar je rezultat preusmeritev turistov na te destinacije. Razlogi za to so, kot je bilo že ugotovljeno, predvsem v boljši kakovosti in obsegu turistične ponudbe v komparaciji s cenami ter v celotnem ambientu, ki živi za turizem, medtem ko smo se pri nas že ob sicer skromnejši ponudbi in slabši kakovosti storitev spopadali z nekaterimi osnovnimi problemi, ki pogojujejo normalno odvijanje turizma, kot na primer zastoji na mejnih prehodih, oskrba z živili, bencinom in predmeti široke potrošnje. Ti problemi še vedno niso v celoti rešeni, obstaja zlasti bojazen glede oskrbe pogonskega goriva in nekaterih proizvodov in to predvsem v širšem jugoslovanskem prostoru. Te motnje pa je treba že vnaprej preprečiti.

Naša skrb pa mora veljati tudi domačemu, ne le tujskemu turizmu. S stališča rekreacije delovnih ljudi in s tem zagotavljanje večje storilnosti dela je dan domačemu turizmu tudi v razvojnih dokumentih velik poudarek, medtem ko je v predloženem gradivu prav domači turizem premalo opredeljen. V zadnjih letih domači turizem stagnira zlasti zaradi upadanja realne kupne moči prebivalstva, pa tudi zaradi nekaterih drugih vzrokov. Delno je razlog za to še vedno ne dovolj prilagojen časovni razpored šolskih počitnic tako zimskih kot poletnih ter koncentracija letnih dopustov na glavno turistično sezono. V tej smeri bodo zato še potrebne ustrezne spremembe.

Namen današnje razprave pa vsekakor ni namenjen le reševanju tekočih problemov na področju turizma, temveč predvsem ugotovitvi možnosti in smernic njegovega nadaljnjega razvoja. Ker v razvoju zaostajamo, moram poudariti, da ima sama panoga relativno majhne možnosti razvoja, saj je njena akumulativna in reprodukcijska sposobnost daleč pod povprečjem gospodarstva. To je v veliki meri tudi posledica disproporcev med hitro naraščajočimi stroški in limitiranjem cen gostinskih storitev, zato predlagamo, da se te cene oblikujejo po pogojih tržišča ter da bi občinske skupnosti za cene vodile manj restriktivno politiko, zlasti za obrate, ki so namenjeni tujskemu turizmu. Domala vsi razvojni programi v turizmu so doslej temeljili na sovlaganju organizacij združenega dela pri ustvarjanju skupnega deviznega prihodka. Te možnosti so s spremembo zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ob koncu leta 1982 praktično odpadle, medtem ko združevanje deviz za realizacijo skupnih razvojnih programov doslej nismo nadomestili z nobenim drugim inštrumentom in tudi gradivo ne daje v tej smeri konkretnih rešitev. Turistično gospodarstvo se je zato znašlo v zaprtem krogu.

Kot je bilo že omenjeno, se okoli 5o % deviz, ki so se doslej obračunavale v organizacijah združenega dela, to so devize, ki jih tuji turisti zamenjajo v menjalnicah za plačilo turističnih storitev, direktno odvaja v Narodno banko Jugoslavije. Z zakonom o menjalniških poslih in prometu efektivnega tujega denarja v Jugoslaviji pa je prepovedano plačevanje računov s tujo valuto s strani tujih oseb, s čimer je turistično gospodarstvo doslej pridobivalo okoli 25 % deviz. Del teh deviz bo sicer nadomestilo plačilo z dinarskimi čeki Narodne banke Jugoslavije, vendar je tu še nekaj odprtih vprašanj, kar povzroča negotovost pri tujih turistih oziroma organizatorjih potovanj v tujini. To obenem kaže, da hitre in pogoste spremembe v predpisih čestokrat škodljivo vplivajo tudi na turistične tokove, zato si moramo prizadevati za dolgoročnejše rešitve na tem področju.

Gostinske in turistične organizacije so zaradi navedenih dejstev izgubile status pretežnega izvoznika, kar bo povzročilo zmanjšanje ugodnosti, ki so jih deležni izvozniki ter skladno s tem povečanje davkov in prispevkov. Ker je izvoz pomemben kriterij pri oblikovanju sredstev za osebne dohodke, predlagamo, da se tudi pri izvajanju dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka in čistega dohodka v letu 1983 upošteva celotni izvoz oziroma devizni priliv vključno z devizami, zamenjanimi v menjalnicah. Odprto vprašanje s področja ekonomskih odnosov s tujino pa bi bilo treba dolgoročno rešiti ter zagotoviti, da bo turistično gospodarstvo deležno enakih ugodnosti za izvoz, kot pa v preteklih letih oziroma kot se priznavajo ostalemu izvoznemu gospodarstvu. Zato je temu delu gospodarstva treba ponovno priznati za njegov devizni priliv tudi tisti del deviz, ki jih tuji turisti zamenjajo v menjalnicah in mu za ta del deviznega priliva priznati vsaj izvozno stimulacijo.

Od tujskega turizma pričakujemo, da bo v še večjem obsegu kot doslej prispeval k uravnoteženju plačilne bilance, zato smo se tudi odločili za 3o %

povečanje deviznega priliva. Če hočemo realizirati tako načrtovano rast deviznega priliva, bi morali sprejeti potrebne ukrepe ter spremeniti tisti del predpisov, ki delujejo proti uresničitvi začrtanih ciljev.

Ker so organi Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije ob obravnavi predloženih gradiv sprejeli konkretne predloge za dopolnitev operativnega programa in drugih aktivnosti na področju turistične dejavnosti, ki so jih delegati prejeli, teh predlogov ne bom ponavljala, prosim pa, da se v skladu s predlaganim sklepom smiselno vgradijo v operativni program nalog za zagotovitev večjega turističnega prometa in deviznega priliva. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Božidar Colarič, področje gospodarstva, 33. okoliš, Šentjur pri Celju.

B o ž i d a r C o l a r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji in operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega prometa in deviznega priliva v letu 1983 smo v občini Šmarje pri Jelšah, kjer je predvsem zdraviliški turizem ena izmed prednostnih razvojnih usmeritev, še posebno pozorno obravnavali.

Vsi trije zbori skupščine občine so predloženo gradivo obravnavali na seji 28.3.1983 in oblikovali naslednja stališča.

Predlagamo, da se turističnim organizacijam, ki imajo obveznosti na osnovi že sprejetih samoupravnih sporazumov o združevanju deviznih sredstev, določi večja razpolagalna pravica z ustvarjenimi devizami. Z zakonom o prepovedi uporabe sredstev za negospodarske investicije naj se izvzamejo naložbe v turistično infrastrukturo, kot so razna igrišča, trim steze in podobno. Za razvoj kmečkega turizma je potrebno zagotoviti ustrezna bančna sredstva. Nudenje storitev tujim gostom naj ima enak status kot blagovni izvoz. Čimprej je potrebno izdelati skupna izhodišča in osnove za nagrajevanje po delu delavcem s področja gostinstva in turizma. Še posebej pa bi želeli opozoriti, da je za zdraviliški turizem značilno, da traja sezona praktično vse leto, zato smo mnenja, da moramo predlagane ukrepe za večji tujski promet izvajati skozi vse leto in ne samo v času poletne oziroma zimske sezone. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Dušan Vehovar, gospodarsko področje, 1. okoliš, Ljubljana Bežigrad.

D u š a n V e h o v a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov podpira program, vendar ima k operativnemu programu naslednje pripombe.

Na strani 3o Poročevalca št. 5 pod naslovom "Operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983" je pod točko II v 1. točki navedeno, da naj organizacije združenega dela gostinstva od februarja dalje nabavljajo in skladiščijo živila za nemoteno delo v sezoni in v ta namen angažirajo obratna sredstva.

Menimo, da to ne bo mogoče izvršiti, ker je večina organizacij združenega dela gostinstva v letu 1982 imela dokaj slabe rezultate gospodarjenja in nimajo na razpolago toliko obratnih sredstev, da bi si lahko ustvarile primerne zaloge. Poleg tega nimajo dovolj primernih prostorov za skladiščenje hitreje pokvarljivih živil, določena živila pa imajo tudi predpisane roke uporabe. Menimo, da tak način preskrbe organizacij združenega dela gostinstva za preskrbo v sezoni ne ustreza. Obstaja možnost dogovora z organizacijami združenega dela trgovine, da le-te zagotove za čas sezone primerne rezerve živil za potrebe gostinstva.

Glede na to, da operativni program nalog sprejemamo šele konec meseca marca, posamezne naloge pa so rokovno opredeljene že za prve tri mesece, nas zanima, koliko teh nalog je že realiziranih? Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Ivica Bauman, predstavnica Zveze sindikatov Slovenije.

I v i c a B a u m a n : Tovarišice in tovariši delegati! V razpravo se vključujem na osnovi predloženega gradiva in se navezujem tudi na uvodno izvajanje tovarišice Mitičeve, predsednice Komiteja za turizem pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, kakor tudi na govornike pred menoj.

Mislim, da so tovarišica Mitičeva in ostali razpravljalci dovolj poudarili vse bistvene elemente v zvezi z našimi skupnimi nalogami za dosego boljših rezultatov v turističnem gospodarstvu in v tej zvezi tudi Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije podpira vsa prizadevanja na tem področju in se hkrati tudi zahvaljuje republiški Skupščini, da je uvrstila to problematiko na dnevni red sej zborov, čeprav bi bilo res bolj primerno, da bi obravnava potekala v jesenskem času v pripravah na prihodnjo sezono, ne pa tik pred turistično sezono. Vendar, nikoli ni prepozno.

V Zvezi sindikatov Slovenije in še posebej v Republiškem odboru Sindikata delavcev gostinstva in turizma ugotavljamo, da je poročilo o stanju v turizmu dovolj dobra in kvalitetna podlaga za ugotovitev, kakšno vlogo pravzaprav ima turizem kot gospodarska dejavnost pri nas in v kakšnem stanju se nahaja.

Namen tega gradiva je bil tudi opredelitev razvoja turizma, kar je v drugem delu tudi vsebovano. Menimo pa, da je vlogo in položaj turizma treba opredeliti dolgoročno. Ne moremo vsako leto posebej sprejemati usmeritev za razvoj turizma. Seveda lahko letno v okviru teh usmeritev sprejemamo operativne programe nalog za doseganje ciljev, zastavljenih s smernicami srednjeročnega in dolgoročnega razvoja.

Skratka, z gospodarsko politiko je potrebno turističnemu gospodarstvu zagotoviti dolgoročnejše stabilne pogoje gospodarjenja, ki morajo biti odraz zahtev in nalog, ki so zastavljeni v družbenih planskih aktih. Seveda v vsaki dejavnosti, ki je vezana na izvoz in na tuja tržišča, kot je to turizem, se predpisi ne morejo vsako leto menjati, ker so posledice takih menjav dokaj dolgoročne.

Kot vam je znano, se položaj turizma pri nas iz leta v leto slabša, tako na področju investicij, deviznega priliva kot posledica pa tudi položaj delavcev v tej panogi. Zato vidimo v razvoju turističnega gospodarstva ne samo večji devizni priliv in s tem večji prispevek k stabiliziranju našega gospodarstva, temveč tudi večjo socialno varnost delavcev, ki so zaposleni v tej dejavnosti.

Vendar pa se le nekako sprašujemo, zakaj že najmanj deset let govorimo o istih problemih v tej panogi. Neurejeni dohodkovni odnosi v reprodukcijski verigi in ne nazadnje v samem turističnem gospodarstvu nasploh so že prav pereči in kot taki tudi negativno vplivajo na uspešnost turizma tako glede kvantitete kot glede kvalitete. Nikjer ni ugotovljeno, kje so razlogi za to, da se ti problemi iz leta v leto ponavljajo in še niso odpravljeni. Zakaj imamo še vedno neenotno nastopanje na tujem trgu? Tu seveda ne mislimo na turistične sejme, kjer so se stvari v zadnjem času le premaknile na bolje, ampak na celotno politko trženja, od raziskav tržišč do enotne politike cen in skupnih iskanj načinov za boljšo, kvalitetno turistično ponudbo.

Glede trenutnega stanja v našem turizmu so govorniki pred menoj že dovolj povedali, vendar menim, da bi nekatere stvari še lahko poudarila.

Menim, da se lahko strinjamo z oceno, ki je bila objavljena v nemškem časopisu pod naslovom "V Jugoslaviji velika zmeda" in to prav v času turistične berlinske borze. Moramo se žal strinjati s tem, da je to res,vsaj kar se tiče turizma. Predvsem se predpisi in začasni ukrepi Zveznega izvršnega sveta sprejemajo prehitro, dostikrat premalo pretehtano, nepremišljeno, posledice takih ukrepov, kot sem že dejala, pa so v turizmu izredno dolgoročne. Poglejmo na primer menjalniški zakon, ki je ukinil sklep Sveta Narodne banke Jugoslavije o deviznih blagajnah, o čemer je govorila tudi tovarišica Bezovškova. Plačilo za storitve z efektivnim tujim denarjem ni več dovoljeno oziroma se to organizacijam združenega dela ne šteje za devizni priliv in s tem tudi stimulacija izvoza za tak pritok deviz ni priznana.

Vrsto let so se organizacije združenega dela turističnega in gostinskega gospodarstva prizadevale in trudile, da bi navadile poslovne partnerje iz tu-

jine, predvsem manjše agencije, tu ne mislim tour-operatorje, da pred odhodom grupe iz našega hotela ali kraja plačajo račune z gotovino. Danes to ni mogoče, kar je seveda tujcem nerazumljivo. Take goste morajo danes prej napotiti v menjalnico, še rajši pa jim organizacije združenega dela sporočajo vnaprej, naj plačajo storitve že v tujini prek banke in prinesejo o tem ustrezno potrdilo, če hočejo, da se jim ta promet šteje kot devizni priliv.Da je to dosti težje, dolgotrajnejše in da je zato potrebno še nekaj dodatnega administriranja zaradi pošiljanja predračunov itd. ni potrebno posebej poudarjati.

Delavci v združenem delu ocenjujejo, da zaradi omenjene zakonske spremembe v turizmu ne bo priznana polovica dejanskega izvoza. S tem bo zmanjšana razpolagalna pravica z devizami, organizacije združenega dela ne bodo dobile ustrezne stimulacije, dolžne bodo plačati več prispevkov in ostalih obveznosti iz dohodka, več plasmajev iz poslovnega sklada in v končni fazi bodo smele razporediti manj sredstev za bruto osebne dohodke po družbenem dogovoru, kot bi jih sicer, če bi imeli priznan izvoz v celoti. S tem pa se bo socialna varnost delavcev v tej panogi še poslabšala. O tem je nazorno govoril tudi delegat iz Pirana.

Prav zaradi tega menim, da smo dolžni vztrajati na dolgoročnejših rešitvah, ki bodo zagotovile trdnejši položaj te panoge in zaposlenih delavcev v njej.

Tudi s temi že tako popularnimi in danes večkrat omenjenimi turističnimi dinarskimi čeki verjetno nismo zadeli "žeblja na glavo". V tujini kroži že najmanj deset različnih, tudi uradnih informacij o tem, koliko denarja bo turist moral menjati za čeke, koliko bo za to dodatno stimuliran s popustom in kaj vse bo lahko plačal s tem čekom.

Ne bom posebej omenjala, kako so tudi tour-operatorji, to se pravi večje agencije v tujini, že protestirale glede na to, da so se njihovi komitenti oziroma gostje znašli v neenakopravnem položaju do individualnih gostov, ki bodo pripotovali v Jugoslavijo. Tako je stanje v tujini. Kaj pa pri nas? Čeki Narodne banke Jugoslavije, ki naj bi se izdajali v menjalnicah in bankah, še do danes niso uveljavljeni,kljub temu da je konec meseca marca in da so v našo deželo že prišle prve večje skupine turistov za velikonočne praznike in da je to pravzaprav zapisano kot ena od operativnih nalog v programu, ki je danes tudi predložen v sklepanje, iz česar že tudi lahko ugotavljamo, da se ne izvršuje v celoti.

V razpravah na Republiškem odboru Sindikata delavcev gostinstva smo ugotovili, da organizacije združenega dela ocenjujejo v svojih dosedanjih obravnavah, da bo s temi čeki, predvsem pa s tako pripravo na uvajanje tega plačilnega sredstva, turizmu narejeno več škode kot koristi. Tudi zagotovila, da bomo s tem omejili črni kliring, so zelo slabo argumentirana.

Tuji partnerji menijo, da tako ravnanje ni v skladu z ustaljenimi pogoji nastopanja na turističnem trgu. Preprosto povedano, to dejansko pomeni, da bo dinarski ček z lo % popustom konkuriral dinarju, ki je nacionalna valuta v naši državi. To pa je zares neobičajno v svetovnem gospodarstvu. Zato se tudi lahko pridružujemo mnenju Predsedstva SZDL o ponovni proučitvi predloga glede uvajanja teh čekov.

Ne bi govorila o drugih podrobnostih in še nerešenih vprašanjih pred turistično sezono, menim pa, da se lahko vsi strinjamo in priznamo, da se je naša celotna družba letos bistveno bolj resno in aktivno vključila v priprave na sezono, o čemer smo danes že govorili.

Glede vloge domačega turizma, ki ga lahko imenujemo tudi delavski turizem, saj je ugotovljeno, da okoli 55 % delavcev letuje izven kraja svojega bivanja, moramo reči, da le ni dovolj, če gledamo na razvoj domačega turizma posredno, to je skozi hitrejši razvoj tujskega turizma. To velja tudi za mladinski turizem.

V Zvezi sindikatov Slovenije smo temu vprašanju posvetili precej pozornosti, tako v republiki Sloveniji kot tudi na zveznem nivoju. Zato smo se zavzeli za hitrejše in učinkovitejše delovanje počitniških skupnosti. Izkazalo se je, da je vloga počitniških skupnosti pozitivna, saj so ponekod počitniški

domovi oziroma objekti, namenjeni delavskemu turizmu, izkoriščenost povečali na 90 dni.

Seveda so še možnosti za izboljšanje organiziranosti dela na tem področju tako v sodelovanju počitniških skupnosti s turističnim gospodarstvom pri skupnem organiziranju prehrane, recepcij,s čimer bi seveda vplivali na zniževanje stroškov poslovanja.

Komisija pri Republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije je na včerajšnji seji, ki je bila posvečena razvoju delavskega turizma, sprejela tudi pobudo za spremembo zakona o začasni prepovedi naložb v negospodarstvo. Kot negospodarske naložbe se namreč smatrajo tudi naložbe v družbeni standard delavcev, v počitniške domove, nakup prikolic in podobno, menimo pa, da je delavski turizem, oddih in rekreacija ekonomska kategorija, saj le-ta bistveno vpliva na učinek dela delavcev in s tem tudi na rezultate gospodarjenja, to je na dohodek.

Seveda ni namen te pobude, da bi na osnovi eventualne spremembe tega zakona gradili nove kapacitete, namenjene delavskemu turizmu, ker so še obstoječe preslabo izkoriščene, pač pa za posodabljanje in investicijsko vzdrževanje leteh, s čimer pa bi dosegli boljšo kvaliteto nudenja turističnih storitev v teh kapacitetah, namenjenih predvsem domačemu turistu in mladinskemu turizmu.

Prav tako je bila dana pobuda za premaknitev oziroma podaljšanje počitnic v Sloveniji na čas od 15.6. do 15.9. v skladu z izkušnjami zimskih počitnic. S tem bi povečali izkoriščenost počitniških domov in tudi večjemu številu delavcev omogočili koriščenje letnega dopusta. Ni potrebno posebej poudarjati, da si v teh zaostrenih pogojih gospodarjenja in padanju osebnega standarda delavcev le-ti s povprečnim osebnim dohodkom težko privoščijo daljši letni dopust v dragih hotelskih objektih. V ta namen bo seveda pobuda posredovana tudi Zavodu za šolstvo SR Slovenije in Komiteju za izobraževanje pri Izvršnem svetu.

Ne nazadnje pa moramo reči, da je nujno potrebno menjati tudi družbeno klimo oziroma neko mnenje do turizma v vseh njenih segmentih. Vsak občan, posebno pa še tisti, ki pridobiva osebni dohodek oziroma je njegov osebni dohodek neposredno ali posredno odvisen od turizma, se mora obnašati tako, da lahko da svoj prispevek k temu, da bodo turisti, ki pridejo k nam, pri nas tudi zadovoljni. Tu pa imajo pomembno vlogo turistična društva, ki pa smo jim v zadnjem času posvečali premalo pozornosti in tudi nudili premalo pomoči.

Menim, da na koncu lahko zaključim, da je dolžnost vseh nosilcev delovanja turističnega gospodarstva, da dosledno izvajamo sprejete sklepe in nujno pričakujemo, da ob koncu sezone obravnavamo izčrpno poročilo o izvajanju tega operativnega programa, kar nam bo potem seveda osnova za delovanje na tem področju za leto 1984. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Leo Frelih, predsednik Zadružne zveze Slovenije.

L e o F r e l i h : Tovarišice in tovariši delegati! V zvezi z analizo poročila o stanju v turizmu podajamo del problematike in predlogov na področju kmečkega turizma.

Glede na naravne pogoje razvoja kmečkega turizma v Sloveniji ugotavljamo, da je razvoj te dejavnosti znatno prepočasen. Menimo, da so glasni vzroki za takšno stanje naslednji: prešibka organiziranost pospeševalnih služb, slabe možnosti za najemanje kreditov in neustrezna organiziranost prodaje.

1. Analiza dosedanjega razvoja kmečkega turizma po posameznih območjih kaže, da je ta v tesni povezavi s stopnjo organiziranosti in usposobljenosti pospeševalnih služb.

2. Kreditiranje naložb v kmečki turizem je do konca leta 1980 potekalo sorazmerno pod ugodnimi pogoji. Z letom 1981 so se pogoji kreditiranja teh naložb bistveno poslabšali, poleg tega pa temeljne banke niti pod temi slabšimi pogoji niso kreditirale pripravljenih programov. Za primer navajam, da so

temeljne banke v letu 1982 izplačale za razvoj kmečkega turizma le 6 milijonov dinarjev, pri čemer je omembe vreden le kredit Velenjske banke. Kreditiranje kmečkega turizma je bilo z družbenim dogovorom o pospeševanju razvoja te dejavnosti opredeljeno kot kreditiranje dopolnilne dejavnosti kmetijstva, tako da bi za turizem veljali enaki pogoji kot za kmetijsko proizvodnjo.

Ljubljanska banka tega dogovora ni podpisala z utemeljitvijo, da imajo kreditiranje kmečkega turizma že urejeno v dokumentih poslovne politike združenih in temeljnih bank Ljubljanske banke. Zavedamo se, da v sedanjih razmerah bankam močno primanjkuje denarja za zadovoljitev vseh potreb njihovih komitentov, vendar pa gre pri kreditiranju naložb v kmečki turizem po obsegu za zelo majhna sredstva, ki pa bi bila zaradi nizkih gradbenih stroškov pri kmetih v primerjavi z naložbami v družbenem sektorju izredno racionalno porabljena.

Nujno je torej, da banke zagotovijo svoj delež sredstev za usposobitev načrtovanih 3.ooo ležišč v kmečkem turizmu do leta 1985, in sicer pod pogoji, ki bodo sprejemljivi za združene kmete (do 12 % obresti, lo do 15 let odplačilni rok in dveletni moratorij).

Prodaja zmogljivosti kmečkega turizma je preveč razdrobljena in premalo povezana z nosilci te ponudbe v kraju. V veliki meri kmetje sami skrbijo za prodajo svojih zmogljivosti, le tam, kjer je razvoj načrtnejši in ga trdno vodijo organizatorji, pospeševalci organizacij združenih kmetov, teče prodaja organizirano prek zadružnih organizacij in turističnih agencij, to je primer Škofja Loka, Mozirje in Koroška.

Zadružna zveza Slovenije je s ciljem boljše organiziranosti prodaje ponudila turističnim agencijam sporazum o medsebojnem sodelovanju. S tem sporazumom smo želeli dolgoročno urediti odnose med kmeti, organizacijami združenih kmetov in turističnimi agencijami na področju načrtovanja, skupnega zagotavljanja sredstev za krepitev materialne osnove, financiranje kadrov, investicij, ponudbe in povpraševanja ter delitve dohodka in rizika.

Za sklenitev takšnega sporazuma agencije niso pokazale posebnega interesa, razen za neobvezno prodajo razpoložljivih kapacitet in eventualno skupno propagando. Ker razvoj kmečkega turizma zahteva dolgoročno usmeritev in trdno zagotovilo, da bodo zgrajene kapacitete tudi prodane, je nujno potrebno, da s turističnimi agencijami le najdemo osnove za skupno sodelovanje. Če se omejimo le na prodajo, bi morala biti v prihodnje zasnovana tako, da bi turistične agencije prevzele vlogo koordinatorjev trženja po posameznih območjih. Skrbeti bi morale za celovito turistično ponudbo na vasi, na območjih, ki ga zajemajo.

Zadružna zveza je prepričana, da je nadaljnji razvoj kmečkega turizma tako v prid turističnemu gospodarstvu kot kmetijstvu in izboljšanju devizne bilance. Zagotoviti pa mu je treba vsaj osnovne pogoje za njegov nadaljnji razvoj, to pa so predvsem povečano število strokovnih kadrov, možnosti najema kreditov pod sprejemljivimi pogoji in organizirana prodaja. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Jožica Vratanar,področje gospodarstva, 32. okoliš, Velenje.

J o ž i c a V r a t a n a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Stališča delegacije za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Republiške Skupščine iz občin Velenje in Mozirje k poročilu o turizmu in operativnemu programu nalog so naslednja.

1. V občinah Velenje in Mozirje smo izvedli razpravo o omenjenih gradivih v okviru OK SZDL in na osnovi razprave sprejeli številne konkretne zaključke za izboljšanje stanja na področju gostinstva in turizma.

2. V operativnem programu nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983 je na področju investicij dan poudarek le Primorski in Gorenjski. Menimo, da so v bodočnosti za povečanje deviznega priliva iz turizma zanimivi tudi ostali predeli Slovenije. V okviru celjske regije so poleg zdravilišč Rogaške, Dobrne in Topolščice zanimivi tudi Pohorje, Rogla, Golte in Zgornja Savinjska dolina, katerih razvoj bi moral ime-

ti mesto v širšem slovenskem prostoru.

3. Poseben problem v občinah Velenje in Mozirje predstavlja dolgoročna sanacija RTC Golte, ki je ne bo mogoče izvesti brez sodelovanja republiškega sklada skupnih rezerv.

4. Operativni program nalog bi kazalo dopolniti tudi s konkretno razširitvijo glede izpada dohodkov zimsko-športnih centrov zaradi pomanjkanja snega v minuli sezoni, o čemer se je v republiškem komiteju že razpravljalo.

5. Zadrževanje bencinskih bonov v turistični sezoni bo onemogočilo potovanja domačim turistom, kar se bo ob že zmanjšanem prihodku tujcev še posebej odražalo na ustvarjenem turističnem dohodku.

6. V poročilu je dano premalo poudarka namembnosti in vlogi turističnim društvom in njihovim regionalnim zvezam, ki so v preteklosti imela ogromno zaslug za pospeševanje turizma, hortikulturno urejanje krajev in organiziranje raznih oblik izvenpenzinske ponudbe. V bodoče bodo njihove naloge še večje, zato jim je treba dati vsaj moralno podporo tudi v skupščinskih dokumentih. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovarišica Kristina Pristav, obrtno področje, 1. okoliš, Domžale.

K r i s t i n a P r i s t a v : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije za področje obrti in podobnih dejavnosti, 1. okoliš, občine Domžale je obravnavala poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji ter daje naslednje pripombe.

Skupina delegatov podpira pripombe, ki jih je dala sekcija za gostinstvo pri Zvezi obrtnih združenj Slovenije, predvsem pa pripombo, da navedba investicijske dejavnosti samo za nekatera območja ni sprejemljiva. Ustreznejša bi bila ali splošna opredelitev ali pa navedba investicij po vseh občinah. Plan investicij naj bi bil usklajen s predhodno sprejetim programom nalog in ukrepov za povečanje tujskega turizma in deviznega priliva v letu 1983.

Delegacija se strinja tudi s pripombo, da naj se sprejem dodatnih ukrepov za razvoj turizma ne bi omejeval samo na posamezne občine, ki so navedene, saj tudi v nekaterih ostalih občinah obstajajo potrebe po sprejemu takih ukrepov.

V zvezi z nadaljnjo razširitvijo materialne osnove dela oziroma gradnjo novih prenočitvenih zmogljivosti skupina delegatov ocenjuje, da bi bilo potrebno dati prednost nalogam, ki predstavljajo dograjevanje že obstoječih kapacitet, kjer se za to kažejo potrebe oziroma naložbam v prenočitvene zmogljivosti, kjer je osnova turistične ponudbe že dana.

Poudarek je potrebno dati vlaganju v prenočitvene zmogljivosti v občinah, kjer so dani pogoji za razvoj turizma, pri čemer je potrebno upoštevati tudi razvoj kmečkega turizma.

Skupina delegatov tudi ocenjuje, da kljub ugodnostim pri kreditiranju gradnje zasebnih prenočitvenih zmogljivosti za potrebe turizma v gospodinjstvih, niso doseženi željeni učinki. Mnogo prenočitvenih zmogljivosti se v ta namen namreč ne uporablja več. Zato bi bilo v bodoče potrebno z najemanjem kreditov za izgradnjo prenočitvenih zmogljivosti za potrebe turizma doseči dogovor, s katerim bi se le-ti zavezali, da se bodo ukvarjali s turistično dejavnostjo oziroma oddajanjem turističnih kapacitet še daljši čas po dograditvi prenočitvenega objekta; po našem mnenju najmanj deset let. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Lista prijavljenih razpravljalcev k tej točki je izčrpana. Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče več, potem zaključujem razpravo in prekinjam to točko dnevnega reda.

Skupina delegatov, ki smo jo imenovali, naj se sestane skupaj s skupino

delegatov Zbora občin, pri njihovem delu pa naj sodelujejo tudi predstavniki Izvršnega sveta oziroma ustreznega komiteja in Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije.

Vračamo se na 4. in 5. točko dnevnega reda.

Skupina delegatov je končala delo in prosim poročevalca skupine delegatov, da poroča zboru o delu skupine. Besedo ima tovariš Franc Krabonja, predsednik Odbora za agrarno politiko Zbora združenega dela.

Franc Krabonja: Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov ima naslednje predloge za dopolnitev predlaganega sklepa:

1. V deseti vrsti prvega odstavka naj se za besedo "Slovenije" dodajo naslednje besede: "in v uvodni besedi".

2. V deveti vrsti prvega odstavka drugega poglavja naj se na koncu vrste za besedo "kmetijstva" dodajo naslednje besede: "varstvo kmetijske proizvodnje pred škodo, ki jo povzroča divjad,".

3. Za sedmo alineo v drugem poglavju naj se dodajo tri alinee, ki se glasijo:

"- Zadružna zveza Slovenije naj skupaj z republiškimi in občinskimi intervencijskimi skladi zagotovi usmerjanje sredstev za spodbujanje in naložbe v dolgoročno tržno naročeno kmetijsko proizvodnjo, ki izhaja iz potencialnih možnosti v skladu z družbenimi potrebami o proizvodni in setveni sestavi zemljiških kapacitet združenih kmetov,

- Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj vztraja, da se na nivoju države čimprej sprejmejo ustrezni ukrepi za dolgoročno povečanje živinorejske proizvodnje in za urejanje odnosov v prometu z živino; izvršni sveti skupščin občin in organizacije združenih kmetov pa morajo vztrajati na doslednem izpolnjevanju pogodbenih obveznosti in skladno s tem prednostno zagotoviti oskrbo z reprodukcijskimi sredstvi,

- Ljubljanska banka - Združena banka, Jugobanka, Temeljna banka Ljubljana in Beogradska banka - Temeljna banka Ljubljana - članice konzorcija za kmetijstvo naj pri določanju višine obrestnih mer za naložbe v kmetijstvu v skladu s prioritetami upoštevajo nizko akumulativnost organizacij združenega dela iz kmetijstva, zaostajanje v obsegu naložb in načrtovano stopnjo rasti kmetijske proizvodnje v naslednjih letih ter sprejmejo take obrestne mere, ki bodo omogočale zagotovitev planskih ciljev."

4. Doda naj se tretje poglavje, ki naj se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči razpravo o kmetijski problematiki v delovnih telesih in na seji zbora ter naj pripombe, predloge in stališča ustrezno upošteva pri izvajanju kmetijske politike in pri pripravi sprememb in dopolnitev zakonov s področja kmetijstva."

Dodal bi še naslednje. Na pobude, ki so se nanašale na zakon o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti, bo Izvršni svet odgovoril v pismeni obliki, vse ostale pobude za spremembo kmetijskih zakonov pa bo Izvršni svet upošteval pri pripravi sprememb in dopolnitev teh zakonov. To so stališča skupine delegatov.

Predsednik Martin Mlinar: Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Želi kdo o teh dopolnitvah predloženih sklepov oziroma stališč razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo.

Na glasovanje dajem predlagane ugotovitve in sklepe s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala skupina delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Trije delegati.)

Ugotavljam, da so predlagane ugotovitve in sklepi s spremembami in dopolnitvami sprejete z večino glasov.

Prehajamo na 8. t o č k o d n e v n e g a r e d a, to je na predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki je predlagal, da Skupščina SR Slovenije obravnava predlagani zakon na podlagi drugega odstavka 26o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, to je, da se združita prva in druga faza.

Želi o predlogu Izvršnega sveta o združitvi faz kdo razpravljati? (Nihče.) Potem prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog, da združimo faze, kot to predlaga Izvršni svet, naj prosim glasuje! (114 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega svega o združitvi faz sprejet z večino glasov.

Tako bomo obravnavali in sprejemali predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda nimam. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga naj upošteva pripombe delovnih teles.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (118 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 9. t o č k o d n e v n e g a r e d a, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, ki je predlagal, da Skupščina SR Slovenije predloženi zakon obravnava na podlagi drugega odstavka 26o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, to je, da se združita prva in druga faza.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za združitev prve in druge faze, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta, da se združita prva in druga faza, sprejet z večino glasov.

Tako bomo obravnavali in sprejemali predlog za izdajo zakona z osnutkom zakona.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Milan Pogačnik, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

M i l a n P o g a č n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je skupaj s skupino delegatov za Zbor občin na svoji seji dne 22.3.1983 obravnavala predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona. Poleg tega pa sta skupini obravnavali tudi pobudo Izvršnega sveta Skupščine občine Kranj z dne 4.8.1982, ki govori o poenostavitvi plačevanja prispevkov samoupravnim interesnim skupnostim. Ker na to pobudo ni bilo niti s strani Službe družbenega knjigovodstva nobenega odziva oziroma reakcije, smo delegati ocenili, da je ob predloženih spremembah primeren čas tudi za oživitev dane pobude. S to pobudo lahko v jugoslovanskem merilu prihranimo milijardne zneske, kar je v dobi stabilizacije pomemben prispevek k razbremenjevanju gospodarstva.

Pobuda je oblikovana tako, da v celoti spoštuje zakonska določila, ki urejajo to področje. Uvedba zbirnih računov je že pomemben korak k poenotenju oziroma k poenostavitvi, uvedba zbirnika in kumulativnega zbirnika, ki ga predlaga ta pobuda, pa bi pomenila pravo revolucijo prehoda na cenejši, enostavnejši in tudi preglednejši način distribucije prispevkov za ustrezne interesne skupnosti. Tako bi se število plačilnih nalogov pri enem samem obračunu osebnih dohodkov v temeljnih organizacijah združenega dela zmanjšalo tudi do tisočkrat.

Za osvetlitev tega predloga naj povem, da gre pravzaprav za predlog, da bi se iz temeljnih organizacij združenega dela pošiljali zbirniki, kjer bi bili skupni zneski teh dajatev, ki so namenjeni posameznim občinam v Jugoslaviji, Služba družbenega knjigovodstva naj bi napravila v občini kumulativni zbirnik in potem nakazala Službam družbenega knjigovodstva v posameznih občinah dolžne zneske. Službe družbenega knjigovodstva v občinah po vsej Jugoslaviji pa bi na osnovi svoje delitve parcialno razdelile posameznim interesnim skupnostim dolžne prispevke in tako bi odpadla gora uvoženega ali poluvoženega kopirnega papirja v štirih izvodih, množica nalogov in vse nepotrebno administriranje. Poleg tega bi se tudi povečala izkoriščenost delovnega časa za druge, bolj pomembne naloge. (Ploskanje.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Viktor Ptičar, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor Tabor.

V i k t o r P t i č a r : Tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov ima pripombe k 2. členu osnutka zakona, ki govori o pričetku veljavnosti prispevka, in sicer: "v Uradnem listu SRS in se prične uporabljati deseti dan po objavi v Uradnem listu SRS".

Predlagamo, da naj se to besedilo nadomesti z naslednjim besedilom: "v Uradnem listu SRS, uporabljati pa naj se prične s prvim obračunskim mesecem".

Obrazložitev bi bila naslednja: kadar pride do sprememb v stopnjah, se glede na različno določene datume obračunavanja dogaja, da nekdo pri teh obračunih lahko pridobi ali pa tudi izgubi, ne glede na to, na katera obdobja se izplačilo osebnega dohodka nanaša. Neprimernost dosedanjega in tudi predvidenega načina prihaja do izraza predvsem ob večjih spremembah prispevnih stopenj. V takih primerih prihaja v istem obračunskem mesecu zaradi različnih izplačilnih dni v organizacijah združenega dela tudi do različnih osebnih dohodkov, ki pa niso rezultat dela oziroma nedela.

Z določanjem začetnega obračunskega meseca pa se bi tem težavam izognili. V tem smislu tudi predlagamo spremembo 2. člena osnutka zakona. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Lista razpravljalcev k tej točki je izčrpana. Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo. V zvezi z razpravo delegata iz Kranja pa predlagam, da Izvršni svet skupaj z nami pogleda, kakšna je bila usoda te pobude, ki je po svoji vsebini zelo zanimiva. Nisem pa povsem prepričan, da bomo imeli, tudi če jo bomo realizirali, tako velike prihranke, kot je tovariš delegat tukaj govoril . Gre za to, da bi nekomu delo odvzeli in ga naložili drugemu, ki se bo pojavil z določenimi zahtevki. To samo mimogrede. Pobuda pa je zelo zanimiva in če bomo s tem uspeli kakorkoli racionalizirati, bi jo bilo dobro tudi upoštevati.

Tovariš Šepič, želiš besedo? (Da.) Besedo ima tovariš Rudi Šepič, republiški sekretar za finance.

R u d i Š e p i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dal bom pojasnilo, da ne bi delegati odšli z današnje seje brez odgovora glede pobude. Izvršni svet, še posebej pa tudi Republiški sekretariat za finance je glede pobude iz Kranja že sprožil razpravo s Službo družbenega knjigovodstva Slovenije in Jugoslavije. Prav tako pa je tudi na delovnih sestankih v Beogradu na Zveznem sekretariatu za finance dal pobudo, da proučijo, ali je mogoče to spremeniti. Gre za odredbo o plačilih, ki je v zvezni pristojnosti. Mislim, da je pobuda umestna in da bo pospešila, da bomo še hitreje zahtevali odgovor od Zveznega sekretariata za finance.

Vse ostale pripombe bomo proučili in upoštevali pri pripravi predloga zakona.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Kot sem ugotovil, ne želi nihče več razpravljati. Zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Pri pripravi predloga zakona naj Izvršni svet prouči in ustrezno upošteva pripombe in stališča delegatov na seji zbora.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (lo7 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z večino glasov sprejet.

Prehajamo na l o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini SR Slovenije predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)Poročevalci delovnih teles? (Tudi ne.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jože Zaljuberšek, področje gospodarstva, 32. okoliš, Titovo Velenje.

J o ž e Z a l j u b e r š e k : Tovariš predsednik, delegatke in delegati! Naša skupina delegatov se strinja s predlagateljevimi ugotovitvami, zaradi katerih je potrebno spremeniti in dopolniti obravnavani zakon o posebnem

republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve. Ne strinjamo pa se s predlagano rešitvijo k tarifni številki 9, po kateri se plačuje posebni republiški davek od plačila za projektantske storitve, ki so izdelane za stanovanjsko gradnjo in za prednostne objekte iz družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985.

Menimo, da se z dodatno obdavčitvijo uporabljajo namenska sredstva in investicijska sredstva in s tem omejuje vlaganja v stanovanjsko izgradnjo ter v objekte, ki so zajeti v republiških planskih dokumentih.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovarišica Tatjana Barborič, gospodarsko področje, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

T a t j a n a B a r b o r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov predlaga k predlogu za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebno pravne osebe obračunavajo in plačujejo davek od prometa proizvodov in storitev, dopolnitve k predlaganim rešitvam tarifne številke 7. V tej tarifni številki naj se zaradi jasnosti dodajo:

- določba, da se posebni republiški davek od plačil za storitve ne plačuje od kinematografskih vstopnic, ker predlagatelj teh vstopnic ni imel namena zajeti;

- določba, da se davek ne plačuje od obvezne konzumacije, ki se plača poleg vstopnic;

- določba,da se doda oprostitev plačila posebnega republiškega davka od vstopnic za prireditve, katerih dohodek je namenjen za humanitarne in športne namene.

Naša skupina delegatov je prejela vlogo športno-rekreacijskega centra Zavod Tivoli, stališče uprave za družbene prihodke občine Ljubljana Šiška in Samoupravne telesno-kulturne skupnosti Ljubljana Šiška. V svojih stališčih podpirajo oprostitev plačila prometnega davka od vstopnic za kulturno-zabavne prireditve v športnih dvoranah, katerih dohodek je namenjen za zniževanje ekonomskih cen najemnih dvoran in dopolnilno financiranje telesno-kulturnih dejavnosti. Menimo, da je problematika financiranja telesne kulture vsem delegatom znana, posebno še pred olimpijskimi igrami v Sarajevu leta 1984. Poleg tega, da so oproščene plačevanja davka za športne in za kulturne prireditve, želimo jasneje v zakonu opredeliti tudi nujno kulturno-zabavno prireditev, na kateri se ne točijo alkoholne pijače in je prireditev v športnih dvoranah, dohodek od take prireditve pa se v celoti nameni za dejavnost, ki tudi sicer ni obdavčena in to je telesna kultura. Vsakokratno pridobivanje soglasja Republiškega komiteja za kulturo le otežuje prireditve, poleg tega ni opredeljena vloga uprave za družbene prihodke občine, saj po pridobljenih informacijah v Ljubljani različno izvajajo zakon za prireditve na Gospodarskem razstavišču, Festivalni dvorani in dvorani Slovana na Kodeljevem, Cankarjevem domu ali v dvorani v Študentskem naselju.

Zato prosimo, da razširimo oprostitev plačila prometnega davka od prodaje vstopnic za prireditve, na katerih se ne prodajajo alkoholne pijače in dohodek namenja za športne in humanitarne namene.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Majda Žehelj, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

M a j d a Ž e h e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov podpira predlog za izdajo zakona. Pri tarifni številki 9 v 2. točki pa smo se odločili za osnovno besedilo in ne za varianto, s tem da sprejem take tarife ne bi smel vplivati na višje cene storitev, ker menimo, da so že do sedaj dokaj visoke.

Predlagatelj zakona pa naj v zadnji točki, kjer govori, da ne bodo potreb-

na dodatna finančna sredstva, oceni spremembe in dopolnitve ter nedvoumno navede, ali so potrebne nove evidence, nove zaposlitve in dodatna sredstva in to ne samo za republiško raven, pač pa tudi za občinsko.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Lista prijavljenih je s tem izčrpana. Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov, se sprejme.

2. Osnutek zakona naj pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prouči in ustrezno upošteva pripombe, predloge in stališča delovnih teles Skupščine in zbora ter delegatov v razpravi. Pri tem naj prouči, ali ne bi bilo bolj smotrno znižati splošno stopnjo davka kot uvajati vrsto izjem za neobdavčenje. Pri pripravi osnutka zakona naj izhaja iz večinskega mnenja, da ni sprejemljiva v predlogu za izdajo zakona predvidena variantna rešitev, po kateri naj bi se ukinil posebni republiški davek za odvetniške storitve.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem sklep na glasovanje.

Kdor je za tak sklep, naj prosim glasuje! (lo9 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 1 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj Socialistične republike Slovenije v letu 1983.

Predlog odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovarišica Majda Žehelj, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

M a j d a Ž e h e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov meni, da morajo biti stroški za statistične raziskave v okviru povečane splošne porabe. Potrebno je poenotiti metodologijo zajemanja podatkov, ki bi morala biti taka, da bo ustrezala razvoju družbenoekonomskih odnosov. Danes pa vsak zahteva podatke, vendar pa se metodologija za posamezne inštitucije med seboj razlikuje. Podatke moramo posredovati statistiki, Službi družbenega knjigovodstva, občinski skupščini, republiški in zvezni, gospodarski zbornici, splošnim združenjem, sindikatom, komitejem za planiranje in tako dalje.

Mislim, da vse to predstavlja veliko obremenitev za gospodarstvo in da bi se to lahko enotno zbiralo, samo da se moramo najprej dogovoriti, katere podatke zbirati. Tako enotno zbrani podatki bi bili posredovani vsem tistim, ki te podatke zahtevajo.

Verjetno bi bilo treba pristopiti h koreniti spremembi in pri tem ločiti zbiranje in obdelavo podatkov. Pri tem je osnovni problem čas, saj ga preveč porabimo za zbiranje in obdelavo podatkov, vse to pa je povezano tudi z našim sedanjim sistemom. Če bi bile vse obveznosti in ostalo, kar je vezano na primer na sestavljanje zaključnega računa, racionalizirano, tudi za zaključni račun ne bi bilo potrebno dva meseca. To pa velja za vse ostale podatke. Sedaj

pa veliko časa porabimo za urejanje vsega tega, kar pa največkrat pomeni le še zgodovino, za kvalitetnejše in gospodarnejše odločitve pa je prepozno. O tem jasno priča tudi to, kdaj odločamo o programu statističnih raziskav za letošnje leto, čeprav moramo ugotoviti, da odločamo veliko prej, kot smo odločali v lanskem letu.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Boris Pušnik, področje gospodarstva, 37. okoliš, Radlje ob Dravi.

B o r i s P u š n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Podal bi naša stališča k predlogu odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983.

1. Soglašamo s stališči Odbora za finance, ki predlaga, da se v bodoče pri statističnih raziskovanjih zagotavljajo predvsem sredstva naročnikov oziroma bodočih uporabnikov statističnih raziskovanj, ker bodo le tako ta raziskovanja dejanski odraz potreb tako združenega dela kot drugih naročnikov.

2. Zahtevamo, da se poenoti način zbiranja določenih podatkov in da se določeni podatki dostavljajo samo enemu, na primer statistiki. Na podlagi raziskovanj in obdelave naj se uporabijo zbrani podatki. Na primer po zakonu o delovnih razmerjih smo dolžni vsake pol leta dati podatke o nadurnem delu in podobno. Sedaj te podatke zbira skupnost za zaposlovanje, statistika, občasno pa te podatke zbirajo tudi družbeni pravobranilci samoupravljanja.

Predlagamo, da te podatke zbira in obdela samo en organ, zaključke pa naj nato uporabijo tudi drugi. Zato se je tudi glede te evidence potrebno dogovoriti, kdo bo zbiral podatke, ne pa hkrati statistika, skupnosti za zaposlovanje in še kdo. Najbrž je takih primerov še več in naj se že enkrat uredijo, ker to povzroča samo dodatno administriranje.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Roman Jazbec, področje gospodarstva, 18. okoliš, Tolmin.

R o m a n J a z b e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je pri obravnavi odloka o načrtu statističnih raziskovanj za leto 1983 sklenila postaviti naslednje delegatsko vprašanje:

Pri programu statističnih raziskovanj v letu 1983 ugotavljamo, da bi morali tudi na tem področju naloge podrediti družbenoekonomskim razmeram, ki terjajo selekcijski pristop in izvedbo obdelave podatkov najnujnejših nalog. Poleg tega pa ugotavljamo, da vrsto statističnih podatkov že obdelujejo različni nosilci in se naloge ponavljajo. To so investicije, ki jih spremlja SDK, kot so povedali že govorniki pred menoj, potem problematika javnega cestnega prevoza, železniškega prevoza, PTT storitev, prevoz z žičnicami in turistične zanimivosti. To je problematika posameznih organizacij, ki naj bi posredovale že obdelane podatke. Zakaj nam je potreben popis doktorjev znanosti, ko imajo te podatke pri vseh fakultetah oziroma univerzah, podatke o prostovoljni dejavnosti v osnovni šoli, podaljšanem bivanju in pripravi otrok na osnovno šolo imajo že zbrane v občinskih izobraževalnih skupnostih, podatke o zaposlovanju redno dobivajo iz skupnosti za zaposlovanje. Navedli smo le nekaj primerov, čeprav bi bilo potrebno celoten program temeljito oceniti.

Čudi nas soglasje vseh pristojnih inštitucij in Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da dovoljujejo, da se velika večina teh nalog financira proračunsko, kar ne spodbuja kritične presoje glede uporabnosti obsega teh raziskav.

Opozoriti moramo tudi na izgubo časa in na obseg formularjev in obrazcev, ki krožijo v te namene v združenem delu in v krajevnih skupnostih. Ob izredno visokih sredstvih, namenjenih tem raziskavam, ti stroški niso upoštevani.

Sprašujemo, kaj namerava Izvršni svet storiti, da bodo taka statistična raziskovanja financirali tisti, ki so tudi uporabniki teh podatkov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Lista prijavljenih razpravljalcev je izčrpana. Sprašujem, če želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo. Glede na to, da je bila razprava zadnjega razpravljalca v obliki delegatskega vprašanja Izvršnemu svetu, sprašujem predstavnika Izvršnega sveta, če želi odgovoriti na vprašanje? (Da.)

Besedo ima tovariš Tomaž Banovec, direktor Zavoda SR Slovenije za statistiko.

T o m a ž B a n o v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlagam, da bi Izvršni svet pisno odgovoril na to zadnje delegatsko vprašanje. Kljub temu pa bi dal nekaj pojasnil, ker je bilo podobno vprašanje postavljeno tudi v razpravah prejšnjih dveh delegatov.

V obrazložitvi piše, da smo naredili velik napor, da bi več raziskav skušali sofinancirati. To so bile zahteve Skupščine SR Slovenije. Kot sofinancerji pridejo v poštev samoupravne organizacije in skupnosti, ampak zelo omejeno število, predvsem pa samoupravne interesne skupnosti, ki pa so v tem letu pa tudi v prejšnjih letih zaradi raznih razlogov prišle tudi v določeno krizo financiranja. Zato v programu predlagamo, da Zavod SR Slovenije za statistiko iz lastne dejavnosti pokrije tiste stroške,ki jih ne pokrije svobodna menjava dela. To je seveda en odgovor, ni pa rešitev, ker je ta lastna dejavnost pravzaprav tudi neke vrste problem.

Kot pojasnilo bi rad še povedal, kar sem opozoril že lani junija meseca, da so statistična raziskovanja v načelu opredeljena v ustavi, zato je odgovornost Skupščine in Izvršnega sveta, da se izvršujejo. Bila bi velika nevarnost, če bi nekdo od predvidenih sofinancerjev rekel, da nima denarja, zaradi pristojnosti Skupščine in Izvršnega sveta nad vsemi področji družbene reprodukcije, pa tudi zaradi usklajevanja v federaciji, pa kakšno raziskovanje ne bi bilo plačano, s tem pa tudi ne izvršeno.

Glede na kritiko vsebine pa mislim, da se strinjamo. Zakon o družbenem sistemu informiranja, ki je bil sprejet na prejšnjem zasedanju Skupščine SR Slovenije in akcijski program, ki je bil priložen, bi naj dala odgovore tudi na to racionalnost, zlasti pa na pametno izbiro in tudi na obremenitev poročevalskih enot.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Vsekakor pa boste morali pripraviti pismeni odgovor, ki ga bomo objavili v Poročevalcu.

Ker ne želi nihče več razpravljati, potem dajem na glasovanje predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (93 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (8 delegatov.) Se je kdo vzdržal? (Dva delegata.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983 sprejet z večino glasov.

Glede na pripombe delovnih teles zbora in Skupščine pa predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep:

1. Predlagatelj naj si prizadeva, da bo v načrtu statističnih raziskovanj za prihodnje leto v večji meri uveljavljen sistem sofinanciranja naročnikov in uporabnikov raziskav.

2. Predlagatelj naj ob predložitvi odloka za prihodnje leto predloži natančneje in ločeno prikazan pregled porabe sredstev po posameznih namenih in ločen prikaz finančne udeležbe uporabnika in naročnika statistične raziskave.

3. Zavod SR Slovenije za statistiko naj posveti posebno aktivnost racionalizaciji zbiranja podatkov, tako da bi dosegli večjo uporabnost in večnamensko izrabo podatkov, upoštevajoč načela novega zakona o družbenem sistemu informiranja in program aktivnosti za njegovo izvajanje.

Želi o predlaganem sklepu kdo razpravljati? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlagani sklep na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (lo9 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na soglasje k sklepu Skupščine občine Murska Sobota o odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih.

Sklep je predložila Skupščina občine Murska Sobota. K sklepu ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, predlog odloka o soglasju k odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih in danes poročilo Komisije za narodnosti.

Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda ni. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (lo8 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na obravnavo statutov Pedagoške akademije Univerze v Mariboru, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - Visokošolske temeljne organizacije Razredni pouk, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - Visokošolske temeljne organizacije Predmetni pouk, Višje šole za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

K statutom ste prejeli mnenja Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in danes predlog odloka o soglasju k statutom visokošolskih organizacij združenega dela.

Želijo predstavniki predlagatelja besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda nimam. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati? (Nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k statutom visokošolskih organizacij združenega dela.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (112 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k statutom visokošolskih organizacij združenega dela sprejet z večino glasov.

Glede na pripombe skupine delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij s področja družboslovnih ved in pedagoških ter umetnostnih akademij ob obravnavi posameznih statutov, predlagam, da zbor v smislu 6. odstavka 322. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejme še naslednji sklep:

Pedagoška akademija Univerze v Mariboru, Pedagoška akademija Univerze v

Mariboru - Visokošolska temeljna organizacija Razredni pouk, Pedagoška akademija v Mariboru - Visokošolska temeljna organizacija Predmetni pouk, Višja šola za socialne delavce Univerze v Ljubljani in Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani naj uskladijo svoje statute s pripombami skupine delegatov z dne 7. marca 1983 ter spremembe in dopolnitve statutov v roku šestih mesecev pošljejo na vpogled Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi poročila skupine delegatov z dne 7. marca 1983 lahko ugotovimo, da je Višja upravna šola v Ljubljani uskladila svoj statut s pripombami, ki jih je Skupščina SR Slovenije dala dne 15.12.1982 hkrati s soglasjem k temu statutu.

Želi o tako oblikovanem sklepu kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (114 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983.

Dovolite mi, da v zvezi s predloženim periodičnim delovnim načrtom dam krajšo obrazložitev.

Periodični delovni načrt za II. trimesečje 1983 je pripravljen na podlagi programa dela zbora za letošnje leto. Kot ste lahko ugotovili iz uvoda k periodičnemu delovnemu načrtu, so vanj prenešene tudi nekatere naloge iz preteklega periodičnega načrta, ki niso bile v tem obdobju realizirane. V okviru letošnje programske naloge stalnega spremljanja uresničevanja politike gospodarske stabilizacije, ko Skupščina sproti ocenjuje stanje na posameznih področjih družbenega življenja, bo na sejah zborov 11. maja 1983 posebej obravnavana tudi problematika izgub v gospodarstvu v letu 1982, s posebnim poudarkom o tem, kako se uresničujejo sklepi Skupščine, sprejeti v letu 1982 ob obravnavi izgub.

Gre za pomembno vprašanje, ki mu bo potrebno zlasti v sedanjih zaostrenih gospodarskih razmerah posvetiti posebno pozornost. Pričakujemo, da bodo koristen prispevek k obravnavani problematiki dale občinske skupščine, zlasti zbori združenega dela, ki naj bi ugotavljali, kako se izvajajo posamezne naloge, ki so jih delegati v republiški Skupščini sprejeli v lanskem letu za odpravljanje in preprečevanje izgub v gospodarstvu. V periodični delovni načrt, in sicer za sejo 11. maja, je potrebno vključiti tudi letno poročilo Narodne banke Slovenije z zaključnim računom za leto 1982 in finančnim načrtom za leto 1983.

To gradivo bo predložila Narodna banka Slovenije v nekoliko krajšem roku, ker ni bilo mogoče pravočasno opraviti vseh razprav o tem gradivu v organih banke.

Posebej naj vas obvestim, da skušamo zadnje čase čimbolj upoštevati predloge, ki so bili dani ob obravnavi poslovnika Zbora združenega dela glede pošiljanja gradiv, zlasti poročil delovnih teles zbora. Verjetno ste opazili, da za vsa pomembnejša vprašanja prejmete prva poročila že s sklicem seje zbora, v drugih poročilih pa so predlagane že delovne zasnove sklepov. Ugotavljamo pa, da se skupine delegatov še niso vključile v poslovniško določen rok za obravnavo gradiv in pošiljanje stališč.

Predlog periodičnega delovnega načrta so obravnavala delovna telesa Skupščine in zbora in ne predlagajo sprememb ali dopolnitev. Prav tako ga je obravnaval Družbenopolitični zbor na seji dne 16.3.1983 in predlaga, da se v II. trimesečju vključi sprejemanje osnutka zakona o kulturnoumetniških dejavnostih in o posredovanju kulturnih vrednot, ker je bilo na seji dne 16.3.1983 sklepanje o osnutku zakona odloženo. Zbori naj bi o osnutku zakona sklepali potem, ko ga bo obravnavala tudi skupščina Kulturne skupnosti Slovenije.

Prav tako Družbenopolitični zbor predlaga, da se orientacijski dnevni red seje 6. julija 1983 dopolni z informacijo o uresničevanju družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa in priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije o aktualnih vprašanjih urejanja delovnega časa.

Glede zakona o gozdovih, ki je po periodičnem programu predviden za sejo 22.6.1983, pa nas je Izvršni svet obvestil, da ga na tej seji ne bo mogoče obravnavati zaradi še vedno odprtih nekaterih pomembnih vprašanj, zato predlaga, da ga uvrstimo na sejo v septembru.

Zboru predlagam, da periodični delovni načrt sprejme v predloženem besedilu s spremembami in dopolnitvami, ki sem jih navedel.

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav za razpravo nimam. Želi kdo od delegatov razpravljati? (Ne javi se nihče.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in zboru predlagam, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983 skupaj s spremembami in dopolnitvami se sprejme.

2. Prečiščeno besedilo predloga periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983 se objavi v Poročevalcu Skupščine SR Slovenije.

Želi o tem sklepu kdo razpravljati? (Ne javi se nihče.) Potem prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložila Skupščina SFRJ. K predlogu zakona ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, o katerem bomo glasovali.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.)

Pričenjam razpravo. Pismenih prijav k tej točki nimam. Sprašujem delegate, če želi kdo razpravljati ? (Ne želi.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah.

Kdor je za,naj prosim glasuje! (114 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju k predlogu zakona o ratifikaciji pogodbe med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 16. točko dnevnega reda, to je na osnutek odloka o merilih za nadomeščanje kreditov iz primarne emisije za selektivne namene s selektivno monetizacijo.

Osnutek odloka je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Zboru republik inpokrajin Skupščine SFRJ.

Kot priloga je bilo predloženo analitično-dokumentacijsko gradivo o merilih za postopno nadomeščanje kreditov iz primarne emisije za selektivne namene s selektivno monetizacijo.

K osnutku odloka ste danes prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, poročilo Odbora za finance in predlog sklepa, ki je bil pripravljen na podlagi vseh razprav.

Predlog sklepa je pripravljen predvsem na usmeritvah in razpravah v Odboru za finance, zato lahko iz njega vidite, da je nekoliko drugačen, kot pa je stališče republiškega Izvršnega sveta.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Branko Mervič, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

B r a n k o M e r v i č : Tovarišice in tovariši delegati! Osnutek odloka predvideva spremembe v emisijskem mehanizmu - tako imenovani primarni emisiji, kjer naj bi se krediti za selektivne namene postopno nadomestili s selektivno monetizacijo. Že sama opredelitev selektivne monetizacije nam pove, da gre samo za posebno obliko primarne emisije, ne pa za korenitejšo vsebinsko spremembo emisijskega mehanizma. Z navedenim odlokom poskuša predlagatelj odpraviti eno od bistvenih pomanjkljivosti dosedanjega emisijskega mehanizma, to je njegovo kvalitativno oporečnost.

Mehanizem dokaj dobro opredeljuje tehniko, to je obliko koriščenja primarne emisije in naj bi izključil hkratno koriščenje selektivnih kreditov in ostalih bančnih kreditov za isti namen.

Ena bistvenih pomanjkljivosti predlaganega mehanizma pa je njegova kvantitativna nedorečenost, ker ne daje možnosti učinkovite kontrole gibanja denarne mase. S tem pa ohranja tudi osnovno pomanjkljivost dosedanjega emisijskega mehanizma in bistveno prispeva k zmanjšanju vloge kreditno-monetarnega instrumentarija v ekonomski politiki. V tem vidimo tudi formalnost spremembe mehanizma primarne emisije,ki pa je po našem mnenju nezadostna. Predlagani mehanizem selektivne monetizacije daje odločno prednost monetizaciji terjatev, nastalih na osnovi blagovno-denarnih odnosov zaradi svoje vezanosti na vrednostne papirje.

V drugem planu ostaja financiranje proizvodnje in zalog zaradi dokaj komplicirane tehnike koriščenja primarne emisije. Posebno očitno je to pri financiranju proizvodnje in priprave blaga za izvoz. Ocenjujemo, da bi bil na ta način lahko bistveno zmanjšan interes organizacij združenega dela za usmeritev v izvoz. To še posebej velja za tiste organizacije, ki svoj izvoz ustvarjajo pretežno z uvozom reprodukcijskega materiala in njihovo predelavo, ker po predlaganem mehanizmu praktično nimajo možnosti za izdajo vrednostnih papirjev. Navedene tendence so še bolj očitne, če poleg selektivne monetizacije upoštevamo tudi splošno monetizacijo vseh kratkoročnih prednosti vrednostnih papirjev.

Relativno obsežna in komplicirana dokumentacija, na osnovi katere se dokazuje upravičenost do monetizacije, pa bi še povečala obseg administrativnih opravil, posebej še, ker vprašanje poenotenja vrednostnih papirjev in drugih listin ostaja še vedno odprto.

Zaradi neopredeljenosti kvantitativne funkcije selektivne monetizacije v emisijskem mehanizmu tudi ne bo rešen eden od glavnih problemov dosedanjega sistema monetizacije, to je zelo hitra in avtonomna ter s tem nekontrolirana rast primarne emisije. Ta del emisijske politike bo zato še vedno potrebno uravnavati z ostalim instrumentarijem monetarnega urejanja, to je z določanjem višine obvezne rezerve, z omejevanjem rasti in določene strukture plasmajev banke ter z izdajo vrednostnih papirjev Narodne banke Jugoslavije.

Poleg tega tudi niso dovolj ocenjeni bistveno spremenjeni monetarni učinki deviznih transakcij s tujino. Po našem mnenju sta ob celotni vsebinski nedorečenosti urejanja rasti denarne mase in financiranja selektivnih namenov, postavljenih s tekočo ekonomsko politiko, pridobitvi novega mehanizma, ki se kažeta v kvalitativni opredeljenosti mehanizma ter v avtomatizmu demonetizacije, bistveno premajhni, da bi opravičevali sprejem predlaganega odloka.

Iz tega sledi, da se delegacija iz Kranja strinja s predlogom sklepa z današnje seje, in sicer, da odlok v predlagani vsebini ni sprejemljiv.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Rad bi povedal le to, da se delegati iz Šiške v celoti pridružujemo stališču in predlogu kolega, ki je govoril pred menoj. Njegovim stališčem bi želeli dodati le to, da predlagamo, da delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ poleg stališč, ki jih je definiral Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, uveljavlja tudi stališča,na katera je opozoril delegat. Podpiramo tudi predlog Odbora za finance, da delegacija po končanem usklajevanju poroča zboru o rezultatih usklajevanja, na podlagi katerih se bo zbor lahko ponovno odločil o soglasju oziroma zavrnitvi osnutka odloka.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Lista prijavljenih razpravljalcev je s tem izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Nihče.)

K vsemu temu bi rad dodal le to, da bomo z razpravo obeh delegatov seznanili delegacijo v Zboru republik in pokrajin. Vsebina razprav jim bo služila v postopku usklajevanja kot argument za dograjevanje ali za morebitno nesprejemanje odloka.

Razlika med stališčem Izvršnega sveta in predlogom, ki je v 3. točki sklepa, je pa bolj proceduralne kot pa vsebinske narave. S tako opredelitvijo smo želeli odpreti dvofazni postopek obravnave v Zboru republik in pokrajin o vseh teh in še nekaterih drugih vprašanjih, h katerim je dal pripombe Izvršni svet. Tudi današnja razprava je pokazala in konstruktivno prispevala k najbolj primerni rešitvi. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predloženi sklep.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim glasuje! (lo3 delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predloženi sklep soglasno sprejet.

Prehajamo na 1 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger 1984 v Sarajevu, ki ga je predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Predlog družbenega dogovora smo že obravnavali na seji 28.7.1982 in ste ga takrat prejeli, zato je bil za današnjo sejo poslan le vodjem skupin delegatov. Ob prvi obravnavi je Skupščina SR Slovenije dala soglasje k omenjenemu dogovoru in določila podpisnika za ta dogovor. Za današnjo sejo pa smo prejeli isti predlog dogovora, s tem da je glede na to, da bo podpisnik tega dogovora tudi Skupščina SFRJ, potrebno dati soglasje, da Zbor republik in pokrajin sprejme akt o sklenitvi dogovora.

K predlogu družbenega dogovora ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in danes na klop predlog odloka o soglasju k družbenemu dogovoru, ki ga predlaga Odbor za finance.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Poročevalci delovnih teles? (Ne želijo.)

Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda nimam. Sprašujem delegate, če želi kdo o tem razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o soglasju, da Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ kot udeleženec sprejme odlok o sklenitvi družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (lo2 delegata glasujeta za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Pet delegatov.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o soglasju, da Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ kot udeleženec sprejme odlok o sklenitvi družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu, sprejet z večino glasov.

Prehajamo na 18. točko dnevnega reda, to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji.

Kdor je za predlagani odlok, naj prosim glasuje! (lo5 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji sprejet z večino glasov.

S tem se Andrej Levičnik razreši dolžnosti generalnega direktorja z 31. marcem 1983, Franc Knafelc se razreši dolžnosti namestnika generalnega direktorja z 31. marcem 1983. Za generalnega direktorja je imenovan Franc Knafelc, za namestnika generalnega direktorja pa Mitja Medvešček.

Predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj je predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (lll delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj sprejet z večino glasov.

S tem so za člane Odbora za nagrado Edvard Kardelj izvoljeni: Franc Kimovec-Žiga, Franc Šetinc in dr. Anton Vratuša.

Predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (llo delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade soglasno sprejet.

S tem sta za člana Upravnega odbora sklada izvoljena Stane Bernik in dr. Tomaž Brejc.

Prehajamo na 19. točko dnevnega reda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Glede na to, da imamo danes predvidenih pet odgovorov na delegatska vprašanja, predlagam, da poslušamo samo odgovor na tisto delegatsko vprašanje iz Slovenske Bistrice, ki je povezano z vprašanjem osebnih dohodkov. Vse ostale odgovore pa bi že takoj jutri pismeno posredovali vodjem skupin delegatov in jih objavili tudi v naslednji številki Poročevalca. Na ta način bomo skrajšali današnjo sejo. Se zbor strinja s tem? (Strinja.)

Besedo dajem tovarišu Petru Tošu, predsedniku Republiškega komiteja za delo.

Peter Toš: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na delegatsko vprašanje, ali so zaradi povečanih prispevnih stopenj in davkov v posameznih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih tako v občinah kot na ravni republike v nasprotju s sprejetimi stališči povečevali sredstva za osebne dohodke, dajemo naslednji odgovor.

Odbor udeležencev dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983 je z namenom, da bi ugotovil, kako organizacije združenega dela in delovne skupnosti sledijo sprejeti usmeritvi, da zaradi višjih prispevkov in davkov ne morejo povečevati sredstev za osebne dohodke, dal pobudo, da Služba družbenega knjigovodstva o tem izvede posebno anketo.

Z anketo zbrani podatki kažejo, da je 8o % vseh organizacij združenega dela in delovnih skupnosti zaradi višjih prispevnih stopenj in davkov že v mesecu januarju znižalo neto osebne dohodke. Služba družbenega knjigovodstva je posebej pridobila podatke o ravnanju glede obračuna povečanih prispevnih stopenj in davkov tudi v 21 delovnih skupnosti v republiki ter ugotovila, da so povsod povečane davke in prispevke iz osebnih dohodkov prenesli v breme neto osebnih dohodkov.

Takoj po prejemu teh podatkov je odbor udeležencev sprejel skupno stališče, da je v vseh organizacijah združenega dela potrebno doseči, da že pri izplačilu akontacije osebnih dohodkov v mesecu marcu neupravičeno povečana sredstva za osebne dohodke poračunajo. S tem je bila začeta potrebna družbena aktivnost za dosledno uresničevanje v resoluciji sprejete usmeritve, da lahko sredstva za osebne dohodke povečujejo delavci le v tistih organizacijah združenega dela, ki dosegajo boljše rezultate dela in poslovanja.

Predsednik Martin Mlinar: Hvala lepa! Na ostala delegatska vprašanja, ki so bila danes podana pismeno, bodo ustrezni funkcionarji v republiškem Izvršnem svetu ali drugi, katerim so naslovljena, odgovorili na naslednji seji in dali tudi pismene odgovore.

Želi še kdo postaviti delegatsko vprašanje? Besedo ima tovariš Tone Čeh, področje gospodarstva, 44. okoliš, Ptuj.

Tone Čeh: Ravno pred nedavnim smo tudi v naši občinski skupščini sprejemali odlok o davkih občanov. Pojavlja se ista problematika, ki jo

prikazujejo delegati Slovenske Bistrice, nanaša pa se na davek na premoženje.

Res je nerazumljivo, da so obdavčene stanovanjske hiše v privatni lasti in stanovanja, niso pa obdavčeni dragi uvoženi osebni avtomobili, jahte in podobno. Mislim, da bo odgovor na to vprašanje verjetno marsikoga zanimal.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Kot sem že rekel, bodo odgovori na delegatska vprašanja dani na prihodnji seji. Izvršni svet me je namreč obvestil, da je na to delegatsko vprašanje na današnji seji nemogoče odgovoriti, tako da bo to odgovorjeno na naslednji seji.

Želi še kdo razpravljati? Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

J o ž e G a b r o v š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši! Resnično smo že utrujeni, zato mi ne zamerite, da vas v nekoliko daljšem sestavku seznanim s problematiko rekonstrukcije tovarne celuloze v Medvodah, posebej še, ker ste na klop prejeli le sklepe, ki so bili sprejeti na Zboru združenega dela Skupščine občine Ljubljana Šiška. Omenil bi tudi, da so v tovarni izčrpali že vsa redna sredstva in načine za pridobitev soglasja za uvoz potrebnih delov in zato vidijo kot zadnjo možnost, da sprožimo delegati zahtevo po rešitvi tega življenjsko važnega vprašanja za celotno delovno organizacijo Aero s pomočjo delegatskega sistema.

Tovarna celuloze v Medvodah je najstarejša tovarna celuloze v Jugoslaviji. V obratu kuharija obratujejo kuhalniki, ki datirajo še iz leta 192o, kar pomeni, da so v obratovanju nad 6o let. Kljub tako zastarelim napravam, tovarna proizvaja najkvalitetnejšo beljeno celulozo iglavcev, ki je na domačem trgu deficitarna in jo moramo zato v Jugoslaviji uvažati v velikih količinah.

Tehnično je najbolj kritično stanje v obratu kuhanja celuloze, kjer bo tri rotirajoče kuhalnike, tlačne in reaktorske posode, inšpekcija izločila iz obratovanja. Zaradi iztrošenosti so kuhalniki v takem stanju, da je že ogroženo varno obratovanje. Leta 1977 so imeli zaradi iztrošenosti na tlačnih napravah hudo obratno nesrečo, ko so zaradi opeklin celo štirje delavci umrli.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovariš Gabrovšek, samo trenutek. Prosim delegate, da ne zapuščate seje, ker moramo še odločati o sklepih s področja turizma. Zato prosim, tovariš Gabrovšek, da zelo na kratko osvetlite problematiko. Kot sem obveščen, je bilo z Izvršnim svetom in s predsednico vaše občinske skupščine dogovorjeno, da bo odgovor na to delegatsko vprašanje dan takrat, ko bodo predlagatelji tega vprašanja predložili nekoliko bolj celovito dokumentacijo, o kateri bi se lahko pogovorili. Besedo ima tovariš Jože Gabrovšek.

J o ž e G a b r o v š e k : K temu ni treba nič več dodati.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, potem zaključujem to točko dnevnega reda.

Vračamo se na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji.

Prosim poročevalko medzborovske skupine delegatov, da poroča. Besedo ima tovarišica Staša Trebežnik.

S t a š a T r e b e ž n i k : Medzborovska skupina delegatov, ki je spremljala razpravo o poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji, predlaga zboru, da sprejme naslednje spremembe in dopolnitve k predlogu skupščinskih sklepov za nadaljnje aktivnosti na področju turizma v SR Sloveniji:

V 1. točki sklepov naj se doda nov drugi odstavek, ki naj se glasi: "Skupščina SR Slovenije je bila seznanjena tudi s stališči in usmeritvami Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva in jih v

celoti podpira. Prav tako skupščina podpira tudi usmeritve iz uvodne besede predsednice Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo.

2. Prvi odstavek 9. točke sklepov naj se spremeni tako, da se glasi: "Z namenom pospeševanja turizma si mora Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prizadevati za zagotovitev nemotene splošne preskrbljenosti tržišča z blagom in storitvami za zadovoljevanje splošnih potreb in potreb turistov, vse v okviru izvajanja politike družbenoekonomskega razvoja."

3. Tretji odstavek 9. točke sklepov naj se spremeni tako, da se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj še posebej prouči vse predloge iz razprave na sejah zborov, pa tudi pripombe Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji in jih po potrebi vključi v izvajanje operativnega programa nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983".

4. V 9. točki naj se doda nov peti odstavek, ki se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj tudi v bodoče oblikuje ustrezni letni program aktivnosti kot spremljajoči dokument resolucije o politiki družbenogospodarskega razvoja SR Slovenije v tekočem letu, v katerem naj poroča tudi o uresničevanju naštetih nalog, s poudarkom na rezultatih turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983".

5. V 11. točki sklepov naj se za prvim odstavkom doda drugi stavek, ki se glasi: "Hkrati Skupščina opozarja na potrebo po ponovni proučitvi smotrnosti zveznih ukrepov, predpisov in rešitev,ki ne prispevajo k razvoju turizma in k uresničitvi ciljev, ki jih pričakujemo glede deviznega priliva".

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi kdo o poročilu medzborovske skupine delegatov razpravljati? (Nihče.)

Zaključujem razpravo in zboru predlagam, da glasuje o predlogu sklepov s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala medzborovska skupina delegatov.

Kdor je za predložene sklepe s spremembami in dopolnitvami, naj prosim glasuje! (88 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predloženi sklepi s spremembami in dopolnitvami sprejeti z večino glasov.

S tem smo izčrpali tudi 6. točko dnevnega reda in tudi današnji dnevni red. Obveščen sem, da smo pri točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali skupne odločitve, usklajeni z Zborom občin.

S tem zaključujem 15. sejo Zbora združenega dela. Zahvaljujem se vam za udeležbo in razpravo na seji.

(Seja zbora je bila končana ob 17.35 uri.)

Z B O R Z D R U Ž E N E G A D E L A

16. SEJA

(20. APRILA 1983)

Predsedoval: Martin M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovarši delegati! Pričenjam 16. sejo Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije, ki sem jo sklical na podlagi 1. odstavka 93. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije.

Na podlagi 18. člena poslovnika Zbora združenega dela bomo najprej izvolili Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in verificirali pooblastila.

Predlagam, da v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvolimo naslednje delegate: za predsednico tovarišico Majdo Jesih, za člana pa Jadrana Čekado in Jožeta Mesariča. Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.)

Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (127 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (En delegat.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 16. sejo Zbora združenega dela izvoljeni delegati v predlaganem sestavu.

Prosim komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor.

Na sejo zbora so k posameznim točkam dnevnega reda vabljeni predstavniki: Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Republiške konference SZDL Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije, Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino, Republiškega komiteja za informiranje, Zavoda SR Slovenije za statistiko in predsedniki samoupravnih interesnih skupnosti družbenih dejavnosti na ravni republike.

Na sejo zbora so vabljeni še člani delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, delegati SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ ter poročevalci odborov zbora in komisij Skupščine SR Slovenije.

V zvezi z delegatskimi vprašanji vas seznanjam, da ima po poslovniku Skupščine SR Slovenije delegat v zboru pravico postaviti Izvršnemu svetu ali republiškim upravnim organom vprašanja, ki se nanašajo na njihovo delo ali na zadeve iz njihove pristojnosti. Delegat v zboru ima pravico zahtevati obvestila in pojasnila od predsednika Skupščine, predsednika zbora in predsednikov delovnih teles. Glede na to prosim delegate, ki nameravajo postaviti delegatska vprašanja, da ta posredujejo čimprej, da bi lahko dobili odgovore že na današnji seji.

Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja je končala svoje delo. Prosim predsednico, da da poročilo.

M a j d a J e s i h : Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 138 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 92 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja 11 delegatov, s socialno-zdravstvenega področja 12 delegatov, s kmetijskega področja 14 delegatov, z obrtnega področja 3 delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 5 delegatov, s področja oboroženih sil 1 delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati z naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje, 28. okoliš 1 delegat, 38. okoliš 1 delegat, 39. okoliš 1 delegat, skupaj 3 delegati; prosvetno-kulturno področje, 1. okoliš 1 delegat, 8. okoliš 1 delegat, skupaj 2 delegata; socialno-zdravstveno področje, 1. okoliš 1 delegat; kmetijsko področje, 4. okoliš 1 delegat, 8. okoliš 2 delegata, 1o. okoliš 1 delegat, skupaj 4 delegati; obrtno področje, 3. okoliš 1 delegat, 5. okoliš 1 delegat, skupaj 2 delegata. Skupaj je torej odsotnih 12 delegatov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem bomo o poročilu glasovali v celoti, ker ni sporno nobeno pooblastilo.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor z večino glasov sprejel poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za 16. sejo Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Preden nadaljujemo z delom, naj vas obvestim o poteku današnje seje. Pismeno sem vas že obvestil, da bo seja dvodnevna, tako da bomo delo zaključili jutri.

Delo bo potekalo po naslednjem razporedu: ob 9.3o uri bo skupno zasedanje vseh treh zborov, na katerem bodo dane uvodne besede k poročilu o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino. Uvodni besedi bosta imela tovariš Jože Slokar, predsednik Samoupravne interesne skupnosti SR Slovenije za ekonomske odnose s tujino in Rudi Kropivnik, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije. K informaciji o obmejnem sodelovanju s SR Slovenijo s sosednjimi državami in pokrajinami bo uvodno besedo imel tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje, k informaciji o pripravah na 6. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu pa bo uvodno besedo imel tovariš Rudi Čačinovič, predsednik Komisije Skupščine SR Slovenije za mednarodne odnose.

Nato bo zbor na ločeni seji obravnaval predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o blagovnih rezervah in predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb.

Ob 13. uri bodo zbori na skupnem zasedanju poslušali uvodno besedo k informaciji o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in k informaciji o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, ki jo bo podal tovariš Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

Na tem skupnem zasedanju in v razpravi o tej problematiki na seji zbora bodo s svojimi prispevki sodelovali tudi predstavniki Skupščin Socialističnih republik Bosne in Hercegovine, Črne gore, Makedonije in Skupščine Avtonomne pokrajine Kosovo, ki smo jih povabili na sejo zbora.

Prehajamo na 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 16. seje Zbora združenega dela.

Z dopisom z dne 11.4.1983 sem razširil dnevni red z informacijo o pripravah na 6. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu.

Kdor je za to razširitev, naj prosim glasuje! (136 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da zbor soglaša s predlagano razširitvijo.

Glede na navedeno predlagam zboru, da sprejme za današnjo sejo naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 16. seje Zbora združenega dela,
2. odobritev zapisnikov 14. in 15. seje Zbora združenega dela,
3. poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino,
4. informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami,
5. informacija o pripravah na 6. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu,
6. a) informacija o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz SR Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo,

   b) informacija o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo,
7. a) poročilo Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1982,

   b) poročilo o nadaljnji aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva,
8. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah,
9. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb,
10. volitve in imenovanja,
11. predlogi in vprašanja delegatov.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev predlaganega dnevnega reda? (Ne.) Potem prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (135 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani dnevni red.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnikov 14. in 15. seje Zbora združenega dela.

Zapisnika ste prejeli. Ima kdo kakšne pripombe oziroma dopolnitve k zapisniku? (Ne.)

Ker ni pripomb oziroma predlogov za dopolnitev zapisnikov, ugotavljam, da sta zapisnika 14. in 15. seje Zbora združenega dela odobrena.

Zapisnik o obravnavi strogo zaupnih gradiv iz 14. seje Zbora združenega dela, ki je bila 16. marca 1983, smo že odobrili na prejšnji seji zbora, to je dne 30. marca 1983.

Počakali bomo na delegate Družbenopolitičnega zbora in Zbora občin in potem nadaljevali s skupnim zasedanjem.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.20 uri in se je nadaljevala ob 11.40 uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo.

Preden preidemo na 8. točko dnevnega reda, vas obveščam, da so med tem prišli na sejo še trije delegati, in sicer Jože Rižnar, področje obrti, 5. okoliš, Maribor-Rotovž; Mihaela Skoberne, prosvetno-kulturno področje, 1. okoliš, Ljubljana Center in Franc Arko, socialno-zdravstveno področje, 1. okoliš, Ljubljana Center. Na seji je torej navzočih 141 delegatov.

Prehajamo na 8 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljen je bil v Poročevalcu št. 7.

Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Da.) Besedo ima tovarišica Metka Oderlap, namestnica predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

M e t k a O d e r l a p : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi skupščinske razprave o osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pripravil zakonski predlog, po katerem s predvidenimi spremembami in dopolnitvami zakona uveljavljamo in razrešujemo tri osnovne sklope vprašanj, s katerimi smo se srečevali pri izvajanju sedaj veljavnega zakona. Ta vprašanja so: uveljavljanje sistema dogovarjanja in sporazumevanja pri poslovanju z republiškimi tržnimi blagovnimi rezervami in s tem podružbljanje upravljanja s tržnimi rezervami, zagotovitev stalnih virov financiranja in možnosti dopolnitve virov financiranja republiških blagovnih rezerv.

Z uveljavljanjem sistema dogovarjanja in sporazumevanja za oblikovanje, financiranje in poslovanje z republiškimi tržnimi rezervami ustvarjamo integralno povezanost in odgovornost za delovanje tržnih blagovnih rezerv na vseh ravneh, in sicer v organizacijah združenega dela, v občinah in v republiki. Na osnovi novih zakonskih opredelitev bomo lahko z dogovori in sporazumi vključili v tako povezan sistem blagovnih rezerv vse nosilce, od organizacij združenega dela do republike. S tem bomo ustvarili učinkovitejši mehanizem za odpravljanje morebitnih motenj v preskrbi.

S spremembami in dopolnitvami uvajamo sistem sodelovanja širšega kroga subjektov, ki bodo udeleženi v dogovarjanju in sporazumevanju za oblikovanje blagovnih rezerv, prav tako pa tudi za njihovo sproščanje. S podružbljanjem vloge in funkcije blagovnih rezerv ne prevzemamo samo skupne odgovornosti za njihovo oblikovanje in funkcioniranje, pomemben je tudi njen vpliv na obveščenost občanov - potrošnikov o pripravljenosti za interveniranje na tržišču s potrebnimi količinami posameznih vrst blaga in nenazadnje o nesmiselnosti nakupovanja na zalogo. Znano je, da vsak sistem oblikovanja prekomernih zalog pomeni nepotrebno finančno obremenitev posameznih subjektov, kar velja tako za zaloge v gospodinjstvih kot prekomerne blagovne rezerve pri nosilcih oblikovanja blagovnih rezerv. V teh okvirih moramo sistem delovanja tržnih blagovnih rezerv oblikovati kot optimalno izvedljiv program oblikovanja, v katerem bomo sočasno zasledovali vidik pravočasnega zagotavljanja blaga, oskrbljenosti tržišča in materialnih pogojev vseh nosilcev programa.

Za realizacijo tako zastavljenih ciljev si moramo nujno zagotoviti tudi trajne in stalne vire financiranja. Ob vse bolj omejenem obsegu splošne porabe ostaja popolnoma odprto vprašanje finančnih možnosti za izvajanje programa tržnih blagovnih rezerv. V letošnjem letu smo morali z izvenproračunskimi viri, s sredstvi, zbranimi iz osebnih dohodkov, zagotoviti potrebno višino tudi za program republiških stalnih blagovnih rezerv, medtem ko financiramo program tržnih blagovnih rezerv v celoti iz bančnih kreditov.

S spremembami in dopolnitvami zakona začenjamo uveljavljati koncept financiranja blagovnih rezerv z namenskimi sredstvi tako za stalne kot za tržne

blagovne rezerve. S predlogom zakona postopoma prehajamo na financiranje blagovnih rezerv z namenskimi sredstvi, ki v veljavnem zakonu niso bila predvidena. Takšna opredelitev je tudi v skladu z usmeritvami planskih dokumentov za to srednjeročno obdobje, ki smo jih sprejeli tako v SR Sloveniji kot v SFR Jugoslaviji. Na teh usmeritvah zastavljene naloge zahtevajo od vseh nosilcev oblikovanja blagovnih rezerv maksimalna prizadevanja za iskanje in predlaganje rešitev, zagotavljanje trajnih in stalnih virov financiranja ter pripravo take sistemske podlage koncepta delovanja blagovnih rezerv, ki bo zagotovil njihovo enotnost in celovitost funkcioniranja.

S predlaganimi spremembami in dopolnitvami si ustvarjamo kvalitetnejše temelje za delovanje takega sistema. Integralna povezanost vseh odgovornih nosilcev za oblikovanje blagovnih rezerv bo omogočala njihovo učinkovitost pri interveniranju v primerih motenj na tržišču, s tem pa vplivala na boljšo preskrbo. S takimi rešitvami krepimo posredno tudi obrambno pripravljenost dežele, saj ostajajo stalne blagovne rezerve nedotaknjene in z njimi lahko računamo tudi v primeru elementarnih nesreč. Izvajanje obrambne pripravljenosti pa se odraža prav v pripravah za izredne razmere v mirnodobskih pogojih. S temi mislimi dopolnjujemo obrazložitev zakonskega predloga. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišica Oderlap, ali lahko odgovorite tudi na delegatsko vprašanje, ki je bilo danes dano in je povezano s to temo? To je delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Ljubljana Moste-Polje, vprašanje pa se glasi:

Prvič. 1. člen predloga zakona predvideva kot nosilca preskrbe tudi organizacije združenega dela. Ali to pomeni tudi prevzem finančnih obveznosti za te rezerve?

Drugič: v 6. členu je predvideno, da zavod ob prodaji določi prodajne cene. Če je torej blago prodano po trenutni tržni ceni ob predpostavki, da je bilo blago nabavljeno po nižji, zavod ustvarja dohodek. Ali je to razlika za pokrivanje stroškov skladiščenja in ali je to tudi vir pridobivanja dohodka zavoda? Če je, mora biti to tudi predvideno v 2o. členu zakona.

M e t k a O d e r l a p : K prvemu vprašanju dajem naslednji odgovor.

Sprememba 4. člena oziroma 1. člena predloga sprememb in dopolnitev zakona o republiških blagovnih rezervah pomeni samo nadomestitev enega od udeležencev družbenega dogovora, to je Republiškega komiteja za tržišče z Izvršnim svetom Skupščine SR Slovenije. Obveznosti za programiranje, oblikovanje, financiranje in uporabo republiških tržnih blagovnih rezerv so za organizacije združenega dela opredeljene že v veljavnem zakonu iz 1976. leta. Konkretne finančne obveznosti prevzemajo s sklepanjem dogovorov in sporazumov o oblikovanju rezerv posameznih vrst blaga, predvidenih s spremenjenim zakonom, v okviru lastnih finančnih možnosti in drugih finančnih virov, za katere se v skladu s sporazumom dogovorijo z Zavodom SR Slovenije za rezerve.

Na drugo vprašanje dajem ta-le odgovor.

Določilo 6. člena je dopolnitev 11. člena veljavnega zakona, po katerem Izvršni svet Skupščine SR Slovenije v aktu o uporabi republiških stalnih blagovnih rezerv določi poleg načina in roka nadomestitve tudi vrsto blaga, namen in način uporabe ter ob prodaji blaga tudi cene, po katerih zavod proda to blago. To je sprememba zakona, ki se nanaša izključno na stalne blagovne rezerve. V primerih, ko Izvršni svet odloči o prodaji blaga po cenah, višjih od cen ob nabavi tega blaga, moramo to blago takoj obnoviti, ker gre za stalne blagovne rezerve, torej ga kupiti zopet po višjih cenah, pri čemer ne pride do razlik v cenah, nikakor pa ne do pozitivnih razlik. Kolikor bi izjemoma prišlo do pozitivnih razlik, posluje Zavod SR Slovenije za rezerve v skladu s 23. členom veljavnega zakona, ki določa, da sredstva iz pozitivnih razlik razporeja za namene iz 22. člena zakona, to je po programu, sprejetem s finančnim načrtom, v katerem so med drugim tudi stroški za skladiščenje in za podobne namene. Gre izključno za stalne rezerve, nikakor pa ne za primer tržnih blagovnih rezerv. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Slišali smo uvodno obrazložitev k predlogu zakona in odgovor na delegatsko vprašanje. Sprašujem delegate iz občine Ljubljana Moste-Polje, ali so zadovoljni s takim odgovorom? (Da.)

Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Na glasovanje dajem predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah soglasno sprejet.

Prehajamo na 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb.

Predlog zakona je Skupščini SR Slovenije predložil v obravnavo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije. Objavljen je bil v Poročevalcu št. 7. Predlog zakona sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija.

Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne želi.) Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlagani zakon, naj prosim glasuje! (133 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb soglasno sprejet.

S tem smo izčrpali dnevni red za dopoldanski del seje. Sejo bomo nadaljevali ob 13. uri na skupnem zasedanju. Delegate prosim, da ta čas izkoristite in pregledate stališča, ugotovitve in priporočila k 6. točki dnevnega reda, to je k informaciji o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo. Razpravljalce, ki so se prijavili k razpravi, prosim, da se v svojih razpravah osredotočijo tudi na predložena stališča. Kot vidite, današnja seja ni preveč obremenjena. Nekoliko več časa je namenjeno vprašanjem, ki so izrednega pomena ne samo za nas temveč za ves jugoslovanski prostor. Delovno zasnovo sklepa ste prejeli v poročilu Odbora za družbeno-ekonomski razvoj.

Prekinjam sejo Zbora združenega dela do 13. ure.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 11.o5 in se je nadaljevala ob 14.3o.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo sejo Zbora združenega dela.

Prehajamo na 6. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in informacijo o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Informaciji sta bili objavljeni v Prilogi III. Poročevalca.

K informacijama ste prejeli stališča in pripombe Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in danes na klop ugotovitve, priporočila in sklepe, ki so pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav v delovnih telesih.

V zvezi z omenjenimi ugotovitvami, priporočili in sklepi naj povem, da je bila zasnova teh vsebovana že v dodatnem poročilu Odbora za družbenoekonomski razvoj in ste bili tako vnaprej seznanjeni z vsebino sklepov, ki naj bi jih sprejeli po današnji razpravi.

Družbenopolitični zbor obravnava obe informaciji na podlagi 72. člena poslovnika in bo predložil svoja stališča. Zbor občin pa obravnava informacijo kot zainteresirani zbor in bo v skladu s tem predložil Zboru združenega dela tudi svoja stališča.

Predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki naj spremlja razpravo, jo prouči in zboru predlaga morebitne spremembe in dopolnitve predloga sklepa.

V skupino delegatov predlagam: Vinka Keržana, poročevalca Odbora za družbenoekonomski razvoj; Bernarda Krivca, poročevalca Odbora za finance; Mira Jelenkoviča, delegata skupine delegatov za gospodarsko področje, 42. okoliš, Maribor Tezno; Stašo Trebežnik, delegatko skupine delegatov za gospodarsko področje, 35. okoliš, Slovenj Gradec in Jordana Blaževiča, delegata skupine delegatov za gospodarsko področje 14. okoliš Radovljica.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Ne želi.)

Kdor je za imenovano skupino delegatov, naj prosim glasuje! (115 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlaganem sestavu soglasno imenovana.

Uvodno besedo smo poslušali na skupnem zasedanju.

Besedo ima tovariš Emil Tomažič, član delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

E m i l T o m a ž i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupnem zasedanju zborov Skupščine je tovariš Marko Bulc v luči združevanja dela in sredstev temeljito osvetlil problematiko, o kateri danes razpravljamo. Slišali smo tudi predstavnike skupščin gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo. Na podlagi teh razprav, obeh informacij in stališč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije smo po mojem mnenju dobili dober vpogled v obravnavano problematiko. Glede na vse to mi dovolite, da v imenu delegacije naše Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ dodam le še kratko dodatno informacijo, ki se nanaša predvsem na aktivnost naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in v pristojnem odboru tega zbora, kadar so obravnavana vprašanja uresničevanja skupaj dogovorjene politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo.

V sedanjem mandatnem obdobju je Odbor Zbora republik in pokrajin za vprašanja gospodarsko manj razvitih republik in Avtonomne pokrajine Kosovo večkrat obravnaval poročilo o gospodarskih gibanjih in uresničevanju politike hitrejšega razvoja teh območij. O tem je razpravljal zbor tudi v mesecu decembru 1982. Pristojni odbor je obravnaval tudi več normativnih aktov s tega področja. O teh je razpravljal tudi Zbor združenega dela republiške Skupščine. Obravnaval je resolucijo za leto 1983, poročila Sklada federacije o problemih na tem področju in o izpolnjevanju sprejetih obveznosti republik in pokrajin do sklada. Delegacija naše Skupščine v Zboru republik in pokrajin se je tekoče in aktivno vključevala v obravnavo te problematike v Zboru republik in pokrajin. Delegacija se je pri tem dosledno zavzemala za spoštovanje vseh zakonsko sprejetih in dogovorjenih pospeševalnih ukrepov federacije ter republik in pokrajin za ustvarjanje pogojev za hitrejši razvoj proizvajalnih sil na gospodarsko manj razvitih območjih Jugoslavije. Ob tem je nenehno poudarjala in opozarjala na izjemen pomen boljše organiziranosti in še posebej lastne odgovornosti organizacij združenega dela in drugih subjektov v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo za njihov hitrejši in ekonomski razvoj.

Poseben pomen je dajal pristojni odbor Zbora republik in pokrajin pomenu

in vlogi subjektivnih sil na teh območjih, še zlasti glede njihovega aktivnejšega odnosa do odpravljanja obstoječih problemov in subjektivnih slabosti. V tem smislu je bila tudi poudarjena odgovornost in potreba, da samoupravni organi in organi družbenopolitičnih skupnosti v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo s svojo aktivnostjo zagotavljajo učinkovitejšo družbeno kontrolo glede porabe in učinkov sredstev Sklada federacije za hitrejši razvoj manj razvitih republik in pokrajin in dopolnilnih sredstev iz proračuna federacije v skladu s predpisi in dogovorjeno politiko razvoja.

Razprave v odboru Zbora so bile pretežno usmerjene v gospodarska gibanja. Medtem ko so bila ta gibanja za leto 1981 razmeroma ugodna glede na povprečje v državi, so se v letu 1982 glede na splošno gospodarsko stanje v državi bistveno poslabšala, kar še posebej velja za Socialistično avtonomno pokrajino Kosovo.

Opozorim naj tudi na problem, da so se povečale izgube v gospodarstvu, kar je vplivalo na zmanjšano akumulativno in reproduktivno sposobnost združenega dela na teh območjih. To se je moralo poleg ostalega nujno odraziti tudi na zagotavljanje lastnega dela sredstev pri zapiranju finančnih konstrukcij posameznih projektov na osnovi samoupravnega združevanja dela in sredstev.

Poseben problem ob tem je dokončanje večjih kapitalnih intenzivnih naložb, kar se je zavleklo iz prejšnjih v sedanje srednjeročno plansko obdobje. Zato je potrebno znatna razpoložljiva sredstva odtegovati nekaterim sedanjim planskim ciljem in jih usmerjati v dokončanje teh širše pomembnih naložb.

Naj omenimo, da je bila začetna investicijska vrednost 21 najpomembnejših objektov - med njimi so zlasti objekti za proizvodnjo električne energije, rudniki premoga, rudnik barvastih kovin, topilnice aluminija, železa, hidro sistem za potrebe kmetijske proizvodnje in tako dalje - okoli 191 milijard dinarjev, to je za 73. odstotkov več, kot je bila začetna investicijska vrednost teh objektov. To je za primerjavo približno toliko, kot so znašala vsa sredstva sklada, namenjena za hitrejši razvoj manj razvitih v prejšnjem planskem obdobju. 7 objektov je že pričelo z obratovanjem konec minulega leta. Pričetek obratovanja ostalih je predviden v letošnjem in v naslednjem letu.

To je vplivalo, da se nekateri planski cilji v sedanjem srednjeročnem obdobju na teh območjih ne uresničujejo povsem v predvidenem obsegu in strukturi. Zaradi tega so imobilizirana znatna sredstva, ki še ne dajejo ekonomskih učinkov. Z aktiviranjem teh objektov bo bistveno spremenjeno sedanje gospodarsko stanje. Ti objekti bodo tudi pomembno vplivali na hitrejši gospodarski razvoj.

Delegacija je bila tako kot delegacije drugih republik in pokrajin soočena s problemom nepravočasnega izpolnjevanja sprejetih obveznosti do sklada. To zamujanje je povzročalo skladu velike težave, ki so se kazale predvsem v počasnejši investicijski dinamiki in s tem v nenehnem zmanjševanju učinkov sredstev sklada. Republike in pokrajini so sicer del obveznega posojila izpolnile, toda problem neizpolnjevanja sprejetih obveznosti je bil prisoten predvsem pri delu sredstev sklada, namenjenih za samoupravno združevanje. S tem vprašanjem smo se v Zboru republik in pokrajin nenehno srečevali. To je v še večji meri zapletla neenotna evidenca in metodologija spremljanja skupnih vlaganj. Za odpravo tega problema je letos februarja predpisal Zvezni sekretariat za finance navodilo, ki naj probleme glede pregleda združenih sredstev odpravi. To vprašanje je v prvih mesecih letošnjega leta še vedno prisotno. Zaradi neizpolnjevanja obveznosti republik in pokrajin do sklada je skupščina sklada poslala Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in Zveznemu izvršnemu svetu ter skupščinam republik in avtonomnih pokrajin posebno pismo, v katerem opozarja na težave glede neizpolnjevanja obveznosti do sklada.

Vse to in pa še nekateri drugi problemi, o katerih je podrobneje govoril tovariš Bulc in o čemer je govor tudi v obeh osnovnih dokumentih za današnjo razpravo, prav gotovo zavirajo hitrejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev, kot vse pomembnejšega in edino perspektivnega vzvoda za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih območij. Zato je pred nami razvitimi in manj razvitimi skupna naloga, da nadaljujemo z aktivnostjo z vse večjo samoupravno transformacijo sklada in razjasnitvijo nekaterih drugih tehničnih in finančnih vprašanj, ki samoupravno združevanje in njegovo učinkovitost zavirajo in ki

so mnogokrat še vedno vzrok, da se ocene glede izpolnjevanja obveznosti včasih razhajajo.

V naši Skupščini, zlasti v Zboru združenega dela so delegati večkrat postavili vprašanje namenske porabe sredstev sklada. O primerih začasne nenamenske porabe združenih sredstev v bankah na gospodarsko manj razvitih območjih smo dobili informacijo v uvodni besedi na današnjem zasedanju zborov, o tem govori tudi gradivo Gospodarske zbornice.

Delegacija je posvečala pozornost tudi morebitni nenamenski porabi sredstev v skladu. Iz podatkov, ki so na voljo in še zlasti iz poročil Službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije, ki opravi vsako leto kontrolo poslovanja sklada, izhaja, da ni bilo primerov nenamenske oziroma nezakonite porabe sredstev, razen v enem primeru v letu 198o. V tem primeru je dobil sklad v nekaj mesecih nezakonito nakazana sredstva vrnjena. Zoper odgovorne osebe sklada pa je bil uveden ustrezen postopek.

Za zaključek naj vas opozorim,da je naša delegacija v Zboru republik in pokrajin skupaj z drugimi delegacijami v razpravah o problemih hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in SAP Kosovo vedno opozarjala na velik pomen lastne odgovornosti manj razvitih, seveda ob naši skupni odgovornosti za njihov in s tem tudi za naš skupni, hitrejši gospodarski razvoj. V tej zvezi je poudarjala potrebo po boljšem izkoriščanju proizvodnih kapacitet, povečanju produktivnosti, odpravljanju subjektivnih slabosti, čim hitrejšemu dokončanju objektov v izgradnji, racionalnejši namenski porabi sredstev in tako dalje. Zavzemala se je, da bi bilo treba analizirati tudi učinke posameznih projektov in konkretne vzroke, če se predvideni cilji ne dosežejo. V razpravah o plasmaju sredstev sklada in o ocenah politike hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih območij je delegacija vselej izhajala iz prepričanja, da je predvsem samoupravno združevanje dela in sredstev pot k hitrejšemu razvoju in se je zato vedno zavzemala za odstranjevanje ovir na tej poti.

Mnoga stališča naše delegacije kot tudi stališča ostalih delegacij so bila upoštevana ter vgrajena v sklepe pristojnega delovnega telesa Zbora republik in pokrajin, vsebovana pa so tudi v resoluciji za leto 1983. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Martin Toplak, področje gospodarstva, 21. okoliš, Piran.

M a r t i n T o p l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Zbor združenega dela Skupščine občine Koper me je pooblastil, da posredujem stališča k informaciji o samoupravnem združevanju dela in sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Zbor združenega dela ugotavlja, da informacija o samoupravnem združevanju dela in sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo prikazuje kompleksno problematiko s tega področja ter tudi nakazuje nadaljnje usmeritve pri zmanjševanju razlik v stopnji gospodarske razvitosti na podlagi racionalnejšega koriščenja in aktiviranja v proizvodnih, človeških, prirodnih in drugih dejavnikih razvoja v jugoslovanskem prostoru.

Ne glede na to, da so v ta prizadevanja v zadnjem obdobju vključene tudi nekatere organizacije združenega dela z našega območja, ki so že začele postopek tovrstnega gospodarskega sodelovanja, Zbor združenega dela meni, da je potrebno vložiti dodatne napore združenega dela in vseh drugih asociacij pri opredeljevanju novih programov in koriščenju zbranih sredstev na nivoju federacije. Pri tem pa Zbor združenega dela meni, da je zlasti s strani organizacij združenega dela v naši občini potrebno intenzivirati aktivnosti pri združevanju dela in sredstev v manj razvitih republikah, saj je do sedaj potekalo zadovoljivo sodelovanje predvsem s SAP Kosovo in delno s Socialistično republiko Bosno in Hercegovino.

Koprsko gospodarstvo se je do sedaj vključevalo v to sodelovanje v naslednjih oblikah:

1. leta 1981, Iplas-Colour-Fepol Podujevo (poliesterski drogovi) v investicijski vrednosti 471 milijonov dinarjev, namenjeno izvozu;

2. leta 1981, Timav Sežana, ima vključene vse temeljne organizacije združenega dela Agrarie Koper-Bimol Brčko (zemljšča in farma svinj) v investicijski vrednosti 275 milijonov dinarjev, namenjeno izvozu;

3. leta 1982, Lama Dekani, Vinex Vitina (vijaki, namenjeni lastnim potrebam pohištvene industrije in izvozu) v investicijski vrednosti 34o,2 milijona dinarjev;

4. leta 1983, Dana, pobuda Adria-Comerce Koper - Vinex Vitina (plastične posode) v investicijski vrednosti 161,3 milijonov dinarjev, namenjeno izvozu.

Glede na izkušnje teh organizacij v zvezi z združevanjem dela in sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo je Zbor združenega dela sklenil opozoriti na potrebo po vključitvi sodelovanja neposrednih udeležencev že pri sami sestavi investicijskih programov, saj lahko le-ti s svojimi izkušnjami in znanjem pozitivno vplivajo na osnove za bodoče poslovanje. Le na ta način je namreč mogoče pričakovati dejansko združevanje dela in sredstev ter urejenost na dohodkovnih odnosih. Ob tem pa zbor združenega dela tudi ugotavlja, da organizacije združenega dela na manj razvitih območjih pogosto še bolj kot sredstva potrebujejo strokovno in tehnično pomoč pri uresničevanju proizvodnih programov,saj sama modernizacija in tehnologija še ne zagotavljata tudi pozitivnih ekonomskih rezultatov. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Miro Jelenkovič, področje gospodarstva, 42. okoliš, Maribor Tezno.

M i r o J e l e n k o v i č : Tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Informaciji, obrazložitve predstavnikov manj razvitih socialističnih republik in SAP Kosovo ter uvodna beseda tovariša Bulca dajejo obširen in podroben prikaz aktivnosti in ravnanja udeležencev na področjih, ki jih informaciji obravnavata. Informaciji dajeta tudi pregled delovanja in izpolnjevanja ustavne obveznosti razvitejših republik do gospodarsko nerazvitih republik in SAP Kosovo in hkrati obveznosti le-teh za svoj lastni razvoj.

Naša skupina delegatov ugotavlja, da to področje ureja tako zvezna zakonodaja kot tudi poseben medrepubliški dogovor in da so na tej podlagi posamezne gospodarsko nerazvite republike in SAP Kosovo sprejele še svoje predpise. Glede na to, da so sprejele, kot izhaja iz informacije, tudi predpise o pooblaščenih bankah in o postopkih pri reševanju posameznih programov o združevanju sredstev sklada federacije ter sprejele različne kriterije, postopke in načine združevanja sredstev, skupina delegatov meni, da to ni najbolj primeren način, da le-te same opredeljujejo te zadeve in bi bilo umestno, da je to urejeno bodisi z zveznim zakonom ali medrepubliškim dogovorom.

Kolikor pa to ni sprejemljivo, pa naj se preveri ustreznost teh kriterijev oziroma v njih vsebovanih rešitev prek Gospodarske zbornice Jugoslavije. Skupina delegatov glede tega podpira pobudo Odbora za družbenoekonomski razvoj Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Iz informacije je tudi razvidno, da izredno dolgo traja postopek od sprejetja oziroma pričetka izgradnje objektov - to je razvidno tudi iz podatkov na straneh 23 in 24 informacije. Tudi po preteku dveh do treh let niso izvedeni oziroma pričeti projekti, za katere se združujejo sredstva. Takšno odlašanje oziroma podaljševanje pa nujno prinaša neugodne posledice vse do podražitve objekta, kar je omenil tudi tovariš Tomažič.

Glede na to, da naj bi se sredstva vlagala v take objekte, ki bi se lahko zgradili v relativno kratkem času in da bi dajali v čim krajšem času učinke, tako za gospodarsko manj razvite kot tudi za tiste, ki sredstva dajejo oziroma združujejo, gotovo ne moremo biti zadovoljni s takšnim stanjem. Posebej zaskrbljujoče je to za SAP Kosovo, ko se ugotavlja, da je bilo tako v letu 1981 in 1982 vloženo veliko naporov pri iskanju programov za skupna vlaganja, kar pa je bilo iz različnih vzrokov premalo uspešno.

Menimo, in to pogrešamo v informaciji, da bi bilo potrebno navesti razloge za tako stanje, ker na drugi strani ugotavljamo izredno uspešno sodelovanje s Socialistično republiko Bosno in Hercegovino.

Skupina delegatov tudi meni, da je potrebno najprej dokončati nedokončane objekte in na ta način doseči hitrejše zaposlovanje in ustrezne poslovne rezultate, šele nato vlagati v nove objekte.

Skupina tudi predlaga, da naj bi neizkoriščena sredstva, združena na nivoju republik za pomoč nerazvitim oziroma združena sredstva za skupne interese organizacij združenega dela, ob koncu leta ostala še naprej za te namene. Ta oblika informacij naj bi postala stalna točka dnevnega reda v posameznem letu. Informacija naj zajema tako višino zbranih oziroma združenih sredstev, njihov namen in stanje oziroma fazo projekta, zlasti pa mora biti poudarjena odgovornost gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo za namensko uporabo in učinkovitost vloženih sredstev, glede na to, da se soočamo z vedno težjimi pogoji gospodarjenja.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Sintič, predstavnik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

J o ž e S i n t i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Že na lo. kongresu Zveze sindikatov Slovenije smo v združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela naše republike z organizacijami združenega dela iz drugih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin videli pomemben element krepitve enotnosti jugoslovanskega trga, torej učinkovito sredstvo proti zapiranju organizacij združenega dela v lastne okvire oziroma proti zapiranju ožjih družbenopolitičnih skupnosti.

S tega vidika ocenjujemo seveda tudi združevanje dela in sredstev med organizacijami združenega dela naše republike in organizacijami združenega dela iz nezadostno razvitih republik in pokrajin. Glede naložb smo sprejeli usmeritev, da bomo podprli zlasti tiste naložbe, ki temeljijo na združevanju dela in sredstev na dohodkovnih odnosih.

Obravnavani gradivi, tako informacija o združevanju dela in sredstev kot informacija delegatov v skupščini sklada pomenita kvaliteten premik na področju zagotavljanja hitrejšega razvoja nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo. Informaciji in na njej temelječe razprave morajo prispevati k hitrejšemu odpravljanju težav in problemov na področju združevanja dela in sredstev, kakor tudi uresničevanju ustavne vloge delavca, da odloča o vseh zadevah v celotni družbeni reprodukciji. V odnosih združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo se mora v večji meri uveljaviti neposredni interes delavcev kot nosilcev planiranja. Zato bi morali odpraviti vse tiste ovire, ki onemogočajo, da bi prišlo do izraza neposredno dogovarjanje za združevanje sredstev zainteresiranih organizacij združenega dela.

Kot je iz informacije razvidno, prav nekateri kriteriji - čeprav je bilo to v razpravi oporekano - in predolgotrajni postopki, onemogočajo hitrejše in učinkovitejše združevanje sredstev. To prav gotovo ni v interesu delavcev, saj se s tem podaljšuje realizacija programov in se tako razvrednotijo sredstva, ki jih delavci združujejo za te namene.

Kot je v informaciji navedeno, je s predpisi republik in pokrajin določeno, da se sredstva, ki se združujejo, vodijo na računih združenih bank tako kot sredstva obveznega posojila sklada federacije. To pa lahko pomeni, da se ta sredstva pretopijo v anonimna sredstva in s tem odtujijo od neposrednega odločanja delavca. Ta sredstva bi se po našem mnenju morala združevati na računih temeljnih bank, ker bodo tako v večji meri na razpolago investitorju.

Združevanje sredstev na dohodkovnih osnovah mero pripeljati tudi do kvalitetnejšega gospodarjenja z združenimi sredstvi. Zato je potrebno vložiti vse napore, da v procesu skupnega planiranja in v odnosih pridobivanja skupnega dohodka pride v večji meri do izraza konkretno določanje normativov in standardov dela in poslovanja.

V sindikatih si prizadevamo, da bi delavci ob pregledu rezultatov dela in poslovanja v svoji temeljni organizaciji združenega dela imeli vpogled tudi v rezultate gospodarjenja z združenimi sredstvi izven temeljne organizacije. Zato bi se morali v samoupravnih sporazumih o združevanju dela in sredstev dogovoriti tudi za način informiranja o rezultatih dela z združenimi sredstvi. Vsi skupaj moramo tudi težiti - v tem je pomembna vloga subjektivnih sil - da bi tudi z ostalim 5o odstotnim deležem sredstev, ki se obvezno združujejo v sklad federacije, postopoma prešli na odnose združevanja dela in sredstev.

Poročila Sklada federacije bi v večji meri morala temeljiti na analizi doseženih rezultatov dela z združenimi sredstvi, saj bi tudi na ta način prispevali k učinkovitejšemu gospodarjenju s temi sredstvi.

Zveza sindikatov Slovenije z republiškimi odbori sindikatov dejavnosti in z osnovnimi organizacijami se povezuje in se bo tudi v bodoče povezovala s sindikati iz nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo, da bi skupno z njimi še bolj prispevali k razvijanju družbenoekonomskih odnosov in samoupravnega položaja delavcev pri združevanju dela in sredstev, prav tako pa k usklajenemu urejanju nekaterih materialnih pravic delavcev. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jordan Blaževič, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o r d a n B l a ž e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Ker vlagamo v nerazvite velika finančna sredstva, smo zainteresirani za smortno uporabo teh sredstev in za hitrejši razvoj nerazvitih.

Menimo, da je dosedanje razmerje sredstev 5o : 5o opravičilo svoj namen. Predlagamo, da se v bodoče razmerja povečajo v korist sredstev združenega dela za direktno investiranje. Investiranje mora sloneti predvsem na ekonomski podlagi, tako da imata pri vsaki investiciji določen interes oba partnerja. Manj razviti se velikokrat odločajo za velike in drage investicije, ki se kasneje izkažejo kot nesmotrne. Investicije naj bodo v okviru realnih možnosti in ne želja. Industrijo je treba razvijati predvsem na bazi domačih surovin, ker imamo uvoza v Jugoslaviji že tako preveč. Vsaka investicija mora prispevati k napredku cele države, da ne pride do podvajanja proizvodnje.

Ugotavljamo, da so manj razviti premalo zainteresirani za razvoj primarne kmetijske proizvodnje in energetske baze, kar je velikega pomena za stabilizacijo našega gospodarstva. V bodoče bi torej bilo treba izdelati kriterije za ugotavljanje nerazvitosti.

Zanima nas, zakaj je še toliko nedokončanih objektov, ki bi že morali vračati vložena sredstva? Računati moramo s tem, da naša republika največ izvaža na konvertibilna tržišča in zaradi nižjih izvoznih cen izgublja del dohodka. Prav tako ima najbolj iztrošeno opremo in slabo surovinsko bazo. Investicije že več let padajo, izgube pa hitro naraščajo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jože Skornšek, področje gospodarstva, 32. okoliš, Velenje - Mozirje.

J o ž e S k o r n š e k : Tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! K informaciji o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo je naša delegacija oblikovala dve pripombi.

1. Sredstva, ki se združujejo iz 5o odstotnega dela sklada federacije, bi morali v celoti nameniti za konkretno izdelane programe v gospodarsko nerazvitih republikah in v Avtonomni pokrajini Kosovo. Po našem mnenju ni pravilno, da brez izdelanih in pripravljenih programov zagotavljamo sredstva, ki jih združujejo v Sklad federacije za hitrejši razvoj gospodarstva v omenjenih republikah in avtonomni pokrajini in bi jih zaradi tega morali zadržati toliko časa, da bodo posamezni programi dokončno izdelani.

2. Iz 5o odstotnega dela Sklada federacije naj bi se financirale predin-

vesticijske študije, s pomočjo katerih se organizacije združenega dela odločajo za prenos določenih programov na nezadostno razvita območja. Ugotavljamo tudi, da sedanji kriteriji za vlaganja sredstev v programe ne omogočajo združevanja sredstev in del za tiste programe, ki so v kriterijih republik izvzeti. Tak primer je energetika.

Vsebino ugotovitev, priporočil in sklepov v celoti sprejemamo. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Hinko Palčič, gospodarsko področje, 28. okoliš, Trbovlje.

H i n k o P a l č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, dragi gostje! Delegati našega okoliša menimo, da je potrebno pospešeno razvijati gospodarstvo manj razvitih republik ter SAP Kosovo, saj odpravljanje razlik v razvitosti lahko zagotavlja postopno uresničevanje načela o enotnem jugoslovanskem trgu. Menimo tudi, da kljub nekaterim soglasjem takšno naše stališče ni bilo nikoli sporno. Vendar pa menimo, da je potrebno pri sistemu pospeševanja razvoja gospodarsko manj razvitih republik ter SAP Kosovo precej stvari razčistiti, da bi bili rezultati boljši, kot so bili v preteklosti.

Najprej je potrebno jasno povedati, da v preteklosti pospeševanje razvoja ni dalo željenih rezultatov. Dolgo obdobje na eni ter relativno visok odstotek družbenega produkta, ki se je plasiral na ta območja, na drugi strani, bi se morala danes kazati v drugačnih rezultatih. Ni opravičljivo, da danes ugotavljamo, da se razlike med manj razvitimi in ostalimi na nekaterih območjih in na nekaterih področjih še poglabljajo, namesto da bi se zmanjševale ali pa celo odpravljale.

Nadalje je potrebno enkrat za vselej razčistiti, čigava so sredstva, ki se združujejo za te namene. Nikakor ne more biti sprejemljiva razlaga, da so to sredstva federacije,torej anonimna sredstva. Od tu pa do miselnosti, da so to sredstva, s katerimi izključno razpolagajo manj razviti, je samo korak. Menimo, da je bilo takšno obravnavanje sredstev v preteklosti prisotno in tudi poglavitni razlog, da z njimi niso bili doseženi večji učinki.

Delegati smo enotno vztrajali pri opredelitvi, da so ta sredstva del dohodka organizacij združenega dela, ki so dohodek ustvarile in da morajo zato te organizacije združenega dela imeti odločilno vlogo pri njihovi uporabi. Naša skrb za racionalno gospodarjenje s temi sredstvi je razumljiva, če vemo, da so v letu 1982 ta sredstva predstavljala kar 27,4 odstotkov sredstev, ki so bila po zaključnem računu razporejena v poslovne sklade organizacij združenega dela iz našega območja.

Obenem smo se v letošnjem letu ob zaostreni gospodarski situaciji srečali s povečano prispevno stopnjo za kreditiranje nerazvitih, kar je ob sprejemanju zaključnih računov povzročilo dokaj burne reakcije. Ker pričakujemo nadaljnje zaostrovanje gospodarske situacije, bo potrebno računati s tem, da se bodo zahteve po racionalni porabi teh sredstev še povečale.

Sistem, ki je bil tu uveden v sedanjem srednjeročnem obdobju in ki omogoča 5o odstotno neposredno združevanje, pomeni prav gotovo korak naprej v prizadevanjih, da bi bila ta sredstva bolj racionalno uporabljena. Čeprav je iz poročila mogoče razbrati, da ta možnost še ni dokončno izkoriščena, je potrebno sistem razvijati naprej v smislu, da bi bilo tudi več kot 5o odstotkov sredstev mogoče neposredno plasirati na nerazvita območja. Prepričani smo, da le tak sistem lahko pripelje do rezultatov, ki bodo v korist tako manj razvitim kot drugim v SFRJ.

Toliko bolj moramo obsoditi vse tiste dejavnike, ki zavirajo združevanje sredstev v okviru zakonsko sprejetih 5o odstotkov. Ne glede na težave, ki jih imajo manj razviti in ki so v tem trenutku brez dvoma velike tako na gospodarskem kot političnem področju, mora biti 5o odstotkov neposrednega združevanja dejavnik, od katerega se ne more odstopati. Prepričani smo namreč, da je tudi preostalih 5o odstotkov, ki se plasirajo prek sklada in o katerih ima-

jo danes še odločilno besedo uporabniki, ob aktiviranju še ostalih produkcijskih dejavnikov dovolj, da se dosežejo zastavljeni interni gospodarski cilji na teh območjih.

Seveda pa moramo tudi v SR Sloveniji vprašanjem neposrednega združevanja posvetiti več pozornosti. Ne smemo pozabiti, da gre tudi za znatna sredstva, ki pa se v sedanjih pogojih drobijo na veliko število majhnih projektov. Na ta način se ta sredstva počasneje aktivirajo prek dokončanih investicij. Tudi individualni interesi posameznih organizacij združenega dela niso nujno usklajeni z interesi celotnega slovenskega gospodarstva. Slovenske organizacije združenega dela imajo namreč sedaj samo dve možnosti, ob upoštevanju, da sistem zbiranja sredstev za večje projekte prek licitacije ni zaživel, in sicer, da gredo v neposredno združevanje ali pa sredstva vplačajo direktno v sklad. Ker pa vse organizacije združenega dela nimajo interesov na manj razvitih območjih oziroma ni nujno, da bi bili ti interesi pomembnejši od nekaterih širših interesov, takšno sovlaganje ne more biti vedno optimalno. Zaradi tega bi morali v SR Sloveniji razviti sistem koncentracije teh sredstev, ne nazadnje tudi zaradi tega, ker smo že v planske dokumente zapisali nekatere cilje, ki jih bomo poskušali doseči s sovlaganjem na nerazvita območja.

Prepričani smo, da bomo sčasoma vsi skupaj, tako manj razviti kot drugi v SFR Jugoslaviji prišli do spoznanj, kaj je na področju hitrejšega razvoja manj razvitih najbolje za vse nas. Menimo celo, da nas bo sedanji gospodarski položaj SFR Jugoslavije prisilil k enotnim stališčem.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Pismeno so oddali razprave delegati iz 8. okoliša, občina Litija in 43. okoliša, občina Slovenska Bistrica.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Želi morda razpravljati predstavnik Izvršnega sveta? (Ne.) Želi še kdo od delegatov razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Samo Vidmar, področje gospodarstva, 17. okoliš, Nova Gorica.

S a m o V i d m a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Spoštovani gostje! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela je na svoji seji obravnavala gradivo za današnjo sejo. K informaciji o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo nismo imeli posebnih pripomb. Naše organizacije združenega dela, ki združujejo sredstva po programih za skupne naložbe, pa so posredovale naslednje pripombe in stališča.

Z našega območja združujejo sredstva v programe za skupne naložbe v gospodarsko nezadostno razvitih republikah in SAP Kosovo: Vozila Gorica, Ciciban Miren, Splošno gradbeno podjetje Gorica in Solkanska industrija apna.

Po dosedanjih izkušnjah teh in drugih novogoriških organizacij združenega dela se za združevanje sredstev odločajo tiste OZD, ki imajo že vzpostavljene poslovne odnose s kako organizacijo združenega dela z manj razvitega območja. Takega poslovnega partnerja združevalec že pozna in pričakuje določene rezultate tega združevanja. Pri združevanju z neznano organizacijo združenega dela pa so združevalci veliko bolj negotovi.

Pri samem združevanju sredstev so opozorili na nekatere ovire. Odnosi se namreč ne omejujejo le na organizacije združenega dela, temveč se kot subjekti odločanja pojavljajo v verigi tudi razne institucije, banke, gospodarske zbornice, občine, ki deloma tudi vplivajo na odnose med organizacijami združenega dela. Takšna združevanja dela in sredstev pa imajo včasih še prevelik prizvok financiranja iz skladov.

Organizacije združenega dela iz našega območja so menile, da so te težave povezane z dejstvom, da je združevanje razmeroma nova oblika, ki spreminja doslej uveljavljene načine pomoči nerazvitim. Kljub vsem težavam ugotavljajo, da takšen način združevanja sredstev vodi k pozitivnim rezultatom, saj se sredstva vlagajo v takšne dejavnosti, za katere so zainteresirane organizacije iz različnih območij naše države.

Ugotovili smo, da so mnoge pripombe naših organizacij združenega dela za-

jete v priporočilih Zbora združenega dela, ki smo jih danes prejeli na klop. Komisiji za spremljanje razprave pa predlagamo v razmislek, da bi priporočili temeljnim in združenim bankam in gospodarskim zbornicam, naj bo njihova funkcija tudi v seznanjanju morebitnih partnerjev o vzajemni koristi združevanja dela in sredstev. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo. Zbor bom seznanil s stališči, ki sta mi jih posredovala predsednika Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora.

Družbenopolitični zbor je na svoji seji dne 2o. aprila 1983 obravnaval informacijo o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz SR Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nerazvitih republik in SAP Kosovo in informacijo delegatov v Skupščini Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo. Družbenopolitični zbor v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejema naslednja stališča:

1. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je bil pri samoupravnem združevanju dela in sredstev za uresničevanje politike pospeševanja hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo v prvih dveh letih tekočega srednjeročnega obdobja dosežen pomemben premik v povezovanju združenega dela SR Slovenije z združenim delom v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo, vendar pa se prepočasi uveljavlja kljub obojestranskim interesom in prizadevanjem. Družbenopolitični zbor meni, da je eden od razlogov za to, da je bilo kljub velikemu številu pobud in plansko opredeljenih ciljev pripravljenih premalo kvalitativnih programov, ki bi že upoštevali zožene materialne možnosti v okviru planskih nalog. Premalo usklajena so bila tudi samoupravna prizadevanja organizacij združenega dela v SR Sloveniji za večji obseg združevanja dela in sredstev kot oblike kvalitetnega sodelovanja pri pospeševanju hitrejšega razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo. V tej začetni fazi organizacije združenega dela ob sicer aktivni vlogi Gospodarske zbornice Slovenije še niso dovolj vplivale na izbor in usklajevanje programov in projektov. Ugotavlja pa, da se ob tem vse bolj uresničujejo načela smotrne delitve dela med gospodarskimi subjekti iz razvitih in manj razvitih območij v skladu z načeli ustave, z zakonom o združenem delu, drugih sistemskih zakonov ter planskih aktov in dogovorov.

2. Družbenopolitični zbor meni, da je pogoj za hitrejše samoupravno združevanje dela in sredstev, da vsi subjekti družbenega planiranja v aktivnostih za spremembe in dopolnitve veljavnih srednjeročnih planskih aktov dosežejo tolikšno stopnjo usklajenosti programov in projektov, da ne bi bilo potrebno administrativno poseganje in da bi bila v celoti uveljavljena dogovorjena delitev dela, vključno z učinkovitejšim razreševanjem vprašanj hitrejšega zaposlovanja delovno sposobnega prebivalstva. Ob tem pa bi ob skupnem interesu del sredstev usmerjali v proizvodnjo surovin v okviru izvozno usmerjenih reprodukcijskih verig. Družbenopolitični zbor se obenem zavzema, da se pospeši priprava kvalitetnih programov kot osnove za samoupravno združevanje dela in sredstev in da bi se na tej podlagi postopno odpravila posojilna funkcija sklada. Pri tem pa mora združeno delo SR Slovenije bolj upoštevati, da je izvajanje teh programov odvisno tudi od sodelovanja pri zagotavljanju in usposabljanju ustreznih strokovnih kadrov in znanja pri organiziranju proizvodnje.

3. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je samoupravna preobrazba Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin prepočasna. Družbenopolitični zbor meni, da se Sklad federacije še vedno preveč omejuje na vlogo distributerja obvezno združenega posojila po razdelilnikih, določenih z zakoni oziroma dogovori. Zato se zavzema, da skupščina Sklada federacije v svojih aktivnostih odločneje spodbuja samoupravno združevanje dela in sredstev in s tem prispeva, da bodo posojilna sredstva postopoma pomenila le dopolnitev k združenim sredstvom. Obenem je treba zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja in zaradi nujnega oženja prioritetnih planskih nalog doseči večjo samoupravno koncentracijo razpoložljivih sredstev.

4. Družbenopolitični zbor ugotavlja, da je k celovitosti obravnav problematike pospeševanja hitrejšega razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo

prispevalo tudi sodelovanje predstavnikov skupščin manj razvitih republik in SAP Kosovo na sejah zborov Skupščine SR Slovenije kot ene od možnih oblik neposrednega sodelovanja med skupščinami socialističnih republik in avtonomnih pokrajin.

To so bila stališča Družbenopolitičnega zbora.

Zbor občin pa je na današnji seji obe informaciji obravnaval kot zainteresirani zbor in je na podlagi 86. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejel naslednja stališča:

1. Zbor občin Skupščine SR Slovenije jemlje na znanje informaciji, ki sta ju v obravnavo in sprejem Skupščini SR Slovenije predložila Gospodarska zbornica Slovenije in delegati v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin ter delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije ob sodelovanju Republiškega sekretariata za finance in Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje.

2. Zbor občin Skupščine SR Slovenije ugotavlja, da so bili v prvih dveh letih sedanjega srednjeročnega planskega obdobja v primerjavi s preteklim srednjeročnim obdobjem doseženi določeni pozitivni rezultati pri uresničevanju zakonsko določenega sistema ter predvidenih planskih aktivnosti o pospeševanju razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

V uveljavljanju novega načina in oblik gospodarske pomoči so organizacije združenega dela še vedno premalo samoiniciativne, zato nimajo odločujoče vloge pri vključevanju v posamezne programe, kar nujno terja, da se konkretni programi in projekti usklajujejo na ravni politično izvršilnih organov. V tej situaciji Sklad federacije še vedno preveč združuje distribucijsko vlogo obvezno združenih posojil po razdelilnikih, določenih s predpisi oziroma dogovori, manj pa vlogo pospeševanja samoupravnega združevanja dela in sredstev.

Tudi v prihodnje je potrebno nadaljevati in razvijati sistem samoupravnega združevanja sredstev tako, da bo ta oblika postopoma postajala prevladujoča oblika gospodarske pomoči. Težiti je potrebno za tem, da bi sredstva v obliki obveznega posojila bila zgolj v funkciji začasnih kreditnih sredstev, dokler s samoupravnim združevanjem ni pokrita skupna naložba. Na ta način bi sklad s svojo aktivnostjo dopolnjeval sistem samoupravnega združevanja dela in sredstev.

Zbor poudarja, da se lahko samo ob upoštevanju načel učinkovitosti in ekonomske racionalnosti naložb na teh območjih razvije takšne gospodarska struktura, ki se bo lahko uspešno vključevala v celotno strukturo jugoslovanskega gospodarstva in prevzela enakopravno mesto med gospodarskimi subjekti, ki ustvarjajo akumulacijo in omogočajo družbeni razvoj.

Izpolnjevati je potrebno vse dogovorjene obveznosti, te pa stalno preverjati z vidika ekonomske samostojnosti posameznih subjektov in dejanskih sprememb v razvitosti posameznih republik in Avtonomne pokrajine Kosovo. Zbor meni, da je potrebno v okviru priprav novih planskih dokumentov ponovno oceniti kriterije, po katerih se ugotavlja stopnja razvitosti posameznih republik in avtonomnih pokrajin oziroma njihovih delov.

V sedanjem ekonomskem položaju Jugoslavije, ki ga karakterizira tudi izpolnjevanje velikih obveznosti Jugoslavije do tujine, bi bilo potrebno analizirati, v kolikšni meri dolgovi do tujine in pomoč gospodarsko manj razvitim republikam vplivajo na zmanjšanje produktivne sposobnosti organizacij združenega dela, ki imajo te obveznosti in v zvezi s tem analizirati tudi učinkovitost in ekonomsko utemeljenost naložb v teh republikah in avtonomni pokrajini.

O eventualnem neizpolnjevanju obveznosti, ki smo jih sprejeli s predpisi in drugimi akti, je potrebno obveščati tudi javnost.

3. Zbor občin predlaga Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije, da ob obravnavi obeh informacij upošteva tudi ta stališča.

Predlagam, da se sestane skupina delegatov in prouči vse razprave in sta-

lišča obeh zborov, ki sem jih prebral. Na podlagi tega naj pripravi morebitne spremembe in dopolnitve predloge sklepa, ki ste ga prejeli danes. Delo bomo nadaljevali čez 15 minut.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 15.25 uri in se je nadaljevala ob 15.55 uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati!

Skupina delegatov je končala z delom in lahko nadaljujemo z obravnavo 6. točke dnevnega reda, to je informacije o problematiki manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Prosim poročevalca skupine tovariša Vinka Keržana, da poda poročilo skupine.

V i n k o K e r ž a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Skupina delegatov je proučila razpravo delegatov k obema informacijama in stališča Družbenopolitičnega zbora ter Zbora občin. Skupina je ugotovila, da so predložene ugotovitve, priporočila in sklepi v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, stališča Zbora občin pa so ustrezno zajeta v predlogu ugotovitev, priporočil in sklepov. V skladu z razpravo na seji zbora pa skupina predlaga naslednje dopolnitve predloga ugotovitev, priporočil in sklepov. Prebral bom le redakcijske popravke,ki jih je potrebno vnesti v predlog ugotovitev, priporočil in sklepov.

Na 2. strani se v prvi vrsti besede "v okviru vseh" nadomestijo z besedama: "za uresničevanje".

V osmi in deveti vrsti se začetek stavka, ki se začenja z besedo "premalo" spremeni tako, da se glasi: "Premalo je bilo tudi neposrednih samoupravnih prizadevanj...".

Zadnja dva stavka 2. točke se redakcijsko popravita tako, da se besedilo v celoti glasi: "Dodatna ovira za učinkovitejšo uporabo združenih sredstev je povečana splošna nelikvidnost bank, zato banke investitorjem k združenim sredstvom ne morejo zagotoviti dodatnih sredstev. Poleg tega morajo banke iz manj razvitih republik in SAP Kosovo namenjati precejšen del sredstev sklada za dokončanje objektov iz preteklega srednjeročnega obdobja. Obenem združene banke predolgo zadržujejo sredstva, ki so bila že prenesena za združevanje".

Na 3. strani se v drugi vrsti 4. točke črta beseda "planske" in nadomesti z besedo "prioritete", za besedo "prioritete" pa se doda besedilo, "ki jih narekujejo spremenjene gospodarske razmere".

V sedmi vrsti se črta beseda "planskimi".

Besedilo drugega stavka 5. točke se v 11, 12. in 13. vrsti redakcijsko popravi in dopolni tako, da se glasi: "Zaradi tega je bila konec leta 1982 s spremenjenimi stopnjami opravljena prerazdelitev obveznosti za obvezno združevanje in s tem omogočeno, da je SR Slovenija v marcu 1983 poravnala lanskoletne obveznosti".

V 5. točki v tretji vrsti od spodaj se za besedo "zagotoviti" doda besedilo: "toliko bolj selektiven izbor projektov in s tem...".

Prva alinea se redakcijsko dopolni z besedilom prve alinee na strani 4. Na 4. strani se na koncu druge alinee doda besedilo "in zagotovijo skupno gospodarjenje s temi sredstvi od sklenitve sporazuma v skladu z dinamiko združevanja".

To so v glavnem redakcijski popravki, ki bodo vgrajeni v predlog ugotovitev. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlagane ugotovitve, priporočila in sklepe s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala skupina delegatov.

Kdor je za predlagane ugotovitve, priporočila in sklepe s spremembami in dopolnitvami, naj prosim glasuje! (131 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predlagane ugotovitve, priporočila in sklepi s spremembami in dopolnitvami soglasno sprejeti.

Zahvaljujem se gostom iz socialističnih republik in SAP Kosovo za udeležbo na današnji seji.

Prekinjam današnjo sejo in obveščam delegate, da bomo sejo nadaljevali jutri ob 9. uri.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 16.o5 uri in se je nadaljevala 21. aprila 1983 ob 9. uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Prosil bi delegate, ki so včeraj oddali pooblastila in se danes niso evidentirali, da to store, da bi zbor lahko pričel z delom.

Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo 16. sejo Zbora združenega dela, ki smo jo prekinili včeraj, 2o. aprila 1983.

Ker moramo danes ponovno ugotoviti navzočnost zaradi nekaterih novih delegatov, predlagam v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za predsednika tovariša Jordana Čekado, za člana pa Angelo Čisar-Kopač in Mira Mlakarja.

Želi kdo o tem predlogu razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati prosim, da glasujete!

Kdor je za, naj prosim glasuje! (lo6 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Trije delegati.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja izvoljena z večino glasov. Prosim komisijo, da se sestane in pripravi poročilo za zbor.

Ker je poročilo že pripravljeno, prosim predsednika, da poda poročilo.

J o r d a n Č e k a d a : Poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za nadaljevanje 16. seje, dne 21.4.1983.

Zbor združenega dela šteje 15o delegatov. Za današnjo sejo je predložilo delegatska pooblastila 115 delegatov, in sicer: z gospodarskega področja 82 delegatov, s prosvetno-kulturnega področja lo delegatov, s socialno-zdravstvenega področja lo delegatov, s kmetijskega področja 5 delegatov, z obrtnega področja 3 delegati, s področja državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev 4 delegati in področja oboroženih sil en delegat.

Na današnji seji niso navzoči delegati iz naslednjih področij oziroma okolišev: gospodarsko področje, 2. okoliš en delegat, 3. okoliš en delegat, 4. okoliš en delegat, 15. okoliš en delegat, 18. okoliš en delegat, 2o. okoliš en delegat, 25. okoliš en delegat, 28. okoliš en delegat, 3o. okoliš en delegat, 37. okoliš en delegat, 38. okoliš en delegat, 39. okoliš en delegat, 4o. okoliš en delegat, skupno 13 delegatov; prosvetno-kulturno področje, 1. okoliš en delegat, 8. okoliš en delegat, 9. okoliš en delegat, skupaj trije delegati; socialno-zdravstveno področje, 1. okoliš en delegat, 3. okoliš en delegat, 5. okoliš en delegat, skupaj trije delegati; kmetijsko področje, 2. okoliš en delegat, 4. okoliš en delegat, 5. okoliš en delegat, 7. okoliš en delegat, 8. okoliš štirje delegati, 9. okoliš dva delegata, lo. okoliš dva delegata, 11. okoliš en delegat, skupaj 13 delegatov; obrtno področje, 3.

okoliš en delegat, 4. okoliš en delegat, skupno dva delegata; državni organi, 3. okoliš en delegat. Skupno je torej odsotnih 35 delegatov.

Komisija je pregledala vsa predložena pooblastila in ugotovila, da so vsa pooblastila v skladu z zakonom in ustavo SR Slovenije, zato predlaga, da Zbor združenega dela vse predložena pooblastila verificira.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi kdo o poročilu komisije razpravljati? (Nihče.) Ker ni nobenih spornih pooblastil, bomo o poročilu glasovali v celoti.

Kdor je za poročilo komisije, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter s tem verificiral pooblastila delegatov za nadaljevanje 16. seje Zbora združenega dela.

Ugotavljam, da zbor lahko veljavno odloča, ker je na seji navzoča večina delegatov.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

K tej točki ste prejeli naslednja gradiva: poročilo Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino za izvajanje nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino od sprejetja zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino leta 1977; temeljne značilnosti delovanja Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino v letu 1982 in sedanjih razmer na področju ekonomskih odnosov s tujino ter dodatno gradivo k poročilu Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino; informacijo Gospodarske zbornice Slovenije o nekaterih aktualnih vprašanjih ustvarjanja in razporejanja skupnih deviznih prilivov po 67. členu ter združevanja deviz po 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino; poročilo o vplivu ukrepov ekonomske politike na materialni položaj izvoznih organizacij združenega dela s stališči in predlogi k temu poročilu in poročila Odbora za družbenoekonomski razvoj in stališča Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije do poročil Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in Gospodarske zbornice Slovenije.

Na klop ste prejeli dopolnitve Gospodarske zbornice Slovenije k poročilu o vplivu ukrepov ekonomske politike na materialni položaj izvoznih organizacij združenega dela in sklep Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino o sprejetju usklajenih planov ekonomskih odnosov s tujino za leto 1983. Prejeli ste tudi krajšo informacijo o temeljnih značilnostih delovanja Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino v letu 1982, ki je označena kot strogo zaupna, zato prosim, da to upoštevate pri ravnanju z gradivi.

Prav tako ste danes prejeli ugotovitve, stališča in sklepe, ki so bili pripravljeni na podlagi vseh dosedanjih razprav o poročilih v delovnih telesih. Predlagam, da za spremljanje razprave in eventualno dopolnjevanje predloženih ugotovitev, stališč in priporočil imenujemo skupino delegatov, ki naj spremlja razpravo k tej, 4. in 5. točki in predlaga morebitne spremembe in dopolnitve sklepov.

V komisijo predlagam tovariša Vinka Kržana, poročevalca Odbora za družbenoekonomski razvoj, tovariša Jožeta Skornška, delegata 32. okoliša, Velenje, Martina Toplaka, delegata 21. okoliša, Piran, Albina Borka, delegata 34. okoliša, Slovenske Konjice in Stašo Trebežnik, poročevalko Odbora za družbenopolitični sistem.

Želi o tem predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, zaključujem razpravo.

Kdor je za takšno skupino, naj prosim glasuje! (113 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je skupina delegatov v predlaganem sestavu soglasno imenovana.

Uvodne obrazložitve smo poslušali na včerajšnjem skupnem zasedanju.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jordan Blaževič, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o r d a n B l a ž e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zaradi devalvacije in drsečega tečaja dinarja se je položaj izvoznikov izboljšal. Da pa kljub temu ne dosegamo željenih rezultatov v izvozu, je krivo nenehno zviševanje domačih cen reprodukcijskih materialov in ostalih stroškov.

Drugi problem, s katerim se srečujejo izvozniki, je oskrba z reprodukcijskim materialom. Velikokrat se zgodi, da zaradi pomanjkanja enega reprodukcijskega materiala manjše vrednosti izgubimo celotno naročilo. Pričakujemo, da bo manj ovir, če bo izvoznikom omogočena nabava potrebnega reprodukcijskega materiala brez zastojev. Vse težave bomo lažje reševali, če bo delovnim organizacijam, ki izvažajo, ostalo več deviz. Nekatere delovne organizacije, ki se hočejo za vsako ceno prebiti na zunanje tržišče in izvažajo po izredno nizkih cenah, ustvarjajo s tem starim izvoznikom velike probleme, ker jim znižujejo cene na tujem trgu.

Kdor stalno potrebuje devize za uvoz reprodukcijskega materiala ali strojne opreme, si mora sam zagotoviti stalni vir financiranja z izvozom ali s samoupravnimi sporazumi v reprodukcijski verigi, ne pa da čaka na centralno zbiranje in razdeljevanje deviz.

Menimo, da bi bilo centralno zbiranje ustvarjenih deviz neprimerno, ker resno dvomimo, da bi kakršenkoli ključ za delitev lahko zagotovil izvoznikom nemoteno oskrbo s potrebnim materialom in ostalim blagom, katerega je potrebno dobiti iz uvoza.

Občasne prepovedi uvoza ne glede na namen zelo moti izvozno proizvodnjo. Izvoz bi moral biti motiviran z realnim tečajem dinarja in ne toliko z izvoznimi stimulacijami, ki v nezadostni meri izenačujejo pogoje prodaje. Preveč razpravljamo o delitvi deviz in premalo o ustvarjanju deviz. Že skoraj tretjina leta je pretekla in še vedno razpravljamo o tem, kar bi moralo biti znano še pred začetkom leta. Gospodarstvo naše republike veliko izvaža na kovnertibilna tržišča, kjer praviloma dosega nižje cene, kot če bi izvažalo na klirinško področje ali pa bi prodajalo na domačem trgu. S tem ustvarja tudi manjši dohodek. Poleg tega združuje velik del deviz na ravni federacije za skupne namene. Zanima nas, zakaj Slovenija pri 25 %-nem deležu v jugoslovanskem konvertiblnem izvozu obračuna le 2o % vseh izvoznih spodbud v zveznem merilu? Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Skornšek, področje gospodarstva, 32. okoliš, Velenje - Mozirje.

J o ž e S k o r n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina je ob obravnavi poročila o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino opozorila na naslednje neustrezne ukrepe ekonomske politike za izvozna prizadevanja gradbeništva.

Gradbeništvo, ki vedno bolj povečuje svojo udeležbo v slovenskem in jugoslovanskem izvozu, se upravičeno čuti zapostavljeno zaradi neenakopravnega obravnavaja nasproti drugim panogam gospodarstva v izvoznih spodbudah. Kot izvoz se priznava gradbenikom le del devizne realizacije, ki jo dosegajo z investicijskimi deli v tujini. Nelogično je, da se ne priznavajo osebni dohodki, ki jih prejemajo delavci v devizah niti delno kot devizni prilivi ali pri izvoznih spodbudah gradbenikom, čeprav pridejo devize v državo na račune delavcev in predstavljajo občutno postavko v prihodkih devizne bilance.

Naj navedem konkreten primer iz naše sredine. Gradbeno industrijsko podjetje Vegrad iz Titovega Velenja ima 2o % zaposlenih na inozemskih gradbiščih in planira letošnjo konvertibilno realizacijo v tujini prek 5oo milijonov di-

narjev. Glede na doseganje izpolnjevanja planskih obveznosti bodo letošnji načrti še preseženi. Vendar na priznani devizni priliv lahko računajo le z 8o milijoni dinarjev. V tej organizaciji združenega dela torej ne morejo pričakovati olajšav pri izplačilu osebnih dohodkov in tudi ne drugih spodbud na področju ekonomskih odnosov s tujino. Čeprav bodo na konvertibilnem področju povečali gradbena dela za skoraj loo %, bodo morali zaradi neprimernega priznavanja plačevati 2,8 % davkov od davčne osnove kot spodbudo za povečanje konvertibilnega izvoza drugim izvoznikom. Predlagamo proučitev tega problema in ustrezno rešitev pri nadaljnjem izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Franci Gerbec, predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije.

F r a n c i G e r b e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Čeprav je bilo v včerajšnjih uvodnih besedah tovariša Slokarja in podpredsednika zbornice tovariša Kropivnika precej govora o povezavi med uresničevanjem odnosov pri združevanju dela in sredstev po 67. in 68. členu deviznega zakona in pravkar sprejetimi enotnimi kriteriji, mi dovolite, da nekoliko podkrepim posamezne ugotovitve in povem, kakšne aktivnosti potekajo, da bi ne glede na objektivno težke okoliščine, v katerih poteka ta proces, le pospešili povezovanje na samoupravnih poslovnih osnovah.

Dejstvo je, da so v gospodarstvu prisotne kritike, da še vedno niso znani pogoji gospodarjenja za letošnje leto. Ob tem naj povem, da smo si v Gospodarski zbornici in v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino že lani jeseni prizadevali, da bi prišli do skupnega dogovora in se skupaj dogovorili, da je realna ocena razpolaganja z devizami kot ena od bistvenih predpostavk za realizacijo naših izvoznih ciljev in sploh proizvodnih ciljev v letošnjem letu, povprečno 5o %-na razpolagalna pravica in da se v tem trenutku ta povprečna razpolagalna pravica uresničuje na ravni 56 %. Od aktivnosti v samem gospodarstvu kot tudi v okviru naših splošnih združenj, zbornic in samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino pa je tudi odvisno, ali bodo prevladale tendence po centralizaciji in prerazporejanju deviz v okviru splošnih združenj ali pa bomo postopno vendarle uspeli zgraditi na samoupravnih reprodukcijskih povezavah zasnovan sistem ekonomskih odnosov s tujino.

Glede na to, da so bile v preteklem obdobju te aktivnosti v posameznih organizacijah združenega dela in združenjih različne, smo v okviru Gospodarske zbornice Slovenije skupaj s Samoupravno interesno skupnostjo za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije v zadnjem obdobju pospešeno organizirali razgovore s posameznimi delovnimi in sestavljenimi organizacijami ter združenji, z namenom, da bi izoblikovali nekatera skupna izhodišča za takšno povezovanje in to v okviru celotnega jugoslovanskega prostora. Gre za izhodišča, ki naj bi jih naše organizacije združenega dela prek svojih splošnih združenj predlagale kot skupne osnove in kriterije za razpolaganje z ustvarjenimi devizami in za urejanje odnosov po 67. in 68. členu deviznega zakona v enotnih kriterijih po posameznih dejavnostih v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije in Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino.

Poudariti je potrebno zlasti bistvo ugotovitev in opredelitev iz teh razgovorov o izhodiščih za povezovanje po dejavnostih, da ni in ne more biti nikakršnega univerzalnega modela za povezovanje posamezne dejavnosti ali proizvodne verige in da tudi ne more biti enotnega modela za opredeljevanje enotnih kriterijev po dejavnostih ter za to, kako opredeliti dejavnosti. V posameznih primerih je res mogoče in nujno prav v okviru splošnih združenj opredeliti določene skupne enotne kriterije, ki naj zagotovijo enake pogoje razpolaganja z ustvarjenimi devizami za enakovrstne proizvajalce ter skupne osnove za urejanje odnosov po vertikalnih povezavah med primarno surovinsko proizvodnjo, predelavo in finalisti; na primer, v tekstilni in usnjarski industriji glede na to, da so to panoge, kjer dejansko pretežni del vertikalnih odnosov med primarno surovinsko proizvodnjo, predelavo in končnim proizvodom nastopa znotraj teh panog oziroma združenj, v nekaterih drugih panogah pa gre za tako raznovrstne proizvodnje in različno stopnjo izvozne usmerjenosti na konvertibilna tržišča in uvozno odvisnost, da ni mogoče opredeliti za panogo kot celoto enotnih kriterijev. Značilen je zlasti kompleks kovinsko-predelovalne in elektro-indu-

strije ter njihove povezave s črno in barvno metalurgijo. Vendar pa se tudi v teh in številnih drugih primerih kaže kot neodložljiva nujnost, da je treba samoupravno opredeliti skupne kriterije glede povezovanja po 67. in 68. členu deviznega zakona med organizacijami združenega dela - proizvajalci surovin - na primer bakra, železa in podobno ter organizacij predelovalne industrije. S tem bi na eni strani zagotovili stabilne pogoje za proizvodnjo nujno potrebnih surovin za izvoz, na drugi strani pa tudi večjo enakopravnost organizacij združenega dela pri sporazumevanju glede na večjo ali manjšo stopnjo deficitarnosti surovin in s tem povezanega monopola posameznih proizvajalcev.

Lahko rečem, da so bili v zadnjem obdobju prav z neposrednimi aktivnostmi posameznih splošnih združenj in naše zbornice, v povezavi z zbornicami drugih republik in samoupravnih interesnih skupnosti posameznih republik, doseženi določeni pozitivni rezultati glede takšnih, kot jih mi imenujemo, širših multilateralnih samoupravnih sporazumov. Res je, da so pogoji, v katerih poteka to sporazumevanje, objektivno precej težki, da je takšno usklajevanje včasih izjemno težavno, da pa vendar ugotovitve in rezultati tega sporazumevanja kažejo, da pravzaprav druge alternative ni. Zato mislimo, da bi morali pospešeno nadaljevati s takšnimi aktivnostmi. Danes in jutri bodo na primer potekali razgovori s predstavniki organizacij združenega dela iz Vojvodine za povezovanje na področju kmetijstva, turizma in nekaterih drugih dejavnosti, da bi izoblikovali širše skupne osnove o medsebojnih povezavah.

Potekajo tudi razgovori oziroma zaključevanje samoupravnega sporazuma glede povezovanja med organizacijami združenega dela črne metalurgije in kovinsko-predelovalne industrije ter gradbeništva in trgovine Slovenije ter Bosne in Hercegovine. Pri tem bi rad na tem mestu posebej povedal, da ne gre za nikakršen medrepubliški kliring, kot se včasih tudi označujejo takšne povezave ali za meddržavne dogovore med republikami, temveč da gre samo za to, da bi na osnovi takšnih širših sporazumov ustvarili objektivizirane, približno enakopravne pogoje za neposredno poslovno povezovanje organizacij združenega dela v konkretnih blagovnih tokovih.

Res je tudi, da še nimamo izoblikovanih vseh osnov, da bi lahko idealno izpeljali odnose po 67. členu. Poleg tega pa je povezovanje po 67. členu direktno povezano tudi s sočasnim reševanjem drugih problemov v ekonomskih odnosih organizacij združenega dela, zlasti s problematiko cen.

Tudi v začetku letošnjega leta so še vedno prisotne negativne tendence med primarnim - surovinskim sektorjem ter predelavo. Na eni strani se zahteva udeležba po 67. členu deviznega zakona, na drugi strani pa posamezne organizacije združenega dela zahtevajo za surovine bistveno višje cene od veljavnih in to neodvisno od cene, ki jih dosegajo končni proizvodi na tujih tržiščih. Zato menim, da ne more noben sistem izvoznih stimulacij razreševati problemov, na katere so v razpravi opozorili tudi delegati. Na vseh dosedanjih razgovorih, ki smo jih imeli v okviru zbornice in SISEOT-a z organizacijami združenega dela, so se le-te zavzele za širše skupne dogovore, s katerimi bomo poleg vprašanja razporejanja in združevanja deviz rešili tudi problem v zvezi z cenami, obratnimi sredstvi, avansi in podobno. Mislim, da lahko rečemo, da je borba za uresničevanje samoupravnega povezovanja in urejanja odnosov po 67. in 68. členu poglavitnega pomena glede tega, ali bomo in v kakšni meri bomo dosegali začrtane cilje na področju izvoza, zato samo razprave o delitvi deviz ne peljejo nikamor. Treba je zagotoviti enakost pogojev pri ustvarjanju deviz v izvozu in ne samo pri delitvi deviz. Ker so še vedno prisotne precejšnje razlike med posameznimi organizacijami in dejavnostmi glede povezovanja tudi v Sloveniji, menim, da je sedaj zadnji čas, da oblikujemo jasne koncepte za povezovanje ne le v Sloveniji, temveč v okviru celotne Jugoslavije.

Mislim, da bo današnja razprava skupaj s stališči, sklepi in usmeritvami, ki jih boste sprejeli na podlagi predloženih gradiv, pomembna opora v prizadevanjih za učinkovitejše samoupravno povezovanje organizacij na tem področju ter še posebej za odpravljanje številnih ovir, ki so bile označene v predloženih gradivih pa tudi v dosedanji razpravi. Seveda pa pri tem ne gre pozabiti, da so temeljni problemi protislovja v nakopičenih strukturnih in materialnih neskladjih v samem gospodarstvu in da bi morali celotno vsebino poslovnega povezovanja na tem področju presojati po tem, ali dejansko odločilno prispeva k bistvenemu povečanju konvertibilnega izvoza, k njegovi večji konkurenčnosti ter ustreznejši sestavi našega gospodarstva na temelju samoupravnih

družbenoekonomskih odnosov.

Na kratko bi rad rekel samo še to, da smo se v zadnjih razpravah v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije in Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino zavzeli za to, da se okrepi proces neposrednega poslovnega povezovanja tudi v tako težkih pogojih, kot jih pomeni v bistvu 5o % ali 56 %-na razpolagalna pravica z devizami. Mislim, da je to tista realnost, s katero moramo računati tudi v naprej.

Moram reči, da so tudi zadnje razprave na Odboru za devizni režim Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino o navodilih za izvajanje enotnih kriterijev opozorile na to, da so velika pričakovanja za prerazdelitev deviz prav pri tistih organizacijah, ki premalo ali nič ne izvažajo.

Morda bi bilo treba v tem trenutku spregovoriti tudi o tem, ali je realno, da bomo do 3o.6. dosegli vse te sporazume oziroma dogovore. V posameznih dejavnostih bo glede na dosedanjo stopnjo medsebojne povezanosti in oblikovanih skupnih dogovorov to mogoče doseči, kar pa ne moremo zagotoviti za vse dejavnosti. Zato bo potrebno v nadaljevanju tega procesa pazljivo oceniti, ali ne bo potrebno vendarle nadaljevati v nekem smislu z začasnimi rešitvami tudi do konca letošnjega leta. Morda je ta izjava nekoliko pretežka, saj smo vendar 3o. decembra lani sprejeli spremembe deviznega zakona in naložili združenemu delu, da v tako težkih materialnih okoliščinah v enem mesecu dni zgradi samoupravni model deviznega režima. Menim, da velja vztrajno nadaljevati s prizadevanji za neposredno samoupravno poslovno povezovanje, kot v bistvu tisto izgradnjo samoupravnega modela ekonomskih odnosov s tujino, ki mora zrasti od spodaj navzgor in je zato vsakršno predpisovanje receptov in modelov od zgoraj navzdol, s katerim smo se srečevali v obdobju od novega leta, dejansko najslabša podpora procesom na tem področju. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš Martin Toplak, področje gospodarstva, 21. okoliš Piran-Koper.

M a r t i n T o p l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbor združenega dela Skupščine občine Koper, ki je na svoji seji dne 18. aprila obravnaval tudi poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, me je pooblastil, da posredujem naslednje ugotovitve in stališča.

Zbor združenega dela ugotavlja, da je bil obseg mednarodne menjave tako na področju izvoza kot uvoza blaga in storitev v letu 1982 bistveno nižji od dogovorjenega v okviru občinske resolucije. Devizni priliv ustreza protivrednosti fizične menjave in je bil manjši skoraj za 2o %, medtem ko je bil devizni odliv približno enak doseženemu v letu 1981. Žal se ta gibanja nadaljujejo tudi v prvih dveh mesecih letošnjega leta, za katerega razpolagamo s podatki.

Zbor združenega dela meni, da je za spodbujanje izvoza potrebno najprej izpolniti dva pogoja, in sicer, izvoznikom omogočiti, da bodo razpolagali z ustvarjenimi devizami, ki jih potrebujejo za lastno devizno reprodukcijo ter drugič, omogočiti izvoznikom tak dohodkovni položaj, da bodo z izvozom ustvarjali vsaj približno tak dinarski dohodek, kot če bi blago prodajali doma. Seveda je potrebno sočasno zagotoviti tudi sredstva za potrebe federacije za solidarnostni prispevek za uvoz surove nafte in za najnujnejše potrebe republike. Za preostanek deviz pa se morajo in to pravočasno opredeliti enotni jugoslovanski kriteriji, ki morajo določiti, koliko deviz bo ostalo neposredno izvoznikom in koliko subjektom,ki nastopajo z njimi v reprodukcijski povezavi.

Neizogibno je, da so take opredelitve in ostali zunanjetrgovinski pogoji poznani pred koncem tekočega leta za naslednje leto. Šele potem lahko pričakujemo, da bo združevanje dela in sredstev za izvoz na jugoslovanskem trgu tudi dejansko zaživelo, zlasti v smislu 67. in 68. člena deviznega zakona.

S tega vidika je zlasti v zadnjem času že opaziti pozitivne učinke tekočega prilagajanja deviznega tečaja dinarja, saj je nerealen tečaj dinarja v preteklem obdobju destimuliral prodajo na tujih tržiščih na račun prodaje do-

ma, velikemu številu organizacij združenega dela pa je povzročal vrsto težav, ko so izvozniki na konvertibilna tržišča zaradi precenenega dinarja in neustreznih stimulacij poslovali z izgubo.

Zbor združenega dela meni, da linearnost in neselektivnost pri sprejemanju tako rigoroznih ukrepov na področju mednarodnega gospodarskega sodelovanja ne more predstavljati dolgoročnejše prakse, zato je potrebno še v današnjem gospodarskem trenutku opredeliti izvozno naravnane proizvodnje artiklov višje faze predelave za prodajo na konvertibilnih tržiščih ter proizvodnjo tistih surovin in reprodukcijskih materialov, ki so namenjeni izvozni proizvodnji. V tem okviru ima svoje mesto turizem in zlasti promet, ki v naši občini bistveno prispeva k ustvarjeni devizni realizaciji, ni pa ustrezno ovrednoten. Združeno delo mora podpreti prizadevanja za boljše izkoriščanje razpoložljivih možnosti, da bi se pomorstvo in druge prometne dejavnosti lahko uspešneje uveljavile kot ustvarjalci deviznega priliva.

Očitno so tudi težave zlasti v proizvodnih procesih, ki se pojavljajo kot posledice vključevanja v mednarodno menjavo za vsako ceno. Obstaja vrsta surovin, reprodukcijskih materialov in proizvodov, ki jih nujno potrebuje naše združeno delo, pa nam odtekajo v tujino. Zato je potrebno zlasti na nivoju države pripraviti ustrezne bilance ter uskladiti potrebe jugoslovanskega trga.

Zbor združenega dela ugotavlja, da obstaja vrsta ukrepov, predpisov, zakonov in institucij, ki kontrolirajo njihovo izvajanje in s katerimi smo se opredelili za omejevanje odliva dinarjev in deviz v tujino. Potrebno jih je samo dosledno izvajati brez sprejemanja dodatnih drastičnih ukrepov. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Marjan Sigulin, področje gospodarstva, 4. okoliš, Ljubljana Šiška.

M a r j a n S i g u l i n : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Naša skupina delegatov je pri obravnavi poročila o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino oblikovala naslednja stališča.

Gradivo podaja poročilo o samoupravnem sporazumevanju in dogovarjanju združenega dela na področju ekonomskih odnosov s tujino v smislu določil zakona o deviznem poslovanju. Ugotovitve iz poročila kažejo, da smo v Sloveniji z dograjevanjem in sporazumevanjem o vprašanjih vključevanja v mednarodno delitev dela deviznih in blagovnih tokov s tujino uspeli v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino dokaj uspešno reševati vrsto vprašanj, ki so bistveno vplivala na gospodarsko gibanje. To sporazumevanje ni izgubilo svoje vsebine tudi v zaostrenih pogojih devizne likvidnosti, ko so bili pritiski za decentralizacijo in birokratizacijo teh odnosov najmočnejši.

V tem vidimo bistveni prispevek Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino pri izgrajevanju samoupravnih socialističnih družbenoekonomskih odnosov. Samoupravna interesna skupnost je ves čas svojega delovanja zastopala predvsem dva osnovna elementa. Oblikovanje deviznega sistema, ki bo grajen na spodbujanju vključevanja združenega dela v mednarodno menjavo, pospeševanju samoupravnega sporazumevanja ter združevanju dela in sredstev na področju ustvarjanja ter razpolaganja z devizami. Ta dva bistvena elementa sta prispevala k temu, da v okviru SR Slovenije v vsem tem obdobju kljub nakopičenju težav le ni prišlo do bistvenih zastojev v procesu družbene reprodukcije.

Vse nadaljnje usmeritve za razvoj deviznega sistema bi morale upoštevati ti dve osnovni izhodišči poslovanja združenega dela. V okviru reprodukcijskih odnosov združevanja dela in sredstev na področju deviznega poslovanja pa se srečujemo z vse večjimi pritiski državnih birokratskih institucij, čeprav so najnovejše spremembe zakona o deviznem poslovanju ohranile osnovne principe samoupravnega socialističnega sistema. Z izključitvijo povezav po 68. členu deviznega zakona bi prišlo do bistvenega oviranja reprodukcijskih povezav med posameznimi panogami gospodarstva. To bi imelo lahko tudi negativne posledice na zagotavljanje pogojev za nemoteno reprodukcijo v nekaterih panogah. Menimo, da na tem področju tudi devizni trg ne bo mogel opraviti tako kvalitetne vloge, kot jo ima neposredno povezovanje interesov združenega dela.

V tej smeri bi morali določila zakona ponovno oceniti in devizni sistem graditi z upoštevanjem teh temeljev. V razpravi je bilo namreč ugotovljeno, da obstaja nevarnost, da sedanji enotni kriteriji ne bodo omogočili hitre izdelave takšnih navodil za uporabo oziroma za delo v neposredni praksi v vseh organizacijah do 3o.6.1983, ki bi koristno služila organizacijam združenega dela. Najbrže ne bomo sposobni, da že v drugem polletju letošnjega leta uveljavimo kriterije. Mnenja smo namreč, da na podlagi nekajletnih podatkov o izvozu in uvozu ni mogoče izdelati pogojev in elementov gospodarjenja v tako kratkem času za preostanek letošnjega leta in za prihodnje, ker bi to pomenilo prekinitev reprodukcijskih verig na podlagi samoupravnih sporazumov, nastalih po sprejetju deviznega zakona in bi imelo negativne posledice za izvoz in konvertibilni devizni priliv.

Zato moramo določiti nekaj osnovnih pogojev gospodarjenja za daljši rok, če želimo, da se bo stanje pri izvozu izboljšalo in da bomo dosegali resolucijske okvire. Trenutne ugotovitve namreč kažejo, da bo za ohranjanje stopnje izvoza potrebno tudi najemanje novih kreditov, predvsem za reprodukcijski material. To pa je mogoče in s tem se lahko delovne organizacije odločno spoprimejo ob poznavanju predvsem glavnih elementov in pogojev gospodarjenja, kajti drugače ne more priti do dejanskega dohodkovnega povezovanja na podlagi skupno ustvarjenega dohodka. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš dr. Anton Vratuša, predsednik Zveznega zbora Skupščine SFRJ in koordinator naših delegatov v Zveznem zboru Skupščine SFRJ.

D r . A n t o n V r a t u š a : Tovarišice in tovariši delegati! Želel sem se vključiti v današnjo razpravo zavoljo tega, ker menim, da je pospešeno in organizirano delovanje vseh družbenih dejavnikov v smeri hitrejšega gospodarskega povezovanja s svetom zelo pomembno in je zato prav, da se tudi v Skupščini SR Slovenije razpravlja o vprašanjih, ki neposredno vplivajo na naše hitrejše povezovanje s svetom.

Znani so neposredni smotri nujnega hitrejšega delovanja v tej smeri za zagotovitev sredstev za zunanjo trgovinsko likvidnost dežele in za redno odplačevanje naših kreditov v tujini, za uvoz reprodukcijskega materiala v smislu povečanja izvoza, za prestrukturiranje našega gospodarstva, za ustvarjanje deviznih in drugih rezerv in pa za pospešeno produktivno zaposlovanje.

Seveda pa ti neposredni smotri ne smejo zasenčiti naših trajnih in dolgoročnih interesov. Zavedati se moramo, da je povezovanje s svetom na enakopravnih osnovah, na osnovah, ki jih zahtevajo dežele v razvoju in neuvrščene dežele, dejavnik nadaljnjega samostojnega razvoja narodnega gospodarstva v vsaki deželi. Povezovanje Jugoslavije s svetom pa je še pomembno tudi zato, ker smo dosegli tak nivo razvoja materialnih in drugih proizvajalnih sil, ki zahteva povezovanje tudi z mednarodnim trgom v smislu nadaljnjega planiranja razvoja proizvajalnih sil v Jugoslaviji.

Trajnejše povezovanje s svetom pa deluje tudi proti tendencam avtarktičnosti, tendencam samozadovoljstva in zapiranja v lastne meje. Eden od instrumentov povezovanja je tudi stalna rast produktivnosti dela, kajti le s stalno rastjo produktivnosti dela smo lahko konkurenčni na mednarodnem trgu. Če naša politika neuvrščenosti sloni tudi na ekonomskih interesih drugih narodov, potem to omogoča Jugoslaviji, da se tudi v prihodnje vključi kot samostojni mednarodni dejavnik v boju za enakopravnejše mednarodne, politične in ekonomske odnose, v boju za vzpostavljanje novega mednarodnega ekonomskega reda. To je tudi pot za zagotovitev dodatnih sredstev na temelju ustreznih poslovnih, kreditnih in drugih aranžmajev s svetom.

Predvsem mislim, da ne bom pretiraval, če rečem, da je tudi v našem delovnem ljudstvu prisotna zavest, da je taka usmeritev in njeno uresničevanje nujno. Čas zahteva, kot je včeraj dejal tovariš Jan, akcijo in ne dovoljuje omahovanja. Posebej še, ker zaostajamo v izpolnjevanju ciljev, ki smo si jih postavili z resolucijo za leto 1983, kar še posebej velja za povečanje izvoza. Kako doseči te smotre in kdo naj bo nosilec? Nosilec za dosego teh usmeritev je in to je združeno delo, kajti interesi združenega dela, delavskega razreda so hkrati tudi interesi vsega delovnega ljudstva. Potrebno je ustva-

riti ekonomske in druge pogoje in z njimi motivirati proizvajalce, da dajo vso težo ustvarjanju dohodka v menjavi blaga s tujino.

Tudi iz včerajšnje razprave je izhajalo, da naj bi bili vsi inštrumenti ekonomske politike naravnani tako, da bo izvoz prinesel večji ali pa vsaj enak dohodek, kot če bi proizvode prodali na domačem trgu. To je sicer enostavna zahteva, ki pa v naši ekonomski politiki ni vedno dovolj prisotna.

Včeraj je bil tudi omenjen podatek, da okoli 1/3 naših delovnih organizacij s prodajo na tujem ustvari ugodnejše rezultate, kot če bi proizvode prodala doma, 1/3 organizacij dosega s prodajo na tujem enak rezultat kot na domačem trgu in 1/3 organizacij dosega s prodajo na tujem trgu slabši poslovni rezultat. Menim, da bi kazalo analizirati vzroke za tako stanje in vložiti napore za izboljšanje le-tega, zlasti z večjo produktivnostjo dela. Samo z večjo produktivnostjo dela, boljšo kvaliteto proizvodov, zmanjšanimi proizvodnimi stroški bomo zagotovili dolgoročno orientacijo v tej smeri.

Kako to doseči? Osnovni pristop je, da naj vsa ta dejavnost temelji na samoupravnem dohodkovnem združevanju in povezovanju, od proizvajalcev surovin do proizvajalcev končnega izdelka, ob principu skupnega tveganja in skupne koristi, sorazmerno vloženemu delu in sredstev vseh udeležencev. In kar je še posebej pomembno je, enakomerna regionalna razporeditev, posebno pa ugodnejši pogoji za sodelovanje z deželami v razvoju in kot posebno, ugodni pogoji za najmanj razvite dežele.

Če vzamemo kot izhodišče samoupravno dohodkovno povezovanje, potem ne bo težko doseči drugega cilja, o katerem se veliko razpravlja pri nas, to je skupno nastopanje doma in v tujini. V tej zvezi vidim posebno pomembnost včerajšnje razprave glede združevanja sredstev in dela v okviru 5o % po ustavi določenega prenosa sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih republik in pokrajin.

Vsa ta naša razprava ima še poseben pomen, ko govorimo o pripravah na VI. konferenco Organizacije združenih narodov za trgovino in razvoj. To bo namreč izredna priložnost za preverjanje načel, za katere se Jugoslavija kot neuvrščena dežela skupaj z drugimi neuvrščenimi deželami v razvoju bojuje, prav tako pa bo to možnost za spreminjanje načel, za katera se bojujemo, v dejanja. V tem smislu mislim, da moramo biti realisti in ne pesimisti, kljub temu da bo ta konferenca v Beogradu v pogojih mednarodne politične in druge napetosti, varnostne nesigurnosti, političnih kriz, v luči blokovskih nasprotij, oboroževalne gonje in pa ekonomske krize, ki je zajela ves svet. Tisti, ki uživajo priviligirane pozicije, te pozicije tudi krčevito branijo. Delujejo tudi sile, ki bi rade razbile možnost enotnega nastopa dežel v razvoju in drugih, ki se strinjajo s stališči oziroma s smotri, katere postavljajo dežele v razvoju.

Izredno važen je protekcionizem, ki ga posebno razvite industrijske dežele vedno bolj uporabljajo. Pravzaprav živimo v svetu paradoksa, saj se ravno te dežele, ki so nekoč zahtevale svobodno trgovino, sedaj, ko so nekatere med deželami v razvoju postale konkurenčne z nekaterimi industrijskimi proizvodi, vedno bolj zapirajo predvsem v odnosu na dežele v razvoju.

Tehnološki monopol se še vedno krepi s strani bolj razvitih dežela. Objektivni pogoji so torej zelo zapleteni in zavoljo tega ni treba pričakovati nekih neposrednih učinkov, pač pa je to izredna priložnost za analizo sedanje situacije in za dogovor o programu aktivnosti za naprej.

Vedno bolj pa je prisotna vendarle tudi zavest, da je domača politika razvojna politika in družbeni procesi demokratični - ki so nujni za stabilizacijo predvsem v deželah v razvoju - sestavni del mednarodnih ekonomskih in političnih odnosov. Seveda pa ni dovolj samo ta zavest, ker je ta stalno pod pritiskom politične delitve sveta in vsiljevanja sistemov od zunaj. Tendenca izvažanja revolucije, kot se temu reče, in kontrarevolucije je stalno prisotna. Zavoljo tega so predvsem novoosvobojene dežele pod stalnim pritiskom obrambe svoje samostojnosti in svoje emancipacije.

V vsestranski, medsebojni odvisnosti v sedanjem svetu je ta moment posebno važen. Tu je še vloga, ki naj jo igrajo Združeni narodi, predvsem pa

konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj. Na splošno prevladuje mnenje, da je to največja pogajalska organizacija. So pa krogi in nekatere države, posebno spet najmočnejše, ki menijo, da je treba UNCTAD-u odvzeti vse, kar se direktno ne nanaša na vprašanje surovin in vprašanje trgovine. Toda dobro vemo, da je nemogoče uspešno razpravljati o svetovni trgovini, če ni v funkciji proizvodnje, v funkciji proizvajalskih odnosov in če vse to ni naslonjeno na institucionalizirano finančno podporo. Zavoljo tega bo na sestanku zlasti glede strategije in vloge UNCTAD-a in Združenih narodov zelo veliko razprave. Jugoslavija je dežela gostiteljica, kar nam nalaga veliko odgovornost. Zagotoviti moramo določene ustrezne materialne in politične pogoje za delo. V ta namen že več kot pol leta deluje poseben pripravljalni odbor, ki ga je imenoval Zvezni izvršni svet. V tem pripravljalnem odboru sta dva pododbora; tako imenovani koordinacijski odbor za materialne priprave je zadolžen za zagotovitev materialne osnove, druga skupina pa deluje na političnih pripravah. Ta skupina je doslej pripravila izhodišča za ministrski sestanek azijske skupine - Jugoslavija je v tej skupini - ki je bil v Bagdadu in pa za ministrski sestanek v Buenos Airesu. Našo delegacijo je vodil zvezni sekretar za zunanje zadeve Lazar Mojsov.

Sedaj se pripravljajo politična izhodišča za jugoslovansko delegacijo na VI. UNCTAD-u v Beogradu, nato pa pride na vrsto še poseben skupščinski dokument, kakršen je bil v Jugoslaviji že izdelan leta 1964 za I. UNCTAD in pa posebna resolucija 1973. leta, ki naj bi na osnovi naše skupne splošne naravnanosti, rezultatov VI. UNCTAD-a opredelila smernice naše dejavnosti na mednarodnem področju in to ne samo v okviru UNCTAD-a, ampak v celotnem naslednjem obdobju, vsaj do konca tega 5-letnega plana. Zelo pomembno je, da se kot nosilec dejavnosti predvsem za poslovne razgovore, za katere bo priložnost v času VI. UNCTAD-a, aktivno vključi celotno združeno delo in vse družbenopolitične skupnosti. Zavoljo tega so tudi zelo sprejemljivi predlogi, da naj bi tudi Skupščina SR Slovenije ob pravem času po UNCTAD-u ponovno spregovorila o tej problematiki.

In še nekaj! Konferenca Združenih narodov o trgovini in razvoju v Beogradu daje lepo priložnost, da za sorazmerno majhne stroške vključimo mlade kadre iz Jugoslavije v delo VI. UNCTAD-a. To je izredna šola demokratičnega mednarodnega dogovarjanja. Nekateri pravijo, da to veliko stane. Res je, da precej stane, toda če se pravilno organiziramo, bomo vse to, kar stane Jugoslavijo kot deželo gostiteljico, dobili nazaj že sedaj. Kaj s tem mislim? Predvsem to, da zagotovimo, da bo v vsem Beogradu, zlasti pa tam, kjer bodo delali in stanovali, na voljo dovolj našega blaga in da se naše turistične in druge organizacije na to še posebej pripravijo. Predvsem pa velja to za združeno delo, pri čemer mislim na velike reprodukcijske integracije, na zbornice in samoupravne skupnosti, da se vključijo v razgovore, ki jih Zvezni izvršni svet pripravlja z ministri, ki bodo prišli na ta posvet. Navzočih bo prek loo ministrov in se bo potrebno posebej organizirati za poslovne razgovore, pa ne samo za ta trenutek, pač pa tudi za nadaljnji razvoj na bilateralni in multilateralni osnovi. Priprave za to že tečejo, potrebno je samo, da se vanje vključimo. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Štefan Slaviček, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

Š t e f a n S l a v i č e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije je na seji dne 14.4.1983 obravnavala poročila o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino in sprejela naslednja stališča.

Informacija o nekaterih aktualnih vprašanjih ustvarjanja in razporejanja skupnih deviznih prilivov po 67. členu ter združevanja deviz po 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

1. Delegati podpiramo predloge in stališča Gospodarske zbornice Slovenije. Nujno potrebno je tudi vnaprej zagotoviti možnost združevanja deviz po 67. in 68. členu, ker bo v nasprotnem prišlo do resnih motenj v proizvodnih procesih v večjem številu organizacij združenega dela. Sedanje togo razlaganje nekaterih določil zakona o deviznem poslovanju, predvsem glede dinarske

protivrednosti s strani devizne inšpekcije, že ima za posledico skoraj popolno prekinitev združevanja po 67. in 68. členu in s tem prekinitev proizvodnih procesov v nekaterih organizacijah združenega dela.

2. Delegati menimo, da je treba vztrajati na povprečno 5o %-ni razpolagalni pravici z deviznimi prilivi organizacij združenega dela. Sedanje dodatno združevanje deviz organizacij združenega dela s področja agroživilstva, ki morajo združevati še 28 % deviz za potrebe proizvodnje umetnih gnojil in zaščitnih sredstev, postavlja te organizacije v težak in neenakopraven položaj z drugimi organizacijami združenega dela in hkrati onemogoča izpolnjevanje že sklenjenih samoupravnih sporazumov po 68. in 67. členu.

Poročilo o vplivu ukrepov ekonomske politike na materialni položaj izvoznih organizacij.

1. Delegati podpiramo ugotovitve poročila in menimo, da se morajo vsi ukrepi tekoče ekonomske politike, ki naj bi prispevali k povečevanju izvoza blaga in storitev ter deviznega priliva s konvertibilnega področja, takoj podrediti temu cilju, kar je opredeljeno v resoluciji za leto 1983.

To velja predvsem za ukrepe na področju politike cen, za instrumente spodbujanja izvoza, denarno-kreditno in naložbeno politiko omejevanja določenih izdatkov v letu 1983 in višini prispevkov.

2. Z vidika priliva ukrepov na položaj izvoznih organizacij v naši občini želimo opozoriti predvsem na dva problema, in sicer:

a) organizacije združenega dela, ki izvažajo ali izvajajo gradbena dela v tujini - Irak, Iran, Libija - postavljajo kot kritično plačevanje izvoza z nafto. Za nafto namreč kupci v Jugoslaviji niso in še vedno ne združujejo pravočasno deviz, tako da izvozniki ne dobijo pravočasno deviznih plačil oziroma gradbeniki le s težavo financirajo izvajanje investicijskih del v tujini, kar je že brez tega problema zahtevna naloga.

b) Organizacije združenega dela, zlasti tiste, ki se v zunanjetrgovinsko menjavo vključujejo šele v zadnjem letu, kot problematično izpostavljajo omejitve, ki jih zahteva zakon o začasni prepovedi razpolaganja z delom družbenih sredstev za izplačevanje določenih izdatkov. Sporne so zlasti dnevnice in potni stroški za potovanje v tujino. V začetni fazi uvajanja na tuja tržišča so namreč ti stroški praviloma večji kot pa rezultat v povečanju deleža izvoza v celotnem prihodku. To še zlasti velja za gradbene organizacije združenega dela, ki odpirajo nova gradbišča. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Albin Borko, področje gospodarstva, 34. okoliš, Slovenske Konjice.

A l b i n B o r k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je ob obravnavi poročila o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino sklenila, da Zbor združenega dela opozori na naslednje.

Organizacije združenega dela občine Slovenske Konjice so v letu 1982 po podatkih ICD izvozile svoje proizvode v vrednosti 1,596,786.ooo dinarjev oziroma 38,2oo.ooo dolarjev po vrednosti 41,8o din, kar pomeni porast za 15,8 % v primerjavi z letom 1981. Vrednost izvoza na konvertibilno področje se je povečalo za 3o,3 %, izvoz na klirinško pa se je zmanjšal za 29,4 %. Delež izvoza na konvertibilno področje je znašal v strukturi 85,1 %. Vrednost uvoza je znašala 617 milijonov 127.ooo dinarjev in se je v primerjavi z letom 1981 zmanjšala za 2,2 %. Pokritje uvoza z izvozom je bilo doseženo z indeksom 258,7. Izvoz na delavca v občini Slovenske Konjice v letu 1982 znaša povprečno 5.327 dolarjev. Izvoz na delavca v industriji je znašal povprečno 7.778 dolarjev.

Po posameznih delovnih organizacijah pa je dosežen naslednji povprečen izvoz na delavca: Komet 5636 dolarjev, Unior 9.794 dolarjev, LIP 5.339 dolarjev, Konus 5.747 dolarjev, Emont tozd ISO 1.771 dolarjev. Razmerje med izvozom in uvozom je znašalo 72,1 proti 27,29 v korist izvoza. Najugodnejša raz-

merja dosegajo predvsem delovne organizacije LIP, to je 92,1 % proti 7,9, Emone tozd Iskra 9o,6 proti 9,4 %, Unior 86,8 proti 13,2. Delovne organizacije, ki so v večji meri odvisne od uvoza surovin in reprodukcijskega materiala, pa so dosegle naslednja razmerja med izvozom in uvozom: Komet 55,8 proti 44,2 in Konus 5o,4 proti 49,6.

V letu 1983 bo gospodarstvo občine še okrepilo blagovno menjavo s tujino, in sicer se bo izvoz povečal v skladu z družbenimi usmeritvami v resoluciji o družbenoekonomskem razvoju v letu 1983. V prvem trimesečju 1983 je gospodarstvo v občini doseglo izvoz v višini 7,494.9o5 dolarjev na konvertibilno področje, kar je za 11 % več kot v enakem obdobju preteklega leta, zmanjšal pa se je izvoz na klirinško področje. V izvozna prizadevanja je vključeno celotno gospodarstvo občine. Dinamika doseganja letnega plana konvertibilnega izvoza je dosežena 22 %-no, kar pomeni rahlo zaostajanje za letno dinamiko. Kljub dobri realizaciji planskih nalog na področju zunanjetrgovinskega poslovanja v lanskem letu in visoko planiranim ciljem v letošnjem letu ter dobri realizaciji v prvem trimesečju letošnjega leta, pa se gospodarstvo v občini Slovenske Konjice srečuje z nekaterimi za nas nerešljivimi problemi, na katere želimo opozoriti, in sicer:

1. Nismo zadovoljni z gibanjem strukture uvoza. 93 % vsega uvoza tvori reprodukcijski material, oprema pa le okoli 7 %. To nam kaže na to, da se naša iztrošena oprema normalno ne obnavlja in vzdržuje, zato bo prej ali slej prišlo do težav v zagotavljanju potrebne kvalitete izdelkov, ogrožena pa bo še bolj naša konkurenčnost na svetovnem trgu.

2. Vprašanje sporazumevanja po 67., 68. in 69. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ni razčiščeno glede na novelo navedenega zakona, ker so pojmovanja po republikah in pokrajinah različna, prav tako pa tudi razlage. Zaradi tega je potrebno konkretno razčistiti in opredeliti tako imenovani mini devizni zakon in tehniko izvajanja tega zakona ter uskladiti stališča zakonodajalca, predvsem Gospodarske zbornice in SISEOT-a. To velja poleg novele zakona tudi za razjasnitev zgoraj navedenih členov. Te nejasnosti povzročajo gospodarstvu naše občine, katerega poslovanje se prepleta po celotni Jugoslaviji, velike težave, še zlasti pri sporazumevanju, kar ima za posledico tudi motnje v proizvodnji in uvedbo kazenskih postopkov zoper nekatere organizacije združenega dela. Poudariti je potrebno, da se pri naših oblikah sporazumevanja ni izvajala nobena kupoprodaja, ampak so se oblike sporazumevanja izvajale v cilju oskrbe predelovalne industrije.

3. V drugem polletju lanskega leta so nastale motnje v proizvodnji tudi zaradi nerednega plačevanja izvoznih nadomestil, na katere smo morali čakati več mesecev in na koncu prejeli brezobrestne menice, ki jih ni mogoče indosirati, niti uporabiti za poravnavo iz dolžniško upniških razmerij. Zato so se organizacije združenega dela morale dodatno zadolževati in najemati kredite ter zanje plačevati visoke obresti, ki so zmanjševale prepotrebno akumulacijo.

4. Zelo destimulativno je pri izvozu naše občine vplivalo neplačevanje blaga, izvoženega v Irak. Kljub temu, da je bilo blago na iranski strani plačano z akreditivom, je potrebno več mesecev čakati na pripadajoče prilive. Med tem časom je bilo praktično nemogoče zagotavljati normalni proizvodni ciklus, prišlo je do prekinitev v proizvodnem procesu, ker ni bilo mogoče nadomestiti uvoženo substanco v artiklih.

Kljub številnim urgencam na najodgovornejših mestih, tako na primer tudi v Zveznem izvršnem svetu in Narodni banki Jugoslavije, ni bil dan nikakršen koncept, kako se bodo pokrivali dolgovi niti zagotovilo, da bodo v bodoče taki posli devizno in dinarsko pokriti. Menimo, da tak način ovira sklepanje zunanjetrgovinskih aranžmajev in onemogoča dolgoročnost posla na perspektivnih trgih. Takšno obnašanje bank in pristojnih organov ne zagotavlja pravne varnosti pri sklepanju poslov s to neuvrščeno državo, zato predlagamo, da se situacija razčisti.

V zvezi z navedeno problematiko, ki vsakodnevno zadeva poslovanje organizacij združenega dela v občini, predlagamo:

da se čimprej razčisti vprašanje izvajanja in enotnega pojmovanja zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino ter njegova novela predvsem na področju sporazumevanja;

da se takoj razčistijo in rešijo vprašanja izplačevanja izvoznih nadomestil ter zagotovi pravočasno izplačilo izvoznih nadomestil v takšni obliki, ki zagotavlja poravnavo dolžniško-upniških razmerij;

da se barter posli, ki so jih naše banke sklenile z Iranom, razčistijo, tako da se predloži združenemu delu koncept plačil, kar bi naj bila osnova za dolgoročno sklepanje poslov na tem trgu;

pogoj za uspešno zunanjetrgovinsko menjavo je tudi boljša likvidnost naših bank, ker je nevzdržno tako dolgo čakanje za plačila v zunanjetrgovinskem prometu, predvsem pa za plačila za uvoz nujno potrebnega reprodukcijskega materiala.

In zadnje. Zahtevamo pravno varnost in spoštovanje vseh obstoječih predpisov, dogovorov, sporazumov in resolucij od vseh subjektov na tem področju.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Vlado Krivanek, področje gospodarstva, 41. okoliš, Maribor-Tabor.

V l a d o K r i v a n e k : Tovarišice in tovariši delegati! V skupini delegatov občine Maribor-Tabor smo skušali temeljito obdelati gradivo, ki smo ga dobili v zvezi s 3. točko dnevnega reda, to je izvajanje nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, gradivo pa smo obdelali tudi na skupnem sestanku delegatov vseh ostalih mariborskih občin in skupine delegatov mesta Maribor.

V precej obširni razpravi smo izoblikovali nekaj točk, ki bi po našem mnenju prispevale k izboljšanju ali pa odpravi problemov v tistem delu gospodarstva, ki se ukvarja z izvozom blaga in storitev.

Včeraj smo pozorno poslušali uvodno poročilo predsednika Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino tovariša Slokarja in ugotovili, da se pogledi in stališča, ki jih je dal o poročilu, skoraj v celoti ujemajo s stališči naše skupine, zato bi naš prispevek oddal v pisni obliki, da se ne bi preveč ponavljali.

Vendar pa bi rad prenesel želje naših delegatov, da naj se tako Izvršni svet Skupščine SR Slovenije kot tudi Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino tudi v prihodnje uspešno upirajo zlasti tistim tendencam, ki so že nekaj časa prisotne glede centralizacije razdeljevanja deviz po nameščenih kapacitetah,kar je seveda na splošno znano. V Mariboru menimo, da kolikor bi se to začelo in se vkomponiralo v našo ekonomsko politiko v odnosih s tujino, bi to lahko pomenilo hud udarec. Kolikor bi s tem nadaljevali, bi po mnenju naših delegatov izničili vse napore, ki smo jih v preteklosti vložili v povečevanje izvoza blaga in storitev.

Menimo tudi, da bi vendarle kazalo vložiti nekaj več naporov tudi s strani Slovenije, da bi odpravili zamujanje pri izplačevanju izvoznih stimulacij. V pogostih primerih to zamujanje znaša tudi nekaj mesecev ali pa celo pol leta. Izpad te izvozne stimulacije predstavlja za delovne kolektive, ki izvažajo, hud materialni udarec, ker si v tem času morajo sredstva izposojati v bankah, za kar pa morajo plačevati visoke obresti. Če že ni možnosti za pravočasno izplačevanje stimulacij, pa bi le kazalo uveljaviti idejo, da se vsaj vpelje instrument plačevanja zamudnih obresti za zamujena izplačila, in sicer natančno po taki obrestni meri, kot jo je treba plačevati v banki za najete kredite za premostitev izpada izvoznih stimulacij. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš Jože Sintič, predstavnik Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

J o ž e S i n t i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V organih in organizacijah Zveze sindikatov Slovenije smo predložena poročila o uresničevanju ekonomskih odnosov s tujino ocenili predvsem z vidika, v kolikšni meri so se delavci v združenem delu že uveljavili kot nosilci

samoupravnega odločanja na tem področju in kakšen je njihov družbenoekonomski položaj.

Ocenili smo, da so nekateri sprejeti administrativni ukrepi in odloki, kot na primer mini devizni zakon, predstavljali neposredni napad na samoupravljanje, saj je z eno potezo razveljavil vrsto samoupravnih sporazumov o poslovnem povezovanju združenega dela na področju ekonomskih odnosov s tujino. Pogosto menjanje režimov poslovanja s tujino je potekalo mimo vpliva in odločanja delavcev, čeprav je to neposredno vplivalo na slabšanje pogojev dela in poslovanja, slabšo ali neredno oskrbo s surovinami in reprodukcijskim materialom,na motnje v proizvodnji ter na poslabšanje delovnih pogojev in končno na nižji dohodek ali celo poslovanje z izgubami.

Podobno je s tako imenovanimi enotnimi kriteriji in še bi lahko naštevali primere, ki potrjujejo, da delavec na področju ekonomskih odnosov s tujino še ni subjekt samoupravnega odločanja. To pa se ne dogajal le v razmerju delavec - država, temveč je premajhen vpliv delavcev prisoten tudi pri samoupravnem sporazumevanju med samimi organizacijami združenega dela. Skratka, nepoznani ali pogosto med letom spreminjajoči se pogoji gospodarjenja, pogosto neuspešno dogovarjanje in intervencionizem na področju ekonomskih odnosov s tujino so poslabšali družbenoekonomski položaj delavcev, ki uresničujejo prioritetne cilje družbeno gospodarske politike,to je povečevanje izvoza na konvertibilno področje.

Ob nekaterih še nerešenih temeljnih vprašanjih ekononskih odnosov s tujino, kot je na primer nejasnost glede samoupravnega sporazumevanja med proizvodnjo, delovno in dohodkovno povezanimi organizacijami združenega dela, razpolagalne pravice z ustvarjenimi deviznimi prilivi, nejasnega dohodkovnega položaja delavcev v izvoznih temeljnih organizacijah združenega dela, neizplačane stimulacije za preteklo leto, negotovi viri stimuliranja izvoza v letošnjem letu in podobno, seveda ob vsem tem ni mogoče zgolj s politično akcijo motivirati in mobilizirati delavcev za večji izvoz.

Zaradi takih ocen je Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije na svoji zadnji seji 14.4.1983 sprejel sklep, da se čimprej pripravijo samoupravni sporazumi o pridobivanju in razporejanju skupnih deviznih prihodkov dohodkovno povezanega združenega dela v skladu s sprejetimi spremembami zakona o deviznem poslovanju. Republiški svet je ugotovil, da bo pri sprejemanju teh samoupravnih sporazumov nujna tudi okrepljena politična aktivnost sindikalnih organizacij, od osnovnih organizacij Zveze sindikatov pa do sveta Zveze sindikatov Jugoslavije.

Tovariš Gerbec je govoril o pobudah Gospodarske zbornice na tem področju. Mislim, da je to dobro in bo zbornica imela glede tega tudi našo polno podporo.

Prav tako je Republiški svet od pristojnih organov v republiki in federaciji zahteval, da čimprej pripravijo mehanizme oziroma celovit inštrumentarij za uresničevanje 69. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino.

Zboru združenega dela predlagamo, da v svojih sklepih posebej izpostavi nujnost in neodložljivost samoupravnega sporazumevanja proizvodno, delovno in dohodkovno povezanih temeljnih organizacij za uresničevanje ekonomskih odnosov s tujino z jasno opredeljeno odgovornostjo nosilcev nalog na vseh ravneh.

Razpravljalci v sindikatu so v svojih razpravah opozorili, da delegatski sistem na področju ekonomskih odnosov s tujino ne deluje dovolj učinkovito in da so prekinjene vezi med delavci ter delegati organizacij združenega dela in SISEOT oziroma ISJEOT. Zahtevali so izboljšanje delegatskega sistema ter večje politično angažiranje sindikalnih organizacij pri uveljavljanju vpliva delavcev na odločanje v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino. Pri tem so izrazili pomisleke o ustreznosti sedanje organiziranosti samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino po dejavnosti ter predlagali organiziranost po dejanskih proizvodnih, delovnih in dohodkovnih oziroma deviznih tokovih.

Razprava je pokazala, da razlog za sedanje začasne, pogosto neučinkovite in nasprotujoče si administrativne ukrepe na področju ekonomskih odnosov s tujino ni le v odsotnosti samoupravnega sporazumevanja, marveč je tudi posledica neizdelane izvozne strategije. Tako izvažamo surovine, ki jih potrebuje domača industrija, nato te iste surovine ponovno uvažamo in na ta način zapravljamo lep delež družbenega proizvoda.

Razpravljalci so zahtevali takojšnje uveljavljanje izvozne strategije ter postopno selektivnost izvoza s tem, da v bodoče izvažamo proizvode in storitve višje delovne sestavljivosti in največjih komparativnih prednosti. Pri tem morajo prevladati ekonomski motivi za izvoz, izvozna usmeritev pa mora izhajati iz dolgoročne razvojne strategije, kot je to nakazano v separatu komisije zveznih družbenih svetov o ekonomskih odnosih s tujino.

Delavci so nejevoljni glede vse pogostejšega administriranja na področju ekonomskih odnosov s tujino in ukrepov tekoče gospodarske politike, ki poslabšujejo njihov družbenoekonomski položaj. Ugotavljajo, da se je administrativna metoda tudi pri tem pokazala kot neučinkovita in terjajo, da administrativno prisilo zamenja ekonomska prisila.

Republiški svet Zveze sindikatov je ocenil, da pri sedanjem dogovarjanju o razpolaganju z devizami ne gre le za strokovna vprašanja, marveč tudi za poizkus, da se ohrani oblast nad devizami in njihovim distribuiranjem. Prav tako pa je sprejel jasen sklep, da bomo v Zvezi sindikatov nasprotovali vsem ukrepom tekoče gospodarske politike, ki bi tudi v prihodnje poslabševali družbenoekonomski položaj delavca. Delavci tudi niso zadovoljni z uresničevanjem dogovorjene gospodarske politike in zahtevajo odgovor, kdo je uvoznik opreme, s katero smo praktično v globalu že uresničili planirani uvoz opreme za letošnje leto, pod kakšnimi pogoji jo je kdo uvozil in kakšne izvozne učinke ta uvožena oprema daje oziroma bo dajala.

Stimulacije za pospeševanje izvoza so le kratkoročna spodbuda izvozu, pogoj za večji izvoz pa so urejeni celotni pogoji gospodarjenja in trajna ekonomska motivacija. Tudi pri izplačevanju stimulacij ne ravnamo dosledno, na kar je bilo v razpravi tudi opozorjeno. Mnoge organizacije združenega dela prejemajo izvozne stimulacije v obliki menic, za katere se kasneje izkaže, da nimajo kritja in postanejo eden izmed dodatnih virov nelikvidnosti organizacij združenega dela. Toda dokler stimulacije obstajajo, jih je potrebno zagotavljati in izplačevati.

Delavci s področja turizma opozarjajo, da bo neustrezno vrednotenje izvoza storitev, ukinitev dinarja deviznega porekla, uvedba turističnih čekov in podobno, viplivalo na zmanjšanje deviznega priliva od turizma in v celoti na poslabšanje ekonomskega položaja turističnih organizacij. Podobne pripombe glede vrednotenja izvoznih storitev in priznavanje izvoznih stimulacij imajo tudi ladjedelničarji iz Izole, slišali pa smo jih danes tudi s strani gradbincev in podobno.

Naši člani so postavili zahtevo po ponovni proučitvi in uveljavitvi proste carinske cone, ki bi bistveno prispevala h kvalitetnejši vključitvi v mednarodno delitev dela. Opozorili so, da prizadevanja za večji izvoz terjajo tudi številnejša potovanja v tujino, kar pa organizacijam združenega dela z zakonskim omejevanjem tovrstnih stroškov močno zmanjšujemo. To je še dokaz več, kakšne so posledice pretiranega predpisovanja.

Če povzamem razprave v Zvezi sindikatov Slovenije o uresničevanju ekonomskih odnosov s tujino, so te pokazale, da z nepoznanimi ali pogosto s spreminjajočimi pogoji gospodarjenja, s kratkoročnimi in pogosto nasprotujočimi si ukrepi tekoče ekonomske politike, brez jasne izvozne strategije, brez učinkovitejšega delovanja delegatskega sistema, brez enakopravnejšega dohodkovnega položaja izvoznikov, brez doslednega vrednotenja vseh izvoznih rezerv ter brez samoupravnega sporazumevanja dohodkovno povezanega združenega dela, na področju ekonomskih odnosov s tujino ne bomo uresničili zastavljenih ciljev. Hvala lepa.

Predsednik Martin Milenar: Hvala! Besedo ima tovariš Saša Lenarčič, podjetje gospodarstva, ..., Koper, Postojna.

S a š a L e n a r č i č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela, gospodarsko področje s sedežem v Postojni je obravnavala poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

V načelni razpravi, pri kateri so sodelovali tudi predstavniki medobčinske gospodarske zbornice, izvršnega sveta in predstavniki večjih organizacij združenega dela, se je strinjala s poročilom o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino kakor tudi z drugimi informacijami, ki smo jih prejeli kot gradivo.

Da ne bi ponavljal besed, ki so jih izrekli govorniki pred menoj, naj povem le, da smo imeli med drugim tudi mi pripombe k neskladju v smislu omejevanja izplačevanja dnevnic, kar je pomembno za našo dejavnost v tovornem prometu. Na zmanjšanje izvoznih učinkov vplivajo tudi kompliciran postopki pri uveljavljanju izvoznih stimulacij. Navodila, ki jih prejemajo strokovne službe v organizacijah združenega dela za uveljavljanje izvoznih stimulacij so nejasna in nepopolna ter povzročajo precej težav in ne motivirajo organizacij združenega dela za izpeljavo zahtevkov.

Menimo, da bi takim drobnim vprašanjem morali posvečati veliko več pozornosti in učinkoviteje prispevati k odpravljanju pomanjkljivosti. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Ivanka Cetina,področje gospodarstva, 23. okoliš, Postojna.

I v a n k a C e t i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Postojna je na svoji 14. seji obravnavala gospodarske razmere v občini s posebnim poudarkom na izvoznih prizadevanjih ter zavzela stališče, da s tem seznani Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije.

Ker je poročilo širše in je precej pripomb enakih, kot so jih že podali delegati pred menoj, bom poročilo dala v pisni obliki, ustno pa bom podala le nekaj glavnih poudarkov.

Cene na svetovnih trgih so padle za 2o do 4o %, kljub temu pa so izvozniki dosegli planirane izvozne rezultate, kar je od njih terjalo povečanje fizičnega obsega izvoza tudi do 5o %. Izvozniki so bili v letu 1982 zaradi vseh sprejetih ukrepov v kritičnem ekonomskem položaju, zato terjajo izenačitev ekonomskega položaja z uvoznimi proizvajalci za domači trg oziroma klirinško področje, realnejši tečaj dinarja, obsežnejše razpolaganje z devizami in samoupravno združevanje le-teh za povečanje izvoza, ustreznejšo ureditev izvoznih stimulacij, ustreznejše kreditiranje priprave blaga za izvoz in kreditiranje konvertibilnega izvoza.

Devalvacija dinarja in drseči tečaj pozitivno vplivata na izvoz, še vedno pa niso urejene stimulacije, saj so izvozniki v lanskem letu prejemali lete po 18o dneh. Ob visoki inflaciji in obrestnih merah stimulacije izgubljajo svoj namen, postavlja pa se vprašanje, ali naj bo pogoj za prejem izvoznih stimulacij dejansko opravljeni izvoz in priliv od izvoza ali pa poraba deviznih sredstev, kot določa zakon.

Urediti pa bi morali tudi nepravilnosti pri stimuliranju izvoza izdelkov različne stopnje obdelave. Izvozniki ne ustvarjajo dovolj akumulacije, da bi si sami zagotavljali trajna obratna sredstva, zato so prisiljeni najemati kredite za pripravo proizvodnje za izvoz ter za zaloge za izvoz do 9o dni.

Menimo, da je pri tem preveč administriranja, saj ozd proizvaja marsikdaj na zalogo za neznanega kupca, tako da je ob prijavi izvoza ta hkrati že opravljen. Edini realni kriterij bi moral biti dejansko realiziran izvoz.

Druga pomanjkljivost je ta, da ima le malokatera proizvodnja ciklus le 9o dni. Ta čas je dejansko veliko daljši, povprečno pol leta, ker se mnogokrat surovine nabavljajo sezonsko za celo leto naprej. Take zaloge surovin niso selektivno kreditirane, čeprav bodo v končni fazi prodane na konvertibilni trg.

Prilivi, ki prispejo iz tujine na devizne račune temeljnih bank, se tam marsikdaj zadržujejo zaradi devizne nelikvidnosti bank, izvoznik pa mora nositi breme nelikvidnosti.

V letu 1982 pa se je pojavil tudi problem izvoza v Iran, kar so naši delegati v prejšnji obravnavi že poudarili. Plačuje ga Narodna banka iz naslova deviz, ki so namenjene za uvoz nafte. Narodna banka kljub izdanim garancijam še ni plačala tega izvoza in tako znaša terjatev Perutninskega kombinata Pivka, ki izvaža v Iran meso piščancev, že 3,6oo.ooo dolarjev, kar je več kot polovica njegovega izvoza.

Izvozniki opozarjajo, da bi morali izvoznim ozd zagotoviti vsaj povprečni osebni dohodek ne glede na omejitve, zagotoviti normalna plačila izvoza v Iran, ugodnejšo cenovno politiko surovin in energije za proizvodnjo za izvoz ter uvoz nujno potrebne opreme za proizvodnjo za izvoz brez dolgotrajnega iskanja mnogih soglasij. Hvala lepa!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! S tem je lista prijavljenih razpravljalcev izčrpana. Sprašujem predstavnika Izvršnega sveta in ostale, če žele razpravljati? (Ne želijo.)

Zaključujem razpravo in predlagam, da se delovna skupina sestane in na osnovi te razprave pripravi poročilo k tej točki dnevnega reda. Prosim predstavnike Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice in SISEOT-a, da se pridružijo skupini delegatov. Odrejam odmor do 11.3o ure.

(Seja zbora je bila prekinjena ob lo.55 uri in se je nadaljevala ob 11.35 uri.)

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati! Nadaljujemo z delom.

Seji se je pridružil še tovariš Stojan Bizjak, gospodarsko področje, 18. okoliš, Tolmin, tako da je danes na seji zbora navzočih 116 delegatov.

Prehajamo na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami.

K tej točki so vodje skupin delegatov prejeli informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji z vidika omejitvenih ukrepov,ki jo je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in informacijo o obmejnem gospodarskem sodelovanju, ki jo je predložila Gospodarska zbornica Slovenije. Prav tako so vodje skupin prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije k informaciji Gospodarske zbornice Slovenije in osnutek ugotovitev in stališč, ki je bil pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav o informacijah. Danes ste prejeli tudi predlog ugotovitev in stališč, ki so dopolnjena na podlagi kasnejših razprav o tem aktu. Prejeli ste tudi stališča in mnenja Komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL Slovenije.

Uvodno besedo k tej točki dnevnega reda smo poslušali včeraj. Obveščam vas, da je gradivo, ki ga obravnavamo, zaupne narave, zato prosim, da se ravnate v skladu s 23. členom pravilnika o ravnanju z gradivi zaupne narave.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Jože Stanonik, področje gospodarstva, 13. okoliš, Škofja Loka.

J o ž e S t a n o n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina za področje gospodarstva,13. okoliš, Skupščine občine Škofja Loka je na seji skupine 15.4.1983 obravnavala gradivo za današnjo sejo in s posebno pozornostjo informacijo o obmejnem sodelovanju s sosednjimi državami in pokrajinami ter o položaju slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji z vidika omejitvenih ukrepov.

Kljub temu, da ima gradivo prizvok večjega interesa za obmejne občine, menimo, da je problematika vezana na ves naš nacionalni prostor z vidika ekonomskega in družbenega sodelovanja. Smo tudi ena od slovenskih občin, ki je v preteklem času pomagala graditi mostove prijateljstva s sosednjimi narodi, zlasti pa z našimi rojaki onstran meja. Zato nam nikoli ni bilo vseeno, kako smo z njimi resnično povezani kot ljudje istega naroda in istih družbenoekonomskih interesov. Stkali smo mnoge vezi, ki so zbliževale, ki so vlivale pogum v vsakodnevni boj za lepšo prihodnost. To so vezi, ki odpirajo tudi možnosti trajnega ekonomskega sodelovanja in krepitve gospodarske moči sodelujočih.

Omejevani z ukrepi glede razpolaganja z deviznimi sredstvi v odvisnosti od ustvarjenega izvoza smo hoteli doseči še trajnejše sodelovanje in povečanje izvoza blaga in storitev kot edino alternativo za gospodarsko krepitev. Tudi gradivo navaja nekaj rezultatov v tej smeri in nekatere nove, šele začete akcije.

V veliko oporo so bili sporazumi med Jugoslavijo in našimi sosednjimi državami. Le-ti celotno jugoslovansko skupnost jasno zadolžujejo, saj smo dolga leta zahtevali, predlagali in prepričevali naše sosede, dokler niso bili sporazumi doseženi. Z vso resnostjo in odgovornostjo se danes sprašujemo, zakaj ukrepi, ki so v tako kratkem času izničili dolgoletne napore in naše nacionalne obveznosti pred vsem svetom. Postavljali smo se z najbolj odprto mejo v Evropi; danes so na tej meji kolone čakajočih, ki jih naši ukrepi vedno bolj prepričujejo, kam naj ne gredo. Danes lahko trdimo, da so ukrepi povzročili dolgoročne posledice in nam bodo v najbolj kruti obliki vračali obresti. Z zdravim razumom ni mogoče dojeti, da sprejemamo omejitve, ki bodo škodovale obema stranema, najbolj pa nam samim in našim rojakom onkraj meja.

Matična domovina se to pot kaže mačehovska do že doseženega pozitivnega v medsebojnem sodelovanju in temu se lahko reče politična škoda z dolgoletnimi posledicami, ki se že kaže v povračilnih ukrepih, ki so tudi v gradivu nakazani. Vprašamo se, ali bodo tisti Slovenci onstran meja, ki so izgubili delo - ocenjuje se, da je teh okoli looo - navdušeno pozdravljali naše ukrepe in nas razumeli v gospodarskih težavah? Tudi tiste organizacije ne, ki ne dobijo prevozniških storitev, ki se jim zapira trg za njihovo ponudbo, ki ne dobijo gostov za letovanja in podobno. Carinske predpise, ki so jasno dovoljevali ali omejevali, smo imeli že do sedaj. Hiteli smo sprejemati nove, ki vsi le omejujejo celo pri tej mizerni kavi. Ali morda ni pogojeno stalno padanje naše produktivnosti tudi s tem, ker v tej nemoči iščemo poti, po katerih bi zaobšli omejitve, da bi se oskrbeli vsaj s tistim, česar nam naš trg ne nudi. Zato hranimo doma devizna sredstva, da bi bila pri roki ali skrita morebitnim novim ukrepom.

Izvršni svet, Gospodarsko zbornico in organe, ki so prispevali k informaciji in predlagali zaključke, podpiramo v njihovih prizadevanjih, da se nastali položaj takoj oceni in podvzamejo sanacijski ukrepi za izboljšanje ekonomskih in političnih razmer v odnosih do sosedov.

Skupina je tudi mnenja, da je spremembo ukrepov treba sprejeti do začetka turistične sezone, sicer nam bodo pričakovani rezultati pokazali zadetek izven cilja. Dosledno pa naj se izvajajo že prej sprejeti carinski predpisi, ki bodo ostri za kršitelje in tudi dostopne prepovedi potovanj čez mejo, če seveda nastopajo kot kršitelji. Naša nemorala na mejnih prehodih, na železniških postajah, v tržaških in goriških trgovinah in tako dalje je stvar naše kulture in družbene zavesti in ni pravično, da zaradi tihotapcev, po večini iz notranjosti, izničimo dosežene sporazume in dobrososedsko sodelovanje.

Podpiramo tudi pobude za odpravo pologa in za zaostritev discipline pri prehajanju meje, kar pa ne bi smelo biti ovira za odprtost in tekoči prehod meje. Menim, da je tudi dr. Vratuša jasno opozoril, da je naša alternativa edino v odprtem sodelovanju na enakopravnih osnovah. Temu naj prisluhne tudi Zvezni izvršni svet in ustrezno postavi ukrepe v življenjske okvire. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš Stanislav Kristan, področje gospodarstva, 22. okoliš, Sežana.

S t a n i s l a v K r i s t a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati gospodarskega področja, 22. okoliš, smo obravnavali informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi deželami in pokrajinami. Imeli smo za potrebno, da kot delegati z območja, ki so ga ukrepi Zveznega izvršnega sveta verjetno najbolj prizadeli, sodelujemo v razpravi s ciljem, da bi naše izvajanje pozitivno prispevalo v nadaljnjemu odločanju, da ne bi spet zašli v administrativne ukrepe, ki povzročajo dvojno škodo: politično in gospodarsko.

Strinjamo se s predlogom slovenskega Izvršnega sveta in vsebino pisma Republiške konference SZDL Slovenije, vendar menimo, da so postavljeni premalo odločno. Iz vseh teh kupov napisanih pripomb, zahtev, stališč in tako dalje se občanom poraja misel, da v bistvu prepričujemo sami sebe, kar pomeni prav gotovo politično škodo. Odprta meja ima politične in ekonomske razsežnosti, ob katerih pa pozabljamo tudi na človeške, ki jih nikoli ne bi smeli zanemariti. Te človeške razsežnosti, ki so se v našem prostoru spontano ob odprti meji poglabljale, smo z zapiranjem meje, z enosmernimi stiki začeli ohlajati. S povečanjem števila izhodov za lastnike prepustnic na 12 krat letno smo v bistvu popolnoma odpravili ekonomski učinek pologa ali, drugače rečeno, ni več gospodarskih razlogov za navedene omejitve. Sprašujemo se, kakšni so potem razlogi, da še vedno trmasto vztrajamo na pologu in omejitvi števila prehodov?

Zahtevamo, da se v stališča in ugotovitve Skupščine SR Slovenije vnese zahteva naše delegacije v Zboru republik in pokrajin ter delegatov v Zveznem zboru Skupščine SFRJ, da odločno zahtevajo spremembo ukrepov v skladu s stališči Skupščine SR Slovenije, ker za odprto mejo ne morejo obstajati alternative. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovariš Bruno Giachin. 21. okoliš. Piran.

B r u n o G i a c h i n (govori v italijanščini): Obmejno gospodarsko sodelovanje z Italijo je napravilo zlasti v zadnjih letih velik korak naprej. Postalo je pravo in resnično okno Jugoslavije v EGS. Izvažamo v glavnem končne izdelke, ki bi jih sicer težko izvozili na trg EGS zaradi carin, prelevmanov in drugih ovir, uvažamo pa reprodukcijske materiale, ki so kritični za oskrbo naše industrije. Poslovanje je zelo učinkovito, ker dosegamo ugodnejše cene kot pri rednem izvozu, saj se učinki bonitet porazdeljujejo med našim izvoznikom in italijanskim partnerjem.

Obmejno blagovno menjavo postopno usmerjamo v višje oblike gospodarskega sodelovanja z dolgoročnimi kooperacijami in sovlaganji. Sklenjene so že številne kooperacijske in sovlagateljske pogodbe, ki se zaenkrat omejujejo na sodelovanje naših delovnih organizacij s partnerji onstran meje in so zlasti pomembne za ekonomsko krepitev naše manjšine onstran meja. S tako usmeritvijo je treba nadaljevati, zadržati in razvijati je potrebno obstoječe oblike, višje oblike gospodarskega sodelovanja pa širiti tudi na skupna vlaganja onstran meje in komplementarnost obmejnih območij bogatiti tudi z izmenjavo tehnologije, s skupnim nastopanjem na tretjih tržiščih, s koriščenjem specifičnih resursov itd, v skladu z intencijami in pobudami, ki so vsebovane tudi v gospodarskem delu osimskih sporazumov.

Kar zadeva skokovito naraščanje obmejne blagovne menjave - promet se v zadnjih letih iz leta v leto podvojuje - kaže poudariti, da ga ne smemo pripisovati zgolj kompenzacijskemu značaju tega prometa v razmerju 1 : 1, kajti izvozniki odstopajo 2o % svojih uvoznih pravic za nujen prioriteten interventen uvoz, kot so zdravila, energetika itd., nadaljnjih 3o % pravic pa združujejo na dohodkovni osnovi z delovnimi organizacijami, ki nujno potrebujejo uvozne reprodukcijske materiale, predvsem za proizvodnjo, ki gre nato v redni izvoz. V končni fazi koristijo neposredni izvozniki za svoje potrebe le 5o % uvoznih pravic. Razloge skokovitega naraščanja obmejne menjave moramo torej iskati tudi v že omenjenih bonitetah na drugi strani, to je pri uvozu v EGS, dalje v vedno večjem interesu gospodarstva iz drugih republik in AP za vključevanje v menjavo po obmejnih sporazumih in končno v vedno večjem povezovanju proizvodnje z delovnimi organizacijami, ki so pooblaščene za obmejno menjavo. Pretežen del te menjave, ki jo sedaj opravljajo te delovne

organizacije, je v bistvu komisijsko posredovanje prometa za potrebe industrije, predvsem tiste, ki je izvozno usmerjena. Tako je obmejna gospodarska menjava že popolnoma izgubila svoj prvotni značaj: iskanje konjunkturnega uvoza raznega potrošniškega blaga kot kompenzacijo za izvoz živine, mesa in drugih kmetijskih pridelkov.

Glede na obseg, ki ga je zavzelo obmejno gospodarsko sodelovanje z Italijo, lahko trdimo, da njegova koristnost ni več obmejna, temveč splošno jugoslovanska. Jugoslavija bi si morala prizadevati, da pride do takih sporazumov z vsemi našimi sosedi in se tako odprejo okna in zavese v pregradah, ki jih posamezne ekonomske grupacije in države zoperstavljajo pretoku blaga, zlasti našemu izvozu. To bi vplivalo tudi na izboljšanje odnosov z vsemi našimi sosedi, zlasti ob meji, kot je to dokazal primer z Italijo. Namesto da bi rušili in utesnjevali to, kar se je izkazalo za uspešno in pozitivno, češ da gre za nekakšen privilegij nekoga, delujmo raje v smeri sklepanja podobnih sporazumov o obmejnem gospodarskem sodelovanju tudi z drugimi državami in v smeri čimvečjega vključevanja gospodarstva vseh republik in AP v koriščenje ugodnosti, ki jih ti sporazumi nudijo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Milan Šamec, predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije.

M i l a n Š a m e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V zborničnem sistemu smo poglobljeno razpravljali o obmejnem gospodarskem sodelovanju in sodelovanju s sosedi tako na zborničnih organih, na medobčinskih obmejnih zbornicah in tudi širše z delegati, nazadnje pa na zborničnu skupščini pretekli teden. K poročilu, ki smo ga predložili, je bilo v razpravi, ki sem jo naknadno omenil, še nekaj dodatnih ugotovitev in predlogov za sklepe, ki bi jih rad posredoval.

Obmejno gospodarsko sodelovanje se je v preteklih letih predvsem s sosednjo Italijo dobro razvilo, viden pa je napredek tudi s sosednjo Madžarsko, čeprav je od podpisa sporazuma z Madžarsko preteklo šele 6 let, kar je, če upoštevamo, da tržaški in goriški sporazum veljata že 28 let, sorazmerno kratka doba. Tudi s sosednjo Avstrijo se to sodelovanje krepi, vendar pa bo, dokler ne sklenemo ustreznega širšega sporazuma, omejeno le na sejemske kompenzacije, ki pa jih ni mogoče v nedogled povečevati in bo to potrebno obogatiti z dodatnimi kompenzacijskimi in drugimi posli. Skupaj z gospodarskimi zbornicami v sosednjih državah, kjer bomo ustanovili v kratkem tudi nekatere mešane zbornice, iščemo nove oblike in možnosti za industrijske kooperacije, za skupna vlaganja v obmejnem prostoru, takšne, ki bi sodelovanju trajno zagotovile nove kakovost in podprle napore za večji pretok znanja in tehnologije v obeh smereh, ki bi utrle poti za proizvodno sodelovanje na obeh straneh meja in s tem izboljšale pogoje tudi za večji obseg medsebojne blagovne menjave in za večji obseg medsebojnih storitev.

Z vsemi sosedi, ki v SR Sloveniji mejijo na Jugoslavijo, imamo že nekaj proizvodnih oblik sodelovanja. Te so delno nastale na osnovi komplementarnosti ter primerjalnih prednosti, ki jih partnerja najdeta v skupnih projektih. Stroški transporta na primer, ki se zaradi krajših medsosedskih poti v menjavi proizvodov relativno zmanjšujejo, sorazmerno s splošno rastjo izdatkov za prevoze, tudi narekujejo večje proizvodno sodelovanje ob meji. Moramo pa upoštevati, da do premišljenih in gospodarsko utemeljenih projektov ne pridemo na mah ter da je zato potrebna določena daljša in trajna predpriprava, ki zahteva več časa tudi takrat, ko so splošni gospodarski pogoji in na primer cena kapitala bolj naklonjeni potrebnemu investiranju.

Često se ustavljamo ob vprašanju, ali je skupen obmejni prostor primerno povezan z globljim in širšim zaledjem in ali je preskrbovan s potrebno energijo pod običajnimi ekonomskimi pogoji. Ugotavljamo, da je obmejni prostor z vsemi tremi sosedi prav zaradi izrednega geografskega položaja zelo primeren za povečanje proizvodnega sodelovanja, da pa ga je treba, kot temu pravimo, še dodatno in posebej in postopoma valorizirati in posodabljati.

Energetska in prometna infrastruktura je tam, kjer jo je treba v celoti na novo graditi, res draga in so zato potrebna velika sredstva. Vendar se tam, kjer gre za doseganje večje propustnosti že obstoječe mreže, to da do-

seči postopoma z manjšimi sredstvi, z udeležbo več zainteresiranih strani. Tako menimo, da bomo morali prav sedaj, ko se v sodelovanju s sosedi zatika, skupaj ponovno pregledati stare projekte, na primer posodabljanje in povečanje propustnosti železniških prog z Avstrijo, Italijo in Madžarsko. Podobno je s cestnimi povezavami, z manjkajočimi navezavami na plinovod in tako dalje. Sosedje v Gorici na primer nameravajo povečati uporabnost goriškega letališča, to pa gotovo ne bo mogoče in gospodarno brez večjega pretoka blaga in večjega pretoka potnikov med drugim na primer na progi Beljak-Gorica. Nekaj podobnega je z obmejnimi letališči v Celovcu, Gradcu, Brniku, Mariboru, kjer ne gre le za železniške, temveč tudi za boljše cestne povezave in s tem večji pretok zainteresiranih turistov in potnikov in torej večji pretok oseb.

Za povečani turistični promet so prav tako kot mi zainteresirane tudi sosednje države, ki imajo trenutno boljše pogoje, vendar bi dodatna skupna turistična ponudba, na primer sosednjih avstrijskih, italijanskih in jugoslovanskih in morda tudi madžarskih dežel, koristila vsem trem oziroma štirim ponudnikom. Sodelovanje, ki se je v turizmu pričelo v tako imenovanem kvadrienalu, je zamrlo zato, ker smo ob dosedanji turistični konjunkturi vsi shajali tudi brez njega. Zamisel pa je bila dobra in je prav sedaj, ko je povpraševanje v celoti zmanjšano, posebej aktualna. Projekt tromeje, na primer, kjer bi se vključila poleg Jugoslavije še Avstrija in Italija, bi lahko bil konkreten najbližji primer skupnega sodelovanja v turizmu. Prav tako bi projekt Peca med Jugoslavijo in Avstrijo lahko predstavljal konkreten primer sovlaganja v ekonomsko upravičene turistične kapacitete, hkrati pa bi še bolj aktualiziral potrebo po odpiranju oziroma posodabljanju obmejnih prehodov za osebni promet, na primer Pavličevega sedla in Koprivne luže.

Severne in baltiške luke in linije pobirajo tovore že na črti Inssbrück-Salzburg-Budimpešta. Gornje jadranske luke in linije od Bakra do Benetk pa še sedaj niso uspele izdelati skupno ponudbo za tiste evropske dežele, ki gravitirajo in so zainteresirane za gornje jadranske luke, kar bi tudi prineslo večji pretok blaga skozi obmejni prostor.

Navedel sem le nekaj okvirnih vprašanj, pogojev in realnosti, ki jih je treba upoštevati pri programiranju hitrejšega in večjega razmaha tako imenovanih višjih oblik gospodarskega sodelovanja, o katerih vsi govorimo, predvsem proizvodnega sodelovanja. Brez upoštevanja teh realnosti nekateri novi projekti ob meji enostavno niso možni, ker nimajo za seboj potrebne količine pretoka blaga, prometa oseb in potrebne energije za zmerno ceno in tako dalje.

Tudi ugotovitev, da je bilo dosedanje gospodarsko sodelovanje usmerjeno predvsem na blagovne tokove, se kaže v drugačni luči, če izhajamo iz tega, da nekateri predhodni pogoji za tako imenovano valorizacijo in posodabljanje skupnega prostora, čeprav smo jih že zaznali in ugotovili, niso bili postopoma ustvarjani. To je seveda pomenilo osiromašenje oblik gospodarskega sodelovanja ob meji in narekovalo oziroma pogojevalo pretežno enostranski razvoj enostavne blagovne menjave.

Zato je tudi srednjeročni program za razvoj višjih oblik sodelovanja, ki ga v Sloveniji imamo in ga izvajamo - za letošnji del so na primer zagotovljena okvirna devizna sredstva, niso pa še zagotovljena dinarska sredstva - dokaj skromen in je pač odraz sedanjih ekonomskih pogojev. Gotovo pa je, da bi se brez tudi takšne in predvsem le blagovne obmejne menjave obmejno gospodarsko sodelovanje z našimi sosedi ne razvilo niti enostransko niti do takega obsega, kot se je predvsem s sosednjo Italijo, delno z Madžarsko in Avstrijo, enako kot se ni razvilo ali pa je zamrlo z ostalimi jugoslovanskimi sosedi.

Zato je osnovni predpogoj za vsako nadaljnje kakovostno in količinsko povečanje obmejnega gospodarskega sodelovanja to, da zadržimo vsaj sedanji obseg pretoka blaga in oseb ob meji. To pa bo mogoče ustvariti le, če ne bomo poslabševali sedanjih pogojev prometa in poslovanja. Nekateri opozarjajo na povečanje v prvih treh mesecih letošnjega leta, pri čemer pa ne smemo pozabiti; prvič, da prvi trije meseci niso indikativni za letno povprečje; drugič, da je do povečanja privedel pritisk v zadnjih mesecih preteklega leta, ko smo si vsi prizadevali za vsakršno povečanje izvoza in tretjič, tudi zamujanje v določanju pogojev poslovanja za letošnje leto, kar je privedlo do neobičajnega pritiska na možnosti v okviru obmejne menjave v preteklih mesecih.

V celoti pa je treba za letošnje leto pričakovati umirjenejšo rast obmejne blagovne menjave, ker so z dogovorjenimi oblikami in obsegom obveznega in usmerjenega zbiranja in usmerjanja že polovice te blagovne menjave pogoji že močno zaostreni. Koristnost obmejne blagovne menjave in gospodarskega sodelovanja v celoti je dobro ocenil tudi Zvezni sekretariat za zunanjo trgovino v zadnji informaciji z dne 4. aprila, ki bo, upajmo, predložena tudi Zvezni skupščini, pri čemer posebej omenja ugodnejšo izvozno in uvozno strukturo blaga, kot jo dosegamo sicer v redni menjavi, popolno pokrivanje uvoza z izvozom ter povečanje obsega in vrst blaga, ki se skozi obmejno menjavo izvaža v Evropsko gospodarsko skupnost. K temu je dodati morda še to, da gre za povečanje konvertibilnega izvoza in torej za dodaten izvoz, ki ga ne bo, če se bodo pogoji poslovanja poslabšali.

Prav tako je treba povedati, da ne gre le za enostavno povečanje, temveč za tako imenovano globinsko povečanje in vključevanje v izvoz, kajti skozi obmejno gospodarsko sodelovanje so se vključile in se tekoče vključujejo vedno nove temeljne organizacije združenega dela, ki do sedaj sploh niso izvažale. Sedaj jih je, kot smo včeraj slišali, že prek 800 iz vseh republik in obeh pokrajin. Za našo samoupravno prakso in za delegate pa bo predvsem zanimiv in značilen podatek, da so se temeljne organizacije združenega dela prek delegatov v okviru interesnih skupnosti za obmejno gospodarsko sodelovanje in v Samoupravni interesni skupnosti za ekonomske odnose s tujino brez administriranja in brez prisile same dogovorile za združevanje deviz, za dodatno usmerjeno in obvezno združevanje deviz za določen potreben kvaliteten uvoz, za poslovanje prek mašenih podjetij in podjetij s statusom mešanih podjetij, kar pomeni gospodarsko krepitev manjšine, ki je vključena v dobrososedsko prakso sodelovanja s sosednjimi državami.

Nekateri menijo, da se je obmejno gospodarsko sodelovanje, predvsem blagovna menjava, močno razvilo zaradi večje razpolagalne pravice nad ustvarjenimi devizami in boljšega dohodkovnega rezultata. Tukaj si moramo naliti čistega vina. Nihče v gospodarstvu tega ne zanika. Nasprotno, poudarjajo, da je to tako, ker je gospodarstvo imelo na voljo dovolj časa, ker so bili znani in stabilni pogoji poslovanja. Večja razpolagalna pravica, več odločanja in večji dohodek so prav tisti pogoji, pobuda in stimulacija, ki lahko tudi sicer privedejo do splošnega povečanja izvoza v celoti.

Obmejna menjava pa je dokaz iz prakse, ki govori tudi o tem, da je to sodelovanje, kar zadeva izvoz, uspešna šola in dolgoročno zastavljena praksa.

Če na kratko strnem dodatne predloge in ugotovitve, bi rekel tole.

1. V okviru gospodarskega sodelovanja s sosedi, pri katerem bi morali izhajati iz skupnega jugoslovanskega programa - ki ga pa, čeprav je sodelovanje nezadovoljivo, še nimamo - je obmejno gospodarsko sodelovanje nepogrešljiva oblika, ki lahko odločilno pripomore k izboljšanju in povečanju sodelovanja s sosedi nasploh. Zato je nujno, da se izdela skupen program gospodarskega sodelovanja z vsemi sosedi Jugoslavije v celoti.

2. Da presežemo sedanje težave, ki ovirajo tudi obmejno gospodarsko sodelovanje, naj se izdela program za razvijanje obmejnega gospodarskega sodelovanja z vsemi jugoslovanskimi sosedi, to je predlagal tudi delegat iz Pirana.

3. Prav tako naj se takoj izdela tudi program ukrepov, ki jih je do konca leta potrebno izvajati in ki naj zamenjajo oziroma ukinejo depozit, kar je potrebno tudi zaradi negativnih gospodarskih učinkov depozita. Predlog takšnega programa naj ponudi tudi SR Slovenija.

4. Podpiramo predlog, da se osebni obmejni promet in torej pretok oseb po sporazumih takoj oprosti obveznosti depozita.

5. Za obmejno gospodarsko sodelovanje naj se zadržijo sedanji obseg in pogoji poslovanja, ker bi zaostrovanje pogojev povzročilo zmanjševanje izvoza na konvertibilno tržišče.

6. Sedanje samoupravno urejanje obmejnega gospodarskega sodelovanja je uspešno in že zagotavlja širši družbeno koristen način in obseg tega sodelo-

vanja. Zagotavlja pa tudi samoupravno dogovarjanje na jugoslovanski ravni. Pri sekcijah Zvezne gospodarske zbornice obstojajo in delujejo odbori za obmejno sodelovanje. V nekaterih sekcijah smo že uspešno razpravljali, recimo v sekciji za sodelovanje z Italijo o tem, kaj se je treba še dogovoriti in uskladiti. Dodatni predlogi za nekakšno prisiljeno dogovarjanje so nepotrebni. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovarišica Helena Konda, gospodarsko področje, Ljubljana Vič-Rudnik, 5. okoliš.

H e l e n a K o n d a : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Skupina delegatov za Zbor združenega dela, gospodarsko področje, 5. okoliš, s sedežem v občini Ljubljana Vič-Rudnik je ob obravnavi informacije Gospodarske zbornice Slovenije o obmejnem gospodarskem sodelovanju in informacije o obmejnem sodelovanju s sosednjimi državami in pokrajinami oblikovala naslednja stališča in pobude.

1. Povojna jugoslovanska politika odprtih meja in krepitve dobrososedskih odnosov na ekonomskem, političnem, kulturnem in ne nazadnje prijateljskem odnosu med pripadniki različnih narodnosti in tudi istih narodnosti, narodnostne manjšine na obeh straneh meja je bila grobo presekana z uvedbo oktobrskih ukrepov Zveznega izvršnega sveta. To pa ima ne zgolj politične ampak tudi že ekonomske negativne posledice (turizem). Delegati se zavzemamo za odpravo teh začasnih, linearnih in skrajno enostranskih ukrepov, ki naj se nadomestijo z ekonomskimi rešitvami, ki bodo dolgoročno opravičljive in ki ne bodo nasprotovale že sprejetim meddržavnim sporazumom in naši ustavni politiki odprte meja.

Delegati terjamo od Zveznega izvršnega sveta analizo rezultatov, ki so jih omenjeni ukrepi prinesli, prav tako pa pričakujemo rešitve, ki bodo bolj življenjske in ki ne bodo slabšale našega gospodarskega in političnega položaja v zaostrenih svetovnih pogojih poslovanja in v situaciji rapidnega padanja življenjskega standarda našega delavca in občana.

2. Obmejna informacija sicer daje soliden prikaz stanja, vendar pa bi delegati za bolj poglobljen vpogled na to področje potrebovali nekatere dodatne podatke. Delegati tudi menimo, da je struktura uvoza in izvoza premalo prikazana po kategorijah. Več pozornosti bi morali nameniti tudi višjim oblikam izvoza (znanje in tehnologije). Predvsem pa menimo, da bi morale strokovne službe in organi predložiti predloge za rešitev sedanjega stanja.

3. Informacija Gospodarske zbornice Slovenije že opozarja na nekatera odprta vprašanja pri nadaljnjem razvoju višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja. Kljub temu pa menimo, da moramo ponovno opozoriti na problem neugodnih kreditnih pogojev. Dejstvo je namreč, da so kreditni pogoji po spremembah in dopolnitvah samoupravnega sporazuma o temeljih plana bank, združenih v Ljubljanski banki - združeni banki, bistveno slabši od pogojev, ki jih lahko zagotavljajo partnerji onstran meje. Zaradi tega ni mogoče pričakovati, da bi naše organizacije združenega dela načrtovale investicije prek meja, čeprav se zavedamo, da so te investicije namenjene predvsem ekonomski krepitvi naših manjšin in preprečevanju razseljevanja.

4. Sedanji trgovinski tokovi v maloobmejnem prometu tečejo pri nas prek naših organizacij, onstran meja pa prek tujih firm. Stremeti bi morali za tem, da tudi prek meja poteka promet prek naših podjetij. S tem bi omogočili tem podjetjem večjo ekonomsko sposobnost, vzporedno s tem pa tudi uspešnejše vračilo kredita.

Končno menimo, da bi kazalo večje bonitete v obmejnem sodelovanju zagotoviti v primerih, ko nastopajo naše organizacije v obmejnem prometu na obeh straneh, manjše pa tedaj, ko onstran meje poteka promet prek tuje firme.

In še tole. Člani skupine si nismo znali odgovoriti na vprašanje, zakaj je informacija o obmejnem sodelovanju označena z zaupno, saj ne zajema podatkov, ki bi potrebovali tako zaupnost.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš Janko Brinšek, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J a n k o B r i n š e k : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Skupina delegatov 14. okoliša, Skupščine občine Radovljica, ki leži na obmejnem območju, je 15. aprila obravnavala predloženo gradivo in sprejela naslednje pripombe in stališča.

Delegati menijo, da je z uvedbo depozita za prehod čez mejo otežkočeno in zavrto sodelovanje s sosednjimi državami,zlasti pa sodelovanje s slovensko narodno skupnostjo v zamejstvu.

Pri tem menijo, da je treba proti osebam, ki jih pristojni organi odkrijejo pri tihotapljenju blaga čez državno mejo, ostreje ukrepati in poostriti kazensko politiko ter jim odvzeti potni list za določen čas.

V zvezi s poslovanjem naših organizacij združenega dela v tujini in pa v obmejnem pasu Avstrije in Italije delegati ugotavljajo, da so ta podjetja premalo oskrbljena z obratnimi sredstvi (primer je tovarna športnega orodja Elan) in bi za zboljšanje položaja predlagali naslednje.

1. Da poslovne banke z združevanjem sredstev zagotovijo sredstva predvsem za namene obratnih sredstev podjetij v obmejnem pasu.

2. Da bi morali biti pogoji kreditiranja vsaj taki, kot jih imajo druge države za podobne naložbe, tako da odplačilna doba ne bi bila krajša od desetih let, da bi bil večletni, na primer 5-letni moratorij in da bi za te kredite in naložbe bila najnižja možna obrestna mera.

3. Da je v sistemu SISEOT-a treba zagotoviti devizno pokritje za naložbe iz prejšnje točke vsaj o,8 % od deviznih prilivov.

In končno delegati tudi menijo, da je treba vloge organizacij združenega dela, ki se nanašajo na področje ekonomskih odnosov s tujino in zadevajo pospeševanje obmejnega gospodarskega sodelovanja, naslovljene na republiške in zvezne organe, reševati dosti bolj hitro in tekoče, v izogib nadaljnjim težavam na tem gospodarskem področju. Hvala!

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Besedo ima tovariš Martin Toplak, področje gospodarstva, 21. okoliš, Piran - Koper.

M a r t i n T o p l a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tokrat sem pooblaščen od vseh treh zborov Skupščine občine Koper, ki so na svoji seji 18. aprila 1983 obravnavali to zadevo in predložili ugotovitve in stališča v zvezi z obmejnim gospodarskim sodelovanjem.

Obmejno gospodarsko sodelovanje je bistveni sestavni del uresničevanja dobrososedskih odnosov ob meji ter prispeva h krepitvi slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu in italijanske narodnosti pri nas. Doseženi rezultati pričajo o razvitem obmejnem sodelovanju, kar je posledica politike odprte meje. Vendar v okviru blagovne menjave, uresničene na podlagi tržaškega in goriškega sporazuma, zaostajajo višje oblike gospodarskega sodelovanja ter je opaziti prenizek delež primorskega gospodarstva. Da bi se take oblike pospeševale, zbori Skupščine občine Koper predlagajo, da bančne ustanove proučijo pogoje kreditiranja višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja, poiščejo in zagotovijo možnosti za združevanje dinarskih sredstev za potrebe razvoja višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja ter poenostavijo in skrajšajo postopke za angažiranje kreditov v te namene.

Potrebno je zagotoviti združevanje 1 % deviznih sredstev v okviru SISEOT-a za potrebe obmejnega gospodarskega sodelovanja ter pristopiti k združevanju obmejnih delovnih organizacij, ki opravljajo maloobmejno gospodarsko menjavo za razvoj višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja. Devizne anuitete za kredite, ki so bili v preteklem obdobju dani za razvoj višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja, je potrebno uporabiti za nadaljnje naložbe ob meji. Ker vloga jugoslovanske izvozne banke, ki se v obmejno gospodarsko sodelovanje vključuje le kot nosilec plačilnega prometa

po tržaškem sporazumu, ni zadovoljiva, je potrebno zagotoviti, da se bo s svojimi kreditnimi potenciali vključila tudi v projekte višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja. Zato je to enotno potrebno reorganizirati v temeljno banko.

Interes organizacij združenega dela iz drugih republik in pokrajin za vključevanje v obmejno blagovno menjavo je v zadnjem času v velikem naraščanju. Naše organizacije združenega dela načelno takemu pristopu ne nasprotujejo, vendar menijo, da ni dopustno, da se pod nazivom maloobmejnega gospodarskega sodelovanja skušajo doseči tudi trenutne in kratkoročne bonitete, ki jih daje taka oblika sodelovanja.

Zbori Skupščine občine Koper poudarjajo, da razvijanje sodelovanja na obmejnem območju ni nikakršna nacionalna posebnost, marveč gre za uresničevanje splošne jugoslovanske zunanje politike, ki z odprto mejo skuša preseči negativne posledice, ko je državna meja slovenski narod razdelila v več držav. Polog, ki je skušal reševati vprašanje pretiranega odtekanja dinarskih in deviznih sredstev v tujino, ima veliko stranskih posledic, ki so v navzkrižju s pozitivnim prizadevanjem po krepitvi sodelovanja ob meji.

Med te posledice sodijo zlasti očitki na italijanski strani, da s to uredbo kršimo sporazum o maloobmejnem sodelovanju, postavljajo vprašanja o naši nadalnji zunanje politični usmeritvi, zmanjšujejo se prilivi z nasprotne strani in slabša se položaj naše manjšine. Zato morajo predlagane rešitve in usmeritve zagotoviti nadaljnje obojestransko koristno sodelovanje. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Jože Papež, področje obrti in podobnih dejavnosti, 2. okoliš, Ljubljana Šiška.

J o ž e P a p e ž : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje v Zbor združenega dela 2. okoliša s področja obrti in drugih podobnih dejavnosti ima naslednje predloge.

Delavci v obrti in drugih podobnih dejavnostih pri opravljanju svoje osnovne dejavnosti uporabljajo reprodukcijski material, ki ga je potrebno uvažati, pri vsakem prehodu meje pa morajo plačati depozit. Menijo, da to ni pravilno. Delavci v obrti in drugih podobnih dejavnostih ravno tako prispevajo k pokrivanju zunanjetrgovinske bilance, zlasti še tisti, ki neposredno kooperirajo z organizacijo združenega dela in sodelujejo pri izvozu. Predlagajo, da bi bili ti obrtniki oproščeni plačila depozita.

Skupina delegatov meni, da je določba 4. točke drugega odstavka odloka o pogojih, po katerih smejo fizične osebe uvažati,prinašati in prejemati določene predmete iz tujine, nesprejemljiva. Določa namreč, da delovni ljudje, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom in s sredstvi, ki so lastnina občanov, smejo za neposredno opravljanje za dovoljeno dejavnost uvažati stroje, aparate, naprave, orodje in drugo opremo ter nadomestne dele, če niso bili proizvedeni lo let pred dnem uvoza. Delegati predlagamo, da bi bilo potrebno omejitev lo let črtati iz odloka. Hvala lepa.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Marko Valentinčič, področje gospodarstva, 17. okoliš, Nova Gorica.

M a r k o V a l e n t i n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Informaciji o obmejnem sodelovanju in obmejnem gospodarskem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami smo obravnavali na skupni seji vseh treh zborov Skupščine občine Nova Gorica, na razširjeni konferenci delegacije za zbora Skupščine SR Slovenije, ki so ji prisostvovali člani komisij družbenopolitičnih organizacij in predstavniki večjih delovnih organizacij občine ter predstavniki republiških organov in na sestanku skupine delegatov Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije.

V obširni razpravi so se izoblikovala stališča in ugotovitve, ki v bistvu podpirajo nakazane predloge, vendar želimo še naprej opozoriti na nekatera dejstva.

Delegati smo septembra lani dali v republiški Skupščini pripombe k poročilu o mednarodnem sodelovanju in izvajanju skupno dgovorjene zunanje politike Jugoslavije. Opozorili smo na prepočasno uresničevanje osimskih sporazumov in poudarili, da obstaja še vrsta nerešenih vprašanj v zvezi z uresničevanjem dogovorjenih projektov, pomembnih tako za obmejne občine kot tudi za širše področje Jugoslavije. Poudarili smo, da je za razvoj obmejnega gospodarskega sodelovanja treba dati le-temu drugačen status. Za pospeševanje maloobmejnega prometa in s tem dotoka deviz smo predlagali ukinitev prometnega davka za devizne nakupe tujcev, odpiranje konsignacijskih trgovin in pospeševanje ustanavljanja lastnih in mešanih podjetij v Italiji. Zato se nikakor ne moremo sprijazniti z depozitom kot administrativnim ukrepom, ki je sledil niti mesec dni po razpravah o podružbljanju zunanje politike Jugoslavije v naši Skupščini.

Ugotavljamo, da smo že od prvih razmišljanj pred leti o uvedbi depozita za prehod meje opozarjali prek delegatskega sistema na problematičnost in škodljivost takega ukrepa, še zlasti v obmejnem prostoru. Nikakor ne moremo sprejeti manevra, da se postopek, ki ne uspe prek delegatskega skupščinskega sistema, administrativno razreši prek upravnih organov.

Nadalje ugotavljamo, da se je položaj slovenske narodne skupnosti v Italiji, predvsem na Tržaškem in Goriškem, deloma pa tudi v Beneški Sloveniji, Reziji in celo v Kanalski dolini zaradi izjemne odprtosti meje, ki jo je omogočal Videmski sporazum, pomembno okrepil (zaposlovanje Slovencev, krepitev njihove materialne osnove, spodrezovanje s tem šovinističnih razlogov za razpihovanje sovražnosti do Slovencev in tako dalje). Odprtost meje, ki jo je zagotavljal videmski sporazum, se je v zavesti Slovencev v Italiji, pa tudi v zavesti demokratičnih sil Italije dejansko kazala kot konkretna pomoč in skrb matičnega naroda do slovenske narodne skupnosti v Italiji tudi kot aplikacija načelnih postavk politike SFR Jugoslavije do narodnih skupnosti v sosednjih državah nasploh. Zaradi tega je treba računati tudi na tako razlago omejitvenih ukrepov Zveznega izvršnega sveta, kot da je to sprememba načelnih odnosov tako matičnega naroda kot celotne države do slovenske narodne skupnosti v Italiji oziroma narodnih skupnosti v sosednjih državah nasploh. To ima lahko za posledico bistveno poslabšanje položaja Slovencev v Italiji. Škoda, ki iz tega lahko nastane, je neprimerljiva z vsakršnimi koristmi, ki naj bi jih menda prinesli ti ukrepi. Zaradi tega bi bilo potrebno takoj vzpostaviti prejšnje stanje, sicer se bomo težko otresli etikete o enostranski kršitvi videmskega sporazuma kot mednarodne pogodbe.

Omejitveni ukrepi za maloobmejni promet so s sprejemom spremembe uredbe o depozitu, ki dovoljuje imetnikom propustnic 12 potovanj letno brez plačila depozita, izgubili vsakršen smisel. Z 12 prehodi je torej mogoče izkoristiti vse pravice prenosa denarja in blaga, kot ga predvideva videmski sporazum. S sprostitvijo maloobmejnega prometa torej ne širimo nobenega dovoljenega prenosa blaga in trgovanja, pač pa taka omejitev bistveno vpliva na vse ostale stike in oblike sodelovanja, saj je očitno, da bo mogoče uspešno razvijati gospodarsko in drugačno sodelovanje v obmejnem prostoru, za katerega sta zainteresirani obe strani, le ob sproščenem osebnem prometu čez mejo.

Omejitve, ki še obstajajo za maloobmejni promet, torej ne moremo več označevati kot stabilizacijska prizadevanja, saj so v bistvu pravo nasprotje, ker ovirajo mednarodno sodelovanje kot tudi življenjsko potrebno prehajanje meje naših prebivalcev, ki tranzitirajo po krajši poti prek Italije na primer iz Goriških Brd. Vztrajanje na teh omejitvah predstavlja še druge probleme, ki so se v zadnjem času pojavili in zaskrbljujejo, kot na primer slabšanje varnostnih razmer. Uredba je namreč najbolj prizadela prebivalce ob sami meji, ki so se na primer ob bolezni tovariša Tita izkazali kot njeni najboljši varuhi. Pri državljanih, ki prehajajo s potnimi listi, se opaža porast kaznivih dejanj in deviznih prekrškov, ponarejanje dokumentov in nasprotovanje predpisom, kar je odraz neživljenjskega ukrepa, ki je globoko zarezal v življenjski tok normalizacije razmer na meji.

Zvezni izvršni svet je očitno sprejel omejitvene ukrepe in spremembo uredbe brez globljih analiz in poznavanja razmer na tej meji, ki je v svetu specifična. Ni mogoče razumeti, da vse pobude, ki prihajajo iz republike ali občine po upravni poti ali s strani družbenopolitičnih organizacij in so utemeljene in argumentirane, naletijo na gluha ušesa. Tako ravnanje kaže, da je uresničevanje podružbljanja mednarodnih odnosov daleč od realnosti in da ad-

ministracija vztraja pri odločitvah, ki so v očitnem nasprotju z interesi prebivalstva, saj s kršitvijo črke in duha mednarodnih sporazumov dajejo orožje v roke tistim silam, ki v tujini delujejo proti naši državi in družbeni ureditvi.

Zaradi navedenih dejstev in upoštevaje podatke in informacije predlagamo, da se pred ZIS postavi odločna zahteva, da spremeni uredbo o depozitu tako, da za maloobmejni promet po veljavnih bilateralnih sporazumih ukrepi iz uredbe ne veljajo.

Obenem predlagamo predsedstvu Skupščine SR Slovenije, da predoči Predsedstvu Skupščine SFR Jugoslavije vse materialne in politične posledice in škodo, ki nastaja pri nas in v tujini zaradi vztrajanja pri odločitvah, ki so v nasprotju s težnjami prebivalcev obmejnih območij, mednarodno sprejetimi obveznostmi in stabilizacijskimi prizadevanji naše družbe.

Menimo tudi, da v Jugoslaviji zaradi gospodarskega položaja in devalvacije dinarja ni več razlogov za odhajanje čez mejo po nakupih in da se ukrep evidentno nanaša le na zapiranje meje. Pri tem izrecno podpiramo pismo Predsedstva RK SZDL Slovenije, poslano Zveznemu izvršnemu svetu.

Prizadevanja za boljše obmejno sodelovanje naj bi podprli še naslednji predlogi. Tvorni nosilec urejanja in razvijanja obmejnega gospodarskega sodelovanja mora postati interesna skupnost za razvoj obmejnega gospodarskega sodelovanja z Italijo. Pri kreditiranju višjih oblik obmejnega gospodarskega sodelovanja je treba proučiti možnost znižanja obrestnih mer. Predlagamo, da se zagotovi uvoz dogovorjenega odstotka blaga, proizvedenega v lastnih in mešanih podjetjih ob meji s pomočjo združevanja določenega odstotka deviz iz ustvarjenih prilivov. V obmejnem območju je treba dati večji poudarek mednarodnemu sejmu Espomego v Gorici.

Kar zadeva višje oblike gospodarskega sodelovanja menimo, da so pobude še preskromne, da je naša regija premalo razstopana in da imajo za to vrsto pobud administrativni subjekti premalo posluha. Ugotavljamo, da so naše organizacije združenega dela, prisotne v mešanih podjetjih v Italiji, zaskrbljene zaradi slabšanja pogojev poslovanja mešanih podjetij, za kar je vrsta vzrokov, predvsem pa odsotnost italijanskega kapitala pri vlaganjih na naši strani. Zahtevamo strokovno analizo in razlago osimskih določil o razvoju višjih oblik gospodarskega sodelovanja, saj je to dobilo še posebno težo s sklenitvijo sporazuma EGS - SFRJ, ki priznava in vključuje tudi osimske sporazume.

Predlagamo ustanovitev skupne inštitucije za proučevanje obmejnega sodelovanja v Gorici. Predlagamo tudi prenos računa za goriški sporazum na temeljno banko v Novi Gorici. Nadalje predlagamo, da se proučijo možnosti o organizaciji regionalne mešane gospodarske zbornice, o kateri že dolgo razpravljamo, pobude z vseh strani pa so doslej obtičale, ne da bi do konca izpeljali demokratično delegatsko proceduro odločanja. Predlagamo možnost prodaje blaga brez prometnega davka tujim kupcem, če ga ti kupijo za devize in ga dokazano iznesejo iz države.

Z ukrepi je zavrt tudi obmejni turizem, tako da v njem več ne dosegamo tistih rezultatov, ki smo jih v preteklosti že dosegali oziroma tistih, ki bi jih lahko. Predlagamo, da bi se uresničile konkretne pobude, ki so bile o tem vprašanju iz baze že večkrat posredovane.

Končno predlagamo, naj se proučijo vse možnosti za organiziranje prostih carinskih con ob meji.

Poleg kontinuiranega spremljanja učinkov stabilizacijskih ukrepov zahtevamo, da Zvezni izvršni svet še pred poletnimi počitnicami pripravi predlog ukrepov, ki naj bi nadomestili odlok o depozitu na iznos dinarjev. Predlagamo tudi, da je ta razprava in predlogi iz nje osnova za delo naših delegatov v Zveznem zboru.

In za konec bi vam radi prikazali, kako živo so stkane človeške in gospodarske vezi ob meji z Italijo z mislijo, ki jo je izrekel preteklo nedeljo

župan italijanske Gorice Antonio Scarano več kot 5ooo mladim z obeh strani meje, zbranim ob zaključku 8. tradicionalnega pohoda prijateljstva po ulicah Gorice in Nove Gorice. Dejal je: "Čeprav se Beograd in Rim ne bosta sporazumela, se bomo mi tu ob meji razumeli". Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Lista prijavljenih razpravljalcev je s tem izčrpana. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima tovariš Bogo Gorjan, delegat Zveznega zbora Skupščine SFRJ.

B o g o G o r j a n : Tovarišice in tovariši! Z zanimanjem sem včeraj in danes spremljal razprave delegatov zborov republiške Skupščine na temo odnosov z našimi sosedi, kajti jasno je, da naše naloge izhajajo prav iz razpoloženja, ki ste ga predočili v teh dveh dneh in ki je tudi sicer izredno močno prisotno v naši javnosti. Mislim, da lahko ugotovim, da smo delegati v vsem tem času tudi verodostojno prenašali to razpoloženje v vsa telesa Zvezne skupščine od prvega trenutka, ko smo zaslutili depozit oziroma še pred tem, ko smo jasno in glasno opozarjali na škodljive posledice tega ukrepa, ki so v teh mesecih uveljavljanja danes tako eklatantno pred nami.

Seveda smo delegati ob tem, ko smo tako mišljenje izražali, tudi zelo jasno in odločno podpirali siceršnje napore naših zveznih organov za izboljšanje odnosov z našimi sosedi, ki so bili ves ta čas prisotni. Bili smo izredno aktivni v izvrševanju take politike. To povem zaradi tega, ker moramo pač obravnavati vprašanje depozita ali pa na primer vprašanje iz kompleksa maloobmejnih sporazumov v okviru globala naših najboljših intencij, da kljub vsemu temu le gradimo dalje prijateljske odnose z vsemi našimi sosedi.

Vi veste, da je bila od samega začetka prisotna težnja, da se vprašanje depozita rešuje izven delegatskega sistema, se pravi izven Skupščine, da ga sprejme Zvezni izvršni svet na podlagi priporočil organov zvezne uprave. Delegati smo zaradi tega morali vložiti določene napore, da smo temu vprašanju v Zvezni skupščini oziroma v telesih Zvezne skupščine priborili domovinsko pravico. Danes lahko ugotovimo, da smo v tem uspeli ravno zaradi tega, ker je to vprašanje elementarno prisotno predvsem v naši republiki pa tudi v drugih republikah. Moram kljub temu povedati, da smo delegati iz Slovenije pri prezentiranju te problematike ostali precej osamljeni, ne zaradi tega, ker drugi ne bi bili zainteresirani za reševanje tega vprašanja, ampak zato, ker drugi tako močno, tako neposredno ne občutijo tega vprašanja kot mi, ki smo uspeli razviti odnose ob meji še posebno na podlagi maloobmejnih sporazumov in pa tudi sicer zaradi izredno demokratične tradicije v naši preteklosti, ki izhaja iz NOV izredno razviti.

Naj na kratko povem, v čem smo bili delegati pri delu v telesih Zvezne skupščine uspešni in kje nismo uspevali in menimo, da so problemi še vedno odprti in bodo potrebni dodatni napori. Pri teh dodatnih naporih nam bodo vaše razprave in stališča, ki ste jih te dni predočili, tudi izredno koristne.

Uspeli smo, da je skupina delegatov, ki jo sestavljata dva pristojna odbora obeh zborov Zvezne skupščine, kot vi vsi veste, obravnavala to vprašanje kot posebno perečo nalogo, obiskala vse republike, in na podlagi spoznanj na terenu prišla do objektivnih ugotovitev, s katerimi je del skupčine seznanjen. Uspeli smo, da že ob pripravi točke dnevnega reda razpravljamo o tako perečem in za nas važnem vprašanju, kot je depozit, tega vključimo v kompleks obravnavanja odnosov s sosedi. Nadalje smo uspeli, da je ta tema predhodno bila obravnavana po vseh republikah in pokrajinah, to se pravi v vseh skupščinskih telesih republik in pokrajin in da so ustrezna telesa v teh republikah in pokrajinah zavzela do vseh teh vprašanj stališča. Naj povem, da je v teh stališčih izražena v večini primerov zaskrbljenost, podobna naši. Potrebno bi bilo, da bi organi zvezne uprave čimprej pripravili kompleksno analizo novonastalega stanja.

Nismo pa uspeli dovolj predvsem glede vprašanja, da bi se stališča skupine, za katero sem že rekel, da so bila objektivna slika gledanja v vseh naših obmejnih republikah in pokrajinah, sprejela z glasovanjem. Bili so izraženi določeni pomisleki glede ukinitve depozita in nismo uspeli, da bi ta

stališča, ki so bila v celoti konstruktivna posredovana vsem delegatom za razpravo.

Nismo tudi uspeli spremeniti nekaterih poročil, ki so vplivala na odločitve delegatov, to so poročila zveznih upravnih organov, v katerih se dajejo delne in enostranske ocene, ki so zato lahko krivične in nepravilne. Kljub izrecnim zahtevam tako skupščinskih odborov kot delovne skupine delegatov ter kljub zahtevam, ki so prihajale iz nekaterih skupščinskih odborov drugih republik in pokrajin, nismo uspeli, da bi organi zvezne uprave oziroma Zvezni izvršni svet po tolikih mesecih seznanil delegate s kompleksno analizo stanja.

Ker take slike stanja ni, smo danes soočeni s situacijo v naši javnosti, v kateri se moramo skoraj braniti, ker zahtevamo upravičene spremembe. Govori se o nekih posebnih interesih Slovencev, da bi se ukrep odpravil oziroma da se vrnemo na staro stanje in se še naprej razvijajo odnosi, predvideni s sporazumi o maloobmejnem prometu. V sedanji težki gospodarski situaciji, ki posebno prizadeva osebni standard, tako gledanje spravlja vse Slovence oziroma koristnike maloobmejnih sporazumov, v očeh jugoslovanske javnosti v neko posebno luč. Dodatno se temu pridružuje tendenciozno pisanje v nekaterih listih, zato naša akcija prav gotovo ni sprejeta s simpatijami. Tega stanja se moramo zavedati.

Ob tem se postavlja vprašanje, kdo je bolj za stabilizacijo, ali tisti, ki so za ukrepe ali tisti, ki so za njihovo odpravljanje. Glede tega vprašanja se povsem napačno oblikuje javno mnenje pri nas, le-to pa še kako vpliva na skupščinske odločitve.

Mislim, da je povsem pravilno, da smo od samega začetka zavzeli stališče, da ti ukrepi niso v prid stabilizaciji našega gospodarstva. Od samega začetka smo opozarjali, in mislim, da današnje stanje to dokazuje, da smo s temi ukrepi pravzaprav škodovali deviznemu prilivu.

Z naše strani pa je prisotna velika slabost, da razen teh podatkov, ki smo jih v zadnjem času dobili od Republiškega komitęja in Gospodarske zbornice Slovenije, nismo imeli drugih argumentov. V teh podatkih je dobro argumentirano, da s temi ukrepi sami sebi škodujemo gospodarsko in politično. Treba bo zbrati še podatke, ki veljajo za celotno državno skupnost. Za republiko imamo zadovoljivo argumentacijo že danes pred seboj.

Naj na koncu povem, da mislim, da bomo delegati v republiški in v Zvezni skupščini lahko uspeli samo tako, da bomo povezali tudi to vprašanje z našo načelno politiko, sprejeto ničkolikokrat na najvišjih forumih, s politiko, ki ima svojo afirmacijo od ustave do vseh naših političnih sklepov. To je politika o doslednem izvajanju prijateljstva s sosedi na podlagi zaupanja v naše ljudi.

Zaradi tega mislim, da ne pride v poštev, da bi se kot v nekaterih drugih primerih v Zvezni skupščini ali pa v okviru federacije nasploh pojavile težnje, da paktiramo, da drug drugemu popuščamo, da pridobivamo z ne vem kakšnimi stranskimi argumenti in učinki eno ali drugo delegacijo oziroma delegate iz ene ali druge republike. Nesprejemljivo je, da bi se sklicevali na to, da bomo na primer neki republiki pomagali z elektriko, ona pa nas bo podprla pri depozitih in tako naprej. Če ne bomo pri obrambi te naše politike dosledni in resnično načelni, potem dvomim v rezultat naših naporov.

Dovolite mi, da na koncu izrazim še svoj osebni občutek. Mislim, da so se delegati v večini v vseh telesih Zvezne skupščine že doslej izrekli za dosledno spoštovanje vseh naših mednarodnih obveznosti in za še hitrejšo graditev naših prijateljskih odnosov s sosedi, kar implicira pravzaprav tudi sprejemanje argumentov, ki jih v teh dneh, pa tudi sicer v naših razpravah navajamo. Hvala.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš Stojan Bizjak, področje gospodarstva, 19. okoliš, Tolmin.

S t o j a n B i z j a k : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Zbori Skupščine občine Tolmin so pri obravnavi obmejnega sodelovanja SR Slovenije s sosednjimi državami, predvsem pa z obmejno pokrajino in z območjem Beneške Slovenije, prišli do naslednjih ugotovitev in stališč.

Skupščina občine Tolmin podpira vsa stališča, ki so izražena v poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in poudarja, da je potrebno razvijati dobre sosedske odnose s sosednjimi državami in pokrajinami s posebnim poudarkom na obmejno sodelovanje, na sprejetih načelih politike mednarodnega sodelovanja, ki so stalnice v jugoslovanski zunanji politiki in temeljijo na spoštovanju mednarodnih pogodb in obveznosti.

Polog za prehod meje in omejitve v maloobmejnem prometu so bile med prebivalstvom občine sprejete le kot začasni ukrepi, ki naj prispevajo k preprečevanju nesorazmernega odliva dinarjev prek meje in nekaterih drugih nepravilnosti v prehajanju državljanov SFR Jugoslavije s tujino. Menimo pa, da smo že imeli dovolj pozitivnih zakonskih predpisov, s katerimi bi lahko ob doslednem uveljavljanju - brez posegov v mednarodne dogovore - urejali prehod državljanov prek meje. Nikakor pa ni sprejemljivo oviranje prehajanja prek meje v smislu določil videmskega sporazuma, ki precizira mesečno višino iznosov dinarjev in zasleduje predvsem cilje tesnejšega povezovanja prebivalstva v obmejnem območju.

Delegati opozarjajo, da smo z ukrepi postavili pod vprašaj nekatere dosežke v obmejnem sodelovanju, zlasti pa zelo uspešne in poglobljene stike s slovensko narodnostno manjšino in demokratičnimi silami v Italiji, kar je v zadnjih mesecih že občutiti.

Sodelovanje občine Tolmin in stiki krajevnih skupnosti z Beneško Slovenijo, ki je bila zelo razvita zlasti na kulturnem, telesnokulturnem in vzgojno-izobraževalnem področju in je imelo precej vpliva na nacionalno osveščanje Beneških Slovencev, je kljub določenim možnostim, ki so še dane, zelo okrnjeno. V precejšnji meri so prizadete tudi vezi, ki so se v zadnjih treh desetletjih stkale med prebivalstvom na obeh straneh meje, kar je imelo za posledico nastajanje vrste prijateljskih mednarodnih stikov, mešanih zakonov in mnogih sorodstvenih povezav. Omejevanje teh medsebojnih stikov zelo negativno vpliva tudi na varnostno situacijo v občini. Tudi na mejnih prehodih v občini Tolmin je opaziti velik padec števila prehodov v maloobmejnem prometu po videmskem sporazumu.

Delegati se strinjajo z ugotovitvijo, da je to deloma posledica ekonomske krize na obeh straneh meje, vendar pa menijo, da je zmanjšanje števila prehodov italijanskih državljanov kljub izredno ugodni menjavi italijanske lire v dinarje, predvsem posledica neugodne politične klime, ki je nastala zaradi naših enostranskih ukrepov.

Zbori skupščine so kritično obravnavali nizek nivo gospodarskega sodelovanja z zamejstvom, ker niso bili realizirani vsi dogovori v občini. Strinjajo se, da je pretežno trgovske stike treba nadomestiti z višjimi oblikami gospodarskega sodelovanja. Ker je interesentov za takšno obliko sodelovanja dovolj, primanjkuje pa investicijskih sredstev, je nujno treba doseči povezovanje z delovnimi organizacijami v SR Sloveniji za sovlaganje na obmejnem območju.

Skupščini SR Slovenije dajemo pobudo, da sproži postopek za ustrezno ureditev zakonodaje, ki bi spodbujala sovlaganja tujega kapitala na obmejnem področju.

Delegati opozarjajo tudi na neizvrševanje sporazuma, ki govori o pospeševanju obmejnega gospodarskega sodelovanja, ki za to namenja en odstotek deviznih sredstev v SISEOT-u in ki se ne realizira v tej višini.

Gospodarska zbornica naj okrepi sodelovanje z zamejskimi partnerji v okviru paritetnih inštitucij, s posebnim poudarkom na iskanju ustreznih programov, ki so interesantni za partnerje z obeh strani meje.

Skupščino SR Slovenije ponovno obveščamo, da se ne izvršujejo programi v občini Tolmin, ki so že dobili njeno verifikacijo, in sicer: modernizacija

mednarodnega mejnega prehoda Robič in vzpostavitev mejnega prehoda čez Kanin, ki bi omogočil povezavo smučišč na Kaninu in Snežnem sedlu. Ravno tako Skupščino SR Slovenije obveščamo, da pripravljamo skupaj z gospodarskim odborom pri Slovenski kulturno-gospodarski zbornici v Videmski pokrajini in Gorsko skupnostjo Nadiških dolin projekt turističnega središča Matajur, ki tudi terja ureditev obmejnih problemov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Želi morda predstavnik Izvršnega sveta odgovoriti, zakaj nosi informacija naslov zaupno? (Da.) Besedo ima tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

J e r n e j J a n : Najprej bom odgovoril na prvo vprašanje, zakaj je Izvršni svet svojo informacijo opredelil kot zaupno. Zelo na kratko moram reči, da ne gre za to, da bi ta informacija vsebovala kakršnekoli podatke, ki jih naši delovni ljudje ne bi smeli ali pa ne bi mogli vedeti. Gre pa za to, da bi objavljanje te informacije v javnih občilih v celoti, se pravi njen javen ponatis glede na odnose s sosedi, glede na politično razpoloženje v sosednjih deželah in tudi glede na to, da želimo konstruktivno prispevati k razrešitvi problemov v Jugoslaviji, lahko negativno vplivalo na naša prizadevanja. Zato enostavno ni bilo mogoče pristati, da bi bila v takem širokem obsegu ta informacija tudi tiskana. Oznako je imela samo zaupno niti ne strogo zaupno niti ne državna tajna, kar pravzaprav pomeni, da ni za objavljanje v sredstvih javnega obveščanja.

Odgovoril bi še na vprašanje,ki ga je zastavilo več delegatov, na vprašanje združevanja sredstev v Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Naj opozorim, da smo včeraj v naši uvodni obrazložitvi povedali, da je Skupščina SISEOT-a na svoji seji 4. aprila sprejela sklep o združevanju 1 % deviz, ki se združujejo od 4. aprila naprej. Ta zahteva je že izpolnjena, prav tako pa je v osnutku stališč, ki ste jih dobili danes za to točko, dana tudi politična podpora tej odločitvi. To je apel da ta odločitev velja tudi še naprej.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Mislim, da si odgovoril na dve bistveni vprašanji. Upam, da ste delegati s to obrazložitvijo zadovoljni.

Če ni več razpravljalcev, potem zaključujem razpravo in bi prešli na naslednjo točko dnevnega reda. Ko bomo končali naslednjo točko, pa prosim skupino delegatov, da se sestane in da oceni, kaj je iz razprave o tej točki dnevnega reda potrebno oziroma mogoče vključiti v naše ugotovitve, stališča in sklepe. Seveda pa so nekatere stvari take narave, da bodo ostale bolj kot pobuda za razne upravne organe znotraj slovenskega prostora, druge pa so takšne narave, ki bi jih veljalo upoštevati pri dograjevanju predloženih sklepov.

Prehajamo na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu.

Informacijo je predložila Komisija za mednarodne odnose.

K informaciji ste prejeli tudi osnutek ugotovitev in priporočil, ki so pripravljena na podlagi vseh dosedanjih razprava o pripravah na VI. konferenco (UNCTAD) v delovnih telesih Skupščine in zbora.

Uvodno besedo smo poslušali včeraj. Pismenih prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda nimam. Sprašujem, če želi kdo od delegatov razpravljati? (Ne.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo.

Prosim skupino delegatov, da se sestane s predstavniki Izvršnega sveta in prouči prejšnjo razpravo, ker k tej točki dnevnega reda ni razprave. Potem pa bomo glasovali o stališčih, tako kot si točke sledijo.

Prehajamo na 7. točko dnevnega reda, to je na poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1982 in poročilo o nadaljnji aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva.

Poročili je Skupščini SR Slovenije predložila Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji, objavljeni sta bili v Poročevalcu št. 7. K temu poročilu ste prejeli mnenje Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije. Prejeli ste tudi predlog sklepa k poročilom, ki je pripravljen na podlagi vseh dosedanjih razprav.

Besedo ima tovariš Franc Knafelc, generalni direktor Službe družbenega knjigovodstva.

Franc Knafelc: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Preteklo 1982. leto, o katerem poročamo, je Služba družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji namenila poseben poudarek v svojem poslovanju ukrepom ekonomske politike in gospodarske stabilizacije.

Pri tem smo v Službi težili k temu, da bi s sprotno evidenčno informativno-analitično in kontrolno dejavnostjo pa tudi s celotnim sistemom plačilnega prometa čimbolj tekoče spremljali uresničevanje ekonomske politike in sproti obveščali samoupravne in družbenopolitične skupnosti, organizacije in organe o pojavih, problemih in potrebnih ukrepih.

V okviru svojih pristojnosti smo še zlasti pozorno obravnavali pojave in probleme na področju investicij, osebne, splošne in skupne porabe. Prav tako smo tekoče spremljali poslovanje organizacij, ki so izkazale izgubo ali ki so bile na meji rentabilnosti. Vse to podrobneje opisujemo v letnem poročilu za leto 1982, v katerem smo želeli seznaniti Skupščino SR Slovenije in druge organe in organizacije s celovitim delovanjem Službe ter z nekaterimi pomembnejšimi ugotovitvami in problemi.

V Službi ocenjujemo, da smo pri uresničevanju zakonov in drugih predpisov ter usmeritev te Skupščine opravili obsežno in zahtevno delo. Tako smo vodili 91.773 žiro in drugih računov uporabnikov družbenih sredstev, kar je za 3 % več kot v letu 1981. Obdelali smo 103 milijone nalogov plačilnega prometa ali 7 % več kot leta 1981 in pripravili 1454 informacij ali 9 % več kot leto prej.

Razen tega smo opravili 3.509 pregledov finančno-materialnega poslovanja pri uporabnikih družbenih sredstev, kar je za 3 % več kot v letu 1981. Naši delavci so sodelovali tudi na 635 sejah organov samoupravne delavske kontrole in drugih samoupravnih organov, ko so ti obravnavali informacije Službe o poslovanju njihovih organizacij. Služba je prijavila 980 ugotovljenih gospodarskih prestopkov, 8 kaznivih dejanj in 452 prekrškov. To je le nekaj podatkov o delu Službe, ki smo jih v letnem poročilu podrobneje razčlenili, navedli pa tudi še nekatere druge.

Na podlagi teh podatkov ugotavljamo, da smo fizični obseg dela povečali skupaj za 4,3 %, produktivnost dela za 5,8 % in smo kljub povečanemu obsegu in zahtevnosti dela nadalje zmanjšali število zaposlenih za 1,5 %. Ob tako povečanem obsegu dela Službe in ob povečanju finančnega prometa pri uporabnikih družbenih sredstev smo v Službi ustvarili večji prihodek, kot je bil planiran in smo zato vrnili gospodarstvu ves presežek v znesku 123 milijonov dinarjev.

V delovanju Službe smo se srečevali z različnimi problemi. Znotraj Službe je to predvsem problem premajhnega števila inšpektorjev in revizorjev pa tudi pojav neplaniranih akcij, ki jih je treba navadno opraviti hitro in na podlagi zveznih in drugih ukrepov.

V razmerju do organov samoupravne delavske kontrole in do drugih samoupravnih organov v združenem delu pa je eden od problemov v tem, da o informacijah Službe v mnogih primerih niso obveščeni delavci, marveč samo samoupravni organi, v največjem številu primerov pa te informacije ostanejo kar pri poslovodnih ali celo samo pri strokovnih delavcih. Zato največkrat tudi

ni pravočasnih ukrepov za izboljšanje ugotovljenih razmer.

Veliko težav povzročajo Službi, posebno še v njeni kontrolni funkciji, pogoste spremembe in dopolnitve predpisov, nepravočasno sprejeti predpisi, neusklajena določila, nejasnosti in veliko število izvršilnih predpisov in navodil. To seveda ne otežuje le dela Službe, marveč tudi delo v organizacijah združenega dela in pri drugih uporabnikih družbenih sredstev. Tako je bil na primer zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o amortizaciji osnovnih sredstev spremenjen prej, preden so ga v praksi sploh začeli uresničevati, poleg tega pa je v nekaterih določilih tako nejasen, da ga računovodski delavci enostavno ne znajo uporabljati. V času sestavljanja zaključnih računov za leto 1982 pa Zvezni sekretariat za finance še ni izdal potrebnih navodil. Med nejasnimi in nedorečenimi predpisi so predvsem intervencijski zakoni, ki so sprejeti po hitrem postopku.

V letnem poročilu Službe omenjamo, da je Zvezni sekretariat za finance izdal samo k zakonu o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za financiranje negospodarskih in neproizvodnih investicij leta 1982 kar 275 pojasnil oziroma mnenj, Služba družbenega knjigovodstva Jugoslavije pa še dodatnih 35. Ta primer ni osamljen. Če hočemo, da bodo predpisi dosledno uresničeni in da bo zagotovljena enotnost na območju vse Jugoslavije, potem bi morali zagotoviti jasnost in natančnost predpisov, omejiti pooblastila upravnih organov za izdajo dodatnih predpisov in navodil ter mnenj, ki imajo značaj navodila in zagotoviti določeno stalnost, torej preprečiti hitro in pogosto spreminjanje predpisov.

V letnem poročilu o delovanju Službe posebej obravnavamo tudi kršitev gospodarsko-finančnih norm in ugotavljamo, da se je finančna disciplina uporabnikov družbenih sredstev v zadnjem letu poslabšala. V letu 1982 je Služba ugotovila 2o.674 nepravilnosti pri uresničevanju zakona o zavarovanju plačil, kar je enkrat več kot v letu 1981, skupni znesek nepravilnih ali nezakonitih nakazil pa se je povečal od 471 na 1.375 milijonov dinarjev, ali kar za 192 %.

Nadaljnji problem, na katerega želimo posebej opozoriti, je v tem, da s predpisi ni zahtevana stalna valorizacija obratnih sredstev in materialnih zalog. Organizacije združenega dela smejo upoštevati pri obračunu celotnega prihodka nižje cene za porabljeni material, kar ima za posledico previsoko izkazan dohodek, ki ni razultat dela. To omogoča večjo delitev in s tem večjo osebno, splošno in skupno porabo. Do podobnih fiktivnih rezultatov je pripeljala tudi z zakonom določena možnost, da sme uporabnik družbenih sredstev, ki je posloval z izgubo, obračunati do 5o % amortizacije.

Večina organizacij združenega dela, ki posluje z izgubo, so te možnosti izkoristile in krile del izgube na račun razmejene amortizacije. Menimo, da je to eden od značilnih primerov, ki ni v skladu s politiko gospodarske stabilizacije, ker ruši realnost finančnih rezultatov, omiljuje nekatere posledice, ne odpravlja pa vzrokov za izgube. Ti in drugi primeri nerealnega izkazovanja dohodka v določenih primerih tudi prikrivajo slabo finančno-materialno stanje organizacije, torej motnje v poslovanju. Pri tem so možnosti Službe za začetek postopka za odstranitev teh motenj omejene, posebno še, ker mnoge organizacije združenega dela niso definirale pojma motnje v poslovanju, čeprav bi to po določbah zakona o združenem delu morale storiti.

Menimo, da bi bilo dobro, če bi pristojni organi in družbeni pravobranilec samoupravljanja terjali od vseh organizacij, da natančno opredelijo, kaj bi v njihovem primeru lahko bile motnje v poslovanju, da bi delavci vedeli, kdaj se za njihovo organizacijo začenja stanje, zaradi katerega je nujno potrebno ukrepati. To bi bistveno olajšalo tudi ukrepe Službe družbenega knjigovodstva in drugih organov.

Kot že rečeno, smo v Službi namenjali precejšnjo pozornost investicijam. Pri tem smo izboljšali kvaliteto informiranja o gibanju investicijske porabe in povečali učinkovitost kontrole na področju investicijske graditve. V poročilu navajamo primere, ko investicijska zakonodaja ni usklajena in ko so bile razlage posameznih določb zakonov zelo različne, kar bi lahko imelo hude materialne posledice. Podrobnejši primeri so navedeni v poročilu in jih ne bi ponavljal. Rad pa bi ponovil, da so bili rezultati aktivnosti pri usklajevanju obsega investicijske porabe z realnimi možnostmi v naši republiki zadovoljivi.

Tako se je realni obseg investicij v letu 1981 zmanjšal za 15 % in v letu 1982 za nadaljnjih 10 %. Dosegli smo torej stanje, ko nadaljnje zmanjševanje investicij, po našem mnenju, predvsem za proizvodnjo, namenjeno izvozu, ni več smotrno, še zlasti tudi za to, ker je bila nominalna rast plačil za investicije v Sloveniji nižja od rasti v Jugoslaviji v letu 1981 za 6,2 odstotni točki, v letu 1982 pa celo za 11,8 odstotnih točk.

Zanimivo je, če naredimo nekoliko primerjave po Jugoslaviji, da je bila nominalna rast investicij, ki je znašala v Sloveniji v letu 1982 14,2 %, v drugih republikah precej večja, na primer v SR Srbiji kar 31,6 % in v SR Bosni in Hercegovini celo 45,6 %.

Kot veste, ima Služba veliko nalog tudi za uresničevanje ukrepov v zvezi s skupno in splošno porabo, zlasti tudi za ugotavljanje tako imenovanih presežkov. Z zakonodajo v naši republiki in z uresničevanjem dogovorjene politike je skupna in splošna poraba v SR Sloveniji usklajena z resolucijskimi okviri, vedno znova pa smo soočeni z dodatnimi zveznimi linearnimi ukrepi, ki terjajo avtomatično ugotavljanje presežkov v primerjavi s preteklim letom, ne glede na realne razmere na posameznem področju družbene dejavnosti.

Poseben problem za Službo nastaja pri ugotavljanju planiranih zneskov porabe, ker se ti večkrat spreminjajo zaradi nedodelane metodologije planiranja. Težave so tudi zaradi nesmotrnosti zveznih predpisov, ki terjajo za vsako občino in vsako interesno skupnost mesečne plane, ne glede na to, da je nastajanje obveznosti za posamezna področja zelo težko natančno predvideti.

Glede samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje želimo v Službi družbenega knjigovodstva ponovno opozoriti na to, da se sredstva po samoupravnih sporazumih, združena za razširjeno reprodukcijo, porabljajo tudi nenamensko za stroške tekočega poslovanja. Teh primerov je bilo v preteklih letih še več. Menimo, da ne bi smeli dovoljevati spremembe namenov. Toda, če so v preteklosti ustanovitelji samoupravnih interesnih skupnosti materialne proizvodnje dovoljevali tako spreminjanje namena, bi bilo prav, da se sedaj tudi evidenčno uredi tako, da združevalec ta sredstva odpiše. Brez tega izkazujemo neka sredstva, čeprav so že porabljena, kar je zopet eden od primerov prikazovanja fiktivnih sredstev.

Za ureditev teh vprašanj je potrebna poenotena družbena akcija, ker bi posamično urejanje pomenilo neenakomerno porazdelitev določenih obveznosti in nepravilno izkazovanje družbenih sredstev za območje republike.

Služba družbenega knjigovodstva je v lanskem letu nekajkrat opozorila na problem poslovanja podjetij v tujini. Gre za 298 gospodarskih enot, katerih ustanovitelji so organizacije združenega dela iz naše republike in ki v večini nimajo ustrezno urejene knjigovodske evidence in knjigovodske dokumentacije. V teh enotah so ugotovljene velike izgube. Ker pa nekatere niso še opravile obračuna po plačani realizaciji, je vprašanje, ali izgube niso v resnici še večje od izkazanih. Za odpravo nepravilnosti je Služba izdala ustrezne sklepe, vendar jih organizacije zelo počasi uresničujejo. Zato bo v teh in drugih primerih treba zaostriti odgovornost in terjati od organov pregona in sodišč hitro ugotavljanje prestopkov in izrekanje ustreznih kazni, od organov družbenopolitičnih skupnosti pa hitrejše reagiranje na razmere in odločnejše uvajanje ukrepov družbenega varstva.

Tovarišice in tovariši delegati! Razen letnega poročila in zaključnega računa Službe smo predložili sedaj že tretje poročilo o nadaljnji aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema v delu, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva. Kot je razvidno iz predloženega poročila, smo si v Službi močno prizadevali za zmanjšanje obsega in sprememb bilančnih shem zaključnih računov in periodičnih obračunov, za racionalizacijo in preureditev evidentiranja podatkov, ki izvirajo iz plačilnega prometa, za racionalizacijo plačevanja obveznosti uporabnikov družbenih sredstev in za popolnejše zajemanje podatkov o investicijah.

Služba je v teh in v drugih primerih tesno sodelovala s pristojnimi organi in službami v republiki in v federaciji in si prizadevala, da bi bili

njeni predlogi čimprej uresničeni. Ponovno smo se lahko prepričali, kako dolgo traja, da se za neko spremembo pridobi pozitivno mnenje vseh zainteresiranih in da pristojni organ o tem odloči. Služba sama namreč ni pristojna za uvajanje in spreminjanje bilančnih in drugih podatkov in obrazcev, ker so ti predpisani z zakonom ali z izvršilnimi predpisi zveznih organov. Za sedaj še ne moremo poročati o uspehu naših predlogov. Po bilančnih shemah je bil poslan nekaterim organizacijam zvezni vprašalnik, s katerim naj bi ugotovili, kakšen je interes združenega dela za spremembe in dopolnitve bilančnih shem. Imamo vtis, da ni prave volje za sprejemanje takih in podobnih poenostavitev.

Nekoliko boljše je s predlogi za izpopolnitev informacijskega sistema o investicijski porabi, ker je ta v celoti v pristojnosti Službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije. V programu Službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije je predvideno, da bodo do konca leta 1983 pripravljena vsa tehnična navodila in da bo izdelan nov program obdelave, tako da bi celotni projekt lahko začeli uresničevati v začetku leta 1984. S tem naj bi bila odpravljena večtirnost pri zbiranju in obdelavi podatkov o investicijah, obenem pa naj bi zagotovili popolnejše in kontinuirano spremljanje podatkov o investicijah.

Tudi priprave za modernizacijo tehnologije dela v Službi se nadaljujejo. Končni cilj tega projekta je, kot smo že večkrat poročali, telekomunikacijski prenos podatkov in ukinitev predlaganja originalnih dokumentov plačilnega prometa. Pravkar potekajo priprave za novo označevanje žiro in drugih računov uporabnikov družbenih sredstev, ki bodo po sprejetju ustreznih zakonskih predpisov lahko predlagali SDK podatke iz zaključnih računov in periodičnih obračunov kar na magnetnih nosilcih.

Modernizacija tehnologije dela v SDK bo lahko precej prispevala k racionalizaciji tega dela informacijskega sistema, posebej pa tudi k racionalizaciji administrativnih opravil v združenem delu. Projekt naj bi bil uresničen do konca tega srednjeročnega obdobja, pogoj pa je, da bodo Službi zagotovljena potrebna dinarska in tudi devizna sredstva.

Med ukrepi Službe za racionalnejše poslovanje je tudi ta, da organizacije združenega dela lahko izplačujejo osebne dohodke prek posebnega prehodnega računa 85o. Pri tem temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti v okviru delovne organizacije in delovne organizacije v okviru sestavljene organizacije lahko z enim nalogom skupaj poravnajo vse svoje obveznosti pri izplačilu osebnih dohodkov. Tak način izplačevanja osebnih dohodkov zahteva vpisovanje in podpisovanje znatno manjšega števila virmanskih nalogov in torej omogoča racionalnejše poslovanje. Ugotavljamo pa, da se organizacije združenega dela tega načina premalo poslužujejo, za kar je v določeni meri kriva tudi naša Služba, ki premalo spodbuja organizacije združenega dela k takemu načinu izplačevanja osebnih dohodkov. Zato smo se v Službi že dogovorili, da bomo še v tem mesecu ponovno seznanili vse uporabnike družbenih sredstev o koristnosti uporabe računa 85o.

Navedeni primeri kažejo, da je racionalizacija informacijskega sistema ena od pomembnih nalog v okviru celotnega družbenega sistema informiranja in da do poenostavitev ni mogoče priti niti hitro niti enostavno. Verjetno bo ta proces sedaj bolj pospešen in bolj usklajen, ker imamo zakon o družbenem sistemu informiranja in poseben program, v katerem so določene naloge, njihovi nosilci in roki.

Služba družbenega knjigovodstva prevzema vse svoje naloge iz tega programa, še naprej pa bo tudi aktivno sodelovala s pobudami in predlogi za izboljšanje sistema na zvezni ravni.

Tovarišice in tovariši delegati! V Službi se trudimo, da bi tudi v letošnjem letu zagotovili učinkovito opravljanje vseh svojih funkcij in nalog, kot so opredeljene v zakonih in drugih predpisih ter v skupščinskih usmeritvah. Pri tem bomo kritično sproti analizirali naše delovanje in poskušali odpravljati slabosti in pomanjkljivosti, ki bi se nam pojavljale.

Ker ne delamo zase, marveč za potrebe združenega dela in za potrebe delegatskih skupščin ter drugih samoupravnih organizacij in organov, bo uspeh naših prizadevanj v veliki meri odvisen od tega, koliko bodo naše ugotovitve

in informacije upoštevane v vsakdanji samoupravni in družbenopolitični praksi.

Predlagamo, da sprejmete naše poročilo, vnaprej pa se zahvaljujem za morebitne pobude in napotke za izboljšanje našega dela in za nadaljnjo podporo našim prizadevanjem.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Pričenjam razpravo. Želi morda predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.) Besedo ima tovariš Vinko Zupančič, področje gospodarstva, 3. okoliš, Ljubljana Moste-Polje.

V i n k o Z u p a n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na seji dne 14.4.1983 obravnavala poročilo Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1982 in poročilo o nadaljnji aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva in v razpravi poudarila, da Služba družbenega knjigovodstva deluje pozno in da bi morala biti njena večja vloga v preventivnem delovanju.

Enotni informacijski center bi verjetno lahko poenostavil zbiranje podatkov, uporabniki pa bi lahko zahtevali podatke samo od tega centra. Podatki, ki jih posreduje Služba družbenega knjigovodstva, bi morali biti bolj usmerjeni v analiziranje družbenoekonomskih odnosov in tistih vprašanj, ki so najpomembnejša - dohodkovni odnosi, samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, nagrajevanje po delu. Služba družbenega knjigovodstva naj bi zajemala take podatke, da bi se lahko bolj kot do sedaj analiziral razvoj naših socialističnih samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov. Zastavlja se vprašanje, kako naj se Služba družbenega knjigovodstva iz državne tvorbe - zavoda postopno dejansko spremeni v Službo družbe.

Skupina delegatov je ob koncu razprave sprejela naslednje stališče:

1. Služba družbenega knjigovodstva bi morala delovati v organizacijah združenega dela predvsem preventivno, ne pa da se pojavlja šele takrat, ko je treba delovno organizacijo kaznovati.

2. Potrebna je enotna metodologija zbiranja podatkov in racionalizacija na tem področju, kar naj uskladi tudi z zakonom o družbenem sistemu informiranja. S tem bi bilo omogočeno, da bi imeli pravico zahtevati podatke samo s tega zbirnega mesta.

3. Metodologija zbiranja podatkov bi morala biti sprejeta hkrati s sprejemom predpisov tako republiških kot zveznih, ker se pravočasno zajemanje podatkov lahko zagotovi le, če je že vnaprej opredeljena enotna metodologija zbiranja podatkov.

4. Za uresničitev projektov za racionalizacijo in preureditev informacijskega sistema, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva, naj se opredeli skrajni rok.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Besedo ima tovarišica Slavica Bratina, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

S l a v i c a B r a t i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprave na seji skupine delegatov smo delegati iz občine Kranj izoblikovali naslednje pripombe:

1. Z odpravo določenih evidenc v SDK smo že dve leti brez nekaterih kvalitetnih podatkov, pri čemer mislimo predvsem na podatke o gibanju osebnih dohodkov. Vsakodnevne potrebe bi narekovale obnovitev spremljanja podatkov o osebnih dohodkih po organizacijah združenega dela, v SDK, posebno še, če upoštevamo, da obdelava in spremljanje osebnih dohodkov po obrazcu RAD-1 v mnogih primerih predvsem za manjše organizacije združenega dela ni najbolj kvalitetna in zanesljiva. Te obrazce v nekaterih organizacijah združenega dela izpolnjujejo delavci, ki s področjem spremljanja osebnih dohodkov niso najbolje seznanjeni. Prav zaradi nezanesljivosti podatkov delegati iz občine Kranj

predlagamo, da bi v bodoče spremljanje osebnih dohodkov po organizacijah združenega dela slonelo le na podatkih iz periodičnih in zaključnih računov organizacij združenega dela oziroma iz plačil iz sredstev žiro računov uporabnikov družbenih sredstev, ki bi jih zagotavljala SDK. Bistvena prednost takega spremljanja bi bila predvsem točnost, zajeti pa bi bili tudi vsi uporabniki družbenih sredstev. Z zbiranjem in spremljanjem osebnih dohodkov le v SDK bi se odpravilo tudi podvajanje evidenc, ki se vodijo v informacijskih službah skupnega pomena v republiki.

2. Pri publiciranju podatkov, s katerimi razpolaga SDK, predlagamo, da le-ta ne bi kot doslej teh podatkov prikazovala le številčno ampak tudi vsebinsko. Pri tem mislimo predvsem na podatke o gospodarsko-finančnih gibanjih, ki jih objavljajo podružnice SDK mesečno.

3. Na osnovi pobud večjih organizacij združenega dela v občini Kranj in tudi enotne podpore delegatov predlagamo, da se zaradi racionalizacije ukine eden od štirih periodičnih obračunov, s tem da bi bili letno trije periodični obračuni, to je vsake štiri mesece eden. S to pobudo predlagamo spremembo zakona o knjigovodstvu. Menimo, da uresničitev tega pomeni kvalitetnejšo izdelavo zaključnih računov ter manjšo obremenjenost finančnih služb in tudi SDK.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Mija Novak, področje gospodarstva, 25. okoliš, Novo mesto.

M i j a N o v a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko smo skupine delegatov z gospodarskega, socialno-zdravstvenega in prosvetno-kulturnega področja s sedežem v Novem mestu obravnavale poročilo o delu SDK in poročilo o nadaljnji aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva, smo imeli pripombe predvsem k poglavju zaključnih računov. V skladu z določbo 38. člena zakona o knjigovodstvu morajo uporabniki družbenih sredstev v roku predlagati zaključni račun pristojni SDK. Nepredložitev v roku je sankcionirana v določbi 8. točke prvega odstavka 66. člena zakona kot prekršek, medtem ko je bilo po določbah prejšnjega zakona tako ravnanje gospodarski prestopek, za katerega so javni tožilci zavračali ovadbe SDK zaradi neznatne družbene nevarnosti. Zaradi omenjene prekvalifikacije v zakonu iz težjega dejanja oziroma kršitve - iz gospodarskega prestopka - v lažjo kršitev, pa je nastal problem zaradi različnega obravnavanja gospodarskih prestopkov oziroma prekrškov.

Postopek za prekrške namreč vodijo občinski sodniki za prekrške za vsakega posameznega uporabnika družbenih sredstev. Kateri so uporabniki družbenih sredstev, pa določa 4. člen citiranega zakona. V tem členu so navedene tudi družbenopolitične organizacije, družbene organizacije in druge družbene pravne osebe, kot tudi druge organizacije in skupnosti, ki uporabljajo družbena sredstva. Navedene organizacije morajo v skladu z določbo 5. člena v svojem knjigovodstvu zagotavljati podatke v skladu s 3. členom zakona glede na specifičnosti poslovanja. Poleg tega, da morajo voditi knjigovodstvo tudi zelo majhne organizacije in društva, ki imajo v bistvu pretežno sredstva iz članarin, morajo vsi tudi predlagati v roku zaključni račun pristojni SDK. Ker je v večini takih organizacij sredstev in prometa zelo malo, ljudi, veščih knjigovodstva, pa skoraj ni, bi bilo potrebno zakon o knjigovodstvu spremeniti v tem, da bi določili limit prometa, od katerega naprej pomeni nepredložitev zaključnega računa prekršek. Masovnost prijav, kot so in bodo po sedanjem predpisu, pomeni samo to, da zakon ne ustreza življenju in ga je potrebno spremeniti, kot je bilo opozorjeno že pred sprejemom takih določb v zakonu.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovarišica Ivanka Cetina, področje gospodarstva, 24. okoliš, Postojna.

I v a n k a C e t i n a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je na svoji seji 18.4. obravnavala tudi poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva in aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema.

Skupina delegatov podpira poročilo o racionalizaciji in preureditvi informacijskega sistema in poslovanja, še zlasti pa podpiramo spremembo bilančnih shem periodičnega obračuna in zaključnega računa, ker gre predvsem za zmanjšanje števila podatkov, za popolnejše zajemanje podatkov o investicijah, ki se sedaj zbirajo pri SDK, Narodni banki in poslovnih bankah in s tem za enotno in celovito zajemanje teh podatkov, za racionalizacijo in preureditev evidentiranja podatkov, ki izvirajo iz plačilnega prometa, predvsem deviznega, ki se vodi pri raznih bankah, tako poslovnih, Narodni banki in SDK, za racionalizacijo plačevanja obveznosti uporabnikov družbenih sredstev, za zmanjšanje obsega dela pri plačevanju prometnega davka, za poenostavitev plačevanja davkov in prispevkov in za vrsto drugih izboljšav, predvsem pri spremljanju osebnih dohodkov.

Ugotavljamo, da je vrsta zakonov, zlasti tistih, ki se sprejemajo po hitrem postopku, nedorečena in največkrat tudi nerazumljiva, sledijo pogoste spremembe in delne dopolnitve. Navodila za spremljanje zakonov so velikokrat ostrejša kot sam zakon. Na področju informiranja, zlasti pa po sprejemu zakona o sistemu informiranja, je nujna uporaba skupnih standardov in metodoloških osnov pri vseh subjektih informiranja in odprava večtirnosti evidentiranja in obdelave podatkov, zlasti v republiki, kar pa velja tudi za območje, ki ga pokrivajo podružnice.

Služba družbenega knjigovodstva na našem območju ugotavlja, da je v Sloveniji finančna disciplina dokaj dobra, da pa to ne moremo trditi za ostale republike. Tudi sodna praksa ni enotna in je po prijavah SDK v drugih republikah dosti popustljivejša v korist tistih, ki predpisov niso dosledno upoštevali.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : S tem je lista prijavljenih razpravljalcev izčrpana. Sprašujem delegate iz občine Ljubljana Šiška, ki so pismeno oddali stališča, če želijo ta stališča prebrati? (Ne želijo.)

Želi še kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo.

Ker za dopolnjevanje sklepa, ki je bil pripravljen na osnovi razprav v delovnih telesih in pripomb Izvršnega sveta, nismo oblikovali nobene delovne skupine, sem sam pazljivo spremljal razpravo in mislim da s 5. točko teh stališč zavezujemo Službo družbenega knjigovodstva, da vso razpravo in predloge iz nje temeljito prouči, tako da vsebine posameznih razprav, ki so zelo dobre in koristne za nadaljnje delo Službe družbenega knjigovodstva, ni potrebno vnašati v sklep, ker je s to točko Služba družbenega knjigovodstva zavezana, da prouči vso razpravo.

Predlagal bi le eno manjšo dopolnitev sklepa in sicer, da v 1. točki za piko napišemo: "ob tem zbor tudi sprejema opozorila in usmeritve Službe družbenega knjigovodstva, navedene v uvodni besedi k poročiloma". To predlagam namenoma, ker iz uvoda dejansko izhaja nekaj opozoril in nekaj usmeritev, ki bodo za nadaljnje delo tako Službe družbenega knjigovodstva in tudi nekaterih drugih zelo koristna, da se v povezavi z nalogami, ki izhajajo iz tega sklepa, tudi kasneje opravijo.

Pričenjam razpravo o sklepu in o tej dopolnitvi, ki sem jo dal. Želi kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog sklepa z dopolnitvijo, ki sem jo prebral.

Kdor je za takšen predlog sklepa z dopolnitvijo, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Dva delegata.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlagani sklep z dopolnitvijo sprejet z večino glasov.

Prehajamo na l o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije je Skupščini SR Slovenije predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na predlog Predsedstva SR Slovenije in Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Predlog odloka ste prejeli danes.

Pričenjam razpravo. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Ne želi.)

Če ne želi nihče, potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije.

Kdor je za predlog, naj prosim glasuje! (lo2 delegata glasujeta za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije soglasno sprejet.

S tem so v Komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije imenovani: za predsednika Andrej Marinc, za namestnika predsednika Viktor Avbelj, za člane: Alojz Briški, Andrej Brvar, Tomaž Ertl, Vinko Hafner, Branko Jerkič, Martin Košir, Marjan Orožen, Mihael Petrič, France Popit, Franc Šetinc, Janez Vipotnik, Janez Zahrastnik in Janez Zemljarič.

Za sekretarja pa je imenovan Ljubo Jasnič.

Predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru je prav tako predložila Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve.

Predlog odloka ste prejeli.

Pričenjam razpravo. Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.)

Potem zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje. Na glasovanje dajem predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (98 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru soglasno sprejet. S tem je za sodnika Višjega sodišča v Kopru izvoljen Stojan Kocjančič.

Prehajamo na l l . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predloge in vprašanja delegatov.

Na delegatski vprašanji skupine delegatov za gospodarsko področje, 14. okoliš, Radovljica in 41. okoliša, Maribor Tabor glede pripravniške dobe bo odgovorila tovarišica Ana Popovič, namestnica predsednika Republiškega komiteja za delo.

A n a P o p o v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupini delegatov za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela Skupščine SR Slovenije z gospodarskega področja, 41. okoliš, Maribor-Tabor ter 14. okoliš, Radovljica, sta dali pobudo oziroma zastavili vprašanje, kdaj se predvideva dopolnitev zakona o delovnih razmerjih v zvezi z ureditvijo pripravništva za delavce s strokovno izobrazbo, ki ustreza drugi, tretji in četrti stopnji zahtevnosti dela. Pri tem naj bi po njihovem mnenju zlasti uredili trajanje pripravniške dobe za drugo, tretjo in četrto stopnjo, status in nagrajevanje ter sistem in izvedbo strokovnih izpitov.

Naš odgovor je naslednji:

Zakon o delovnih razmerjih v 37. členu določa, da kdor prvič začne opravljati delo oziroma naloge, pa v okviru programa izobraževanja za poklic ni imel programa praktičnega pouka, proizvodnega dela ali proizvodne prakse v takem obsegu, da bi lahko samostojno opravljal delo v svoji stroki, sklene delovno razmerje za dela svoje stroke kot pripravnik.

Na tej osnovi pa pravilnik o pripravništvu in strokovnih izpitih delavcev v gospodarstvu v 2. členu precizira, da je pripravništvo uvedeno za delavce vseh poklicev, ne glede na stopnjo, smeri in vrsto njihove izobrazbe. V istem pravilniku je kot splošni kriterij za opredelitev, kdaj delavcev po končani šoli sklene delovno razmerje kot pripravnik, kdaj pa lahko takoj začne samostojno opravljati dela in naloge v svoji stroki, določen obseg praktičnega pouka proizvodnega dela in delovne prakse v programih za pridobitev izobrazbe, in sicer v obsegu najmanj polovico ur učnega programa.

Iz navedenega ter iz tega, da vzgojnoizobraževalni programi v usmerjenem izobraževanju ne vsebujejo 5o % proizvodnega oziroma praktičnega dela, izhaja glede na sprejeti kriterij, da sklepajo delovno razmerje v svojstvu pripravnikov tudi delavci, ki so si pridobili strokovno izobrazbo za dela in naloge druge, tretje in četrte stopnje zahtevnosti.

Tako je opredeljena vsebina pripravništva v zakonu o delovnih razmerjih dovolj jasna in ustrezna ter ne zahteva sprememb ali dopolnitev zakona, saj sprejeti zakon o usmerjenem izobraževanju v to vsebino ne posega in tudi zakon o delovnih razmerjih ne ovira njegove realizacije.

V 39. členu zakona o delovnih razmerjih je določeno, da pripravniška doba traja najmanj 6 mesecev in največ eno leto. Če izhajamo iz vsebine pripravništva, ki je v tem, da si delavec v času izobraževanja pridobljena znanja dopolni še z manjkajočimi izkušnjami ter s tistimi izkušnjami, ki ga usposobijo za samostojno opravljanje dela in nalog oziroma poklica, je z zakonom določena najkrajša in najdaljša pripravniška doba še vedno ustrezna. Trajanje pripravniške dobe pa določijo delavci v samoupravnih splošnih aktih, upoštevajoč zahtevnost dela in stopnjo strokovne usposobljenosti delavca.

Zakon o delovnih razmerjih omogoča, da se trajanje pripravniške dobe, ki je določena v samoupravnem splošnem aktu, podaljša za čas pripravnikove začasne odsotnosti z dela in skrajša tistemu pripravniku, ki je pri opravljanju pripravniškega programa in delovnih nalog posebno uspešen. Poleg objektivnih okoliščin se glede trajanja pripravniške dobe lahko torej upoštevajo tudi subjektivne okoliščine na strani pripravnika.

Odločitve nekaterih posebnih izobraževalnih skupnosti oziroma njihovih strokovnih svetov o skrajševanju pripravniške dobe so v nasprotju z določbo 2. odstavka 39. člena zakona o delovnih razmerjih, po kateri lahko samo eden določi drugačno trajanje pripravniške dobe od tiste, ki jo določa zakon o delovnih razmerjih.

Posebne izobraževalne skupnosti so pristojne le za sprejemanje programov usposabljanja z delom ter za določanje trajanja teh programov. Pri tem se ti programi za usposabljanje lahko vključujejo v programe pripravništva kot njihov sestavni del.

Vsi pripravniki, vključno s pripravniki na delih druge, tretje in četrte stopnje zahtevnosti, so delavci v združenem delu, ki si pridobivajo izkušnje za samostojno delo in so glede vseh pravic in obveznosti pri delu in iz dela izenačeni z drugimi delavci. Specifično zanje je le, da delo opravljajo pod vodstvom mentorja.

Tudi vprašanja urejanja osebnih dohodkov za te delavce je v pristojnosti delavcev v organizacijah združenega dela. V preteklosti so stališča Zveze sindikatov - tako imenovana sindikalna lista - določala nekatera merila za nagrajevanje pripravnikov in je bilo to področje v samoupravnih splošnih aktih dokaj enotno urejeno. Sedaj pa nimamo dokumenta, ki bi določal enotne osnove in merila za nagrajevanje pripravnikov in na osnovi katerih bi organizacije združenega dela to vprašanje uredile v samoupravnih splošnih aktih. Vendar pa Zveza sindikatov že pripravlja stališča za usmerjanje in poenotenje prakse na tem področju.

Pripravnik mora v skladu s tretjim odstavkom 39. člena zakona o delovnih razmerjih opraviti po končani pripravniški dobi strokovni izpit. Strokovni izpit pripravnika mora biti vsebinsko vezan na program pripravništva oziroma na dela in naloge, za opravljanje katerih je pripravnik sklenil delovno razmerje.

Sama izvedba izpitov pa je za pripravnike v gospodarstvu urejena v že prej omenjenem pravilniku o pripravništvu in strokovnih izpitih delavcev v gospodarstvu, na osnovi česar delavci to vprašanje podrobneje uredijo v samoupravnih splošnih aktih.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za gospodarsko področje, 3o. okoliš, Celje, v zvezi z davčno politiko bo odgovoril tovariš Ivan Križnik, pomočnik direktorja Republiške uprave za družbene prihodke. Prav tako bo tovariš Križnik odgovoril na delegatsko vprašanje delegatov 43. okoliša, Slovenska Bistrica, v zvezi z obdavčitvijo luksuznega premoženja in na delegatsko vprašanje skupine delegatov za obrtno področje, 5. okoliš, Maribor, v zvezi z delom družbenega sveta.

I v a n K r i ž n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor združenega dela s področja gospodarstva, 3o. okoliš, Celje je posredovala naslednje delegatsko vprašanje:

Ugotavlja se, da je sprejemanje dokumentov v zvezi z davčno politiko v letu 1983 v znatni zakasnitvi. Takšno stanje ima za posledico, da davčni zavezanci na primer še danes ne vedo pri čem so, kakšne spodbude in možnosti za uspešnejše poslovanje jim bodo dane v tem letu, zato je tudi njihovo poslovanje negotovo in zadržano. Predlaga se ažurnejša davčna politika na nivoju republike za prihodnje leto. Izhodišča davčne politike v naši republiki za leto 1984 naj bodo znana že v letošnjem letu, tako da bomo o tem vprašanju tudi v regiji in v občini lahko do konca leta 1983 sprejeli ustrezne predpise.

Odgovor: Priprava dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1983 in priprava občinskih odlokov o davkih občanov je bila vezana na predlagane rešitve v predlogu zakona o davkih občanov, ki je bil sprejet 15. decembra 1982.

V tej zvezi je bil 27.12.1982 sprejet tudi zakon o podaljšanju rokov za določitev stopenj in osnov davkov za leto 1983, s katerim se omogoča, da občinske skupščine v času do 31. marca 1983 določijo oziroma spremenijo davčne stopnje in osnove za leto 1983 v skladu s sprejetim novim zakonom.

Vzporedno s tem je odbor udeleženk dogovora pripravil osnutek dogovora o usklajevanju davčne politike v letu 1983 in ga 8.11.1982 poslal v pripombe izvršnim svetom skupščin občin in občinskim upravam za družbene prihodke, 26. 11.1982 pa Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije. Na podlagi stališč odbora udeleženk dogovora do pripomb izvršnih svetov skupščin občin in občinskih uprav za družbene prihodke ter stališč Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je bil 21.12.1982 pripravljen dopolnjen osnutek dogovora in predložen v obravnavo občinskim skupščinam. Osnutek dogovora je kot spremljajoči akt k resoluciji o politiki družbenoekonomskega razvoja SR Slovenije v letu 1983 obravnavala tudi Skupščina SR Slovenije, predlog dogovora pa je bil predložen občinskim skupščinam v sprejem 22.2.1983. Predloga dogovora ni bilo mogoče pripraviti pred navedenim datumom iz razloga, ker so nekatere občinske skupščine obravnavale osnutek navedenega dokumenta šele v drugi polovici februarja 1983.

Prizadevali si bomo, da bodo v letošnjem letu dokumenti v zvezi z davčno politiko za leto 1983 pravočasno pripravljeni.

Skupina delegatov za Zbor združenega dela s področja gospodarstva, 43. okoliš, Slovenska Bistrica, je posredovala naslednje delegatsko vprašanje:

Uveljavljene stopnje davka na premoženje, konkretno na stanovanjske stavbe in stanovanja, je med delegati naše občinske skupščine povzročilo mnogo nezadovoljstva. Delegati so zlasti negodovali zaradi tega, ker po republiškem zakonu o davkih občanov ni obdavčeno razno premoženje luksuznega značaja, kot so dražji, zlasti uvoženi avtomobili, jahte in podobno, proračun-

ski dohodek pa se išče pri stanovanjskih stavbah, pri katerih so občani vlagali svoje prihranke, delo, plačevali tudi prometni davek pri nabavi materiala, s tem pa marsikdaj reševali stanovanjsko problematiko, sproščali družbena stanovanja, katerih najemnine niso odraz dejanskih stroškov. Zato prosimo za odgovor: kateri so bili osnovni razlogi, da je od osnutka do predloga zakona izpadla obdavčitev luksuznega premoženja?

Odgovor: Obdavčitev nekaterih premoženjskih predmetov večjih vrednosti je bila vključena v delovno besedilo predloga zakona o davkih občanov. V razpravah o delovnem besedilu predloga zakona so bili izraženi pomisleki glede upravičenosti obdavčevanja tako imenovanih luksuznih predmetov in delovnih sredstev za opravljanje samostojne gospodarske dejavnosti.

V zvezi z obdavčevanjem luksuznih predmetov, med katere so bili všteti tudi osebni avtomobili, gliserji, jadrnice, jahte in druga plovila, je Republiški svet za vprašanja družbene ureditve opozoril, da je obdavčevanje teh predmetov potrebno obravnavati predvsem z vidika njihove funkcije in namena. Kolikor gre za predmete, ki služijo za osebno rabo, s katero se njihova vrednost zmanjšuje oziroma troši in nimajo značaja premoženja, v katerega je vložen denar zaradi ohranjanja oziroma večanja vrednosti in ustvarjanja dohodka, naj bi davčno obremenjevali te dobrine z drugimi vrstami davka, zlasti s prometnim davkom. Ocenjeno je bilo, da navedeni predmeti služijo za osebno rabo, katerih vrednost se z uporabo in časom zmanjšuje, zato je bila prvotno predvidena obdavčitev opuščena.

Po sprejetem in veljavnem zakonu o davkih občanov naj bi se obdavčevali tisti stanovanjski prostori oziroma stavbe, ki presegajo družbeno dogovorjena merila. Zato je iz obdavčitve izvzeta vrednost 7o m2 stanovanjske površine, družine z večjim številom družinskih članov pa so upravičene do davčnih olajšav v obliki znižanja odmerjenega davka za vsakega družinskega člana nad 4-člansko družino.

Pripominjamo pa, da je v izhodiščih programa dolgoročne stabilizacije predvidena tudi proučitev davčnega sistema. V tem okviru se pripravlja medrepubliški dogovor o davčnem sistemu, v okviru katerega se iščejo tudi možne rešitve za obdavčevanje nekaterih luksuznih predmetov.

Skupina delegatov s področja obrti in podobnih dejavnosti, 5. okoliš, Maribor, je posredovala naslednje delegatsko vprašanje:

Kdaj bo pričel z delom družbeni svet pri Republiški upravi za družbene prihodke, ki je bil ustanovljen na podlagi dogovora o oblikovanju družbenega sveta pri Republiški upravi za družbene prihodke v januarju 1982. leta? Prosimo za odgovor v Poročevalcu.

Odgovor: Dogovor o oblikovanju družbenega sveta za Republiško upravo za družbene prihodke so udeleženci tega dogovora sprejeli in podpisali v prvi polovici preteklega leta. Na podlagi tega dogovora je Skupščina SR Slovenije na seji dne 16.6.1982 sprejela zakon o ustanovitvi družbenega sveta za Republiško upravo za družbene prihodke, ki je objavljen v Uradnem listu SRS št. 23/82.

Glede na kadrovske spremembe pri posameznih udeležencih tega dogovora so bile potrebne tudi spremembe imenovanih članov tega družbenega sveta. Nekateri udeleženci pa še vedno niso imenovali svojih predstavnikov pri delu družbenega sveta, zaradi tega tudi družbeni svet še ni bil konstituiran. Pričakujemo, da bodo še preostali udeleženci tega dogovora v kratkem imenovali svoje delegate in predvidevamo, da bo družbeni svet pričel z delom še v tem oziroma najkasneje v prihodnjem mesecu.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Ker sem bil medtem obveščen, da je skupina delegatov končala z delom, bi se vrnili na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Prosim tovariša Vinka Keržana, da poda poročilo.

V i n k o K e r ž a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je proučila vso današnjo razpravo na seji zbora o problematiki ekonomskih odnosov s tujino in na tej osnovi sklenila predlagati Zboru združenega dela naslednje dopolnitve in spremembe ugotovitev, stališč in sklepov, ki smo jih delegati prejeli na klop:

1. V 2. točki I. poglavja naj se besedilo v četrti vrstici: "ki je premalo upošteval potrebe po prilagajanju v izvozno usmerjenost" nadomesti z naslednjim besedilom: "ker je bila premalo upoštevana nujnost prilagajanja strukture gospodarstva za povečan izvoz".

Nadaljevanje tega besedila naj se glasi: "Prav tako je posledica slabe konkurenčnosti našega gospodarstva na tujih trgih, neustrezne strukture proizvedenega blaga, premajhnega deleža lastne surovinske osnove in premajhnega deleža opredmetenega dela v vrednostni strukturi blaga, kakor tudi premajhnega deleža lastnega znanja".

2. Spremembe v II. poglavju:

V 1. točki naj se v peti vrstici za besedo "temveč" doda beseda "si", v isti vrstici se za besedo "mora" dodata besedi: "odločno prizadevati".

V isti točki se v osmi vrstici črta beseda "tako" in se jo nadomesti z besedami: "na tej podlagi".

Na koncu besedila 1. točke naj se pika spremeni v vejico in doda naslednje besedilo: "kar trenutno zavirajo različne razlage določb tega zakona".

V 2. točki naj se drugi stavek nadomesti ź naslednjima stavkoma: "Izvoz naj se povečuje predvsem na osnovi višjih oblik gospodarskega sodelovanja s tujino ter trajnih oblik sodelovanja, kar še posebej velja za tiste proizvode, pri katerih imamo komparativne prednosti. Posebno pozornost je treba nameniti po teh načelih tudi povečanju sodelovanja z državami v razvoju".

V 2. točki se črta zadnji stavek, ker je vsebinsko zajet že v prejšnji pripombi.

V 2. točki pa se doda nov odstavek, ki se glasi: "Zbor združenega dela podpira razvoj posebnih oblik mednarodne menjave, kar še posebej velja za ustanavljanje prostih carinskih con".

V 4. točki se v drugi vrstici besedilo "pomoč organizacijam združenega dela" nadomesti z besedo "nadomestilo".

Na koncu 4. točke naj se doda naslednji stavek: "Na tej podlagi je treba zagotoviti redno izplačevanje izvoznih stimulacij in nemudoma poravnati neizplačane".

V 7. točki naj se v peti vrstici črtajo besede: "pokrivajo s splošnimi združenji" in naj se nadomestijo z besedilom: "prekrivajo z organiziranostjo v splošnih združenjih".

3. Spremembe v III. poglavju:

V predzadnji vrstici četrte alinee, na strani 4, naj se za besedo "smeri" doda beseda "pospešeno", na koncu te alinee pa naj se doda naslednje besedilo: "zagotoviti je treba, da za organizacije združenega dela, ki bodo na omenjenih načelih sklenile samoupravne sporazume in se med seboj reprodukcijsko povezale, takoj preneha veljati začasni režim, predviden v enotnih kriterijih".

V predzadnji vrstici predzadnje alinee naj se beseda "povečevanje" nadomesti z besedo "gibanje".

Doda naj se nova alinea, ki naj se glasi: "- delegati iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFR Jugoslavije dajo pobudo za proučitev učinkov predpisov, ki omejujejo uporabo družbenih sredstev za službena potovanja v tujino, ki so povezana z izvoznim poslovanjem".

4. Spremembe v IV. poglavju:

V prvi vrstici naj se za besedo "naj" dodajo naslednje besede: "v svojih aktivnostih upoštevajo tudi predloge in pobude delegatov v razpravah na seji zbora in".

Začetek drugega odstavka naj se glasi: "Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino in Gospodarska zbornica Slovenije naj poročata tudi o uresničevanju plana izvoza ...".

Upam, da smo povzeli vse tisto, kar je bilo v razpravi predlagano.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Pričenjam razpravo. Želi kdo o poročilu skupine delegatov, ki ga je podal tovariš Keržan, razpravljati? (Nihče.)

Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlagane ugotovitve, stališča in sklepe s spremembami in dopolnitvami, ki smo jih slišali danes kot predlog skupine delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (lo5 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predlagane ugotovitve, stališča in sklepi z dopolnitvami in spremembami soglasno sprejeti.

Vračamo se na 4 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami.

Prosim tovarišico Stašo Trebežnik, da v imenu skupine delegatov poda poročilo.

S t a š a T r e b e ž n i k : Skupina delegatov je ob obravnavi aktualnih vprašanj s področja obmejnega sodelovanja SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami k predlogu ugotovitev, stališč in sklepov sklenila predlagati naslednje spremembe in dopolnitve:

1. V tretji vrstici prvega stavka 2. točke naj se za besedo "sodelovanja" postavi vejica in dodajo besede: "opredeljene v ustavi". Ostalo besedilo tega stavka naj se nadomesti z naslednjim: "Ta razvoj je rezultat aktivne politike odprte meje in dobrososedskega sodelovanja".

2. V sedmi vrstici 3. točke naj se za piko doda besedilo: "To in druge oblike obmejnega gospodarskega sodelovanja je treba podpirati tudi z ukrepi tekoče ekonomske politike".

3. V drugi vrstici 5. točke naj se beseda "ukrepe" nadomesti z besedo "prizadevanja".

4. Na koncu 5. točke naj se doda naslednje besedilo: "Številni znaki že sedaj kažejo na negativne učinke navedene uredbe na neblagovni konvertibilni priliv in na zmanjšanje števila prehodov tujcev, kar nam v sedanji plačilnobilančni situaciji škoduje".

5. V peti vrstici 7. točke naj se beseda "prosilci" nadomesti z besedo "nosilci".

6. Za 7. točko naj se doda 8. točka v besedilu: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči tudi druge predloge in pobude iz razprave na seji zbora in v okviru analize iz prejšnje točke poroča Skupščini SR Slovenije".

V zvezi s 5. točko dnevnega reda, o kateri pa na seji zbora ni bilo razprave, skupina delegatov predlaga, da sprejmete ugotovitve in priporočila v zvezi s VI. konferenco UNCTAD v besedilu, kot so vam bile predložene.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Pričenjam razpravo o poročilu k 4. točki. Kdo želi besedo? (Nihče.)

Če ne želi nihče besede, potem zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlagane ugotovitve, stališča in sklepe s spremembami in dopolnitvami, ki jih je predlagala skupina delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (lo3 delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predlagane ugotovitve, stališča in sklepi s predlaganimi spremembami in dopolnitvami sprejeti z večino glasov.

Vračamo se na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na sprejem predlaganih ugotovitev in priporočil v zvezi s VI. konferenco UNCTAD.

Kdor je za predlagane ugotovitve in priporočila, naj prosim glasuje! (lo7 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so predlagane ugotovitve in priporočila soglasno sprejete.

Nadaljujemo z l l . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je z odgovori na delegatska vprašanja.

Na vprašanje delegata skupine delegatov za kmetijsko področje, 6. okoliš, Ptuj, Ferda Vengusta glede neusklajenosti cen kmetijskih pridelkov, bo odgovorila tovarišica Metka Oderlap, namestnica predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve.

M e t k a O d e r l a p : Vprašanje delegata Vengust Ferda se glasi:

V SR Sloveniji so cene kmetijskih pridelkov neusklajene, zlasti pri odkupu živine in mesa. Zanima nas, zakaj so v republiki različne cene. Kot primer navajam: Gozdno gospodarstvo Maribor, delovna organizacija Slovenska Bistrica plačuje hlodovino po ceni okoli 1.8oo dinarjev, medtem ko jo plača Gozdno gospodarstvo Celje po ceni okoli 2.2oo dinarjev. Razlike v ceni se pojavljajo tudi pri odkupu živine in kmetijskih pridelkov. Ugotavljam, da smo kmetje premalo organizirani in poučeni.

Na zastavljeno vprašanje dajemo naslednji odgovor: Način ter osnove in merila za oblikovanje cen nekaterih pomembnejših kmetijskih proizvodov, med katere spada tudi živina, so določeni v družbenem dogovoru o uresničevanju politike razvoja agroindustrijskega kompleksa, določene v družbenem planu Jugoslavije za obdobje 1981-1985. Proizvajalske, prodajne in zaščitne cene se določajo na osnovi kriterijev iz tega dogovora ter na osnovi pravilnika o kriterijih ter metodologiji, ki jo uporabljamo v družbeni kontroli cen kmetijskih proizvodov. Proizvajalske prodajne cene, kakor tudi zaščitne cene določa Zvezni izvršni svet po predhodnem medrepubliškem usklajevanju, in sicer 15. septembra za naslednje leto. Za leto 1983 so bile proizvajalske prodajne cene prvotno določene v novembru 1982, nato pa spremenjene in povečane. Sedaj veljavne proizvajalske prodajne cene kakor tudi zaščitne cene so bile za letošnje leto določene v začetku februarja in veljajo za vso državo.

V odkupu cene živine večkrat odstopajo od cen, določenih z odlokom o proizvajalskih prodajnih cenah, posebno pri nakupih živine za izvoz. Višja cena, ki jo posameznik dosega na posameznih območjih, pa ni odraz slabe organiziranosti kmetov, temveč so vzroki naslednji: premajhna proizvodnja in s tem tudi ponudba pod povpraševanjem na tržišču, nespoštovanje pogodbenih odnosov, povečanje izvozne obveznosti tako živine kot tudi svežega mesa, kakor tudi nespoštovanje predpisov o blagovnem prometu.

Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je za ureditev stanja v prometu z živino že predvidel določene aktivnosti in naloge, ki naj jih opravijo pristojni organi in organizacije.

Cene hlodovine so že vrsto let v pristojnosti republike. Za glavne gozdne asortimente velja že vseskozi določen ukrep neposredne kontrole cen. V letu 1982 so bile povečane cene le posameznim gozdnim asortimentom. V primerjavi s cenami v drugih republikah so cene v SR Sloveniji med višjimi. Plačevanje hlodovine v odkupu z gozdov v individualni lasti je urejeno v okviru gozdnih gospodarstev oziroma kmetijskih zadrug. Posamezna gozdna gospodarstva plačajo za hlodovino ob odkupu le akontacijo cene, ki jo nato dosežejo s prodajo hlodovine, ob koncu leta pa obračunajo razliko. Pri sami ceni hlodovine, ki je sicer določena, je potrebno upoštevati kvaliteto, mesto, kraj in dogovorjeni način obračuna. Cena 1.8oo dinarjev velja kot cena fco kamionska gozdna cesta. Pri tem so odšteti povprečni stroški prevoza. Pri ceni 2.2oo dinarjev pa se stroški prevoza še naknadno odštevajo.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov za kmetijsko področje, 3. okoliš, Ajdovščina v zvezi s problematiko zagotavljanja rezervnih delov za traktorje in druge kmetijske stroje, ki so bili uvoženi iz sosednje Italije, bo odgovoril tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

J e r n e j J a n : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov s kmetijskega področja, 3. okoliš iz Ajdovščine, je v zvezi s približevanjem spomladanskih del v kmetijstvu oziroma v zvezi s problematiko zagotavljanja rezervnih delov za traktorje in druge kmetijske stroje, ki so bili uvoženi iz sosednje Italije, postavila naslednje delegatsko vprašanje:

Zanima nas, ko je pred durmi začetek kmetijskih del in s tem okvare strojev, ali bo tudi za vnos rezervnih delov iz tujine treba plačati depozit? Pri nas se tovrstnih delov ne dobi. Sedanji ukrepi na mejah bi močno ovirali bitko na napredek kmetijstva.

Na vprašanje dajemo naslednji odgovor: Po uredbi o depozitu za dinarje, ki jih imajo občani pravico odnesti iz Jugoslavije - Uradni list SFRJ 8/83 - občani, ki odhajajo v tujino zaradi nakupa rezervnih delov ali reprodukcijskega materiala, niso oproščeni obveznega pologa. V položaju, ko je občanom otežen prehod prek meje za nakupe raznega blaga in predmetov, ki jih ni, še bolj prihajajo do izraza nekatere negativne posledice dosedanje prevelike raznolikosti in nezadostna smotrnost organizacije dosedanjega uvoza kmetijske mehanizacije za potrebe zasebnih kmetijskih proizvajalcev po eni strani ter nezadostno usposobljena in ne dovolj razvita servisna dejavnost na tem področju. V letu 1983 bo potrebno te rezervne dele zagotoviti z rednim uvozom ter s prodajo iz konsignacije.

Agrotehnika Gruda je kot pomemben izvoznik na agroindustrijskem področju že doslej krila pretežni del potreb pri rezervnih delih iz uvoza in prevzema tudi v letu 1983 obveznost, da bo s koordiniranjem zagotovila potreben obseg deviz za uvoz rezervnih delov za kmetijske stroje iz tujine in zagotovila devizno participacijo domačim proizvajalcem rezervnih delov.

Poleg tega je potrebno v okviru VII. enote Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino del deviznih sredstev, s katerimi bodo kmetijske organizacije razpolagale od ustvarjenega deviznega priliva, združiti in še dodatno nameniti za uvoz potrebnih rezervnih delov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Na prvi del delegatskega vprašanja skupine delegatov z gospodarskega področja, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje, v zvezi s stabilizacijskimi ukrepi bo odgovoril tovariš Igor Vandot, namestnik republiškega sekretarja za finance.

I g o r V a n d o t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov z gospodarskega področja, 38. okoliš, Maribor-Pobrežje, je zastavila naslednje delegatsko vprašanje: kako stabilizacijski ukrepi učinkujejo, ker se zdi, da bi ob omejevanju potrošnje goriva moralo prihajati do razkoraka med načrtovanimi in doseženimi dohodki v proračunih? Zato bi radi izvedeli, ali obstojajo taki razkoraki in kako jih bo mogoče premostiti.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije daje na navedeno vprašanje naslednji odgovor:

Ob sestavi proračuna SR Slovenije za leto 1983 smo pri planiranju virov prihodkov izhajali iz resolucijskih predvidevanj za posamezne oblike porabe, kot so osebni dohodki, rast dohodka in rast prometnih davkov. Tako oblikovanim prihodkom pa so bili prilagojeni dohodki oziroma obveznosti proračuna Slovenije. Obseg neto proračuna Slovenije za leto 1983 je bil planiran v višini 9 milijard 63o,4 milijona dinarjev in predstavlja porast splošne porabe na nivoju republike za 8,8 % v primerjavi z letom 1982.

Pri planiranju virov za pokrivanje obveznosti do prispevka proračunu federacije je bilo ocenjeno, da bo temeljni davek od prometa proizvodov v letu 1983 realiziran v obsegu, ki bo za 14 % višji od realiziranega obsega tega davka v letu 1982, kar govori o restriktivnem pristopu pri ocenjevanju tega vira.

Za pokrivanje obveznosti do federacije za leto 1983 v skupni višini 17 milijard 2o7,2 milijona dinarjev, ki vključuje tudi nepokriti del te obveznosti SR Slovenije iz leta 1982 v višini 2 milijardi 8oo milijonov dinarjev, smo dodatno angažirali del republiškega davka iz osebnega dohodka z zviševanjem stopnje tega davka od 1 % na 1,3 % ter del posebnega republiškega davka od prometa proizvodov in od plačil za storitve, katerega stopnja se je zvišala od 8,5 % na 11,5 %, s tem da se je tudi ukinil občinski prometni davek v višini 3 %.

Iz tega izhaja, da smo že ob sestavi proračuna SR Slovenije za leto 1983 pri ocenjevanju virov za pokrivanje obveznosti naše republike upoštevali omejevanje porabe goriva in predvidene podražitve. Tega bilančnega problema se je zavedal tudi Zvezni izvršni svet, ki je s spremembo cene naftnih derivatov dejansko kompenziral razliko v prilivu temeljnega prometnega davka, ki izhaja iz manjše porabe goriva. Ob takšnem pristopu k oblikovanju virov republiškega proračuna za leto 1983 Izvršni svet Skupščine SR Slovenije ocenjuje, da v letošnjem letu ne bi smelo priti do razkoraka med načrtovanimi in dejanskimi prihodki proračuna, zato tudi ocenjuje, da v letošnjem letu ne bo potrebno zniževati obsega republiškega proračuna oziroma ne bo potrebno uvajati dodatnih virov.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala! Glede drugega dela delegatskega vprašanja skupine delegatov iz občine Maribor-Pobrežje, ki se nanaša na depozit, me je predstavnik Izvršnega sveta obvestil, da so nekateri podatki, ki bodo navedeni v odgovoru, zaupne narave, zato predlagam, da to obravnavamo na podlagi 3. odstavka 46. člena in drugega odstavka 43o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije. To pa pomeni, da sredstva javnega obveščanja ne morejo o tem odgovoru obveščati javnosti, prav tako pa odgovor tudi ne bo objavljen v skupščinskem Poročevalcu.

Odgovor bo podala tovarišica Doroteja Stipanič, pomočnica republiškega sekretarja za notranje zadeve.

Danes so bila postavljena še naslednja delegatska vprašanja oziroma pobude: skupine delegatov za gospodarsko področje, 41. okoliš, Maribor-Tabor, skupine delegatov za gospodarsko področje, 42. okoliš, Maribor-Tezno, skupine delegatov za gospodarsko področje, 18. okoliš, Tolmin, skupine delegatov za gospodarsko področje, 1. okoliš, Ljubljana-Bežigrad, skupine delegatov za gospodarsko področje, 4. okoliš, Ljubljana-Šiška in skupine delegatov za gospodarsko področje, 2. okoliš, Ljubljana Center.

Želi morda še kdo postaviti kakšno vprašanje ali dati pobudo? (Da.) Besedo ima tovariš Leopold Zupan, področje gospodarstva, 12. okoliš, Kranj.

L e o p o l d Z u p a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov postavlja v zvezi s sedaj veljavnimi kreditnimi pogoji za kreditiranje naložb v zasebno kmetijstvo in že dalj časa trajočo široko akcijo za izboljšanje pogojev kreditiranja naslednje delegatsko vprašanje:

Kreditni pogoji za naložbe v kmetijstvu, drseča obrestna mera, odplačilna doba in določila o začetku odplačevanja anuitet se po letu 1981 močno zaostrujejo, tako da je vprašljiva ekonomičnost najemanja kreditov in s tem tudi izvršitev planov razvoja zasebnega kmetijstva.

Kakšne so možnosti za takojšnjo določitev ugodnejših pogojev za kreditiranje v zasebno kmetijstvo, kot so: ponovna uvedba moratorija, določitev fiksne in stimulativne obrestne mere z večjim poudarkom za kreditiranje v višinska in oddaljena področja?

Obrazložitev:

1. S srednjeročnimi načrti razvoja zasebnega kmetijstva so po posameznih občinah sprejete večje obveznosti pri pridobivanju hrane. Zato je potrebno ponovno omogočiti izvršitev planov na vseh področjih, posebno še pri vlaganjih v večje proizvodne zmogljivosti in nenazadnje tudi v posodobitev proizvodnje, kar pogojuje izpolnitev obveznosti in nalog v predvidenih obsegih.

2. Posledice sedaj veljavnih kreditinih pogojev so: manjša zainteresiranost za najemanje kreditov, odpoved že odobrenih kreditov in s tem omejevanje ali celo ustavitev predvidenih naložb, predčasno vračanje kreditov zaradi psihološkega učinka drseče obrestne mere, otežene možnosti racionalnega odločanja za nove naložbe, ker niso vnaprej znane cene najetja kreditov, kar je uveljavljeno pri potrošniških kreditih, nezmožnost vračanja kreditov, dokler kreditirane naložbe ne dajejo začetnih učinkov. To je moratorij.

3. Za zagotovitev nadaljnjega kreditiranja in odpravo navedenih posledic predlagamo ponovno uvedbo moratorija pri kreditih za gradnjo živinorejskih objektov in nakupih plemenske živine ter določitev fiksne obrestne mere z večjo olajšavo kreditiranja na hribovitih področjih. Predlagamo tudi, da se še naprej uporabljajo pogoji kreditiranja, ki so veljali v letu 1981, ko so bili še dokaj sprejemljivi.

Za to vprašanje smo se odločili zaradi tega, ker tudi na tem mestu veliko govorimo o razvoju kmetijstva, podpore, ki jo je treba dati s strani celotne družbene skupnosti kmetom, ki se tudi odločajo za take naložbe, pa ni. Pri realizaciji ni takega posluha,kot je bil v začetku, ko je bila v okviru SR Slovenije dana polna podpora. Tudi problemska konferenca o kmetijstvu je nakazala veliko pripravljenost za nadaljevanje ugodnejšega kreditiranja, vendar se to v zadnjem času v praksi ne realizira v celoti.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Besedo ima tovariš Jordan Blaževič, področje gospodarstva, 14. okoliš, Radovljica.

J o r d a n B l a ž e v i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Rad bi nekaj dodal k odgovoru na naše delegatsko vprašanje.

Strokovni svet posebne izobraževalne skupnosti za lesarstvo je sprejel sklep o trajanju pripravniške prakse s tem namenom, da pospeši reševanje tega problema. V lesarstvu so prvi diplomanti skrajšanega programa, ki je trajal 18 mesecev, v februarju končali šolanje. Zato je bilo potrebno izdati navodila čimprej. Pri ostalih strokah bodo prvi diplomanti končali šolanje v juniju mesecu. Vemo pa, da dosedanji pravilnik o pripravništvu točno določa pripravniško dobo za peto, šesto in sedmo stopnjo, in sicer v trajanju šest, devet oziroma dvanajst mesecev. Menili smo, da je potrebno zaradi različnega trajanja šolanja - od 18 mesecev za skrajšani program do 4 let za šolanje lesnega tehnika - določiti tudi različno trajanje pripravniške dobe.

Prav tako je bilo potrebno tudi točno določiti način nagrajevanja pripravnikov, saj se ne bi smelo zgoditi, da bi imel pripravnik večje osebne dohodke, kot jih bo imel potem, ko bo delal. To je nesprejemljivo.

Poleg tega ugotavljamo, da morajo biti izpitne komisije sestavljene iz oseb, ki imajo srednjo, višjo ali visoko izobrazbo, zlasti slednjo. Sprašujemo se, ali je potrebno tudi za drugo in tretjo stopnjo zagotoviti tako sestavo, saj bo to težko izvedljivo, ker bo letno v Sloveniji prek 12 tisoč

teh diplomantov. Zato je tudi s tega stališča to nesprejemljivo. Predvsem pa lahko ugotovimo, da vse ni tako rešeno, kot je bilo rečeno. Zato prosimo, da dobimo točno navodilo glede sestave izpitnih komisij, nagrajevanja in dolžine pripravniške dobe. Če bo ostalo po starem, se bomo tega pač držali.

Predsednik M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Želi še kdo besedo? (Nihče.) Dodatno vprašanje, ki ga je postavil tovariš Blaževič iz Radovljice, bomo poslali Republiškemu komiteju za delo, da dopolni svoj odgovor.

Na ostala delegatska vprašanja bodo odgovori dani na naslednji seji. S tem zaključujem to točko.

Obveščam vas, da smo pri točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali skupne odločitve, usklajeni z Zborom občin in Družbenopolitičnim zborom.

S tem zaključujem 16. sejo Zbora združenega dela in se vam zahvaljujem za udeležbo in razpravo na seji zbora.

(Seja zbora je bila končana ob 14.25 uri.)

Z B O R O B Č I N

15. SEJA

(30. MARCA 1983)

Predsedoval: M i t j a H o r v a t , predsednik Zbora občin

Začetek seje ob 9.o5 uri.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 15. sejo Zbora občin. V smislu 117. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije moramo na začetku vsake seje izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki bo pregledala pooblastila delegatov in sestavila poročilo za zbor.

V komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Zavišo Bema, delegata iz občine Piran, za predsednika ter Mira Cetina, delegata iz občine Postojna in Cvetka Dopliharja, delegata iz občine Ptuj, za člana.

Kdo temu predlogu nasprotuje? (Ne.) Če ne, prosim, da glasujete z dvigom rok.

Kdor je za takšen predlog, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.) Je kdo proti? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 15. sejo Zbora občin izvoljeni: Zaviša Bem, delegat iz Pirana kot predsednik in Miro Cetina in Cvetko Doplihar kot člana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila delegatov in sestavi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Predlagam, da ta čas, dokler komisija ne konča svojega dela, izkoristimo za to, da se prijavite za razpravo pri posameznih točkah dnevnega reda. Prijavnice imate na klopeh. Prav tako prosim, da oddaste morebitna delegatska vprašanja, ki bi jih takoj posredovali Izvršnemu svetu, da bi nanje odgovoril po možnosti že na današnji seji pri točki predlogi in vprašanja delegatov.

Na sejo zbora so bili poleg predstavnikov Izvršnega sveta k posameznim točkam dnevnega reda povabljeni še Republiška konferenca Socialistične zveze, Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in Skupnost slovenskih občin k vsem točkam dnevnega reda, Svet za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Kmetijsko zemljiška skupnost Slovenije in Zveza vodnih skupnosti Slovenije k 3. in 4. točki dnevnega reda, Turistična zveza Slovenije k 5. točki dnevnega reda ter Zveza društev za varstvo okolja Slovenije in Zveza društev urbanistov Slovenije in Svet za varstvo okolja pri Predsedstvu RK SZDL Slovenije k 6. točki dnevnega reda.

Kot poročevalci delovnih teles zbora in Skupščine pa se seje udeležujejo: Janez Kocijančič, podpredsednik Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Rafael Usenik, član Odbora za urbanizem, stanovanjsko-komunalna vprašanja in varstvo okolja, Peter Habjan, član Odbora za finance, Tone Šeliga, poročevalec medzborovske skupine delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij s področja družboslovnih ved, pedagoških ter umetnostnih akademij, dr. Miha Ribarič, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, Franjo Turk, predsednik Komisije za pravosodje, Jože Marolt, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve in Majda Štruc, poročevalka Komisije za informiranje.

Komisija je končala z delom in prosim Cvetka Dopliharja, da v imenu komisije prebere poročilo.

C v e t k o D o p l i h a r : Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 68 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 117.člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil ter seznama delegatov ugotovila, da sodelujejo na današnjem zasedanju delegati vseh občin SR Slovenije in delegati mesta Ljubljane, Mesta Maribor in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegatov iz občin Cerknica, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Žalec in Ilirska Bistrica.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 15. sejo Zbora občin.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Prehajamo na razpravo o poročilu. Želi kdo besedo? (Ne želi.) Če ne, dajem na glasovanje poročilo komisije. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bilo pooblastilo kakega delegata sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 15. sejo Zbora občin.

Hkrati ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko veljavno razpravlja in sklepa.

Prehajamo na 1 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 15. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 8. marca sem vas obvestil, da bom z dnevnega reda 15. seje umaknil 14. točko, to je predlog dogovora o trajnih in stabilnih virih financiranja blagovnih rezerv. Razlog za umik je naveden v omenjenem dopisu. Hkrati s tem dopisom ste bili tudi obveščeni, da bomo dnevni red te seje razširili s predlogom zakona o ratifikaciji pogodbe med SFRJ in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah.

Želi o predlogu za razširitev dnevnega reda kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem predlog na glasovanje.

Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za razširitev dnevnega reda soglasno sprejet.

Izvršni svet predlaga, da zbor obravnava predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnostih z osnutkom zakona in predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona na podlagi 26o. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, to je da se prva in druga faza zakonodajnega postopka združita in se hkrati obravnava predlog za izdajo zakona in zakonski osnutek. Ta predlog Izvršnega sveta je podprl tudi naš Odbor za finance.

Želi kdo o predlogu Izvršnega sveta razpravljati? (Ne.) Če ne, prosim, da glasujemo.

Kdor je za ta predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog Izvršnega sveta soglasno sprejet.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 15. seje Zbora občin,

2. odobritev zapisnika 14. seje Zbora občin,

3. predlog za izdajo zakona o prostoru,

4. poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva,

5. poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 in poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982,

6. poročilo o stanju in razvoju turizma v Socialistični republiki Sloveniji,

7. predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona,

8. predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona,

9. predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo in plačujejo davek od prometa proizvodov in storitev,

lo. predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983,

11. soglasje k sklepu Skupščine občine Murska Sobota o odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih,

12. statuti visokošolskih organizacij združenega dela: Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - Višješolske temeljne organizacije Razredni pouk, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - Predmetni pouk in Višje ole za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,

13. periodični delovni načrt Zbora občin Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983,

14. predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu,

15. predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFRJ in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah,

16. volitve in imenovanja,

17. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi kdo o tako predlaganem dnevnem redu razpravljati? (Nihče.) Če ne,prosim da glasujemo.

Kdor je za tak dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržall? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red soglasno sprejet. Predlog dnevnega reda ste prejeli tudi na klop.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda, vas obveščam, da bomo z delegati Zbora združenega dela na skupnem zasedanju poslušali uvodno obrazložitev k predlogu za izdajo zakona o prostoru, ki jo bo podal tovariš Jože Kavčič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora in uvodno obrazložitev k poročilu Izvršnega sveta o problematiki kmetijstva, ki jo bo podal tovariš Milan Kneževič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter uvodno obrazložitev k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji, ki jo bo podala tovarišica Bogomila Mitič, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo.

Skupno zasedanje obeh zborov bom po dogovoru med predsednikoma obeh zborov vodil jaz.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 14. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika 14. seje zbora ste prejeli. Ima kdo kakšno pripombo oziroma popravek?

Alojz Plaznik: Tovariš predsednik, tovariši delegati. V imenu delegacije občine Mozirje dajem pripombo k ugotovitvi v zapisniku, da je bil na zadnji seji odsoten naš delegat. Bil je navzoč, vendar je zamudil. Pooblastilo je oddal. Zato prosim, da se to ponovno preveri in ta ugotovitev popravi.

Predsednik Mitja Horvat: Hvala lepa. Predlagam, da se to preveri in ugotovi ter v zapisniku popravi.

Ima še kdo kakšno pripombo k zapisniku? (Ne.) Če ne, prosim, da glasujemo.

Kdor je za to, da se odobri zapisnik s pripombo, ki jo bomo preverili, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 14. seje Zbora občin.

Prekinjam sejo. Prosim, da odidemo v veliko dvorano, kjer bomo opravili skupno zasedanje z Zborom združenega dela.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob 10.35.)

Predsednik Mitja Horvat: Predlagam, da nadaljujemo sejo zbora.

Zbor obveščam, da so prišli na sejo zbora še delegati iz občin Ravne, Žalec, Ilirska Bistrica in Radlje ob Dravi. Tako je odsoten samo delegat iz občine Cerknica.

Prehajamo na 3. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o prostoru.

Predlog za izdajo tega zakona je Skupščini predložil v obravnavo naš Izvršni svet, ki je za svojega predstavnika na seji zbora določil Jožeta Kavčiča, člana Izvršnega sveta in predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora. Uvodno obrazložitev tovariša Kavčiča smo poslušali na skupnem zasedanju.

Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona so bile objavljene v prilogi I. Poročevalca. Danes ste na klop prejeli stališča in pripombe Sveta za varstvo okolja in Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu RK SZDL ter stališča in predloge Zveze društev urbanistov Slovenije.

Predlog za izdajo zakona in teze za osnutek zakona sta obravnavala naš Odbor za urbanizem, stanovanjsko komunalna vprašanja in varstvo okolja in Zakonodajno-pravna komisija. Dobili ste njuni pismeni poročili. Odbor pa je predložil tudi dodatno poročilo. Želita morda poročevalca teh dveh teles besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog vsebinskega sklepa, ki naj bi ga po razpravi sprejel naš zbor. Predlog tega sklepa je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o predlogu za izdajo zakona v delovnih telesih zbora in Skupščine.

Zboru predlagam, da imenujemo tri delegate v skupino, ki bo spremljala razpravo v zboru in predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve tega sklepa. V to skupino predlagam tovariša Vlada Šlambergerja, delegata iz občine Ljubljana-Šiška, Avgusta Lešnika iz občine Koper in Dubravko Breznik iz občine Maribor Rotovž.

Se s tem predlogom strinjate? Ima kdo kakšen dodaten predlog? (Ne.) Če ne, prosim, da glasujemo.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (64 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov, ki naj pozorno spremlja razpravo o zakonu o prostoru in potem oblikuje osnutek zaključka.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Slavka Keržan, delegatka iz občine Ljubljana Moste-Polje.

S l a v k a K e r ž a n : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Delegacija občine Ljubljana Moste-Polje je ob obravnavi predloga za izdajo zakona o prostoru sprejela naslednja stališča.

Problematika zakonske regulative urejanja prostora oziroma urbanizma je v naši družbi že več let prisotna, saj je od predloga za izdajo novega zakona o urbanističnem planiranju minilo že štiri leta. Težave v zvezi z urejanjem prostora na terenu se iz leta v leto bolj zaostrujejo. Priča smo vse večji urbanistični nedisciplini ter neustreznim in nepopolnim družbenim odločitvam in dokumentom v zvezi z urejanjem prostora in urbanizmom.

Naša delegacija ugotavlja, da so vzroki za težave na tem področju zlasti v nepopolni in deloma zastareli zakonodaji s področja urbanizma, predvsem pa v pomanjkanju izvršilnih predpisov k zakonu o urbanističnem planiranju. Nemalo težav povzročajo tudi nejasnosti v zvezi s pripravo prostorskih delov družbenih planov. Pri tem mislimo predvsem na pomanjkanje metodoloških navodil za pripravo prostorskih delov družbenih planov in njihovih strokovnih osnov, pa tudi na nejasnosti v zvezi z vsebino in vlogo prostorskih delov družbenih planov, dolgoročnih in srednjeročnih družbenih planov. To je bil verjetno tudi eden izmed vzrokov za interventni zakon o varovanju kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti, ki je bil zaradi znanega odnosa do kmetijske zemlje v preteklosti potreben, vendar pa nam zaradi svojih izrazito omejevalnih določb in njihovih posledic v praksi povzroča vrsto težav.

Eden od vzrokov za nejasnosti na področju zakonodaje in različno politiko oziroma obnašanje v prostoru je tudi medsebojno neusklajena, v izjemnih primerih celo nasprotujoča si zakonodaja. Zato je treba pri oblikovanju novega zakona o urejanju prostora in ostalih izvedbenih predpisov sočasno ustrezno uskladiti že obstoječe predpise.

Delegacija podpira koncept poudarjene vloge dolgoročnega prostorskega planiranja kot sestavnega dela dolgoročnega družbenega plana. Le v dolgoročnem družbenem planu bo mogoče strokovno uveljaviti že pred leti sprejeto usmeritev o policentričnem razvoju poselitve v Sloveniji in se s tem v neki meri izogniti nevarnosti napačne razlage policentrizma Slovenije v policentrizem centrov.

V novem zakonu je treba bolj uveljaviti vlogo mesta in regije kot prostora za usklajevanje, ko gre za bistvena razvojna vprašanja teh območij. Hkrati pa bi morali proučiti možnost prenašanja določenih pooblastil iz republike na posebne družbenopolitične skupnosti. Nesprejemljivo je namreč, da posebna družbenopolitična skupnost, ki je oblikovana kot prostorsko funkcionalno območje, nima pristojnosti odločanja o svojih specifičnih razvojnih vprašanjih. Ob tem moramo opozoriti, da bi bilo treba hkrati, ali vsaj v minimalnem časovnem zamiku, sprejeti tudi vse potrebne izvršilne predpise s tega področja, ker so velikega pomena za operativno delo pristojnih občinskih upravnih organov in strokovnih organizacij na področju urejanja prostora.

Prav tako naj se problemu financiranja prostorskih in urbanističnih dokumentov posveti večja pozornost, čeprav je res, da se s predlaganim zakonom o urejanju prostora ne uvajajo novi prostorski dokumenti, ki jih veljavna zakonodaja s tega področja sedaj še ne zahteva, res pa je tudi, da financiranje teh dokumentov sedaj ni ustrezno rešeno. Zato naša delegacija predlaga, da se prouči možnost ustrezne sistemske rešitve tega vprašanja ali v obravnavanem zakonu ali pa na drug ustrezen način.

Glede na navedeno naša delegacija meni, da je predlog zakona o urejanju prostora ustrezna podlaga za reševanje navedenih pomanjkljivosti, zato podpiramo njegov sprejem, kot tudi odločitev, da se poleg zakona o urejanju prostora sprejmeta hkrati tudi zakon o urejanju naselij ter stavbno-zemljiški zakon, saj bodo le vsi skupaj dali celovite odgovore na odprta vprašanja prostorskega planiranja, urbanizma in urejanja stavbnih zemljišč, ker so v tesni medsebojni povezanosti. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Avgust Lešnik, delegat iz občine Koper, ima besedo.

A v g u s t L e š n i k : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Stališča in predlogi, ki jih je za izdajo zakona o prostoru obravnavala naša delegacija so naslednji.

Podpiramo predloge za izdajo zakona o prostoru, vendar menimo, da bi bilo potrebno ta zakon dopolniti in v nekaterih delih tudi spremeniti. Glede na nedorečenost določil iz zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije s področja urejanja prostora sodi vsebina predlaganega zakona v zakon o sistemu družbenega planiranja. Kolikor v krajšem času ni možnosti za spremembe in dopolnitve navedenega zakona, podpiramo sprejem posebnega zakona.

Pri sprejemanju predloga za izdajo zakona v Skupščini SR Slovenije in pri pripravi osnutkov tega in drugih zakonov ter podzakonskih predpisov s področja urejanja prostora, graditve naselij in drugih posegov v prostor pa naj se upoštevajo naslednja stališča in predlogi.

1. Vse zakonske akte in predpise, ki zadevajo urejanje prostora vključno z naselji, je treba pripravljati povezano in sprejemati hkrati, sicer posamezna zakonska določil ne bo mogoče izvajati. Tak pristop bo omogočil strokovno smiselno diferenciacijo vsebine, priprave in postopkov sprejemanja planskih in izvedbenih aktov, nastavitev smotrnega sistema dokumentov s področja urejanja prostora ter opredelitev določene soodvisnosti in potrebne sočasnosti v izdelavi strokovnih osnov za obe ravni dokumentov.

2. V osnutku zakona o urejanju prostora naj predlagatelj jasno in konkretno opredeli povezavo in soodvisnost med določili tega zakona in določili zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije.

Soglašamo z načelom, da je prostorsko planiranje predvsem dolgoročno in da je pri tem vidiku planiranja odločilna vloga delavcev, delovnih ljudi in občanov v družbenopolitični skupnosti. Vendar pa je treba razdelati tudi vsebino in obveznosti prostorskega planiranja drugih udeležencev v planiranju, se pravi samoupravnih organizacij in skupnosti, to je za vso družbeno organiziranost.

Konkretno naj se opredelijo tudi specifični postopki pri oblikovanju in sprejemanju gradiv in dokumentov glede razvoja v prostoru. V nadaljnji pripravi zakona naj se prouči tudi vprašanje vsebine in sprejemanja prostorskih delov dolgoročnih družbenih planov posebnih družbenopolitičnih skupnosti.

3. Ves prostor, vključno najboljša kmetijska zemljišča, gozdovi, območja zalog pitne vode, območja naravne in kulturne dediščine in podobno,morajo biti predmet planiranja in usklajevanja potreb in interesov za njihovo urejanje. Pri tem je treba zagotoviti dosledno upoštevanje posebnih pogojev, zahtev in kriterijev za njihovo rabo glede na njihov splošni družbeni pomen.

4. Z zakonom je treba rešiti vprašanje o strokovni in smotrni organiziranosti prostorskega planiranja kot dela družbenega planiranja. Nejasna delitev dela in nepovezovanje strokovnih služb s tega področja v občinah, republiki in nosilcih planiranja je eden izmed poglavitnih vzrokov mnogim neskladjem v urejanju prostora, neracionalni rabi zemljišč in težavam v družbenoekonomskem razvoju. Zakon mora postaviti enoten organizacijski model pristopa organizacije strokovnega dela in usklajevanja na vseh nivojih in področjih razvoja. Ob tem je treba določiti tudi organizacijo informacijskega sitema za potrebe urejanja prostora.

Predlagamo, da se na ravni občine vzpostavi informacijski sistem, ki je sestavni del občinskega informacijskega sistema in ga vodi pristojni organ oziroma organizacija za družbeno planiranje oziroma urejanje prostora v občini. Analogno naj se za potrebe urejanja prostora na ravni republike oblikuje informacijski sistem, ki ga vodi republiški upravni organ, pristojen za urejanje prostora. Republiški upravni organ pristojen za urejanje prostora, naj izda v sodelovanju z republiškim upravnim organom, pristojnim za družbeno planiranje in družbeni sistem informiranja, podrobnejšo metodologijo vsebine teh informacijskih sistemov.

Posebej opozarjamo predlagatelja tega zakona, da v tem trenutku še vedno ni izpolnjen 2o4. člen zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije. Po določilih tega člena bi morali izvršni sveti družbenopolitičnih skupnosti in Gospodarska zbornica Slovenije v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona, torej do 14.6.198o, začeti postopek za sklenitev družbenega dogovora, v katerem naj bi določili ukrepe in druge obveznosti za razvoj strokovnih služb za družbeno planiranje, s ciljem uresničevanja sistema in razvijanja metodologije družbenega planiranja.

Družbeni dogovor naj bi opredelil organizacijske, kadrovske in druge pogoje za delo strokovnih služb. Naloga ni bila realizirana, ker so analize pokazale, da bi bilo potrebno najmanj podvojiti sedanjo kadrovsko zasedbo občinskih planskih služb, kar pa v tem trenutku z vidika družbeno verificiranega omejevanja splošne porabe in zaposlovanja v upravnih organih ni sprejemljivo.

Poleg tega pa v občini s kadrom, ki bi bil usposobljen za opravljanje nalog na področju prostorskega planiranja, ne razpolagamo. To pomeni, da v tem trenutku obveznosti iz predlaganega člena zakona nismo sposobni izvajati. Zato pozivamo nosilce iz 2o4. člena zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije, da takoj pripravijo zadevni družbeni dogovor, predlagatelje za izdajo zakona o prostoru pa, da v zakonskih določbah opredelijo tudi strokovne nosilce izvajanja zakona v občinah in vire njihovega financiranja.

5. Ugotovitev, da zakon občinam ne nalaga nobenih finančnih obveznosti ter da povečuje obseg dela le republiškim upravnim organom, ni vzdržna. Zbor krajevnih skupnosti predlagatelja posebej opozarja, da bodo za izvajanje nalog iz predlaganega zakona potrebna določena relativno visoka finančna sredstva, kar bo, upoštevajoč obstoječe obveznosti, ki se financirajo iz občinskih proračunov, predstavljalo dodatno obremenitev, ki v omejenih okvirih v letu 1983 pomeni lo,7 % povečanje glede na bistveno zmanjšano osnovo v letu 1982 in finančno ni pokrito.

Poleg tega pa že izvajanje nalog, ki jih pred občine postavlja zakon o varstvu kmetijskih zemljišč, predstavlja tolikšno obremenitev, da jih v prora-

čunu občine Koper v letu 1983 ne pokrivamo v celoti, temveč na podlagi kredita izvajalcev, ki bo zapadel leta 1984.

Občine ne le da se še posebej posvečajo izvajanju zakona o varstvu kmetijskih zemljišč, temveč se otepajo s številnimi finančnimi težavami in s pomanjkanjem kvalificiranega strokovnega kadra. Trditve, da ta zakon ne zavezuje v ničemer več, kot sta občine že zavezala zakon o sistemu družbenega planiranja in zakon o urbanističnem planiranju, so resnične. Toda doslej še nismo resno analizirali vzrokov, zakaj večina občin v Sloveniji ne more izpolnjevati teh zakonskih obveznosti. Zato so tudi sporni podatki v izvajanju veljavne zakonske ureditve, ki so navedeni v oceni stanja v predlogu za izdajo tega zakona.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa, tovariš Lešnik. Cvetko Doplihar, delegat iz občine Ptuj, ima besedo.

C v e t k o D o p l i h a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov za delegiranje delegatov za Zbor občin je razpravljala o tezah zakona in sprejela naslednje pripombe.

Za naslov zakona naj se sprejme varianta. K določilu 8. teze menimo, da bi za evidenco podatkov bile pooblaščene tudi geodetske uprave občin, saj so podatki strokovnim službam v občini tako laže dosegljivi.

27. teza naj govori o planih, ki obstajajo v posameznih regijah, zato smo mnenja, da bi bilo treba tezo v tem smislu dopolniti.

Določila 42. teze so že zajeta v zakonu o varovanju kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti. Ker bodo njegova določila realizirana že pred uveljavitvijo obravnavanega zakona, je taka formulacija nepotrebna ter pomeni negiranje že sprejetega prostorskega dela družbenega plana občin z dogovorom o temeljih plana SR Slovenije in navedenim zakonom.

Menimo, da teze predvidevajo preveč podzakonskih aktov. Dosedanja praksa pa kaže, da ti običajno niso izdani, zato naj bi zakon sam podrobneje uredil ta vprašanja.

Podpiramo pripombe Odbora za urbanizem, stanovanjsko komunalna vprašanja in varstvo okolja našega zbora.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Tovariš Pavel Mavrič, delegat iz občine Nova Gorica, ima besedo.

P a v e l M a v r i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina delegatov je pri obravnavi tega gradiva izhajala iz stališč, ki jih je obravnavala naša skupščina na zasedanjih 25. in 28. februarja tega leta ter pri tem imela naslednje pripombe.

1. Ustavna podlaga za izdajo zakona o prostoru je podana v 4. točki 321. člena ustave SR Slovenije. Izhajajoč iz ustavnih določil in zakona o sistemu družbenega planiranja in družbenem planu SR Slovenije smo mnenja, da naslov zakona ne ustreza. Ustavna določila in strokovna praksa pozna prostorsko in urbanistično planiranje, zato predlagamo, da naziv zakona temu primerno prilagodimo kot na primer "zakon o prostorskem planiranju" ali "zakon o planiranju v prostoru."

2. Za področje gospodarskega in urbanističnega planiranja zakonodajalec predlaga, da bi imeli v Sloveniji poleg zakona o prostoru še zakon o urejanju naselij in o drugih posegih v prostor. Menimo, da bomo dobili neko poplavo zakonov in navodil, ki bodo urejali ta področja. Poleg zakona o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije bosta še dva zakona, ki bosta urejala sistem prostorskega in urbanističnega planiranja. Predlagamo, da se ta materija obdela v enem zakonu, saj gre od plana do lokacije za en proces, ki ga je nesmiselno deliti na različne službe in organe.

3. Predlog za izdajo zakona o prostoru predvideva, da bi določbe začasnega in interventnega zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti vključili v ta zakon. Mnenja smo, da ni smiselno, da je zakon o prostoru podaljšek kmetijske zakonodaje, zato predlagamo, da se določbe zakona o varstvu kmetijskih zemljišč smiselno vključijo v zakon o kmetijskih zemljiščih. V zakonu o prostoru je treba dati več poudarka reševanju specifičnih problemov, ki jih prinaša urbanizacija in planiranje prostora.

4. Predlog za izdajo zakona o prostoru loči urbani in odprti oziroma podeželski prostor. Prvega naj bi urejali poleg prostora, dela družbenega plana, še z urbanističnimi načrti, drugega pa s krajinskimi načrti. Mnenja smo, da taka delitev ni smotrna. Gre torej za obojestranske učinke, ki jih pozna proces urbanizacije. Poleg tega smo mnenja, da izdelava krajinskih načrtov za celotni podeželski prostor ni smotrna, če niso predvideni nobeni posegi v ta prostor.

5. Vprašujemo se, ali bodo občine in upravni organi lahko izvajali določbe zakona, da ne bi razvijali predvsem naselij, ki imajo pogoje za nadaljnji razvoj izven teh naselij. Načrtovali naj bi le tisto poselitev, ki je vezana na primerno rabo prostora, za kmetijstvo ali gozdarstvo. Gre za programirano in usmerjeno poselitev. Menimo, da je izvedljiva le ob ustreznem razvijanju in ureditvi zemljiške in komunalne politike. Postavlja se tudi vprašanje, kako bo z novogradnjami na manj razvitih in obmejnih hribovitih območjih.

6. Predlog za izdajo zakona govori v 6. poglavju tudi o finančnih in drugih posledicah, ki jih prinaša zakon o prostoru, češ da zakon sam ne nalaga občinam in posebnim družbenopolitičnim skupnostim nobenih finančnih obveznosti, pač pa jih zavezuje na izpolnjevanje nalog, ki so določene v družbenem planu SR Slovenije ter v zakonu o urbanističnem planiranju.

Nove naloge naj bi prevzel republiški Izvršni svet in republiški upravni organi. S tako ugotovitvijo se ne moremo strinjati, ker je financiranje urbanistične in prostorske dokumentacije v večini slovenskih občin bilo vsa leta po uveljavitvi zakona o urbanističnem planiranju problematično, kar velja tudi za našo občino.

Že sam zakon o varovanju kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti je prinesel občinam nove strokovne naloge, ki jih mora rešiti bodisi z novimi zaposlitvami ali z oddajo del.

Po uveljavitvi zakona o prostoru bomo morali pristopiti k reviziji sprejete urbanistične in prostorske planske dokumentacije; nove naloge in obveznosti pa prinaša tudi geodetskim službam.

7. Predlog za izdajo zakona o prostoru ne omenja služb in njihovo organiziranost, ki bi pripravljala strokovne osnove prostorskih delov družbenih planov, urbanističnih načrtov in tako dalje. Zakon naj bi enotno urejal to področje v Sloveniji. V samem predlogu za izdajo zakona o prostoru tudi ni jasna vloga Zavoda za družbeno planiranje SR Slovenije. Zato naj zakon opredeli, ali bomo imeli v Sloveniji še naprej pooblaščene strokovne organizacije ali se bo ta dejavnost organizirala kot dejavnost posebnega družbenega pomena v občinskih ali medobčinskih upravnih zavodih. Predlagamo, da se strokovne službe organizirajo v upravnih zavodih.

To so bile pripombe, ki jih je imela naša delegacija. V osnovi pa se načelno strinjamo s pripravo te problematike v omenjenem zakonu. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : V zvezi s financiranjem je treba reči, da je tovariš Kavčič v svojem uvodu na skupnem zasedanju to oceno, ki je zapisana v predlogu za izdajo, že korigiral in povedal, da bo za nekatere občine zlasti tiste, ki nimajo zadostnih sredstev, realizacija teh nalog pomenila precej več sredstev, ki jih bo za to potrebno nameniti.

Besedo ima Vlado Šlamberger, delegat iz občine Ljubljana-Šiška.

V l a d o Š l a m b e r g e r : Tovarišice in tovariši delegati! O predlogu za izdajo zakona je razpravljala tudi Skupščina občine Šiška, ki je z njim soglašala. Ne bom govoril o splošnih pripombah,opozoril bom le na to, kar je že povedal tovariš Kavčič na skupnem zasedanju. Javna razprava ni zagotovila, da se s sprejemom novega zakona ne bo povečala administracija v upravnih službah po občinah.

V naši občinski skupščini menimo, da naj bi se zakon glasil:"zakon o urejanju prostora".

Podpiramo teze, ki pravijo, da je treba posege v prostor skrajno racionalizirati.

Podpiramo tudi varianto, ki pravi, da v ta zakon ni treba vnašati določil o postopku usklajevanja, saj le-tega opredeljujejo že drugi zakoni.

Menimo, da bi, kar zadeva varianto k 41. tezi, ker gre za pomembne odločitve v prostoru in se pri tem nekatere občine obnašajo dokaj samostojno in samovoljno bilo treba določiti, da Skupščina SR Slovenije dejansko dokončno tudi odloča, ne samo da zavzame stališča. Zavzemanje stališč bi povzročilo dolgotrajnost postopkov in stroške, vprašanje pa je, ali bi s tem zagotovili kvaliteto rešitev in odločanja.

V nasprotju z delegati iz Nove Gorice menimo, da bi bilo treba v 44. tezi ohraniti krajinske načrte.

Predvsem pa podpiramo določilo, po katerem bi moral zakona zavezati družbenopolitične skupnosti, da že v srednjeročnem planu za obdobje 1985-199o določijo kriterije za rabo prostora.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima delegatka Stana Koderman iz občine Zagorje ob Savi.

S t a n a K o d e r m a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Zagorje ob Savi je imela k tej temi naslednje pripombe. Oproščam se, če se nekatere ponavljajo.

Postavlja se vprašanje potrebe po izdaji omenjenega zakona glede na to, da imamo že sistemski zakon o družbenem planiranju. Morda bi bilo bolj smotrno veljavni zakon dopolniti, kot pa izdati nov zakon. Veljavni zakon o družbenem planiranju bi moral natančno opredeliti dolgoročni in srednjeročni plan ter metodologijo izdelave prostorskih delov družbenega plana. Vsekakor bi bilo bolj smotrno hkrati pripraviti in predlagati zakonske akte in podzakonske predpise, ki zadevajo urejanje prostora in naselij ter stavbna zemljišča. Na ta način bo dosežena povezava planskih in izvedbenih aktov. Točno je treba opredeliti vsebinsko in metodološko prostorske dokumente, ki bodo pokrivali celotno področje občine. Prostorsko planiranje je dolgoročno planiranje in v zakonskem aktu je treba vsebinsko in metodološko postaviti pravice in dolžnosti vseh udeležencev v prostorskem planiranju.

V zakonskem aktu je treba posebej poudariti obveznost medregijskega sodelovanja do splošnih naravnih dobrin, kot so najboljša kmetijska zemljišča, gozdovi, območja pitne vode, naravna in kulturna dediščina in drugo. Vsak zakonski akt naj vsebuje enkrat že domenjeno strokovno terminologijo, ne pa, da se za isti pojem uporabljajo različni termini, denimo plan, načrt in podobno. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima delegat Jože Breznikar iz občine Laško.

J o ž e B r e z n i k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupini delegatov za Zbor občin in Zbor združenega dela, gospodarsko področje iz občine Laško posredujeta po sklepu seje z dne 28.3.1983 nekatere pripombe k predlogu za izdajo zakona o prostoru.

Naslov zakona naj se glasi: "Zakon o urejanju prostora".

3. teza: Ker sta v zakonu večkrat navedena dolgoročni in družbeni plan, naj bo na začetku opredeljeno, kaj je dolgoročni in kaj je družbeni plan.

6. teza: V drugem odstavku naj se besedilo dopolni v tem smislu, da mora uporabnik oziroma lastnik zemljišča to zemljišče uporabljati ne samo v skladu z njegovo namensko rabo, ampak tudi racionalno in kot dober gospodar.

8. teza: Kolikor bo republiška geodetska uprava zagotavljala potrebno dokumentacijo tudi po občinah, potem je določilo primerno. V nasprotnem primeru naj se doda besedilo: "naj evidenco po občinah vodijo občinske geodetske uprave".

9. teza: V četrti alinei naj se doda "in termalnih vrelcev".

13. teza: Ali je izraz "dostopni" primeren, da ne bi prišlo do razlage, da se morajo zagotoviti taki pogoji, da bo lahko vsakdo tudi prišel do teh naravnih elementov, kot na primer žičnica na Triglav.

14. teza: V dolgoročnem planu naj se določi območje in tudi drugo rabo, le v primerih, ko je predvideno, da se bo v tistem obdobju prenehalo izkoriščanje oziroma pridobivanje rudnin in mineralnih surovin.

17. teza: V drugi vrsti naj se za besedo "so" doda "ali bodo". Določilo o tem, za katero območje naj se določijo ureditvena območja, ni dovolj jasno, ker se lahko območja, ki so med seboj prostorsko in funkcionalno povezana, uporabijo za vsa naselja ali pa le skupino naselij. Menim, da naj se ureditvena območja določijo za vsa naselja.

25. teza: Vsebina 25. teze je glede strokovnih osnov zelo zahtevna. Če bodo morali vsi nosilci planiranja v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih izdelati strokovne osnove v smislu te teze, dodamo samo še posebej zahtevano metodologijo, ki jo bodo pripravili republiški upravni organi in bomo za ta namen lahko porabili kar precejšnje vsote denarja. Temeljito je treba zato proučiti, kakšne strokovne osnove so dejansko potrebne, v kakšnem obsegu in kdo jih mora imeti.

29. in 3o. teza: Izredno težko bo hkrati izdelati dolgoročni plan občine s prostorskim delom in še prostorske načrte. Tudi razprave o tako obsežnih in pomembnih dokumentih so vprašljive. Zato naj bi se s plani določila le območja, za katera se izdelajo prostorski načrti, kot samostojni prostorski dokumenti.

34. teza: Upoštevati je treba varianto, prav tako tudi v 39. tezi.

4o. teza: Zakon bi moral rešiti vprašanje, kdo odloča v primeru, če dve ali več občin ne morejo uskladiti interesov. Menimo, da naj bi v takšnih primerih odločila republiška Skupščina.

41. teza: Za republiške upravne organe naj bo določen rok, v katerem morajo oceniti osnutek dolgoročnega plana občine.

43. teza: Varianta ne pride v poštev. Priprava podzakonskih predpisov naj poteka hkrati s pripravo tega zakona in naj bodo ti po možnosti izdani takoj po sprejemu zakona, saj se sicer dogaja, da se z izdajo takšnih predpisov rado odlaša. Prav bi tudi bilo, da se osnutki podzakonskih predpisov pošljejo občinskim upravnim organom v razpravo, saj so velikokrat težko sprejemljivi in izvedljivi, ker se pripravljajo in obravnavajo iz republiškega zornega kota. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Tatjana Pinoza, delegatka iz občine Vič Rudnik.

T a t j a n a P i n o z a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegati za gospodarsko področje 5. okoliša za Zbor združenega dela in in delegati za Zbor občin s sedežem v občini Ljubljana Vič-Rudnik, podpiramo predlog za izdajo zakona o prostoru, saj je področje prostorske politike zakonsko še zelo neurejeno; poleg tega pa to terja zakon o sistemu družbenega planiranja.

V zvezi s predlogom delegati posredujemo naslednje pobude, ki naj pripomorejo k oblikovanju osnutka zakona.

1. Glede na poplavo raznih zakonov bi predlagatelj moral z več zornih kotov bolj utemeljiti potrebnost oziroma kar strateško potrebo po tem zakonu. Pri tem mislimo poleg varstva kmetijskih zemljišč zlasti na problem stanovanjske gradnje ter na neurejene urbanistične normative.

2. Potrebno je pripraviti analizo vseh že veljavnih in še potrebnih zakonov, ki sodijo pod okrilje tega nadsektorskega zakona.

3. Glede na to, da predlagane teze zakona o prostoru in kasneje zakon sam vnašajo elemente racionalizacije na področju priprave celotnega procesa družbenega planiranja in tudi prostorsko varstvene elemente, predlagamo, da se sprejme variantni naziv zakona, to je "zakon o urejanju prostora".

4. Menimo tudi, da bi moral zakon v večji meri poudariti in izpostaviti potrebo kontinuiranega planiranja na vseh področjih. Nesprejemljivo bi bilo tudi mnenje, da pomeni sprejem novega zakona novo začeto dispozicijo pri reševanju neke problematike. Prizadevati si moramo, da bomo z novimi predpisi zagotovili nadaljevanje in nadgradnjo že dorečenega načina razreševanja problematike. Nujno potrebno je tudi dogovoriti usklajeno metodologijo za pripravo planskih dokumentov na ravni republike in občin, saj dolgoročni družbeni plani občine predstavljajo osnovni element za pripravo republiških planskih dokumentov.

5. Izvajanje tega zakona bo vsekakor terjalo finančne posledice, in sicer za občine in republiko, saj je priprava prostorskih planov in njihova izvedba povezana s stroški na tem področju.

6. V ta zakon je potrebno vključiti stimulativne kriterije za varstvo okolja.

7. Ker je prostorsko planiranje in urejanje prostora široko področje, ki se ne konča z mejo občine, ampak zahteva tesno povezovanje z drugimi občinami, je z zakonom treba poudariti nujnost medobčinskega sodelovanja pri urejanju prostora. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Seznam prijavljenih pri tej točki je izčrpan. Želi še kdo besedo? (Da.) Tovariš Miro Hajdinjak, delegat iz občine Lendava, ima besedo.

M i r o H a j d i n j a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbori Skupščine občine Lendava so na lo. ločeni seji dne 24.2.1983 obravnavali predlog za izdajo zakona o prostoru ter ob tem sprejeli naslednje ugotovitve in predloge.

Zbori skupščine občine ugotavljajo, da se o problematiki urejanja prostora vse premalo odloča kompleksno oziroma vse premalo se ureja normativno na zakonskih osnovah tudi o vrsti potrebne dokumentacije. Teze predloga za izdajo zakona so žal spet samo načelne in bolj pojasnjujejo zakon o sistemu družbenega planiranja ter se na ta način skuša popraviti nekatere napake.

Dajemo pa naslednje konkretne pripombe.

Če je urejanje prostora po tem zakonu določanje namenske rabe prostora ter organiziranje in usmerjanje dejavnosti v prostoru, se postavlja vprašanje vrste in vsebine dokumentacije, ki to dejansko podaja.

Predlagamo dopolnitev 2. teze, iz katere bo razvidna vrsta oziroma vsebina dokumentacije, ali se bo to v celoti opredelilo v dolgoročnem prostorskem delu družbenega plana ali v posebnih aktih kot na primer v urbanistični dokumentaciji ali prostorskem planu za kmetijska zemljišča in podobno.

Ponavljajo se splošna načela iz drugih zakonov, hkrati pa se že v tezah postavlja vsebina dolgoročnega plana ob ugotovitvi, da bo vsebina opredeljena v posebnem podzakonskem aktu.

V 3o. tezi ni jasno, ali zakon že predpisuje vsebino urbanističnega načrta in ali bo to tudi podal podzakonski predpis. To ni predvideno tudi v 43. tezi.

Če se opredeljuje vsebina urbanističnega načrta v 3o. tezi, bi bilo potrebno bolj podrobno tolmačiti kriterije in vsebino za ugotovitev zahtevnosti in podrobnosti določene namenske rabe prostora v dolgoročnem planu občine.

42. teza je prepisana iz sedaj veljavnega zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti, torej ne bi bila potrebna, saj velja ta zakon kot začasen, dokler se ne uskladi oziroma potrdi srednjeročni družbeni plan, prostorski del.

Nesprejemljivo je določilo druge alinee prvega odstavka teze, ker dopušča izigravanje, saj ne opredeljuje kdo in pod kakšnimi pogoji lahko gradi stanovanjske hiše oziroma kdaj je šteti stanovanjske hiše za objekte, namenjene primarni kmetijski proizvodnji. Predlagamo, da se ta alinea črta ali pa dopolni tako, da bodo prej odprta vprašanja jasna.

Nesprejemljiva je tudi četrta alinea iste teze,saj ni redek primer, da imamo znotraj obstoječih naselij večje površine kmetijskih zemljišč z urbanističnimi redi, namenjene za gradnjo objektov in na teh zemljiščih glede na lego ni mogoče organizirati primarne kmetijske proizvodnje. Predlagamo, da pristojna skupščina občine z odlokom odloča o tem, katera kmetijska zemljišča so znotraj že obstoječih naselij zazidljiva in katera so ali bodo namenjena primarni kmetijski obdelavi. Ta odločitev skupščine občine pa mora temeljiti na potrjenih družbenih planih za srednjeročno obdobje.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovariš Hajdinjak, hvala lepa. Besedo ima delegat iz občine Maribor - Tabor Ivan Kastrevc.

I v a n K a s t r e v c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Maribor Tabor za Zbor občin Skupščine SR Slovenije je na svoji seji obravnavala predlog za izdajo zakona o prostoru in ima naslednje pripombe.

Vsebina predlaganega zakona sodi v zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije kot dopolnitev. Kolikor v krajšem času ni možnosti za spremembo in dopolnitev navedenega zakona, se strinjamo z izdajo posebnega zakona, vendar z naslovom "zakon o urejanju prostora."

V 3. tezi drugeega odstavka ni jasno določilo, da se namenska raba prostora, organizacija in razvoj dejavnosti v prostoru določijo zlasti v dolgoročnem programu in planu družbenopolitične skupnosti. Enaka vsebina je v 26. tezi, vendar ne kot obveznost.

8. teza: Vodenje evidenc ne more biti samo v pristojnosti Republiške geodetske uprave. Možnost vodenja evidenc mora biti dana vsaki družbenopolitični skupnosti. Poleg tega ne gre samo za evidence, temveč tudi za registre in katastre. V III. poglavju bi bilo potrebno opredeliti usklajevanje na občinskem, mestnem, regijskem in republiškem nivoju. Večkrat smo že poudarjali potrebo po regionalnih prostorskih načrtih kot vmesno stopnjo med občino in republiko glede na specifičnost posameznih regij v Sloveniji.

Nov termin v 29. tezi "prostorski načrt" je odveč. Uporabi naj se termin iz prvega odstavka 3o. teze "urbanistični načrt" in "krajinski načrt".

Potrebno je 3o. tezo tudi dopolniti v taki meri, da ne bi bil potreben še podzakonski predpis. Prevelika natančnost v opredeljevanju vsebine urbanističnega in krajinskega načrta, ki se ji ne bi mogli izogniti v posebnem predpisu, ne bi bila sprejemljiva za območje republike, saj so potrebe in specifike vsaj po regijah dokaj različne.

V 39. tezi naj se sprejme varianta. Postopki so opredeljeni v zakonu o sistemu družbenega planiranja.

42. teza povzema določila zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti, pri čemer pa ni upoštevana ena osnovnih usmeritev iz prejšnjih tez, da je treba interese v prostoru usklajevati ob upoštevanju naravnih in z delom pridobljenih vrednot človekovega okolja in obstoječe infrastrukture.

V tretji alinei prvega odstavka naj se črtajo besede "s sprejetim zazidalnim načrtom". V pretežno zgrajenih soseskah mesta, družbena gradnja, industrija, centralne dejavnosti in tako dalje, pa po sedanjih urbanističnih načrtih ni bila predvidena izdelava oziroma sprejem zazidalnega načrta. S tem bo tudi odpadla sicer potrebna dopolnitev 4. alinee, ki je očitno prirejena za individualno stanovanjsko izgradnjo.

Če že moramo sprejemati podzakonske predpise, so predlagani roki v 43. tezi nesprejemljivi. Glede na predvideno tristopenjsko obravnavo zakona bi to pomenilo odmikanje začetka priprav na prostorski del dolgoročnih planov. Vsaj osnutke podzakonskih aktov je treba predložiti Skupščini ob sprejetju predloga zakona.

45. teza ne predvideva, kaj bo z določili zakona o urbanističnem planiranju, ki se nanaša na urbanistični program. Še vedno je citirani zakon veljaven v vseh določilih, razen tistih, ki jih je odpravil zakon o sistemu družbenega planiranja.

Menimo, da je ne glede na predlog za izdajo zakona o prostoru potrebno pospešiti pripravo in sprejem zakona o stavbnih zemljiščih. Predvsem slednji bi moral bolje urediti promet s stavbnimi zemljišči, ki najbolj obremenjuje stihijske posege v prostor, ki ga želimo zaščititi.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Rudolf Rome, delegat iz občine Grosuplje.

R u d o l f R o m e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V preteklosti je bilo veliko posegov v prostor in to negativnih. Zato je izdaja zakona o urejanju prostora nujna. Predlagamo pa, da se v zakonu in podzakonskih predpisih opredeli:

1. da kmetijska zemljišča v prvi kategoriji ne morejo odkupiti ali dedovati nekmetje in

2. v primeru spornih situacij iz 41. teze naj se odloča v občini, v kateri problem nastane, razen če ta ni širšega družbenega ali medobčinskega pomena. Republiški organi pa naj občini pri rešitvi spora pomagajo s priporočilom, ne pa da republika odloča o spornih situacijah, kot je bilo predlagano. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Besedo ima Tone Strojin, predstavnik Zveze društev za varstvo okolja Slovenije.

T o n e S t r o j i n : Tovariš predsednik, tovariši delegati! Naše pripombe so vključene v predloge,ki so vam bili poslani pred sejo, in sicer v dokumentu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije. Ob tej priložnosti

pa poudarjam, da naša zveza obžaluje, da nimamo v razpravi tez za vse tri zakone, ki se pripravljajo. Na ta način bi odpadla marsikatera dilema in marsikatero nerešeno vprašanje. Glede na to, da se pripravljajo trije novi zakoni, se pojavlja tudi vprašanje inflacije zakonodaje na tem področju. Zato naša Zveza društev za varstvo okolja meni, da bi bilo smotrno, če bi se že veljavni zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu preoblikoval in bi se s tem rešilo marsikatero nerešeno vprašanje. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Tone Šeliga, delegat iz občine Titovo Velenje.

T o n e Š e l i g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da moramo na današnji seji dati pobudo, da je potrebno pospešiti pripravo zakona o prostoru oziroma vseh treh zakonov, ker bodo sicer zadeve neusklajene. Dejstvo je, da zaradi odlašanja priprave in sprejema vseh teh zakonov zamujamo s stanovanjsko in vso ostalo izgradnjo. Dela se velika škoda. Moram povedati, da je v naši skupini delegatov bilo potavljeno vprašanje, če ne gre pri pripravi teh zakonov celo za namerno zavlačevanje. Po periodičnem načrtu naj bi ti zakoni bili na dnevnem redu šele v mesecu juliju. Menim, da to ni sprejemljivo, saj bi lahko ta zakon do tedaj že sprejeli.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Ta rok smo celo s predlagateljem težko uskladili, ker je po razpravi potreben določen čas za pripravo osnutka, ki mora biti najmanj 45 dni v obravnavi. Julij mesec je za predlagatelja izredno kratek rok in ni objektivnih možnosti, da bi ga lahko prej obravnavali.

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, predlagam, da to točko prekinemo, da bi se lahko skupina sestala. V skupini lahko sodelujejo tudi drugi, ki jih sicer nismo imenovali v to skupino.

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda, to je na poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva.

Ker bomo pri 5. točki dnevnega reda obravnavali vsebinsko povezana poročila oziroma problematiko, predlagam, da bi združili obravnavo 4 . i n 5 . t o č k e d n e v n e g a r e d a , torej omenjeno poročilo še s poročilom o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 in s poročilom o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo.

Se strinjate s takšnim predlogom? (Da.)

Vsa omenjena poročila je zboru predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Lojzeta Senegačnika, namestnika predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Uvodno obrazložitev tovariša Kneževiča smo poslušali na skupnem zasedanju.

Poročila so bila objavljena v Poročevalcu številka 5. V istem Poročevalcu je bil objavljen tudi dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letošnjem letu.

Prejeli ste tudi stališča Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu RK SZDL in pripombe Zveze kmetijskih in zemljiških skupnosti Slovenije.

Omenjena poročila je obravnaval naš Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in zboru tudi pismeno poročal. Želi poročevalec odbora besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog ugotovitev in sklepov, ki so bili pripravljeni na podlagi dosedanje razprave v delovnih telesih zbora in ki naj bi jih po razpravi sprejel naš zbor.

Zboru predlagam, da v skladu s 154. členom poslovnika Skupščine imenujemo skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in po njej zboru predlagala morebitne spremembe in dopolnitve predloga ugotovitev in sklepov.

V to skupino predlagam Janeza Kučana, delegata iz občine Murska Sobota, Cvetka Dopliharja iz občine Ptuj, Tatjano Pinoza iz občine Ljubljana Vič-Rudnik, Cirila Globočnika iz občine Kranj in Jožeta Lemuta iz občine Tolmin.

Ima morda kdo kakšen dopolnilni predlog? (Ne.) Če ne, prosim, da glasujemo.

Kdor je za predlagano skupino, naj prosim glasuje! (61 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval predlagano skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Alojz Plaznik, delegat iz občine Mozirje.

A l o j z P l a z n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša skupina za Zbor občin iz občine Mozirje je na svoji včerajšnji seji ob obravnavi gradiva za današnjo sejo pozorno proučila tudi poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva. Z vsebino poročila se je v glavnem strinjala. K predlogom za spremembe in dopolnitve zakonov s področja kmetijstva pa je delegacija imela naslednje pripombe oziroma stališča.

1. Problem statusa kmeta. Delegacija je bila mnenja, da je treba kriterije za pridobitev statusa kmeta nujno zaostriti in natančneje opredeliti, torej bolj natančno, kot je to urejeno doslej. Zlasti je treba opredeliti pogoje minimalnega osebnega dohodka, ki naj ga prosilec za status kmeta doseže iz dopolnilne kmetijske dejavnosti. Morda se bo slišalo smešno, vendarle je delegacija bila mnenja, da naj bi se osnova za izračun prosilca iz nekmetijske sfere oblikovala v višini 1/3 povprečnega njegovega osebnega dohodka, to je povprečnega osebnega dohodka prosilca, ne pa povprečja osebnega dohodka v Sloveniji ali v občini.

V zadnjem času se namreč dogaja, tako na našem območju - verjetno pa še kje - da želijo pridobiti status kmeta na osnovi predhodne izjave zaradi nakupa kmetijskih zemljišč ali pa kompletnih kmečkih posestev petičnejši občani, ki so nekmečkega porekla. Med temi se pojavljajo zdravniki, profesorji in podobne strukture, ki želijo svoje denarne prihranke zavarovati pred učinki inflacije z vlaganji v nakup trajnih dobrin, kot so kmetije oziroma zemlja. Da ne bi prihajalo do takšnega izigravanja, delegacija meni, naj predlagatelj to pripombo upošteva. Seveda pa to ne more biti kriterij za tiste, ki so do statusa upravičeni v skladu z zakonom.

2. Zakon o dedovanju zaščitenih kmetij. Ugotovitve iz gradiva, da delitev zaščitene kmetije za časa življenja lastnika ni v nasprotju z objektivnimi zakonitostmi spreminjanja agrarne strukture, kot je navedeno v gradivu, verjetno res drži, v praksi pa povzroča nepopravljivo in dolgoročno škodo, ker omogoča drobljenje kmečkih gospodarstev, pospešuje družinske spore in povzroča dolgotrajne pravdne postopke na sodiščih. Na ta problem opozarja naša občina že vrsto let, vendar ni odziva za spremembe teh zakonskih določil, ki bi zaščitene kmetije ščitile pred drobitvijo še za življenja lastnika - gospodarja.

Javna razprava, ki je bila organizirana med kmeti v okviru SZDL, je ponovila to zahtevo, da moramo po delegatski poti doseči, da se ta zaščita vključi v zakon o dedovanju in da se čimprej uzakoni, da ne bodo posledice v praksi še nadalje vznemirjale čistih kmetov, zlasti pa mlajših, ki ne marajo prevzemati nasledstva v negotovosti. Takšno stališče je podprla tudi občinska skupščina na včerajšnji seji vseh treh zborov.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Ciril Globočnik, delegat iz občine Kranj.

C i r i l G l o b o č n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Kranj je na seji dne 22.3. obravnavala poročilo o izvajanju zakonov s področja kmetijstva in v razpravi oblikovala naslednje ugotovitve in predloge.

1. Veljavni zakoni s področja kmetijstva v SR Sloveniji so prav gotovo kvalitetno vplivali na dosedanji razvoj družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi ter proizvodnjo hrane.

2. V SR Sloveniji smo na področju kmetijske zakonodaje pred drugimi republikami v SFRJ, kar je sicer dobro, ne zagotavlja pa enotnosti na področju agrarne politike v SFRJ, kar največkrat tudi pomeni, da kmete različna oziroma neizdelana zakonodaja v socialističnih republikah postavlja v neenak družbenoekonomski in socialni položaj.

3. V samem poročilu so kvalitetno prikazani pozitivni rezultati izvajanja zakonov, opredeljena so pa tudi odstopanja in pomanjkljivosti na posameznih področjih, ki so predvsem povezana z izvajanjem zakona o kmetijskih zemljiščih, zakona o združevanju kmetov in zakona o preživninskem varstvu kmetov.

Ugotavljamo,da je pri uresničevanju kmetijske zakonodaje preveč nedoslednosti in tudi zavlačevanja, kar posebej velja za določbe zakona o kmetijskih zemljiščih, kot so: maksimum zemljišč za nekmete in prehod zemljišč v družbeno lastnino, kot tudi vprašanja v zvezi s statusom kmeta.

Glede pomanjkljivosti, ki so v zvezi z izvajanjem zakonov nastopale v praksi, so pa omenjene v poročilu, delegate zanima, kaj bo zakonodajalec ukrenil, da se stanje v bodoče izboljša. Menimo, da je potrebno predvsem izboljšati nadzor nad izvajanjem sprejetih zakonskih določb, da se v večji meri zagotovi zakonitost, s čimer bo odpadla potreba po dopolnitvah posameznih zakonov, na primer zakona o kmetijskih zemljiščih, kar ima negativen vpliv na našo samoupravno prakso in povzroča motnje pri urejanju družbenoekonomskih odnosov.

Ker združujemo 4. in 5. točko dnevnega reda, je skupina pripravila tudi stališča in ugotovitve k izvajanju zakona o ugotavljanju in namenjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo in usmerjanje sredstev za intervencije v proizvodnji hrane. Stališča, pripombe in ugotovitve delegatov iz Kranja so naslednje.

Dosedanja praksa je pokazala, da nimamo enotnega pristopa do intervencij v SR Sloveniji, še manj pa na območju SFR Jugoslavije, kar je tudi vzrok, da so moteni blagovni tokovi s kmetijskimi proizvodi. SR Slovenija ne more biti izjema pri oblikovanju cen kmetijskim izdelkom. Intervencije niso vrednostno in programsko enotno oblikovane. Vloga republiškega intervencijskega sklada je premajhna, saj sta v večjem obsegu vključena le proizvodnja mleka in mesa. Sedanje intervencije v proizvodnji hrane še vedno ne zagotavljajo usklajenega razvoja vseh kmetijskih panog, od katerih tudi pričakujemo boljše rezultate. Predpogoj za povečanje kmetijske pridelave so urejeni ekonomski pogoji proizvodnje. Delegacija ugotavlja, da so sredstva, zbrana po tem zakonu, preveč usmerjena v kompenzacije, ne pa kot intervencije v proizvodnji hrane. Pravilno je, da se s kompenzacijami pokrivajo razlike v ceni, vendar je bolj potrebno spodbuditi primarno proizvodnjo. Zato sistem kljub veliki porabi sredstev ne zagotavlja planiranega povečanja proizvodnje hrane. Pri odločanju glede sredstev vedno znova nastaja dilema, ali s temi sredstvi nameravamo povečati blagovno proizvodnjo za domače tržišče in za izvoz. Dilema se postavlja predvsem zato, ker ob uvajanju novih prispevnih stopenj za intervencije v proizvodnji hrane oskrba z osnovnimi prehrambenimi proizvodi ostaja še naprej nezanesljiva. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Lidija Mihurko, delegatka iz občine Maribor - Pobrežje.

L i d i j a M i h u r k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin in skupina delegatov za Zbor združenega dela iz občine Maribor - Pobrežje sta obravnavali 4. in 5. točko dnevnega reda in sprejeli naslednje pripombe.

1. Poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982 - 1985 v letu 1982 v sklepih in usmeritvah poglavje VII. točka 8., nalaga kmetijskim organizacijam, da naj skupaj s strokovnimi organizacijami, to so območni kmetijski zavodi, uskladijo svoje pospeševalne programe in jih predložijo izvršnim svetom skupščin občin v obravnavo in tudi samoupravnim skladom za intervencije v občinah, skupaj s proizvodnimi programi.

V Podravski regiji smo pristopili k enotni pripravi pospeševalnih programov v združenih organizacijah po enotnih kriterijih in normativih in s tem uskladili še zavodske programe. Ta enotni program je bil predložen izvršnim svetom skupščin občin, v obravnavo pa je bil predložen tudi občinskim skladom za intervencije. Program je v celoti tudi finančno ovrednoten in podan predlog za sofinanciranje pospeševalnih nalog.

Predlog za sofinanciranje pospeševalnih nalog v območnih kmetijskih zavodih je podan na podlagi sedanjega načina financiranja, po katerem zavodom zagotavlja republiški sklad 7o % sredstev, 3o % pa bi zagotovil občinski intervencijski sklad ali organizacije združenega dela oziroma poslovne skupnosti.

Skupni program izkazuje obseg nalog v območnih zavodih in za posamezne panoge. Obseg je veliko večji, kot ga predvideva republiški razrez, ki je bil postavljen v dogovoru v letu 1976, in v sedanjih razmerah v naši regiji sploh ne ustreza dejanskim potrebam, saj sploh ne upošteva sedanjih proizvodnih planov v zadružnih organizacijah, zlasti pri pridelavi krušnih žit, sladkorne pese, krmilnih rastlin in v živinorejski proizvodnji.

Celotni pospeševalni službi so bile dane v zvezi s temi plani nove, odgovorne naloge. Te naloge so povečale in konkretizirale tudi v območnih kmetijskih zavodih. Zato je vztrajanje na priznavanju obsega iz republiškega sklada na nivoju iz leta 1976 za zavodske pospeševalne službe nerazumljivo in nedopustno. Dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 govori v III. poglavju o financiranju republiškega centra in prek njega tudi nekaterih republiških inštitucij, v točki 2 pa o financiranju pospeševalnega programa v območnih kmetijskih in veterinarskih zavodih. Pri tem gre v prvem primeru za bistveno večji obseg nalog kot doslej, v drugem primeru pa izravnava le sofinanciranje in to le v obsegu iz leta 1976. Tak način kaže na birokratski pristop pri reševanju celotne problematike pospeševalne službe, saj območnim zavodom ne priznava niti tistih pospeševalnih nalog, ki jih uspešno izvajajo v zadnjih letih in ki so bile potrebne za izpolnitev povečanih proizvodnih planov.

Predlagamo, da se prouči sistem sofinanciranja pospeševalne službe iz leta 1976 ter financira pospeševanje vseh tistih dejavnosti, ki so pomembne za razvoj kmetijstva v letu 1983 in naprej ter tako omogoči dejansko financiranje pospeševalne službe v razmerju 7o : 3o. Sedaj namreč republika sofinancira le okoli 5o %, vse ostalo pa odpade na občine in druge.

2. Z namenom,da v Sloveniji pridelamo čim več hrane in to tudi na hribovitih območjih, je potrebno spodbuditi tistega kmeta, ki se bo preusmeril v intenzivno proizvodnjo. Prav tako je potrebno spodbuditi tudi višinske kmete, ki kljub težkim pogojem dela vztrajajo. V ravninskih predelih bi se morali preusmeriti v poljedeljstvo, zato bi bilo potrebno, da se travniki umaknejo v višje predele. Pri intenzivni živinoreji bi bilo potrebno stimulirati le tistega, ki bo marljivo delal in krmil živino z doma pridelano krmo. Živinorejo podpiramo z interventnimi zakoni, vendar pri nakupu krav molznic nista v enakopravnem položaju družbeni in zasebni sektor, saj zasebni sektor ne dobi premij za črno-bele krave ampak samo za simentalke.

Menimo, da je potrebno postaviti rok, do kdaj naj se organizira pospeševalna služba. Od odgovornih dejavnikov na področju planiranja pa zahtevamo obrazložitev, zakaj zadeve v posameznih sredinah niso bile uresničene. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Tatjana Pinoza, delegatka iz občine Ljubljana Vič-Rudnik.

T a t j a n a P i n o z a : Ta vprašanja sta obravnavali obe delegaciji skupaj, okrepljeni pa sta bili tudi s strokovnjaki s kmetijskega področja. Izoblikovala pa so se naslednja stališča in pobude.

1. Zakoni, ki urejajo kmetijstvo, so dobra podlaga za izdajanje kmetijske politike, le izvajamo jih ne. Zaradi neizvajanja zakonov sprejemamo nove zakone in odredbe, kar pa ne prinese željenih rezultatov.

2. Kmetijstvo je gospodarska panoga, ki ustvarja nove vrednosti, veča narodni dohodek in bogastvo vsakega gospodarstva. Zato je nujno, da v kmetijstvu zavladajo ekonomske zakonitosti, saj bodo le-te uredile probleme v tej gospodarski panogi. Poskrbeti moramo za dejanske ekonomske cene za kmetijske proizvode, ki se bodo gibale ob dejanski vrednosti in se oblikovale na podlagi ponudbe in povpraševanja, kar bo tudi zagotavljalo racionalnejšo kmetijsko proizvodnjo, ki ne bo več prinašala izgub in nezainteresiranost za tovrstno proizvodnjo.

3. Neurejeni dohodkovni odnosi v reprodukcijski verigi od kmetijstva do trgovine in s tem do potrošnika so coklja za razvoj kmetijske proizvodnje. Zato je njihova takojšnja ureditev izredno pomembna. K temu pa lahko pripomorejo tudi realni, celovito pripravljeni plani kmetijske proizvodnje.

Ob tej točki smo povezali tudi problematiko turizma in v razpravi ugotovili, da se turizem vse premalo povezuje s kmetijsko proizvodnjo oziroma da je opaziti to povezanost le v času priprav na sezono.

4. V resoluciji smo si napredek v razvoju kmetijstva zastavili kot prioritetno nalogo. Glede na to bi bilo treba nujno urediti vprašanje investicij, ki naj se vlagajo v to panogo ter jih spodbuditi z obrestnimi merami.

5. Ocenjujemo, da je stihija, v kateri se kmetijstvo nahaja, tudi rezultat nezainteresiranosti kmetovalcev, njihove premajhne delovne vneme in miselnosti, ki se preveč vrti okoli zahtev po bonitetah in premalo okoli lastnih naporov za racionalizacijo proizvodnje, dvig lastne produktivnosti dela in naslonitve na lastne sile. V gospodarski situaciji, v kateri se nahajamo, velja tudi za kmetijsko proizvodnjo enako pravilo kot za ostale v materialni proizvodnji, to je naslonitev na lastne sile. Preobrat lahko dosežemo le z večjim izobraževanjem kmetov in ne le z zakoni, ki bi uredili politiko kmetijske proizvodnje.

Ob tem naj poudarim, da reševanje kmetijskega vprašanja z vlaganjem sredstev brez usmerjenega in načrtnega kadrovanja lahko pripelje do še večjih težav, problemi pa ne bodo rešeni.

6. Doseči moramo večjo proizvodnjo ob povezovanju kmetijstva s fakultetami oziroma inštituti, ki lahko pripomorejo k racionalizaciji kmetijske proizvodnje in k izboljšanju postopkov.

7. Za izboljšanje stanja v kmetijski proizvodnji predlagamo v proučitev še naslednje pobude.

1. Glede na to, da v kmetijski proizvodnji najbolj zaostaja živinorejska proizvodnja, bi morali ostati v veljavi kriteriji, ki so veljali za živinorejo v letu 1982. Nepravilna je namreč ukinitev premij za telice, ker bo to vplivalo na kvaliteto kmetijsko-živinorejske proizvodnje.

2. Cene krmil so zelo visoke, nekaterih krmil tudi ni mogoče dobiti. Kmetovalci pogosto zaradi tega krmil ne uporabljajo, to pa se nujno odraža v obsegu mlečne proizvodnje, predvsem pa v podaljšanju časa pitanja in končno v pomanjkanju mesa in mlečnih proizvodov.

3. Obsojamo možnost nakupa domačih traktorjev in rezervnih delov zanje le za devize. Plačilno sredstvo v Jugoslaviji je dinar. Poleg tega smo se odločili oskrbeti s kmetijsko proizvodnjo v prvi vrsti domače tržišče in šele nato izvažati. Ker kmetijske organizacije ne ustvarjajo deviz, še manj pa kmetje, je takšno stanje nedopustno.

4. V zvezi s premijami iz sklada za investicije v kmetijstvu je vse preveč administrativnih postopkov, ki destimulativno vplivajo na kmetovalca in odvračajo pospeševalca od tega, da bi svoj delovni čas namenil strokovnemu delu. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima tovariš Ciril Meško, delegat iz vrst neposrednih proizvajalcev v kmetijstvu iz občine Ormož.

C i r i l M e š k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Ormož ima pripombe v zvezi z izvajanjem zakonov s področja kmetijstva. Pri oceni razmer, v katerih smo v Jugoslaviji, je v ospredju zahtevna naloga stabilizirati gospodarstvo in to tako, da bomo dosledno uresničevali planske naloge za tekoče srednjeročno obdobje, predvsem pa hitreje, bolj dosledno in vztrajno uveljavljali samoupravne odnose.

Kmetijstvo ima pri tem prizadevanju pomembno mesto, kajti uresničevanje nalog s tega področja je eden od bistvenih pogojev za uspeh gospodarske stabilizacije. Hrana je draga in še dražja bo, če jo bomo kupovali zunaj. To so dejstva, ki nas morajo strniti v spoznanju, kako pomembno je dosledno uresničevanje kmetijske zemljiške politike, kako pomemben je odnos do vsakega hektarja zemlje ter kako potrebna so prizadevanja za še produktivnejšo proizvodnjo.

Zemlja ne pozna miru in lagodnosti, ne dolgega dogovarjanja, ampak terja neko naravno zakonitost. Več kot se v njo vlaga, bolje rodi in večji so pridelki. To velja tudi za kmetijsko zakonodajo,ki ji je potrebno posvetiti veliko pozornosti in pri kateri je treba tudi veliko bolj elastično in hitreje spreminjati vse tisto,kar je preživelo in kar še nadalje povzroča neustrezne družbenoekonomske odnose tako v družbenem kot tudi v zasebnem sektorju kmetijstva. Veliko problemov sicer res ni zaradi pomanjkljivosti zemljiške zakonodaje, pač pa zaradi našega nedoslednega prizadevanja, da bi uresničevali dogovorjeno.

Želel pa bi spregovoriti o nekaterih, po našem mnenju neustreznih določbah kmetijskih zakonov, ki bi jih bilo treba zelo hitro spremeniti, saj nanje že predolgo opozarjamo. Pripombe so rezultat široke razprave, ki smo jo v zadnjih dveh letih vodili v vseh krajevnih skupnostih, kmetijski delovni organizaciji, kmetijski zemljiški skupnosti in jih strnili na minulem zasedanju zborov občinske skupščine. Predlogi oziroma pripombe so naslednje.

1. Status kmeta: V 4. členu zakona o kmetijskih zemljiščih naj se za pridobitev statusa kmeta dodajo pogoji, da prosilec živi v kraju, kjer ima zemljišča oziroma da živi vsaj v primerni oddaljenosti, da je vključen v organizirano proizvodnjo in da razpolaga s potrebnimi delovnimi sredstvi za obdelovanje zemljišča. S tem bi odpravili anomalije, da lahko pridobi status kmeta tudi nekdo, ki živi na primer v Ljubljani ali v Mariboru, zemljišča pa ima v loo ali več km oddaljenem kraju.

2. Za varstvo kmetijskih zemljišč, za neobdelana in slabo obdelana kmetijska zemljišča je potrebno določiti ustreznejše kriterije, s krajšim časom opazovanja (19. člen zakona o kmetijskih zemljiščih).

3. Promet s kmetijskimi zemljišči: Dopolni naj se določba v zakonu o kmetijskih zemljiščih tako, da bo lahko kmet z izročilno ali darilno pogodbo prenesel zemljo le na kmeta (29. člen). S tem bi odpravili nadaljnje drobitve

kmetij nimo zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev.

4. Združevanje kmetov: V zakonu o združevanju kmetov naj se črta pojem kooperant, kajti pri kooperantu gre samo za ekonomski ne pa za socialni način združevanja. Za odpravo zmede pri opredeljevanju kooperanta in združenega kmeta predlagamo, da se črta drugi odstavek 8. člena zakona o združevanju kmetov.

5. Preživninsko varstvo kmetov: Pri uveljavljanju preživninskega varstva si mora kmet pridobiti soglasje dedičev, ki so kmetje, če hoče dati zemljo in si pridobiti preživnino. Ta določba v večini primerov onemogča izvedbo postopka, zato predlagamo, da se 3. alinea 6. člena zakona o preživninskem varstvu črta.

6. Davčno politiko je potrebno graditi tako, da bo destimulirala tiste kmete, ki z zemljo negospodarno ravnajo. Pri dopolnjevanju davčne politike se je treba zavzemati za takšne dopolnitve, ki bodo upoštevale proizvodne zmožnosti na posameznih kmetijskih območjih in na posameznih vrstah zemlje ter na tej podlagi omogočale obdavčenje dohodka kmetov povsod tam,kjer so za to dane možnosti.

Davčna politika mora izražati načelo, da tudi kmet živi od dela in da z dohodkom, ki ga ustvari, prispeva k zadovoljevanju splošnih in skupnih družbenih potreb.

Na koncu pa še nekaj. Veliko se pogovarjamo in ogromno časa izgubljamo, ko ugotavljamo, zakaj v zadnjih dveh letih celo nazaduje združevanje dela, sredstev in zemlje za uresničevanje skupno dogovorjene proizvodnje. Modrujemo veliko, vzrok pa je samo eden in povsem preprost. Najslabša spodbuda za združevanje in proizvodno povezovanje kmetov je stanje, v katerem ima tisti, ki ne izpolnjuje obveznosti, ki jih je sprejel v odnosu do združene organizacije ali tisti, ki v družbeno organizirano proizvodnjo sploh ni vključen, več možnosti, da si na trgu prisvoji večji delež dohodka. Sam sem kmet in s takšnim stanjem se nikakor ne strinjam. Zato mislim, da bi morali tistega kmeta, ki se je pripravljen povezovati z različnimi ukrepi, bolje stimulirati. Ustvariti moramo stanje, v katerem bo kmet nepovezan in sam prišel v položaj, ko mu bo že preprosta računica pokazala, da se takšno gospodarjenje preprosto ne splača. Danes pa je ravno obratno.

Glede poročila o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za uposabljanje zemljišč predlagamo, da se čimbolj poenostavijo postopki pri agrarnih operacijah, predvsem pri pridobivanju najrazličnejših soglasij, ki izredno zavlačujejo pričetek del in dostikrat rušijo že zaključene finančne konstrukcije. Pri teh posegih gre tudi za širši družbeni interes in nam veliko birokratiziranja res ni potrebno.

Dovolite, tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati, da še dodam svojo misel. Menim, da bi se morali vsi, ki danes o tem razpravljamo, prizadevati, da ne bi več pozidavali naše najboljše zemlje, da se nam ne bodo več zaraščala kmetijska zemljišča, da ne bi kmet kupoval drage, nekvalitetne mehanizacije, da ne bi imel skrbi, kje bo jutri dobil reprodukcijski material za sodobno tehnologijo, kako se bo oskrboval z gorivom in na drugi strani, da delavec ne bi zaman iskal po policah mleka, mesa in nazadnje tudi kruha. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Upajmo, da bomo to misel ki jo je na koncu izrekel tovariš Meško, pričeli vsaj postopno tudi uresničevati.

Predlagam odmor, sejo pa bi nadaljevali ob 12.45 uri.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 12.15 in se je nadaljevala ob 12.5o)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Predlagam, da nadaljujemo z delom.

Predno bi nadaljevali z razpravo k 4. in 5. točki, bi se vrnili k 3. točki dnevnega reda, to je k predlogu za izdajo zakona o prostoru.

Skupina, ki smo jo imenovali, je končala z delom in prosim tovariša Šlambergerja, da zboru poroča. Vas delegate pa prosim, da vzamete v roke predlog sklepov, tako da boste lahko sledili dopolnitvam, ki jih skupina predlaga.

Vladimir Šlamberger: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina se je sestala s predstavniki predlagatelja, skupščinskih odborov, Zavoda SR Slovenije za družbeno planiranje in Zveze društev za varstvo okolja Slovenije.

Na podlagi razprave skupina ugotavlja, da je večinsko mnenje, da se predlog za izdajo zakona sprejme, ugotavlja pa tudi, da je vsebina pripomb iz razprave zajeta v tem predlogu sklepa, zlasti glede sočasnosti pri pripravi podzakonskih aktov, regijske soodvisnosti in sodelovanja.

Skupina predlaga naslednje dopolnitve in spremembe: V točki 3., v prvi alinei, v tretji vrsti naj se besedi "planiranja prostora" nadomestita z besedama "urejanje prostora". Enaka pripomba velja za sedmo vrsto, tako da se ta alinea glasi: "V skladu z zakonom o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije naj se s tem zakonom zagotovita celovitost in specifičnost urejanja prostora ter opredeli vsebina in funkcija planskih aktov, ki se nanaša na prostor. Pri tem mora predlagatelj izhajati iz tega, da je urejanje prostora sestavni del planov družbenopolitičnih skupnosti."

V tretji alinei gre za zamenjavo besede "planiranje" z besedo "urejanje", tako da bi se tretja alinea tretje točke glasila: "Z zakonom je treba določiti sestavine na področju urejanja prostora, ki bodo obvezna izhodišča za pripravo in oblikovanje srednjeročnih planov."

V peti alinei je v prvi vrsti le jezikovna sprememba, in sicer bi namesto "razreševanja", ki ni slovenska, vstavili besedo "reševanja".

Predlagamo, da se za 7. alineo, ki se glasi: "Predlagatelj naj hkrati s pripravo osnutka zakona upošteva, da je potrebno povezano in sočasno pripravljati tudi druge zakone in predpise, ki so potrebni za izvedbo tega zakona (zakon o urejanju naselij in o drugih posegih v prostor, zakon o stavbnih zemljiščih) ter jih tudi sočasno predložiti v delegatsko obravnavo", doda 8. alinea, ki bi se na podlagi večinske razprave in pripomb glasila: "Predlagatelj naj osnutek zakona preimenuje v osnutek zakona o urejanju prostora," to se pravi, da v naslednji fazi ne bi razpravljali o osnutku zakona o prostoru, ampak o osnutku zakona o urejanju prostora.

To so bile glavne pripombe in skupina predlaga, da delegati Zbora občin sprejmemo s temi dopolnitvami predlog sklepa, ki ga imate pred seboj.

Predsednik Mitja Horvat: Slišali ste nekaj redakcijskih in nekaj vsebinskih pripomb, sicer pa je skupina ugotovila, da je pripravljeni vsebinski sklep bolj ali manj zajel vse, kar je bilo v razpravi rečeno.

Želi kdo razpravljati o tako predloženem sklepu, ki bi ga sprejeli k 3. točki? V zvezi s poimenovanjem, tovariš Kavčič, se morda strinjate, da je ta naslov nekoliko preozek glede na vsebino urejanja prostora?

Jože Kavčič: (govori iz klopi) Zelo veliko je bilo različnih mnenj o samem naslovu zakona. Naslov "zakon o prostoru" je bil zelo kratek in jasen. Po razpravi na skupini pa je prevladalo mnenje, naj se zakon imenuje "zakon o urejanju prostora".

Predsednik Mitja Horvat: Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (58 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepa z dopolnitvami, ki jih je predlagala medzborovska skupina delegatov.

S tem smo 3. točko zaključili. Nadaljujemo z obravnavo 4. in 5. točke dnevnega reda.

Pri tej točki je prijavljenih za razpravo še 2o delegatov, zato bi prosil vse, ki ste prijavljeni za razpravo, da se v svojih razpravah skušate izogniti ponavljanjem, ker drugače seje ne bomo pravočasno zaključili. Precej delegatov je opozorilo na odhode vlakov in ne bi bilo dobro, da zaključek seje dočakamo preveč zdesetkani.

Besedo ima Franc Mlaker, delegat iz občine Šmarje pri Jelšah.

Franc Mlaker: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na zborih občinske skupščine smo obravnavali celotno problematiko s področja kmetijstva. Izpeljana je bila tudi razprava med nosilci te dejavnosti, ki jo je organizirala Socialistična zveza delovnega ljustva, zato je naša skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije na podlagi tega oblikovala pripombe in stališča.

V razpravi k 4. točki dnevnega reda se bom omejil na spremembe zakona s področja kmetijstva, za katere menimo, da bi bile nujne in bi pogojevale boljšo organiziranost in izkoriščenost kmetijskega potenciala za proizvodnjo hrane.

1. Status kmeta. Potrebno je čimprej proučiti in jasneje definirati pojem združenega kmeta in zaostriti pogoje za pridobivanje statusa kmeta. Status kmeta ne moremo enačiti z lastništvom kmetijskih zemljišč oziroma celotne kmetije. V tesni povezanosti s tem pa je tudi tekoča ekonomska politika. Doslej so prednosti združenega kmeta pred nezdruženim v glavnem zvodenele in so ostajale le deklarativne prednosti. Trenutno je nezdružen kmet v boljšem ekonomskem položaju, predvsem na naših območjih, ki mejijo s SR Hrvatsko.

2. Promet s kmetijskimi zemljišči. Treba bi bilo še bolj zaostrovati promet s kmetijskimi zemljišči na zaščitenih kmetijah v času življenja lastnikov, kar bi morali posebej oceniti in po možnosti prepovedati tak promet.

3. Preživninsko varstvo kmetov. V zvezi s sklepanjem pogodb o preživninskem varstvu ostarelih kmetov ugotavljamo, da sedanji sistem, ko je potrebno dobiti soglasje dedičev, ne daje ustreznih rezultatov, kar se odraža v neobdelani zemlji na takih kmetijah. Pri dopolnitvi 7. člena predlagamo, da se sprejme varianta b.

4. Varstvo kmetijskih zemljišč in zagotovitev njihove obdelave. Glede na zelo različno stanje prostorskih delov družbenih planov v posameznih občinah predlagamo, da se v čim krajšem času sprejme obljubljeni odlok o izdelavi agrokart oziroma vsaj do 3o. aprila 1983, kar je bilo obljubljeno v poročilu.

V zvezi s 5. točko dnevnega reda pa ima naša delegacija naslednje pripombe in stališča:

Poročilo o izvajanju zakona za ugotavljanje usmerjanja sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 objektivno ocenjuje pozitivne in negativne rezultate, ki so bili doseženi pri proizvodnji hrane v letu 1982 na podlagi interventnih zakonov.

Ocenjujemo, da so rešitve v zakonu dobre in bi v normalnih pogojih pozitivno vplivale na proizvodnjo. Ugotavljamo pa, da pri nas vsi v zakonu navedeni ukrepi niso dali željenih rezultatov, predvsem zaradi neusklajenih cen živine na jugoslovanskem trgu, še posebej med SR Slovenijo in SR Hrvatsko.

Še posebej se strinjamo s poročilom v tistem delu, ki govori o poenostavitvi postopka za uveljavitev premije iz intervencij, ki je trenutno zelo zahteven.

Iz poročila o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za uposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 je razvidno, da so kljub vsemu storjeni kvalitetni premiki pri usposabljanju zemljišč. Urejanje kmetijskih zemljišč v leru 1983 je treba še intenzivneje nadaljevati, kar je eden od pogojev za planirano tržno proizvodnjo hrane.

Podpiramo naloge in aktivnosti, ki so predvidene v letu 1983 z naslednjimi pripombami.

Določene oziroma limitirane cene o urejanju zemljišč so prenizke. Pri odkupu zemlje prihaja do težav, saj investitorji plačajo zemljo po tržnih cenah, ki so višje od cen, ki jih priznava družba. Tudi dejanske cene melioracij so ponekod zaradi specifičnih pogojev višje, ker gre za manjše komplekse. Tako se dogaja, da za kvalitetno zaključitev del zmanjka denarja.

Predlagamo, da ustrezne inštitucije preverijo višino limita za leto 1983.

Za urejanje kmetijskih zemljišč v letu 1983 predlagamo, da se vključi v plan melioracij in komasacij tudi območje pristavškega polja v obsegu 251 ha, za kar je izdelana projektna dokumetnacija in dogovorjena regulacija na tem območju z Območno vodno skupnostjo Celje.

Na temelju dogovora o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 se je pričel proces združevanja dela in sredstev med proizvodnjo in porabo ter usmerjanje sredstev iz porabe v proizvodnjo. Intervencijska sredstva so prispevala tudi h krepitvi neposrednih povezav med primarno kmetijsko proizvodnjo, predelavo in potrošnjo. V občinah je bil dosežen bistven napredek v samoupravnem organiziranju in zagotavljanju sredstev za pospeševanje proizvodnje hrane.

Pri izvajanju tega dogovora pa se pojavljajo nekateri problemi.

1. Še vedno ni v zadostni meri uveljavljen način usmerjanja sredstev iz porabe v proizvodnjo. Nesprejemljivo je dejstvo, da morajo občinski skladi v kmetijskih občinah združevati sredstva za mleko ob stopnji o,4 % iz bruto osebnega odhodka 21,9 % od celotnega letnega priliva občinskega sklada v republiški sklad.

2. V okviru republike bi bilo potrebno poenotiti prispevne stopnje občinskih samoupravnih skladov za intervencije in doseči prelivanje sredstev iz potrošnih v proizvajalne centre, kot je to predvideno v drugem odstavku 4. člena dogovora. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Edo Zorko, delegat iz občine Lenart.

E d o Z o r k o : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V naši občini smo obravnavali to problematiko na zasedanju vseh zborov skupščine občine. Dokončno stališče in predloge pa smo oblikovali na zasedanju skupine delegatov šele potem, ko smo uskladili mnenja v regiji in se tudi dogovorili za razprave v občini v skladu s problematiko, ki je najbolj pereča v posamezni občini.

Osrednje vprašanje, ki se je izoblikovalo v vseh razpravah v naši občini, je bilo, kako zagotoviti v kmetijskih občinah, ki so pretežno tudi gospodarsko slabše razvite, zadostna sredstva za vlaganje v nove kmetijske zmogljivosti, tekočo reprodukcijo in v intervencije, ki so opredeljene v sedanji ekonomski politiki. Pri tem smo ugotovili, da povezanost v reprodukcijskih verigah

še vse premalo prihaja do izraza, zlasti pa ostaja premalo povezanosti med posameznimi območji oziroma sestavljenimi organizacijami združenega dela, ki so zadolžene za razvoj kmetijstva po območjih.

V Podravski regiji smo se opredelili, da naj bi poleg organizacij združenega dela, ki so ustrezno povezane v reprodukcijski verigi, prevzela vlogo nosilca pospeševanja proizvodnje hrane tudi regijska SIS za preskrbo s sedežem v Mariboru. Prek te SIS naj bi se usklajevali tudi interesi med mestnimi občinami, ki so veliki porabniki hrane in občinami, ki ustvarjajo pomembnejše presežke v proizvodnji hrane. Ugotovili smo, da nekaterim kmetijskim občinam, ki ustvarjajo večje kmetijske presežke, ne zagotavljamo ustrezna sredstva niti za pospeševanje kmetijske proizvodnje niti za naložbe.

Tako smo v občini Lendava v situaciji, da z dogovorojeno prispevno stopnjo v višini o,5 % ne moremo zagotavljati niti pokrivanja intervencij, ki so določene z dogovorom o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983.

V regiji, zlasti pa v kmetijskih občinah obstaja potreba po bistveno večjih naložbah v kmetijske objekte in druge kmetijske zmogljivosti, za katere obstaja ekonomska utemeljitev, vendar občutno primanjkuje sredstev za soudeležbo v te namene.

Znano nam je, da v občinah, ki združujejo večja sredstva v skladu za intervencije ter iz drugih sredstev zagotavljajo tudi soudeležbo v nove kmetijske zmogljivosti. Prav bi bilo, da bi se za razvoj kmetijstva v slabše razvitih občinah ustvarila v republiki ustrezna interventna sredstva z odstopom dela sredstev, namenjenih v kmetijstvo iz vseh občin. Pri tem je treba upoštevati, da je kmetijstvo v slabše razvitih občinah tudi nosilec gospodarskega razvoja. Zato bi tembolj kazalo realizirati že sprejeta stališča v zborih Skupščine SR Slovenije, da se na nivoju republike ustanovi sklad, prek katerega bi se lahko financirale prednostne naloge pri pospeševanju kmetijske proizvodnje v slabše razvitih občinah.

Res je, da težimo za tem, da bi se ustvarili drugačni reprodukcijski odnosi na območjih, ki hrano trošijo in na območjih, ki hrano proizvajajo, vendar se ti odnosi prepočasi uresničujejo. Z oblikovanjem skupnega solidarnostnega sklada bi omogočili enakomerno pospešitev proizvodnje hrane na celotnem območju v SR Sloveniji.

Glede politike intervencij želimo poudariti, da sedanje prednostno premiranje živine pomeni le slabo nadomestilo za ekonomsko stimulativno ceno živine. Zato menimo, da naj se pri ceni živine čimprej vzpostavijo ekonomske cene, sredstva intervencijskih skladov pa naj se v večji meri usmerjajo v regresiranje reprodukcijskih materialov in v tehnološke izboljšave v predelavi, kar bo omogočilo bistveno večjo proizvodnjo v kmetijstvu.

Nujno je treba zagotoviti tudi enotnejše financiranje pospeševalne službe, ki pa bi se morala res posvečati pospeševanju kmetijstva ne pa administriranju, kar počne sedaj zaradi preobilice intervencij, ki ne prinašajo ustreznega učinka. Pri utrjevanju kooperantskih odnosov in s tem večje discipline pri oddaji tržnih presežkov, zlasti živine, pa ima izredno pomembno vlogo enotnejša politika cen v okviru države.

Menimo, da je potrebno med republikami doseči ustrezne dogovore o cenah, zlasti pri odkupu živine ter zavzeti znatno ostrejše ukrepe do prekupčevanja.

Tako stališče zastopajo tudi individualni kmetijski proizvajalci, čeprav nekateri menijo, da želijo ohraniti take špekulativne odnose, vendar ni tako. Ob sedanjih odnosih ne moremo zagotavljati trajnega, poglobljenega sodelovanja, hkrati pa seveda navedene oblike povečevanja cen ustvarjajo negativno politično klimo na podeželju.

Naša skupina in druge delegatske strukture v občini podpirajo tudi stališča, ki so oziroma jih bodo posredovali delegati iz drugih občin Podravske regije in tudi z drugih območij v zvezi z usposabljanjem kmetijskih zemljišč, zlasti glede odprave limita pri stroških melioracijskih del ter nujnost bolj strokovnega pristopa pri projektiranju, izvajanju in združevanju melioracij-

skih del. V tem sklopu je nujno treba podpreti vključitev dodatnih melioracij - kar smo imenovali sanacijo na že melioriranih površinah - v enotno politiko financiranja melioracijskih del v okviru Zveze vodnih skupnosti Slovenije. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Avgust Lešnik, delegat iz občine Koper.

A v g u s t L e š n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprave in dogovorov z dejavniki, ki strokovno delujejo na področju kmetijstva, Zbor združenega dela in Zbor krajevnih skupnosti Skupščine občine Koper ugotavljata, da so pripravljene pobude za spremembe in dopolnitve zakonov s področja kmetijstva, nakazane v poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje teh zakonov, za občino Koper sprejemljive in zaslužijo podporo. Zaradi posebnosti v občini zbora ugotavljata, da bi bilo potrebno te predloge dopolniti še z nekaterimi predlogi in pripombami, med katerimi zbora posebej opozarjata na naslednje:

1. Status kmeta. Na območju občine so pomembni proizvajalci hrane tudi kooperanti, to je občani, ki nimajo svoje zemlje. Obdelujejo družbena zemljišča, ki jih imajo v zakupu. Iz dela upravnega organa lahko ugotavljamo, da bi bilo umestno omogočiti pridobitev statusa kmeta tudi tem občanom, zato bi bilo treba primerno dopolniti zakonodajo.

2. Izvajanje komasacije. Pri izvedbi komasacij je največ težav zaradi velike razdrobljenosti kmetijskih zemljišč in solastništva, kar zahteva predhodno razdruževanje in zelo velike stroške. Zlasti je to problematično, ko gre za neobdelana zemljišča in ko lastniki in solastniki ne živijo na območju občine Koper in trenutno ne kažejo nobenega namena obdelovati svojo zemljo, kljub temu pa zahtevajo zamenjavo zemljišč. Zato predlagamo, da se v takih primerih omogoči razlastitev zemljišč. V primeru solastnikov, ki zemlje ne obdelujejo, pa naj se onemogoči pridobitev pravice do nadomestila v naravi, temveč obvezen odkup deleža po uradnih cenah.

3. Dedovanje zaščitenih zemljišč. Predlagamo dopolnitev zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev z določbo, ki naj bi onemogočila urbanizacijo zaščitenih kmetij tako v prvem kot v drugem območju. Poleg tega je potrebno odpraviti nesmisel, da je po veljavni zakonodaji omogočena drobitev zaščitenih kmetij s prometom med živimi, medtem ko je ni mogoče dedovati po delih. Pri prometu teh kmetij med živimi ob pogoju, da je izražen družbeni interes v prostorskem delu družbenega plana občine, bi bilo potrebno uveljaviti načelo, da tako kmetijo odkupi kmetijska zemljišča skupnost po uradnih cenah. V primerih, ko proda lastnik zaščiteno kmetijo iz socialnih razlogov, pa bi bilo umestno predvideti možnost, da kmetijska zemljiška skupnost ponovno da tako kmetijo v zakup kmetovalcu, ki jo je prodal.

4. Nadomestilo dela obresti za kreditna sredstva hranilno-kreditne službe. Glede na izredno stimulativen pomen te oblike pospeševanja kmetijstva in na trenutne možnosti vseh dejavnikov je na tem področju očitno, da bodo morali skladi za intervencije nositi levji delež tega bremena. Zato je nesprejemljivo, da dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 omogoča tem skladom to obliko intervencij le za nadomeščanje dela obresti za kredite, ki so dani vključno do leta 1981. Seveda pa je potrebno posebej opozoriti,da je pričakovati bistven porast potrebnih sredstev za to obliko nadomestil, da pa tudi intervencijski skladi delajo z zelo omejenimi sredstvi, zato je potrebno iskanju ustrezne rešitve posvetiti več pozornosti.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Vinko Špec, delegat iz občine Slovenska Bistrica.

V i n k o Š p e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin, predhodno pa tudi oba zbora Skupščine občine Slovenska Bistrica, so obravnavali poročila k točki 4. in k točki 5. Glede na to, da so naša mnenja in stališča, ki so bila sprejeta k 4. točki, enaka,

kot so jih že navedli nekateri govorniki pred menoj, bi se omejil samo na tisto, za kar menim, da še ni bilo rečeno, to je področje varstva kmetijskih zemljišč.

Akcija kmetijskih zemljiških skupnosti v lanskem letu je pokazala, da še imamo določene rezerve v slabše obdelanih oziroma v neobdelanih zemljiščih. Ker se kažejo težave, bi bilo treba spremeniti posamezne člene, ki to obravnavajo. Predvsem je potrebno odvzeti lastnikom možnost, da lahko zemljišče zahteva vsak čas nazaj. Ravno zaradi te določbe je težko dobiti zakupojemalca za zemljišče. Doba zakupa je namreč prekratka, saj je zemljišče navadno v slabem stanju in ga je treba najprej usposobiti. Ko pa je zemljišče primerno obdelano, ga lastnik spet zahteva nazaj.

Glede prometa s kmetijskimi zemljišči je bilo marsikaj že povedano, s čimer se sklada tudi naše mnenje.

Glede preživninskega varstva kmetov pa soglašamo s predlogom, da se kmetijska zemljišča, ki jih prevzame kmetijska zemljiška skupnost po 7. členu, prenesejo v družbeno lastnino. S tem bi se dedičem odvzela možnost, da vrnejo preživnino in dedujejo zemljišče. Za oddajo zemljišča za preživnino naj ne bi bilo potrebno soglasje dedičev, saj s to določbo oviramo lastnika zemljišča, da se samostojno odloči za preživnino.

Glede poročila pod točko 5. ne bi ponavljal tega, kar je bilo že povedano in podpiramo mnenja in stališča vseh razpravljalcev pred menoj.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Ivan Knez, delegat iz občine Radlje ob Dravi, ima besedo.

I v a n K n e z : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede statusa kmeta so zavzeli delegati za Zbor občin Skupščine SR Slovenije pri Skupščini občine Radlje ob Dravi stališče, da ni potrebno črtanje zadnjega stavka v sedmem odstavku 4. člena zakona o kmetijskih zemljiščih, ki pravi, da se postopek za pridobitev statusa kmeta ne začne, če ima občan v lasti toliko zemljišč, kolikor jih ima lahko v lasti občan, ki se po tem zakonu ne šteje za kmeta.

Treba bi bilo zaostriti pogoje, zlasti pa okrepiti in usposobiti inšpekcjsko službo tudi na republiški ravni, da bi ugotavljala, kako se stališča, ki so zavzeta glede določanja statusa kmeta, izpolnjujejo. Če minimalni obseg zemljišč, ki jih ima v lasti občan, ne bo več pogoj za pridobivanje statusa kmeta, bo pritisk za pridobitev statusa kmeta izredno močan zlasti v območjih najboljših zemljišč, ker po določbah sedaj veljavnega zakona nekmetje ne bodo mogli imeti zemljišč. Tudi davčno politiko je treba bolj zaostriti.

Upoštevajoč težavne pogoje gospodarjenja zlasti v hribovitih predelih, odobravamo, da se pri ugotavljanju osebnega dohodka kmeta upošteva dohodek iz gozdarstva, kadar lastnik sam z osebnim delom opravlja gozdarsko dejavnost in je ta povezana s kmetijsko dejavnostjo. Ob tem pa bi bilo najbrž treba uzakoniti, da mora biti obseg kmetijske zemlje večji, kot je zemljiški maksimum za nekmeta v nižinskih območjih, saj bomo imeli sicer kmete z o,2 ha kmetijske zemlje in z lo in več ha gozda. Skratka, dohodek od kmetijske dejavnosti bo moral biti v sorazmerju z dohodkom iz gozdarstva oziroma dohodek od kmetijstva bi moral biti prevladujoč, saj je dohodek iz gozda v bistvu del rente in ne izhaja iz obdelovanja zemljišča.

K 5. točki. V največji možni meri je treba težiti za tem, da se sredstva republiškega in občinskih intervencijskih skladov namenjajo za povečanje proizvodnje. Zaradi neurejenih cenovnih razmer dobivajo intervencijski ukrepi vse prevečkrat značaj kompenzacij. Za uveljavljanje premij in regresov je zahtevana preobširna dokumentacija, ki predstavlja za kmetijske organizacije občuten dodaten strošek. Mnenja smo, da moramo uveljaviti večje zaupanje do zadružnih organizacij. Za pravilnost obračunov, evidenc in zahtevkov bi morale

jamčiti zadružne organizacije. Za preprečitev zlorab bi lahko z odloki predpisali občutne sankcije ter okrepili inšpekcijsko službo.

Republiški intervencijski sklad loči po stimulacijah višinska in nižinska območja. Velik del Slovenije je hribovit, vendar vemo, da so tudi med hribovitimi predeli velike razlike, predvsem glede razvitosti, infrastrukture in glede zbranih sredstev v občinah za intervencije v kmetijstvo.

Postavlja se nam vprašanje, ali je prav, da gospodarsko šibkejši predeli, z izjemno težkimi pogoji kmetovanja na razbrazdanem terenu ob državni meji iz republiških sredstev ne dobijo nazaj niti toliko, kolikor sami zberejo v obliki namenskega republiškega davka.

Na sploh delegati menimo, da bi morali imeti večji vpliv na odločitve o razporejanju sredstev, ki jih združujemo po zakonu o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985. Ne zdi se nam prav, da odloča o intervencijah v proizvodnji hrane v posameznem letu Izvršni svet Skupščine SR Slovenije z odlokom, občinski skladi pa dobijo v podpis dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane in to brez predhodne obravnave.

4. V zvezi z razreševanjem problematike hribovskega in gorskega sveta, bi moral Republiški komite za kmetijstvo in prehrano in Zadružna zveza v letu 1983 izdelati celovit program revitalizacije hribovskega in gorskega sveta. V sklopu tega programa bi moralo imeti posebno mesto poleg pridelave hrane tudi reševanje ohranitve poseljenosti obmejnih manj razvitih območij. V hribovitih predelih je namreč sama poselitev garant za izkoriščenost prostora za proizvodnjo hrane. Če temu ne bo tako, bo gozd nezadržno še naprej požiral kmetijsko zemljo na eni strani, na drugi strani pa bomo iskali znatno večja sredstva za pridobivanje oziroma urejanje zemljišč, katerih cena je že sedaj zelo visoka.

Zavedati se moramo, da ima hribovsko-gorsko kmetijstvo več bistvenih svojin, ki so danes še kako pomembne, da jih upoštevamo in obdržimo. Hribovite in gorske predele moramo ohraniti za oddih in rekreacijo, s tem tudi ohranjamo in negujemo kulturno dediščino v teh predelih, skrbimo za primerno gostoto naseljevanja, ne pa da z vikendi uničujemo še tisto rodovitno kmetijsko zemljo v gorskih oziroma hribovitih predelih, ki je na razpolago. Z razvojem kmetijske proizvodnje ohranjamo obdelovalna zemljišča tudi za izredne razmere zlasti v obmejnih predelih, v primeru vojaških zaostritev.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa! Besedo ima Ivan Kastrevc, delegat iz občine Maribor-Tabor.

I v a n K a s t r e v c : Delegati iz Skupščine občine Maribor-Tabor smo razpravljali o problematiki intervencij za preskrbo hrane in poleg vrste pripomb, ki so bile danes že podane, bi poudaril še nekaj stvari.

1. Menimo, da naj se drobitev zaščitenih kmetij in sploh kmetijskih zemljišč na podlagi prodaje zemljišč prepreči s tem, da je prodaja mogoča le pod enakimi pogoji, kakor dedovanje zemljišč. Le na ta način bomo preprečili drobitev dobrih kmetij, ki naj bi dajale čimveč hrane.

Pogoji za pridobitev statusa kmeta naj se zaostrijo. Ukrepe davčne politike je treba naravnati tako, da stimulirajo boljšo obdelavo zemljišč in večjo proizvodnjo hrane, ker bodo le na tak način prisilili posameznike k boljši obdelavi.

Pri preživninskem varstvu kmetov naj ne bo potrebno soglasje dedičev za oddajo tega zemljišča v obdelavo družbeni skupnosti.

Pri 5. točki dnevnega reda, glede priprave zemljišč ugotavljamo, da so naše izvajalske organizacije ki pripravljajo ta zemljišča, še vedno premalo ustrezno organizirane in premalo tehnično opremljene, da bi lahko uspešno in ceneje izvajale naše melioracije oziroma pripravo zemljišč.

Glede zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane poudarjamo, da so kmetijske pospeševalne službe preveč vezane na

administracijo in ne na pospeševanje dejanskega kmetijstva in tudi preveč vezane na interese posameznih kmetijskih zadrug, v okviru katerih sodelujejo.

Menimo tudi, da bi se morale stopnje davka iz osebnega dohodka, ki so zdaj v posameznih občinah od o,2 do o,7, na ravni Slovenije poenotiti.

Vse ostale pripombe dajemo v pismeni obliki.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Jože Breznikar, delegat iz občine Laško.

J o ž e B r e z n i k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V 2. točki sklepov in usmeritev k poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982 do 1985 v letu 1982 je napisano, da je v dogovoru o enotni politiki pospeševanja proizvodnje hrane v letu 1983 potrebno precizneje opredeliti način usmerjanja sredstev iz območij porabe v območje proizvodnje. V dogovoru za leto 1983 to ni dovolj upoštevano, zato predlagamo, da se dogovor v tem smislu dopolni.

Predlagamo še, da se k predloženim sklepom in usmeritvam doda še naslednje: "Namen sredstev naj se določi za celotno srednjeročno obdobje, za leto 1983 pa naj se dogovor ustrezno dopolni".

Obrazložitev: Kmetijstvo je panoga, v kateri je samo dolgoročno mogoče nekaj ustvariti, zato bi morale biti tudi premije in subvencije določene na daljši rok. Iz dogovora o enotni politiki in ukrepih za pospeševanje proizvodnje hrane za leto 1983 pa lahko ugotovimo, da ni zajeto premiranje plemenskih telic za obnovo črede in regresiranje umetnih gnojil, kar je bilo v dogovoru za leto 1982. Takšno spreminjanje po našem mnenju nikakor ni sprejemljivo in je dogovor za letošnje leto treba v tem smislu dopolniti.

Sredstva naj se v glavnem usmerjajo v subvencioniranje porabe umetnih gnojil in semen, v premiranje povečanja staleža krav in plemenskih telic za obnovo črede, za sofinanciranje pospeševalne službe in za pokrivanje povečanih stroškov v proizvodnji hrbovitih kmetij.

Menimo, da je sprejem takšnega stališča potreben, ker se sedaj sredstva skozi premije za meso in mleko v nekem smislu spremenijo v kompenzacije, kar pa ni prav.

Zaradi poenostavljanja intervencij naj se oceni možnost združevanja večjega dela sredstev občinskih intervencijskih skladov v republiški sklad. Z združevanjem večjega dela sredstev občinskih skladov v republiški sklad bi dosegli večje poenotenje namenov, porabe sredstev in bistveno poenostavili postopek za pridobivanje teh sredstev, do katerih so upravičene kmetijske organizacije. Prav tako ocenjujemo, da bi pod 5. točko dogovora o enotni politiki in pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 upoštevali enotno stopnjo posebnega občinskega davka iz osebnega dohodka delavcev po stopnji o,5 %.

Poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva in predlaganim spremembam in dopolnitvam zakonov s tega področja dajemo vso podporo. Menimo, da bi takšna dopolnitev zakonskih določb pripomogla k hitrejšemu reševanju problemov, ki so in ki nastajajo na tem področju. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Jože Lemut, delegat iz občine Tolmin.

J o ž e L e m u t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je bilo že precej povedanega, bi tudi jaz skrčil svoje poročilo v zvezi s 5. točko, to je pridelava hrane v hribovitih in gorskih predelih.

Po izračunih, ki jih je opravil Kmetijski inštitut Slovenije, se razlike v stroških proizvodnje gibljejo med 2o in 3o %. V izrazito gorskih predelih pa znašajo celo več kot 3o %, v primerjavi z nižinskimi območji.

Če hočemo do leta 1985 doseči planirane cilje v proizvodnji hrane, moramo vključevati v proizvodnjo hrane tudi te predele, ki imajo poleg proizvodnje tudi druge, za našo družbo pomembne naloge (kultura in varstvo krajine, narodna obramba in tako dalje).

Še nekaj podatkov bi dal v zvezi s kmetijstvom v naši občini. Značilno za tolminsko občino je, da sodi v hribovsko višinski del 81 % vseh kmetijskih površin, kar predstavlja 35.519 ha. V tem območju je trenutno 1.o37 aktivnih kmetij od skupno 1.499, kar predstavlja 69 %. Na teh 1.o37 kmetijah redijo 4.943 glav govedi in 2.o92 glav drobnice, kar pomeni na kmetijo povprečno 3,6 govedi, brez drobnice oziroma o,lo glav goveje živine na en ha. Tradicionalna navezanost tolminskega kmeta na svojo zemljo je nekoliko zadržala zaraščanje precejšnjih površin, kljub občutnemu zmanjšanju števila aktivnih kmetij. V zadnjem obdobju se zaradi nekaterih spodbujevalnih ukrepov iz občinskega sklada in zaradi padca življenjskega standarda pojavlja pripravljenost za oživljanje že zapuščenih predelov, kar pa bi morali spodbujati z ustreznimi ekonomskimi ukrepi, ki bodo tudi v daljšem časovnem obdobju zagotavljali tem kmetijam primeren dohodek.

Pomanjkanje ustreznih spodbud za živinorejo v hribovitih predelih je imelo za Tolminsko zelo neugodne posledice. Prebivalstvo se je izseljevalo v industrijska središča in posledica je bila, da so se vasi praznile; nekateri zaselki in osamljene kmetije pa so že brez prebivalcev.

Te ugotovitve veljajo še posebej za obmejne predele z Italijo. Navedel bi dve vasi, najzahodnejša vas Robedišče je imela 1948 leta 186 prebivalcev, danes jih ima 39, vas Bavščica v Bovcu je imela 73 prebivalcev, danes jih ima le 13. Naša občina je imela 1948 leta 24.6o2 prebivalca, po podatku iz leta 1981 pa jih ima 21.olo.

Vzporedno s padanjem števila prebivalstva se je zmanjševal tudi stalež živine. Ugotavljamo, da je bilo goveda 196o leta 14.86o,leta 1982 pa 7.7oo, ovac leta 196o 6.72o, leta 1982 pa 3.671, svinj 196o. leta 8.144 in 1982 leta 1952, konj 196o. leta 51o in 1982 leta 62. Na razpolago je velik neizkoriščen kmetijski potencial, ki bi ga bilo mogoče aktivirati z ustreznimi spodbudami, da se z družbenimi intervencijami in cenovno politiko pokrijejo višji proizvodni stroški v teh predelih.

Sestavni del dohodka kmetiji je tudi dohodek iz gozda. Pri pospeševanju hrane v hribovitih predelih je treba upoštevati tudi bogastvo gozdov, vendar na posameznih območjih zaradi kraškega sveta na Tolminskem ta del dohodka ne predstavlja bistvene vrednosti.

Skupščini SR Slovenije predlagamo, da v zaključkih ugotovi, da je potrebno bolj kot doslej spodbuditi proizvajalce hrane v gorskih hribovitih predelih, zato zahtevamo, da se sprejmejo take premije, ki bodo pokrivale dejanske, višje stroške pri pridelavi hrane.

S predlaganimi družbenimi ukrepi smo prepričani, da bomo lahko ponovno oživili kmetijsko proizvodnjo v teh predelih in izboljšali stalež živine, popravili pa tudi starostno strukturo kmetov, ki je v naši občini neugodna. Nad 6o let starih kmetov je 776, do 4o let jih je lo, do 3o let pa samo dva kmeta. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tone Gantar, delegat iz občine Vrhnika, ima besedo.

T o n e G a n t a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati!

1. Delegati iz občine Vrhnika imamo pripombo k planu melioracij za leto 1983, v katerem je izpuščena Kmetijska zadruga Vrhnika - Podlipska dolina. Izgleda, da je Podlipska dolina po pomoti v planu odkupa kmetijskih zemljišč. Ker ima ta dokument svojo težo, menimo, da je prav, da se to popravi.

2. Menimo, da je za napredek pri kmetijski proizvodnji bistvenega pomena stalnost zakonodaje in pospeševalnih ukrepov, ker vemo, koliko časa je potrebno, da se dvigne stalež črede, posebno pri goveji živini in kako malo časa ob slabem gospodarjenju, da se ta živina spravi v klavnico ali v zmrzovalne skrinje.

3. S cenovno politiko bi morali držati ustrezna razmerja med cenami kmetijskega reprodukcijskega materiala in izdelkov oziroma pridelkov ter tudi med posameznimi pridelki, da se ne bi bilo treba stalno prilagajati oziroma preusmerjati iz ene kulture na drugo.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala, tovariš Gantar. Besedo ima Janez Kučan, delegat iz občine Murska Sobota.

J a n e z K u č a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zaradi tega, ker nimamo časa, bom del svoje razprave oddal pisno. Povedal pa bi nekaj zlasti glede dopolnitve kmetijske zakonodaje. Skupščina občine Murska Sobota se strinja s predlogi za spremembo določb glede statusa kmeta. Predvsem podpiramo predloge, da se za pridobitev statusa kmeta določi tudi ustrezno obdelana zemljišča, ki jih ima v posesti. Mnenja smo, da bi bilo treba zaostriti kriterije v vseh tistih primerih, ko gre za kmetijsko dejavnost, ki jo občine smatrajo kot dopolnilno. Strožje kriterije bi bilo treba predpisati predvsem glede osebnega dela, pri čemer se postavlja tudi vprašanje, ali samo na enega ali več članov gospodinjstva.

V zvezi z varstvom kmetijskih zemljišč pa bi bilo treba dopustiti možnost, da kmetijska zemljiška skupnost takoj predlaga začasno upravljanje tam, kjer ugotovi, da zemljišče že dve leti ni bilo obdelano in ni pričakovati, da bo mogel lastnik zemljišča vzroke za takšno stanje v enem letu odpraviti.

Pri izvajanju komasacij se sprašujemo, ali bomo s tem, da bomo uvedli komasacijo z odlokom, rešili vprašanje dolgotrajnosti postopka, ker je tudi možen upravni spor.

Glede financiranja kmetijske zemljiške skupnosti pa menimo, da usiha pomemben vir, nadomestila za spreminjanje namembnosti kmetijskega zemljišča, ker je vedno manj gradenj. Težavno pa bo to breme prevaliti samo na kmetijske organizacije in na agroživilski kompleks, ker so te organizacije že zelo obremenjene.

Moti me to, da se danes oglašamo predvsem kmetijci, kot da bi bil to samo naš problem. Glede intervencij in o tem, kar združujemo delavci v SR Sloveniji za določene namene, sem pričakoval, da se bodo oglasili tudi uporabniki naših storitev. Pri nas menimo, da poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev pa tudi poročilo o zakonu za zagotavljanje in usmerjanje sredstev za usposabljanje zemljišč zelo realno prikazuje dejansko stanje, zato ga podpiramo.

Menimo, da bi bilo prav, da danes v Skupščini SR Slovenije ugotovimo, da je po dolgem času prišlo do spoznanja, da moramo delavci v združenem delu v SR Sloveniji zbirati sredstva, za kar smo se v kmetijskih občinah že dalj časa zavzemali, za pospeševanje kmetijstva in tudi za nepovratna sredstva za kmetijske infrastrukturne objekte, to je za melioracije. To je edina prava pot, ki nas bo lahko pripeljala v določenem času do tega, da se ne bomo ubadali s problemi pomanjkanja hrane in s problemi uvoza. Skrajni čas je bil, da smo to naredili. Ob tej oceni bi morali povedati, da je prekratek čas, da bi sedaj iskali vse mogoče in nemogoče rešitve, ki se dajo iz teh sredstev še izpeljati

zato, ker smo pričeli z združevanjem sredstev komaj lansko leto in v tem času ni bilo mogoče vsega narediti. Prvi rezultati pa so bili danes že navedeni in ti so pri pridelavi pšenice in pri tem, da se stalež živine vsaj ni bistveno zmanjšal, tako kot se je v nekaterih drugih republikah.

Žal smo iz intervencijskih sredstev krili razlike v ceni, nismo pa jih uporabljali za pospeševanje, kar delamo tudi letos, da za delovne ljudi ohranimo določen standard. Tudi letošnja pokrivanja razlik v cenah so premajhna in je cena surovin, to se pravi živine višja, kot je zakonsko določena cena mesa, zato tudi predelovalne organizacije delajo z izgubo.

Tako je bila za mesno industrijo v Murski Soboti v lanskem letu razlika v ceni pri klanju 15o.ooo svinj in okoli 3o.ooo govedi 59 starih milijard. Izguba delovne organizacije pa je znašala le 3,2 milijarde. Podobne organizacije na Hrvaškem pa imajo izgubo v celotni višini. Mi smo se usmerili v izvoz, ker smo v sozd ABC Pomurka stimulirali izvozna prizadevanja z dodatnimi sredstvi. Meso smo usmerjali na tista področja, ki so dajala večje kompenzacije in smo z velikimi napori prišli do tega, da je republiški Izvršni svet novembra oziroma decembra 1982 sprejel družbeni dogovor o preskrbi. Ugotovili smo, da so disparitete in smo jih v novembru in decembru tudi plačevali. Ker so proračunska sredstva izčrpana, ne vemo, kdo bo v letošnjem letu plačeval te razlike za široko potrošnjo.

Menimo, da je osnovni problem ponudba in povpraševanje po živini. Ker je ponudba premajhna, povpraševanje pa veliko, pri tem pa hočemo imeti vsi založeno turistično tržišče in tudi zagotovljene predelovalne kapacitete, ki so prevelike, se dogaja, da drugi plačujejo več kot mi, čeprav je naša cena primerna. Zato menimo, da je nujen dogovor v Jugoslaviji, da se vsi skupaj prizadevamo, tako kot v Sloveniji za združevanje sredstev za pospeševanje kmetijstva. Stalež živine moramo povečati v vsej Jugoslaviji, če želimo preprečiti stihijo, ker bomo sicer jutri prišli na 22.ooo in več dinarjev za kilogram žive teže. Ceno mesa bomo sicer povečali, toda mesa ne bomo mogli več kupovati.

V tem trenutku smo z intervencijami kljub vsem dosegli to, da smo obdržali stalež živine. Tovariš Kneževič, predsednik komiteja, je danes že opozoril, da imamo v marcu že velike oscilacije in nam teleta odvažajo, ker zanje plačujejo več, tako se nam lahko zgodi, da v naslednjih letih ne bomo imeli prirastka.

Z zakonom smo želeli, da bi vsi porabniki sorazmerno plačali delež za hrano. V poročilu pa lahko ugotovite, da žal ni tako. V občinah je prispevna stopnja od o,2 do o,7 in ker danes zaseda Zbor občin, mi dovolite, da o teh stvareh še nekaj povem.

Danes imamo velike razlike med kmetijskimi občinami in onimi, ki kmetijstva nimajo. Kmetijske občine v večini primerov z o,5 % prispevno stopnjo ne zberejo niti toliko sredstev, da bi lahko pokrile pospeševalno službo, pri tem pa morajo prispevati še sredstva za premije. Drugim občinam, pa zadošča tudi manjši znesek. Menim, da bi se tu morali poenotiti in ne bi smeli imeti diskriminacijske politike.

Menim, da bi poleg tega, kar morajo v občinah plačevati po družbenem dogovoru za kg prirastka ter za privez in za pospeševalno službo, morali plačevati tudi na količino mesa, ki ga dobijo, in sicer za regres za gnojila in za pospeševalno službo v občine od koder dobivajo maso oziroma mleko. Zato predlagam, da izenačimo stopnjo na republiško povprečje, kot je bilo že povedano. Nekoč smo imeli o,9 % prispevno stopnjo, pa se je ta davek ukinil, sedaj pa smo v združenem delu različno obremenjeni, eni bolj drugi manj. Izenačiti bi se morali tudi dobavitelji hrane, tako da premijo in vse ugodnosti iz občinskih intervencij dobijo enako domači oskrbovalci in oskrobalci od drugod.

V zvezi z intervencijskimi sredstvi je tudi preveč administriranja, nekatere stvari so se sicer v letošnjem letu že rešile, vendar bi morali marsikaj poenostaviti.

Poleg sedanjih premij bi sredstva za pospeševanje morali nameniti za izgradnjo družbenih objektov in za regresiranje semenske koruze. Zdaj je to prepuščeno samo občinam, ki nimajo dovolj sredstev za vse namene. Tako moramo iz drugih republik letno dobaviti - po podatkih, ki jih imam - 3oo tisoč ton koruze. Glede tega smo dejansko v veliki odvisnosti. Če bi več koruze pridelali doma, bi lahko zmanjšali ta nesorazmerja v ceni, saj vemo, da je dejanska cena koruze 7 dinarjev, prodajna pa lo,8o din, kupiš pa jo lahko le za 14 dinarjev. Zato bi morali voditi akcijo za večji pridelek koruze in za regresira nje semenske koruze iz republiških sredstev, da bi dosegli takšne uspehe, kot smo jih pri pšenici.

Dalje menim, da so velika nesorazmerja v cenah živine in da se cene morajo prilagajati tržni situaciji. Čeprav se dogovorimo za ceno, jo zaradi neusklajene ponudbe in povpraševanja dvigujemo. Premije iz intervencij pa dobiš samo takrat, če se držiš dogovorjenih cen, ki so pa že za 3o ali pa 4o % nižje, kot so dejanske. Zato bi morali spremeniti dogovor. O višini pa bi se morali sproti dogovarjati v splošnem združenju.

V republiki je 8o milijard starih dinarjev za intervencije, v občinah pa okoli 5o milijard, kar ni malo, zato bi predlagal, naj bi ta sredstva ne ležala na žiro računih skladov, ampak bi dali kmetijskim organizacijam akontacije, po treh mesecih pa bi opravili poračun.

Glede melioracij je ugotovitev točna, da kasnijo, ker nismo bili pripravljeni in se sedaj pojavljata še dva problema. V nekaterih projektih so cene iz leta 1981 ali iz začetka 1982 leta, stroški pa so višji že tudi za 3o %, zaradi česar bi bilo treba te programe valorizirati na tiste vrednosti, ki so v letošnjem letu priznane od odbora za melioracije, sicer mora organizacije sofinancirati iz lastnih sredstev. Ker pa teh sredstev nima, se bo melioracija ustavila. Pri tem pa naj opozorim še na en problem. Ker izvajalci melioracij nimajo dovolj nafte, predvidenih površin seveda ne morejo meliorirati.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Rudolf Rome, delegat iz občine Grosuplje.

R u d o l f R o m e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Grosuplje je kot konferenca delegacij obravnavala kmetijsko problematiko na svoji seji dne 16.3. in me pooblastila za naslednjo skrajšano razpravo.

V celoti podpiramo poročilo, ki je obravnavano pod to točko, kljub temu pa bomo podčrtali nekatere probleme, ki se v kmetijski proizvodnji kažejo in za katere menimo, da so pomembni.

1. Dejansko stanje razmer v kmetijstvu ne zagotavlja začrtane rasti kmetijske proizvodnje. Omenimo naj le premajhno pozornost, ki je bila posvečena kmetijstvu v preteklih letih, kar se odraža tudi v sedanjem trenutku in se bo še v prihodnje.

Zelo malo imamo akcijsko sposobnega kmečkega prebivalstva, saj moramo pri načrtovanju naprednega kmetijstva odmisliti starejšo populacijo, ki je v večini. Opredeliti pa se moramo tudi do mešanih kmetij. Poleg tega se tudi kmetijstvo srečuje z najrazličnejšimi težavami in gospodarskimi problemi.

2. Sredstva, namenjena za razvoj kmetijstva, so premajhna. Res je, da se na skladih nabere nekaj teh sredstev, toda vemo, da so ta v glavnem interventne narave in za nekatera osnovna vlaganja, predvsem za izboljšanje zemljišč, ni pa jih za izboljšanje tehnologije in za vlaganje v kmetijske kadre, v pospeševalno službo in tako naprej.

3. Intervencije v kmetijstvu so za razvoj kmetijstva kratkoročna rešitev, zato moramo pripraviti ustrezno dolgoročnejšo rešitev za pravilno in stimulativno razvojno pot kmetijskega gospodarstva.

4. Vlaganja v kmetijstvo, ki so dolgoročne narave, morajo biti strokovno obdelana, racionalnejša in prilagojena planiranim tehnologijam. Vemo, da to vedno ni bilo tako, saj smo gradili objekte, za pravilno izkoriščanje leteh pa nismo poskrbeli.

5. Poskrbeti moramo za pravilen pretok sredstev iz sredin, kjer se hrana troši, v sredine, kjer se hrana proizvaja. S tem problemom se srečujemo predvsem v primestnih občinah. Imamo občutek, da proizvajamo hrano za mesto Ljubljano, za razvoj kmetijstva v občini Grosuplje pa skrbimo sami. Poleg tega pa je še veliko naših občanov zaposlenih v ljubljanskih občinah, kamor se tudi odlivajo dogovorjena sredstva, obenem pa koristijo usluge na območju občine Grosuplje.

6. Potrebno je konkretneje poskrbeti za primerno vrednotenje kmečkega dela. Tu mislimo na premajhno socialno varnost kmečkih delavcev in premajhno materialno in moralno podporo. Slišali smo že za primer, ko imajo neorganizirani kmetje prednost pred organiziranimi.

Za opredeljene naloge in priporočila pa želimo, da se bodo v praksi izvajala. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Vlado Šlamberger, delegat iz občine Ljubljana Šiška.

V l a d o Š l a m b e r g e r : O obeh točkah dnevnega reda so razpravljali tudi delegati vseh zborov Skupščine občine Ljubljana-Šiška in so ugotovili, da so v poročilu predlagane nekatere spremembe in dopolnitve vseh pomembnejših zakonov s področja kmetijstva z utemeljitvijo, da nekaterih določb ne izvajamo, ker so nekatere določbe nedorečene in ker jih izigravamo, se seveda ne morejo uveljavljati, ker niso ustvarjeni ustrezni pogoji. Med njimi so predlogi za spremembe in dopolnitve nekaterih določb v novejših zakonih iz leta 1979 in 1981 in celo iz leta 1982. To je po mnenju naših delegatov jasen dokaz, da predlagatelj v pripravi zakonov ni dovolj temeljito proučil problematike, da ni izhajal iz realnega položaja in da ni realno ocenil vseh pogojev, ki so nujni za uveljavitev in izvajanje posameznih zakonov. Zato menimo, naj predlagatelj spremembe, ki jih navajam, v rednem postopku podrobno obrazloži, realno pa zagotovi takšne rešitve, za katere bodo ustvarjeni pogoji za njihovo uresničevanja.

Delegati Skupščine občine Ljubljana-Šiška so tudi poudarili, da je treba zaostriti pogoje za pridobitev statusa kmeta in da se zakonsko uredi oziroma onemogoči odtujevanje oziroma delitev kmetijskih površin zaščitenih kmetij tudi za življenja lastnika. V naši občini imamo 7 primerov, da izkoriščajo ostarele kmete in od njih odkupujejo zemljo za druge nekmetijske namene.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Mirko Hajdinjak, delegat iz občine Lendava.

M i r k o H a j d i n j a k : Zbori Skupščine občine Lendava so na svojih sejah sprejeli sicer obširne ugotovitve in predloge, vendar se bom omejil le na nekatere, ker je bilo večina tega že povedano, pisna stališča pa bom oddal.

Glede statusa kmeta ugotavljajo zbori občinske skupščine, da je uresničevanje 4. točke 143. člena za nas zelo vprašljivo, ker je zakonski rok 31.12. 1984, saj ni prave evidence pri geodetski upravi. Ta namreč kasni približno za štiri leta z evidenco o lastništvu zemljišč. Sprejetih pa tudi ni pravih dokumentov v občinah (agrokarte in tako dalje). Za uresničitev zakonske določbe pa tudi zemljiška skupnost v tem času ne bo imela sredstev, s katerimi bi lahko odkupila vso tisto zemljo, ki jo bodo morali nekmetje oddati do tega roka.

Pri tem gre tudi zato, da imamo celo 88 % vseh površin kot prioritetna kmetijska zemljišča in nekmet teh ne bo mogel imeti, samo 9 % pa je takih zemljišč, ki bi jih lahko dali oziroma zamenjali nekmetu, kar pa pri 9 % ne bo mogoče. Zato predlagamo, da bi se ta rok spremenil in sicer za dobo petih let.

Obenem predlagamo, da bi premoženjsko pravni organ lahko dodelil izvzeto zemljišče od nekmetov, ki leži v prvi in drugi kategoriji v prvem območju tudi združenim kmetom, ki imajo lastnino v neposredni bližini, pod pogojem, da ne presega zemljiškega maksimuma oziroma da se mu da v obdelavo na podlagi pogodbe o združevanju zemlje, dela in sredstev.

Pri varstvu kmetijskih zemljišč predlagamo, da se v 33. členu 10-letna doba, ki je zdaj predvidena, skrajša na 3 leta. Menimo, da je nedopustno, da se 10 let opazuje nekoga, ali bo s kakršnimkoli ukrepom na svojem lastnem zemljišču dokazal obdelavo tega zemljišča, to pa je predolg rok in naša družba si tega ne more privoščiti, zato je treba to dobo skrajšati na tri leta. To pa pomeni, da je neobdelano zemljišče treba odvzeti in ga dati v kmetijski zemljiški sklad.

Pri trajnih nasadih zakon govori o tem, da se lahko dajo za 5-letno obdobje v začasno upravljanje. Za trajne nasade ta doba ni sprejemljiva, ker trajni nasadi, ki so bili opuščeni, vsaj dve leti niso sposobni dati ustrezen rod. Take nasade je treba obnoviti. Obnoviti nasade in jih po petih letih vrniti lastniku, pa pomeni, da bi družba morala imeti posebna sredstva, da bi vlagala v te namene. Zato menimo, da je treba rok za odvzem podaljšati na 25 let, da se lahko tudi trajni nasad obnovi in tudi izkoristi. Treba pa je lastniku odvzeti pravico, da da soglasje k temu, da se lahko opravi investicijsko vlaganje v nov trajni nasad.

Pri dedovanju zaščitenih kmetij imamo predlog, da bi poleg prevzemnika kmetije, denarni delež dedovali tudi drugi dediči. Imamo primer, da je sin umrl pred očetom, zapustil je nedoletne otroke, ki so dediči. V takih primerih pri zaščiteni kmetiji vnuki ne bi mogli dedovati. Zato je potrebna sprememba,da bi denarni delež lahko dedovali tudi vnuki.

Pri združevanju kmetov bi opozoril na to, kar je bilo že dvakrat ali trikrat rečeno glede anomalij, ki so na jugoslovanskem tržišču glede odkupnih cen pri živini.

Načelno namreč podpiramo stališče, da je potrebno zaostriti izvajanje pogodb, ki jih sklepajo organizacije združenih kmetov. Hkrati pa je treba opozoriti, da bi morali ustrezni republiški organi zahtevati in tudi doseči, da bi se odpravile višje cene na Hrvaškem, ker to ruši vso družbeno organizirano proizvodnjo. Noben kmet na našem območju noče več skleniti pogodbe in se vezati na zadrugo, ker doseže tam običajno višjo ceno. Tako že vračajo tudi premije, ki so jih prejeli in prodajajo živino drugam. Ne predlagamo, da bi zvišali ceno v Sloveniji, pač pa, da se odpravi višja cena v Hrvaški, kar predlagajo tudi kmetje sami. Gre namreč za to, da ko smo se pogovarjali s tovariši na Hrvaškem kdo je za to kriv, pravijo, da naše delovne organizacije s področja mesne industrije prihajajo po živino in plačajo toliko, da lahko potem več plačajo tudi kmetu. Menim, da bi morali odgovorni republiški organi ugotoviti, katere so te slovenske delovne organizacije, ki prihajajo po živino na Hrvaško in tam povečujejo cene.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Mogoče bi tovariš Janez Kučan znal odgovoriti na to vprašanje?

M i r k o H a j d i n j a k : Največja je Emona. Še ta teden bomo s predstavniki s Hrvaške imeli poseben razgovor in bomo tudi Skupščini SR Slovenije in Izvršnemu svetu sporočili naslove teh delovnih organizacij.

Pri preživninskem varstvu predlagamo,da bi morali spremeniti zakon tako, da bi lahko tudi kmet, ki ima manj kot 2 ha, dobil preživninsko varstvo. Gre zato, da se osnova za preživninsko varstvo določa od vrednosti kupnine. Ni tudi vseeno, ali je zemljišče na ravnini in je dobra zemlja, ali pa je slabo zemljišče. V naši občini imamo povprečno velikost kmetij 2,8 ha. Tako imamo od teh 5.ooo in nekaj več kmetijskih gospodarstev prek 2.ooo takih, ki imajo posest do 1 ha. To pomeni, da bo ogromno takšnih, ki niti ne bodo mogli dobiti statusa kmeta. Pri preživninskem varstvu bi dosegli vsaj to, da bi to zemljišče dobila v obdelavo družbena organizacija in ne bi ostalo ostarelemu kmetu, ki jo ne more več obdelati. Predlagamo, da je treba znižati obseg zemljišča za pridobitev preživnine pri tistih kmetovalcih, ki v družinski skupnosti ne posedujejo več kot 2 ha kmetijskih zemljišč in gozda. Najnižji obseg oddanega zemljišča naj bi bil tak, da bi lastnik za oddano zemljišče pridobil preživnino vsaj v višini kmečke starostne pokojnine. Menim, da je to mogoče urediti. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Cvetko Doplihar, delegat iz občine Ptuj.

C v e t k o D o p l i h a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V ptujski občini smo poročilu o izvajanju sklepov in priporočil republiške Skupščine in o uresničevanju zakonov s področja kmetijstva namenili zelo široko razpravo.

Občinska konferenca Socialistične zveze je organizirala razprave z občani v krajevni skupnosti. Razprave smo nato strnili na sejah Sveta za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu in Predsedstva Občinske konference Socialistične zveze. Nadalje smo razpravljali na razširjeni seji delegacije in na skupnem zasedanju vseh treh zborov občinske skupščine. Tu smo temeljito razpravljali o kmetijski problematiki in tudi seznanili vse občane s predpisi na področju pospeševanja proizvodnje hrane; kako se v občini vključujemo v uresničevanje teh predpisov in dogovorov, kaj smo na področju kmetijstva v občini že dosegli ter kaj bi še lahko in morali prispevati, da bi potencialne možnosti za proizvodnjo hrane, ki jih imamo, čim bolj izkoristili. Razpravljali pa smo tudi o tem, kako bi morali veljavne zakone dopolniti, da bi ob dobri organizaciji na terenu in doslednem izvajanju predpisov in dogovorov dosegli še boljše rezultate.

Kakšne rezultate smo v občini dosegli in širšo razpravo o tem, bom oddal pismeno, zato bi se omejil samo na nekaj bistvenih pripomb, predvsem glede statusa kmeta. Pri tem se strinjamo s tistimi, ki ugotavljajo, da je pogoje za pridobitev statusa kmeta potrebno zaostriti. Tudi mi predlagamo, da naj bodo kakovost obdelave zemljišč, obremenjenost z živino na hektar poljedelskih površin ter pridelava hrane bistveni pogoji za pridobitev statusa kmeta, saj stalno ugotavljamo, da nam število živine nenehno upada.

Glede varstva kmetijskih zemljišč predlagamo, da naj bo kmet s kmetijskimi zemljišči na prvem območju onemogočen v korist nekmetov.

Glede izvajanja komasacij predlagamo, da se pri določanju enotne metodologije vrednotenja zemljišč zagotovi ustrezno sodelovanje kmetov prek komasacijskega odbora ter strokovnjakov. Menimo, da bo s tem interes kmetov bolj izražen, postopek pa dovolj učinkovit.

Z darilnimi pogodbami med živimi in z dedovanjem kmetijskih zemljišč tudi v naši občini doživljamo vse večjo parcelacijo in razdrobljenost kmetijskih gospodarstev. Zakon je potrebno prilagoditi temu,da bodo kmetije ostale skupaj kot močne ekonomske enote. Kljub temu pa ni mogoče prek dejstva, da v naših razmerah kmetija ni samo ekonomski ampak tudi socialni pojem.

Glede delovanja in financiranja kmetijskih zemljiških skupnosti se strinjamo s tem, kar je bilo že povedano.

Ugotovitve in predlogi, ki opredelujejo izvajanje zakona o združevanju kmetov, so povsem realni in objektivni tudi za območje ptujske občine. Opredе-

liti je potrebno kriterije za združenega kmeta, za kar morata biti osnovna pogoja obseg tržno organizirane kmetijske proizvodnje in združevanja dela in sredstev, kar je bilo tudi že poudarjeno. Vendar menim, da je potrebno ponovno poudariti, da se bodo razvijali dohodkovni odnosi le v panogah in proizvodnji, ki je ekonomsko rentabilna. V pasivnih in deficitarnih panogah dohodkovnih odnosov ne bomo uspeli vzpostaviti, ker so v sedanjih tržnih odnosih neorganizirani proizvajalci praviloma v ugodnejšem položaju.

Pri izvajanju določil zakona o preživninskem varstvu ostarelih kmetov predlagamo, da se zniža najnižji možni obseg oddaje zemlje kot pogoj za pridobitev pravice do preživnine, kar je bilo tudi že predlagano. Tako bi v prvem območju, kjer je zemlja več vredna, pridobili več kmetov, da bi uveljavili preživnino.

V občini Ptuj skupno število vlagateljev hranilno-kreditne službe stalno raste. Pri tem pa moramo ugotoviti, da imamo po podatkih zadnjega popisa prebivalstva v občini 22 % kmečkega prebivalstva, glede na novo spremenjeno metodologijo pa se celotno nadomestilo dela obresti prizna le, če delež kmečkega prebivalstva presega 35 %. Glede na to predlagamo, da se tudi ti kriteriji spremenijo.

Kot smo že danes slišali,se v posameznih linijah proizvodnje in reprodukcijskih verigah pojavljajo določene težave na primer pri mesu. Kljub temu bi opozoril še na probleme glede mleka. V proizvodnji mleka smo v naši občini dosegli zadovoljive rezultate, saj znaša indeks proizvodnje lo8 glede na preteklo leto. Veliko smo naredili pri vlaganjih v farme, pri tem pa ugotavljamo, da je cena mleka od oktobra porasla za 56 %, bistveno nižje pa je bilo določeno povišanje cen za posamezne mlečne izdelke, tako na primer kazeina za 21 %, masla za 22 % in smetane za lo %. Zaradi tega nastajajo v predelavi mleka negativne razlike, saj niso pokriti niti vsi stroški. S takšnim administrativnim določanjem cen onemogočamo normalno delovanje reprodukcijskih skupnosti za mleko, ki je konkretno v naši občini že dalj časa zelo dobro delovala. Isti problemi se pojavljajo tudi v nekaterih drugih reprodukcijskih verigah, kot je v naši občini na primer proizvodnja vrtnin, kjer so tudi neusklajene cene končnih proizvodov tako, da ima predelovalec velike izgube.

O urejanju proizvodnje in prodaje govejih pitancev je bilo dosti govora, kljub temu pa bi želel poudariti, da kljub približno enaki proizvodnji v letu 1982 beležimo za 19 % manjši odkup, ker je velik odliv živine drugam. V letošnjem letu pa se problem še povečuje, saj je odkup v teh treh mesecih manjši za 3o %.

Pri pospeševanju družbeno organizirane poljedeljske proizvodnje je glavni poudarek na pridelovanju sladkorne pese. Zasebniki se po pričakovanju počasi vključujejo v to, zanje novo proizvodnjo. Družbene organizacije severovzhodne Slovenije imajo s peso posajenih tudi do 25 % svojih njiv. Zaradi štiriletnega kolobarja se pesa seje tudi na manj primernih zemljiščih, kar močno zmanjšuje donos in neugodno vpliva na širitev te pomembne industrijske kulture. Menimo, da strogo postavljena meja sajenja sladkorne pese ni vzdržna in predlagamo, da se vključijo v predelavo tudi delovne organizacije iz ostalih območij Slovenije. Tako bomo lažje premostili nastale težave in zagotovili tovarni sladkorja polno kapaciteto.

Za celotno živinorejsko proizvodnjo je nadalje zelo negativno pomanjkanje veterinarskih zdravil in instrumentarija. Posebej je občutno pomanjkanje vitaminov, antiparazitikov, kortizonskih preparatov, hormonskih in drugih specialnih preparatov za reprodukcijo. To pomanjkanje bo bistveno vplivalo na prirast, mlečnost, obolevnost, reprodukcijo in izgube, s tem pa tudi na rentabilnost in povečanje intenzivne živinorejske proizvodnje. Zaradi tega bi kazalo tudi to vključiti v naše sklepe.

Predlagamo, da posebno skrb posvetimo tudi pospeševalni službi, kar je tudi že bilo poudarjeno. V naši občini predlagamo izobrazbo do stopnje kmetij-

skega tehnika, do katere naj bo izobražen kmetijski proizvajalec in pospeševalec v Ptuju.

Pri naložbah v usposabljanje zemljišč in pri drugih naložbah moramo postopek poenostaviti, saj je na primer pri melioracijah potrebno tudi gradbeno dovoljenje in mnenja vseh mogočih organov. Za ureditev košček zemlje, na primer 5o ha, so potrebna enaka dovoljenja kot za največjo tovarno. Razen komisije v regiji in republiki postopek močno podaljšujejo, tako da nam nič ne pomaga, če imamo načrte za naložbe pravočasno pripravljene. Pri melioracijah je pomembno še to, da so strokovni štabi v občini, kjer se dela opravljajo. Manj pomembne so komisije v sozdih, ki so od dogajanja že oddaljene.

Naši konkretni predlogi so naslednji:

- pri spreminjanju cen posameznih kmetijskih artiklov je treba uskladiti celotno reprodukcijsko verigo, saj bomo samo tako pospeševali dohodkovne odnose in dogovarjanja;

- cene za živino je treba dogovoriti in uskladiti med republikami;

- urediti preskrbo z reprodukcijskim materialom, veterinarskimi zdravili in instrumentarijem za kmetijstvo;

- razširiti pridelovanje sladkorne pese tudi na kmetijske delovne organizacije na ostalih območjih Slovenije;

- nameniti več sredstev za naložbe v kmetijstvu;

- skrajšati postopek pri odobravanju investicij;

- poenostaviti oziroma ukiniti gradbeno dovoljenje pri melioracijah;

- znižati obrestne mere za kmetijstvo;

- organizirati strokovne skupine v delovnih organizacijah oziroma občinah, kjer se izvajajo melioracije;

- razvijati izobraževanje za kmetijskega tehnika v Ptuju;

- zagotoviti večjo mobilnost zbranih sredstev za intervencije iz potrošniških središč v proizvodna območja;

- zbrana sredstva za intervencije preusmerjati v proizvodnjo;

- razvijati vse službe za pospeševanje kmetijske in živinorejske proizvodnje;

- vključiti v intervencije tudi proizvodnjo sladkorne pese in

- poenostaviti postopek pri uveljavljanju intervencijskih sredstev.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Vinko Petelinšek, delegat iz občine Šentjur pri Celju!

V i n k o P e t e l i n š e k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zakon o preživninskem varstvu kmetov opredeljuje v tretji alinei 6. člena, da upravičenec pridobi pravico do preživnine, če se z oddajo zemljišča strinjajo tisti, ki so po splošnih predpisih njegovi nujni dediči.

Skupina delegatov za Zbor občin iz Šentjurja ugotavlja, da imamo zaradi tega določila zakona v praksi veliko težav. Večkrat so dediči ovira, da ne pride do realizacije preživinskega varstva. Povsem nelogično je tudi, da lastnik v

primeru prodaje zemljišča lahko to opravi brez privotve dedičev.

Menimo, da bi kazalo omenjena določila zakona ustrezno spremeniti.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Pavel Mavrič, delegat iz občine Nova Gorica.

P a v e l M a v r i č : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Ne bi ponavljal vsega tistega, kar je bilo v današnji razpravi že na tak ali drugačen način povedano, bi pa poudaril samo dve stvari iz ugotovitev, ki smo jih sprejeli na seji naše skupine delegatov.

Naša prva ugotovitev je, da tudi letošnja politika in ukrepi pri pospeševanju proizvodnje hrane pretežno ohranjajo intervencije v porabi. Naše stališče je, da bi morali biti interventni ukrepi usmerjeni predvsem v uresničevanje razvojnih ciljev v kmetijstvu in s tem k zagotavljanju perspektive za čimvečjo samooskrbo s kmetijskimi pridelki.

Nadalje ugotavljamo, da bistveno slabši pogoji kreditiranja razvoja kmetijstva, visoke in drseče obrestne mere, ukinitev moratorija, obročno odplačevanje in podobno vzbujajo velike pomisleke, ali je mogoče pričakovati, da bodo kmetijski proizvajalci pripravljeni pod temi pogoji izvajati s planom opredeljene naloge v kmetijstvu. Opažamo, da celo proizvodne skupnosti, ki so že začele z delom pri urejanju skupnih nasadov, prekinjajo z deli, dokler ne bo to vprašanje zadovoljivo rešeno. Ker ta problem verjetno zadeva celotno Slovenijo, predlagamo, da Skupščina SR Slovenije zadolži pristojne republiške organe, da temeljito proučijo to problematiko in predlagajo rešitve, ki bodo za kmetijstvo sprejemljive.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Marjan Jakus, predstavnik Zadružne zveze Slovenije. Prosim!

M a r j a n J a k u s : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Oprostite, če bom v svoji razpravi nekoliko nepovezan, upošteval bom pač apel tovariša predsednika o neponavljanju problematike in skrajšanju razprav.

Zadružna zveza Slovenije je aktivno sodelovala že v fazi priprav tega poročila. Vendar je glede na to,da je bilo osnovno gradivo v široki javni razpravi tudi v organizacijah združenih kmetov ter glede na včerajšnji seji Predsedstva in Upravnega odbora Zadružne zveze Slovenije, le dolžna dodati nekatere bistvene spremembe oziroma dopolnitve, predvsem te, ki so vezane na nadaljnji razvoj zadružništva v Sloveniji.

Glede statusa kmeta oziroma združenega in nezdruženega kmeta podpiram pripombe iz razprave, ki so šle v to smer, da je pojem združenega kmeta treba zožiti in izpeljati diferenciacijo v smeri, ki nam bo zagotavljala dolgoročno tržno proizvodnjo z vsemi elementi organizirane proizvodnje, kot so: dolgoročno planiranje glede na proizvodne zmogljivosti kmetije, medsebojne obveznosti pri zagotavljanju reprodukcijskega materiala, prodaji proizvodov, ustvarjanju dohodka in prevzemanju rizika ter zagotovitev samoupravnih in socialnih pravic združenih kmetov in delavcev v organizacijah združenih kmetov.

Ta predlog pomeni diferenciacijo posebej med tistimi, ki kot pogodbeni proizvajalci oziroma kooperanti vežejo le del svoje proizvodnje, in to le občasno in za trg zanimive pridelke; to pa povzroča nestabilnost preskrbe in nekontroliran razvoj obsega proizvodnje.

Menimo, da je potrebno v tem smislu spremeniti pojem združenega kmeta in na podlagi take opredelitve tudi zagotoviti za združenega kmeta enak status kot za družbeno proizvodnjo, na katero so vezana vsa investicijska in intervencijska sredstva.

Sočasnost in dolgoročnost v planiranju proizvodnje ob upoštevanju rajonizacije proizvodnje lahko edino zagotovi nemoteno preskrbo s kmetijskimi proizvodi. Za dosego tega cilja pa moramo izvesti diferenciacijo med združenimi kmeti in jasno opredeliti vse ukrepe, ki bodo dajali prednost združenemu kmetu pred nezdruženimi.

Praksa pa nam kaže, da doslej nismo znali izpeljati te dokaj zahtevne naloge, še posebno, ker je pogojevana enotnost jugoslovanskega tržišča povzročala velike težave pri urejanju cen reprodukcijskega materiala in končnih proizvodov. Tudi v bodoče nam je cilj, da v enotnem jugoslovanskem tržišču dosežemo izravnavo naše prehrambene bilance ter da se tudi cenovno vključimo v enotno politiko doma in v izvozu s tem, da zelo jasno opredelimo prednost tistemu proizvajalcu, ki je pripravljen dolgoročno opredeliti svoje proizvodne obveznosti glede na prostorske možnosti in reorganizacijo proizvodnje. Diferenciacija pri prednostni oskrbi z reprodukcijskim materialom za proizvodnjo in pri cenah prek intervencijske politike mora biti tako velika, da bo zagotovila ustrezne družbenoekonomske odnose in večji dohodek združenemu kmetu pred nezdruženim.

Ob tej priložnosti bi morali razpravljati tudi o osnutku zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in ugotovitvi, da tudi ta zakon ne gre dovolj v to smer.

Predlagamo tudi dopolnitve v zakonu o združevanju kmetov v tem smislu, da se razčisti oziroma poenostavi pojem kooperant. Omeji naj se le na kmete, ki trajneje proizvodno sodelujejo z organizacijami združenega dela, ki niso organizacije združenih kmetov, tako da bi imeli pri organizacijah združenih kmetov le člane, pri drugih organizacijah združenega dela pa kooperante.

V zvezi s poročilom o varstvu kmetijskih zemljišč in zagotovitvi njihove obdelave pa podajamo pripombe k zakonu, ki sicer ni omenjen v predlaganih gradivih, namreč k zakonu o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč. Iz poročila Zveze kmetijsko-zemljiških skupnosti in Republiškega kmetijskega inšpektorata o ugotovitvah in ukrepih v letu 1982 v zvezi z neobdelanimi in slabo obdelanimi kmetijskimi zemljišči namreč izhaja, da kmetje v okolici Kočevja, Sežane, na Primorskem, Notranjskem, Idrijskem in delu Gorenjske ne sejejo več poljščin, ker jih uničuje številna divjad. Ob madžarski meji prehajajo njive zaradi škode, ki jo dela divjad, v travnike in tako dalje. Tudi sicer so pogosto upravičena negodovanja kmetov pri uveljavljanju njihovih odškodninskih zahtevkov.

Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč izhaja pri določanju preventivnih ukrepov zoper škodo in pri uveljavljanju odškodnine iz formalno enakopravnih stališč obeh partnerjev in vzbuja videz objektivnosti in pravičnosti. Ker pa ne upošteva navedenega dejanskega stanja, to je dokajšnje nepoučenosti kmetov, njihovega odpora zoper komplicirano iskanje varstva pravic na občini in na sodišču in dolgih rokov, ki jih postavlja zakon v navedenih določbah, ni pravičen. Zaščititi bi moral šibkejšega in mu pomagati pri iskanju njegovih pravic. Zato bi bilo treba zlasti drugi odstavek 69. člena zakona spremeniti tako, da lastnik, uporabnik oziroma imetnik kmetijskega zemljišča ne bi bil dolžan, da v celoti sam vzdržuje na primer električnega pastirja in druga zaščitna sredstva. Na zemljiščih prve kategorije po lo. členu zakona o kmetijskih zemljiščih pa naj bi breme nabave in vzdrževanja naprav za preprečevanje škode zaradi divjadi v celoti prevzela lovska organizacija.

Nevzdržen je izredno zahteven postopek uveljavljanja odškodninskih zahtevkov po 72. in 73. členu zakona. Postopek bi bilo treba skrajšati in ga poenostaviti. Zakon naj bi določil vsaj, da je zapisniško ugotovljena škoda, ki jo določi občinska komisija iz 73. člena, že sodni izvršilni naslov za izterjavo odškodninskega zahtevka.

V zvezi z zakonom o zaščitenih kmetijah se naše pripombe večinoma ujemajo s tistimi, ki smo jih danes že slišali.

Še beseda o nadomestilu dela obresti za kredite. Delegate želim opozoriti na izredno pereč problem obrestnih mer za kreditiranje naložb v kmetij-

stvu.Lahko trdimo, da so bile obrestne mere za kmetijstvo v letih 197o do 198o res ugodne in so kot take spodbujale vlaganja sredstev v nove kapacitete in povečanje proizvodnje, vendar pa se kreditni pogoji od leta 1981 dalje stalno poslabšujejo, obrestne mere se stalno spreminjajo in so se povečale do takšne višine, da kmete odvračajo od nadaljnjega najemanja kreditov. Poleg tega si banke pridržujejo pravico obrestne mere spreminjati in povečevati ves čas trajanja kreditnega razmerja tako, da kreditojemalec sploh ne ve več, koliko obresti bo moral plačati za najeti kredit. Nekatere banke so tudi prešibke, da bi lahko spremljale razvojne programe svojih članic, ni pa zadostnega interesnega združevanja sredstev iz območij denarno močnejših bank.

V kmetijstvu se izvaja močna selekcija financiranja posameznih intervencijskih namenov. Za nekatere namene sploh ni več denarja, druge pa se kreditira pod slabšimi pogoji. Prav je, da z denarjem varčujemo, ni pa prav, da banke hkrati, ko nimajo denarja za družbeno organizirano proizvodnjo kmetov v okviru zadružnih organizacij, dajejo kredite za neorganizirano proizvodnjo na podlagi tako imenovane vezave sredstev v banki v razmerju 1 : 2,5.

Kmetijstvo, organizirano v svojem republiškem združevanju, je sproti opozarjalo na nevzdržnost poslabševanja naložbenih pogojev in na to ponovno opozarjamo. Bančništvu smo predlagali spremembo obrestnih mer in drugih pogojev tako, da bi bili krediti spet sprejemljivi za kmete. Vendar menimo,da smo naleteli na premalo posluha, čeprav v bankah pravijo, da so naše predloge upoštevali.

Kot podpisniki družbenega dogovora o temeljih družbenega plana republike do leta 1985 smo prevzeli velike obveznosti na področju proizvodnje hrane. Zavedajoč se svojih obveznosti, opozarjamo, da je nujno potrebno izboljšati kreditne pogoje tako za investicijske kot za obratne kredite. Če bodo naložbe zastale, vsi dosedanji znaki pa na to kažejo, bodo posledice zelo hude. Opozarjamo na možnost zmanjšanja proizvodnje hrane. Da pa do tega ne bi prišlo, je skupna dolžnost bank, hranilno kreditnih služb, sklada za intervencije, družbenopolitičnih organizacij in organizacij združenih kmetov, da se ponovno uvedejo spodbudni pogoji za naložbe v proizvodnjo hrane.

K poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju usmerjenih sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano prehrano pa predlagata Zadružna zveza in Zveza kmetijskih zemljiških skupnosti Slovenije, da Skupščina SR Slovenije prouči možnost naložb v izboljševanju rodnosti kmetijskih površin z agromelioracijami, zlasti kmetijskih zemljišč v hribovitem svetu, ki se zaraščajo. Vsako leto naj bi Skupščina SR Slovenije opredelila sredstva za sanacijo 5.ooo ha teh površin pod enakimi pogoji, kot so v veljavi za izvajanje hidromelioracij.

Obširnejšo obrazložitev naših stališč pa prilagamo pismeno.

Predsednik M i t j a H o r v a t : S tem je seznam prijavljenih za razpravo pri tej točki izčrpan. Želi še kdo besedo? (Da.)

Besedo ima tovariš Lado Škraban, predstavnik Samoupravnega sklada za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane!

L a d o Š k r a b a n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Želel bi dati predvsem nekatera pojasnila na vaša izvajanja glede intervencij v kmetijski proizvodnji in porabi hrane, predvsem zato, da si skušamo razjasniti nekatere pojme, ki verjetno niso skladni s cilji oziroma nameni, zaradi katerih smo dogovor sklenili.

Program pospeševanja proizvodnje hrane temelji na ukrepih za povečanje tržne proizvodnje, ki se odražajo v pospeševanju živinorejske proizvodnje, zagotovitvi stimulativnih pogojev za družbeno organizirano proizvodnjo določenih kmetijskih pridelkov, revitalizaciji hribovskih območij, pospeševanju ulova in vzreji morskih in sladkovodnih rib, prenosu sodobne tehnologije v kmetijsko proizvodnjo prek kmetijske pospeševalne službe ter nekaterih drugih intervencijah, ki spodbujajo proizvodnjo oziroma naložbe za razvoj kmetijstva, torej za spodbujanje tržne kmetijske proizvodnje. Zato so tudi spodbude

praviloma usmerjene na količino oddanih pridelkov, torej na tržno proizvodnjo ter na tiste dejavnosti, ki z izboljševanjem tehnologije proizvodnje in izrabo naravnih danosti prispevajo k povečevanju tržne proizvodnje.

Ko smo razpravljali o tem, ali naj stimuliramo začetek ali konec proizvodnje, je prevladalo stališče, da stimuliramo tržno proizvodnjo, ne pa da regresiramo reprodukcijski material. Tako vežemo proizvajalca na dogovorjeno družbeno organizirano proizvodnjo, z družbenimi intervencijami zmanjšujemo stroške proizvodnje in v takih odnosih krepimo svobodno nastopanje na tržišču.

Priprave programa pospeševanja proizvodnje hrane in dogovora o enotni politiki za to leto so bile od oktobra do konca decembra, tako da smo na sestanku s predstavniki občinskih skladov za intervencije v kmetijstvu 27. decembra preteklega leta obravnavali izhodišča za pripravo dogovora. Dogovor v besedilu, kakor je bil sprejet na seji skupščine republiškega sklada, je predložen v obravnavo. V tem času nismo prejeli odklonilnih stališč, danes pa so bile dane nekatere pobude za pripravo dogovora za 1984. leto. V informacijo lahko povem, da pet občinskih skladov doslej dogovora o enotni politiki ni podpisalo.

V govedorejski proizvodnji so prizadevanja usmerjena na povečanje staleža osnovne črede, na povečanje tržne proizvodnje mleka in mesa in na zboljšanje produkcijske sposobnosti govedi. S premiranjem povečanja staleža osnovne črede želimo ob izboljšanju proizvodnosti zagotoviti zadostno prirejo telet za obnovo čred in za pitanje, kar je pogoj za doseganje predvidene ravni tržne proizvodnje mleka in mesa.

Sklad tudi zato v letu 1983 ne daje več premij za obnovo črede. Mnenja smo, da ne moremo s premiranjem nadomestiti sredstev, ki bi jih rejec moral oblikovati, da bi zagotovil sredstva za vzrejo plemenske krave, s katero nadomešča iz proizvodnje izločeno žival.

Kar zadeva živinorejsko proizvodnjo, naj ta temelji na lastni krmi, zato je treba upoštevati racionalnost velike proizvodnje z visokimi stroški, posebno zato, ker so močno prisotna mnenja, da se s krmili da doseči visoka proizvodnja, ki pa je draga.

Če govorimo o stimulaciji, je sklad sledil planskim ciljem, ki so izraženi v dogovoru o temeljih družbenega plana in stimulira rejo pasem govedi, ki je s selekcijskim programom usmerjena v proizvodnjo mesa in mleka. Vprašanja, ki se ob tem pojavljajo, pa niso prisotna na tistih območjih, kjer si prizadevajo za napredek z vnašanjem lastnega strokovnega dela in tam, kjer so pospeševalne službe v to usmerjene. Dana pa je naloga republiškemu skladu, prevzel pa jo je tudi republiški komite, da skupno z drugimi organizacijami in inštitucijami to vprašanje prouči in podrobno opredeli za naslednje leto.

Kar zadeva obveznosti občinskih skladov smo te v letu 1983 izenačili, ne glede na to, da so višine premij za višinsko in hribovito območje različne. Te razlike izravnavata republiški sklad in živinorejski sklad pri Živinorejski poslovni skupnosti.

Izkušnje premiranja tržne proizvodnje mleka v letu 1982 so pokazale, da je občinskim skladom težko zagotoviti del premij, zato naj bi pri tem upoštevali načelo porabe mleka in mlečnih izdelkov, za kar ste se tudi zavzemali v tej razpravi. Blagovni tokovi so tako prepleteni, da je mlekarskim organizacijam onemogočeno dosledno nadomeščanje izplačanega deleža premij iz sredstev občinskih skladov, kjer je bilo mleko ali izdelek porabljen. Tako mlekarne v preteklem letu niso prejele vseh sredstev. Po evidenci živinorejske poslovne skupnosti, občinski skladi za preteklo leto niso zagotovili za 7.400.000 dinarjev teh sredstev, ki rejcem oziroma mlekarnam tudi niso bila povrnjena.

V 1983. letu je republiški sklad predlagal združevanje sredstev občinskih skladov v višini, ki jih morajo ti skupno zagotoviti za premiranje mleka. Pobudo smo obravnavali na sestanku predstavnikov občinskih skladov za interven-

cije dne 27. decembra, ki ga je sklical Republiški komite za kmetijstvo. Pobuda je bila sprejeta, pa tudi pozneje ni bilo drugačnih predlogov. Bistvo predloga o združevanju dela sredstev občinskih skladov je v tem, da ti solidarno združujejo sredstva v višini, ki bi jih morali skupno zagotoviti. Osnova za združevanje so skupne obveznosti občinskih skladov, vsak pa prispeva glede na višino stopnje davka. S tem smo v načelu uresničili pogoj, da sredstva zagotavljajo tista območja, ki so porabniki mleka in mlečnih proizvodov. Predpostavljamo, da je višina, ki jo plačajo zaposleni za intervencije, praviloma v nekem sorazmerju s porabo mleka in mlečnih izdelkov. Ko to preračunavamo, pridemo seveda do določenih razlik, zato tudi prihaja do takih razprav, kot smo jih slišali.

Na že omenjenem sestanku in razgovoru, ki smo ga imeli ob podpisu dogovora o enotni politiki dne 4. marca tega leta, pa so predstavniki oziroma delegati nekaterih občinskih skladov dali pobudo za podobno ravnanje, to se pravi združevanje sredstev pri zagotavljanju premij za pitanje telet.

Uporaba premije za oddano mleko združenim kmetom je vezana na nakup mineralnih gnojil, ne pa tudi krmil, kakor so predlagale nekatere kmetijske organizacije. Menimo, da so naravne danosti slovenskega kmetijskega prostora take, da ob ustreznejši tehnologiji lahko pridelamo več kvalitetnejše krme.

Pri uresničevanju planskih ciljev in nadaljnjega razvoja družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi je krepitev strokovne usposobljenosti kmetijskih organizacij za hitrejši prenos bioloških in tehnoloških inovacij temeljnega pomena za proizvodnjo. Zato je republiški sklad izdatno podprl del pospeševalne službe, vključno s sofinanciranjem novo sprejetih delavcev pospeševalne službe na manj razvitih območjih ter sofinanciranjem strokovnega tiska. Za leto 1983 je za pospeševalno službo iz republiških virov zagotovljenih približno 5o % več sredstev, pri čemer smo pri namenu financiranja iz teh sredstev upoštevali tisto dejavnost zavodov, ki je usmerjena v razvoj kmetijske proizvodnje, zlasti tistih kultur, za katere smo zainteresirani.

Glede pospeševanja posameznih vrst kmetijske proizvodnje se bomo verjetno morali sprijazniti z dejstvom, da je tudi pospevalna služba del proizvodnje. Ukrepi, ki jih uresničujemo v republiškem skladu glede revitalizacije hribovskih območij, so le del ukrepov za celovito reševanje pogojev dela in življenja na teh območjih. Prizadevanja vseh dejavnikov, od občin, samoupravnih interesnih skupnosti in tako naprej, naj bodo usmerjena v to, da bi vprašanje posodobitve in proizvodnje na hribovitem območju v ustreznem času zadovoljivo uredili. Napori, ki so bili oblikovani v programu pospeševanja proizvodnje na teh območjih, so izraženi v različnem premiranju povečanja staleža krav, pitanja govedi, proizvodnje mleka, spodbujanja ovčarstva, izrabe kmetijskih površin v hribovitih območjih in urejanja planinskih pašnikov za skupno pašo. To pa so tudi ukrepi, za katere so v programu republiškega sklada previdena sredstva.

Kar zadeva pripombo oziroma pobudo,da naj bi sredstva, ki jih imamo v republiškem skladu, ne držali na računu, ampak jih akontirali kmetijskim organizacijam za izplačila premij, zlasti pri pitanih govedih, je sprejeta in bo rešena v tem mesecu oziroma v začetku prihodnjega meseca.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Predlagam, da razpravo pri tej točki dnevnega reda prekinemo, da bi lahko skupina, ki smo jo pri tej točki imenovali, na podlagi te izredno bogate in pestre razprave ugotovila, kaj je treba dodati predlogu zaključkov, ki so bili predhodno pripravljeni. Tovariš Kučan bo nato v imenu skupine delegatov poročal zboru.

Medtem prehajamo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji.

Poročilo je Skupščini predložil Izvršni svet in za svojega predstavnika določil tovariša Bruna Podreko, namestnika predsednice Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Podala jo je Bogomila Mitič, predsednica tega komiteja.

Poročilo je bilo objavljeno v Poročevalcu št. 5. V istem Poročevalcu je bil objavljen tudi operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983. Prejeli ste tudi pripombe in predloge Splošnega združenja gostinstva in turizma Slovenije.

Poročilo je obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in zboru dal pismeno poročilo.

Danes ste na klop prejeli predlog vsebinskih sklepov, ki naj bi jih po razpravi sprejel zbor. Predlog sklepov je bil pripravljen na podlagi dosedanjih razprav o poročilu v delovnih telesih. Zato bi zboru predlagal, da bi imenovali tri delegate v medzborovsko skupino delegatov, ki bo spremljala razpravo in po njej predlagala zboru morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga sklepov.

Dovolite mi, da v medzborovsko skupino delegatov predlagam: Ferija Horvata, delegata iz občine Gornja Radgona, Karla Kokotca delegata Obalne skupnosti občin Koper in Mojco Kopač, delegatko iz občine Ljubljana Center.

Ima morda kdo kakšen dodaten predlog? (Nihče.) Potem prosim, da glasujete! (48 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval tri delegate v medzborovsko skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima tovariš Marjan Kotar, predstavnik Republiške konference SZDL Slovenije!

M a r j a n K o t a r : Tovarišice in tovariši delegati, tovariš predsednik! Najprej morda pojasnilo, kako da se Republiška konferenca na tak nenavaden način obrača na delegate v Skupščini, ne da bi poprej predložila stališča in usmeritve. Gre namreč za to, da je glede na pomembnost gradiva Socialistična zveza o tem sklopu vprašanj organizirala razpravo. Strnjene ugotovitve iz razprave pa so bile predložene šele na včerajšnji seji Predsedstva. Zaradi tega ni bilo mogoče ta stališča in usmeritve, ki jih je na včerajšnji seji sprejelo Predsedstvo RK SZDL, prej predložiti Skupščini.

Najprej bi moral reči, da je razprava o problematiki turizma podprla napore za odločnejše preseganje dosedanjega stanja in problemov na področju turizma. Predsedstvo ocenjuje, da so ti napori, vključno z odločitvijo Skupščine SR Slovenije, da posveti posebno pozornost tej problematiki, odraz vse širšega družbenega spoznanja o pomenu turizma kot takšnega gospodarskega dejavnika, ki s povezovanjem velikega dela proizvodnje ter s svojimi socialnimi in družbenimi učinki pomembno vpliva na širši gospodarski in družbeni razvoj. Razcvet turizma pred leti in njegova kasnejša stagnacija v zadnjem desetletju postavlja pred širšo družbeno skupnost in tudi pred organizirane subjektivne sile predvsem pa pred turistične dejavnike nalogo,da v zaostrenih gospodarskih razmerah in naporih za uresničevanje gospodarske stabilizacije skupno zagotovimo kvalitetnejšo turistično ponudbo, večji turistični promet in boljše rezultate gospodarjenja. V sklopu celotnih družbenih naporov za doseganje večjih izvoznih rezultatov pa moramo z usklajeno aktivnostjo vseh dejavnikov, ki delujejo v turizmu ali so z njim povezani, zagotoviti večji tujski, turistični in večji devizni priliv.

Ob nesporni prednostni usmeritvi na tujski turizem v zaostrenih razmerah pa je hkrati potrebno vso skrb posvetiti celovitemu razvoju turistične dejavnosti, saj le takšen lahko zagotavlja pogoje tudi za pričakovani večji devizni učinek. V tem okviru je razprava opozorila na potrebo po hitrejšem razvoju kontinentalnega turizma glede na številne še ne izkoriščene možnosti slovenske pokrajine.

Poudarjena je bila problematika kmečkega turizma. Na tem področju so bile sicer sprejete ustrezne usmeritve, vendar so rezultati preveč odvisni od posamičnih naporov v maloštevilnih okoljih, zato je ta del turizma potrebno bolj

povezovati in razviti v okviru skupne turistične ponudbe. Posebej kritično je bilo v razpravi ocenjeno tudi nazadovanje mladinskega in delavskega turizma, ki terjata posebno družbeno pozornost ter spremembo dosedanje prakse.

Velika pričakovanja od turizma zahtevajo, da razvijemo in intenziviramo celovit odnos do turizma in turistov ter stabiliziramo gospodarske in družbene razmere, kajti taka družbena klima je za razvoj in uspeh turizma vsaj enakovredna, če ne še pomembnejša od ekonomskih motivov turističnih gostov. S tega vidika moramo napore za hitrejši in kvalitetnejši razvoj turizma ter za ustvarjanje večjega deviznega priliva uskladiti tudi s programom dolgoročne gospodarske stabilizacije.

Zaradi doslej marsikje zapostavljene vloge in pomena turizma je pred subjektivnimi silami naloga, da v širši družbeni skupnosti prispevajo k ustvarjanju takšne družbene klime, ki bo zagotavljala stabilnejše pogoje za razvoj turizma. S tem bo tudi omogočila delavcem v turizmu, da na podlagi dela in rezultatov dela enakopravno uveljavljajo svoj družbeni položaj in vrednotenje svojega dela, ki je še vedno neustrezno, predvsem za tisto delo, kjer so v najbolj neposrednem stiku s turisti. To pa je pogoj za njihovo dohodkovno motiviranost, uspešnejše uveljavljanje nagrajevanja po delu ter razreševanje kadrovske problematike.

Posebej je treba opozoriti na negativni vpliv, ki ga imajo na turizem nekateri kratkoročni ukrepi ekonomske politike v sedanjih zaostrenih razmerah, kot sta na primer uvedeni polog za prehod meje ali negotovost glede zadovoljive preskrbe v turistični sezoni. Še zlasti je vprašljiva uvedba turističnih čekov, ki bodo, zaradi številnih težav v zvezi s tem, dodatno odvračali tuje turiste. Zato Predsedstvo Socialistične zveze predlaga Skupščini SR Slovenije, da na to opozori tudi zvezne organe in jih pozove, da ponovno proučijo smotrnost nekaterih ukrepov, predpisov in rešitev, ki ne prispevajo k razvoju turizma in uresničevanju ciljev, ki jih pričakujemo glede deviznega priliva.

Bistvenega pomena za večjo učinkovitost turističnega gospodarstva v zaostrenih razmerah pa je hitrejši razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov z uveljavitvijo ustrezne organiziranosti na dohodkovnih osnovah v združenem delu, ki se medsebojno povezujejo v skupno ponudbo. To zahteva usmeritev naporov zlasti v naslednje tri smeri:

1. Nujno je, predvsem znotraj in med organizacijami združenega dela turizma in gostinstva kot temeljnih nosilcev ponudbe doseči boljšo organiziranost in povezanost, ki naj omogoči oblikovanje celovitih turističnih storitev ter izboljša strukturo ponudbe in kakovost storitev.

2. Pomembna je večja povezanost organizacij združenega dela gostinstva in turizma z zasebnim sektorjem na osnovi dolgoročnega poslovnega sodelovanja. To naj omogoči tudi večje in bolj organizirano angažiranje sredstev občanov za izgradnjo manjših deficitarnih in kvalitetnih turističnih kapacitet.

3. Čimprej je treba doseči čvrstejšo povezavo organizacij združenega dela s področja turizma z drugimi deli združenega dela, ki sodelujejo v verigi turistične ponudbe, kot so: trgovina, kmetijstvo, promet, deli industrije, samoupravne interesne skupnosti na ravni krajevnih skupnosti, regije in republike in se pri tem čvrsteje povezati z organizacijami združenega dela v celotnem jugoslovanskem prostoru.

Glede na kompleksnosti turistične dejavnosti ni dovolj organizirano delovanje zainteresiranih subjektov združenega dela, čeprav mora to postati ključni nosilec celovitih nalog turistične ponudbe. Vzporedno in usklajeno z združenim delom pa je potrebno krepiti široko organizirano delovanje vseh družbenih subjektov. To naj spodbudi opravljanje vrste različnih, pogosto sicer drobnih nalog, ki pomembno pospešujejo turizem, približujejo kraje ali širša območja interesom in potrebam turista ter nasploh razvijajo turistično kulturo delavcev, delovnih ljudi in občanov v posameznem okolju.

Pomembno vlogo imajo in morajo imeti pri tem krajevne skupnosti kot usklajevalci interesov in nalog gospodarstva, družbenih dejavnosti ter družbenih organizacij in društev v svojem okolju. Zlasti je pri tem pomembno, da je delovanje različnih društev, ki skrbijo za okolje, razvedrilo, šport ter tako privabljajo turiste in mobilizirajo svoje članstvo za dogovorjeno aktivnost v kraju in s tem bistveno vplivajo na turistično ponudbo kraja.

Dosedanje izkušnje in uspehi takšne aktivnosti, ki v veliki meri temelji na množičnem prostovoljnem delu, so marsikje že spodbudni. Pri tem kaže posebej poudariti pomen delovanja turističnih društev, ki so že doslej bila v številnih krajih eden pomembnih nosilcev takšne aktivnosti. Razmere so in bodo v posameznih okoljih različne glede na intenzivnost delovanja posameznih subjektov. Tako so lahko v konkretnem okolju tudi temeljni nosilci nalog in usklajevanja med raznimi subjekti različni. Ponekod so to organizacije združenega dela, drugje sama krajevna skupnost, turistično društvo ali katero drugo društvo. Pomembnejše je, da pride do skupnega usklajevanja programov njihovih aktivnosti. V ta namen je potrebno tudi zagotoviti nekatera nujna sredstva, kot je dosledno odstopanje turistične takse za nosilce dogovorjenih akcij v krajevnih skupnostih.

Takšne naloge pa zahtevajo, da se v svojih okoljih subjektivne sile, zlasti pa Socialistična zveza, čimprej organizirajo tako, da bodo spodbudile večjo angažiranost in bolj usklajeno delovanje tistih dejavnikov, ki nastopajo v turistični ponudbi, da bi še v letošnjem letu dosegli čimboljše rezultate. Pri tem je treba aktivnost naravnati dolgoročnejše, kar naj zagotovi stabilnejše pogoje za nadaljnji razvoj turizma in njegovemu pomenu ustrezno mesto v celotnem družbenem delovanju.

Prizadevanja Socialistične zveze bodo v prihodnjem obdobju usmerjena predvsem k spodbujanju skupno dogovorjenih programov turističnega delovanja na ravni krajevne skupnosti oziroma turističnega kraja in usklajeni aktivnosti nosilcev na tej osnovi. Posebno skrb bo posvetila Socialistična zveza nadaljnjemu razvoju prostovoljne množične društvene aktivnosti, predvsem turističnih društev. S tem bo dan prispevek k postopnemu ustvarjanju družbene klime in pogojev za oblikovanje turistične ponudbe tudi v tistih okoljih, kjer ta danes kljub potencialnim možnostim še ni dovolj razvita.

Glede na gospodarski in širši družbeni pomen turizma menimo, da je treba v pripravah za prihodnjo turistično sezono že v jeseni izpeljati široko razpravo o tej problematiki v vseh organizacijah Socialistične zveze od krajevnih konferenc do Republiške konference.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovariš Feri Horvat, delegat iz občine Gornja Radgona!

F e r i H o r v a t : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tudi v občini Gornja Radgona je gradivo o turizmu izzvalo veliko zanimanje. Organizirana je bila vrsta razprav v Zboru združenega dela, skupini delegatov, občinski konferenci SZDL, sindikatu in tako dalje. Na podlagi teh razprav sem dobil tudi nekaj smernic za današnjo razpravo.

Obravnava stanja na področju turizma v Skupščini ponovno dokazuje interes te družbe za razvoj turizma, ki ga še vedno lahko označujemo predvsem kot dejavnost neizkoriščenih možnosti. Poleg vsestranskih družbenih učinkov je ekonomski interes iz razumljivih razlogov v sedanjem trenutku usmerjen predvsem na možne devizne učinke. Pri tem pa ne bi smeli zanemarjati velik pomen turizma kot razvojnega dejavnika zaradi njegovih specifičnih lastnosti in učinkov, kot so: zagotavljanje dodatnih delovnih mest, vključevanje številnih drugih gospodarskih panog v turizem, tako imenovani multiplikativni učinek premeščanja dohodka iz bolj razvitih v manj razvita območja, zagotavljanje učinkovitega izvoza in tako dalje. Prav zaradi teh lastnosti so že pred leti Združeni narodi priporočili vladam članicam, da turizem bolj upoštevajo v razvojni strategiji območij, ki so manj razvita.

Ob obravnavi poročila, ki dokaj točno ugotavlja stanje in poglavitne razloge za zaostajanje turizma ter nakazuje rešitve, ne bi smeli prezreti nekaterih dosedanjih izkušenj iz obravnave turizma pri nas. Namreč, večkrat je bil turizmu priznan pomen in mu je bila dana načelna podpora,v družbenih planih so bili ambiciozno načrtovani učinki turizma, praktična ekonomska politika in ravnanje gospodarskih in negospodarskih subjektov, ki se vključujejo v turizem, pa tudi niso sledili. Posledica tega je, da družbeni plan na področju turizma ne uresničujemo, da razvoj turizma v zadnjih letih v Jugoslaviji zaostaja za svetovnim razvojem turizma in kar je še posebej zaskrbljujoče, da turizem v Sloveniji zaostaja tudi za razvojem turizma v Jugoslaviji. Zato je prav, da Skupščina ob sprejemu poročila ter stališč in sklepov določneje zadolži vse nosilce ekonomske politike in vse dejavnike, ki se morajo vključevati v turizem, da opravijo svoj del nalog ter da se izvajanje teh nalog čez določen čas tudi kontrolira.

Operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa v letu 1983 dokaj konkretno in celovito opredeljuje predvsem kratkoročne naloge, s katerimi naj bi zaustavili neugodne trende in bolje izkoristili sedanje zmogljivosti in možnosti. To je v tem trenutku tudi prav, vendar ne bi smeli ostati samo pri tem. Če želimo dolgoročno dosegati bistveno boljše rezultate v tej dejavnosti, je nujno treba opredeliti dolgoročno strategijo razvoja turizma.

Glede na izredno kompleksnost dejavnosti bi kazalo izdelati celovit program aktivnosti, tako gospodarskih kot negospodarskih, neke vrste modri plan, podobno kot imamo zeleni plan za področje kmetijstva. Kot ugotavlja Republiška konferenca Socialistične zveze je nujno razviti in intenzivirati celovit odnos do turizma v tej družbi. Malo je namreč dejavnosti, ki so odvisne od takega števila dejavnikov, kot je to prav turizem.

V razvojni politiki je ob močno omejenih sredstvih še vedno precej prisotna težnja po drobljenju sredstev, po njihovi disperziji, podvajanju zmogljivosti, po odpiranju novih investicij ob neizgrajenih centrih in podobno. Žal mehanizmi usklajevanja planov in usmerjanja investicij še vedno niso dovolj učinkoviti. Zagotoviti bi morali koncepcijo večje koncentracije sredstev v centrih s kompleksno ponudbo. To še posebej narekuje zelo slaba akumulativnost gostinstva in turizma. Nujno bo zagotoviti več združevanja sredstev, zlasti na osnovi deviznega interesa, predpogoj pa je seveda, da bo turizem v večji meri razpolagal z ustvarjenim deviznim prilivom ter da se zagotovi tudi večje združevanje sredstev prek bank. Za komplementarno turistično ponudbo pa bo treba še bolj spodbujati vlaganja v zasebni sektor, zlasti za zasebne sobe, zasebno gostinstvo, kmečki turizem, obrt in druge dejavnosti, ki dopolnjujejo turistično ponudbo.

V poročilu je pravilno poudarjeno kot ena izmed osnovnih nalog uvajanje sodobnega trženja in to ne le pri prodaji, temveč že v fazi načrtovanja in izgradnje objektov in turistične ponudbe. Predpogoj za uspešno prodajo, zlasti na zahtevnih tujih tržiščih, pa je dobro in strokovno načrtovanje ter izvajanje aktivnosti, začenši od organizacij združenega dela in turističnega kraja prek regij do republike in federacije. Zato tudi podpiramo organiziranje strokovne službe za turistično propagandno in informativno dejavnost v okviru Gospodarske zbornice, ki jo je treba čimprej ustrezno kadrovsko in strokovno zasesti tako, da bo lahko bolj učinkovito opravljala svoje naloge.

Organiziranost, ki je poudarjena v tem gradivu, je brez dvoma eden poglavitnih problemov našega turizma. Vendar bi bila iluzija pričakovati, da bo mogoče vprašanja organiziranosti enostavno rešiti z nekaj sozdi, čeprav so nam močne nosilne organizacije združenega dela v turizmu še kako potrebne. Značilnost dejavnosti je, da je sestavljena iz velikega števila zelo raznoterih dejavnosti. Samo na področju gostinstva in posredovanja je 25o tozdov, pri tem pa so še številne druge organizacije združenega dela, prometa, trgovine in tako dalje ter številne negospodarske dejavnosti. Turizem zahteva zato zelo učinkovito funkcionalno organiziranost in sodelovanje vseh dejavnikov, ki posegajo

v turizem, tako hirozontalno od turističnega kraja naprej kot tudi vertikalno po reprodukcijski verigi. Podatki o nizki, zlasti izvenpenzionski potrošnji dokazujejo, da se vrsta dejavnosti, zlasti trgovina in obrt, premalo vključujejo v turizem ter da so prepogosto s turizmom izenačena gostinstvo in agencije. Predvsem bi morali bolj spodbujati spominkarstvo, ki se v turističnih deželah praviloma zelo močno vključuje v turistično ponudbo in potrošnjo.

Kadri so po mojem mnenju eden glavnih omejitvenih dejavnikov uspešnega poslovanja in razvoja turizma. Malokje pa je ravno primerno usposobljen ter motiviran človek tako odločilen kot prav v turizmu. Poseben problem predstavljajo strokovni in vodstveni kadri, ki s svojim ustvarjalnim delom lahko največ vplivajo na kvaliteto in sestavo ponudbe. Za izboljšanje stanja bo zlasti nujna večja skrb organizacij združenega dela, ki bi že pred gradnjo objektov morale pričeti z usposabljanjem kadrov. Očitne so tudi slabosti in pomanjkljivosti v programih usposabljanja, ki često, namesto strokovne rasti gostinskih in turističnih delavcev in njihovega strokovnega razvoja in dobrih gostincev ustvarjajo povprečne ali pa celo podpovrečne administratorje. Veliko večji poudarek bi pri izobraževanju kadrov za turizem morali dati tudi poučevanju tujih jezikov, ker je na tem področju znaten deficit.

Ob koncu, čeprav je obravnava stanja v turizmu usmerjena pretežno na obravnavo operativnih nalog turističnega gospodarstva, pa le ne morem mimo naslednje ugotovitve oziroma opozorila, ki se tudi v veliki meri sklada z ugotovitvami Predsedstva Republiške konference SZDL. Namreč, turizem bolj kot katerakoli druga dejavnost odraža splošno ekonomsko in politično stanje v družbi in je zato stanje tudi izredno občutljiv. Za uspešen razvoj turizma v naši deželi so bili v veliki meri poleg naravnih danosti in drugih značilnih turističnih privlačnosti pomembni v zadnjih letih predvsem ugled Jugoslavije v svetu, neuvrščena politika, samoupravni sistem, notranja stabilnost in mir ter odprte meje.

Nekateri ukrepi in pojavi v zadnjem času so začeli ogrožati te pozitivne lastnosti naše družbe in to naši konkurenti na tujih turističnih tržiščih tudi v zadnjem času s pridom izkoriščajo in s tem seveda tudi ogrožajo položaj Jugoslavije na mednarodnem turističnem trgu.

Moramo se zavedati,da ne more biti uspešnega razvoja turizma kljub vsem prizadevanjem brez odprtih meja, brez oskrbe z osnovnimi izdelki in storitvami, potrebnimi za turiste ter brez prilagajanja ravnanja posameznih dejavnikov, pomembnih za turizem. Zato bi morali s toliko večjo občutljivostjo in preudarkom sprejemati posamezne ukrepe, na kar je bilo tudi maloprej opozorjeno; predvsem pa učinkoviteje in hitreje reševati probleme in odpravljati napake, namesto da bi jih celo ponavljali.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Mirko Rimahazi, delegat iz občine Radovljica!

M i r k o R i m a h a z i : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Radovljica za delegiranje v Zbor občin Skupščine SR Slovenije je na seji 24. marca obravnavala gradivo, ki je objavljeno v Poročevalcu in se z njegovo vsebino v celoti strinja. Poleg tega je to gradivo obravnavala tudi delegacija za Zbor združenega dela, in sicer skupaj z delegacijo občine Jesenice. Na seji smo se odločili, da opozorimo na nekatere pripombe in ugotovitve. Da ne bi bilo videti, kot da se naše ugotovitve nanašajo le na določene subjekte izven nas, je v radovljiški občini občinska konferenca ZK že v mesecu januarju organizirala akcijsko konferenco o turizmu, na kateri smo zavzeli določena stališča in sklepe s konkretnimi zadolžitvami in roki, do katerih se morajo te zadolžitve izvršiti.

Predvsem pa smo menili, da je to gradivo, ki smo ga prejeli šele v mesecu marcu, prišlo prepozno do nas, ker bi ga morali obravnavati že jeseni, če ne že v poletnem času za naslednjo sezono. Naše pripombe pa so naslednje:

Izboljšanje stanja v turizmu zahteva določen dolgoročen pristop. Pri tem pa morajo sodelovati tudi drugi subjekti našega družbenopolitičnega in gospodarskega sistema in ne le gostinsko-turistični delavci. Gostinsko turistične storitve so le del integralnega turističnega proizvoda.

Turizem mora dobiti vsaj enak položaj, kot ga imajo druge gospodarske panoge. Da to ni tako, navajam ugotovitev s seje skupščine Splošnega združenja gostinstva in turizma Jugoslavije dne 17. marca v Sarajevu, da je večina sklepov, ki jih je sprejela Zvezna skupščina v začetku leta, še nerealiziranih.

Od turizma pričakujemo čedalje večji devizni priliv, na drugi strani pa sprejemamo razne ukrepe, ki to onemogočajo. Z ukinitvijo deviznih blagajn v organizacijah združenega dela in s spremembo 78. člena zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino se bo prikazani priliv za letošnje leto znižal za 5o do 6o %. Še danes, ko je sezona tako rekoč na pragu, ne vemo, kakšna bo usoda turističnih čekov. Propustnost na mejnih prehodih je kljub raznim zadolžitvam in trudu carinikov v teh dneh, ko se približujejo prazniki, daljša kot dve uri; torej še vedno nismo dosegli tistega učinka, kot smo ga pričakovali.

Preskrba z deficitarnimi artikli ni zagotovljena. V operativnem programu je to sicer opredeljeno, vendar po našem mnenju premalo konkretno. Zato predlagamo, da Republiški komite za tržišče in splošne gospodarske zadeve izdela v najkrajšem možnem času materialne bilance deficitarnih proizvodov. Na drugi strani naj zbere podatke o možnostih proizvodnje in pridelave v okviru Slovenije in Jugoslavije. V primeru negativnih rezultatov naj pravočasno ukrepa, na primer s sprostitvijo blagovnih rezerv, interventnim uvozom ali podobno. Menimo da problem preskrbe še zdaleč ni rešen s tem, če hotelskim hišam omogočamo oziroma priporočamo, da na podlagi samoupravnih sporazumov zagotovijo svojo oskrbo, ko je evidentno, da je ozadje večine teh sporazumov le višja cena ali pa devizna udeležba. Pri tem pa gostje v zasebnih sobah in v kampingih še niti preskrbe z mesom in drugimi artikli nimajo urejene. Za ilustracijo bi navedel, da če bi v naši delovni organizaciji pristali na zahteve dobaviteljev glede mesa, glede na sedaj prikazani devizni priliv, bi morali drugje kupovati devize, da bi lahko zagotovili devize za našega dobavitelja.

Med investicije je potrebno vključiti tudi druge prioritetne investicije. Še posebej so v zadnjih letih zanemarjene investicije v turistične infrastrukturne objekte. Vemo pa, da brez ustrezne turistične infrastrukture ni uspešnega trženja v turizmu. Predlagamo, da se pogoji kreditiranja za tovrstne investicije omilijo.

Menimo, da je treba organizacijam združenega dela omogočiti boljše nagrajevanje delavcev na podlagi izvozne komponente, kajti le tako bomo lahko nudili kvalitetne usluge. Menimo, da je treba tuji javnosti realno prikazati dejansko stanje na področju preskrbe pri nas, ne pa zatrjevati nekaj, kar ne ustreza resnici.

V turističnih krajih je treba tudi v drugih panogah in ne samo v turizmu obratovalni čas prilagoditi potrebam turistov, ne pa zaposlenih, kot je to praksa v večini primerov.

In na koncu še eno moje mnenje. Danes smo dobili predlog sklepov. Menim, da bi bilo koristno, da bi v teh sklepih večini besedil, ki vsebujejo "moramo" ali "morajo" dodali še določen rok, do kdaj naj se to naredi. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima tovarišica Dubravka Breznik, delegatka iz občine Maribor-Rotovž!

D u b r a v k a B r e z n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ko je skupina delegatov na nivoju mesta Maribora usklajevala stališče in ko sta naši skupini delegatov obravnavali gradivo za seji Zbora združenega dela in Zbora občin, smo ugotovili, da sta poročilo o stanju in

razvoju turizma v Sloveniji ter operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983 tipičen odraz razmer in odnosa, ki ga imamo do te dejavnosti v naši družbi - gradivo obravnavamo marca za ukrepe v tekočem letu.

Res je, da predloženo gradivo zajema aktivnosti, ki predstavljajo izvedbo resolucijskih nalog, vendar je za pripravo na turistično sezono to absolutno prepozno. Vsakoletno resolucijo o izvajanju srednjeročnega plana sprejemajo skupščine v decembru, kar je za pravočasno pripravo turističnega gospodarstva občutno prepozno. Kot vsi vemo, je turistična ponudba pripravljena vsako leto že avgusta ali septembra in gre v definitivno prodajo v zimskih mesecih, odvisno od običajev na trgu posameznih držav. Zaradi takšnega načina prodaje turističnih storitev pa se bomo morali odločiti tudi za nekoliko spremenjen rok priprav na turistično sezono. Predlagamo, da se ta predlog vnese tudi v predložene sklepe.

Predlagamo, da bi oceno stanja oziroma oceno rezultatov turistične sezone opravili jeseni istega leta in hkrati pripravili predlog aktivnosti za pripravo prihodnje sezone. V tem predlogu aktivnosti bi morale biti zajete naloge vseh tistih, ki se kakorkoli vključujejo v turistično ponudbo oziroma lahko neposredno vplivajo na možnosti izvajanja storitev oziroma usmerjanje turističnih tokov. Ko bi organi družbenopolitične skupnosti sprejemali resolucijo decembra, prej je tako ne morejo, in zastavili naloge glede povečanja izvoza oziroma deviznega priliva, bi lahko bolj realno določali obveznosti, saj je ob neizpolnitvi nekaterih osnovnih pogojev za potek turistične dejavnosti, kot so preskrba, prepustnost glavnih mejnih prehodov in podobno ter ob napakah iz pretekle turistične sezone, iluzorno pričakovati občutno zvišanje deviznega priliva od turizma. Turizem potrebuje stvarno in ne le deklarativno podporo v vseh organih in organizacijah družbenopolitične skupnosti, od občine do federacije.

Odraz nesistematičnega in nestrokovnega pristopa pri ustvarjanju pogojev za razvoj tujskega turizma so tudi neustrezni prostorski pogoji premalo propustnega mejnega prehoda v Šentilju. Mislim, da je sedaj že skrajni čas, da se lotimo sistematičnega dela na celotnem kompleksu turističnega gospodarstva oziroma ponudbe.

V gradivu so navedene ugotovitve, ki bi jih morali trajno upoštevati pri načrtovanju in izvajanju turistične dejavnosti. Spoznanja, da sodi turizem v Sloveniji, tudi zaradi njegovega čistega prispevka v plačilni bilanci, na vidno mesto, pa odnosa družbe do turizma niso spremenila. Zavedati se moramo, da lahko turizem dolgoročno razvijamo le s sistematičnim delovanjem, medtem ko so aktivnosti v stilu gasilskih akcij obsojene le na polovični uspeh, kljub veliki energiji in delu, ki ga v tako aktivnost vložijo ustrezni organi. Komite za turizem bo sedaj vlagal veliko energije in truda, da bo uredil, kar se da urediti v teh pogojih.

Sodeč po izvozni učinkovitosti turizma, bi se morali v Sloveniji odločiti za sistematično razvijanje turizma in stalno dopolnjevanje turistične ponudbe. Kratkoročno lahko mnogo prispeva k povečanju deviznega priliva le zadostna, torej brez bonov in pestra ponudba v trgovini, kakor tudi inventivnost delavcev v trgovini in gostinstvu. Z večjim prilivom pa bo lažje zagotavljati boljše nagrajevanje, ki bo znatno prispevalo k izboljšanju strukture zaposlenih.

Ugotovitve o kadrih so v gradivu zajele praktično vse pomanjkljivosti, odpravljanje le-teh pa nujno zahteva sistematično delovanje na tem področju, to je na področju tehnologije, organizacije dela in nagrajevanja po delu. Predlagam, da bi tudi v tem smislu dopolnili predloge sklepov, ki smo jih dobili na klop. Mislim, da bi morali konkretno poudariti, da pri tem usposabljanju ne gre samo za formalno izobrazbo, ampak tudi za funkcionalno usposabljanje, kajti delovna doba traja 4o let, medtem pa se je tehnologija v turizmu že zelo spremenila,zlasti če pomislimo na kuharsko umetnost in na tehnologijo pripravljanja hrane.

Za nadaljnji razvoj turizma v Sloveniji je potrebno prevrednotenje vseh obstoječih in bodočih, torej pričakovanih, turističnih tokov. V gradivu je pod razumljivim vtisom potreb po večjem deviznem prilivu močno poudarjen tujski turizem, kot primarna veja turizma. To pa je mogoče le v tistih krajih,

ki so že turistični, ki imajo svoj image, kot temu pravijo v turistični stroki. Predvsem v kontinentalnih krajih, kjer še nimajo izoblikovane in zaokrožene podobe kraja, to je svojega turističnega imena, morajo posvetiti več pozornosti domačemu turizmu, da si ne bi na tujem trgu polomili zob; z domačimi turisti pa bodo pridobili izkušnje in postopno ustvarjali svojo zaokroženo podobo.

V tem smislu mislim, da lahko podpremo predloge Republiške konference Socialistične zveze. V Sloveniji je namreč zelo malo naravno danih motivov, ki bi privlačili množico tujih turistov ne glede na stopnjo razvitosti turistične ponudbe. Zaradi tega je nujno potrebno zlasti v nezadostno turistično razvitih krajih upoštevati tudi učinke domačega turizma. Znotraj domačega turizma pa se pojavlja tudi mladinski turizem. V kraju, kjer mlad človek preživi svoje mladostne počitnice, se pogosto rad vrača. To je torej lahko investicija na račun bodočega bogatega turista, ki bo kot odrasel tuj turist prihajal k nam na počitnice. Tudi na to je treba misliti. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima tovariš Karl Kokotec, delegat Obalne skupnosti občin Koper!

K a r l K o k o t e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Z zadovoljstvom sprejemamo dokument in ga podpiramo, ker se končno ukvarja s turističnim gospodarstvom, ki je bilo zadnje čase zapostavljeno. S tem pa je povezana stagnacija turizma v zadnjih letih. Zavedati se moramo, da je turizem dejavnik, ki lahko in mora vplivati na naš družbeni razvoj, predvsem pa je turizem izvozno usmerjen z visokim dohodkom, s čimer ogromno prispeva k izboljšanju naše zunanjetrgovinske menjave. Kljub temu ugotavljamo, da se tega dejstva še vedno ne zavedamo dovolj, saj ugotavljamo, da so se pogoji gospodarjenja v letu 1983 za turistično gospodarstvo tako drastično spremenili, kot še nikoli do sedaj. Pri takih spremembah moramo žal ugotoviti, da za večino temeljnih organizacij združenega dela v Obalni skupnosti ni nikakršnih možnosti, da bi leto 1983 ob normalnih pogojih zaključile pozitivno.

Poslabšanje pogojev gospodarjenja sta povzročila sprememba določil zakona o deviznem poslovanju in prenehanje veljavnosti odloka o dinarjih deviznega porekla. Za ilustracijo imam izračun enega od tozdov Turističnega hotelskega podjetja Portorož, ki je leto 1982 zaključil z ostankom čistega dohodka 16.832.ooo dinarjev in ki bi zaključil po teh spremenjenih pogojih glede deviznega poslovanja isto leto z 2.o35.ooo dinarjev izgube. V izračunu so upoštevani samo direktni vplivi spremembe zakona o deviznem poslovanju, to je zmanjšanje stimulacije za okoli 23 %, izpadli dohodek od plasmaja deviz ter tečajne razlike. Po novem zakonu bo poleg slabših pogojev za delo turističnih delovnih organizacij treba upoštevati tudi dejstvo, da zaradi sprememb izgubijo status pretežnega izvoznika, kar v prejšnjem izračunu sploh ni upoštevano. S tem pa postanejo ti tudi zavezanci za davek iz dohodka za nerazvite in pospeševanje izvoza.

Ne smemo pozabiti na spremembo cen v letu 1983, to so podražitve, kar bo še dodatno poslabšalo pogoje gospodarjenja in bodo le-ti taki, kot jih turistično gospodarstvo do sedaj ne pomni. Pri tem ugotavljamo, da turistične delovne organizacije na Obali ne bodo imele ostanka dohodka za rezerve, razširjeno reprodukcijo, skupno porabo, samoupravno urejanje plasmajev, obveznosti poslovnega sklada in sklada skupne porabe.

Omeniti moramo še vpliv dogovora o uresničevanju družbenih usmeritev za razporejanje dohodka in osebnih dohodkov v letu 1983. V najboljšem primeru bo lahko masa za osebne dohodke - tukaj gre za izračun delovne organizacije Turističnega hotelskega podjetja Portorož - za 2,1 % manjša od izplačane v letu 1982. Lahko si predstavljamo, kakšen bo realni padec osebnega dohodka delavcev v turističnih organizacijah, kjer je osebni dohodek že tako ali tako med najnižjimi v gospodarstvu. Pri tem pa govorimo o povečanju kvalitete storitev.

Glede turistične propagande ugotavljamo, da je preveč razdrobljena in neenotna, zato smo se v Obalnokraški turistični poslovni skupnosti dogovorili za skupno propagandno akcijo v desetih državah. V ta namen je zbralo turistično gospodarstvo 4 milijone dinarjev, kar je prispevek Turistične zveze Jugoslavije, 8oo tisoč dinarjev pa je iz programa Obalno-kraške turistične poslov-

ne skupnosti. Združeno delo v regiji pa bo zbralo devizna sredstva za izvedbo akcije v višini 6.4oo.ooo dinarjev. Te akcije naj bi prinesle uspeh že v tem letu, vendar je zaradi zakonskih omejitev neblagovnih deviznih plačil na ravni prejšnjega leta celotna akcija vprašljiva. Glede pomena te akcije bi bilo potrebno dovoliti uporabo deviz in povečati omejeno kvoto za službena potovanja v tujino.

Operativni program nalog naj v 6. točki vsebuje tudi druge delovne organizacije, poleg Kompasa in Globtoura. Izvršni sveti pa naj se zavežejo tudi za pospeševanje drobnega gospodarstva, ki je pomembno za razvoj turizma in za sodelovanje turističnega gospodarstva z ostalimi dejavniki, ki so pomembni za turizem, to so: trgovina, servisna dejavnost, promet in drugi.

Čekov ne bi posebej omenjal, ker vemo, kakšno je stanje. Vendar bi to zaokrožil z enim samim stavkom. Navsezadnje tudi turisti verjetno ne bodo preveč navdušeni nad našo "čeko-bonomanijo". Smo torej odločno proti čekom!

Predvidenega porasta deviznega priliva na področju turizma za leto 1983 si ne moremo predstavljati, dokler ne bo zagotovljeno:

1. Preskrba turističnih krajev z živili in drugimi izdelki široke potrošnje, ki so nujni za bivanje turistov v vseh nastanitvenih zmogljivostih, posebno pa v šotoriščih in zasebnih sobah. Tukaj se ponavljamo, mislim pa, da je prav, da se ponavljamo, ker smo to tudi lani zahtevali. Kakšno je bilo stanje sredi turistične sezone, pa vemo.

2. Povečanje propustnosti in nemoten promet na meji in s tem v zvezi sprostitev maloobmejnega prometa, ki že močno zavira tudi turistični pretok s sosednjo Italijo.

3. Neoviran promet turistov z osebnimi avtomobili, avtobusi, letali ter po morju, za kar mora biti stalno zagotovljena zadostna količina goriva.

4. Dotok tujega informativnega tiska.

Doslej po naših informacijah še vedno primanjkuje vsega naštetega in imamo le zagotovila organizacij združenega dela gostinstva, da imajo zagotovljene potrebne količine prehrambenih proizvodov, vendar za ceno 3o % obrestne mere na vezana ali najeta obratna sredstva. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Franc Mlaker, delegat iz občine Šmarje pri Jelšah!

F r a n c M l a k e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V naši občini smo podobno kot o problematiki kmetijstva obširno govorili tudi o problematiki turizma, saj je ta dejavnost ena izmed prednostnih v razvojnih usmeritvah naše občine.

V razpravah je bil posebej poudarjen pomen razprave o tej problematiki na tem nivoju, saj gre za dejavnost, ki ima izreden gospodarski pomen in ki terja kompleksno obravnavo in sočasno delovanje vseh dejavnikov, ki lahko prispevajo k boljši in celovitejši ponudbi ter ustvarjajo tudi ustrezen odnos do tujcev, ki prihajajo v našo državo kot turisti.

Tako želimo posebej opozoriti, da ni sprejemljivo voditi ustrezno aktivnost za boljšo turistično ponudbo in urejanje formalnosti na meji le med sezono. V tej oceni smo seveda izhajali iz naših specifičnih razmer, saj zdraviliški turizem v Rogaški slatini in Atomskih toplicah ne pozna sezone in se praktično ni mogoče ob pritožbah,kakšnim sitnostim so bili izpostavljeni posamezni turisti na meji in izenačevani z nekaterimi prekupčevalci kave in podobnih popularnih proizvodov, izgovarjati na to, da bo v sezoni boljše, da bo v sezoni boljša preskrba in tako dalje. Menimo,da je potreben pravočasen pristop pri teh ocenah in aktivnostih, podobno kot so že opozorili nekateri govorniki pred menoj.

Na osnovi razprave, ki je bila v naši občini, zaključkov in stališč vseh zborov občinske skupščine ter stališč razširjene delegacije smo izoblikovali naslednje predloge in stališča:

1. Predlagamo, da se turističnim organizacijam, ki imajo obveznosti na osnovi že sprejetih samoupravnih sporazumov za združevanje deviznih sredstev, določi višja razpolagalna pravica z ustvarjenimi devizami.

2. V zakonu o prepovedi uporabe sredstev za negospodarske investicije naj se izvzamejo naložbe v turistično infrastrukturo, kot so: razna igrišča, trim steze in podobno.

3. Za razvoj kmečkega turizma je potrebno zagotoviti ustrezna bančna sredstva, saj je očitno, da smo tu nekoliko zastali v aktivnosti.

4. Nudenje storitev tujim gostom naj ima enak status kot blagovni izvoz.

5. Čimprej je potrebno izdelati skupna izhodišča in enotne osnove za nagrajevanje po delu delavcev s področja gostinstva in turizma.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala! Besedo ima tovariš Boris Vaupotič, delegat iz občine Ljubljana Bežigrad!

B o r i s V a u p o t i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Naša delegacija je ob obravnavi tega gradiva menila, in stališča tudi uskladila na mestni ravni, da bo mogoče doseči 30 % povečanje deviznega priliva od turizma v letu 1983 v primerjavi z letom 1982 oziroma rešiti, kar se še da, če bodo odpravljene vse tiste pomanjkljivosti, ki so še lansko leto odvračale turiste od tega, da bi pri nas letovali.

Pri tem mislimo predvsem na urejenost preskrbe z živili, na hitrejšo propustnost na meji, manj administriranja in na zadostne količine goriv. Ta urejenost je po našem mnenju bistvena in hkrati najboljša reklama za tiste turiste, za katere pričakujemo, da bodo tu že pred sezono.

V dodatnem gradivu smo prejeli predlog sklepov, ki jih v celoti podpiramo v smislu celovitosti in dolgoročnih usmeritev. Predlagam pa, da v smislu prej navedenih pomanjkljivosti v 9. točki konkretno zadolžimo, kdo bo odpravil te pomanjkljivosti in kdo je odgovoren za to.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Ivan Knez, delegat iz občine Radlje ob Dravi.

I v a n K n e z : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Radlje ob Dravi je tudi razpravljala o poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji in o drugih gradivih v tej zvezi ter ugotovila, da je v poročilu dano premalo poudarka domačemu turizmu in v okviru tega delavskemu, mladinskemu ter rekreacijskemu turizmu in podobno. V poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji je sicer domači gost omenjen v stavku, ki pravi, da narekuje izraba primerjalnih prednosti v izvozu blaga s pomočjo turistične potrošnje krepitev turističnega prometa iz tujine, zaradi česar pa v nobenem primeru ni zmanjšan pomen domačega turizma. Kljub temu pa je, v celoti gledano, poročilo usmerjeno predvsem v prizadevanja za razvoj tujskega turizma, kar kaže na določeno zapostavljanje našega gosta in turističnega prometa, ki se ustvarja iz tega naslova. Zato je naša skupina delegatov izrazila mnenje, da bi bilo treba poročilo razširiti in dopolniti s to obliko turizma. Če pa tega v sedanji fazi ni več mogoče narediti, naj se pripomba skupine delegatov upošteva pri oblikovanju končnega besedila sklepov k poročilu.

Ostalih pripomb in predlogov ne bi omenjal, ker so že vključeni v vsebino poročila Republiške konference SZDL Slovenije k predloženemu gradivu, ne-

katere pa so v današnji razpravi že omenili delegati. Omenil bi le še operativni program nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983. Delegati smo mnenja, da je sicer nujna uvedba različnih vrst čekov, bonov in drugih vrednostnih papirjev za tujega gosta in pa podrobna opredelitev nalog posameznih nosilcev turističnih dejavnosti za učinkovito reševanje zadev na tem področju, vendar pa je nedopustno, da tujega gosta v času njegovega oddiha obremenjujemo z najrazličnejšimi administrativnimi ukrepi, ki jim včasih še sami nismo kos. Zato imamo dokaj nazorne primere iz bližnje preteklosti, ko smo bili priča številnim zapletom in negodovanjem tujcev na mejnih prehodih v najrazličnejših poslovalnicah, turističnih birojih, bencinskih črpalkah in podobno. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Vinko Špec, delegat iz občine Slovenska Bistrica.

V i n k o Š p e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na seji skupine delegatov smo obravnavali poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji in v zvezi s tem sprejeli naslednje pripombe in stališča:

1. Turizem zahteva celovitost urejanja prostora in za to potrebnih pogojev. Pri tem ne gre le za prenočitvene zmogljivosti in smučarske vlečnice, temveč tudi za razvitost vseh javnih služb, kulturnih institucij, urejenost okolja, razvitost infrastrukture in tako dalje. Zato ni slučajno,da je turizem razvit predvsem tam, kjer je dosežena visoka stopnja splošne razvitosti, na manj razvitih območjih pa še vedno kljub idealnim naravnim pogojem ne more prav zaživeti.

2. Obmorski turizem predstavlja ob nekaj deset kilometrih obale kar 59 % prometa.

Menimo, da so možnosti razvoja podane v prvi vrsti pri celinskem turizmu, zato bi moral biti dan poudarek takemu razvoju zlasti na teh območjih.

3. Turistično gospodarstvo je v veliki meri nepovezano. Dejstvo ilustriramo s primerom Pohorja, ki ima izjemne možnosti tako v zimskem kot letnem turizmu in oddihu, vendar danes praktično vsaka občina razvija svoj center od Roglje prek bistriškega in mariborskega Pohorja do slovenjegraških kop.

Menimo,da je nujno potrebno nadaljnji razvoj posameznih centrov med seboj uskladiti in poenotiti ter tako ustvariti za slovenske in jugoslovanske razmere zelo pomembno turistično območje ne samo za domači turizem in rekreacijo, temveč tudi za tuje turiste.

4. Stanje na področju tujskega turizma je močno povezano z urejanjem carinskih predpisov, ki pa se nenehno spreminjajo oziroma niso dodelani in zato tudi ne vplivajo pozitivno na nadaljnji razvoj.

Delegati se sprašujemo, ali je bila sploh izpostavljena glede tega odgovornost pristojnih zveznih organov. Pri tem mislimo le na odgovornost izvrševalcev turistične ponudbe, ki je brez dvoma podana. O odgovornosti zveznih organov, ki je za uspeh tujskega turizma še pomembnejša, pa zaenkrat nismo rekli še nič določnega.

5. Delež potrošnje tujih turistov za rekreacijo, kulturo in zabavo in podobno znaša komaj 4 %. To potrjuje dejstvo, da turizem zahteva celovit pristop in urejanje prostora z vseh vidikov.

Delegati menimo, da glede na to,da ima SR Slovenija veliko odprtih možnosti v turizmu, moramo sprejeti neke vrste nacionalni program ukrepov z vseh področij, katerih skupni cilj in usmeritev mora biti v povečanju deviznega

in turističnega priliva in krepitvi turistične dejavnosti kot ene od perspektivnih gospodarskih panog.

O navedenih stališčih je razpravljal tudi svet skupnosti podravskih občin in jih v celoti podprl ter predlagal, da jih delegati posredujejo zborom Skupščine SR Slovenije. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Alojz Blaznik, delegat iz občine Mozirje. Prosim.

A l o j z B l a z n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zaradi pozne ure in obsežnega dnevnega reda seje zbora se odpovedujem ustni razpravi in oddajam le pismene pripombe naše skupine delegatov. Hvala!

M i t j a H o r v a t : Hvala. S tem je lista prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda zaključena. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Milan Krajnik, predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije.

M i l a n K r a j n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skušal bom čim bolj skrajšati svojo razpravo, da ne bi ponavljal tega, kar je že bilo rečeno v uvodni obrazložitvi.

Predvsem v celoti podpiram to, da je vprašanje turizma in ureditev razmer na področju turizma v sedanji situaciji izredno pomemben predmet razprav v republiški Skupščini.

Kot sem že omenil, je vprašanje turizma zlasti pomembno v času, ko turizem stagnira in ko smo v Sloveniji v lanskem letu dosegli za 11 % manj tujih turistov. Podobna situacija je bila tudi na območju celotne Jugoslavije. Ob tem pa lahko ugotavljamo, da sta v istem času dosegli Španija in Italija rekordno turistično sezono. Razlogi za to so predvsem v boljši kvaliteti in obsegu celotne turistične ponudbe v primerjavi z našo ponudbo in ne samo v cenah in nekaterih pomanjkljivostih, ki so bile danes že naštete, temveč v celovitem okolju, ki živi za turizem, kar seveda pri nas ne moremo ugotavljati in kar ob že naštetih pomanjkljivostih vpliva na skromnejšo ponudbo in slabšo kakovost storitev, s katerimi se dejansko otepamo že vrsto let.

Naša skrb na področju turizma ne sme biti namenjena le tujim turistom, temveč mora enakovredno veljati tudi za domačega gosta, saj predstavlja le-ta v Sloveniji kar dve trejini celotnega turističnega prometa. Zato je seveda z vidika rekreacije delovnih ljudi ter s tem zagotavljanja večje storilnosti dela potrebno dati domačemu turizmu tudi v razvojnih dokumentih ustrezen poudarek in je tudi na tem področju treba spremeniti nekatere stvari. Predvsem predlagamo ustrezne spremembe s premikom pričetka in konca počitnic ter njihovih prerazporeditev po posameznih regijah, tako da omogočimo po eni strani letovanje vsem delavcem, po drugi strani pa, da podaljšamo sezono in s tem zagotovimo enakomernejše koriščenje gostinskih in turističnih zmogljivosti.

Če hočemo povečati turistični promet v primerjavi s preteklim letom ter doseči rezultate iz leta 1981, moramo nujno odpraviti pomanjkljivosti, o katerih je bil govor in jih ne želim ponavljati. Omenil pa bi nekatere aktivnosti, v katere se v tem trenutku in tudi v preteklem obdobju vključuje zborniški sistem.

V Gospodarski zbornici Slovenije, splošnih združenjih in medobčinskih gospodarskih zbornicah smo v skladu s svojo programsko usmeritvijo sprejeli program aktivnosti za pospešitev turističnega prometa in deviznega priliva ter za razreševanje problematike turizma tako s področja gospodarskih dejavnikov kot z vidika rešitev odprtih vprašanj na področju tekoče ekonomske politike, ekonomskih odnosov s tujino ter razvoja turizma. V tej smeri bomo v okviru zborničnega sistema še posebej aktivirali naloge na področju realizacije aktivnosti

pri poslovnem in dohodkovnem povezovanju organizacij združenega dela različnih dejavnosti, ki so skupaj udeležene v celoviti turistični ponudbi, s ciljem izboljšanja redne oskrbe organizacij združenega dela in bogatitve turistične ponudbe in s ciljem koncentracije sredstev za hitrejši razvoj turističnih dejavnosti.

Nadalje bodo naše naloge usmerjene v izvajanje samoupravnega sporazuma o pospeševanju kvalitete, označevanju kvalitete gostinskih obratov ter v uskladitev turistične ponudbe in organiziran skupen nastop na tujem in domačem tržišču s ciljem povečane prodaje turističnih zmogljivosti prek organiziranih aranžmajev za skupen nastop slovenskega turističnega gospodarstva na tujih tržiščih. Inicirali in pospeševali bomo še v večjem obsegu oziroma dosledneje uvedbo prilagoditve obratovalnega časa, turističnih dejavnosti za trgovino, servisno dejavnost, gostinske obrate, pošte, menjalnice in tako dalje v turističnih krajih, na tranzitnih cestah in izletniških točkah ter sodelovali z organizacijami združenega dela, ki so v večji meri udeležene v turističnih krajih, na tranzitnih cestah in izletniških točkah ter sodelovali z organizacijami združenega dela, ki so v večji meri udeležene v turistični ponudbi, zlasti Turistično zvezo Slovenije, z regionalnimi turističnimi zvezami in ostalimi društvi, ki lahko bistveno popestrijo turistično ponudbo oziroma ki lahko bistveno vplivajo na kvaliteto in obseg turistične ponudbe.

Pri odprtih vprašanjih je danes že bilo navedeno vprašanje deviznih prilivov, vprašanje uporabe turističnih čekov. Pri tem moram reči, da si tudi mi prizadevamo, da bi hitre in pogoste spremembe, s katerimi se v zadnjem času soočamo, spremenili v stabilen gospodarski sistem, kajti gotovo imajo prav te spremembe tudi svoje negativne posledice. Ob tem, ko si prizadevamo, da bi vprašanje turističnih čekov rešili na ustreznejši način, moramo vendarle opozoriti združeno delo, da se je potrebno zavzeti skupaj z bankami za podrobnejšo razdelavo tehnike poslovanja s čeki, kajti v danem trenutku je to edini in najpomembnejši devizni priliv, ki ostaja organizacijam združenega dela.

Gostinske in turistične organizacije so zaradi navedenih dejstev izgubile seveda tudi status pretežnega izvoznika, kar bo povzročilo zmanjšanje ugodnosti, ki so jih bile deležne predvsem glede povečanja davkov iz dohodka. Takšno stanje bo seveda vplivalo tudi na oblikovanje dohodka in sredstev za osebne dohodke v gostinskih delovnih organizacijah in je to prav gotovo še element več, da se pospešeno in dokončno uredi vprašanje deviznega dela poslovanja turističnih delovnih organizacij.

Od tujskega prometa pričakujemo letos in v prihodnjih letih, da bo še v večjem obsegu kot doslej prispeval k uravnoteženju naše plačilne bilance. Če hočemo realizirati tako načrtovano rast deviznega priliva, bi morali sprejeti posebne ukrepe ter spremeniti tisti del predpisov, ki delujejo proti uresničitvi začrtanih ciljev. Normalno je, da ima tisti, ki ima prednost v razvoju in od njega predvsem veliko pričakujemo, temu tudi ustrezne pogoje gospodarjenja.

Ob koncu razprave bi še enkrat poudaril, da je bilo zelo spodbudno in zaželjeno, da so o tako izredno pereči problematiki razpravljali zbori republiške Skupščine. Pri tem pa Gospodarska zbornica Slovenije skupaj s splošnimi združenji ter medobčinskimi zbornicami v celoti podpira predložene sklepe. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Tone Šeliga, delegat iz občine Velenje.

T o n e Š e l i g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati. V uvodnem ekspozeju tovarišice Mitičeve je bilo poudarjeno, da je potrebno storiti vse za zagotovitev zadostnih količin goriva za tuje turiste. Menim, da je potrebno ta apel preoblikovati v tem smislu, da je potrebno zagotoviti gorivo za vse turiste, ne samo za tuje, saj je največja garancija za prihod tujih splošno zadovoljstvo domačih gostov, tujski turizem je le podaljšek domačega turizma. V občini Velenje menimo, da je osnovno vprašanje, ki danes zanima delovne ljudi in občane vprašanje, ali bomo storili dovolj oziroma kaj bomo sploh

storili za to, da bodo naši delovni ljudje in občani šli na letni oddih. Nedvomno je pri tem osrednji problem zadostna preskrba z gorivom. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Leopold Krese, predstavnik Turistične zveze Slovenije. Prosim.

L e o p o l d K r e s e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na poročilo, ki ga je podal predstavnik Republiške konference SZDL Slovenije in glede na razpravo delegatov, bi poudaril predvsem naslednje.

Menim, da bi bilo treba v predloženem gradivu, kljub temu, da skušamo reševati sedanje probleme kratkoročno, vendarle nakazati tudi dolgoročnejše perspektive in dolgoročne ponudbe, kot izhodiščni element turizma. V zvezi s tem lahko ugotavljamo, da smo v zadnjih letih ali morda ves čas razvoja turizma zanemarili njegov bistven element, to je turistični kraj. Gradili smo lepe hotele in razne druge spremljajoče objekte, pri tem pa smo pozabili na infrastrukturo oziroma na celo vrsto drugih elementov, ki dopolnjujejo turistično ponudbo. Dejstvo je namreč, da turist v hotelu samo prespi in ima organizirano prehrano, s čim pa se lahko dnevno ukvarja oziroma kaj mu lahko ob tem še ponudimo, pa se do sedaj nismo vprašali. Zavedati se moramo, da je turistični kraj najosnovnejša celica turistične ponudbe, zaradi katerega turisti sploh prihajajo in to tako domači kot tudi tuji. Glede na to bi bilo treba poskrbeti za to, da bo imel naš delovni človek resnično dovolj možnosti, da bo lahko kar najbolje preživel svoj dopust. To pa mu še tako lep hotel ne more dati, temveč mu to lahko da samo turistični kraj kot celota. Glede na to, da poudarjamo združevanje interesov za turizem, je povsem razumljivo, da mora biti v turističnem kraju zainteresiran za čim bolj kvalitetno turistično ponudbo sleherni državljan oziroma sleherni krajan, ki tam prebiva in to v okviru vseh možnih dejavnosti, od trgovine, servisov, komunale, zdravstvene službe, kulture in tako dalje. Tako smo na primer imeli v lanskem letu izredno pozitiven odmev v mnogih zahodnih časopisih,ker smo prvič skušali v Portorožu organizirati in odpreti turistično ambulanto. Turisti so na ta način vedeli, ob kateri uri in kje lahko pridejo do zdravnika, kjer opravijo potrebne preglede, dobijo ustrezna zdravila in podobno. Čeprav ni to nobeno veliko dejanje, je za turista nedvomno zelo pomembno.

V lanskem letu smo opravili med turisti obsežno anketo. Na podlagi izpolnjene ankete smo lahko ugotovili predvsem naslednje:

1. Osnovni problem, ki moti turistične goste, je ta, da se izven hotela nič ne dogaja oziroma da za turista ni poskrbljeno v tem smislu, da bi lahko imel izpolnjen dan tudi z raznimi rekreativnimi, kulturnimi in drugimi zanj zanimivimi dejavnostmi.

2. Turisti ugotavljajo, da v krajih, kjer so na oddihu, večkrat doživljajo zelo neprijazen, če ne celo aroganten odnos prebivalcev do turistov.

3. Na slabo razpoloženje turistov nemalokrat vpliva neprofesionalnost naše turistične ponudbe tako gostinske kot hotelske, ki se med drugim kaže zlasti v nečistoči turističnih krajev v raznih objektih in tako dalje. Jasno pa nam mora biti, da če hočemo postati turistična dežela, potem moramo temu ustrezno tudi delovati, iz česar sledi, da mora sleherni državljan skrbeti za izgled svojega kraja, za odnos, ki ga bo imel do turista, tako da se bo le-ta rad in z veseljem ponovno vračal v kraj, kjer je preživel dopust. Mi pa imamo zaenkrat največ takih gostov oziroma turistov, ki se ne vračajo. Zato moramo težiti k temu, da bomo kvalitetno prispevali k razreševanju celega spleta problemov in težav na področju organiziranosti in turistične dejavnosti v posameznih turističnih središčih, saj zadnja leta močno stagniramo na tem področju, zadnji dve leti pa smo zabeležili celo izrazit padec.

To so težave, ki jih trenutno na področju turizma najbolj občutimo. Upam, da jih bomo prebrodili, čeprav bomo verjetno težko pridobili nazaj tisti turistični sloves, ki bi ga kot dežela, ki ima odlične pogoje za razvoj turizma, lahko imeli. Potrebno nam je le bolj prisluhniti interesom turističnega gosta

in usmeriti vse napore v premagovanje trenutnih težav, ki bi jih morali vsaj v turistični sezoni začasno sanirati.

Zato da bo turistični kraj polno zaživel, morajo odigrati svojo vlogo tudi društva kot na primer športna, kulturna in turistična, ki so specializirana za to, da rešujejo turistično ponudbo. Prav ta turistična društva, ki so temeljni nosilec turizma, bi lahko vplivala tudi na posameznike v turističnem kraju, da bi ustrezno pripravljeni pričakovali turiste in jim ponudili dovolj kvalitetne usluge.

Na zadnji seji naše skupščine smo sprejeli sklep, da naj se v vsakem kraju ustanovi turistično društvo, kajti Slovenija lahko predstavlja v celoti turistično ponudbo, saj ni kraja, ki ne bi imel pogojev za turizem. Glede na to bi bilo treba dati tudi v sklepih več poudarka turističnemu kraju kot osnovni celici turistične ponudbe in vlogi raznih društev in organizacij, ki vplivajo na sam razvoj turistične ponudbe. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima še Bruno Podreka, predstavnik Izvršnega sveta. Prosim!

B r u n o P o d r e k a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker je bilo v razpravi postavljenih nekaj vprašanj, ki se lahko pripišejo nerazumevanju gradiva in vloge, ki bi naj jo ob tem odigrala republiška Skupščina, mi dovolite, da opozorim na par dejstev.

Predvsem velja poudariti, da smo poročilo pripravili na pobudo oziroma zahtevo republiške Skupščine in da zasleduje specifično problematiko našega turizma. Namen poročila ni v tem, da prikaže trenutne probleme, zlasti na področju oskrbe, temveč ta, da ispostavi bistvena vprašanja slovenskega turizma in nakaže izhodišča za nadaljnji kvalitativni in dolgoročni razvoj.

V poročilu ni obdelan dohodkovni položaj OZD, ker se le-ta obravnava ob periodičnih obračunih in v poročilih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o stanju celotnega gospodarstva.

Prav tako v poročilu ni obdelana vsebina ukrepov tekoče ekonomske politike, ker se le-ti obravnavajo, usklajujejo in sprejemajo po predvidenem postopku na ustreznih ravneh. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Ker je moral Feri Horvat, delegat iz občine Gornja Radgona, ki smo ga imenovali v skupino delegatov pri tej točki dnevnega reda, oditi drugam, bi predlagal, da imenujemo namesto njega v skupino delegatov Franca Mlakerja, delegata iz občine Šmarje pri Jelšah.

Kdor je za predlog, da razrešimo Ferija Horvata in na njegovo mesto imenujemo v skupino delegatov Franca Mlakerja, naj prosim glasuje! (46 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog soglasno sprejet.

Prekinjam to točko dnevnega reda in predlagam, da se skupina sestane ter na podlagi pripomb, mnenj in predlogov iz razprave skupaj z delegati Zbora združenega dela dopolni besedilo sklepov.

Prehajamo na 7 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Marjana Oblaka, namestnika republiškega sekretarja za finance. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ste prejeli. Obravnavala sta ju Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Želi kdo razpravljati? (Ne.)

Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagni sklep.

Prehajamo na 8. točko dnevnega reda, to je na predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona.

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Marjana Oblaka, namestnika republiškega sekretarja za finance. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne želi.)

Predlog za izdajo zakona in osnutek zakona ste prejeli. Obravnavala sta ju Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Pavel Mavrič, delegat iz občine Nova Gorica. Prosim!

Pavel Mavrič: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov je razpravljala o predloženem zakonskem aktu in izoblikovala naslednjo konkretno pripombo.

V 2. členu osnutka zakona je točno opredeljeno, da se stopnje prispevkov, določene v samoupravnih sporazumih o temeljih planov SIS za posamezna področja družbenih dejavnosti, objavljajo enotno v Uradnem listu SRS in da se pričnejo uporabljati deseti dan po objavi v Uradnem listu SRS. To pa pomeni, da se stopnje pričnejo uporabljati katerikoli dan v mesecu, kar je v praksi težko izvedljivo. Zato je potrebno točno določiti, od kdaj se stopnje prispevkov uporabljajo. Skupina delegatov predlaga, da bi to bilo s 1. v mesecu. Za primer bi navedel naslednje: republiške SIS objavljajo v sklepu o spremembi stopenj prispevkov, da prične sklep veljati osmi dan po objavi v Uradnem listu SRS, uporablja pa se od 1. aprila 1983 dalje. Takšna rešitev ne bi povzročala nobenih težav ali dvomov, kdaj se tak sklep uporablja. Predlagana rešitev v osnutku zakona pa povzroča težave predvsem pri obračunavanju oziroma odmerjanju prispevkov iz osebnih dohodkov občanov, ki z lastnim delom in sredstvi opravljajo gospodarsko ali poklicno dejavnost, ter pri njih zaposlenih delavcev. Hvala!

Predsednik Mitja Horvat: Besedo ima Ciril Globočnik, delegat iz občine Kranj.

Ciril Globočnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ker imam pripravljen daljši pismeni prispevek k predloženemu za-

konskemu aktu, bom podal le uvodni del prispevka, ki se nanaša na pobudo za poenostavitev plačevanja prispevka samoupravnih interesnih skupnosti, celoten prispevek pa bom po razpravi oddal.

Člani skupine delegatov za Zbor občin iz občine Kranj so na 12. seji dne 22. marca 1983 obravnavali predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona.

Izvršni svet Skupščine občine Kranj je dne 4. avgusta 1982 dal pobudo za poenostavitev plačevanja prispevkov samoupravnih interesnih skupnosti in ker ni niti s strani Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije niti s strani Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji nobenega odziva, smo delegati ocenili, da je ob predloženih spremembah primeren čas tudi za oživitev dane pobude. S to pobudo lahko v jugoslovanskem merilu prihranimo milijardne zneske, kar je v obdobju stabilizacije pomemben prispevek k razbremenjevanju gospodarstva. Pobuda je oblikovana tako, da v celoti spoštuje zakonska določila, ki urejajo to področje.

Uvedba zbirnih računov je nedvomno pomemben korak k poenotenju oziroma poenostavitvi. Uvedba zbirnika in komunalnega zbirnika pa bi pomenila pravo revolucijo prehoda na cenejši in enostavnejši in tudi preglednejši način distribucije prispevkov na ustrezne samoupravne interesne skupnosti. Na ta način bi se število plačilnih nalogov pri enem samem obračunu osebnih dohodkov v tozd zmanjšalo tudi do tisočkrat. Predlagamo, da zavzame do predložene pobude svoje stališče tudi predlagatelj obravnavanega zakona. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Vera Stropnik, delegatka iz občine Celje. Prosim!

V e r a S t r o p n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Celje ima naslednjo pripombo:

V zakon naj se doda člen, ki bi omogočal, da organizacije združenega dela in delovne skupnosti plačujejo obveznosti iz naslova prispevkov za družbene dejavnosti z indosiranjem menic, ki so izdane po zakonu o zavarovanju plačil. S tem bi bil krogotok menice zaključen, likvidnost gospodarstva pa bistveno izboljšana. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče več razpravljati, zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona se sprejme.

2. Predlog zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi predloga zakona naj predlagatelj prouči pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora ter jih ustrezno upošteva.

Želi o predlaganem sklepu kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, prosim, da o sklepu glasujete.

Kdo je za? (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Ker je skupina delegatov končala z delom, se lahko vrnemo k 4. in 5. točki dnevnega reda, ki smo ju zaradi vsebinsko povezane problematike obravnavali skupaj.

Prosim, da vzamete v roke predlog ugotovitev in sklepov, ki ste ga danes prejeli na klop, da boste lažje sledili spremembam in dopolnitvam predloga. O delu skupine delegatov bo poročal Janez Kučan, delegat iz občine Murska Sobota.

Janez Kučan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob obilici pripomb in predlogov iz razprave v zvezi s kmetijstvom je bilo delovni skupini zelo težko pripraviti v tako kratkem času neke kvalitetnejše zaključke. Zato smo pri nekaterih zadevah ostali načelni, predvsem v tem smislu, da smo naložili predlagatelju, da upošteva vse pripombe iz razprave na seji zbora.

Skupina delegatov predlaga naslednje spremembe oziroma dopolnitve predloga ugotovitev in sklepov:

Na prvi strani pod I. se v uvodnem odstavku v sedmi vrsti spremeni besedilo tako, da se glasi: "nekateri ugodni rezultati v kmetijski proizvodnji, manj pa v uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov". Celoten stavek se potem glasi: "Ob tem je ugotovil, da so po sprejetju ugotovitev, priporočil in sklepov za izvajanje zakonov s področja kmetijstva in obeh intervencijskih zakonov, sprejetih v lanskem letu, doseženi nekateri ugodni rezultati v kmetijski proizvodnji, manj pa v uveljavljanju družbenoekonomskih odnosov."

V 1. točki se v peti vrsti dopolni besedilo tako, da se glasi: "dajeta dobro podlago za uresničevanje programov povečanja kmetijske proizvodnje. Interventna sredstva pa še vedno niso v celoti v funkciji pospeševanja v proizvodnji, pač pa se tudi uporabljajo kot kompenzacije v potrošnji hrane".

Novi odstavek te točke se glasi: "Zbor podpira novo strukturo virov za zagotavljanje komasacij v letu 1983;"

Na drugi strani se zadnji stavek drugega odstavka, ki se glasi: "Pri urejanju medsebojnih odnosov v organizacijah združenih kmetov proizvodnje in trgovine pa so še vedno prisotni kupoprodajni odnosi namesto dohodkovnih", na tem mestu izpusti in se ga vključi kot zadnji stavek 3. točke, ker se smiselno bolj nanaša na vsebino, ki je zajeta v tej točki.

V 3. točki pa bi se besedilo drugega odstavka glasilo takole: "Povečano povpraševanje po mesnih in mlečnih izdelkih na začetku turistične sezone še zaostrujejo neskladja na trgu, kar se kaže v razdiranju že sklenjenih pogodb med kmeti in zadrugami in v preplačevanju živine. Vzroki za tako stanje so v premajhni proizvodnji, slabi organiziranosti in nepovezanosti med proizvodnjo in trgovino, zaradi slabše akumulativne in reproduktivne sposobnosti panoge."

Pod II. bi se glasil drugi stavek prvega odstavka takole: "To zlasti velja za obdelavo vseh kmetijskih zemljišč in odpravljanje razdrobljenosti na osnovi združevanja zemlje, intenzivnejše obdelovanje, varstvo kmetijskih zemljišč, urejanje statusa kmeta in...".

Na koncu tega odstavka pa bi dodali besedilo: "Zato zbor podpira prizadevanja Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, da je potrebno čimprej pripraviti spremembe in dopolnitve zakonov in drugih predpisov, ki urejajo ta vprašanja, pri tem pa naj prouči vse pripombe in predloge, podane na današnji seji zbora."

Na tretji strani bi v drugi alinei dodali besedilo: "ki bodo zadostovala za najnujnejši reprodukcijski material za spomladansko in jesensko setev ter veterinarska zdravila in instrumentarije;".

Nova peta alinea naj se glasi:

- "Samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane v SR Sloveniji in Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano naj glede na razpravo na seji zbora poenostavita postopek za uveljavljanje zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane, poenostavita postopek za uveljavljanje teh zakonskih določil in proučita vse pripombe, izrečene na seji zbora, ki se nanašajo na intervencije. Smiselno enako naj se proučijo in upoštevajo pripombe tudi pri izvajanju melioracij in komasacij".

Sedma alinea naj se glasi: - "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj za potrebe planskih aktov za obdobje 1984 - 1985 pripravi izhodišča politike cen, usklajene na nivoju Jugoslavije, ki bo omogočala predviden razvoj kmetijstva, pri čemer naj prouči in upošteva, kako je cenovna politika v kmetijstvu doslej vplivala na obseg kmetijske proizvodnje, na oblikovanje celotnega prihodka, dohodka, čistega dohodka, na obseg sredstev za razširitev materialne osnove dela, na enostavno in razširjeno reprodukcijo ter na izgube v SR Sloveniji;"

Deveta alinea naj se glasi: " - skupščine občine, kmetijske in trgovske organizacije združenega dela naj v občinah zagotovijo potrebne aktivnosti za dosledno uresničitev programa spomladanske setve;".

Doda se nova deseta alinea, ki se glasi: " - skupščine občin naj v skladu z obveznostmi iz programov občinskih intervencijskih skladov in dogovora o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane v letu 1983 zagotovijo angažiranje sredstev v proizvodnjo hrane iz potrošnih središč na kmetijska območja tako, da bi se ta sredstva v največji meri koristila za intervencije v proizvodnji in ne v potrošnji hrane."

Na koncu ugotovitev in sklepov, pa bi za znakom *** dodali nov drugi odstavek, ki bi se glasil: "Zbor občin Skupščine SR Slovenije podpira usmeritve in predloge iz uvodne obrazložitve Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, podane na seji zbora." Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi kdo o tako dopolnjenem predlogu ugotovitev in sklepov razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem na glasovanje predlog ugotovitev in sklepov z dopolnitvami skupine delegatov.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ugotovitev in sklepov z dopolnitvami skupine delegatov.

Prehajamo na 9 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov in storitev.

Predlog za izdajo zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Antona Pengova, direktorja Republiške uprave za družbene prihodke. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.)

Predlog za izdajo zakona ste prejeli.

Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Besédo ima Vlado Šlamberger, delegat iz občine Ljubljana-Šiška. Prosim!

V l a d o Š l a m b e r g e r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin iz občine Ljubljana Šiška je prejela pripombe iz športnorekreacijskega centra Zavod Tivoli, za katere menimo, da so upravičene. Bistvo pripomb se nanaša na predlagane rešitve na drugi strani predloga za izdajo zakona, in sicer na tarifno številko 7.

Zaradi jasnosti že predlagatelj predlaga, da se posebni republiški davek od plačil za storitve ne plačuje od kinematografskih vstopnic in od obvezne konzumacije, ki se plača poleg vstopnic. Ob tem predlagamo dodatno določbo, in sicer, da se doda oprostitev plačila posebnega republiškega davka od vstopnic za prireditve, katerih dohodek je namenjen za humanitarne in športne namene. Predlagatelj namreč navaja, da bi predpisali oprostitev plačila posebnega republiškega davka od vstopnic za prireditve, katerih dohodek je namenjen za humanitarne namene, mi pa predlagamo, da se doda še: "in športne namene".

Gre namreč za to, da bi oprostitev od tega davka, konkretneje od vstopnic za kulturno-zabavne prireditve v športnih dvoranah, pomenile zniževanje ekonomskih cen najemnih dvoran in dopolnilno financiranje telesnokulturnih dejavnosti. Skupina delegatov meni, da je problematika financiranja telesne kulture vsem delegatom znana, še zlasti pred zimskimi olimpijskimi igrami v Sarajevu leta 1984. Poleg tega da bi predpisali oprostitev plačevanja davka za športne prireditve oziroma za kulturne prireditve, bi želeli v zakonu jasneje opredeliti tudi kulturno-zabavno prireditev v športnih dvoranah, na katerih se ne toči alkoholnih pijač. Dohodek iz take prireditve naj se v celoti nameni za dejavnost, ki tudi sicer ni obdavčena, to je za telesno kulturo.

V obrazložitvi je treba še navesti, da se dogaja, da so v glavnem vse prireditve kulturne ali zabavne, ki so v Cankarjevem domu, apriori oproščene tega republiškega davka, medtem ko so vse nešportne prireditve, ki jih organizirajo športne dvorane, kot je na primer Rdeča dvorana v Titovem Velenju, Slovan na Kodeljevem in Zavod Tivoli, dolžni plačati prometni davek od prodaje vstopnic, kar seveda pomeni za tako prireditev in za tako dvorano veliko obremenitev. Za lažjo predstavitev bom navedel kratek izračun za prireditev, na kateri naj bi bilo navzočih 4.ooo prebivalcev. Ob povprečni ceni vstopnic 18o.- dinarjev znaša maksimalni možni iztržek 72o.ooo dinarjev oziroma 72 starih milijonov dinarjev. Odhodki od honorarja izvajalcev, scene, dvorane in reklam, rediteljev, gasilcev, provizije, lo %-ni občinski davek, 5 %-ni republiški davek, lo %-ni prispevek Zavodu za avtorske pravice in še dodatno za Rdeči križ Slovenije znesejo 673.ooo dinarjev oziroma 67 starih milijonov dinarjev. To pomeni, da znaša v najboljšem primeru dohodek od take prireditve 47.ooo dinarjev. Če pa dvorana ni polno zasedena, kar je samo pri nekaj več kot polovici prireditev, imajo vse te prireditve negativen finančni učinek, kar pomeni, da morajo v takem primeru telesno-kulturne organizacije v dvoranah plačevati polno ekonomsko ceno, ki se drugače zniža prav na račun teh zabavnih prireditev. Zato predlagamo, da delegati sprejmejo določbo, po kateri bi oprostili plačila posebnega republiškega davka od vstopnic za prireditve tudi prireditve, katerih dohodek je namenjen za humanitarne in športne namene.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Karl Kokotec, delegat Obalne skupnosti Koper, je sicer želel razpravljati, vendar pa, ker je sodeloval v medzborovski skupini delegatov, je predložil k tej točki dnevnega reda le pismene pripombe.

Želi morda besedo še predstavnik predlagatelja? (Da.) Besedo ima Anton Pengov, direktor Republiške uprave za družbene prihodke. Prosim!

A n t o n P e n g o v : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pojasnil bi le, da se za kulturne prireditve ne plačuje ta prometni davek. Kolikor pa obstaja dvom, ali gre za kulturno prireditev ali ne, da o tem mnenje pristojnih republiških organov za kulturo.

Predlog, da bi vključili v tarifno število 7. določilo, da se predpiše oprostitev plačila posebnega republiškega davka še za športne prireditve, bo predlagatelj proučil in ga upošteval pri nadaljnji fazi pri pripravi zakona, če bo menil, da je to potrebno. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče več razpravljati, zaključujem to točko dnevnega reda in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov in storitev, se sprejme.

2. Osnutek zakona pripravi Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

3. Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj varianto v 2. točki tarifne številke 9 črta, kar ni utemeljenih razlogov za to, da odvetniki ne bi plačevali davka od dohodka po pavšalu.

Prav tako naj predlagatelj pri pripravi osnutka zakona upošteva pripombe skupin delegatov in pripombe iz razprave delegatov na seji zbora.

Kdor je za takšen sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 1 o . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983.

Predlog odloka je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Ceneta Bavca, namestnika direktorja Zavoda SR Slovenije za statistiko. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Da.)

C e n e B a v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Pred vami je tako kot vsako leto predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije za leto 1983. Ta odlok je le dodatek k programu statističnih raziskovanj, pomembnih za vso državo za obdobje 1983 do 1985. Odlok daje pravno podlago za izvajanje statističnih raziskav, zavezuje poročevalske enote k dajanju podatkov ter določa izvajalcem raziskovanj okvirno vsebino, način zajetja ter roke za objavo rezultatov. Ker gre za vsakoleten postopek sprejemanja odloka, se ne bi spuščal v podrobnosti, poudaril bi le, da je še vedno glavnina statističnih raziskovanj predpisana iz zveznega programa raziskovanj, to pa v veliki meri določa in vpliva na dodatne raziskave v okviru republike.

S sprejetjem zakona o družbenem sistemu informiranja in akcijskega programa za njegova izvajanja smo dobili tudi trdnejšo osnovo za globalno ureditev tega področja. Gre predvsem za racionalizacijo sistema in zmanjšanje podvajanja pri zajemanju in obdelavi podatkov za statistične raziskave. Rezultati pa bodo verjetno vidni šele v naslednjem letu, ker je bil zakon sprejet nekoliko pozno.

Problem, ki se že dalj časa pojavlja in na katerega je že lansko leto opozorila tudi Skupščina SR Slovenije, je določena revizija izbora in vsebine statističnih raziskovanj. V okviru teh prizadevanj smo predlog tega odloka skupaj s programom raziskav, pomembnih za vso državo, poslali v strokovno razpravo predvsem sosvetom Zavoda SR Slovenije za statistiko, ki jih je 23 in združujejo vse uporabnike po področjih, ter Republškemu komiteju za informiranje. Razprava je trajala od meseca junija do novembra 1982, vendar moram poudariti, da je večina uporabnikov v glavnem širila svoje zahteve po podatkih, zato smo jih morali posebno v Zavodu SR Slovenije za statistiko močno omejevati.

Poseben problem, ki ga v tem trenutku zelo težko rešujemo, je prehod na neproračunsko sofinanciranje statističnih raziskovanj. Letos smo za to zagotovili le simbolično vsoto, in sicer 2 milijona dinarjev, k temu pa lahko dodamo še okoli 4,5 milijona dinarjev sofinanciranja s strani Zavoda SR Slovenije za statistiko kot rezultat lastne dejavnosti.

Kot vse kaže, bomo s sprejetjem zakona o družbenem sistemu informiranja lažje sistemsko reševali tudi problematiko sofinanciranja. Do sedaj je bila namreč praksa takšna, če je kdo imel denar za izvedbo ankete, jo je običajno sam izvedel, medtem ko zakon o družbenem sistemu informiranja v načelu prepoveduje take "divje" ankete, kar pomeni, da bo to področje nekoliko bolj organizirano.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije se v celoti strinja s stališči, sklepi in priporočili vseh skupščinskih odborov in komisij ter sprejema tudi redakcijske in druge pripombe, ki so jih le-ti predlagali.

Izvršni svet predlaga Zboru občin, da sprejme predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Predlog odloka ste dobili. Obravnavali so ga Odbor za finance, Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem, Komisija za informiranje in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročali. Želijo poročevalci besedo? (Ne želijo.)

Pričenjam razpravo. Besedo ima Jože Bučar, delegat mesta Ljubljane!

J o ž e B u č a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na seji skupine delegatov mesta Ljubljane za delegiranje delegatov v Zbor občin je bilo ob obravnavi predloga odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983 postavljeno naslednje delegatsko vprašanje.

Zakaj ni predlagatelj vključil v predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983 tudi energetske kartice potrošnikov? Kot obrazložitev bi lahko navedel, da je predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983 v primerjavi s prvotnim predlogom Zavoda SR Slovenije za statistiko spremenjen v nekaterih raziskovanjih, ki so zelo pomembna za potrebe planiranja v občinah in mestu. S tem sem želel le na kratko opozoriti na raziskavo številka 5o, to je energetska kartica potrošnikov, ki je izpadla iz načrta statističnih raziskovanj, čeprav za družbenopolitično skupnost, pa najbrž tudi za celotno Slovenijo in Jugoslavijo pomembna. Zato pa so med statistična raziskovanja vključene nekatere druge raziskave, kot na primer pod številko 44 - telesna vzgoja v osnovnih in srednjih šolah, pod številko 14 - spremljanje vrhunskih rezultatov in še vrsta drugih raziskav. Prav zato bi tudi želeli pojasnilo, zakaj je prišlo do tega izpada in kakšne aktivnosti so predvidene v prihodnje na tem področju. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Ivan Knez, delegat iz občine Radlje ob Dravi. Prosim!

I v a n K n e z : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz občine Radlje ob Dravi je razpravljala o predlogu odloka in sprejela naslednja stališča:

Soglašamo s stališči Odbora za finance, ki predlaga, da se v bodoče pri statističnih raziskovanjih zagotavljajo predvsem sredstva naročnikov oziroma bodočih uporabnikov statističnih raziskovanj, ker bodo le tako ta raziskovanja dejanski odraz potreb združenega dela kot tudi drugih naročnikov.

Zahtevamo, da se poenoti način zbiranja določenih podatkov in da se določeni podatki dostavijo samo enemu uporabniku, na primer Zavodu SR Slovenije za statistiko, nato pa se lahko na podlagi raziskovanj uporabijo tudi drugje, kjer jih bo kdo zahteval. Tako smo na primer po zakonu o delovnih razmerjih dolžni dati vsake pol leta podatke o nadurnem delu in druge podatke. Le-te bo zbirala Skupnost za zaposlovanje in Zavod SR Slovenije za statistiko, občasno pa imajo kot posebno nalogo zbirati te podatke še družbeni pravobranilci samoupravljanja in mogoče tudi še kdo drug, kar pa naj bi sedaj opustili. Predlagamo, da te podatke zbira in obdela samo en organ, zaključke pa naj nato

uporabijo tudi drugi zainteresirani subjekti. Zato se je tudi za te evidence potrebno dogovoriti, kdo bo zbiral podatke, tako da ne bo prihajalo do tega, da se na več mestih hkrati zbira in obdeluje iste podatke. Verjetno je takih primerov še več in je zato že skrajni čas, da se te zadeve uredijo, saj povzroča neurejenost zbiranja podatkov samo dodatno administriranje, večje dodatne stroške in podobno. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo razpravljati? (Da.) Besedo ima Cene Bavec, namestnik direktorja Zavoda SR Slovenije za statistiko. Prosim.

C e n e B a v e c : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na kratko bi odgovoril na zadnjo pripombo iz razprave. Izvršni svet se strinja z vsem, na kar je opozoril delegat iz občine Radlje ob Dravi. Na delegatsko vprašanje delegata mesta Ljubljane pa imam že napisan odgovor in ga bom delno prebral.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je ob določanju besedila načrta statističnih raziskovanj upošteval stališča Skupščine SR Slovenije, sprejeta ob sprejemu podobnega načrta za leto 1982. Takrat je bila med drugim poudarjena zahteva po racionalizaciji in posebej poudarjena zahteva po večjem deležu svobodne menjave dela in prispevku uporabnikov. Zlasti je bila poudarjena skrb ter zahteva, da se prične upoštevati tudi stroške, ki jih imajo pri tem poročevalske enote.

Glede na zahtevo in zaradi finančnega položaja je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije izločil iz prvotnega predloga dve pomembni nalogi. Ena je bila omenjena tudi v razpravi, to je energetska kartica potrošnikov, druga pa je baza podatkov o samoupravnih organizacijah in skupnostih. Eden izmed razlogov je enostavno v tem, da je njihova nastavitev izjemno draga. Po grobih ocenah, ki smo jih naredili, so bili stroški tako izredno visoki, da jih preprosto nismo mogli pokriti s proračunskimi sredstvi, ki smo jih dobili za letošnje leto.

Drugi razlog pa je v zelo komplicirani nastavitvi take energetske kartice, tako da je verjetno v tem letu sploh ne bi mogli pripraviti, ker potrebujemo najmanj eno leto metodoloških priprav. Iz tega razloga smo letos dali v program le metodološko pripravo za vzpostavitev take energetske kartice v prihodnje.

V zvezi z raziskavami s področja telesne kulture so potrebni minimalni stroški in bomo njihovo upravičenost za naslednje leto v vsakem primeru ponovno proučili. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Je delegat mesta Ljubljane z odgovorom zadovoljen? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in prehajamo na glasovanje.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Glede na sklep zbora ob pripravi predloga odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1982 in tudi glede na letošnjo razpravo na zboru oziroma v delovnih telesih predlagam zboru, da sprejme še naslednji sklep:

1. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj si prizadeva, da bo v načrtu statističnih raziskovanj za prihodnje leto v večji meri uveljavljen sistem sofinanciranja naročnikov in uporabnikov raziskav, ki jih opravlja Zavod SR Slo-

venije za statistiko.

2. Predlagatelj naj ob predložitvi odloka za prihodnje leto predloži natančneje in ločeno prikazan pregled porabe sredstev po posameznih namenih in ločen prikaz finančne udeležbe uproabnika in naročnika statistične raziskave.

3. Zavod SR Slovenije za statistiko naj posveti posebno pozornost racionalizaciji zbiranja podatkov, tako da bi dosegli večjo uporabnost in večnamensko izrabo podatkov, upoštevajoč načela novega zakona o družbenem sistemu informiranja in program aktivnosti za njegovo izvajanje.

Želi kdo o tem sklepu razpravljati? (Ne želi.) Če ne, prehajamo na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 11. točko dnevnega reda, to je na soglasje k sklepu Skupščine občine Murska Sobota o odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih.

Sklep je predložila v soglasje Skupščina občine Murska Sobota.

Želi predstavnik predlagatelja Janez Kučan, delegat iz občine Murska Sobota, besedo? (Ne.)

Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je Peter Winkler, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo.

Sklep ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Sklep sta obravnavala Odbor za družbenopolitični in komunalni sistem in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Prejeli ste tudi predlog odloka o soglasju k odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Prehajamo na 12. točko dnevnega reda, to je na statute visokošolskih organizacij združenega dela.

Pri tej točki dnevnega reda bomo obravnavali naslednje statute:

- Filozofske fakultéte Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani,
- Pedagoške akademije Univerze v Mariboru,
- Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - VTO Razredni pouk,
- Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - VTO Predmetni pouk in
- Višje šole za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani.

Predlagatelji posameznih statutov so bili vabljeni na sejo zbora. Želi kdo od predlagateljev besedo? (Ne.)

Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je Peter Winkler, namestnik predsednice Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo. Želi predstavnik Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Statuti visokošolskih organizacij so bili na razpolago v dokumentaciji Skupščine SR Slovenije. Prejeli ste le mnenja Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo ter predlog odloka o soglasju k statutom, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor.

Statute je obravnavala medzborovska skupina delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij s področja družboslovnih ved in pedagoških ter umetnostnih akademij in o tem zboru pismeno poročala.

Želi poročevalec medzborovske skupine delegatov Tone Šeliga besedo? (Da.)

T o n e Š e l i g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na to, da ste dobili tako pripombe Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo kot tudi poročilo medzborovske skupine delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij s področja družboslovnih ved in pedagoških ter umetnostnih akademij, bi opozoril samo na naslednje.

Medzborovska skupina delegatov je bila sicer podrobno seznanjena z vsemi pripombami Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo in je večino pripomb tudi sprejela. Menila pa je, da ni potrebno k posameznim statutom sprejeti šest pripomb. Tako ni sprejela pripombe k statutu VTO - Razredni pouk Pedagoške akademije Univerze v Mariboru k 85. in 217. členu, ker meni, da pripombe niso vsebinske, ampak gre dejansko za formalnost. Skupina je namreč podobno kot tudi še pri dveh drugih statutih bila mnenja, da bi podrobno usklajevanje oziroma vsakršne usklajevanje formalno-pravnih vidikov bistveno okrnilo iskanje boljših življenjskih rešitev, ki bi naj bile prilagojene predvsem specifičnostim in posebnostim posameznih šol. Zaradi tega menimo, in to smo v poročilu tudi navedli, da takšnih pripomb ne bi bilo potrebno upoštevati in da lahko danes tako Zbor občin kot tudi Zbor združenega dela kljub temu dasta soglasje k statutom, seveda koliko ne bi predstavnik Republiškega komiteja za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo izrecno vztrajal na upoštevanju teh šestih pripomb. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Se predstavnik predlagatelja strinja z mnenjem medzborovske skupine delegatov? (Da.)

Želi še kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k obravnavanim statutom.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Glede na pripombe medzborovske skupine delegatov za proučitev statutov visokošolskih organizacij s področja družboslovnih ved in pedagoških ter umetnostnih akademij predlagam zboru, da v smislu 6. odstavka 322. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejme ob tem še naslednji sklep:

Pedagoška akademija v Mariboru VTO Razredni pouk, Pedagoška akademija v Mariboru - VTO Predmetni pouk, Pedagoška akademija v Mariboru, Višja šola za socialne delavce v Ljubljani in Filozofska fakulteta v Ljubljani naj uskladijo svoje statute s pripombami skupine delegatov iz njenega poročila z dne 7. marca 1983 ter spremembe in dopolnitve statutov v roku 6 mesecev pošljejo na vpogled Zboru občin Skupščine SR Slovenije.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Hkrati lahko ugotovimo na podlagi poročila skupine delegatov z dne 7. marca 1983 da je Višja upravna šola v Ljubljani uskladila svoj statut s pripombami, ki jih je Skupščina SR Slovenije dala dne 15. decembra 1982 s soglasjem k temu statutu.

Prehajamo na 13. točko dnevnega reda, to je na periodični delovni načrt Zbora občin Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983.

Predlog periodičnega delovnega načrta za II. trimesečje je pripravljen na podlagi programa dela zbora za letošnje leto. V periodičnem delovnem načrtu so tudi nekatere naloge, ki so bile predvidene za obravnavo že v I. trimesečju, in sicer poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami, poročilo o samoupravnem združevanju dela in sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo, informacija delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, predlogi poslovnikov Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora in poročilo o uveljavljanju delegatskega skupščinskega sistema v sedanjih družbenoekonomskih razmerah.

Obravnava prvih štirih zadev je primernejša v II. trimesečju zaradi tega, ker je na ta način mogoče vključiti v gradiva nekatere podatke in ocene, ki še niso bile znane oziroma pripravljene v I. trimesečju. Obravnava zadnjih dveh zadev pa je preložena v II. trimesečje zaradi tega, ker so bili regijski posveti o nadaljnjem razvoju delegatskega sistema in delegatskih odnosov zaključeni nekoliko kasneje, kot smo sprva načrtovali, to je šele v prvi polovici meseca februarja 1983 in zato tudi ni bilo mogoče pripraviti kvalitetnega poročila in na njegovi podlagi ustreznih zaključkov za obravnavo že v I. trimesečju.

Glede zakona o gozdovih, ki je po periodičnem programu predviden za obravnavo na seji zbora 22. junija, pa nas je Izvršni svet obvestil, da ga na tej seji ne bo mogoče obravnavati zaradi še vedno odprtih nekaterih pomembnih vprašanj. Zato je Izvršni svet predlagal, da ga uvrstimo na dnevni red seje zbora v mesecu septembru in odložimo s programom za II. trimesečje.

Predlog periodičnega delovnega načrta so obravnavala delovna telesa Skupščine in zbora in ne predlagajo sprememb ali dopolnitev. Prav tako ga je obravnaval Družbenopolitični zbor na seji dne 16. marca 1983 in predlaga, da se v II. trimesečju vključi tudi sprejemanje osnutka zakona o kulturnoumetniških dejavnostih in o posredovanju kulturnih vrednot, ker je bilo na seji 16. marca 1983 sklepanje o osnutku zakona odloženo. Zbori naj bi o osnutku zakona sklepali, ko ga bo obravnavala tudi skupščina Kulturne skupnosti Slovenije. Takšen je bil tudi sklep našega zbora.

Prav tako Družbenopolitični zbor predlaga, da se orientacijski dnevni red seje 6. julija 1983 dopolni še z informacijo o uresničevanju družbenega dogovora o urejanju delovnega in obratovalnega časa in priporočil ter sklepov Skupščine SR Slovenije o aktualnih vprašanjih uresničevanja delovnega časa.

Zboru predlagam, da sprejme periodični delovni načrt v predloženem besedilu s spremembami in dopolnitvami, ki sem jih v uvodu navedel.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni. Če ne želi nihče razpravljati, potem zaključujem razpravo in predlagam zboru, da sprejme naslednji sklep:

1. Periodični delovni načrt Zbora občin Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983 s predlaganimi spremembami in dopolnitvami se sprejme.

2. Periodični delovni načrt zbora se objavi v Poročevalcu.

Kdor je za predlagani sklep, naj prosim glasuje! (49 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlagani sklep.

Prehajamo na 14. točko dnevnega reda, to je na predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu.

Predlog družbenega dogovora je Skupščini predložil v soglasje Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Ker danes zaseda tudi Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ, predstavnik naše delegacije na tej seji zbora ni navzoč. Predstavnik Izvršnega sveta je Marjan Oblak, namestnik republiškega sekretarja za finance. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.)

Predlog družbenega dogovora ste prejeli. Prejeli ste tudi mnenje Izvršnega sveta. Predlog družbenega dogovora sta obravnavala Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli tudi predlog odloka o soglasju, da Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ da soglasje k sklenitvi tega družbenega dogovora. Predlog odloka naj bi po razpravi sprejel naš zbor.

Pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Da.) Besedo ima Ivan Knez, delegat iz občine Radlje ob Dravi. Prosim!

Ivan Knez: (govori iz klopi) Skupščina SR Slovenije je pri prejšnji obravnavi sprejela tudi nekatere pripombe. Ali je mogoče dobiti informacijo, v kolikšni meri so te pripombe upoštevane?

Predsednik Mitja Horvat: Hvala. Besedo ima Marjan Oblak, predstavnik Izvršnega sveta. Prosim!

Marjan Oblak: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vse pripombe, ki jih je ob prejšnji obravnavi predloženega dogovora sprejela Skupščina SR Slovenije, so bile v medrepubliškem sodelovanju usklajene. Zato je tudi republiška Skupščina sprejela sklep, da se da soglasje k odloku o pristopu k sklenitvi družbenega dogovora s predložitvijo predloga in da se obveznosti ne spreminjajo. Zato ni v tem odloku predvidene nikakršne obveznosti SR Slovenije, zato imate odlok še iz prejšnjega gradiva oziroma sam družbeni dogovor.

S tem, ko so vse republike in pokrajini dosegle soglasje o sofinanciranju in programu financiranja ter k drugemu programu olimpijskih iger v letu 1984 v Sarajevu, mora Skupščina SR Slovenije dati pooblastilo naši delegaciji v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ oziroma sprejeti predlog odloka, tako da bo lahko Zvezna skupščina oziroma Zbor republik in pokrajin Skupščine SFRJ sprejela odlok in dal soglasje, ker je tudi eden od podpisnikov predloženega družbenega dogovora, ki ne more biti sprejet prej, dokler ni doseženo soglasje vseh republik in pokrajin. Hvala!

Predsednik Mitja Horvat: Hvala. Mi smo sklep o pristopu k temu dogovoru že sprejeli. S sprejetjem tega odloka pa bomo v bistvu omogočili, da tudi federacija oziroma Zvezna skupščina pristopi k podpisu predloženega družbenega dogovora.

Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (5o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (En delegat.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor sprejel predlog odloka z večino glasov.

Prehajamo na 15. točko dnevnega reda, to je na predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFRJ in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah.

Predlog zakona je Skupščini predložila v soglasje Skupščina SFRJ. Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je Jernej Vrhunec, namestnik republiške sekretarke za pravosodje in upravo. Želi predstavnik predlagatelja besedo? (Ne.)

Predlog zakona ste prejeli. Prejeli ste tudi popravek k obrazložitvi, mnenje Izvršnega sveta in predlog odloka o soglasju k predlogu zakona, ki naj bi ga po razpravi sprejel zbor.

Predlog zakona so obravnavale Komisija za pravosodje, Komisija za mednarodne odnose in Zakonodajno-pravna komisija, ki so zboru pismeno poročale. Želijo poročevalci besedo? (Ne.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog odloka o soglasju k predlogu zakona.

Kdor je za predlog odloka, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

Sekretar zbora me opozarja, da bi se vrnili k 13. točki dnevnega reda, to je k periodičnemu delovnemu načrtu Zbora občin.

Ker smo pohiteli z obravnavo, smo spregledali spremembe oziroma dopolnitve, ki jih k periodičnemu delovnemu načrtu predlaga Odbor za finance. Besedo ima Peter Habjan, poročevalec Odbora za finance.

Peter Habjan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Glede na vsebino poročila Odbora za finance, ki ste ga dobili, smo menili, da bodo dopolnitve odbora vključene tudi v vsebino zaključnega sklepa. Ker pa to ni bilo realizirano, predlagam, da zbor potrdi oziroma sprejme še obe pripombi Odbora za finance. Prva se nanaša na to, da se da pri točki Poročilo Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o uresničevanju družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letih 1981, 1982 in 1983 in prva ocena možnosti razvoja v letu 1984 z analizo izvajanja družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981-1985 v letih 1981, 1982 in 1983 s prvo oceno možnosti razvoja v letu 1984, ki je predviden za obravnavo na seji zbora dne 2o. julija, poseben poudarek na doseganje rezultatov v prvem polletju leta 1983. Člani Odbora za finance so namreč menili, da je bistveno tekoče spremljati izvrševanje rezultatov, ne pa da šele v naslednjem letu ali kdaj drugič ugotavljamo, kaj smo delali in kaj nismo delali v preteklih letih.

Druga pripomba oziroma mnenje se nanaša na poročilo o delu delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ v prvem polletju 1983. Ker pa so le-ti bistvenega pomena za naše sprotno delo, je odbor menil, da je nujno uvrstiti poročilo delegacije na začetek II. trimesečja. Iz poročila bi moralo biti razvidno, v kolikšni meri je delegacija Skupščine SR Slovenije uspešna s svojimi predlogi v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predlagam, da sprejmemo pripombe Odbora za finance in vključimo omenjeno poročilo v periodični program dela zbora.

Kdor je za to, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli pripombe Odbora za finance.

Prehajamo na 1 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo: predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj, predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade in predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji.

Predstavnik komisije je njen predsednik Jože Marolt. Želi tovariš Marolt besedo? (Ne.)

1. Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Kdo želi besedo? (Nihče.) Zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem so bili za člane omenjenega odbora izvoljeni: Franc Kimovec-Žiga, Franc Šetinc in dr. Anton Vratuša.

2. Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (5o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka, s katerim sta bila za člana upravnega odbora omenjenega sklada izvoljena Stane Bernik in dr. Tomaž Brejc.

3. Prehajamo na predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji.

O predlogu odloka pričenjam razpravo. Želi kdo besedo? (Nihče.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (51 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem sta bila razrešena dolžnosti generalnega direktorja Andrej Levičnik in dolžnosti namestnika generalnega direktorja Franc Knafelc; za generalnega direktorja pa je bil imenovan Franc Knafelc in za namestnika generalnega

direktorja Mitja Medvešček.

Prehajamo na 17. točko dnevnega rda, to je na predloge in vprašanja delegatov.

Za to točko dnevnega reda ste prejeli delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Trebnje, danes na klop pa še delegatsko pobudo skupine delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Trebnje bo odgovoril Lojze Senegačnik, namestnik predsednika Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Prosim!

Lojze Senegačnik: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlagam,da ne bi bral celotnega vprašanja, ki se nanaša predvsem na obrazložitev postopka v zvezi z izvajanjem zakona o varstvu kmetijskih zemljišč, temveč bi prebral samo zadnji del, ki opredeljuje dejansko vprašanje:

"Ker bo uskladitev prostorskega dela družbenega plana občine Trebnje oziroma ker bo potrebna verifikacija le-tega trajala najmanj sedem do osem mesecev, bo ves ta čas na področju urbanizma vladalo mrtvilo, kar velja tudi za večino občin v SR Sloveniji. To pa ni v skladu s sprejetim srednjeročnim planom razvoja, predvsem stanovanjskega gospodarstva, zato je nujno potrebno, da Skupščina SR Slovenije oceni takšno stanje in zakon po hitrem postopku spremeni ali z obvezno razlago tega zakona omogoči gradnjo v primerih, kjer zemljišča kljub novelaciji zakona še ne bo mogoče usmeriti v kmetijsko proizvodnjo in kjer bi se gradnja lahko dovolila v sklopu obstoječih funkcionalnih zemljiščih kot na primer:

1. Gradnja v že komunalno opremljenih stanovanjskih kompleksih, ki so realizirani nad 5o % in kjer neoddane lokacije ne predstavljajo zaključene površine, ki bi jo lahko namenili za kmetijsko proizvodnjo.

2. Gradnja nadomestnih stanovanjskih hiš in gospodarskih poslopij na kmetijskih zemljiščih, vendar še v okviru funkcionalnih zemljišč v objektih, ki jih nadomeščajo.

3. Dozidava obstoječih objektov, za katere bi bilo primerno gradbeno dovoljenje izdano še pred uveljavitvijo zakona o kmetijskih zemljiščih iz leta 1973, bi se izvajala na kmetijskem zemljišču, za katerega še ni bila plačana sprememba namembnosti zemljišč."

Odgovor je naslednji:

1. Predlog skupine delegatov, da naj se omogoči gradnja v primerih, kjer zemljišča kljub novelaciji ne bo mogoče usmerjati v kmetijsko proizvodnjo in kjer bi se gradnja lahko dovolila v sklopu obstoječih funkcionalnih zemljišč, je razrešljiv v okviru zakona. Ta namreč določa, da do sprejetja družbenih planov občin vključno s prostorskim delom, usklajenih z dogovorom o temeljih družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 in s tem zakonom, ni dovoljeno spreminjati namembnosti zemljišč. To pomeni, da se ta zakon ne nanaša na rekonstrukcije, adaptacije ali dozidave obstoječih objektov na funkcionalnih zemljiščih in za gradnjo objektov nad oziroma pod površino zemljišč, s katerimi se začasno ali le delno omeji namenska raba zemljišč kot na primer vodna zajetja in rezervoarji, črpališča, nosilna ogrodja za prenos energetskih virov in surovin ter podobno.

Glede na vprašanje lahko ugotovimo, da je gradnja navedenih nadomestnih stanovanjskih hiš, gospodarskih poslopij in pomožnih objektov na funkcionalnih zemljiščih obstoječih objektov mogoča oziroma se lahko nadaljujejo postopki za izvedbo teh gradenj tudi v času do uskladitve družbenega plana občine.

2. Predlog skupine delegatov, da naj bi se omogočila gradnja v že komunalno opremljenih stanovanjskih kompleksih, ki so realizirani nad 5o % in kjer navedene lokacije ne predstavljajo zaključene površine, ki bi jih namenil za kmetijsko proizvodnjo, je po vsebini že zajet v samem zakonu o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti. V 5. členu tega zakona je namreč določeno, da se izjemoma namenijo za nekmetijsko rabo kmetijska zemljišča, ki so po 3. členu istega zakona trajno namenjena za kmetijsko rabo, če gre za gradnjo na že začetih stanovanjskih in industrijskih kompleksih, ki pomenijo zaključitev v sprejetem zazidalnem načrtu načrtovane zazidave. Pogoj za uveljavitev izjem iz 5. člena tega zakona je, da občinska skupščina izdela oziroma uskladi družbeni plan z dogovorom o temeljih družbenega plana Slovenije in s tem zakonom ter obvesti o tem Izvršni svet Skupščine SR Slovenije.

Iz tega sledi, da je najprej potrebno uskladiti družbeni plan občine z dogovori o temeljih družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 in zakonom o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti in tako ugotoviti za predlagani primer, ali se lahko gradnja nadaljuje oziroma dokonča ali ne.

3. V dosedanjem izvajanju zakona o varstvu kmetijskih zemljišč pred spreminjanjem namembnosti so bila republiškim upravnim organom zastavljena številna vprašanja iz občin, organizacij združenega dela in od posameznih investitorjev tako glede obsega razmerij, ki jih ureja zakon kot tudi glede izjem.

Na podlagi proučitve teh vprašanj je Republiški komite za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pripravil pojasnilo v obliki skupnega odgovora na zastavljena vprašanja. To pojasnilo je bilo poslano vsem občinam dne 24. marca 1983.

Poleg tega pa je v izdelavi ocena dosedanjega izvajanja zakona. Na tej podlagi bo Izvršni svet Skupščine SR Slovenije po potrebi sprejel oziroma predlagal ustrezne ukrepe in aktivnosti za nadaljnje izvajanje zakona. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Ali bi morda lahko dali odgovor še na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Šmarje pri Jelšah? (Da.) Besedo ima tovariš Senegačnik.

L o j z e S e n e g a č n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Danes postavljeno delegatsko vprašanje skupine delegatov za Zbor občin iz občine Šmarje pri Jelšah se glasi:

"Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije je ob obravnavi o gradivu s področja kmetijske dejavnosti naletela na vprašanje zatiranja oziroma zdravljenja nekaterih bolezni goveje živine.

Poseben problem predstavlja metljavost, ki samo v naši občini zmanjšuje dnevni pridelek mleka za približno 5.ooo litrov, da o ostali škodi, ki se predvsem pozna pri mnogo manjšem dnevnem prirastku in neužitnosti jeter bolane govedi niti ne govorimo. Zdravila za odpravo te bolezni ni v prodaji. Prav tako ni mogoče dobiti zdravil za zdravljenje drugih parazitoznih bolezni pri živalih. V prizadevanjih za večjo pridelavo hrane povzroča pomanjkanje teh zdravil nepopravljivo škodo in bistveno znižuje pridelavo mleka in mesa. Vprašujemo, kaj bodo storili ustrezni republiški organi, da zagotovijo proizvodnjo ali nakup manjkajočih zdravil, ki so potrebna za zdravljenje te bolezni."

Na vprašanje odgovarjamo z naslednjim:

Poslovna skupnost za veterinarstvo Slovenije, ki je odgovorna za oskrbo z veterinarskimi zdravili, pripravlja skupaj z Republiško veterinarsko upravo vsakoletni plan potreb po najnujnejših veterinarskih zdravilih. Kot je znano, je potrebno devizna sredstva za uvoz veterinarskih zdravil v letih 1981 in 1982 združevati v celotnem združenem delu Slovenije. Od skupno planiranih potreb v letu 1982 v višini 24 milijonov deviznih dinarjev smo do konca leta 1982 uvozili za 16 milijonov deviznih dinarjev veterinarskih zdravil. Vzrok za slabšo oskrbo z zdravili v zadnjem četrtletju 1982 leta je nedoseženi plan izvoza

za leto 1982 in s tem premajhen priliv deviznih sredstev za potrebno oskrbo z veterinarskimi zdravili. Slaba oskrba veterinarskih zavodov z veterinarskimi zdravili v letu 1982 pa je tudi posledica slabe in predvsem neredne preskrbe z zdravili domačih proizvajalcev.

V letu 1983 znašajo potrebe po veterinarskih zdravilih v višini 34 milijonov deviznih dinarjev. Zagotavljanje potrebnih deviznih sredstev pa je urejeno z družbenim dogovorom o zagotavljanju in koriščenju deviz za plačilo prednostnega uvoza določenih proizvodov oziroma surovin za njihovo proizvodnjo v letu 1983 na enotnem jugoslovanskem trgu. Ker bomo v kratkem uvozili veterinarska zdravila, ki bi jih morali že v letu 1982 - poleg tega je za uvoz veterinarskih zdravil dodatno zagotovljenih še 7 milijonov deviznih dinarjev - pričakujemo v mesecu aprilu normalno oskrbo.

Dovolite samo še nekaj besed glede zadnjega stanja pri oskrbi z veterinarskimi zdravili v Sloveniji. Trenutno je pred realizacijo uvoz za 6 milijonov deviznih dinarjev, torej uvoz, ki bi moral biti realiziran že v letu 1982. Ta zdravila že prihajajo. V realizaciji je prav tako uvoz za 2 milijona deviznih dinarjev gotovih zdravil ter za 5 milijonov deviznih dinarjev reprodukcijskega materiala za proizvodnjo zdravil v Plivi. S strani Narodne banke je že izvršena oziroma potrjena prijava, devize pa so zagotovljene še iz 4 %-ne rezerve iz 13. člena prej omenjenega družbenega dogovora v Sloveniji iz leta 1982.

Po družbenem dogovoru je v Sloveniji tudi že dodeljenih 800.000 dolarjev za zdravila v prvem četrtletju in trenutno čakamo na soglasje Zveznega komiteja za trg in splošne gospodarske zadeve.

Proizvodnjo endoparazitikov v Plivi iz uvoženega reprodukcijskega materiala pa je pričakovati najkasneje do 15. aprila, medtem pa si veterinarski zavodi pomagajo z zdravilom Faskovern in Verpanil, ki jih proizvaja Krka. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Radovljica bo odgovoril Cveto Majdič, pomočnik predsednika Republiškega komiteja za energetiko. Prosim!

C v e t o M a j d i č : Na postavljeno delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Radovljica glede gradnje hidroelektrarne Mavčiče dajemo naslednji odgovor:

Hidroelektrarno Mavčiče gradimo po sprejetem samoupravnem sporazumu o temeljih plana Samoupravne interesne skupnosti Elektrogospodarstva Slovenije za obdobje 1981-1985 in kontinuitete do leta 1990 ter aneksom k samoupravnemu sporazumu. Pričetek gradnje je bil že v minulem srednjeročnem obdobju. Razmeroma počasen potek gradnje je predvsem posledica nezadostnega priliva sredstev po navedenem samoupravnem sporazumu. Že v letu 1980 je intenzivnost gradnje zastala, ker je bilo zbiranje sredstev v minulem srednjeročnem obdobju zagotovljeno samo do konca leta 1980. Zakon o poroštvu SR Slovenije za obveznosti iz vlaganj v energetske objekte, ki naj bi premostil vmesno obdobje, v praksi ni zaživel, saj ni bilo poroka za izdajanje garancij.

Tudi v tekočem srednjeročnem obdobju 1981-1985 je priliv sredstev za normalno gradnjo dogovorjenih prioritetnih objektov, med katere sodi tudi hidroelektrarna Mavčiče, nezadosten. Med vzroki za zmanjšanje priliva sredstev je tudi manjša gospodarska rast od pričakovane, kar zmanjšuje pritok prispevkov za povečanje priključne moči uporabnikov kot tudi izostanek pričakovanega priliva iz cene električne energije za razširjeno reprodukcijo, ki je ni bilo mogoče ustrezno povečati. Rezultat tega je, da je bila finančna realizacija investicijske gradnje elektroenergetskih objektov v letu 1981 v višini 54 %, v letu 1982 pa le še 45 % po tekočih cenah. Zaradi nezagotovljenih sredstev je bilo v predlogu začasnega plana gradnje elektroenergetskih objektov za leto 1983 predvideno, da se gradnja hideoelektrarne Mavčiče ustavi, vendar skupščina Samoupravne interesne skupnosti Elektrogospodarstva Slovenije ni sprejela takega plana in je zahtevala od Elektrogospodarstva, da v rebalansiranem planu predvidi nadaljevanje gradnje. Novi predlog je upošteval vse pobude in v okviru dejanskih možnosti predvideva, da se gradnja hidroelektrarne Mavčiče nadaljuje. Iz navedenih vzrokov je torej financiranje gradnje hidroelektrarne Mavčiče potekalo s prekinitvami, kar je imelo za nujno posledico zamudo pri gradnji.

Nastale podražitve so posledica splošne rasti cen in upočasnjene gradnje. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Medtem ko čakamo, da medzborovska skupina delegatov opravi svoje delo, bom odgovoril še na dopolnilno delegatsko vprašanje Jožeta Težaka, delegata iz občine Slovenska Bistrica. Vprašanje se glasi: "Sem delegat Zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine Slovenska Bistrica za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije. Oglašam se v zvezi z delegatskim vprašanjem, ki sta ga postavila naša delegata na Zboru občin in Zboru združenega dela Skupščine SR Slovenije, dne 9. februarja 1983. Odgovor je bil objavljen v Poročevalcu št. 5 z dne 15. februarja 1983. Bil sem namreč pobudnik navedenega delegatskega vprašanja, vendar ne v takem smislu, kot je bilo postavljeno. To kar je bilo navedeno v odgovoru, jasno izhaja iz poslovnika Skupščine SR Slovenije. V poslovniku pa nisem zasledil, ali lahko delegat, član skupine delegatov za delegiranje delegata v določen zbor republiške skupščine, postavi delegatsko vprašanje tudi takrat, ko ni delegiran na sejo zbora oziroma ko nima pooblastila delegata."

Vprašanje se je torej nanašalo na postavljanje delegatskih vprašanj oziroma na to, kdaj ima delegat pravico postaviti delegatsko vprašanje.

Jože Težak, član skupine delegatov iz občine Slovenska Bistrica, je postavil dopolnilno vprašanje k že danemu odgovoru na vprašanje, kdo postavi delegatsko vprašanje, na katerega je bil dan pismen odgovor, ki je bil objavljen v Poročevalcu št. 5 z dne 16. februarja 1983. Dopolnilno vprašanje je, ali lahko član skupine delegatov v času, ko ni v funkciji delegata v zboru oziroma ko ni delegiran na sejo zbora, postavi delegatsko vprašanje.

Odgovor je naslednji.

Po določbi 41. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije ima pravico postaviti delegatsko vprašanje delegat v zboru. Za delegata v zboru pa se po poslovniku šteje delegat, ki ga je skupina delegatov ali občinska skupščina oziroma njen ustrezni zbor delegirala na sejo posameznega zbora Skupščine SR Slovenije. V funkciji delegata v zboru pa je delegat od trenutka, ko je bil delegiran, do takrat, ko je za naslednjo sejo delegiran drug delegat. Glede na povedano, lahko delegat v zboru postavi delegatsko vprašanje neposredno, člani delegacij oziroma skupin delegatov pa lahko postavljajo delegatska vprašanja le prek svoje skupine delegatov oziroma občinske skupščine oziroma zborov, ki delegirajo delegata. Mislim, da je s tem pojasnilom ta zadeva razčiščena.

Zbor bi še obvestil,da smo preverili pripombo k zapisniku 14. seje zbora, ki jo je posredoval delegat iz občine Mozirje in nismo ugotovili nobenih dokazov, da je bil ta delegat navzoč na seji zbora. Niso mu bili izplačani niti potni stroški niti mu ni bilo dano pooblastilo, tako da tudi njegovega mandata ni bilo možno verificirati. Zato tudi ni razloga za spremembo zapisnika. Ni pa izključeno, da je bil delegat navzoč, vendar pa teh formalnosti ni opravil.

Glede delegatskih vprašanj bi poudaril še to, da prejemajo Poročevalca vsi prejemniki gradiv, ki jih obravnava republiška Skupščina in tudi drugi številni družbeni subjekti, ki se vključujejo v odločanje v Skupščini SR Slovenije. Ker vsa delegatska vprašanja in odgovore tiskamo v Poročevalcu, jih ne bi še posebej pošiljali kot doslej vodjem skupin delegatov za Zbor občin.

Ni pismeno delegatsko vprašanje, ki ga je predložil Zvonko Pajnik, delegat iz občine Maribor Pesnica in na delegatsko pobudo skupine delegatov iz občine Ljubljana-Bežigrad bo odgovorjeno na prihodnji seji zbora.

Ustno pa bo zastavil delegatsko vprašanje Ivan Knez, delegat iz občine Radlje ob Dravi. Prosim!

I v a n K n e z : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ob tem, da zahtevamo obdelovanje vsakega koščka kmetijske zemlje, imamo kmete, polkmete in nekmete z obdelovalnimi oziroma kmetijskimi površinami brez vsake mehanizacije in brez prevoznih sredstev ter brez živine. Ti pa se obračajo na kmetovalce s traktorji oziroma z ustrezno mehanizacijo, da jim zorje-

jo zemljo. Seveda pa zahtevajo ti kmetovalci poleg plačila tudi bone za nafto, skratka za potrošeno gorivo. Zato vprašujem, ali se ne bi dalo teh zadev na ustrezen način rešiti in odpraviti številne spremljajoče težave na tem področju? Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Vprašanje bomo posredovali Republiškemu komiteju za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, tako da bo lahko dan odgovor na zastavljeno vprašanje na naslednji seji zbora.

Ker je medzborovska skupina delegatov končala svoje delo, se lahko vrnemo na 6 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji s predlogom sklepov, ki naj bi jih po razpravi sprejel zbor.

O delu medzborovske skupine delegatov bo poročala Mojca Kopač, delegatka iz občine Ljubljana-Center. Prosim!

M o j c a K o p a č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Medzborovska skupina delegatov, ki je spremljala razpravo k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji, predlaga zboru, da sprejme naslednje spremembe in dopolnitve predloga sklepov za nadaljnje aktivnosti na področju turizma v SR Sloveniji:

1. K prvi točki naj se doda nov drugi odstavek, ki se glasi: "Skupščina SR Slovenije je bila seznanjena tudi s stališči in usmeritvami Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije o nadaljnjem razvoju turizma v Sloveniji in jih v celoti podpira. Prav tako Skupščina podpira tudi usmeritve iz uvodne besede predsednice Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo.

2. Prvi odstavek 9. točke se spremeni in se glasi: "Z namenom pospeševanja turizma si mora Izvršni svet Skupščine SR Slovenije prizadevati za zagotovitev nemotene splošne preskrbljenosti tržišča z blagom in storitvami za zadovoljevanje splošnih potreb in potreb turistov, vse v okviru izvajanja politike družbenoekonomskega razvoja."

3. Tretji odstavek 9. točke se spremeni in se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj še posebej prouči vse predloge iz razprave na sejah zborov, pa tudi pripombe Splošnega združenja gostinstva in turizma v SR Sloveniji in jih po potrebi vključi v izvajanje operativnega programa nalog za zagotovitev večjega tujskega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983."

4. K 9. točki se doda nov peti odstavek, ki se glasi: "Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj tudi v bodoče oblikuje ustrezni letni program aktivnosti kot spremljajoči dokument resolucije o politiki družbeno-gospodarskega razvoja SR Slovenije v tekočem letu, v katerem naj poroča tudi o uresničevanju naštetih nalog, s poudarkom na rezultatih turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983.

5. K 11. točki sklepov se za prvim stavkom doda drugi stavek, ki se glasi: "Hkrati skupščina opozarja na potrebo po ponovni proučitvi smotrnosti zveznih ukrepov, predpisov in rešitev, ki ne prispevajo k razvoju turizma in k uresničitvi ciljev, ki jih pričakujemo glede deviznega priliva." Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Ali želi kdo o predlaganih spremembah in dopolnitvah predloga sklepov razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem na glasovanje predlog sklepov z dopolnitvami medzborovske skupine delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (42 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog sklepov z dopolnitvami medzborovske skupine delegatov.

S tem zaključujem današnjo sejo zbora. Zahvaljujem se vam za udeležbo in za sodelovanje v razpravi.

(Seja zbora je bila končana ob 17.3o.)

Z B O R O B Č I N

16. SEJA

(20. APRILA 1983)

Predsedoval Mitja H o r v a t , predsednik Zbora občin.

Začetek seje ob 9. uri.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam 16. sejo Zbora občin.

Na podlagi 117. člena poslovnika Skupščine moramo na začetku vsake seje izvoliti Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja, ki bo pregledala pooblastila delegatov in sestavila poročilo za zbor.

V Komisijo predlagam po abecednem redu občin naslednje delegate: Borisa Čebulja, delegata iz občine Radovljica, za predsednika, Marjano Erzeničnik-Pačnik, delegatko iz občine Ravne na Koroškem in Mileno Borovac, delegatko iz občine Ribnica, za člana.

Ali kdo temu predlogu nasprotuje? (Ne.) Če ne, prosim,da glasujemo z dvigom rok.

Kdor je za takšen predlog, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da so bili v Komisijo za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja za 16. sejo Zbora občin izvoljeni: Boris Čebulj za predsednika ter Marjana Erzeničnik-Pačnik in Milena Borovac za člana.

Prosim verifikacijsko komisijo, da se sestane, pregleda pooblastila in sestavi poročilo za zbor. Vas delegate pa prosim, da ostanete na svojih mestih, ker bo komisija hitro opravila svoje delo.

Ker bi želeli, da bi Izvršni svet, če bo to mogoče, na vprašanje delegatov še danes odgovoril, prosim delegate, ki imajo pripravljena pismena vprašanja, da jih oddajo pri predsedstvu zbora, da bi jih lahko takoj posredovali Izvršnemu svetu oziroma drugim naslovnikom.

Prav tako vas prosim, da se prijavite za razpravo pri posameznih točkah dnevnega reda. Prijavnice imate na klopeh.

Obveščam vas, da so bili na današnjo sejo zbora poleg predstavnikov Izvršnega sveta k posameznim točkam dnevnega reda povabljeni še predstavniki Republiške konference Socialistične zveze, Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, Skupnosti slovenskih občin in to k vsem točkam dnevnega reda; Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino, Sveta za mednarodne odnose pri Predsedstvu RK SZDL, Gospodarske zbornice Slovenije k 3. in 4. točki dnevnega reda, Sklada skupnih rezerv gospodarstva Slovenije k 5. točki dnevnega reda; k informacijam o manj razvitih republikah in SAP Kosovo je bila povabljena Gospodarska zbornica Slovenije, k informaciji o UNCTAD pa Svet za mednarodne odnose pri Predsedstvu RK SZDL.

Kot poročevalci naših delovnih teles in Skupščine pa so na naši seji navzoči: Adolf Klokočovnik, član Odbora za družbenoekonomske odnose in razvoj, Bojan Gorjup, član Odbora za finance, dr. Miha Ribarič, predsednik Zakonodajno-pravne komisije, Jože Marolt, predsednik Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, Boris Kompare, član Komisije za mednarodne odnose, Livij Jakomin,

predsednik Komisije za narodnosti.

Na seji zbora je navzoč tudi tovariš Franjo Križmančič, član delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

Verifikacijska komisija je končala z delom in prosim tovariša Čebulja, predsednika komisije, da poroča zboru.

B o r i s Č e b u l j : Zbor občin Skupščine SR Slovenije ima 68 delegatskih mest. Komisija za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja Zbora občin je na podlagi 117. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije pregledala pooblastila delegatov na seji zbora in iz teh pooblastil in seznama delegatov ugotovila, da se udeležujejo današnjega zasedanja delegati vseh občin v SR Sloveniji in delegati mesta Ljubljane, mesta Maribor in Obalne skupnosti občin Koper, razen delegatov občin: Brežice, Izola, Kamnik, Ptuj in Slovenj Gradec.

Ob pregledu dokumentacije je komisija ugotovila, da so vsa pooblastila, ki so jih delegati predložili, neoporečna, zato predlaga, da zbor poročilo sprejme in s tem verificira pooblastila delegatov za današnjo 16. sejo zbora.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Prehajamo na razpravo o poročilu.

Ugotavljam, da je medtem prišla na sejo še tovarišica Kristina Slavič, delegatka iz občine Slovenj Gradec.

Želi kdo besedo v zvezi s poročilom? (Ne.) Če ne, dajem na glasovanje poročilo komisije. O poročilu bomo glasovali v celoti, ker ni primera, da bi bilo pooblastilo kakega delagata sporno.

Kdor je za poročilo, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno potrdil poročilo Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja in s tem verificiral pooblastila delegatov za 16. sejo Zbora občin.

Hkrati ugotavljam, da je zbor sklepčen in da lahko pravno veljavno razpravlja in sklepa.

Prehajamo na 1. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na določitev dnevnega reda 16. seje Zbora občin.

Z dopisom z dne 15.4.1983 ste bili obveščeni, da bomo dnevni red današnje seje zbora razširili še z naslednjima točkama, in sicer:

1. - z informacijo o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in

- z informacijo delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, ki jo bo zbor obravnaval v skladu z 86. členom poslovnika Skupščine kot zainteresiran zbor.

2. - z informacijo o pripravah na 6. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu.

K informacijama o manj razvitih republikah in SAP Kosovo bo zbor poredoval svoja stališča pristojnemu Zboru združenega dela.

Želi o predlaganih točkah za razširitev dnevnega reda kdo razpravljati? (Ne.) Če ne, dajem ta predlog za razširitev dnevnega reda na glasovanje.

Kdor je za razširitev, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za razširitev dnevnega reda soglasno sprejet.

Tako predlagam za današnjo sejo zbora naslednji dnevni red:

1. določitev dnevnega reda 16. seje Zbora občin,

2. odobritev zapisnika 15. seje Zbora občin,

3. poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino,

4. informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami,

5. informacija o pripravah na 6. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu,

6. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah,

7. predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb,

8. - informacija o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo,

- informacija delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo,

9. volitve in imenovanja,

lo. predlogi in vprašanja delegatov.

Želi kdo o tako predlaganem dnevnem redu razpravljati? (Ne.) Če ne prosim, da glasujemo.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red današnje seje soglasno določen. Predlog dnevnega reda ste prejeli tudi na klop.

Preden preidemo na obravnavo posameznih točk dnevnega reda vas obveščam, da bomo na skupnem zasedanju ob 9.3o uri z delegati Zbora združenega dela in Družbenopolitičnega zbora poslušali uvodne obrazložitve k 3., 4. in 5. točki dnevnega reda, k 8. točki dnevnega reda pa ob 13. uri na drugem skupnem zasedanju. To pa zato, ker se nam bodo pridružili tudi predstavniki skupščin iz manj razvitih republik in Avtonomne pokrajine Kosovo. Ti se bodo vključili tudi v razpravo na skupnem zasedanju in bodo tudi na ločenih sejah zborov prisostvovali naši razpravi o tej problematiki.

Uvodne obrazložitve bodo na skupnem zasedanju dali: k 3. točki dnevnega reda, to je k poročilu o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, Jože Slokar, predsednik skupščine Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in dr. Rudi Kropivnik, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije;

k 4. točki dnevnega reda, to je k informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami, Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje;

k 5. točki dnevnega reda, to je k informaciji o pripravah na 6. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu, Rudi Čačinovič, predsednik Komisije za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije in

k 8. točki dnevnega reda, to je k informacijama o manj razvitih republikah

in SAP Kosovo, Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

Skupnim zasedanjem bo po dogovoru med predsedniki zborov predsedoval Martin Mlinar, predsednik Zbora združenega dela.

Prehajamo na 2. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na odobritev zapisnika 15. seje Zbora občin.

Osnutek zapisnika 15. seje zbora ste prejeli. Ima morda kdo kakšno pripombo ali popravek k osnutku zapisnika? (Ne.) Če ne, dajem zapisnik 15. seje zbora na glasovanje.

Kdor je zato, da se odobri zapisnik 15. seje, naj prosim glasuje! (Vsi delegati glasujejo za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno odobril zapisnik 15. seje Zbora občin.

S tem smo zaključili uvodni del. Prosim vas, da skupaj odidemo v veliko dvorano, kjer bo prvo skupno zasedanje vseh treh zborov. Še prej pa bi vas prosil, da se prijavite za razpravo pri posameznih točkah našega dnevnega reda.

(Seja je bila prekinjena ob 9.15 in se je nadaljevala ob lo.5o uri.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Prehajamo na 3. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

Takoj na začetku vas opozarjam, da so nekatera gradiva, ki jih obravnavamo pri tej točki dnevnega reda, strogo zaupne narave. Zato se morajo predstavniki sredstev javnega obveščanja ravnati v skladu z določbami 43o. člena našega poslovnika in 24. člena pravilnika o ravnanju z gradivi zaupne narave.

Pri tej točki dnevnega reda bomo obravnavali poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino od sprejetja zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. Poročilo je pripravila SIS za ekonomske odnose s tujino in je bilo objavljeno v našem Poročevalcu; temeljne značilnosti delovanja SISEOT v letu 1982 in v sedanjih razmerah na področju ekonomskih odnosov s tujino, ki so bile objavljene v prilogi III našega delegatskega Poročevalca; informacijo o nekaterih aktualnih vprašanjih ustvarjanja in razporejanja skupnih deviznih prilivov po 67. členu ter združevanja deviz po 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino, ki jo je predložila Gospodarska zbornica Slovenije in je bila prav tako objavljena v prilogi III Poročevalca in poročilo o vplivu ukrepov ekonomske politike na materialni položaj izvoznih organizacij združenega dela, ki ga je predložila Gospodarska zbornica Slovenije in ki je bilo objavljeno v že imenovani prilogi delegatskega Poročevalca. K omenjenemu poročilu ste prejeli prilogo s podatki o razmerjih domačih in izvoznih cen po posameznih valutnih območjih, ki je zaupne narave.

Gospodarska zbornica Slovenije je predložila tudi stališča in predloge k svojemu poročilu o vplivu ukrepov in ekonomske politike na materialni položaj izvoznih organizacij združenega dela; Samoupravna interesna skupnost za ekonomske odnose s tujino SR Slovenije pa dodatno gradivo k svojemu poročilu in k temeljnim značilnostim delovanja SISEOT v letu 1982. Slednje gradivo je strogo zaupne narave in ste ga prejeli danes na klop. Prav tako je Izvršni svet predložil k omenjenim poročilom in informacijam svoja stališča. Danes pa ste na klop prejeli še dve dodatni mnenji.

Uvodno obrazložitev k tej točki smo poslušali na skupnem zasedanju.

Predstavnica Izvršnega sveta pri tej točki je Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Želi tovarišica Selškova besedo? (Ne.)

Gradivo sta obravnavala naš Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in Komisija za mednarodne odnose. Dobili smo njuni pismeni poročili. Želita poročevalca besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog ugotovitev, stališč in sklepov, ki naj bi jih po razpravi sprejel naš zbor.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Adolf Klokočovnik, delegat iz občine Slovenska Bistrica.

A d o l f K l o k o č o v n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov iz Slovenske Bistrice je obravnavala gradiva na seji skupine dne 13.4.1983 in sprejema poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, ki ga je pripravila SISEOT, kakor tudi poročil Gospodarske zbornice Slovenije in ostala spremljajoča gradiva.

Delegati ugotavljajo, da je bil na področju ekonomskih odnosov s tujino dosežen velik napredek na področju izvoza, kar velja tudi za občino Slovenska Bistrica, saj so organizacije združenega dela povečale izvoz v letu 1982 v primerjavi z letom 1981 za več kot 35 %. Prihodek, dosežen s prodajo na tujem trgu, pa se je približal 12 % v celotnem ustvarjenem prihodku. Hkrati so se dohodkovni rezultati v letu 1982, zlasti pri tistih organizacijah združenega dela, kjer konvertibilni izvoz presega povprečje občine, bistveno poslabšali. V prvih mesecih leta 1983 se situacija izboljšuje. Na to vpliva intenzivno drsenje tečaja dinarja in zlasti dejstvo, da svetovne cene aluminijskih proizvodov, kot najpomebnejšega izvoznega artikla občine, močno rastejo.

Delegati so v nadaljnji razpravi ocenili, da so izvozniki v dokaj negotovem položaju zaradi nedorečenih in spreminjajočih se pogojev gospodarjenja. Kljub temu, da smo že v drugem četrtletju, še niso znani pogoji gospodarjenja na zunanjetrgovinskem področju oziroma še ni znan delež deviz, s katerimi bodo lahko razpolagale delovne organizacije. Takšno stanje ima dve negativni posledici: prvič,resno planiranje izvoza in uvoza ni mogoče, in drugič, iz tega stanja izhajajo tudi težave, da sedaj, ko uvažamo na osnovi nekakšnih kvot, ki so določene na osnovi uvoza v lanskem letu, uvoz ponovno ni odvisen od obsega izvoza, kar je bil doslej pomemben stimulans za povečanje izvoza. Pripravljanje dokazil pri obračunu izvozne stimulacije je izredno obsežno in zapleteno delo, tako da se poraja vtis, kot da bi bil sam postopek vlaganja zahtevkov za obračun izvozne stimulacije prirejen tako, da organizacije združenega dela odvrača od izvoza. Za leto 1982 je naknadno odobrena dodatna izvozna stimulacija za tiste organizacije združenega dela, pri katerih je izvoz v letu 1982 za lo % večji od izvoza v letu 1981. Postopek obračuna je še vedno nejasen in ne kaže, da bo stimulacija kmalu izplačana.

Nadalje smo delegati ocenili, da sistem blokiranja presežkov skupne uporabe ter usmerjanja teh sredstev v izvozne stimulacije ni najustreznejši, temveč bi bilo potrebno izdelati tak instrumentarij, da do presežkov sploh ne bi prihajalo in da bi se prispevna stopnja avtomatsko prilagajala gibanju dohodka organizacij združenega dela. Kljub vsemu omenjenemu pa je očitno, da vseh pogojev za povečanje izvoza in njegovo večjo dohodkovno mikavnost ne moremo in ne smemo iskati zgolj izven organizacij združenega dela oziroma samo v stimulacijah, za katere je ugotovljeno, da dosegajo svoj vrh glede deležev v narodnem dohodku, temveč da je treba čim več narediti na izkoriščanju notranjih rezerv, povečanju produktivnosti dela, posodabljanju poslovnih procesov, združevanju dela in sredstev, znanju in skupnem nastopanju na tujih trgih. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Marko Istenič, delegat iz občine Vrhnika.

M a r k o I s t e n i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine občine Vrhnika je s posebno pozornostjo obravnavala 3. točko dnevnega reda, to je poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino zato, ker dve največji delovni organizaciji v občini to sta Industrija usnja Vrhnika in Liko ustvarjata velik del svojega dohodka na konvertibilnih tržiščih in sodita med najuspešnejše izvoznike v usnjarstvu in lesarstvu Slovenije ter zaposlujeta večino delavcev v industriji občine. Zato je od izvoznih uspehov v veliki meri odvisen tudi položaj velikega dela občanov.

Skupina delegatov meni, da čeprav izvozni plani slovenskega gospodarstva v lanskem letu niso bili v celoti uresničeni, doseženi rezultati vendarle predstavljajo soliden uspeh. Upoštevati moramo, da se je svetovni izvoz v preteklem

letu zmanjšal, mi v Sloveniji pa smo ga povečali.

Manj zadovoljni pa smo lahko z dosežki pri izvozu, če jih primerjamo s planskimi nalogami, ki so jih narekovale izredne težave zaradi devizne nelikvidnosti države. Mnenja smo, da bi bili rezultati že lani boljši, če bi prej uspeli uveljaviti v ustreznih družbenih odločitvah prepričanje, da je realni ne pa precenjeni tečaj dinarja nujen pogoj za uspešen izvoz na konvertibilno področje. Tako sedaj že občutimo prve rezultate bolj realnega tečaja.

Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov se v svoji oceni ni zadržala toliko pri vzrokih lanskoletnih težav, ampak pri pogojih za uspešen izvoz v prihodnje. S stališča združenega dela naše občine, ki je večino svojega izvoza realiziralo na konvertibilno področje, so pomembne predvsem naslednje naloge:

1. Brezpogojno je zagotoviti najnujnejše devize za izvozno proizvodnjo, sicer ne bo deviznega prihodka za reprodukcijske verige in niti za skupne in splošne potrebe.

2. Do konca junija je treba dejansko sprejeti ustrezne povezave pri oskrbi s skupno ustvarjenimi devizami OZD, ki so medsebojno povezane v posameznih dejavnostih.

3. Hkrati s temi povezavami je treba zagotoviti ustrezne povezave glede medsebojne soodvisnosti cen znotraj dejavnosti. Sedanji položaj, ko so cene končnih izdelkov zamrznjene, surovine in reprodukcijski materiali pa se dražijo, se znova ogroža nekoliko izboljšana konkurenčnost na svetovnem trgu naših izvoznikov. Hkrati pa je to tudi pogoj za uspešno obvladovanje inflacije doma.

4. Nadaljevati je potrebno s politiko realnega tečaja dinarja, pri izvoznih stimulacijah pa zagotoviti, da bodo izvoznikom te dejansko pravočasno izplačane v taki obliki, da so uporabne za medsebojno finančno poslovanje, ne pa v vrednostnih papirjih, ki izkazujejo dohodkovne rezultate v bilancah, sicer pa jih za reševanje likvidnosti ni mogoče uporabiti.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Prijavljenih za razpravo pri tej točki dnevnega reda ni več. Želi še kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče več razpravljati, predlagam, da razpravo zaključimo in imenujemo skupino delegatov, ki bo na osnovi teh razprav in uvodnih ekspozejev oblikovala končno besedilo sklepa. V skupino predlagam tovariša Adolfa Klokočovnika in Marka Isteniča, ki sta razpravljala ter tovariša Martina Tomšiča iz Novega mesta. Se s tem predlogom strinjate? Prosim, da glasujemo.

Kdor je za predlagano zborovsko skupino, naj prosim glasuje! (6o delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov, ki bo poskušala ugotoviti, ali je potrebno predlog sklepov, ki je pripravljen za to točko, na podlagi razprave in uvodov dopolniti.

Prehajamo na 4. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama.

Tu so interesi občin močneje izraženi, kar se vidi tudi po številu prijav za razpravo k tej točki dnevnega reda.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejeli informacijo Gospodarske zbornice Slovenije o obmejnem sodelovanju, informacijo Izvršnega sveta o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama in o položaju slovenske narodne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji z vidika omejitvenih ukrepov in težav, ki jih ti ukrepi prinašajo. Obe informaciji sta zaupne narave. Zato tudi pri tej točki dnevnega reda velja opozorilo predstavnikov sredstev javnega obveščanja, da se morajo pri obveščanju glede teh gradiv in razprave ravnati v skladu z določbami 43o. člena poslovnika Skupščine in 24. člena pravilnika o ravnanju z gradivi zaupne narave.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Predstavnik Izvršnega sveta pri tej točki je tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Poleg navedenih informacij ste prejeli še mnenje Izvršnega sveta k informaciji Gospodarske zbornice Slovenije. Danes pa ste na klop prejeli tudi stališča in mnenja Predsedstva Republiške konference Socialistične zveze.

Gradivo so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj, Komisija za mednarodne odnose in Komisija za narodnosti. Dobili smo njihova pismena poročila. Poročilo Komisije za narodnosti pa ste prejeli danes na klop.

Želijo poročevalci delovnih teles besedo? (Ne.) Prav tako ste prejeli predlog ugotovitev, stališč in sklepov, ki naj bi jih v razpravi dopolnili in sprejeli na seji našega zbora. Predlog ugotovitev in stališč je bil pripravljen na podlagi dosedanje razprave o obeh informacijah v delovnih telesih zbora in Skupščine.

Danes pa ste na klop prejeli tudi dopolnjeno besedilo predloga ugotovitev, stališč in sklepov. Zato predlagam zboru, da v skladu s 154. členom poslovnika Skupščine imenujemo skupino delegatov, ki bo proučila razpravo in po njej zboru predlagala morebitne spremembe oziroma dopolnitve predloga ugotovitev, stališč in sklepov.

Dovolite mi, da v to skupino predlagam: Livija Jakomina, delegata Obalne skupnosti Koper; Rajka Korenča, delegata iz občine Nova Gorica; Jožeta Kovača, delegata iz občine Murska Sobota; Srečka Dobljekarja, delegata iz občine Maribor-Ruše in Desanko Kozič, delegatko iz občine Mozirje.

Ima kdo kakšen dopolnilni predlog? (Ne.) Če ne, predlagam, da glasujemo o tej skupini delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno imenoval skupino delegatov.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Jože Kovač, delegat iz občine Murska Sobota.

J o ž e K o v a č : Tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za delegiranje v Zbor občin se je sestala in obravnavala predložena gradiva. Obravnavala jih je s posebno pozornostjo predvsem zato, ker se občina Murska Sobota nahaja ob robu dveh meja in je obmejno sodelovanje tako z Avstrijo kot z Madžarsko v zadnjih nekaj letih na eni strani uspešnejše, na drugi strani pa manj uspešno.

Skupina podpira predložena gradiva predvsem zaradi tega, ker podajajo celovit pregled obmejnega sodelovanja. Vseeno pa bi želel nekaj reči o specifičnostih občine Murska Sobota, ki se nanašajo na to tematiko.

Če obravnavamo tako sodelovanje obeh sosednjih držav, potem moram reči, da je sodelovanje vezano na dve področji: prvo področje je področje družbenih dejavnosti, kulture, športa in ostalih dejavnosti, drugo pa je gospodarsko področje.

Kar zadeva področje družbenih dejavnosti je sodelovanje z Madžarsko neprimerno močneje kot z Avstrijo predvsem zaradi tega, ker je na Madžarskem naša manjšina in ker živi v naši občini prebivalstvo madžarske narodnosti in to je tudi razumljivo.

Organizirani stiki s pripadniki madžarske narodnosti so vse močnejši in večji. Naši napori so usmerjeni v poglabljanje teh odnosov. Zaradi depozita pa obstajajo omejene možnosti potovanj in stikov med temi narodi, ki jih vežejo tako sorodstvene kot tudi druge vezi.

V tem smislu posredujemo naslednjo pripombo.

1. Gre za neusklajenost med iznosom denarja in vnosom blaga v maloobmejnem prometu. Te predpise smo sami sprejeli, po drugi strani pa nas vežejo meddržavni dogovori. V Avstrijo je možen iznos 5oo dinarjev, vnos pa 1.2oo dinarjev.

Gre za neusklajenost v naši zakonodaji, ki jo je treba urediti.

2. Ob spodbujanju mednarodnega sodelovanja je nemogoče sprejeti tezo, da je za prehod z maloobmejnimi dovolilnicami na Madžarsko dovoljen iznos 5oo dinarjev, obvezna menjava z madžarske strani pa 75o dinarjev, kar pomeni, da mora vsak imetnik maloobmejne propustnice oziroma maloobmejne dovolilnice imeti še obvezno devizni račun, če hoče prestopiti jugoslovansko mejo. To so anomalije, ki ne dajejo spodbude za večje medsebojno sodelovanje.

Naslednje področje je gospodarsko področje, kjer z Avstrijo, kot je bilo že omenjeno, nimamo sporazuma o maloobmejnem prometu. To pa omejuje močnejše sodelovanje. Celotno sodelovanje je usmerjeno na sejemske sporazume, z Madžarsko pa je to obmejno sodelovanje neprimerno večje. Žal pa tudi to specifično sodelovanje zapada pod zunanjetrgovinske restrikcije in ruši tisto, kar je bilo glede na madžarske razmere težko izgraditi v preteklosti, ko je slovensko gospodarstvo gradilo skupno investicijo, blagovnico v Sombateliju. Za izgradnjo tega objekta je bilo dogovorjeno, da bo vsakoletna menjava dosegala 1,5 milijona dolarjev. Vendar nam v celoti ta menjava ne uspeva. Težave nastajajo predvsem zato, ker oskrba blagovnice v Sombateliju ni izvzeta iz predpisov, ki urejajo in omogočajo blagovno menjavo v maloobmejnem prometu. Kolikor se blagovnica smatra, in tako je pri nas tudi verificirana, kot višja oblika gospodarskega sodelovanja, kar v bistvu tudi je, bi s tem bila izvzeta iz pridobivanja regionalnih soglasij, režima in drugih pravic, s katerimi se sicer ureja blagovna menjava v ostalem maloobmejnem prometu.

Kljub tem težavam pa se je promet v zadnjih petih letih gibal okoli milijon dolarjev v obe smeri. Ugotavljamo pa,da ta promet ne raste, temveč stagnira, za kar obstajajo tudi objektivne težave.

V preteklosti so se med Jugoslavijo in Madžarsko sprejemale blagovne liste, s katerimi je bil dogovorjen minimalen obseg menjave za posamezne skupine proizvodov z razliko od letos, ko je na jugoslovanski strani obseg menjave omejen navzgor in ne dosega lanske realizacije.

Skupina delegatov meni, da bi tedaj, ko je izvoz zaradi uvoza v razmerju 1 : 1, te zadeve morale biti izvzete in ne kaže, da bi pri teh omejitvah ostalo. Trajno uspešno mednarodno blagovno menjavo imamo lahko le v primeru, če so predpisi, ki jo urejajo, jasni in trajnejše narave. Pogoste spremembe zunanjetrgovinskih predpisov onemogočajo udeležbo v maloobmejni menjavi, ne omogočajo trajnejšo usmeritev in tudi ne dolgoročno raziskavo nabavnih in prodajnih trgov, predvsem na takem tržišču, ki je specifičen in to je prav madžarsko tržišče. Zato predlagamo, da naj bi predpisi, ki urejajo maloobmejno manjavo, bili trajnejši in bi veljali vsaj za določeno časovno obdobje.

To so predlogi, ki jih ima skupina delegatov iz Murske Sobote. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala, tovariš Kovač. Besedo ima Rajko Korenč, delegat iz občine Nova Gorica.

R a j k o K o r e n č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na osnovi zaključkov razširjene konference, razprave in sklepov na zborih Skupščine občine Nova Gorica, skupne seje Komisije za stike z zamejstvom pri občini Nova Gorica in Koordinacijskega odbora za mednarodne odnose pri predsedstvu Občinske konference Socialistične zveze v Novi Gorici je delegacija občine Nova Gorica za Zbor občin Skupščine SR Slovenije obravnavala informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in položaj slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji z vidika omejitvenih ukrepov in jo ocenila kot primerno in dobro. Delegacija pa ima k sklepom naslednje pripombe in predloge.

Vprašanje odprte državne meje oziroma njene odprtosti moramo razumeti v polnosti le tedaj, če nam zgodovinska perspektiva omogoča preseči miselnost, da je prehajanje meje v tej ali oni smeri zgolj dejanje poslovne naravnanosti. Prepogostokrat namreč vsebujejo naša poročila o maloobmejnem prometu le z golo statistiko, ki se kaže v številu prehodov obmejnega prebivalstva prek državne meje ter z mnogimi številkami in odstotki, ki količinsko in vrednostno opredeljujejo blagovno vsebino.

Tisti del obmejnega prometa, ki ga statistika ne more zajeti, ker je statistično neizmerljiv, pa je razvoj človeških odnosov, ki na določenem zemljepisnem prostoru ustvarjajo človeško skupnost z lastnim načinom življenja in dela, stiki in stičišči mimo ali prek postavljenih mej. Zgodovinski argumenti, etnične razmere, gospodarski razlogi, prometne povezave in še kaj so bila dejstva, s katerimi je nova Jugoslavija po drugi svetovni vojni opravičevala razloge svojih zahtev po pravični narodnosti in logični meji na Zahodu.

Državna meja po drugi svetovni vojni pa je hudo posegla v dotedanji razvoj človeških odnosov, zlasti vzdolž državne meje z Italijo in stanje ob tej meji povsem spremenila. Prekinjeni so bili družinski in sorodstveni stiki, razdeljena je bila osebna lastnina, celo pokopališča je delila razmejitvena črta, odpovedala je vsaka logičnost.

Jugoslavija je v boju za pravične meje ostala osamljena. Pristala je na podpis mirovne pogodbe kot resnično miroljubna država, kljub vsem krivicam, ki jih je vsilila Pariška pogodba v zavesti, da bi sicer bila v nevarnosti normalizacija odnosov v povojni Evropi. V tem položaju je naša država dosledno v svoji načelni in miroljubni politiki nastopila tako, kot je v danem času lahko najbolje prispevala k ohranitvi in krepitvi miru.

Ko se je z londonskim sporazumom skušalo reševati vprašanje svobodnega tržaškega ozemlja, je postalo očitno, da je razmejitev med Italijo in Jugoslavijo popolnoma nelogična. Memorandum je skušal odpraviti te nesmisle in videmski sporazum je rezultat teh obveznosti. Ustvarili smo nov pojem odprte meje, pričela se je nova realnost ki je koreninila v preteklosti in bila tako silovita in obče človeška, da je mogla postati nova kategorija v razvoju družbenih odnosov na tej meji.

V vsem obdobju po uveljavitvi videmskega sporazuma so nove razmere oblikovale način življenja in dela prebivalstva ob meji. Birokratski aparat je z aktom, katerega veljavnost je iz mednarodnega pravnega vidika sporna, želel to življenje spremeniti in ga osiromašiti na sestavine, ki zadovoljujejo le drobne materialne koristi posameznikov.

Delegacija za Zbor občin in Zbor združenega dela ugotavlja, da smo že ob razmišljanju pred leti o omejevanju prehoda meje, kar v bistvu pomeni depozit, opozarjali prek delegatskega sistema o problematičnosti in škodljivosti takega ukrepa, zlasti v obmejnem prostoru. Menimo, da je nesprejemljiv manever, da se sprejem spornega dokumenta, ki ne uspe prek delegatskega skupščinskega sistema, administrativno razreši prek upravnih organov.

Ugotovitev v informaciji, da v položaju slovenske narodnostne skupnosti v Italiji ni napredka, kar zadeva pravno rešitev vprašanja, to je globalne zaščite Slovencev v Italiji, ne velja le za sedanjo vlado v Italiji, temveč tudi za vse prejšnje. Ugotoviti je treba, da se je položaj slovenske narodnostne skupnosti v Italiji predvsem na tržaškem in goriškem, deloma pa tudi v Beneški Sloveniji, Reziji in celo v Kanalski dolini zaradi izjemne odprtosti meje, ki jo je omogočil videmski sporazum pomembno okrepil. Tu štejemo zaposlovanje Slovencev, krepitev njihove materialne osnove, spodrezovanje šovinističnih nagibov za razpihovanje sovražnosti Slovencev in podobno.

Odprtost meje, ki jo je zagotavljal videmski sporazum, se je v zavesti Slovencev v Italiji pa tudi v zavesti demokratičnih sil Italije dejansko kazala kot konkretna pomoč in skrb matičnega naroda do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, kot tudi aplikacija načelnih predpostavk politike Jugoslavije do narodnih skupnosti svojih narodov v sosednjih državah na sploh. Zaradi tega je treba računati tudi na tako razlago omejitvenih ukrepov Zveznega izvršnega sveta, kot da je to sprememba načelnih odnosov tako matičnega naroda kot celotne države do slovenske narodnostne skupnosti v Italiji oziroma narodnih skupnosti v sosednjih državah na sploh.

To ima lahko za posledico bistveno poslabšanje položaja Slovencev v Italiji. Škoda, ki iz tega lahko nastane, je neprimerljiva z vsakršnimi koristmi, ki naj bi jih menda prinesli ti ukrepi. Zaradi tega bi bilo potrebno takoj vzpostaviti prejšnje stanje, sicer se bomo težko otresli etikete o enostranski kršitvi videmskega sporazuma kot mednarodne pogodbe.

Omejitveni ukrepi za maloobmejni promet so s sprejemom spremembe uredbe o

depozitu, ki dovoljuje imetnikom propustnic dvanajst potovanj letno brez plačila depozita, izgubili ves smisel in logičnost. Z dvanajstimi prehodi je torej mogoče izkoristiti vse pravice prenosa denarja in blaga, kot ga predvideva videmski sporazum. S sprostitvijo maloobmejnega prometa torej ne širimo nobenega dovoljenega prenosa blaga in trgovanja, pač pa taka omejitev bistveno vpliva na vse ostale stike in oblike sodelovanja, saj je očitno, da bo mogoče uspešno razvijati gospodarsko in drugačno sodelovanje v obmejnem prostoru, za katerega sta zainteresirani obe strani, le ob sproščenem osebnem prometu čez mejo.

Omejitve, ki še obstajajo za maloobmejni promet, torej ne moremo več označevati kot stabilizacijska prizadevanja, saj so v bistvu prava nasprotja temu, ker ovirajo tako mednarodno sodelovanje kot tudi življenjsko prehajanje meje naših prebivalcev, ki tranzitirajo po krajši poti prek Italije, kot na primer delavci iz Goriških Brd, ki prihajajo na delo v Novo Gorico in se tja vračajo.

Vztrajanje na teh omejitvah ustvarja še druge probleme, ki so se v zadnjem času pojavili in zaskrbljujejo, na primer slabšanje varnostnih razmer. Pri državljanih, ki prehajajo s potnimi listi, opažamo porast kaznivih dejanj in deviznih prekrškov, ponarejanje dokumentov in nasprotovanje predpisom, kar je odraz neživljenjskega ukrepa, ki je globoko zarezal v zgodovinski tok normalizacije razmer na meji.

Zvezni izvršni svet je sprejel omejitvene ukrepe in spremembe uredbe očitno brez globljih analiz in brez poznavanja razmer na tej meji, ki je v svetu specifična, kar je v dani situaciji še mogoče razumeti, ni pa mogoče razumeti, da vse pobude, ki prihajajo ali iz republike ali občine po upravni poti ali s strani družbenopolitičnih organizacij in so utemeljene in argumentirane, naletijo na gluha ušesa in se Zvezni izvršni svet obnaša, kot da se nič ne dogaja. Tako ravnanje kaže, da je uresničevanje podružbljanja mednarodnih odnosov daleč od realnosti in da administracija vztraja na odločitvah, ki so v očitnem nasprotju z interesi prebivalstva in države, saj s kršitvijo črke in duha mednarodnih sporazumov dajejo orožje v roke tistim silam, ki v tujini delujejo proti naši državi in naši družbeni ureditvi.

Glede na to, da Zvezni izvršni svet nima nobenega posluha za probleme, ki so jih ukrepi ustvarili ob meji, zunaj razpihujejo pojav nacionalizma in širijo mnenje, da so v jugoslovanski skupnosti narodov in narodnosti Slovenci zapostavljeni.

Menimo tudi, da v Jugoslaviji zaradi gospodarskega položaja in devalvacije dinarja ni več razlogov za odhajanje čez mejo po nakupih in da se ukrep evidentno nanaša na zapiranje meje, zato dobiva to vprašanje pri nas in zunaj tudi politični značaj.

Delegacija soglaša z vsebino informacij, ki jo je pripravila Gospodarska zbornica Slovenije in s tem, da je dan velik poudarek razvoju višjih oblik gospodarskega sodelovanja. Pobude so še dokaj skromne in naša regija je premalo zastopana. Za vrsto pobud pa imajo administrativni subjekti premalo posluha. Ugotovili smo, da so naše organizacije združenega dela kljub težavam prisotne v mešanih podjetjih v Italiji. Zaskrbljuje pa nas, da ni primerov organiziranja in poslovanja mešanih podjetij pri nas. Dolgoročno sodelovanje zahteva vlaganja tako z ene kot z druge strani, zato predlagamo, da se prouči možnost vlaganja pri nas v skladu z določili osimskega sporazuma in da se da temu največji poudarek v nadaljnjem razvoju gospodarskega sodelovanja ob meji.

V razpravi o informaciji Gospodarske zbornice Slovenije so delegati ponovno izpostavili že večkrat dane predloge, kot na primer; organizacija regionalne mešane gospodarske zbornice, prenos računa za goriški sporazum na Temeljno banko v Novi Gorici, prodaja blaga tujim kupcem brez prometnega davka za devize, večji poudarek razvoju obmejnega turizma, razširitev sejma Expomego v Gorici, možnosti za organiziranje prostih carinskih con in podobno.

Zaradi navedenih dejstev in upoštevaje podatke iz informacije zbori občinske skupščine in delegacija za Zbor občin Skupščine SR Slovenije predlagamo, da naj zaključki v informaciji zadolžijo republiški Izvršni svet, da pred Zvezni izvršni svet postavi ponovno zahtevo, da sprejme utemeljene spremembe uredbe o depozitu tako, da za maloobmejni promet po veljavnih bilateralnih sporazumih ukrepi iz uredbe ne veljajo. Obenem predlagamo predsedstvu Skupščine SR Slovenije, da predoči Predsedstvu Skupščine SFRJ vse materialne in politične posledice in

škode, ki nastajajo pri nas in v tujini zaradi vztrajanja pri odločitvah, ki so dokazano v nasprotju s težnjami prebivalcev v obmejnih območjih z mednarodno sprejetimi obveznostmi in stabilizacijskimi prizadevanji naše družbe. Pri tem delegati v celoti podpiramo že poslano pismo Izvršnega sveta Slovenije Zveznemu izvršnemu svetu in stališča Republiške konference Socialistične zveze Slovenije ter pismo Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze Slovenije poslano Zveznemu izvršnemu svetu. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Livij Jakomin iz Obalne skupnosti Koper.

L i v i j J a k o m i n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V široko organizirani razpravi v okviru Obalne Socialistične zveze delovnega ljudstva, kakor tudi v delegacijah za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije iz Izole, Kopra in Pirana smo skupaj z vsemi dejavniki, ki se ukvarjajo z obmejno problematiko, analizirali stanje, ki je nastalo od uvedbe depozita do danes. V teh razpravah smo izrazili podporo prizadevanjem Skupščine SR Slovenije, njenemu Izvršnemu svetu ter družbenopolitičnim organizacijam, ki so s principialnimi stališči zastopali načela odprtosti meje in dobrega sožitja s sosedi.

Ne želim posebej poudarjati razprav, ki smo jih imeli v Skupščini ob sprejemu depozita, niti tistih, ki smo jih argumentirano predstavljali delovni skupini Zvezne skupščine, ko je obiskala naše območje. Ugotovimo lahko le, da šestmesečna prizadevanja v okviru Socialistične republike Slovenije niso dala praktično nobenih rešitev, ki bi odpravile stanje, katerega na obalnem območju ocenjujemo kot protiustavno, ko gre za zajamčene stike narodnosti z matičnim narodom, ki so opredeljene v ustavi SR Slovenije ter za enostransko rešitev, ko gre za sporazume, kot so videmski in osimski.

Resnici na ljubo, dosedanji ukrepi so uspeli predvsem v tem, da smo zajezili masovni odliv dinarjev in masovno potrošniško mrzlico, ki je na tržaškem Ponte rosu videla fetiš blagostanja Zahoda v kavbojkah in kiču. Toda za preprečevanje takšnega stanja niso bili potrebni taki ukrepi, kot jih je predlagal Zvezni izvršni svet.

Šestmesečna bilanca zaprte meje nam je v glavnem potrdila, da smo s takimi linearnimi in nepremišljenimi ukrepi predvsem dosegli naslednje: onemogočili smo razvoj narodnostne politike, diskreditirali vsa naša prizadevanja za ustvarjanje boljšega vzdušja ob meji, omejili medsebojne stike ljudi, ki jih je ločila mejna črta, ustvarjali nezaupanje naših sosedov do naših sprejetih obveznosti, zbirokratizirali postopek na meji, ki ob zanemarljivem številu kršitev povzroča upočasnitev postopka, podaljšali čakalni čas za prehod meje, kar se bo posebej pokazalo v turistični sezoni, spodbudili desničarske sile v Italiji, da še bolj napadajo naš sistem in vse napredne demokratične sile v Italiji, ki so se vrsto let borile za dobre medsebojne odnose.

Še je negativnih učinkov, toda k temu naj dodam le, da nam tudi pojasnil, ki smo se jih v teh šestih mesecih posluževali, da gre le za ekonomske ukrepe, ki so kratkoročnega značaja, ne gre ponavljati predvsem zaradi tega, ker nam tega nihče ne more več verjeti.

Nihče ne zahteva povratka na prejšnje stanje, ki ga po vseh pokazateljih pred uvedbo depozita kakor tudi po njem ni povzročil maloobmejni promet. Že drseči tečaj dinarja in podražitev goriva sta ukrepa, ki močno destimulirata povratek na prejšnje stanje. Ostalo pa bi morala opraviti redna preskrba s tistimi artikli, ki se sedaj kljub zaprti meji pretakajo po tihotapskih kanalih in distribuirajo prek tolerirane črne borze in prek raznih oblik korupcije.

Videmski sporazum daje obmejnemu prebivalstvu resnično določene olajšave pri prehodu meje. Toda te olajšave niso nikdar bile takšne, da bi ogrožale plačilno-bilančne odnose države zlasti zato, ker je pretok obojestranski. Število imetnikov propustnic, njihova kupna moč in dovoljeni iznos denarja je v preteklosti omogočal, da je bil pretok valute in blaga v obmejnem osebnem prometu vedno v našo korist.

Naši delegati so ob vsem tem postavljali še vrsto vprašanj, toda podobno kot delegaciji v Gorici se nam zdi najbolj nelogično vzdrževanje omejitev potem,

ko je Zvezni izvršni svet določil dvanajst prehodov brez plačila depozita. Mnenja smo, da po tej spremembi odpade vsak razlog za nadaljnje omejevanje prehodov in to iz preprostega razloga, ker smo ponovno legalizirali iznos 2ooo dinarjev in vnos za 2ooo dinarjev vrednosti blaga mesečno. To pa je tudi tisto, kar je trenutno sploh mogoče po videmskem sporazumu. Vsako drugačno prehajanje meje, potem ko je nekdo izkoristil svojo mesečno ugodnost po videmskem sporazumu, ne predstavlja za državo nobene finančne nevarnosti, saj tak občan nima več v tistem mesecu nobene pravice niti do iznosa dinarjev niti do vnosa blaga. Tudi skrivanje denarja je za take občane brezpredmetno, ker blaga ob povratku le ne more skriti. Zato se upravičeno postavlja vprašanje, ali so ti ukrepi ekonomskega značaja ali ukrepi zapiranja meje. Kolikor pa se nekateri ne morejo znebiti suma, da se utegne zlorabiti vsako potovanje iznad do sedaj dovoljenega števila za tihotapljenje, obstaja vrsta možnosti za izboljšanje evidenc, predvsem pa pospešitev tiskanja novih propustnic, ki so predvidene v novo podpisanem videmskem sporazumu.

Priloga I. tega sporazuma omogoča za potrebe carinske službe dokaj enostavno kontrolo. Stvari so torej dogovorjene, manjka le akcija in volja. Ko sem uvodoma našteval, kaj nam je prineslo šestmesečno obdobje depozita, nisem dovolj poudaril, da se ta ukrep čuti zlasti tudi v zmanjševanju števila prehodov italijanskih državljanov in s tem povezanim zmanjšanim obsegom menjave tuje valute v obmejnem pasu. Prek mejnih prehodov južne Primorske je v prvem trimesečju letos v primerjavi z istim obdobjem lani zabeleženih 5o % manj potnikov in 34 % manj prehodov motornih vozil. Pri tem se je promet s potnimi listi zmanjšal za 68 %, pri naših državljanih za prek 9o %, pri tujih državljanih za okoli 3o %. Promet s propustnicami za okoli 4o %, pri italijanskih za 13 %. Glede na to, da meja ni več tako odprta za naše državljane se ustvarja pri Italijanih vtis o neki izjemni situaciji pri nas. To jih destimulira zlasti pri turističnem in izletniškem prehodu meje. Opozoriti pa moramo tudi na to, da italijanski organi vse pogosteje zahtevajo neke sicer predpisane obrazce in izpolnjevanje formalnosti, o katerih pa že zdavnaj nihče ne vodi več evidence. Kljub izrednemu upadu števila potnikov pa se nasprotno po uvedbi depozita povečuje število tistih kršitev, ki si prizadevajo obiti carinske dajatve. Teh kršitev v maloobmejnem prometu je le za 9 % vsega prometa potnikov čez mejo.

Ob tem pa se pojavljajo nove organizirane oblike tihotapljenja, novi tihotapski kanali in to vzdolž celotne relacije Trst-Istra-Kvarner. Namesto drobnega osebnega tihotapstva, če ga lahko tako imenujem, kakršnega smo bili priča prej, se sedaj skozi te kanale pretihotapljajo morda nič manjše količine blaga, ki v notranjosti države zalagajo slabo kontinuiran črno-borzijanski trg, skozi katerega se utegne jutri pretihotapiti tudi kaj drugega.

V Trstu pa se že pojavljajo organizacije, ki dajejo pri nakupu blaga popust, ali odložijo kupcu plačilo za znesek depozita, dokler ga le-ta ne dobi povrnjenega, nato mu kupljeno blago po tihotapskih kanalih spravijo čez mejo. Razume se, da končni potrošnik takega blaga plača potem tako depozit kot razliko v ceni.

Poseben problem predstavljajo razna zavračanja potnikov, ki se želijo v okviru maloobmejnega prometa organizirano udeleževati kulturnih, športnih in drugih manifestacij. Taka zavračanja poslabšujejo politično situacijo ob meji. Kadar pa se manifestativno dogovorijo shodi in srečanja - primer nedavnega srečanja v Butaču - dobijo ustrezni dialogi negativni prizvok, dogodek pa se ocenjuje kot nekaj,kar samo še spominja na najbolj odprto mejo v Evropi. Depozit se torej zelo negativno odraža na položaj naše manjšine v zamejstvu in italijanske manjšine pri nas.

Manjšini se čutita ogroženi, ker so prekinjeni dosedanji medčloveški odnosi in zveze z matičnim narodom, kar skušajo reakcionarne nacionalistične sile onstran meje izkoristiti za postopno obnavljanje protislovenske politike in gonje, medtem ko so mu naklonjene napredne sile v defenzivi in zmanjkuje argumentov pri zagovarjanju dane situacije. Zato obstaja nevarnost, da se bodo asimilacijski procesi, ki so sicer tudi stalna preteča nevarnost za vsako manjšino, ki živi v neurejenih pogojih, še pospešili. Skrb za manjšine pa ne sme biti samo slovenski problem, temveč skupno jugoslovanski. Zato je treba izkoristiti vsako priložnost, da se ta problem predstavi tudi ostalim socialističnim republikam in socialističnim avtonomnim pokrajinam.

Tovarišice in tovariši delegati! Ko v naših razpravah zahtevamo spoštovanje mednarodnih sporazumov, ki se nanašajo na maloobmejni osebni promet, moramo ostati principialni in se zavzemati za odprtost meje nasploh. Depozit v sedanji obliki je nesporni element zapiranja meje, zato lahko po šestmesečnem obdobju trdimo, da je tudi z vidika rednega potniškega prometa nesmiseln. Velik padec števila potnikov s potnimi listi ni toliko rezultat depozita kot omejitve carinjenja blaga, najprej na 15oo din pri vsakem prehodu, sedaj pa na največ 5.ooo din letno pri prvih petih potovanjih.

Tovarišice in tovariši delegati! Še bi lahko razčlenjevali, kaj vse nam je prinesel depozit. Zaključil pa bi s tem, da so naše ugotovitve v glavnem negativne in da so nam ti ukrepi povzročili mnogo politične škode, ki jo bomo težko popravili. Zvezni izvršni svet nas nasprotno od tega preprečuje o upravičenosti teh ukrepov in o njihovi ekonomski učinkovitosti. Na srečo nas še ni pričel prepričevati o usklajenosti ukrepov z našo politiko dobrososedskih odnosov.

Upoštevajoč dosedanja reagiranja v Zveznem izvršnem svetu, ne pričakujemo velikih sprememb, želimo pa, da Zvezni izvršni svet končno priobči analize, ugotovitve in dokaze, ki opravičujejo take enostranske nepremišljene ukrepe. Upamo le, da ne bodo prišli s takimi analizami pred delegate takrat, ko ne bo več mogoče popraviti gospodarskih in političnih posledic. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Desanka Kozič, delegatka iz občine Mozirje, ima besedo.

D e s a n k a K o z i č : Tovarišice in tovariši delegati! Delegacija za Zbor občin iz občine Mozirje je ob obravnavi gradiva o sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o obmejnem gospodarskem sodelovanju sprejela naslednje stališče.

Delegacija daje s tem podporo ugotovitvam, pobudam in sklepom Gospodarske zbornice Slovenije glede obmejnega gospodarskega sodelovanja zlasti še v tistem delu, ko ugotavlja, da je sedaj pravi čas, da ponovno načnemo vprašanje o obmejnem gospodarskem sodelovanju z Avstrijo in o boljši uporabnosti mejnih prehodov; za maloobmejni prehod pa Pavličevo sedlo v naši ter Koprivne luže v ravenski občini.

Mozirska občina je namreč od vseh slovenskih obmejnih občin edina, ki še nima nobenega maloobmejnega prehoda za avtomobilski promet. Prizadevanja naše družbenopolitične skupnosti, da bi to dosegli, pa potekajo že od leta 1964, to je skoraj 19 let. Uspela je le zasilna rešitev, to je odprtje maloobmejnega prehoda za pešce, in sicer v letu 1969 na podlagi meddržavnega sporazuma. Prehod je odprt le sezonsko od 1. junija do 3o. septembra, frekventnost prehodov pa je izredno nizka, ker v dobi motorizacije razen športnikov in planincev le malokdo še najde čas za pešačenje glede na to, da prehod Pavličevo sedlo povezuje Gornjo Savinjsko dolino, ki je geografsko zaključena celota, je edini možni prehod v Avstrijo prav prek tega sedla, do koder je z naši strani iz Logarske doline izpeljana republiška cesta oziroma regionalna cesta. Zračna razdalja od Solčave v Gornji Savinjski dolini do sosednje Železne Kaplje v Avstriji znaša slabih 1o km, dejanska cestna razdalja pa bi bila okoli 25 km. Obvozna relacija za motorizirani maloobmejni promet prek Mozirja, Velenja, Dravograda ali Pliberka pa je iz Solčave kar sedemkrat daljša.

Skupščina občine Mozirje si je prek svojih organov, še posebno prek komisije za obmejna vprašanja, vseskozi prizadevala, da bi ta maloobmejni prehod za pešce najprej prekvalificirali v maloobmejni prehod za motorni promet, kasneje pa morebiti tudi v meddržavni prehod. Te pobude so bile večkrat posredovane pristojnim organom, vendar do realizacije ni prišlo, ker je nasprotna stran vedno našla kakšne izgovore za zavlačevanje.

Tudi Skupščina občine Ravne je naš predlog za prekvalifikacijo maloobmejnega prehoda na Pavličevem sedlu podprla in soglašala, da naj ima problematika ureditve obmejnega prehoda Pavličevo sedlo prednost, vendar pa to ne sme biti ovira, da se ne bi rešil tudi problem prehoda Luže-Koprivno. Skupščina občine Mozirje kakor tudi predstavniške organizacije koroških Slovencev v Železni Kaplji odločno vztrajajo v zahtevi, da se ta dolgoletni problem čimprej dokončno in ustrezno razreši, saj je to predpogoj za vzpostavitev živahnejšega gospodarskega

in kulturnega sodelovanja, zlasti pa za pospešitev tujskega turizma v Gornji Savinjsi dolini.

Delegacija za Zbor občin zato v imenu občine Mozirje prosi vse pristojne republiške organe, da nadaljujejo z delom in prizadevanjem v smeri, da se tudi v naši obmejni občini odpre mejni prehod, ki bi bil stalen in bi prek njega lahko prišli v sosednjo republiko Avstrijo tudi z avtomobili in drugimi motornimi vozili.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Franc Meke iz občine Lenart.

F r a n c M e k e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V občini Lenart smo predloženo informacijo in gradiva o obmejnem sodelovanju Socialistične republike Slovenije s sosednjimi državami obravnavali na posebnem posvetu vseh zainteresiranih dejavnikov in nato še na skupini delegatov, da bi tako lahko oblikovali čimbolj verodostojna stališča o interesih delavcev v združenem delu in občanov na našem območju.

Območje občine Lenart je namreč v pretežni meri neposredno vključeno v maloobmejni osebni promet tako, da so obstajale pred uvedbo dosedanjih ukrepov zelo pestre oblike povezanosti s sosednjo Avstrijo na področju gospodarstva in preskrbe, telesne kulture in osebnega prometa.

V razpravah smo ugotovili, da je predložena informacija s svojimi zaključki in usmeritvami, prav tako pa tudi predložena stališča Izvršnega sveta in delovnih teles Skupščine v celoti usklajena z interesi delovnih ljudi in občanov v naši občini. Spričo tega podpiramo prizadevanja v SR Sloveniji, da se sedanji začasni ukrepi, ki omejujejo tako maloobmejni osebni promet kot preostali promet s sosednjimi državami, čimprej ukinejo oziroma izpopolnijo. Četudi so bili ti ukrepi v lanskem letu utemeljeni, je potrebno čimprej pripraviti spremembo sistema v tem smislu, da se predvidijo bolj ekonomski ukrepi za manjši iznos deviz ter hkrati podvzamejo ukrepi za večji dotok deviz iz tujine.

Poleg dejstev, ki so navedena v informaciji, smo v razpravah v naši občini še posebej izpostavili povezanost z območji, ki ležijo ob meji, z območji v sosednjih državah pri preskrbi z določeno mehanizacijo in rezervnimi deli ter dnevne delovne tokove, ki obstajajo na teh območjih. V preteklosti so se občani, zlasti kmetje, v dokaj velikem obsegu oskrbovali z opremo v sosednjih državah - pri nas konkretno iz Avstrije - in se zaradi tega lahko sedaj pretežno oskrbujejo z rezervnimi deli iz teh držav. Na splošno so se vzpostavili nekateri odnosi v preskrbi, ki jih ni mogoče prekiniti z enostranskimi ukrepi in s tem povzročati tudi gospodarsko škodo. To se odraža tudi v dejstvu, da se v sosednjih državah zaradi naših enostranskih ukrepov odločajo za prekinitev dosedanjih zaposlitev nekaterih naših občanov, ki so se priložnostno zaposlovali v teh državah. Takšen način zaposlitve teh občanov je pomenil sorazmerno ugodno reševanje nezaposlenosti oziroma nepopolne zaposlenosti nekaterih manjših kmetov in drugega prebivalstva, ki na naših mejnih območjih nimajo ustreznih možnosti zaposlitve.

Ob obravnavi problematike, ki izhaja iz informacije, smo v naši občini poudarili tudi potrebo, da se še bolj učinkovito kot doslej uveljavlja politika zadržanja prebivalstva na obmejnih območjih, da tako ohranimo živo mejo, ki bo hkrati branik naši neodvisnosti ter povezovalni člen s sosednjimi državami pri afirmaciji naše politike nauvrščenosti in miroljubnega nadaljnjega sodelovanja. Zato je nujno, da za razvoj teh območij storimo nekaj več tako glede gospodarskega razvoja kot razvoja družbenih dejavnosti in zlasti infrastrukture. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima tovariš Boris Čebulj iz občine Radovljica.

B o r i s Č e b u l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov za Zbor občin Skupščine SR Slovenije je na svoji seji 15.4.1983 temeljito obravnavala gradivo, ki smo ga pred dnevi prejeli o obmejnem sodelovanju Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu.

Delegati menijo, da so sedaj veljavni ukrepi Zveznega izvršnega sveta

povzročili vrsto težav, ki se že in se še bodo odražali v slabšem oziroma oslabljenem sodelovanju obmejnih občin in republike Slovenije kot celote.

Kolikor je bil namen takšnih ukrepov preprečiti prelivanje nacionalne valute prek meja naše države, potem delegati ugotavljajo, da le-ta v okviru maloobmejnega prometa ni odtekala v kritičnem obsegu. Do uvedbe ukrepov je bila meja z Italijo poleg avstrijske najbolj frekventna,kar je bila posledica izrednega svobodnega prehajanja v več smeri in spoštovanja sklenjenih sporazumov, ki sta jih sprejeli naša in italijanska država. Iz tega razloga bi si morala vsa naša družbenopolitična skupnost prizadevati, da se sprejeti sporazumi spoštuje jo, da bi morali napore za odpravo omejitev na naših majah usmeriti predvsem v maloobmejni promet in ne na aktivnost proti depozitu.

Delegati so prav tako ugotovili, da še do danes niso seznanjeni, kako je zaradi naših ukrepov upadel prihod turistov iz sosednjih držav na eni strani in koliko so se poslabšali stiki naše narodne manjšine z matično deželo na drugi strani.

Zaradi navedenih pomislekov in zagotovitve Zveznega izvršnega sveta, da so ukrepi v zvezi z depozitom in omejitvami maloobmejnega prometa začasne narave, skupina delegatov za Zbor občin občine Radovljica odločno in v celoti podpira vse pobude in ugotovitve v predloženih gradivih in daje pobudo, da Zvezni izvršni svet pripravi poročilo o učinkih teh ukrepov v zvezi s prihodom tujih turistov in njihov učinek na stike naše narodne manjšine z matično deželo. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala, tovariš Čebulj. Besedo ima Srečko Dobljekar iz občine Maribor Ruše.

S r e č k o D o b l j e k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Vsi dosedanji razpravljalci so praktično zajeli v svoje izvajanje vso problematiko občin na obmejnem območju in v republiki. Zato bom skušal biti v svoji razpravi kratek in bom posredoval le nekaj mnenj in stališč.

Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin vseh mariborskih občin je razpravljala o predloženem gradivu in podpira informacijo in stališča Izvršnega sveta ter prizadevanja Socialistične zveze. Menimo, da morajo ukrepi, kolikor so potrebni, dejansko imeti le začasni značaj.

Mnenja smo, da omejevanje maloobmejnega prometa pomeni kršenje mednarodnih pogodb, kratenje ustavnih pravic ter negativno vpliva na poglabljanje medsebojnih odnosov s sosednjimi državami in pokrajinami, predvsem z vidika ekonomskega, kulturnega in narodnostnega slabšanja slovenskih manjšin v zamejstvu.

Ni dvoma, da je uvedba depozita, čeprav zanj najdemo različna opravičila, znatno vplivala na slabšanje maloobmejnega sodelovanja in da tudi spremembe z uvedbo depozita bistveno niso spremenile in zadovoljivo rešile vseh pomanjkljivosti in napak.

Vemo, da se je Socialistična zveza skupaj s Socialistično republiko Slovenijo dovolj prizadevala, da bi zadovoljivo rešili vse probleme maloobmejnega prometa in opozarjala na dolgoročne posledice takšnih ukrepov, vendar moramo ugotoviti, da žal zaman. Najbrž je potrebno iskati vzroke med drugim tudi v tem, da ostale republike nimajo tako pestro razvitega maloobmejnega prometa in odtod tudi ne posebnega posluha za skupno reševanje te problematike.

Skupina delegatov mariborskih občin zato predlaga, da se v Skupščini SFRJ sproži postopek za spremembo navedenega maloobmejnega sodelovanja in to brez odlašanja.

Prav tako predlagamo, da se preveri realnost iznosa denarja oziroma vnosa vrednosti, da se poenotijo informacije o pravicah občanov, živečih na maloobmejnem območju, kar vse je doslej povzročalo nejasnosti in precejšnjo zmedo.

Prav tako skupina delegatov postavlja vprašanje, ali bo kdo realno ocenil, kakšni so bili rezultati dosedanjih ukrepov in ali so potrdili pričakovanja družbe, ker je edino iz takšnih in podobnih analiz mogoče sklepati o pozitivnih ali negativnih posledicah ukrepov.

Skupina delegatov prav tako postavlja vprašanje, kdaj lahko pričakujemo, da bo depozit ukinjen in ali smo sposobni najti drugačne ukrepe, ki bodo dosegli enake ali celo boljše rezultate? Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Manlio Vidovich, delegat iz občine Koper. Prosim!

M a n l i o V i d o v i c h (govori v italijanščini): To razpravo bi podprl še z nekaterimi razmišljanji.

V ustavi SFRJ še zlasti v VII. točki temeljnih načel je med drugim rečeno: "V svojih mednarodnih odnosih se Socialistična federativna republika Jugoslavija ravna po načelih ustavne listine Združenih narodov, izpolnjuje svoje mednarodne obveznosti in aktivno sodeluje v mednarodnih organizacijah, ki jim pripada.

Pri uresničevanju teh načel se Socialistična federativna republika Jugoslavija zavzema za vzpostavitev in razvoj vseh oblik mednarodnega sodelovanja, ki prispeva k utrjevanju miru, h krepitvi vzajemnega spoštovanja,enakopravnosti in prijateljstva med narodi in državami ter k njihovemu zbliževanju za kar najširšo in kar najbolj svobodno menjavo materialnih in duhovnih dobrin, za svobodo medsebojnega obveščanja in za razvijanje drugih odnosov, ki prispevajo k uresničevanju skupnih gospodarskih, kulturnih in drugih interesov držav, narodov in ljudi, ..."

Zadržal bi se prav pri izpolnjevanju mednarodnih obveznosti, pri krepitvi vzajemnega spoštovanja za kar najširšo in kar najbolj svobodno menjavo materialnih in duhovnih dobrin in pri skupnih gospodarskih, kulturnih in drugih interesih držav, narodov in ljudi. Tu gre za načela, o katerih še nadalje lahko razmišljamo. Ukrepi Zveznega izvršnega sveta sicer ne predstavljajo kršitve teh načel, vendar pa prav gotovo predstavljajo njihovo nespoštovanje. Dodal bi, da ta načela sedaj izgubljajo svoj jasno določen političen pomen, so neplodna in osiromašena. Na teh načelih smo zgradili našo zunanjo politiko in z njihovim doslednim in stalnim uresničevanjem smo si priborili ugleden mednarodni položaj. Jugoslavijo so ob različnih priložnostih in na različnih mestih postavljali za vzor prijatelskih odnosov in sodelovanja, ki jih je znala vzpostaviti s sosednjimi državami.

Ne vem, če sem uporabil najprimernejše izraze, ko sem govoril o načelih, ki so sedaj politično osiromašena in neplodna, a prepričan sem, da so ukrepi Zveznega izvršnega sveta, konkretno tisti o depozitu ob izhodu iz države, v popolnem nasprotju z vsem, kar smo storili za razvoj in utrditev obmejnega sodelovanja. In ne samo z vsem, kar smo naredili, temveč tudi z vsem, kar smo dosegli ter s konkretnimi rezultati, ki smo jih dosegli pri ustvarjanju ozračja za polno razumevanje, za zaupanje, za medsebojno spoštovanje in za pristno prijateljstvo s sosednjimi državami. In vse to smo ustvarili ob meji, tisti meji z Italijo, ki je bila v preteklosti prav gotovo težavna meja. Spremenili smo težavno mejo v odprto mejo, postala je prava pridobitev, na katero smo vedno gledali s ponosom, s ponosom državljana socialistične dežele, ki je dala svoj konkreten prispevek v borbi v tem delu Evrope za mir, za stabilnost in za prijateljstvo med narodi.

Če moramo danes plačati za to, da prestopimo to mejo, ne moremo govoriti o odprti meji. Utišati moramo svoj ponos in prav gotovo ne moremo govoriti niti o prispevku za prijateljstvo med narodi. V zvezi s tem se sprašujem, in to se moramo vprašati vsi, kaj bi se zgodilo, kakšno Evropo in kakšen svet bi imeli, če bi vse države uvedle ukrepe, podobne našim. Prav gotovo ne take Evrope in takega sveta, kot si ga želimo za naše otroke in za nas in za kakršnega smo se vedno borili in zavoljo česar smo vedno vodili tisto akcijo, ki je bila eden od nosilnih stebrov naše mednarodne dejavnosti.

V temeljnih načelih VII točke zvezne ustave je tudi rečeno: "Ko se Socialistična federativna republika Jugoslavija zavzema za vsestransko politično, ekonomsko, znanstveno in kulturno sodelovanje z drugimi narodi in državami, zastopa kot socialistična skupnost narodov stališče, da mora to sodelovanje prispevati k ustvarjanju tistih demokratičnih oblik povezovanja držav, narodov in ljudi, ki ustrezajo interesom ljudstva in družbenemu napredku in je v tem pogledu odprta skupnost". Tudi tu je govor o sodelovanju med državami, narodi in

ljudmi in tudi o odprti skupnosti, kar logično pomeni tudi odprte meje.

Naša usmeritev je torej tista pot, ki smo si jo izbrali in ki jo nameravamo, ali ki bi jo morali nadaljevati. Ne sme biti ukrepov, ki bi lahko ogrozili to našo izbiro oziroma našo usmeritev. Poudarjeno je bilo, da so ukrepi gospodarskega značaja, a posledic ne moremo zapostavljati, še zlasti ne posledic, ki imajo, kot sem že dejal, politični značaj. In ne moremo mimo odmevov, ki so jih le-te imele, pa čeprav zaradi notranjih razlogov, pri naših sosedih, ki nam očitajo, da smo kršili sporazume z Italijo, kar je tudi povzročilo špekulacije na račun naše bodoče zunanje politike. Ne moremo in ne smemo nazadnje tudi mimo odmevov, ki so jih imeli ukrepi na položaj italijanske narodnostne skupnosti.

Kar zadeva sporazume ne smemo pozabiti, da meja med Jugoslavijo in Italijo, tako kot jo je določila Pariška mirovna pogodba iz leta 1947 in kasneje osimski sporazumi, ni niti etnična niti geografska meja. Gre za mejo, ki je predvsem rezultat kompromisa, mejo, ki ločuje naselja, razdvaja posesti in tudi družine, ki je del življenja tega območja, del njegovega socialnega in gospodarskega bitja in tudi del stikov, odnosov med ljudmi, prijatelji in sorodniki. In prav glede te meje je večkrat prišlo do neprijetne, včasih celo povsem nemogoče in dramatične situacije, ki smo jo skušali premagati z videmskim sporazumom iz leta 1955. S tem sporazumom smo uvedli in uredili maloobmejni promet, ki je, zahvaljujoč tudi celi vrsti sprememb in dopolnitev tehničnega značaja, ki sta jih sprejeli Jugoslavija in Italija, omogočil rešitev vrste problemov in ki je skozi leta ustvaril novo situacijo, ki je ne označujejo več absurdi in dramatični položaji, o katerih sem ravnokar govoril.

Gre za novo situacijo, v kateri so se sorodstvene vezi, prijateljski stiki in odnosi med ljudmi svobodno izražali in se tudi človeško razvijali in poglabljali. Vse to je privedlo do tistih dobrososedskih odnosov, na katere smo bili tudi mi ponosni. S sedanjimi ukrepi, z depozitom, pa so ti odnosi s sosedi bistveno prizadeti in potisnjeni korak nazaj. Ustaviti to nazadovanje ni le v interesu obmejnega prebivalstva, temveč celotne jugoslovanske družbe. Sprejeli smo ukrepe in jih tudi podprli, ker smo jih imeli za gospodarske in ne politične, zato naj tudi ostanejo samo gospodarski. Preveriti moramo resnične vzroke, ki so narekovali potrebo po sprejetju takih ukrepov, soočimo se s pravnimi problemi, ki pestrijo naše gospodarstvo, vendar pa moramo ponovno sprostiti prehod meje, znova moramo vzpostaviti svoboden pretok ljudi.

V koprski občini je bilo do 4. aprila letošnjega leta izdanih 16.696 dovoljenj za prehod čez mejo, od tega 982 za delo, 685 za obiske sorodnikov in 29 za študijske potrebe. Ti podatki zelo zgovorno pričajo o vrednosti, ki jo ima odprta meja. K temu moramo dodati še izmenjave med učenci šol, abonmaje za stalno Slovensko gledališče v Trstu, obiske dijakov naših šol, kot to predvideva učni načrt,v Rižarni in obiske nekaterih drugih spomenikov v Trstu, srečanja na kulturnem in športnem področju, odnose s slovensko skupnostjo, sodelovanje z občinami Miren in Dolina. Gre za zelo razvejano dejavnost, za prepletanje odnosov in interesov, ki predstavljajo obogatitev in ki se ji ne smemo odpovedati. Poleg tega pa ne gre le za interese in odnose, temveč gre za prebivalstvo z našega območja, za katero je odprta meja življenjska nuja.

Glede italijanske narodnostne skupnosti se v sedanji situaciji vsiljujeta dve ugotovitvi. Prva ugotovitev je, da se v Jugoslaviji danes, ko govorimo o narodnosti, ne ustavljamo le pri pravicah in problemih, temveč gremo dalje, govorimo o vlogi, ki naj jo ima v širšem kontekstu, o prostoru, ki sta mu konferenca o varnosti in sodelovanju v Evropi in Helsinkih in jugoslovanska politika dali veliko širši pomen in to je tudi želja italijanske narodnostne skupnosti. Unija Italijanov za Istro in Reko, je zapisano v 7. členu statuta te organizacije, bo aktivno prispevala k ustvarjanju ozračja za razumevanje in prijateljstvo ter sodelovanje med Jugoslavijo in Italijo in še posebej med Socialističnima republikama Hrvatsko in Slovenijo ter deželo Furlanijo Julijsko krajino, s čimer bo opravljala vlogo mostu, torej tisto vlogo, za katero so narodnostne skupnosti poklicane. Izdajamo dovoljenja, poslušamo, da ne bi omejevali organiziranih izhodov, prav gotovo pa to ni tisto ozračje, v katerem lahko italijanska narodnostna skupnost ustvarjalno odigrava v avtonomiji s svobodnimi pobudami svojo vlogo mostu. Ta vloga je lahko učinkovita in da svoje sadove samo v pogojih odprte meje. Samo v pogojih odprte meje so narodnostne skupnosti, ki so bile v preteklosti pogosto izvor sporov in težav, lahko dejavnik stabilnosti, miru in sodelovanja.

Naslednja ugotovitev zadeva odnose z matično deželo. V 25o.členu ustave SR Slovenije je rečeno: "Socialistična republika Slovenija podpira razvoj stikov med italijansko oziroma madžarsko narodnostjo in njunima matičnima narodoma zaradi pospeševanja kulturnega in jezikovnega razvoja narodnosti." Torej je zanimanje za to vprašanje ustavna dolžnost, ki jo moramo tesno povezovati z zavestjo, da neka narodnostna skupnost ne more poznati niti kulturnega niti jezikovnega razvoja in ne more razvijati svoje narodnostne identitete, če nima stalnih stikov z matičnim narodom, ki naj bi jih označevala kontinuiteta in seveda široka svoboda v teh odnosih. Brez tega poteka vse počasneje, stiki se izgubljajo, dejavnost zastaja in med pripadniki narodnosti je opaziti znake malodušja.

Tudi to drži, da izdajamo posebno dovoljenje za to, da ne bi omejevali organiziranih izhodov, a to ni in ne more biti dovolj, kajti sama odprta meja dovoljuje živ, stalen in pristen stik z narodnostno skupnostjo in njenim matičnim narodom. Narodnostna skupnost je veja, ki črpa življenjski sok iz debla matičnega naroda. In ta tekočina, ki preprečuje, da se veja posuši, se lahko prosto pretaka le prek odprte meje.

Dodal bi še, da so zaskrbljenost glede pojavov in situacije, ki jo je povzročil depozit, izrazili ob različnih priložnostih tudi predstavniki slovenske manjšine v Italiji in v Avstriji. Gre za zaskrbljenost, ki jo moramo deliti zaradi identičnih razlogov, ki veljajo za italijansko narodnost in ker gre tudi v tem primeru za ustavno dolžnost. V 2. členu slovenske ustave je namreč zapisano: "V Socialistični republiki Sloveniji se delovni ljudje in občani zavzemajo za ureditev položaja slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in Slovencev v tujini."

Ob zaključku bi poudaril, da predstavlja vprašanje odprte meje za ljudi z našega območja oziroma za narodnostne skupnosti vprašanje razvoja in preživetja. Zato je treba ponovno preveriti in omiliti sprejete ukrepe ter jim dati realne okvire, ki so do sedaj veljali. To je nujnost, ki ustreza načelom in usmeritvam jugoslovanske zunanje politike, vsebini sodelovanja in sosedskim odnosom z državami, na katere mejimo in interesom ter težnjam ljudi, ki živijo ob meji in narodnostnim skupnostim. Morda tudi ni dovolj ponovno preveriti ukrepe, verjetno bi bilo potrebno tudi preveriti odgovornost za politično škodo, ki so jo le-ti povzročili. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Miloš Šulin, delegat iz občine Tolmin. Prosim!

M i l o š Š u l i n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupščina občine Tolmin je na sejah vseh treh zborov dne 18. in 19. aprila, prav tako pa tudi skupina delegatov za Zbor občin obravnavala predloženo gradivo. Prav tako je skupščina občine skupaj z delegacijo za republiško Skupščino obravnavala informacijo, ki so jo na to temo pripravila vsa delovna telesa Skupščine občine Tolmin in družbenopolitičnih organizacij, ki so zadolžene za sodelovanje z zamejstvom, konkretno predvsem za sodelovanje občine Tolmin z Beneško Slovenijo.

Zbori Skupščine občine Tolmin pooblaščajo delegata za Zbor občin Skupščine SR Slovenije, da posreduje Skupščini SR Slovenije naslednje ugotovitve in stališča:

Skupščina občine Tolmin podpira vsa stališča, ki so izražena v poročilu Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in Republiške konference SZDL Slovenije ter poudarja voljo razvijati dobre sosedske odnose s sosednjimi državami in pokrajinami, s posebnim poudarkom na obmejnem sodelovanju, na sprejetih principih politike mednarodnega sodelovanja, ki so stalnice v jugoslovanski zunanji politiki in temeljijo na spoštovanju mednarodnih pogodb in obveznosti.

Ker je že v današnji razpravi bilo zelo veliko govora o pologu in ukrepih, ki so bili v zvezi s tem sprejeti, ne bi tega ponavljal. Navedel pa bi nekaj posledic, ki so jih ti ukrepi povzročili na našem območju.

S temi ukrepi smo namreč postavili pod vprašaj nekatere dosežke v obmejnem sodelovanju, zlasti pa zelo uspešne in poglobljene stike s slovensko narodnostno manjšino, predvsem v Beneški Sloveniji in z ostalimi demokratičnimi silami

v Italiji, kar je v zadnjih mesecih še bolj občutiti. Sodelovanje občine Tolmin in stiki krajevnih skupnosti z Beneško Slovenijo, ki je bilo zelo razvito zlasti na kulturnem, telesnokulturnem in vzgojno-izobraževalnem področju in je imelo precejšen vpliv na nacionalno osveščanje Beneških Slovencev, je kljub določenim možnostim, ki so še dane, okrnjeno. V precejšnji meri so prizadete vezi, ki so se v zadnjih treh desetletjih stkale med prebivalstvom na obeh straneh naše meje, kar je imelo za posledico nastajanje vrste prijateljskih medsebojnih stikov, mešanih zakonov in novih sorodstvenih povezav. Omejevanje teh medsebojnih stikov negativno vpliva tudi na varnostno situacijo.

Tudi na mejnih prehodih v občini Tolmin je opaziti velik padec števila prehodov v maloobmejnem prometu in po videmskem sporazumu. Delegati se strinjajo z ugotovitvijo, da je to deloma posledica ekonomske krize na obeh straneh meje, vendar menijo, da je padec prehodov italijanskih državljanov kljub izredno ugodni menjavi lire v dinarje predvsem posledica neugodne politične klime, ki je nastala zaradi naših enostranskih ukrepov.

Zbori skupščine občine so kritično obravnavali tudi nizek nivo gospodarskega sodelovanja z zamejstvom, kjer niso bili realizirani vsi dogovori v občini. Strinjajo se, da je mogoče pretežno trgovske stike nadomestiti z višjimi oblikami gospodarskega sodelovanja. Ker je interesentov za takšne oblike sodelovanja dovolj, primanjkuje pa investicijskih sredstev, je nujno potrebno doseči povezovanje z delovnimi organizacijami v Sloveniji za sovlaganja na obmejnem območju. Skupščini SR Slovenije dajemo pobudo, da sproži postopek za ustrezno ureditev zakonodaje, ki bo spodbujala sovlaganje tujega kapitala na obmejnem območju. Delegati opozarjajo na neizvrševanje sporazuma, ki govori o pospeševanju obmejnega gospodarskega sodelovanja in za to namenja 1 % deviznih sredstev v samoupravno interesno skupnost SR Slovenije za ekonomske stike s tujino, in ki se ne realizira v tej višini. Zato menimo, da naj Gospodarska zbornica Slovenije okrepi sodelovanje z zamejskimi partnerji v okviru prijateljskih institucij, s posebnim poudarkom v iskanju ustreznih programov, zanimivih za partnerje z obeh strani meje.

Ob zaključku bi ponovno obvestil Skupščino SR Slovenije o tem, da se ne izvršujejo razvojni programi občine Tolmin, ki so že dobili svojo verifikacijo. Predvsem gre za modernizacijo mednarodnega obmejnega prehoda Robič, kjer so Italijani na svoji strani že vse uredili v skladu z dogovori in za ustanovitev mejnega prehoda na Kaninu, ki bi omogočil povečanje medsebojne izmenjave in pa povečanje športnega udejstvovanja na obeh straneh meje, kar se vleče že skoraj deset let.

Prav tako obveščamo Skupščino SR Slovenije, da pripravljamo skupaj z Odborom za gospodarstvo pri Slovenski kulturno-gospodarski zvezi v Videmski pokrajini in z Gorsko skupnostjo Nadeških dolin projekt turističnega središča Matajur, ki prav tako terja ureditev obmejnih problemov. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Anton Plešič, delegat mesta Ljubljane. Prosim!

A n t o n P l e š i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V okviru bogatega medmestnega sodelovanja ima Ljubljana številne stike z mesti v sosednjih državah. V Avstriji ima dobro utečeno sodelovanje s Celovcem, občasne stike pa tudi z Beljakom, Gradcem in Insbrückom.Z Italijo ima številnejše stike, in sicer z mesti Pesaro, Parma, Milano in obmejnima mestoma Gorico ter Trstom in še z nekaterimi drugimi obmejnimi kraji. V ta namen se vključuje z obmejnim gospodarskim sodelovanjem v izmenjavo na kulturnem, prosvetnem, znanstveno-tehničnem in raziskovalnem,zdravstvenem,informativnem, turističnem in drugih področjih. Pri tem je v ospredju posebna skrb, namenjena pomoči in sodelovanju z obmejnimi Slovenci in njihovimi organizacijami.

Še posebej se je Ljubljana povezala z večjimi obmejnimi mesti in kraji, kjer živijo in delajo pripadniki slovenske narodne skupnosti v okviru sodelovanja Alpe-Adria in že tradicionalnih tednov mednarodnega sodelovanja. Omenjena prireditev je predstavljala v zadnjih letih z vrsto kulturnih, športnih, kulinaričnih pripreditev in posvetov, na temo gospodarskega sodelovanja, izmenjave izkušenj o komunalni ureditvi, energetskih, ekoloških ter drugih vprašanjih enakovreden program sejemski razstavi, kolektivnim razstavam, razstavam pobratenih in prijateljskih mest Ljubljane. V program celega tedna so se vključevale tudi

organizacije zamejskih Slovencev. Tedni mednarodnega sodelovanja so bili priložnost za delovna srečanja z uradnimi delegacijami za analizo medsebojnega sodelovanja in hkrati spodbuda za poglobitev nadaljnjega sodelovanja. Sama vsebina sejma in tedna še ne dosega svojega namena, da bi imela sejemska prireditev Alpe-Adria nosilno temo prikaza oblik in možnosti gospodarskega sodelovanja s sosednjimi državami in prijateljskimi mesti Ljubljane. Tej ugotovitvi sledi sicer vsako leto večje število obiskovalcev prireditve, toda hkrati upada skupno število razstavljalcev, predvsem na račun občutnega upadanja tujih razstavljalcev.

Na sejemski prireditvi je razvidna stagnacija poslovnega obiska sejma. Sejemska prireditev Alpe-Adria se je razvila iz sejemskih kompenzacijskih poslov, ki pa so v zadnjih letih vse premalo vezani na samo sejemsko prireditev. Brez dvoma so na tem področju gospodarstva še neizkoriščene možnosti dogovarjanja o medsebojnem sodelovanju gospodarskih organizacij in za skupen nastop na drugih tržiščih. Naj navedem primer uspešnega nastopa naših organizacij združenega dela na lanskem septembrskem sejmu v Pesari, ko so domače tovarne Velana, Hoja in Utok poleg v celoti prodanih razstavljenih proizvodov sklenile še druge dogovore za nadaljnje dobave ter odprle možnosti za nove poslovne dogovore. Ta način sodelovanja vsekakor prispeva k naporom celotnega gospodarstva za ugodnejšo devizno bilanco, obenem pa utrjuje trajnejše vezi s prijateljskimi mesti.

Sedanji predpisi na deviznem področju pa nam onemogočajo, da bi lahko uredili tujim partnerjem, razstavljalcem, podobne pogoje, kot so jih imeli naši razstavljalci v Pesari, čeprav je bilo dogovorjeno, da razstavijo stroje, ki so bili primerni za odprto obrt, ki dopolnjuje panoge industrije, usmerjene v izvoz. Tako ostane ta vrsta medmestnega sodelovanja okrnjena, kar pa bi morali v prihodnje preseči.

Skupina delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije podpira pripravljene ocene, stališča in predloge aktivnosti v zvezi z Informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama, predvsem pa podpira zahtevo po čimprejšnji ukinitvi uredbe Zveznega izvršnega sveta o depozitu za dinarje, ki jih imajo občani pravico odnesti iz Jugoslavije. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima še Boris Kompare, delegat iz občine Sežana. Prosim!

B o r i s K o m p a r e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Čeprav je pred menoj že vrsta delegatov zelo poglobljeno razpravljala o uvedbi depozita in o vseh posledicah, ki jih je le-ta prinesla, bi vseeno spregovoril nekaj besed o nastalem položaju na jugoslovansko-italijanski meji, ker so me za to zadolžili v naši skupini delegatov. Pri tem moram tudi poudariti, da ne govorim le v imenu skupine delegatov, ampak praktično v imenu vseh naših občanov, kajti razprave v zvezi z uvedbo depozita so se pojavljale tako na zborih občanov, na konferencah SZDL kot tudi na vseh drugih sestankih, ki smo jih imeli v zadnje pol leta v občini.

Predvsem moram izraziti nerazumevanje in negodovanje občanov, da kljub enotnim stališčem in predlogom za spremembo, ki jih izražamo v naši republiki in jih tudi naša sredstva javnega obveščanja široko publicirajo, ostajamo še vedno nemočni, da bi lahko odpravili to nesmiselno zaviranje obmejnega prebivalstva pri medsebojnih stikih.

Tudi na današnji seji opažam skorajda popolno enotnost vseh razpravljalcev, enotnost, ki je bila navedena v gradivu pa tudi v uvodnem ekspozeju. Še posebej nam je nerazumljivo vztrajanje na enostranskem kršenju vsebine in duha sporazumov o obmejnem sodelovanju, ki jih je naša država z velikimi težavami sklenila s sosednjimi državami, da bi na ta način kolikor toliko ohranila enoten etničen in kulturen prostor, ki ga je po vojni ločila meja.

Ta politika odprtosti, ki se je v veliko hujših časih kot danes pokazala za zelo uspešno, doživlja danes hud udarec. Še bolj pa kot oktobrska uredba o depozitu je našim občanom nerazumljiva februarska sprememba te uredbe, ki sicer maloobmejnemu prometu z Italijo ponovno vrača vse ekonomske ugodnosti, ki jih med letom lahko uveljavljajo imetniki propustnic, pod grožnjo depozita pa osta-

jajo vsakdanji stiki obmejnega prebivalstva bodisi na kulturnem, športnem ali družinskem področju pa tudi čisto navadni medčloveški odnosi.

Dvanajst dovoljenih prehodov nekako podzavestno uporabi obmejno prebivalstvo za manjše nakupe, poleg tega pa imamo v naši občini izrazito enostransko razvito trgovino kot posledico več let veljavnih odnosov, ki so se uveljavili na tej meji in je bil nekako najbližji center vedno Trst oziroma bližnji kraji. Del prehodov pa enako podzavestno občani hranijo, kot pravijo, za nekakšno rezervo, če se sorodnikom ali prijateljem, ki jih ima vsak prek meje, zgodi karkoli nepredvidenega.

Tako postajamo iz dneva v dan priče slabljenju in krhanju skozi leta grajenih vezi med slovenskim in tudi drugim življenjem na obeh straneh meje. Na sami meji postaja čedalje bolj očitno, da italijanska stran na tihem sprejema določene povračilne ukrepe, saj počasna in natančna kontrola italijanskih obmejnih organov, ki jo izvajajo do svojih državljanov, poleg negativne politične klime, ki jo je sprožila uvedba depozita, močno redči tudi število prehodov italijanskih državljanov.

Nadalje vztrajanje pri enostranskem kršenju obmejnih sporazumov nam torej prinaša kot nekakšen "bumerang" veliko politično in tudi gospodarsko škodo.

Glede na to, da smo tik pred turistično sezono, ki je že tako in tako vprašljiva, manim, da je treba takoj spremeniti uredbo o polaganju depozita, ki bo odpravila nesmiselne omejitve v maloobmejnem prometu in v celoti podpiramo stališča, ki so bila delegatom predložena v pismeni obliki in tudi v današnjem uvodnem ekspozeju. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predlagam, da prekinemo to točko dnevnega reda in odrejam polurni odmor, to je do 13. ure. Ob 13. uri pa bi nadaljevali s skupnim zasedanjem v veliki dvorani. Skupina, ki smo jo imenovali k tej točki dnevnega reda, bi se lahko takoj po odmoru sestala in skušala na podlagi razprave delegatov dopolniti predlog zaključkov.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 12.3o in se je nadaljevala ob 14.25.)

Predsednik M i t j a H o r v a t : Nadaljujemo sejo.

Prehajamo na 8. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in informacijo delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnostih Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Informaciji bo zbor obravnaval v skladu s 86. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije kot zainteresirani zbor in bo svoja stališča posredoval pristojnemu Zboru združenega dela.

Obveščam vas, da je na seji zbora navzoč tudi dr. Avdul Kurpejović, član delegacije Skupščine SR Črne gore v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, in ga med nami toplo pozdravljam.

Predlagatelja obeh informacij sta Gospodarska zbornica Slovenije in delegati v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin.

Uvodno obrazložitev predsednika Gospodarske zbornice Slovenije smo pravkar poslušali na skupnem zasedanju, kjer smo poslušali tudi uvodne razprave predstavnikov manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ je Franjo Križmančič, član delegacije, ki bo dal tudi uvodno obrazložitev. Prosim!

F r a n j o K r i ž m a n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na skupnem zasedanju zborov Skupščine SR Slovenije je Marko Bulc, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije, v luči združevanja dela in sredstev temeljito osvetlil problematiko, o kateri danes razpravljamo. Pred seboj imamo dve informaciji, ki sta bili pripravljeni za to točko dnevnega reda današnje seje zbora. Slišali smo tudi predstavnike skupščin gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in SAP Kosovo. In končno imamo pred seboj tudi stališče Izvršnega sveta. S tem smo dobili dober vpogled v obravnavano problematiko. Glede na to bi v imenu delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ k temu dodal le kratko dodatno informacijo, ki se nanaša predvsem na aktivnost naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ in v pristojnem odboru tega zbora, ko gre za vprašanja uresničevanja skupaj dogovorjene politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

V sedanjem mandatnem obdobju je Odbor za vprašanja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ večkrat obravnaval poročilo o gospodarskih gibanjih in o uresničevanju politike hitrejšega razvoja teh območij. O tem je tekla beseda tudi na seji zbora v mesecu decembru. Odbor je obravnaval tudi več normativnih aktov s tega področja, resolucijo za leto 1983, poročila Sklada federacije o problemih na tem področju in izpolnjevanju sprejetih obveznosti republik in pokrajin do sklada. Tako se je delegacija tekoče in aktivno vključevala v obravnavo te problematike in se pri tem dosledno zavzemala za spoštovanje vseh zakonsko sprejetih in dogovorjenih pospeševalnih ukrepov federacije ter republik in pokrajin za ustvarjanje pogojev za hitrejši razvoj proizvajalnih sil na gospodarsko manj razvitih območjih Jugoslavije. Ob tem je nenehno poudarjala in opozarjala na izjemen pomen boljše organiziranosti in še posebej lastne odgovornosti organizacij združenega dela in drugih subjektov v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo za njihov hitrejši ekonomski razvoj. Poseben pomen pa je dajal pristojen odbor Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ pomenu in vlogi subjektivnih sil na teh območjih, še zlasti glede njihovega aktivnejšega odnosa do odpravljanja obstoječih problemov in subjektivnih slabosti.V tem smislu je bila poudarjena tudi odgovornost in potreba, da samoupravni organi in organi družbenopolitičnih skupnosti v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo s svojo aktivnostjo zagotavljajo učinkovitejšo družbeno kontrolo glede uporabe in učinkov sredstev sklada in dopolnilnih sredstev iz proračuna federacije v skladu s predpisi in dogovorjeno politiko razvoja.

V pristojnem odboru Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ so bile razprave pretežno usmerjene v oceno gospodarskih gibanj. Medtem ko so bila ta gibanja za leto 1981 razmeroma ugodna v odnosu na povprečje v državi, so se v letu 1982 glede na splošno gospodarsko stanje v državi bistveno poslabšala, kar še posebej velja za SAP Kosovo. Med ostalim so se povečale izgube v gospodarstvu, kar je vplivalo na zmanjšano akumulativno in reproduktivno sposobnost združenega dela na teh območjih. To se je moralo poleg ostalega nujno odraziti pri zagotavljanju lastnega dela in sredstev pri zapiranju finančnih konstrukcij posameznih projektov na osnovi samoupravnega združevanja dela in sredstev. Poseben problem ob tem je dokončanje večjih kapitalno intenzivnih naložb, ki se je zavleklo iz prejšnjih v sedanje plansko obdobje, saj je potrebno znatna razpoložljiva sredstva odtegovati sedanjim planskim ciljem in jih usmerjati za dokončanje teh širše pomembnih naložb.

Naj omenimo, da je znašala začetna investicijska vrednost 21 najpomembnejših objektov te vrste, med njimi zlasti proizvodnja električne energije, rudniki premoga, rudniki barvastih kovin in topilnice, proizvodnja aluminija, železa ter dva hidrosistema za potrebe kmetijske proizvodnje, približno 118 milijard dinarjev. S podražitvijo pa se je ta vsota povečala kar na približno 191 milijard dinarjev, torej za 73 milijard dinarjev več, kot je bilo prvotno predvideno. To pa je za primerjavo približno toliko, kot so znašala celotna sredstva sklada v prejšnjem planskem obdobju. Sedem od teh objektov je pričelo z obratovanjem konec minulega leta, pričetek obratovanja ostalih objektov pa je predviden v letošnjem in prihodnjem letu. Gotovo je tudi to stanje vplivalo na:

1. Da se planski cilji v sedanjem srednjeročnem obdobju ne uresničujejo predvsem v predvidenm obsegu in strukturi.

2. Da so zaradi tega imobilizirana znatna sredstva, ki še ne dajejo ekonomskih učinkov, bodo pa z aktiviranjem teh objektov bistveno spreminjala se-

danje gospodarske razmere in gotovo pomembno vplivala na hitrejši gospodarski razvoj.

3. Da se še vedno ohranja strukturno neskladje med proizvodnjo energije in surovin v odnosu do ostale industrijske proizvodnje.

Delegacija Skupščine SR Slovenije je bila tako kot delegacije iz drugih republik in pokrajin ves čas mandata soočena s problemom nepravočasnega izpolnjevanja sprejetih obveznosti do sklada. To zamujanje je povzročalo skladu velike težave, ki so se kazale predvsem v počasnejši investicijski dinamiki in s tem v nenehnem zmanjševanju učinkov sredstev sklada. Republike in pokrajini so sicer v glavnem svoje obveznosti glede obveznega posojila izpolnile, toda problem neizpolnjevanja sprejetih obveznosti je bil prisoten predvsem pri delu sredstev sklada, namenjenih za samoupravno združevanje. To je še v večji meri zapletala neenotna evidenca in metodologija spremljanja skupnih vlaganj. Za odpravo tega problema je v mesecu februarju tega leta predpisal Zvezni sekretariat za finance posebno navodilo, ki naj probleme glede pregleda združenih sredstev odpravi. Toda to vprašanje je v prvih mesecih tega leta še vedno prisotno, saj je glede neizpolnjevanja obveznosti republik in pokrajin do sklada poslala skupščina sklada Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, Zveznemu izvršnemu svetu ter skupščinam republik in pokrajin posebno pismo, v katerem opozarja na še vedno prisotne težave glede izpolnjevanja obveznosti do sklada. To in še tudi nekateri drugi problemi, o katerih je podrobneje govoril tovariš Bulc in so navedeni tudi v obeh osnovnih dokumentih za današnjo razpravo, gotovo zavirajo hitrejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev kot vse pomembnejšega in edino perspektivnega vzvoda hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih območij. Zato je pred nami, tako pred razvitimi kot manj razvitimi, skupna naloga, da nadaljujemo z aktivnostjo, z večjim samoupravnim preoblikovanjem sklada in razjasnitvijo nekaterih drugih, tudi tehnično-finančnih vprašanj, ki zavirajo samoupravno združevanje in njegovo učinkovitost, in ki so še mnogokrat vzrok, da se ocene glede izpolnjevanja obveznosti včasih razhajajo.

V naši Skupščini so delegati večkrat zastavili vprašanje namenske porabe sredstev sklada. V primerih začasne nenamenske porabe združenih sredstev v bankah na gospodarsko manj razvitih območjih in problemih v zvezi s tem smo dobili informacijo v uvodni besedi na današnjem skupnem zasedanju zborov, na to pa opozarja tudi gradivo Gospodarske zbornice Slovenije.

Delegacija pa je namenila pozornost tudi morebitni namenski porabi sredstev sklada. Iz razpoložljivih podatkov, še zlasti iz poročil Službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije, ki opravi vsako leto kontrolo poslovanja sklada, izhaja, da v samem skladu ni bilo primerov nenamenske oziroma nezakonite porabe sredstev, razen v enem primeru leta 1980. Vendar pa so bila skladu v nekaj mesecih nezakonito nakazana sredstva vrnjena, zoper odgovorne osebe sklada pa je bil uveden ustrezen postopek.

Ob zaključku bi zbor seznanil še o tem, da je naša delegacija v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ skupaj z drugimi delegacijami v razpravah o problemih hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in SAP Kosovo vedno opozarjala na velik pomen lastne odgovornosti manj razvitih, seveda ob naši skupni odgovornosti za njihov hitrejši gospodarski razvoj in s tem v zvezi poudarjala potrebo po boljšem izkoriščanju proizvodnih kapacitet, povečanju produktivnosti, odpravljanju subjektivnih slabosti, čim hitrejšem dokončanju objektov v izgradnji, racionalnejši namenski porabi sredstev in tako dalje.

Zavzemala se je, da bi bilo treba razen globalnih podatkov o učinkih naložb analizirati tudi učinke posameznih projektov, kakor tudi analizirati konkretne vzroke, če se predvideni cilji ne dosežejo.

V razpravah o plasmaju sredstev sklada in o ocenah politike hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih območij je delegacija vselej izhajala iz prepričanja, da je predvsem samoupravno združevanje dela in sredstev pot k hitrejšemu razvoju in se je zato vedno zavzemala za odstranjevanje ovir na tej poti.

Mnoga stališča delegacije so bila upoštevana in vgrajena v zaključke delovnega telesa oziroma pristojnega odbora Zbora republik in pokrajin Skupščine SFRJ in v resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije od leta 1981-1985 v letu 1983. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predstavnika Izvršnega sveta pri tej točki sta Milan Kneževič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Želita morda predstavnika Izvršnega sveta besedo? (Ne.)

Informaciji sta bili objavljeni v prilogi III. Poročevalca. Prejeli ste tudi stališča in pripombe Izvršnega sveta ter informacijo o uresničevanju obveznosti republik in AP do Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in AP.

Na klop pa ste prejeli tudi stališča in mnenja Predsedstva Republiške konference SZDL Slovenije. Gradivo je obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in o tem zboru pismeno poročal. Želi morda poročevalec odbora besedo? (Ne.)

Prav tako ste na klop prejeli predlog stališč Družbenopolitičnega zbora, ki je danes obravnaval obe informaciji v skladu z 72. členom poslovnika Skupščine SR Slovenije tako, da o njih daje pristojnemu Zboru združenega dela svoja stališča.

Na klop ste prejeli tudi predlog stališč, ki naj bi jih zbor po razpravi posredoval pristojnemu Zboru združenega dela. Predlog stališč je bil pripravljen na podlagi dosedanje razprave v Odboru za družbenoekonomske odnose in razvoj.

Pričenjam razpravo. Besedo ima Maks Vele, delegat iz občine Maribor Pobrežje. Prosim!

M a k s V e l e : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na sestanku skupine delegatov za delegiranje delegatov v Zbor občin in na sestanku vseh delegatov mariborskih občin in Zbora združenega dela smo ugotovili, da je v prilogi III Poročevalca obširno obdelana problematika sodelovanja slovenskega gospodarstva z gospodarstvom nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo. Pri tem v organizacijah združenega dela občine Maribor Pobrežje ugotavljamo, podobne probleme, ki se odražajo predvsem v naslednjem:

1. Priprave za naložbe se preveč zavlačujejo, saj preteče od začetka načrtovanja programa pa do zapiranja finančne konstrukcije tudi več let. Medtem pa se dvigne predračunska vrednost prek načrtovanega zneska, zato je potrebno obnoviti postopek. Predlagamo, da se sprejme za Jugoslavijo enotna metodologija priprave potrebne dokumentacije z zagotovitvijo sredstev, vključno s podražitvami tako, da bodo v predračunu zajeta vsa potrebna sredstva za dokončanje in poskusno obratovanje skupno financiranih kapacitet. Primer za to so vlaganja Intesa v okviru Time Maribor v ovčjo farmo Kupres, za kar je že podpisan samoupravni sporazum, k sovlaganju pa ni mogoče pristopiti zaradi prekoračene predračunske vrednosti.

2. Zahtevek za devizna vlaganja. Naše organizacije združenega dela se ne morejo vezati, da bodo sovlagale devizna sredstva za nabavo opreme za skupne naložbe, saj nimajo deviz, še manj pa soglašajo za uvoz opreme. Predlagamo,da bi dosegli sporazume na zvezni ravni za odobritev prioritet za najemanje zunanjih kreditov za uvoz opreme pri objektih, ki se gradijo s sovlaganjem. Za odplačilo deviznega kredita jamčita oba sovlagatelja iz naslova novoustvarjene proizvodnje in doseženega izvoza. Kot primer za to je Mariborska tekstilna tovarna Svile in Pik Maribor za sovlaganja s Progresom iz Prištine. Menimo, da bi bilo potrebno opremljati zgrajene kapacitete z domačo opremo, saj bi tako zreducirali devizne probleme na najmanjšo možno mero.

3. Sovlaganje za surovinske dobave. Sovlagatelji SAP Kosovo ne pristajajo na sovlaganje v kapacitete, ki bi omogočile proizvodnjo surovin in polizdelkov, s katerimi bi se oskrbovali s sovlagatelji. Pristajajo le na sovlaganje proizvodnih programov sovlagateljev, kar pa predstavlja povečanje kapacitet istih proizvodov in še večje pomanjkanje surovin. Predlagamo, da bi ugotovile primerne proizvodne programe domače strokovne institucije na osnovi domačih in svetovnih tržnih potreb in razpoložljivih surovinskih osnov. Na ta način bi lahko dobili proizvodne programe za gradnjo ustreznih tovarn in kapacitet na nerazvitem področju. Nato pa bi prevzela nalogo Zvezna gospodarska zbornica in skušala najti najugodnejše ponudnike za realizacijo teh programov in to od projektiranja,

prek izgradnje, do zaključitve s poskusnim obratovanjem.

S tako pripravo gradnje novih kapacitet ne bi prihajalo do prevelikih podvajanj, bile pa bi oskrbljene z reprodukcijskimi materiali. Sovlagatelj iz Slovenije pa bi moral nuditi potreben strokovni kader, da bi nove kapacitete začele obratovati z optimalno izkoriščenostjo.

4. Kadri za realizacijo programov. Problematika kadrov je nakazana v informaciji za vse tri faze realizacije programov. Zavedati se moramo, da brez ustreznih kadrov ne bo rešen problem odprave nerazvitosti republik in SAP Kosovo. Zato je potrebno posvetiti temu problemu še večjo pozornost kot pa zaviranju finančnih konstrukcij. Zavedati se moramo, da sovlagamo zato, da bi ustvarili nova delovna mesta in dvignili družbeni proizvod v teh delih države. Zagotoviti moramo, da bodo s sovlaganjem zgrajene kapacitete uspešno obratovale, ustvarjale dohodek in sredstva za vračilo naložb. Porok za takšne uspešne naložbe pa so le dobri strokovni kadri, ki jih moramo primerno nagrajevati po posebnih merilih. Zato je potrebno ustrezno dopolniti dogovor o uresničevanju družbene usmeritve za razporejanje dohodka in predpise za službena potovanja in dnevnice. Za izgradnjo kapacitet na nerazvitih področjih je potrebno vzpostaviti stalne stike, ki pa ne smejo biti breme za potek tekoče gospodarske aktivnosti. Hvala lepa!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Besedo ima Pavel Sedmak, delegat iz občine Postojna. Prosim!

P a v e l S e d m a k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! V začetni fazi je bilo v naši občini izredno veliko pobud za združevanje sredstev. Glavni motiv je bil vsekakor zagotovitev surovin in repromaterialov. Delovna organizacija Javor v občini Postojna je bila ena izmed prvih, ki je združevala sredstva v Črni gori, in sicer v furnirnico, iz katere pridobiva furnir za nadaljnjo predelavo.

Pomemben vidik pri združevanju sredstev v nerazvite republike in pokrajino je zlasti prenos tehnologije in usposabljanje delavcev predvsem pri proizvodnji, ki ima v Sloveniji že dolgo tradicijo. V zadnjem času pa kljub prizadevanju organizacij združenega dela to sodelovanje zamira. Ugotavljamo namreč, da združeno delo hitro najde skupne interese z združenim delom v nerazvitih republikah in pokrajini, prav tako je tudi pripravljenost v začetni fazi obojestranska. Vendar pa se stvari zapletejo, ko začne republiška administracija v nerazvitem območju postavljati svoje pogoje in kriterije mimo neposrednih interesov združenega dela.

Organizacijam združenega dela je združevanje sredstev za naložbe zanimivo predvsem tam, kjer so rezultati vidni. Za vse ostale naložbe v dejavnosti, ki so širšega družbenega pomena kot na primer gozdarstvo, energetika, ceste in tako dalje, pa bi se morala sredstva združevati na republiškem nivoju. Seveda je pri tem potrebno zagotoviti združenemu delu možnost resničnega samoupravnega povezovanja na podlagi podanih splošnih kriterijev za združevanje s posamezno republiko in pokrajino. Možnosti dajanja kakršnegakoli veta s strani družbenopolitičnih skupnosti nerazvitih, vsiljevanje njihovih pogledov na obliko in način sporazumevanja ne vodi k oživljanju teh oblik sodelovanja. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Besedo ima Silva Bauman-Čenčič, podpredsednica zbora. Prosim!

S i l v a B a u m a n - Č e n č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Iz pisma in uvodne ustne informacije, ki jo je podal tovariš Bulc, je zelo jasno razvidno dejstvo, da za delavce in delovne ljudi v Sloveniji vlaganja v hitrejši razvoj manj razvitih območij niso več obveznost, davek ali solidarnostna pomoč, tako kot so se ta sredstva pojmovala včasih oziroma v prejšnjem obdobju, ko organizacije združenega dela še niso imele niti vpliva na to, v kakšne projekte se ta sredstva vlagajo niti vpogleda v učinkovitost teh naložb.

Iz informacij izhaja, da pravzaprav to stanje presegamo in da nam je možnost koriščenja 5o % sredstev iz sklada za neposredno združevanje dela in sredstev dala določene pozitvne učinke. Vsekakor si je treba na vse načine prizade-

vati, da ne bi prišlo zaradi različnih vzrokov do tega, da bi se možnost uporabe teh sredstev za neposredna vlaganja začele zmanjševati in upadati. S tem bi namreč izgubili tudi tiste možnosti, ki sedaj nastajajo za to, da se bodo postopno in hitreje začela združevati dela in sredstva iz poslovnih sredstev organizacij združenega dela in ne samo iz sklada. Zato menim, da ni nobenega dvoma o tem, da je treba sistem povezovanja in združevanja dela in sredstev med organizacijami združenega dela iz Slovenije in tistih iz manj razvitih republik in pokrajin utrjevati, pospeševati in razvijati ter v ta namen odstranjevati vse možne ovire.

Iz dosedanje razprave smo lahko ugotovili, da ni edini motiv za vlaganja oziroma za združevanje dela in sredstev samo povečan dohodek, ampak da postaja glavni motiv za to združevanje v manj razvita območja pravzaprav dolgoročno proizvodno povezovanje, torej povezovanje zaradi trajne oskrbe s surovinami in reprodukcijskim materialom in seveda trajna možnost plasmaja proizvodov.

Seznanjeni smo bili s podatkom, da je 44 % vseh vlaganj pravzaprav namenjenih dolgoročnemu povezovanju. Po mojem mnenju je slabo, da tega v informacijah ni posebej zaslediti in da se večina samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev preneha ali pa zaključi s tem, ko so sredstva vrnjena. V samih samoupravnih sporazumih namreč ni zaslediti neke trajnejše medsebojne obveznosti o dobah in seveda o plasmaju, ki bi utrjevala dolgoročno delitev dela in plansko usklajevanje. Zato menim, da bi bilo potrebno ob pripravah za poenotenje izhodišč za samoupravno sporazumevanje te zadeve vgraditi v samoupravne sporazume, sicer bomo še naprej lahko priča dejstvu, da bo potem, ko bodo obveznosti poravnane, tudi poslovno sodelovanje marsikdaj prenehalo oziroma bo prekinjeno. To pa pomeni, da bi začel vlagati vsak zase ali nekje drugje, v surovine in proizvodnjo reprodukcijskega materiala oziroma, da bi vsak zase gradil lastne predelovalne kapacitete in jih na ta način seveda tudi podvajal. S tem pa bi vplivali na manj učinkovito poslovanje.

Iz informacij lahko ugotavljamo, da obstaja vrsta vzrokov in ovir, ki otežkočajo in upočasnjujejo združevanje dela in sredstev. Ovire so tako na strani organizacij združenega dela in raznih oblik povezovanja v Sloveniji in v republikah kot tudi na strani drugih področij, kamor vlagamo sredstva za manj razvite. Zato bi bilo potrebno konkretno zadolžiti posamezne odgovorne dejavnike za to, da storijo vse potrebno za odpravo vzrokov, ki otežkočajo prenos združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela.

Menim, da je izredno pozitivno, da je začel že pred časom delovati pri Gospodarski zbornici Slovenije koordinacijski odbor, ki pomaga pri urejanju zadev skupnega pomena pri združevanju dela in sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih območij. Zato bi kazalo podpreti delo tega odbora, hkrati pa bi bilo treba zadolžiti vse odgovorne organe v republikah, da dejansko opravijo vse potrebne aktivnosti za hitrejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev organizacij združenega dela.

Na področju sklepanja samoupravnih sporazumov je nujno potrebno poenotiti nekatere kriterije za sklepanje samoupravnih sporazumov o združevanju dela in sredstev. Razlaga o tem, kateri so obvezni elementi oziroma kriteriji teh sporazumov, je že znotraj Slovenije zelo različna, še toliko bolj pa se razhajajo o tem mnenja v jugoslovanskem prostoru. Ob tem pa se moramo zavedati, da je potrebno prav na podlagi teh kriterijev zagotoviti učinkovito gospodarjenje z združenimi sredstvi in seveda samo učinkovitost naložbe ter izvajanje teh sporazumov. Če tega ne bomo uspeli storiti, bo tudi zaupanje v učinkovitost združevanja dela in sredstev upadlo ali celo prenehalo. Zato je tudi treba vložiti določene napore v poenotenje teh kriterijev. Mislim, da so bili tudi analitiki, ki so ocenjevali samoupravne sporazume, večkrat v dilemi, kaj je v redu in katere so pomanjkljivosti sporazumov in to zaradi tega, ker tudi sami nimajo nekih enotnih izhodišč, na osnovi katerih bi lahko ocenjevali take sporazume.

Ponovno bi rada opozorila tudi na to, kar je vsebovano že v predlogu stališč, ki ste jih dobili danes na klop, in sicer, da je nujno potrebno ob sprejemanju planskih aktov ponovno pripraviti oceno kriterijev, po katerih se ugotavlja stopnja nerazvitosti na posameznih območjih. Osebno sicer nimam natančnih podatkov o tem, vendar so nekatere ocene, da ti kriteriji, ki so sedaj v veljavi, pravzaprav ne stimulirajo, da bi ta območja hitreje in bolj odgovorno izrabljala kapacitete oziroma vložena sredstva in da bi hitreje povečevala produktivnost dela, učinkovitost gospodarjenja in tako naprej. Mislim, da je v

obojestransko korist, da te kriterije ponovno preverimo in da jih zaostrimo v tem smislu, da bo tudi na tem področju vendarle prevladalo enotno mnenje, da se je treba opreti na lastne sile ter z ekonomsko motivacijo zagotoviti, da se bodo vlagala sredstva v tiste programe oziroma v tista območja, kjer je takšno vlaganje najbolj učinkovito. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. S tem je seznam prijavljenih za razpravo k tej točki dnevnega reda izčrpan. Želi še kdo besedo? (Da.) Besedo ima Viktor Žakelj, namestnik predsednika Republiškega komiteja za družbeno planiranje. Prosim!

V i k t o r Ž a k e l j : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Menim, da bi veliko lažje premagovali nastale gospodarske težave in s tem povezano tudi politično situacijo, če bi obogatili gospodarske oziroma ekonomske stike med ustreznimi subjekti SR Slovenije z drugimi republikami in avtonomnima pokrajina tudi s stiki na politični in medobčinski ravni, k čemur bi morali doprinesti prav delegati iz posameznih občin. Velja pa seveda tudi obratno, da je mogoče dobre politične stike, ki jih imajo predstavniki različnih družbenopolitičnih skupnosti iz ene ali druge republike, opredmetiti oziroma obogatiti z ekonomskimi stiki. Kot primer bi navedel tovarno Peko v Tržiču, ki je navezala ekonomske stike z Ludbregom iz Medjimurja, zaradi česar je nastal ugleden in čudovit obrat in posledica tega ekonomskega sodelovanja je tudi pobratenje obeh mest.

Seveda velja tudi drug primer. Skupščina občine Škofja Loka že vsa leta vzdržuje tesne stike s Smederevsko Palanko v Šumadiji. Stiki izvirajo iz najtežjih dni naše revolucije, ko so bili naši ljudje pravzaprav gostoljubno sprejeti pri prebivalcih teh krajev. Rezultat tega večkratnega sodelovanja med predstavniki obeh občin tako občine Smederevska Palanka kot občine Škofja Loka je lep obrat v Smederevski Palanki, ki ga je zgradila Iskra za široko potrošnjo. Zato apeliram, da tudi delegati v svojih okoljih po vseh teh razpravah, ki ste jim bili danes priča, morda razmislite o podanih možnostih. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi še kdo besedo? (Ne.) Želi tovariš Kurpejović kaj dodati? (Ne.) Če ne, predlagam, da razpravo zaključimo. Vprašali bi zlasti tiste, ki so razpravljali, ali se jim zdi potrebno, da bi predlog stališč, ki je bil pripravljen na podlagi razprave v Odboru za družbenoekonomske odnose in razvoj, še kaj dopolnjevali in imenovali v ta namen zborovsko skupino? (Ne.) Kolikor sem lahko sledil razpravi, menim, da to ni potrebno in da je praktično vse tisto, na kar so razpravljalci opozarjali, že zajeto v predlogu stališč. Ali se s tem strinjate? (Da.) Potem predlagam, da glasujemo o predlogu stališč v predloženem besedilu.

Kdor je za to, naj prosim glasuje! (54 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog stališč, ki jih bo takoj posredoval Zboru združenega dela, ki jih bo skušal upoštevati pri pripravi sklepa.

S tem smo zaključili to točko dnevnega reda. Tovarišu Križmančiču in tovarišu Kurpejoviću se zahvaljujem za udeležbo.

Ker je skupina delegatov opravila svoje delo, se vračamo k 3. t o č k i d n e v n e g a r e d a , to je k poročilu o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino.

O delu skupine delegatov bo poročal Adolf Klokočovnik, delegat iz občine Slovenska Bistrica. Prosim!

A d o l f K l o k o č o v n i k : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov, ki je bila zadolžena za oceno skladnosti predloga ugotovitev, stališč in sklepov k poročilu o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino, za razpravo delegatov na seji zbora je ocenila, da je v predloženih ugotovitvah, stališčih in sklepih zajeta vsebina razprave, zato predlaga zboru, da jih sprejme v predloženem besedilu. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Kot ste slišali, skupina delegatov predlaga, da zbor sprejme predlog ugotovitev, stališč in sklepov k tej točki dnevnega reda v besedilu, kot ste ga danes dobili na klop. Predlagam, da o tem glasujemo!

Kdor je za, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Prav tako nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ugotovitev, stališč in sklepov k 3. točki dnevnega reda.

Prehajamo na 5. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu.

Kot gradivo za to točko dnevnega reda ste prejli informacijo o VI. UNCTAD-u in priporočila za vključitev SR Slovenije v priprave in potek VI. UNCTAD-a, ki ju je predložila Komisija za mednarodne odnose Skupščine SR Slovenije.

Predstavnik komisije je na skupnem zasedanju dal uvodno obrazložitev.

Predstavnica Izvršnega sveta pri tej točki je tovarišica Cvetka Selšek, namestnica predsednika Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje.

Gradivo je obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose in razvoj in o tem zboru pismeno poročal. Želi morda poročevalec odbora besedo? (Ne.)

Danes ste na klop prejeli predlog ugotovitev in priporočil, ki naj bi jih po razpravi sprejel zbor ter mnenje Izvršnega sveta.

Pričenjam razpravo. Prijavljenih za razpravo k tej točki ni. Želi kdo besedo? (Ne.) Če ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog ugotovitev in priporočil.

Kdor je za predlog ugotovitev in priporočil, kot ste jih dobili na klop, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ugotovitev in priporočil.

Prehajamo na 6. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojo predstavnico določil Metko Oderlap, namestnico predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Želi tovarišica Oderlap besedo? (Da.)

M e t k a O d e r l a p : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi skupščinske razprave ob osnutku zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah je Izvršni svet Skupščine SR Slovenije pripravil zakonski predlog, po katerem s predvidenimi spremembami in dopolnitvami zakona uveljavljamo in razrešujemo tri osnovne skupine vprašanj, s katerimi smo se srečevali pri izvajanju veljavnega zakona. Te so uveljavljanje sistema dogovarjanja in sporazumevanja pri poslovanju z republiškimi tržnimi blagovnimi rezervami in s tem podružbljanje upravljanja s tržnimi rezervami ter zagotovitev stalnih virov financiranja in možnosti dopolnitve virov financiranja republiških blagovnih rezerv.

Z uveljavljanjem sistema dogovarjanja in sporazumevanja za oblikovanje, financiranje in poslovanje z republiškimi tržnimi blagovnimi rezervami ustvarjamo integralno povezanost in odgovornost sodelovanja tržnih blagovnih rezerv na vseh ravneh, v organizacijah združenega dela, občinah in republiki. Na osnovi novih zakonskih opredelitev bomo lahko z dogovori in sporazumi vključili v ta povezan sistem blagovnih rezerv vse nosilce, od organizacij združenega dela

do republike in s tem ustvarili učinkovitejši mehanizem za odpravljanje morebitnih motenj v preskrbi.

S spremembami in dopolnitvami uvajamo sistem sodelovanja širšega kroga subjektov, ki bodo udeleženi v dogovarjanju in sporazumevanju za oblikovanje blagovnih rezerv, prav tako pa tudi za njihovo potrebno sproščanje.

S podružbljanjem vloge in funkcije blagovnih rezerv ne prevzemamo samo skupne odgovornosti za njihovo oblikovanje in funkcioniranje. Pomemben je tudi njen vpliv na obveščenost občanov-potrošnkov o pripravljenosti za interveniranje na tržišču s potrebnimi količinami posameznih vrst blaga in ne nazadnje o nesmiselnosti nakupovanja na zalogo. Znano je, da vsak sistem oblikovanja prekomernih zalog pomeni nepotrebno finančno bremenitev posameznih subjektov, kar velja tako za zaloge v gospodinjstvih kot prekomerne blagovne rezerve pri nosilcih oblikovanja blagovnih rezerv.

V teh okvirih moramo sistem delovanja tržnih blagovnih rezerv oblikovati kot optimalno izvedljiv program oblikovanja, v katerem bomo sočasno zasledovali tako vidik pravočasnega zagotavljanja blaga pri oskrbljenosti tržišča kot materialnih pogojev vseh nosilcev programa.

Z realizacijo tako zastavljenih ciljev pa si moramo nujno zagotoviti tudi trajne in stalne vire financiranja. Ob vse bolj omejenem obsegu splošne porabe ostaja popolnoma odprto vprašanje finančnih možnosti za izvajanje programa tržnih blagovnih rezerv. V letošnjem letu smo morali z izvenproračunskimi viri, s sredstvi zbranimi iz osebnih dohodkov, zagotoviti potrebno višino tudi za program republiških stalnih blagovnih rezerv, medtem ko financiramo program tržnih blagovnih rezerv izključno in v celoti iz bančnih kreditov. V predloženih spremembah in dopolnitvah zakona pa začenjamo uveljavljati prav koncept financiravnja blagovnih rezerv z namenskimi sredstvi tako za stalne kot za tržne blagovne rezerve. Takšna opredelitev je tudi v skladu z usmeritvami planskih dokumentov za to srednjeročno obdobje, ki smo jih sprejeli tako v SR Sloveniji kot v Jugoslaviji.

V sprejetih usmeritvah zastavljene naloge zahtevajo od vseh nosilcev oblikovanja blagovnih rezerv maksimalna prizadevanja za iskanje in predlaganje rešitev v smeri zagotavljanja trajnih in stalnih virov financiranja ter pripravo take sistemske podlage koncepta delovanja blagovnih rezerv, ki bo zagotovil njihovo enotnost in celovitost funkcioniranja. S predlaganimi spremembami in dopolnitvami ustvarjamo kvalitetnejše temelje za delovanje takega sistema. Integralna povezanost vseh odgovornih nosilcev za oblikovanje blagovnih rezerv bo omogočala njihovo učinkovitost pri interveniranju v primerih motenj na tržišču, s te pa vplivala na boljšo preskrbo. S takimi rešitvami krepimo posredno tudi obrambno pripravljenost dežele, saj ostajajo stalne blagovne rezerve nedotaknjene in z njimi lahko računamo tudi v primerih elementarnih nesreč. Izvajanje obrambne pripravljenosti pa se odraža prav v pripravah na izredne razmere v mirnodobskih pogojih. Hvala lepa.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Predlog zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 7. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita poročevalca delovnih teles besedo? (Ne želita.)

Prijavljenih za razpravo tudi pri tej točki dnevnega reda ni bilo. Želi kdo besedo? (Ne želi.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem predlog zakona na glasovanje.

Kdor je za zakon, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog zakona.

Prehajamo na 7. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb.

Predlog zakona je Skupščini predložil v obravnavo Izvršni svet in za svojega predstavnika določil Franca Škufco, namestnika direktorja Republiške uprave

za družbene prihodke. Želi tovariš Škufca besedo? (Ne želi.)

Predlog zakona je bil objavljen v Poročevalcu št. 7. Obravnavala sta ga Odbor za finance in Zakonodajno-pravna komisija, ki sta zboru pismeno poročala. Želita morda poročevalca delovnih teles besedo? (Ne želita.)

Tudi pri tej točki dnevnega reda ni prijavljenih razpravljalcev. Želi kljub temu kdo besedo? (Nihče.) Ker ne želi nihče razpravljati, zaključujem razpravo in dajem na glasovanje predlog zakona.

Kdor je za predlog zakona, naj prosim glasuje! (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor predlog zakona soglasno sprejel.

Prehajamo na 9. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na volitve in imenovanja.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je predložila zboru v obravnavo:

- predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije, ki ste ga prejeli danes na klop in

- predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru.

Predstavnik komisije je njen predsednik Jože Marolt. Želi tovariš Marolt besedo? (Ne želi.)

Upam, da imate pred seboj predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije. Podlaga za imenovanje je nov zakon o ljudski obrambi, ki je bil sprejet ob koncu lanskega leta, tako da z odlokom v bistvu le ugotavljamo dejansko stanje na podlagi zakona.

Želi o predlogu odloka kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje. (53 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka.

S tem so bili v omenjeni komite imenovani: za predsednika Andrej Marinc, za namestnika predsednika: Viktor Avbelj, za člane pa: Alojz Briški, Andrej Brvar, Tomaž Ertl, Vinko Hafner, Branko Jerkič, Martin Košir, Marjan Orožen, Mihael Petrič, France Popit, Franc Šetinc, Janez Vipotnik, Janez Zahrastnik in Janez Zemljarič, za sekretarja komiteja pa Ljubo Jasnič.

Prehajamo na predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru.

Želi o predlogu kdo razpravljati? (Nihče.) Če ne, dajem predlog odloka na glasovanje.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (52 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog odloka. S tem je bil za sodnika Višjega sodišča v Kopru izvoljen Stojan Kocjančič.

Prehajamo na 10. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predloge in vprašanja delegatov.

K tej točki dnevnega reda ste prejeli delegatsko vprašanje Ivana Kneza, delegata iz občine Radlje ob Dravi, delegatsko vprašanje Zvonka Pajnika, delegata iz občine Maribor Pesnica in delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Grosuplje.

Na delegatsko vprašanje Zvonka Pajnika, delegata iz občine Maribor Pesnica, bo odgovorila Metka Oderlap, namestnica predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Prosim!

M e t k a O d e r l a p : V kratkem bi podala vsebino vprašanja Zvonka Pajnika,delegata iz občine Maribor Pesnica.

V času od 13. julija 1982 do 11. marca 1983 je organizacija združenega dela Sladkogorska brezuspešno vložila nekaj zahtevkov za uskladitev cen svojih proizvodov s cenami enakih proizvodov drugih jugoslovanskih proizvajalcev, zaradi česar že do sedaj beleži izpad dohodka približno v višini 5oo milijonov dinarjev. Po mnenju delegata so omenjena nesorazmerja v cenah nastala potem, ko je bila pristojnost za izvajanje družbene kontrole cen prenešena z zvezne na republiške in pokrajinske skupnosti za cene, ki pa so pri tem imele različna merila. To se je dogajalo celo znotraj ene skupnosti za cene, na primer v SR Sloveniji Sladkogorska in Tosama.

Delegat postavlja vprašanje odgovornosti in kakšne so perspektive za odpravo takšnega stanja.

Na vprašanje dajemo naslednji odgovor:

Dokumenti, s katerimi smo opredeljevali lanskoletno politiko cen, so bili resolucija o politiki izvajanja družbenega plana SFR Jugoslavije in SR Slovenije, na osnovi določil resolucije pa sta bila sprejeta zvezni in republiški dogovor o izvajanju politike cen, na osnovi dogovorov pa pripravljeni okvirni programi sprememb cen tako zvezni, republiški in občinski.

Nadalje je bil sprejet dogovor o uresničevanju medrepubliškega sodelovanja pri izvrševanju družbene kontrole cen v letu 1982. Ne glede na to, da je bila priprava dokumentov za politiko cen v letu 1982 pričeta že dovolj zgodaj, in sicer v oktobru 1981 leta, je bil dogovor o izvajanju politike cen sprejet pozno, ob koncu meseca februarja 1982. Enako velja tudi za okvirni program realizacije politike cen za preteklo leto.

Kot je znano, se je želelo s programom predvsem odpraviti disparitete med gospodarskimi panogami, zato je služil kot osnova za izdelavo okvirnega programa položaj o primarni delitvi in gibanje cen v zadnjih štirih letih. Takšen pristop pa je nekoliko zanemarjal ostala merila zakona o temeljih sistema cen in družbeni kontroli cen, kot na primer produktivnost dela, svetovne cene in podobno.

Osnovni namen okvirnega programa je bil torej odpravljanje nesorazmerij v cenah znotraj Jugoslavije. Različen pristop k realizaciji okvirnega programa v posamezni družbenopolitični skupnosti pa tega ni omogočal, temveč je določena nesorazmerja še povečal. Neenotnost pristopa se je kazala v tem, da so nekatere skupnosti, med njimi tudi zvezna, upoštevale povprečno podražitev izdelkov v okviru samoupravne organizacije, zato je bila le povprečna podražitev usklajena s programom. S tem so se nekaterim izdelkom povečale cene tudi za večkratno predvideno oziroma dogovorjeno povečanje v okvirnem programu sprememb cen.

Svet Republiške skupnosti za cene je opredelil, da pomenijo dogovorjeni premiki cen v programu največje možno povečanje in le v okviru danih limitov je potrebno izvajati selektivno politiko cen in tako odpravljati nesorazmerja. Splošna združenja v okviru Gospodarske zbornice Slovenije so se aktivno vključila v izvajanje politike cen. Tako so nekatera združenja v cilju odpravljanja nesorazmerij od celotnega predvidenega odstotka podražitev zadržala enega ali več odstotkov in tako oblikovano rezervo uporabila za odpravljanje nesorazmerij. Primer za to so kovinsko-predelovalna industrija, lesna industrija, proizvodnja kemičnih izdelkov in druge. Takšna opredelitev je pomenila organizirano odpravljanje nesorazmerij, aktivno vključevanje združenega dela prek splošnih združenj in kvaliteten pristop k cenovni problematiki. Tako je Svet Republiške skupnosti za cene v prvem polletju 1982 obravnaval problematiko nekaterih izdelkov in poleg povečanja cen, skladno s programom sprejel predlog splošnih združenj o dodatnem povečanju z namenom, da se odpravijo nesorazmerja. Nemogoče pa je bilo, da bi v enem letu odpravili vsa nesorazmerja, saj bi s tem močno presegli predvideno rast cen. Svet Republiške skupnosti za cene je sprejel sklep, da v letu 1982 odpravimo največ 6o %-ne razlike v cenah, ostalo pa v naslednjih letih. Vendar pa Svet ni uspel realizirati sprejetega sklepa o odpravi nesorazmerij pri

vseh problematičnih proizvodih, ker je 31. julija 1982 stopil v veljavo odlok o določitvi najvišje ravni cen za vse proizvode in storitve, objavljen v Uradnem listu št. 47, s katerim so bile republiškim, pokrajinskim in občinskim skupnostim za cene vzete vse pristojnosti v družbeni kontroli cen.

O različnem tretmaju organizacije združenega dela Sladkogorska in organizacije združenega dela Tosama pa bi rekla naslednje.

Glede na to, da omenjeni organizaciji združenega dela sodita v različni panogi, prva v o,124, druga v o,126 in glede na to, da je nekatere sporne proizvode, na primer plenice za enkratno uporabo, damske vložke mogoče dejansko uvrstiti v dve skupini oziroma podskupini dejavnosti različnih panog, je tudi pri izvajanju politike cen v Republiški skupnosti za cene prišlo do pojava, da je Svet republiške skupnosti za cena na svoji seji dne 19. marca 1982 v skladu s programom tekstilne industrije Slovenije odobril Tosami 14 % povečanje cen iz cenika z dne 25. februarja 1982, na svoji seji dne 28. maja 1982 v skladu s programom papirne industrije Slovenije pa Sladkogorski lo % povečanje cen sorodnih proizvodov papirne konfekcije iz cenika z dne 13. aprila 1982.

V drugem polletju 1982 je bilo skladno s sklepom Sveta Republiške skupnosti za cene pri teh proizvodih predvideno odpravljanje nesorazmerij v cenah iz lanskega leta in morebitnih nesorazmerij v cenah še iz prejšnjih let, toda v veljavo je stopil že prej navedeni odlok in dne 3o. julija 1982 onemogočil v tej smeri nadaljnje aktivnosti Republiške skupnosti za cene.

Družbeni dogovor o uresničevanju politike cen v letu 1983 predvideva v 5. členu postopno opuščanje določanja najvišje ravni cen za vse proizvode in storitve ob uporabi drugih oblik družbene kontrole cen, v 6. členu pa predvideva, da se bodo cene spreminjale selektivno in postopoma, med drugim tudi v primeru, če bodo na ravni cen enakih ali podobnih proizvodov na domačem trgu neupravičene razlike. Predloga za postopno odpravo nesorazmerij v cenah v skladu z določeno politiko cen bo pripravila Zvezna skupnost za cene v sodelovanju z republiškimi in pokrajinskimi skupnostmi za cene ter z Gospodarsko zbornico Jugoslavije v sodelovanju z gospodarskimi zbornicami republik in pokrajin. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Je delegat iz občine Maribor Pesnica zadovoljen s tem odgovorom? (Da.) Hvala.

Na delegatsko vprašanje skupine delegatov iz občine Grosuplje pa bo odgovoril Mihajlo Madžarović, pomočnik republiškega sekretarja za finance. Prosim!

M i h a j l o M a d ž a r o v i ć : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skupina delegatov Skupščine občine Grosuplje za delegiranje delegatov v Zbor občin Skupščine SR Slovenije je postavila Izvršnemu svetu Skupščine SR Slovenije naslednje vprašanje:

Ali namerava Izvršni svet Skupščine SR Slovenije za prihodnje leto zagotoviti pravičnejšo razporeditev dovoljene višine splošne porabe občinam na osnovi normiranja programov splošne porabe v občinah?

Odgovor: V skladu z republiško resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana je rast splošne porabe vsako leto limitirana, kar pomeni, da je določen odstotek rasti splošne porabe za tekoče leto glede na višino splošne porabe v predhodnem letu. Določila resolucije povzema tudi vsakoletni družbeni dogovor o izvajanju politike na področju splošne porabe na ravni občin v SR Sloveniji.

V družbenih dogovorih za pretekla leta in v letošnjem letu je dana možnost, da občine sklenejo posebni družbeni dogovor v skladu s konkretnimi potrebami in možnostmi v okviru regije. S temi posebnimi regijskimi dogovori lahko občine določijo različne odstotke rasti sredstev za splošno porabo v občinah s tem, da skupna rast za financiranje splošne porabe v regiji ne sme biti večja od rasti, ki jo opredeljuje resolucija. Vendar ugotavljamo, da dogovarjanje v okviru regij o diferencirani rasti splošne porabe po občinah v SR Sloveniji v praksi, razen v enem primeru, ni zaživelo. Tak način omejevanja splošne porabe močno prizadene tiste družbenopolitične skupnosti, ki so v svojih proračunih zagotavljale sredstva le za izvajanje najnujnejših nalog, to je tiste, ki imajo tako imenovane očiščene proračune. Izhoda iz omenjene situacije ne moremo iskati z de-

limitiranjem splošne porabe, ker bi bila taka usmeritev nerealna, ampak z opredeljevanjem nujnih nalog vseh proračunov družbenopolitičnih skupnosti. Pravičnejša razporeditev dovoljene višine splošne porabe v občinah bi bila realizirana, če bi bila oblikovana izhodišča za oblikovanje splošne porabe v občini.

Strokovne podlage za pripravo normativov za ugotavljanje potrebnega obsega dela v upravnih organih, ki jih pripravljajo republiški upravni organi v sodelovanju z občinskimi, predstavljajo prvi premik v smeri normiranja programov splošne porabe, čeprav bodo vplivale le na tisti del sredstev za delovanje državnih organov, ki pomeni sredstva za osebne dohodke delavcev. Te strokovne podlage bodo omogočile bolj objektivno ugotavljanje dela in s tem obsega sredstev za osebne dohodke in skupno porabo delavcev, ki se na podlagi programov dela zagotavljajo v okviru sredstev za delo upravnih organov. Ker gre pri tem za prvi poizkus, se pojavljajo številne težave objektivne narave, saj je mogoče priti do ustreznih podatkov le na podlagi spremljanja časa za posamezna opravila. Po programu bodo rezultati spremljanja dela na razpolago v mesecu juliju, v nadaljevanju aktivnosti pa jih bo potrebno še medresorsko uskladiti in primerjati podobna opravila. Po dogovorjenem programu naj bi bile prve ugotovitve poslane republiškim upravnim organom že ob koncu meseca marca, vendar številne občine pri tem zamujajo, ali pa so poslale dokaj nepopolne podatke. Od ustreznega sodelovanja vseh upravnih organov in izvršnih svetov v občinah ter republiških upravnih organov je odvisno, ali bo mogoče rezultate te aktivnosti uporabiti za normiranje programov dela upravnih organov že v naslednjem proračunskem letu. V pripravi so tudi strokovne podlage za ugotavljanje obsega dela v pravosodnih organih, ki bodo predvidoma opravljene že v tem polletju. Hvala.

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Želi delegat iz občine Grosuplje k temu še kaj dodati? (Ne.)

Kot ste verjetno že opazili, so vsi odgovori na delegatska vprašanja objavljeni v Poročevalcu, tako da je seveda mogoče voditi razpravo o odgovoru tudi vnaprej, če v posameznem primeru skupina delegatov, občinska skupščina ali kdo drug, ki je postavil delegatsko vprašanje, z njim ni zadovoljen.

Predlagam, da prekinemo to točko in se vrnemo na 4. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama.

Skupina delegatov, ki smo jo imenovali k tej točki, je namreč končala z delom. O delu skupine delegatov bo zboru poročal Livij Jakomin, delegat Obalne skupnosti Koper. Prosim!

L i v i j J a k o m i n : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Zbor občin je na svoji seji dne 2o. aprila 1983 ob obravnavi o aktualnih vprašanjih s področja obmejnega sodelovanja SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami na podlagi 255. in 256. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije sprejel naslednje dopolnitve, stališča in sklepe.

1. Zbor sprejema informaciji, ki sta jih za obravnavo aktualnih vprašanj s področja obmejnega sodelovanja SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami pripravila in podala Izvršni svet Skupščine SR Slovenije in Gospodarska zbornica Slovenije. Ugotavlja, da je z informacijama izpolnjena naloga, opredeljena v programu dela zborov za leto 1983.

2. Razvoj prijateljskih odnosov in vsestranskega sodelovanja s sosedi je ena trajnih in prednostnih smeri naše zunanje politike in mednarodnega sodelovanja, opredeljena v ustavi. Ta razvoj je rezultat aktivne politike odprte meje in dobrososedskega sodelovanja. Na ta način prispevamo svoj delež h krepitvi medsebojnega razumevanja in zaupanja, miru, varnosti in stabilnosti v Evropi. To omogoča tudi hitrejše reševanje odprtih vprašanj v mesebojnih odnosih.

3. Zbor pozitivno ocenjuje dosežene rezultate v obmejnem gospodarskem sodelovanju, kar je pomembno tudi za uresničevanje ciljev dolgoročne gospodarske stabilizacije. Organizacije združenega dela naj se še bolj usmerijo v razvijanje višjih in dolgoročnejših oblik tega sodelovanja, zlasti skupnih vlaganj na obeh straneh meje ter se za projekte skupnih vlaganj opredeljujejo na podlagi ekonomskih interesov. To in druge oblike obmejnega gospodarskega sodelovanja je

treba podpirati tudi z ukrepi tekoče ekonomske politike. Pri tem morajo organizacije združenega dela v celoti prevzeti odgovornost za ekonomičnost, uspešnost in rentabilnost poslovanja. Zbor podpira odločitev združenega dela iz naše republike, da v ta namen in za nekatere druge oblike gospodarskega sodelovanja združuje sredstva.

4. Zbor poudarja pomen vloge, ki jo ima slovenska narodnostna skupnost v zamejstvu ter italijanska in madžarska narodnost v SR Sloveniji v razvoju vsestranskega sodelovanja in razumevanja med sosednjimi državami in narodi. Zavzema se za njihove nemotene stike z matičnim narodom ter nadaljnje uresničevanje ustavnega položaja in pravic italijanske in madžarske narodnosti pri nas. Podpira prizadevanja slovenske narodnostne skupnosti v sosednjih državah za uresničitev svojih zakonitih in mednarodno priznanih pravic ter zagotovitev pogojev za svoj nemoten nadaljnji razvoj.

5. Zbor v okviru ukrepov za izboljšanje plačilno-bilančnega položaja naše države podpira tudi prizadevanja za zmanjšanje pretiranega odliva dinarskih in deviznih sredstev v tujino. Delegacijo Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin in delegate iz SR Slovenije v Zveznem zboru Skupščine SFRJ zadolžuje, da se ponovno zavzamejo, da Zvezni izvršni svet čimprej predloži Skupščini SFRJ celovito analizo dosedanjih učinkov uredbe o plačilu pologa na dinarje, ki jih imajo občani pravico odnesti iz Jugoslavije, zlasti s stališča dolgoročne gospodarske stabilizacije ter njene posledice za neblagovni konvertibilni devizni priliv in druge oblike odnosov in sodelovanja s tujino. Številni znaki že sedaj kažejo negativne učinke navedene uredbe na neblagovni konvertibilni priliv in na zmanjšanje števila prehodov tujcev, kar nam v sedanji plačilno-bilančni situaciji škoduje.

6. Zbor podpira aktivnosti Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije, Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije in drugih dejavnikov iz republike za zagotovitev neoviranih stikov naših občanov s tujino. Pravočasno je potrebno pripraviti predloge ukrepov tekoče ekonomske politike v smislu preprečevanja iznosa domače valute ter uvesti strožje sankcije za carinske in druge prekrške ter z njimi nadomestiti uredbo o depozitu. Na ta način bi odstranili njen negativni vpliv in uveljavljanje politike odprte meje in dobrososedskega sodelovanja. Zavzema se za oprostitev plačila pologa za imetnike maloobmejnih propustnic pod pogoji, ki jih določajo posamezni meddržavni sporazumi o maloobmejnem prometu oseb, ker ni ekonomske upravičenosti za omejevanje prehodov po teh sporazumih. Skupščina SR Slovenije bo glede teh vprašanj še naprej ustrezno delovala.

7. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj v prvem četrtletju leta 1984 predloži Skupščini SR Slovenije poročilo o uresničevanju sklepov in stališč Skupščine SR Slovenije o obmejnem gospodarskem sodelovanju ter skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije in drugimi nosilci analizo uresničevanja sprejetega srednjeročnega programa ukrepov in aktivnosti za pospeševanje obmejnega gospodarskega sodelovanja.

8. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj prouči tudi druge predloge iz razprave na seji zbora in v okviru analize iz prejšnje točke poroča Skupščini SR Slovenije." Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala. Seznanjeni ste bili torej z dopolnjenim besedilom predloga ugotovitev, stališč in sklepov. Skupina je hkrati tudi uskladila to besedilo z ugotovitvami, stališči in sklepi Družbenopolitičnega zbora. Želi kdo razpravljati o tako oblikovanem predlogu skupine delegatov? (Nihče.)

Če ne, dajem na glasovanje predlog ugotovitev, stališč in sklepov z dopolnitvami skupine delegatov.

Kdor je za, naj prosim glasuje! (56 delegatov glasuje za.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zbor soglasno sprejel predlog ugotovitev, stališč in sklepov z dopolnitvami skupine delegatov.

S tem smo zaključili to točko dnevnega reda.

Predlagam, da se ponovno vrnemo na lo. t o č k o d n e v n e g a r e d a , to ja na predloge in vprašanja delegatov.

Ostalo je le še delegatsko vprašanje Ivana Kneza, delegata iz občine Radlje ob Dravi, na katero bo odgovorila Metka Oderlap, namestnica predsednika Republiškega komiteja za tržišče in splošne gospodarske zadeve. Prosim!

M e t k a O d e r l a p : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Delegatsko vprašanje se glasi: Ker imamo kmete, polkmete in nekmete z ob delovalnimi oziroma kmetijskimi površinami brez vsake mehanizacije, se ti obračajo na kmetovalce s traktorji in mehanizacijo, da jim zemljo zorjejo. Kmetje pa zahtevajo poleg plačila tudi bone za nafto oziroma za gorivo.

Vprašujem, ali in kako bi se dalo to urediti, da bi te težave odpravili?

Odgovor je naslednji:

Vsi lastniki obdelovalnih zemljišč, ki nimajo lastne mehanizacije ter so zato odvisni od storitev lastnikov strojev, so upravičeni do bonov za nakup goriva, potrebnega za obdelavo zemljišč. Tem lastnikom pripadajo boni za nakup lo litrov goriva na hektar obdelovalne površine in za nakup 5 litrov goriva na hektar gozda. Najmanjša površina, za katero je mogoče uveljaviti pravico do navedenih količin goriva, je za njive in vinograde o,l ha, za travnike in sadovnjake o,5 ha in za gozdove o,5 ha. Največja skupna površina zemljišč, za katera se lahko uveljavi upravičenost do pogonskega goriva, pa je skupno 2 ha.

Lastniki obdelovalnih zemljišč, ki nimajo lastne mehanizacije in so z organizacijo združenih kmetov v trajnem sodelovanju za proizvodnjo tržnih presežkov, so upravičeni do nadaljnjih oziroma dodatnih količin bonov za nakup goriva v odvisnosti od vrste in količine pridelka, ki je predmet takega trajnega gospodarskega sodelovanja (na primer eni toni žita pripada 85 litrov goriva, looo litrom mleka 6o litrov pogonskega goriva). Normative za pridobivanje dodatnih količin goriva za organizirano tržno proizvodnjo je sprejela Zadružna zveza Slovenije in jih objavila 3o. decembra 1982.

Lastnikom zemljišč, ki so brez lastne mehanizacije, izdaja osnovne količine bonov za nakup goriva upravni organ občine, pristojen za gospodarstvo, v kateri lastniki zemljišč prebivajo. Bone za nakup dodatne količine goriva iz trajnega proizvodnega sodelovanja oziroma organizirane tržne proizvodnje pa izda organizacija združenih kmetov, s katero lastnik zemljišča, ki je brez lastne mehanizacije, trajno proizvodno sodeluje.

Osnovne upravičenosti lastnikov obdelovalnih zemljišč brez lastne mehanizacije do bonov za nakup goriva so podane v uredbi o omejitvi prometa z motornim bencinom in plinskim oljem, Uradni list SRS, št. 46/82, in sicer v njenem 3. in 4. členu. Hvala!

Predsednik M i t j a H o r v a t : Hvala lepa. Mislim, da je bil odgovor dovolj jasen in konkreten, tako da verjetno ne bo več nejasnosti in zadreg v zvezi z omenjeno problematiko.

Zbor obveščam, da smo pri vseh točkah dnevnega reda, kjer smo sprejemali končne odločitve, usklajeni z Zborom združenega dela in z Družbenopolitičnim zborom.

S tem je dnevni red današnje seje zbora izčrpan. Vsem se zahvaljujem za udeležbo in sodelovanje v razpravi ter zaključujem 16. sejo Zbora občin.

(Seja zbora je bila končana ob 15.45.)

D R U Ž B E N O P O L I T I Č N I Z B O R

14. SEJA

(20. APRILA 1983)

Predsedoval: dr. Ciril R i b i č i č , predsednik Družbenopolitičnega zbora

Začetek seje ob 9.o5 uri.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Pričenjam 14. sejo Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije.

Med 13. in 14. sejo je umrl delegat Družbenopolitičnega zbora Skupščine SR Slovenije tovariš Tomaž Mislej. Opravljal je vrsto odgovornih funkcij, poleg funkcije delegata v našem zboru je bil predsednik Občinskega odbora Zveze združenj borcev NOV Škofja Loka, član Republiškega odbora Zveze združenj borcev NOV Slovenije, bil je udeleženec narodnoosvobodilne vojne, član Zveze komunistov in polkovnik Jugoslovanske ljudske armade.

Vsi se ga še spominjamo, kako je na razgovoru s tovarišem Šetincem na zadnji seji Družbenopolitičnega zbora aktivno, prizadevno in zelo neposredno sodeloval v razpravi, zato nam je vsem še vedno pred očmi in je ta izguba našega delegata še toliko bolj boleča.

Predlagam, da z minuto molka počastimo njegov spomin. (Vsi navzoči vstanejo in z minuto molka počaste spomin na umrlega). Slava mu!

Odsotnost z današnje seje Družbenopolitičnega zbora so opravičili: Robert Černe, Aljoša Drobnič, Erno Eöry, Ivan Godec, Francka Herga, Milan Kučan, Jože Marolt, Marija Pukl, Marjan Vidmar in Marija Zupančič-Vičar.

Trenutno je navzočih 3o delegatov Družbenopolitičnega zbora.

Za današnjo sejo predlagam naslednji dnevni red:

1. odobritev zapisnika 13. seje Družbenopolitičnega zbora,

2. pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij,

3. informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami,

4. a) informacija o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo,

b) informacija delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo,

5. predlog za izdajo zakona o prostoru,

6. volitve in imenovanja.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev dnevnega reda? (Ne.) Če ne, predlagam, da o dnevnem redu glasujemo.

Kdor je za predlagani dnevni red, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog dnevnega reda.

Z dopisom z dne 6.4.1983 sem vas obvestil, da bomo na današnji seji imeli dve skupni zasedanji. Prvo bo ob 9.3o uri, ko bomo poslušali tudi uvodne besede k tistim točkam, ki niso formalno uvrščene na dnevni red Družbenopolitičnega zbora, ob 13. uri pa bomo imeli drugo skupno zasedanje, ki se bo nanašala na 4. točko današnjega dnevnega reda in pri kateri bodo sodelovali tudi predstavniki skupščin gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin. Do 13. ure bomo poskušali obravnavati ostale točke, tako da bi nam za popoldansko sejo po skupnem zasedanju ostala samo točka o združevanju dela in sredstev oziroma gospodarskem sodelovanju Slovenije z manj razvitimi območji.

Glede na obvestilo predsednika Zbora združenega dela in predsednika Zbora občin, ki ste ga prejeli danes na klop, predlagam, da sprejme zbor na podlagi 22. člena poslovnika Družbenopolitičnega zbora naslednji sklep:

Družbenopolitični zbor ugotavlja, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin na seji dne 16. marca 1983 sprejela v skladu s stališči Družbenopolitičnega zbora, ki jih je le-ta sprejel na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije na seji 16. marca 1983, predlog zakona o družbenem sistemu informiranja.

Želi kdo razpravljati o tem sklepu? (Ne.) Predlagam, da glasujemo.

Kdor je za predloženi sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo ta sklep soglasno sprejeli.

Prehajamo na 1. točko dnevnega reda, to je na odobritev zapisnika 13. seje Družbenopolitičnega zbora.

Predlaga kdo kakšno spremembo ali dopolnitev osnutka zapisnika? (Ne.) Predlagam, da glasujemo.

Kdor je za to, da odobrimo zapisnik 13. seje, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je zapisnik soglasno odobren.

Prehajamo na 2. točko dnevnega reda, to so pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij.

Na seji zbora dne 9. februarja 1983 je bila dana pobuda Komisiji Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, da prouči možnost, da se v delovna telesa Skupščine in zborov, razen komisij Skupščine, lahko imenujejo poleg delegatov v Družbenopolitičnem zboru tudi člani vodstev družbenopolitičnih organizacij, ki opravljajo funkcijo delegacij za Družbenopolitični zbor. Pobuda je bila dana z namenom, da bi lahko vodstva družbenopolitičnih organizacij prevzela večjo odgovornost za delo v Skupščini, obenem pa naj bi se na tak način olajšalo delo delegatov v Družbenopolitičnem zboru glede na njihovo število in s tem povezano preobremenjenost z delom v vrsti delovnih teles Skupščine oziroma zborov. Zbor je tudi menil, da v poslovniku Skupščine SR Slovenije ni ovir za tak način oblikovanja delovnih teles.

Omenil bi še drugo zadevo, ki se nanaša na volitve in imenovanja, in sicer na sklep zbora, ki je bil sprejet na seji 16. marca 1983, da se odloži sklepanje o predlogu sklepa o imenovanju skupine delegatov za proučevanje vpra-

šanj s področja znanstveno-raziskovalne dejavnosti, ker je delegat tovariš Lado Kocijan izrazil mnenje, da predlagana sestava medzborovske skupine delegatov ni najbolj ustrezna.

V zvezi s tem bo podal poročilo Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve Skupščine SR Slovenije, ki je ponovno obravnavala predlog za sestavo medzborovske skupine, tovariš Jože Marolt, predsednik komisije.

Prosim tovariša Marolta za pojasnilo stališč komisije do obeh vprašanj.

J o ž e M a r o l t : Spoštovane tovarišice in tovariši delegati! Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je na svoji zadnji seji ponovno obravnavala vaš sklep in vašo pobudo, da vrnete v obravnavo predlog komisije za imenovanje medzborovske delovne skupine za proučevanje znanstveno-raziskovalnega dela.

Zelo smo hvaležni, da Družbenopolitični zbor posveča takšno pozornost tudi kadrovski politiki in izbiri delegatov za delovne skupine, ker je to eden izmed pomembnih pogojev za njihovo uspešno delo. Zato smo v Komisiji za volitve, imenovanja in administrativne zadeve skrbno proučili sklep Družbenopolitičnega zbora in razloge, ki jih je navedel delegat tovariš Lado Kocijan. Po vsestranski razpravi smo ocenili, da ni dovolj razlogov za spremembo predloga za imenovanje medzborovske delovne skupine.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve je sklenila, da Družbenopolitičnemu zboru predlaga ponovno obravnavo in sklepanje o tem predlogu, pri tem pa bi predvsem radi, da bi pri ponovni obravnavi in sklepanju o našem predlogu upoštevali predvsem naslednja dejstva:

1. Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve meni, da je sestav delovne skupine ustrezen. Med člani delovne skupine so na primer doktor kemijskih in magister tehničnih znanosti, diplomirani inženir strojništva, diplomirani inženir metalurgije, doktor filozofskih znanosti za področje marksizma, diplomirani ekonomist, diplomirani sociolog, profesor slavistike, polkovnik JLA in strokovni sodelavec Delavske univerze za področje izobraževanja. V delovni skupini sta samo dva člana enakega poklica, to sta dva diplomirana inženirja agronomije, ki delata na zelo različnih regionalnih območjih in različnih področjih kmetijske proizvodnje, eden je v Prekmurju, drugi na Notranjskem.

Republiška raziskovalna skupnost je v to delovno skupino predlagala tri delegate, in sicer doktorja kemijskih znanosti, doktora filozofskih znanosti in diplomiranega inženirja strojništva. Tudi tu so že po svoji strokovni usposobljenosti in po svoji delovni usmeritvi zelo različni strokovnjaki. Menimo, da je poklicna in tudi delovna usmeritev delegatov glede na opredeljene naloge za to delovno skupino ustrezna in da bi jo tudi s kakršnimikoli spremembami težko bistveno popravili ali izboljšali. Več poklicev in več delovnih usmeritev v 12-člansko delovno skupino pa seveda tudi ni mogoče vključiti.

2. Prosili bi, da Družbenopolitični zbor upošteva da člani delovne skupine niso samo strokovnjaki in specialisti za ozko področje svojega dela. To so tudi družbenopolitični delavci, ki so svojo sposobnost, razgledanost, delovno pripravljenost in interes za skladen razvoj vseh področij znanstveno raziskovalnega dela že dokazali v svojem dosedanjem delu. Prepričani smo, da bodo tudi v delovni skupini zastopali ne le svoje ozke interese iz svojega področja dela, temveč se bodo zavzemali za enakomeren razvoj vseh področij znanstveno-raziskovalnega dela.

3. Predloge za sestavo medzborovske delovne skupine smo iskali in usklajevali po običajnem družbeno dogovorjenem, demokratičnem in širokem postopku. Pri tem so sodelovale tudi občinske konference SZDL, medobčinski sveti Socialistične zveze, pa tudi predsednik in sekretarji zborov republiške Skupščine. Če bi sedaj kakorkoli spreminjali ta sestav, bi morali ponoviti celoten postopek in temeljito argumentirati razloge za spremembo sestave skupine tudi vsem družbenopolitičnim organizacijam.

4. V postopku pripravljanja predlogov za medzborovsko delovno skupino smo

predhodno vprašali tudi vse kandidate za soglasje. Vsi so dali svoje soglasje in izrazili pripravljenost, da bodo delali v delovni skupini. Brez zares tehtnega razloga bi sedaj težko kakorkoli spreminjali ali pa vršili zamenjavo s predlaganimi kandidati. Pri tem bi želeli, da se upošteva tudi dejstvo, da smo predloge iskali samo iz vrst voljenih delegatov in da seveda tudi med voljenimi delegati ni vedno mogoče izbrati takih kadrov, profilov in usmeritev, kot bi jih želeli, temveč pogosto take, kakršne imamo in kakršne smo izvolili na lanskih volitvah.

5. Upoštevati je tudi treba, da je medzborovska delovna skupina delovno telo Skupščine, da v ničemer ne odloča sama, temveč le ugotavlja in obravnava pobude delovnih ljudi, delegatov, občanov in družbenopolitičnih skupnosti, ugotavlja stanje, spremlja uresničevanje sprejete politike v republiški Skupščini in obravnava vsa vprašanja, ki so pomembna za delo zborov, za delo republiške skupščine in seveda tudi za Socialistično republiko Slovenijo. Svoje mnenje daje v pretres, obravnavo in odločanje, če je to potrebno, tudi zborom Skupščine.

6. Delovna telesa Skupščine in tako tudi medzborovska delovna skupina že po 146. in 148. členu poslovnika Skupščine SR Slovenije lahko povabijo k sodelovanju tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti, znanstvenih, strokovnih služb itd., da skupno z njimi organizira posvete in išče najustreznejše rešitve ter odgovore na zastavljena vprašanja in probleme.

Na pobudo Družbenopolitičnega zbora lahko navedena medzborovska delovna skupina povabi k sodelovanju vse predstavnike, ki bi lahko na tem področju kakorkoli koristno in uspešno sodelovali.

7. Želim poudariti, da je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve upoštevala tudi pripombe tovariša Kocijana, da je v projektu "Slovenija 2000" gotovo marsikaj pomanjkljivega, vendar menimo, da odprte probleme v tem projektu ne bomo reševali s spremenjeno sestavo skupine. Naloga ustanovljene delovne skupine bi bila, da to vprašanje uvrsti na dnevni red, ga temeljito prouči in se vključi v dopolnjevanje navedenega dokumenta ter prispeva k reševanju stvari, ki so v tem pogledu odprte.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve prosi, da bi Družbenopolitični zbor pri ponovni obravnavi predloga upošteval tudi to dodatno obrazložitev in dejstvo, da sta Zbor združenega dela in Zbor občin naš predlog že sprejela 16. marca na svojih sejah.

Izkoristil bi to priložnost in povedal mnenje Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve o pobudi Družbenopolitičnega zbora, da naj bi v prihodnje v delovna telesa, zlasti medzborovska delovna telesa Skupščine, vključevali tudi delovne ljudi ali delegate družbenopolitičnih organizacij, ki niso delegati Družbenopolitičnega zbora.

Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve se je strinjala z ugotovitvijo, da v poslovniku glede predloga ni ovir. Zato je Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve soglašala s tem predlogom ob upoštevanju naslednjih treh pogojev:

1. da bi pri sestavi delovnih teles Skupščine vključevali poleg delegatov Družbenopolitičnega zbora ali namesto delegatov Družbenopolitičnega zbora še predstavnike družbenopolitičnih organizacij pod pogojem, da je v taki medzborovski skupini ali drugem delovnem telesu vsaj po en član Družbenopolitičnega zbora, dva ali trije pa so seveda lahko tudi člani vodstev družbenopolitičnih organizacij;

2. da bi morala Republiška konferenca Socialistične zveze kot frontna organizacija pri oblikovanju stališč in mnenj za delegate Družbenopolitičnega zbora, kadar so na dnevnem redu pomembna vprašanja, prav tako kakor za delegate Družbenopolitičnega zbora tudi za tiste člane delovnih teles, ki niso delegati, enako oblikovati mnenja in stališča kakor za delegate;

3. da je možno, da bo Komisija za volitve, imenovanja in administrativne zadeve take predloge tudi sprejela in predlagala le pod pogojem, da bo vsak

predlog za delegata, ki ni član Družbenopolitičnega zbora, prej usklajen v Republiški konferenci Socialistične zveze. Hvala lepa!

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Zahvaljujem se tovarišu Maroltu za sistematično in natančno podana pojasnila. Predlagam pa, da o njih razpravljamo po skupnem zasedanju, ker sta ostala dva zbora že zbrana in bi potem nadaljevali z razpravo in sklepanjem.

Prekinjam sejo zbora.

(Seja zbora je bila prekinjena ob 9.25 in se je nadaljevala ob lo.55 uri.)

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Nadaljujemo z obravnavo 2. točke dnevnega reda.

Končali smo s pojasnili, ki nam jih je dal v imenu Komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve tovariš Marolt.

Želi kdo razpravljati o teh pojasnilih? (Da.) Tovariš Lado Kocijan, prosim.

L a d o K o c i j a n : Pazljivo sem poslušal obrazložitev tovariša Marolta. Veseli me, da je komisija tako resno obravnavala predlog, vendar nekaterih argumentov ne bi mogel sprejeti, kot na primer argument, da je bila izvedena procedura in da so bili konsultirani vsi dejavniki. Iz tega sledi, da nikdar ne bomo mogli razpravljati in stvari spremeniti, ker nikdar ne dobimo nobenega papirja na klop, ki ne gre skozi proceduro.

So pa še drugi argumenti, o katerih ne bom razpravljal. Zato menim, da teh argumentov ne bi mogli sprejeti.

Imam še eno vprašanje, tovariš predsednik. Na seji 16. marca 1983 smo sprejeli stališča o razvoju krajevnih skupnosti, ki so objavljena v številki 8 Poročevalca. Imeli smo opravka z verzijo stališč, o kateri smo razpravljali. Razprava je bila bogata in celo precej dolga in poglobljena, dali smo precej pripomb in dodatnih stališč. V Poročevalcu pa je objavljeno le prvotno besedilo, ne pa tisto, ki smo ga sprejeli. To ni prvič, da sem opazil, da je v Poročevalcu objavljena stara verzija, ne pa tista, ki je bila sprejeta, zato bi predlagal, da ugotovimo, kje je razlog.

Moram reči, da so me na to opozorili v krajevni skupnosti, ker sem o teh stvareh tam tudi razpravljal. Predlog, ki je bil v razpravi glede ljudske obrambe, je prav iz krajevne skupnosti in prenesel sem ga na zbor, sedaj pa so mi rekli, da stališča niso spremenjena.

Menim, da takšne napake niso tako brezpomembne. Ne iščem krivca, prav pa bi bilo, če bi povedali, kdo je odgovoren, da se take stvari dogajajo. Če mi nekaj izglasujemo, objavi pa se in potem pošlje v slovensko javnost povsem druga verzija, to ni tako nepomembna stvar. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Glede tega vprašanja predlagam, da ga že danes razčistimo tako, da bi na popoldanskem delu zasedanja dobili odgovor, kakor je prišlo do tega in kje je problem, ali je morda v tem, da delovna skupina ni uveljavila pripomb, ali je kakšno nesoglasje med zbori, ali pa gre samo za napako pri objavi v Poročevalcu. Prosil bi, da se zadeva razčisti do popoldne, da bi lahko še danes o tem zavzeli stališče in da ugotovimo, ali gre samo za napako v objavi v Poročevalcu ali tudi v stališčih, ki smo jih oblikovali in uradno sprejeli, podpisali in poslali na ustrezne naslove.

Glede sestave skupine pa sama procedura in dejstvo, da je bila sprejeta na ostalih dveh zborih, res ni nekakšen poseben argument. Komisija resno pripravlja vse svoje predloge v skladu s tistimi akti, ki to predpisujejo, jasno pa je, da pri takšni obravnavi lahko nastanejo tudi takšne ali drugačne napake. Menim, da ni slabo, da smo dali poseben poudarek oblikovanju te skupine na tako pomembnem področju, kot je znanstveno raziskovalno področje.

Predlagam, da preidemo na sklepanje o sestavi skupine. Predlog je - še enkrat ga bom ponovil, čeprav smo ga obravnavali na prejšnji seji - da se za področje znanstveno-raziskovalne dejavnosti oblikuje medzborovska skupina v naslednji sestavi: vodja skupine Uči Osredkar, člani pa naj bi bili: Valentin Črv, Božidar Debeljak, Aljoša Drobnič, Ilija Globačnik, Sonja Kerec, Jože Matjašec, Dušan Pirc, Boris Prešern, Marjan Vidmar, Ludvik Zajc in Zvezdodrag Žlebnik. Med njimi so tudi trije delegati našega zbora: Drobnič, Vidmar in Zajc.

Želi še kdo razpravljati o predlogu za sestavo te medzborovske skupine? (Ne.) Če ne, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za sprejem takšnega predloga, kot je bil predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli odlok, ki je bil pripravljen in predložen že za prejšnjo sejo Družbenopolitičnega zbora.

V zvezi z drugim pojasnilom tovariša Marolta pa mislim, da je prav, da ga vzamemo na znanje. Naša pobuda, da se lahko v delovna telesa Skupščine imenujejo tudi posamezni člani vodstev družbenopolitičnih organizacij, ki opravljajo funkcijo delegacije za naš zbor, je bila sprejeta, dodatna opozorila pa so predvsem sprejemljiva, predvsem to, da bi bil v delovnih telesih vedno vsaj eden od delegatov zbora.

Želi o pobudi še kdo razpravljati? (Ne želi.) Ugotavljam, da smo to sprejeli na znanje.

K tej točki bi še tovariš Ivan Kramer želel dati pobudo vodstva Zveze sindikatov Slovenije.

I v a n K r a m e r : Tovarišice in tovariši delegati! Na podlagi razprav na zadnji seji o gibanju gospodarstva v letošnjem letu, razprav o uresničevanju resolucije ter potem na dvodnevnem seminarju tudi razprav o problematiki osebnih dohodkov predlagamo Izvršnemu svetu, da upošteva naslednjo pobudo.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije ugotavlja, da sedanji način ugotavljanja višine z zakonom zajamčenega osebnega dohodka ne ustreza gibanjem življenjskih stroškov med letom, zato predlaga naslednjo spremembo zakona o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo.

15. člen zakona je potrebno spremeniti tako, da se namesto besed " v maju in septembru", vstavi "v aprilu, po cenah za marec in v oktobru po cenah za september". S to spremembo bo leto enakomerno razdeljeno na dva časovno enaka dela. Poleg tega bo omogočena primerjava s statističnimi podatki o razporeditvi delavcev po višini osebnega dohodka, ki se objavlja v marcu in septembru.

V 15. členu je potrebno dodati tudi nov odstavek, ki se glasi: "V primeru izredno nagle rasti življenjskih stroškov, statistika spremlja in objavi višino minimalnih življenjskih stroškov tudi za druge mesece, če tako določijo organi iz 15. člena tega zakona." Ker je v šestih mesecih rast življenjskih stroškov lahko izredno velika, je smotrno, da se dopusti možnost izredne valorizacije zajamčenega osebnega dohodka.

Predlagam, da to pobudo Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, ki je naslovljena na Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, tudi naš zbor podpre. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kot ste slišali, gre za pobudo za spremembo republiškega zakona. Pobuda bi morala iti v redno obravnavo, v kateri bi bilo treba ugotoviti utemeljenost teh predlogov in potem izpeljati celotno proceduro. Najbrž je dovolj, če danes Družbenopolitični zbor sprejme pobudo na znanje in prosi Izvršni svet, da jo čimprej prouči in mu da ustrezna stališča, da se bodo lahko opredelila tudi delovna telesa in zbor.

Prosim, besedo ima tovarišica Silva Jereb.

S i l v a J e r e b : Predlagala bi, da bi v obravnavo te pobude vključili tudi delovna telesa zborov Skupščine.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : To je sprejemljivo. Želi še kdo razpravljati o tem? (Ne).

Ugotavljam, da smo pobudo sprejeli na znanje. Želi še kdo dati kakšno pobudo ali predlog v okviru te točke dnevnega reda? (Ne želi.)

Obvestil bi vas, da ste dobili v okviru te točke tudi statistične podatke o delu Družbenopolitičnega zbora za obdobje od 7. maja do 16. marca. Podatki služijo delegatom v zboru kot številčni pokazovalec njihovega dela in sodelovanja. Opozoril bi vas na problem udeležbe na naših sejah, ki je za posamezne delegate razviden iz teh podatkov.

V kratkem času bomo morali ponovno pripraviti vsebinski pregled pobud, stališč in mnenj, oblikovanih v našem zboru za obravnavo v delegatski bazi, zlasti v Socialistični zvezi.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami.

Gradivo je zaupne narave in je treba z njim ravnati v skladu z 23. členom pravilnika o ravnanju z gradivi zaupne narave.

Razprava sama ni opredeljena kot zaupna.

K tej točki dnevnega reda sta bili predloženi dve gradivi, in sicer informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji z vidika omejitvenih ukrepov, ki jo je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, in informacija o obmejnem gospodarskem sodelovanju, ki jo je predložila Gospodarska zbornica Slovenije.

Informaciji so obravnavali Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora, Komisija za mednarodne odnose in Komisija za narodnosti. Danes pa smo prejeli stališča in mnenja Komisije za manjšinska in izseljeniška vprašanja ter sekretariata Sveta za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, poročilo Komisije za narodnosti in predlog ugotovitev in stališč, ki naj bi jih zbor sprejel pri tej točki dnevnega reda.

Uvodno obrazložitev k obema informacijama smo poslušali na skupnem zasedanju.

Želi besedo predstavnik Izvršnega sveta? (Ne želi.) Predstavnik Gospodarske zbornice? (Ne želi.) Želijo besedo predstavniki delovnih teles? Odbor za družbenoekonomske odnose, tovariš Pucer? (Ne.) Komisija za mednarodne odnose, tovariš Čačinovič? (Ne.) Komisija za narodnosti, tovariš Sau? (Da.) Besedo ima tovariš Silvano Sau.

S i l v a n o S a u : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Dovolite mi, da ko govorim o rezultatih in problemih na področju maloobmejnega prometa, vsaj nekaj besed spregovorim v jeziku svoje narodnosti in da tudi na ta način še enkrat potrdimo neizpodbitno in nujno povezanost vsake narodnostne skupnosti s svojo matično kulturo, s svojim matičnim jezikom in s svojim matičnim narodom.

Vendar, ker je čas, ki je na razpolago, skromen, dnevni red pa dokaj obsežen, bom nadaljeval v slovenščini.

Mislim, da je potrebno dati vso podporo prizadevanjem Skupščine SR Slove-

nije, njenemu Izvršnemu svetu, Socialistični zvezi in drugim družbenopolitičnim organizacijam, ki so zlasti po uvedbi znanih ukrepov Zveznega izvršnega sveta vedno izhajali iz načelnih stališč našega samoupravnega sistema, ki sloni tudi na načelu odprtosti navznoter in navzven, kot bistveni sestavini naših družbenih in gospodarskih odnosov.

Zdi se mi, da že tretjič ali četrtič v enem letu na tem zboru in v tej Skupščini prepričujemo predvsem sami sebe, kako je politika odprtih meja in dobrososedskih odnosov neodtujljiva dobrina vseh nas, ki živimo v Sloveniji in vseh jugoslovanskih narodov in narodnosti.

Verjetno bi bilo danes odveč še enkrat ponavljati vse razloge in dejstva, ki jasno govorijo v prid temu, da je potrebno iz znanih omejitev Zveznega izvršnega sveta izvzeti maloobmejni promet na osnovi videmskega sporazuma. Dokazi v prid taki zahtevi so neizpodbitni.

Trditev, da pomeni maloobmejni promet privilegij ali celo diskriminacijo ostalih državljanov ali področij v Jugoslaviji, je nesmiselna, če upoštevamo, da je politika odprtosti enakega pomena tako za Slovenijo kot za vse ostale republike in avtonomni pokrajini.

Državljani Jugoslavije, ne glede na republike, smo enako zainteresirani, da ustvarimo pogoje odprtih meja z vsemi našimi sosedi. To je naš skupni cilj, za katerega smo se že zdavnaj vsi narodi in narodnosti Jugoslavije dogovorili, cilj, ki naj zagotovi razvitejše, enakopravno sodelovanje s sosednjimi državami in deželami, na tej podlagi pa trden mir in varnost na vseh naših mejah. Takšno usmeritev smo sprejeli kot sestavni in neločljivi del našega nadaljnjega razvoja in naših prizadevanj tako na notranjem kot na zunanjepolitičnem področju. Ravno tako smo se skupno dogovorili - o tem govori naša ustava ter sklepni dokumenti naših partijskih kongresov - za enotno skrb za nemoten razvoj posameznih narodnosti, ki pa je lahko prisoten samo tam, kjer smo z njihovimi matičnimi narodi uspeli vpeljati in vzdrževati dobrososedske odnose, kjer je zagotovljena možnost stalnega in svobodnega kontaktiranja narodnosti z matično deželo in z njeno kulturo. Tam, kjer teh možnosti ni, ali so te omejene, je tudi nemogoče govoriti o uresničevanju narodnostne politike. Nasprotno, kjer so te možnosti omejene, lahko govorimo o dejanskem odstopanju od dogovorjene in sprejete narodnostne politike.

Zato mi dovolite, da na tem mestu ne govorim samo o potrebi, da se izvzame iz omenjenih ukrepov samo maloobmejni promet, ampak mislim, da mora biti naše stališče negativno tudi do samega depozita nasploh. Prepričan sem, da s takimi omejitvenimi ukrepi, ki dejansko omejujejo določene svobode našega državljana in delovnega človeka, ne bomo rešili gospodarske stiske.

Menim, da nekatere temeljne pridobitve naše družbe ne bi smeli opustiti pod pritiskom gospodarskih težav, ki imajo svoje rešitve, vendar ne v omejevanju pravic delovnega človeka in državljana.

Na tej poti ne more in ne sme biti zastojev ali celo korakov nazaj. Če se ne bomo nenehno zavzemali, ustvarjalno delovali za nove razsežnosti in kakovosti,za politiko odprtosti, bomo prav gotovo s tako pasivnostjo spodbujali drugačne tendence in sile; le-te pa so znane kot vračanje v etatistične odnose, birokratizem, unitarizem in podobne lastnosti, ki so tuje naši samoupravni socialistični in neuvrščeni družbi.

Nadalje, taki ukrepi navajajo predvsem vodo na mlin reakcionarnih sil tudi zunaj naših meja; v mislih imam zadnji primer, ki smo ga imeli pred nekaj dnevi v Trstu, ko je prišel na zborovanje v Trstu fašist Almirate. To se bo še stopnjevalo ob bližnji volilni kampanji v Furlaniji Julijski krajini, če bodo progresivne demokratične sile v defenzivi, namesto da bi bile v ofenzivi.

Rešitev iz gospodarskih težav je nedvomno predvsem v boljšem delu, povečani produktivnosti z usmeritvijo in akcijo na odprtem polju svetovnega gospodarstva.

Naj se vrnem na poročilo republiškega Izvršnega sveta o maloobmejnem prometu. Po šestmesečni uvedbi depozita lahko ugotovimo, da takšen ukrep pomeni

vsekakor določen korak nazaj. Podatki, s katerimi danes razpolagamo, dokazujejo, da je nevzdržna trditev, da so imeli ti ukrepi izključno ekonomski značaj. Hoteli ali ne, so ti ukrepi dobili tudi določeno politično obeležje, ki ga najbolj občutijo prebivalci obmejnih krajev, tako na eni kot na drugi strani meje. To ne dokazujejo samo številke o prehodih naših državljanov v sosednjo deželo, ampak tudi prihodi sosedov na naše ozemlje, ki so se zmanjšali, pa čeprav niso podvrženi takim ukrepom kot z naše strani.

Zato lahko ugotovimo, da so ti ukrepi imeli ne samo negativen politični, človeški in psihološki učinek, ampak tudi negativen ekonomski učinek, kar je sicer že navedeno v samem poročilu.

Prav zaradi tega, ker so bili ti ukrepi predstavljeni kot izrazito ekonomski ukrepi, menim, da bi moral Zvezni izvršni svet po šestih mesecih od njihove uvedbe predložiti podrobno poročilo o doseženih rezultatih na tem področju tudi zaradi tega, da naše podatke, s katerimi razpolagamo, primerjamo z zveznimi ugotovitvam... Menim, da bi to morali zahtevati, ker je dolžnost zveznih organov, da tako poročilo pripravijo.

To je še posebno pomembno danes, ko se pripravljamo na začetek turistične sezone, ko moramo misliti tudi na večjo varnost na naših mejah in ko točno vemo, da se bodo zaradi teh ukrepov nabirale dolge kolone za vstop v našo državo in ko vemo, da bodo obmejni organi preveč zaposleni z raznim administriranjem in kontrolo žigov, namesto da bi svoje sile preusmerili na varovanje meje.

Če se ne motim, izhaja iz neke analize carinske službe, da mora carinik, preden pusti, da gre človek čez mejo, preveriti 39 klavzul ali točk, ali jih potnik izpolnjuje za to, da sploh lahko gre čez mejo.To seveda zahteva nekaj časa.

Dovolite mi, da se še dotaknem vprašanja narodnosti in njenih problemov v stikih z matično deželo. Ti problemi so pereči že za tisto območje, kjer veljajo maloobmejne olajšave, kaj šele za tisti del narodnosti, ki niso vključene v maloobmejni promet.

Ne bi vas obremenjeval s številkami, dejstvo pa je, da imam pri svojih rednih in organiziranih stikih z matičnim narodom velike težave. Iskanje najrazličnejših potrdil in žigov pomeni ne samo izgubo časa ampak tudi izgubo denarja. Kljub dobri volji obmejnih organov se posamezne akcije, obiski in dogovori tako zavlečejo, da še najbolj strpen človek izgubi voljo, kaj šele večina znotraj narodnosti, ki dela povsem volontersko.

Zato menim, da bi v sklepe, ki naj bi jih sprejel naš zbor, dodali še posebno točko o položaju italijanske in madžarske narodnosti v Jugoslaviji ne glede na to, v katerih republiških mejah živi, ker mora biti skrb za narodnost, skrb vseh nas v Sloveniji ali v katerikoli drugi republiki v Jugoslaviji.

V sedanjem trenutku moramo torej še bolj utrjevati načelo odprtosti našega samoupravnega sistema z učinkovitejšim vključevanjem v mednarodno delitev in vsestransko sodelovanje. Stališča o novih kakovostih maloobmejnega gospodarskega sodelovanja in še zlasti predlogi za višje oblike tega sodelovanja prav gotovo vodijo v to smer in povezujejo maloobmejno sodelovanje s prizadevanji za reševanje naših gospodarskih težav. V te tokove, ki dajejo pozitivne rezultate, je potrebno ustvarjalno vključiti tudi narodnosti na obeh straneh meje in slehernega prebivalca. Prosto gibanje prebivalstva krepi taka prizadevanja in ustvarja potrebno razpoloženje za boljše odnose, tako človeške, gospodarske kot narodnostne.

Naj zaključim z ugotovitvijo, da odprta meja je in mora ostati načelo in akcija našega sistema za danes in za jutri. Prav zaradi tega ne more in ne sme postati predmet pogajanj ali kompromisov. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Sau. S tem smo v bistvu začeli že z razpravo. Preden pa jo nadaljujemo, bi imenovali še skupino delegatov, ki bi spremljala razpravo in po potrebi predložila dopolnitev predloga ugotovitev, stališč in sklepov, ki smo jih dobili za to točko dnevnega reda.

V skupino predlagam naslednje delegate: tovariša Dina Pucerja, Rudija Čačinoviča in Silvana Saua. Se strinjate s takšnim predlogom? (Da.) Hvala lepa.

Nadaljujemo z razpravo. Tovariš Pucerje prosil za besedo.

D i n o P u c e r : Tovarišice in tovariši delegati! Ob prebiranju gradiv za današnjo točko dnevnega reda se mi je nehote vsilila primerjava med sedanjim trenutkom, ki je nastal ob meji ob uvedbi depozita tudi za maloobmejni osebni promet, in obdobjem, ko smo sprejeli videmski sporazum ter tržaški in goriški gospodarski sporazum. Primerjava, predvsem zaradi tega, ker smo takrat znali prisluhniti problemom obmejnega prebivalstva, s tem, da smo nenaravni meji, ki je ločila slovenski in italijanski življ na obeh straneh meje, s sprejetjem videmskega sporazuma, postavili osnovni temelj, ki vse bolj zgublja svoj vsebinski in tudi zgodovinski smisel.

Ne bi ponavljal dejstev, ki jih ugotavlja že poročilo Izvršnega sveta in uvodna beseda tovariša Jana - z obema se tudi strinjam - ki dovolj nazorno prikazuje posledice uvedbe depozita za lastnike propustnic.

Poudariti moram, da nisem proti ukrepom, ki zboljšujejo naš ekonomski položaj, toda dokazano je, kot je bilo to že danes v razpravi ugotovljeno, da omejitveni ukrep ne trga samo zgodovinske pogoje, ki povezujejo obmejno prebivalstvo obeh narodnosti, ampak povzroča neposredno gospodarsko škodo, predvsem zaradi tega, ker je bil večji priliv denarja kot pa odliv. To je tudi dokazano s številkami v samem poročilu in tudi v uvodni besedi tovariša Jana. To dokazujejo propustnice in število imetnikov propustnic, pa vse do pravic, ki jih imajo posamezni lastniki propustnic z italijanske strani.

Ugotovljeno je tudi, da se je zmanjšal priliv imetnikov italijanskih propustnic v tem obdobju. V območju južne Primorske se ugotavlja 5o % manj prihodkov z italijanske strani na naše območje. To je jasen dokaz, da ne more biti meja samo enostransko odprta. Tovrstni omejitveni ukrepi seveda niso naša posebnost, takih ukrepov se poslužujejo tudi druge države, vendar pa je nerazumljivo, da ukrepi, čeprav začasni, razvrednotijo vse dosedanje dosežke na področju ustvarjenih dobrososedskih odnosov.

Menim, da ukrep postaja sam po sebi irelevanten. Bolj relevantna je praksa, ki se lahko ponavlja in ustvarja vzdušje nezaupanja, krepi desne sile že ob dosedanji relativno močni listi za Trst, katere program nam je znan. S tem se širi tudi krog nam nenaklonjenih ljudi in povzroča težave predvsem naprednim silam, ki so naši naravni zavezniki. Meja postaja vse manj varna. Praktične posledice čutimo tudi pri uveljavljanju zakona o globalni zaščiti Slovencev onstran meje, prepoveduje se uporaba slovenskega jezika v različnih ustanovah, kontrola na meji pa se zaostruje. Skratka, ustvarja se neobičajno vzdušje, ali pa vzdušje, ki ga poznamo iz 5o-ih let. Takega vzdušja si zagotovo ne želimo več.

Večkrat se v medsebojnih pogovorih tolažimo s tem, da moramo imeti pred očmi razmerje sil in odnosov v Jugoslaviji in da so taki ukrepi posledica takih razmer.

Zdi se mi, da se s tem ne moremo zadovoljiti in da moramo ponovno vso jugoslovansko javnost opozoriti na posledice takih ukrepov. Tudi poročilo Gospodarske zbornice nam nazorno prikazuje sedanje dosežke in pomanjkljivosti na področju gospodarskega sodelovanja po tržaškem in goriškem sporazumu z Italijo. Strinjam se z vsebino poročila kakor tudi s sklepi Izvršnega odbora Gospodarske zbornice Slovenije, zdi pa se mi, da v tem poročilu za razliko od poročila Izvršnega sveta, ki je obravnaval predvsem osebni problem in je podrobneje obdelan tudi zgodovinski nastanek tega prometa, niso navedene prehojene poti k tem sporazumu. To se mi zdi pomembno predvsem zaradi tega, ker se je ob samem sprejemanju goriškega in tržaškega sporazuma uveljavil princip višjih oblik sodelovanja, seveda prilagojenih tedanjim razmeram. To pomeni, da sta gospodarska sporazuma nastala predvsem kot posledica razmejitve, ki je centre ločila od naravnega zaledja. Sporazuma sta bila takrat v funkciji ublažitve teh posledic, kar pomeni, da smo razvijali predvsem izmenjavo oziroma izvažali zelenjavo, sadje, vino in meso, uvažali pa reprodukcijski material za potrebe

tovarn na tem območju, razno ribiško opremo, kmetijsko mehanizacijo in tudi blago široke porabe.

Z rastjo gospodarstva se je spreminjala tudi struktura medsebojne menjave. Vendar se mi zdi, da je bil interes obmejnega gospodarstva vse bolj zanemarjen in da je v določenih obdobjih prevladovala izključno trgovska logika, ki je bila večkrat v nasprotju z osnovnimi intencijami sporazuma. Šele podrobna obdelava gospodarskega sodelovanja v naši Skupščini in stališča, ki so bila sprejeta, so povzročila spremembo toka gospodarskega sodelovanja. Doseženi so bili pomembni premiki v sodelovanju s slovensko manjšino, čeprav obstajajo še precejšnje možnosti, ki jih moramo bolje izkoristiti na temelju ekonomske upravičenosti in s tem krepiti njen ekonomski položaj. K temu sodelovanju smo pritegnili že vse republike in menim, da tudi obe pokrajini, kot smo se to dogovorili na 9. kongresu Zveze komunistov Slovenije.

Pri vsem tem se mi zdijo naslednji problemi še vedno odprti.

1. Mislim, da pogosto uporabljamo obmejne gospodarske sporazume za reševanje trenutnih gospodarskih problemov, kar lahko v bistvu zavira uveljavljanje trajnejših pogojev in s tem tudi višjih oblik sodelovanja.

2. Strinjam se, da bi morali v čim večji meri omogočiti nastop gospodarstva vseh republik in pokrajin, pri tem pa bi morali stremeti za tem, da sodelovanje jugoslovanskega gospodarstva v funkciji krepitve gospodarskega sodelovanja temelji na višjih oblikah, ne pa, kot se dogaja danes, da se na primer v Sežani formalno oblikujejo tozdi, ostale dejavnosti pa opravljajo v notranjosti, pri čemer ti tozdi počasi izginejo, kot je to v njihovem trenutnem interesu.

3. V sedanjih pogojih so italijanski, predvsem tržaški gospodarstveniki soočeni s problemom izpada jugoslovanskih kupcev in s tem prisiljeni iskati druge poti gospodarjenja.

V zadnjem času prevladuje vsaj verbalni interes za skupna vlaganja. Menim, da bi bila naša naloga, da agresivno preverimo resnično pripravljenost tržaškega gospodarstva za skupna vlaganja in skupno sodelovanje. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Pucer. Kdo še želi razpravljati? Prosim, besedo ima tovariš Ciril Zlobec.

C i r i l Z l o b e c : K temu, kar je bilo pravkar rečeno, je težko še kaj dodati, kljub temu pa bi rad izrazil svojo stisko v zvezi s tem problemom.

Od prvih težav, ki so nastopile z depozitom in prehodom meje, spremljamo neko zelo čudno pojasnjevalno politiko. Vse razprave v tej Skupščini, vsi javni nastopi slovenskih političnih, kulturnih in drugih javnih delavcev, razpoloženje prebivalstva so kot ob malokateri stvari enotne v mnenju, da ta ukrep na vrsti področij izrazito škoduje doseženemu stanju in seveda tudi obstoju slovenskega naroda in manjšin na tej in oni strani meje.

Doslej smo nekako skušali razumeti, da je to nujno zaradi globljih ekonomskih razlogov, ki so v tem trenutku najpomembnejši za ustalitev naših razmer na celotnem območju Jugoslavije. Današnja razprava tovariša Jana na skupni seji zborov - in verjamem, da ni razloga, da ne bi verjeli podatkom - potrjuje, da tudi ekonomski razlogi ne držijo, da so ukrepi na tem področju prinesli celo več negativnega kot pozitivnega. Če vse druge elemente strnemo in ki smo jih ocenili kot pozitivne - od podpore narodne manjšine na eni in drugi strani, kulturnega, znanstvenega, strokovnega in drugega pritoka o tem, kar je pravkar govoril tovariš Pucer, o povezovanju zaledja z večjimi centri, ki so bili z mejami pretrgani in smo kot politično in človeško akcijo odpirali to mejo, da ne bi bili ti razdori in razkoli boleči - se zdaj pridružuje ekonomska ocena, ki ne podpira teh predlogov.

Temu lahko dodamo še nekatere ponavljajoče se časopisne bodice, ki jih prebiramo čedalje pogosteje in bi človek zanje težko trdil, da jih je narekovala politična modrost, pač pa so pogojene iz čiste, kako bi rekel, zelniške

sosedske zavisti, temelječe na nekaterih predvidevanjih o ugodnejšem položaju obmejnega prebivalstva, ki najbolj ovirajo ureditev tega problema.

Zato bi vprašal Zvezni izvršni svet oziroma tiste, ki so odločno na stališču, da se stanje ne spremeni, naj zelo jasno odgovorijo, kakšni so dejanski razlogi, da se to stanje ne more spremeniti, če smo ugotovili, da ekonomski razlogi, ki so bili doslej kot edini veljavni, tudi ne držijo. Četudi ekonomski razlogi ne držijo - za ostale vemo, da ne držijo - potem so žal edina konsekvenca takšnega stanja zelo poslabšani mednacionalni odnosi med Slovenci, zlasti pri obmejnem prebivalstvu, ker nastaja oziroma se krepi občutek, da ni nobenih tehtnih razlogov za takšno stanje, ampak da so razlogi, ki jih navajajo, samo izgovor za nekaj drugega. Menim, da si neka državna politika, ki naj bi zasledovala trdnost in dobro občutje vseh prebivalcev svoje države, ne bi smela privoščiti takšnih stanj, ne da bi jih tako pojasnila, da bi proti argumenti resnično spodbili to, kar se danes na vseh nivojih navaja v korist spremembe sedanjega stanja.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Miloš Prosenc.

M i l o š P r o s e n c : Nadaljeval bi razpravo v zvezi z uredbo Zveznega izvršnega sveta. Ko je tovariš Jan bral svoj uvod in je našteval, kaj vse sodi v obmejno sodelovanje skupaj z odprto mejo, smo verjetno vsi razmišljali in se ponovno prepričali, da depozit ne gre v ta kontekst odprtega in raznovrstnega ter vsestranskega sodelovanja.

Res smo v zadnjem času veliko govorili v zvezi z uredbo Zveznega izvršnega sveta o depozitu na pravico do iznosa dinarjev. Večkrat smo razpravljali o posledicah ter učinkih depozita in tudi modificirana sprememba uredbe ni spremenila naše ocene in argumentov o nekaterih negativnih učinkih uredbe. Zato je Predsedstvo Republiške konference Socialistične zveze poslalo pismo Zveznemu izvršnemu svetu in v vednost Zvezni konferenci SZDL, v katerem smo zopet pojasnili, kje vidimo probleme ter ponovno poudarili, da je depozit mogoče razumeti samo kot kratkoročni ukrep, ki bi ga bilo treba čimprej nadomestiti z drugimi, ustreznejšimi ukrepi, ki naj bodo bolje usklajeni z našimi zakoni in mednarodnimi obveznostmi.

Alternativne rešitve je treba iskati zlasti v doslednejšem in bolj učinkovitem izvajanju veljavnih carinskih in deviznih predpisov in v odločnejšem kaznovanju kršiteljev, kot je to poudaril tudi tovariš Jan. Večja doslednost in učinkovitost pri tem bi pomenila tudi sestavni del naših splošnih družbenih prizadevanj za spoštovanje predpisov in zakonodaje.

Ob pripravah na to sejo je poročilo o nekaterih aktualnih vprašanjih sodelovanja s sosednjimi državami obravnavala Komisija za manjšinska in izseljenska vprašanja pri Predsedstvu Republiške konference SZDL in Komisija za narodnosti, ki je zasedala skupaj s skupščinsko komisijo. Rad bi obvestil delegate, da so stališča in mnenja vseh teh sestankov identična z današnjim uvodnim referatom tovariša Jana in s predlaganimi ugotovitvami in stališči za današnje zasedanje Skupščine SR Slovenije.

Znanih stvari ne bi ponavljal. V zvezi z raznimi podatki v informativnem tisku, predvsem v zadnjem času v Borbi, o učinkih depozita, je potrebno poudariti nekatera dejstva.

1. Predlagali smo, da naj bi Zvezni izvršni svet pripravil analizo rezultatov in učinkov uredbe o depozitu. Tak predlog ponavljamo in utemeljujemo s tem, da smo takrat, ko smo se seznanili s tem ukrepom, poudarjali njegovo kratkoročnost. Te analize ni.Pogosto pa se pojavljajo v tisku delni statistični podatki, s katerimi se po mojem mnenju tendenciozno manipulira.

Nekaj ilustracij. V Borbi je bilo napisano, da statistiki trde, da je v Sloveniji od vseh prehodov od oktobra naprej samo 16 % naših občanov šlo prek meje zaradi družinskorodbinskih obiskov, vse drugo so verjetno nakupi. Sprašujem se, kako se to lahko ugotovi? In če se že do tega izračuna pride, zakaj se to tako iztrgano prikazuje. Ali tisti, ki te podatke postavljajo v prvi plan, ne vedo, da je meja z Italijo presekala narodovo telo in da so bile s tem pre-

sekane mnoge družinske, gospodarske in druge vezi, kot je bilo danes v razpravi tudi že ponovno poudarjeno. Teh obiskov je vsekakor več, tudi če niso tako deklarirani in zato enostransko prikazovanje podatkov ne more prispevati k urejanju teh zadev.

2. Isti vir prikazuje, da ima Slovenija največ službenih prehodov in da že to samo po sebi kaže pravo sliko stanja, ne pa tisto, s čimer mi argumentiramo potrebo po ponovni razpravi o učinkih depozita. Ali se ne ve, da je uredba pripeljala do nemogoče situacije, ko je bilo potrebno mnoge ustaljene stike - kulturne, športne, na področju znanosti - prekvalificirati v službene v tem maloobmejnem sodelovanju. Te poti so še naprej potrebne, če hočemo komunicirati z našo narodnostjo na obeh straneh in če govorimo o enotnem kulturnem prostoru.

3. Nedvomno je res, da je uredba zmanjšala devizni odliv. To je vsekakor pozitivni učinek. Vendar menim, da je treba hkrati s prikazovanjem takšnih podatkov v tisku povedati, da se je zmanjšal tudi devizni priliv. Ne vem, zakaj se vedno prikazuje samo ena relacija, ker človek ne more mimo razmišljanja, da je tudi takšen podatek tendenciozno uporabljen. Vemo pa, da se je za 4o do 5o % zmanjšal tudi prehod prek meje na našo stran tako z maloobmejnimi propustnicami kot tudi s potnimi listi. S tem se seveda zmanjšuje tudi devizni priliv.

Nadalje, uporablja se podatek,da je po depozitu 6o % manj osebnih prehodov čez mejo.To je tudi dejstvo. Vendar moramo tudi ta podatek pravilno prikazovati. Ali smo hoteli doseči zmanjšano število prehodov, se pravi zmanjšanje gibanja ljudi, ali pa smo zasledovali ekonomske učinke. Skratka, hočem opozoriti, da te zadeve ne bomo pametno uredili, če bomo s fragmenti ne pa s celovito analizo prikazovali javnosti te probleme in navijali zdaj za eno zdaj za drugo, ker že mi sami te stvari predimenzioniramo.

Naslednje, pojavlja se tudi teza, da je varnost večja, če je manj prehodov. To je nesmiselno in o tem ne bi širše govoril. Prav gotovo pa je koncept družbene samozaščite grajen na pobudi ljudi pri obrambi in globinski zaščiti meje. O tem je govoril Dino Pucer in ne bi ponavljal. Rekel bi samo to, da teh vprašanj ne bi smeli po nepotrebnem predimenzionirati.

Uvedba depozita, kakorkoli jo obračamo in razlagamo, objektivno otežuje uresničevanje nekaterih ustavnih principov, ne glede na to, ali smo to hoteli ali ne. Predvsem mislim na uresničevanje ustavne pravice narodnosti, ki je omejeno, ker narodnosti ne morejo v ustreznem obsegu komunicirati s svojo matico. To pa je ustavna pravica narodnosti. Depozit je objektivno otežil tudi uresničevanje koncepta odprte meje, kar je bilo danes večkrat poudarjeno in ki je rezultat strateške, jugoslovanske neuvrščene politike. Menim, da Zvezni izvršni svet lahko sprejema in mora sprejemati tudi začasne ukrepe, vendar moramo paziti, da niso trajnejše narave, da so dejansko kratkoročni in da odpravljajo vzroke za take ukrepe in jih nadomestijo z drugimi.

Uvedbo depozita in njegovih učinkov ne moremo ilustrirati samo z nekimi ekonomskimi indeksi, pri tem je treba vse bolj razumevati tudi politično dimenzijo, pri čemer mislimo, da je v interesu vse države, da je to kratkoročni ukrep. Takšno stališče ne pomeni za Slovenijo nikakršen prestiž, kot se v omenjenih sestavkih rado prikazuje in komentira.

In zadnja stvar. V zvezi z osnutkom ugotovitev, predlogov in stališč za današnje zbore predlagam posebno dodatno točko 5 a), ki naj se glasi: "Delegati so v razpravi izrazili zaskrbljenost spričo dejstva, da navedena uredba negativno učinkuje na pretoke ob meji, ovira komunikacije narodnosti z matičnim narodom in objektivno ovira uresničevanje koncepta odprte meje". Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa. Kdo želi še razpravljati? Tovariš Štefan Korošec!

Š t e f a n K o r o š e c : Tovarišice in tovariši! O pomenu obmejnega sodelovanja s sosednjimi deželami ter o vprašanjih, ki zavirajo ali spodbujajo razširitev sodelovanja, smo že večkrat razpravljali v Skupščini in v drugih organih.

Tudi današnja razprava je potrdila, da ima obmejno sodelovanje s sosednjimi deželami velik pomen, tako na gospodarskem, kulturnem kot znanstvenem in političnem področju. Zato podpiram predloge za nadaljnjo krepitev obmejnega sodelovanja, in sicer ohranimo in krepimo vse stike, ki so bili že doslej razviti na posameznih področjih.

Želel bi povedati nekaj o pomenu gospodarskega sodelovanja. Strinjam se z razpravama tovariša Zlobca in tovariša Prosenca o depozitih, zato tega ne bi ponavljal.

Obseg gospodarskega sodelovanja, ki smo ga dosegli, je pomemben in v številkah pomeni približno 277 milijonov dolarjev. V to sodelovanje so vključene številne delovne organizacije ne le iz Slovenije, temveč iz vse Jugoslavije. Mislim, da je treba to ugotovitev posebej poudariti.

Dosežen obseg gospodarskega sodelovanja verjetno zahteva določene ukrepe pa tudi širšo gospodarsko in družbeno aktivnost, da bi razvili višje oblike gospodarskega sodelovanja. To je nova kvaliteta, ki zagotavlja trajnejše gospodarsko sodelovanje, bolj čvrsto povezavo in razne oblike nastopanja v širšem prostoru. Predvsem morajo te višje oblike gospodarskega sodelovanja upoštevati delitev dela, združevanje in naložbe ne le pri nas, ampak tudi v sosednjih deželah. Zato je potrebno ustvariti pogoje gospodarske politike, jasno je treba opredeliti neposredne naloge organizacij združenega dela,zlasti pa gospodarske zbornice. V predlaganih ukrepih tega ni dovolj.

V zvezi z ukrepi, ki jih predlaga Gospodarska zbornica, bi povedal naslednje. Zdi se mi, da so ti ukrepi preveč usmerjeni na ugotovitve, manj pa na predloge. Zdi se mi, da bi morali podpreti ukrepe, ki jih je predlagala Komisija za narodnostna vprašanja pri Predsedstvu RK SZDL.

Ta komisija predlaga pozitivno oceno prizadevanj v okviru Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino ter povečanje naporov za pomoč Slovencem v zamejstvu pri razvoju malega gospodarstva in kmetijstva, ker ta razvoj v zadnjih letih ni napredoval. Predvsem se mi zdi, da je pomemben zadnji predlog, in sicer, naj pristojni organi pripravijo celovit načrt razvoja višjih oblik gospodarskega razvoja, s predlogi ukrepov, ki naj na naši strani in v okviru naše sistemske ureditve izboljšajo pogoje za skupna vlaganja s tujimi partnerji. Mislim, da je treba to konkretizirati, zato predlagam, da te pobude sprejmemo.

Mislim, da je tovariš Jan v svojem zaključnem delu dal vrsto pobud, ki bi jih prav tako kazalo sprejeti, in sicer, da je treba skupna vlaganja s partnerji z obmejnih območij tudi pri nas razvijati, prav tako pa si je treba prizadevati za uskladitev sporazuma o obmejnem gospodarskem sodelovanju z Avstrijo. Zdi se mi, da bi v tem smislu lahko prispevali k oblikovanju konkretnih predlogov za krepitev tega sodelovanja poleg opozoril, kritičnih pripomb in predlogov, ki so že bili sprejeti.

Želel bi spregovoriti še o gradivu Gospodarske zbornice Slovenije. Mislim, da je gradivo skupaj s poročilom Izvršnega sveta ocenilo razmere oziroma stanje na tem področju, vendar se mi zdi, da bi bilo koristno, če bi ob tem ocenili tudi reakcije sosednjih dežel na uvedbo depozita, kakšne ukrepe bo sprejel in kakšne bodo posledice. V tem primeru bodo naši argumenti, ki jih ne bom ponavljal, močnejši in lahko bomo vztrajnejši pri zahtevah, da se uredba o depozitih spremeni.

Nekatere ocene v tem gradivu bi kazalo preveriti. Pomanjkljiv je pregled višjih oblik obmejnega sodelovanja. Prikazana so sicer mešana podjetja, navedeno število zaposlenih, ni pa pregleda naložb, kar je pravzaprav tista podlaga, ki dejansko zagotavlja trajnejše in bolj obsežno obmejno sodelovanje.

Na podlagi takšne vsebinske ocene lahko tudi bolj konkretno opozorimo na posamezne aktivnosti.

Čeprav je to gradivo interno,menim, da je potrebno ponekod besedilo spremeniti in ga bolj natančno napisati. Na 2. strani je zapisano, da se v preteklem letu naši odnosi s sosedi niso izboljšali, pač pa poslabšali. Mislim, da tako splošne opredelitve ne moremo navesti. Moramo razlikovati, kje in kako so

se odnosi poslabšali, saj imajo take ocene lahko tudi politične posledice.

Na 3. strani. Navedel bom le nekaj primerov, ker se mi zdi, da moramo biti v bodoče pri teh vprašanjih bolj natančni in kritični. Omenim naj besedilo o zmanjševanju obalnega ladijskega prometa in tako dalje, o ukrepih Avstrije in Italije, še zlasti tisto o policijskih ukrepih in kontroli naših gospodarstvenikov. Ali lahko taka ocena drži? Po mojem mnenju so take ocene, če blago rečem,krute. Lahko bi naštel še nekaj primerov. Ne želim zaostrovati teh vprašanj, menim pa, naj v bodoče tudi predsedstvo Skupščine opozori predlagatelje gradiva na odgovornost za podobne informacije.

Spregovoril bi še o ekonomskih odnosih s tujino. Čeprav smo že poslušali uvod in naš zbor podrobneje ne razpravlja o tekočih gibanjih na področju ekonomskih odnosov s tujino, bi opozoril na štiri teze, ki so prisotne tako v gradivu kot v uvodu.

Mislim, da je področje ekonomskih odnosov s tujino ključno gospodarsko področje in prav tako naš dolgoročni gospodarski problem. Temeljito pa moramo oceniti štiri kratkoročna vprašanja.

Za kooperacijske in kompenzacijske posle je v prvem trimesečju značilno, da je devizni priliv za približno 27 odstotkov nižji kot v lanskem letu. Izvoz je večji za 12 odstotkov in uvoz za 6 odstotkov. Kakšno pa je stanje na področju posebnih poslov v okviru maloobmejnega prometa, v kar so vključeni kompenzacijski posli, dolgoročne proizvodne pogodbe? Po posebnih poslih se je delež uvoza samo zaradi reprodukcijskega materiala povečal od 19 odstotkov v letu 1981 in 24,5 odstotka v letu 1982 na 47 odstotkov v prvih treh mesecih letošnjega leta, kar so preverjeni podatki Narodne banke. Vključno s posebnimi posli se je izvoz od lo odstotkov v 1981 letu, 15 odstotkov v 1982 letu letos v prvem trimesečju povečal na 23,1 odstotka. Uvoz je v letu 1981 po posebnih poslih v strukturi znašal skupno 9,4 odstotka, 1982 leta 19,4 odstotka in v letu 1983 37 odstotkov.

S temi posebnimi posli smo reševali številne probleme preskrbe in proizvodnje ne le v Sloveniji ampak tudi v Jugoslaviji. Tudi na ta način smo zagotavljali industrijsko proizvodnjo. Vendar moramo v sedanjih razmerah z vidika zunanje likvidnosti temeljito oceniti podatke preteklih let in posledice. Vprašanje je, kako bomo ustvarjali devizni priliv, potreben za pokrivanje naših skupnih potreb.

V zvezi z devalvacijo in inflacijo menim, da moramo razjasniti poglede, naj bi politiko tečaja dinarja vodili tako, da bi sledili inflaciji. Povezovati moramo kreditno monetarno politiko in devizno politiko oziroma dinarsko poslovanje in devizno poslovanje. V preteklosti je bila postavljena teza, da mora kreditno monetarne politika z vidika obsega denarne mase slediti nominalni rasti družbenega proizvoda. Po dolgih borbah smo prišli do spoznanja, da je to rojevalo inflacijo. Vsako povečanje cen je z obsegom denarne mase vplivalo na inflacijo. To je zelo poenostavljena teza. Menim, da je treba podpreti, kar smo v preteklem letu naredili na področju realnega tečaja dinarja, omenil bi le dve vprašanji. Sprememba tečaja je bila približno 44-odstotna. Ali lahko gremo v enem letu prek te meje? Po ocenah inštitutov je približno 9o odstotkov te devalvacije zajete v stroške ali vhodne cene in je bil končno dohodkovni položaj organizacij združenega dela izvoznikov tak, kot je bilo že navedeno. Vprašanje je, kakšni so učinki devalvacije, če niso uresničeni drugi ukrepi na področju poslovne politike, produktivnosti inorganizacija dela, cenovna politika, kreditna monetarna politika itd.

Na Komisiji za mednarodne odnose je bila podana ocena pozitivnega odnosa cen, ki približno pomeni, da ena tretjina organizacij združenega dela dosega ugodnejše cene brez izvoznih stimulacij, ena tretjina dosega z izvoznimi stimulacijami ugodnejše ali pa enake kot doma in samo ena tretjina dosega slabše. Ali so zaradi slednjih resnično potrebne večje izvozne stimulacije, večja devalvacija, ali pa je treba dobiti bitko za večjo produktivnost in boljše delo. Mislim, da je to bistveno, saj smo dali 5 odstotkov nacionalnega dohodka za izvozne stimulacije, 44 odstotkov pa je znašala devalvacija. Glede na delež izvoznih stimulacij v strukturi vrednosti verjetno tega ni več mogoče povečevati.

Potrebna je mobilizacija za večjo produktivnost z združevanjem dela.

V zvezi s sprejemom enotnih kriterijev moramo povedati delegatom, zakaj nismo uspeli s svojimi predlogi. Sprejeti in možni sta dve poti: panožni princip ali reprodukcijska povezanost. Torej je od naše ustvarjalnosti odvisno, ali bomo uspeli izdelati kriterije v okviru reprodukcijske sposobnosti in povezanosti organizacij združenega dela. Če ne bomo uspeli tega narediti do 3o. junija, bo verjetno veljal panožni princip. Od nas je odvisno, ali bomo ustvarjalno prispevali k oblikovanju teh kriterijev, sicer bo sprejet panožni princip z vsemi posledicami, na katere opozarjamo.

Bistveno vprašanje je predvsem dohodkovni položaj organizacij združenega dela izvoznikov. Po eni strani je ekonomska politika ustvarjala pogoje za zunanjetrgovinskem področju, ni pa drugih na področju politike cen, kreditov, dohodka. Drugo pa je dohodkovni položaj v združenem delu in doseganje takšne produktivnosti, ki bo zagotavljala enakopravno in dolgoročno vključevanje v mednarodno delitev dela. To je odvisno od odnosa do dela, strukture proizvodnje, vseh dejavnikov produktivnosti. To je temelj izenačevanja položaja organizacij združenega dela. Bistven rezultat je produktivnost. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Korošec. Tovariš Čačinovič, prosim!

R u d i Č a č i n o v i č : Nisem nameraval razpravljati, glede na dosedanjo razpravo pa bi se morali predvsem vprašati, kaj lahko naredimo. Že prvi razpravljalec je dejal, da prepričujemo sami sebe. Prepričujemo se že najmanj pol leta in opozoril bi na to, da smo v tej dvorani takrat, ko je bil sprejet polog, rekli, da to ni v skladu s sporazumi, ki smo jih v imenu Jugoslavije s sosedi podpisali. Bistveno je, kaj lahko naredi naša Skupščina. Danes obravnavamo predvsem dve področji: obmejno sodelovanje s sosedanjimi deželami in pomen pologa in omejevanje.

Hvalevredno je, da smo razčistili vprašanje zbiranja sredstev, ki naj bi omogočila povečevanje pomoči pri sodelovanju in ustanavljanju različnih mešanih podjetij, ki bi koristila predvsem naši manjšini in njeni gospodarski moči. To bi pomagalo spreminjati strukturo slovenske družbe na drugi strani meja, mislim pa, da je izredno pomembno tudi naslednje: povsod je bilo poudarjeno, naj bodo vse konkretne akcije realne, da se ne ustanavljajo kakršnekoli organizacije, ki bi bile bolj politične kot gospodarske. Pojavljajo pa se drugačni primeri, da zaradi različnih težav, ki jih imajo nekatere naše gospodarske organizacije, le-te izkoriščajo sodelovanje z obmejnimi mešanimi podjetji, da rešujejo nekatere svoje potrebe. Angažirajo na primer njihova obratna sredstva, ki so v tujini še mnogo dražja, tudi inflacija ne "pomaga" toliko, kot pri nas, zato so tisti krediti dražji.

Opozoril bi tudi na to, da je treba konkretne akcije, za katere smo se dogovorili, tudi izpeljati ne glede na naše težave, tečaj dinarja in podobno, saj so napol zgrajeni objekti še veliko bolj škodljivi kot tisti, ki jih sploh nismo začeli graditi, na primer otroški vrtci in nekatere gospodarske organizacije.

Naša Skupščina bi lahko pri težavah, ki jih imamo s sosedi, pomagala z neposrednimi stiki. V programu za letošnje leto imamo sestanke s predstavniki dveh dežel zborov Štajerske in Koroške, kjer bodo zastopani poslanci vseh strank v teh parlamentih, prav tako bomo imeli sestanke s sosedanjimi županijami in z Madžarsko.

Mislim, da bi bilo treba ta srečanja koristno uporabiti za to, da damo nekatere pobude za reševanje problemov, kot je na primer maloobmejni blagovni promet z Avstrijo. Obstajajo možnosti, da se bodo sklicevali na njihovo ustavo. Obstaja možnost povečanja sejemskih sporazumov, v katere bi se lahko vključili dodatni sporazumi za obmejno gospodarstvo na obeh straneh. O tem smo govorili s predstavniki naše manjšine in mislijo, da bi bilo mogoče s povečanimi kontingenti in z nekaterimi konkretnimi sporazumi to tudi doseči. Enako bi morali ravnati tudi v stikih s sosedanjo pokrajino Italijo.

Naša komisija je že nekajkrat opozorila, da naši argumenti o maloobmejnem

prometu niso razumljivi, ali pa jih nekateri izven Slovenije nočejo razumeti. Kar je pisala Borba, sem videl še te dni v nekaterih zaupnih dokumentih nekaterih drugih republik, ki so na ta način apelirale na ukrepe Zveznega izvršnega sveta. Slišal sem to tudi v posameznih razpravah v delovnih telesih Zvezne skupščine, da ne govorim o razgovorih z nekaterimi predstavniki drugih republik o tem. To je vprašanje enakosti. Mislim, da bi lahko rekli, da želimo biti enaki pri odpravi depozita za vso državo! Mislim pa, da smo že od začetka utemeljeno poudarjali pomen uresničevanja sporazumov s sosednjimi deželami, to so mednarodni pravni akti. Lahko se zgodi, da bodo tudi naši tuji partnerji popravili tisto,kar nočejo izvršiti.

Strinjam se s predlogom tovariša Prosenca, da se pri 4. točki predlogov vključi študij in bi izrazili naše nezadovoljstvo zaradi nerazumevanja tega problema.

Menim pa tudi, da niso toliko potrebni ti javni apeli, ampak je predvsem potrebno, da Skupščina v svojem imenu na podlagi gradiv, ki jih imamo, res podrobno obvesti Zvezno skupščino in tudi delovna telesa Zvezne skupščine, da na podlagi dejstev opozarjamo na te probleme. Tudi naši zvezni delegati so videli nekatera gradiva, v katerih se poskuša dokazovati nasprotno. Izkoriščajo se vprašanja varnosti, dokazuje se, kako je dosežena večja varnost s temi novimi ukrepi, čeprav je na primer tako imenovana Šnuderlova komisija ugotovila na meji drugačno stanje. Navajajo vrsto številk, s katerimi dokazujejo, kako smo zmanjšali odliv dinarjev,število prehodov meje in tako dalje. Navedena je še vrsta takih dokazov, čeprav so odbori v Zvezni skupščini zahtevali, da bi do 30. januarja morali v Zveznem izvršnem svetu in delovnih telesih Zveznega izvršnega sveta pripraviti in predložiti konkretna gradiva z analizami, kakšne so posledice uvedbe depozita. Današnja razprava v naši Skupščini naj bi služila našim delegatom, da bi imeli konkretne argumente utemeljene v sklepih naših zborov, da lahko v Zvezni skupščini in v njenih delovnih telesih zagovarjajo naše argumente. Pravzaprav ni nobenega materialnega razloga več, da se ne bi izpolnjevali maloobmejni sporazumi, ki smo jih podpisali.

Opozoril bi še na to, da bi kazalo tudi nekaterim drugim skupščinam poslati gradiva v tem smislu. Pri tem bi se lahko angažirala naša komisija ali druga delovna telesa. Težak položaj, v katerem je naša dežela glede zunanje nelikvidnosti, povzroča živčnost pri nekaterih zveznih organih in zveznih predstavnikih. Nekateri so zadovoljni, da lahko pokažejo, da so vendarle sprejeli nekatere ukrepe, ne glede na to, kakšni so rezultati. Pri tem je težko pričakovati, da bo Zvezni izvršni svet ukrepe glede depozita pred koncem tega leta spremenil. Je velika nevarnost, da se bodo razprave z raznimi argumenti in protiargumenti zavlekle toliko časa, da bodo ob koncu leta rekli, da nimamo nič boljšega in bodo ponudili podaljšanje sedanjega režima. Zato je že naša komisija predlagala in za to se tudi zadolžuje, da bi v Sloveniji v sodelovanju z drugimi organi izdelali konkretne alternative, ki bi naj služile enakemu cilju, zaradi katerega je bil sprejet polog, s tem da se omejujejo negativne materialne posledice, da pa to ni vezano na osebni promet. Če tega ne bomo naredili, obstaja nevarnost, da bo ukrep podaljšan.

Letos konec septembra ali v začetku oktobra bomo gostitelji razgovora vseh predsednikov komisij skupščin republik in pokrajin o zunanjepolitičnih odnosih, ki se ga bo udeležil predsednik zveznega Odbora za zunanjo politiko. Mislim, da bi lahko tedaj na dnevni red uvrstili to vprašanje. Do takrat bi ga morali primerno pripraviti in skrbeti za to, da bodo o njem razpravljali najbolj odgovorni organi, kjer bi lahko služil vsaj za alternativo. Če tega ne bomo izdelali, verjetno ne bomo dosegli cilja, ki ga zasledujemo.

Predlagal bi, da se o tem dogovorimo, ne zapisujemo pa v sklepe,da bo Skupščina poslala ustrezno gradivo s čimbolj konkretnimi rezultati, ki so v teh gradivih navedeni in smo o njih govorili tudi v naših razpravah. Verjetno so bili prisotni tudi v razpravah v drugih zborih. S tem je treba seznaniti najrazličnejše organe, saj se je že zgodilo, da je predsednik Zvezne skupščine trdil, da z mnenji, ki smo jih posredovali v imenu predsedstva, ni bil seznanjen, čeprav je Skupščina le-ta ustrezno posredovala. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Čačinovič.Tovariš Vratuša ima besedo.

D r . A n t o n V r a t u š a : Na dnevnem redu imamo informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske narodnostne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske skupnosti v Jugoslaviji. Razpravljamo torej o zelo pomembnih vprašanjih, o enem od temeljev politike neuvrščenosti, o konkretni politiki dobrega sosedstva in odprtih meja. Žal je zavoljo pomanjkanja pozornosti, posvečene določenim problemom, ki so nastali ob uvedbi pologa predvsem v maloobmejnem prometu, naša razprava obremenjena z določenimi poudarki, ki so posledica te zaskrbljenosti. Mislim, da je skrajni čas pripraviti celovito analizo tega ukrepa in da se na podlagi vzajemnega zaupanja in resničnega upoštevanja argumentov vsakega začne reševati ta problem. Mislim, da nas polemika v sredstvih javnega obveščanja ne bo privedla do željenega rezultata in lahko samo zvišuje temperaturo, zvišana temperatura pa nikakor ne ustvarja ugodnih pogojev za reševanje teh vprašanj in za resnično razumevanje bistva problema. Pojavila se je že vrsta raznih razlag, ki so v najboljšem primeru enostranske, v nekaterih primerih pa so celo v nasprotju z jugoslovansko politiko neuvrščenosti.

Naj omenim le primer, da manj prehodov čez mejo pomeni večjo varnost. Smo resnično že tako daleč od tega, kar je tovariš Tito izrecno poudarjal, da so odprte meje in politika dobrega sosedstva najboljši instrument varnosti naše države; kajti ni vseeno, kaj je na drugi strani meje, ali so tam prijatelji ali so tam ljudje, ki so zainteresirani za sodelovanje, ali pa nekaj čisto drugega. Nadaljevanje polemike nas ne bi daleč privedlo, moramo pa opozoriti na razlage in prizadevanja, ki so tuje naši usmeritvi.

Tovariš Jan je v svoji informaciji navedel, da so v maloobmejni blagovni menjavi z Italijo slovenske organizacije združenega dela udeležene s 54 odstotki, vse druge so organizacije združenega dela iz drugih republik in avtonomnih pokrajin. Če gledamo ta podatek sam zase, potem se lahko zdi, da je odstotek visok. Zato pa bi rad dodal še drugega, in sicer, da organizacije združenega dela iz Slovenije v blagovni menjavi z razvitimi deželami Evrope sodelujejo s 34 odstotki, s celotnim konvertibilnim področjem s 36 odstotki, v celotni zunanji trgovini pa od 21 tudi do 25 odstotkov. Ta podatek je treba obravnavati v celoti glede na udeležbo slovenskega gospodarstva v mednarodni menjavi Jugoslavije.

Nekateri pravijo, da je to samo interes Slovenije oziroma slovenskega naroda. Že večkrat je bilo povedano, da to ni res. Vendar tudi, če bi to bilo točno, je vprašanje, od kdaj je v Jugoslaviji sprejeto načelo, da se interes enega naroda ne tiče drugih?

Pred kratkim je SR Makedonija zavoljo zelo težkih energetskih razmer prosila za pomoč druge republike in avtonomne pokrajine v Jugoslaviji in jo dobila. Ravno tako so se upoštevali tudi predlogi SR Hrvaške zaradi naftnega gospodarstva, naslovljeni drugim republikam in pokrajinama in Zvezni skupščini. Torej lahko tudi sedaj najdemo možnost, da se dogovorimo. Podpiram nadaljevanje te akcije, pa ne s trobili in polemikami, ampak predvsem z zagotavljanjem bolj celovite informacije vsem, ki so pripravljeni, da se z njo seznanijo. V tem smislu bi se pridružil predlogu, ki ga je dal tovariš Čačinovič.

V zvezi z našimi sklepi bi samo glede 5. točke dodal, da se zdi, da je treba pred drugi stavek, da je potrebno pravočasno pripraviti predloge ukrepov tekoče ekonomske politike v smislu preprečevanja ter uvesti strožje sankcije za carinske in druge prekrške, napisati, da je treba zahtevati odgovornost vseh za izvajanje sedanjih predpisov, ker so po mojem mnenju v precejšnji meri odgovorni za stanje, ki se je ustvarilo na naših mejah, tisti, ki niso dosledno izvajali predpisov. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Vratuša. Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Danih je bilo nekaj predlogov za dopolnitev sklepov. Skupina se bo sestala, zato prekinjam 3. točko dnevnega reda. Posebej opozarjam delegate, da imamo skupno zasedanje ob 13 uri in bomo od 15. do 17. ure nadaljevali našo sejo. Moramo biti sklepčni, ker bomo sprejeli še nekaj odločitev.

Prehajamo na 5 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na predlog za izdajo zakona o prostoru.

Predlog za izdajo zakona je predložil Izvršni svet Skupščine SR Slovenije, obravnavala sta ga Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora in Zakonodajno-pravna komisija Skupščine.

Predstavnik predlagatelja oziroma Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije je tovariš Tomaž Vuga, namestnik predsednika Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora. Prosim, tovariš Vuga!

T o m a ž V u g a : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Skušal bom biti čim krajši, vendar bi le rad opozoril na nekatera vprašanja. Predlog, ki ga danes obravnavamo, smo vključili v delovni program Skupščine SR Slovetije ob upoštev.nju usmeritev, ki so jih zbori sprejeli že v maju leta 198o ob obravnavi ta.ratnega osnutka zakona o urejanju prostora. Takrat so zbori naročili predlagatelju, naj ponovno prouči temeljna načela za urejanje prostora in jih, če .o potrebno, uredi s posebnim zakonom. Da je tak zakon potreben, se je pokazalo tudi v skupščinskih razpravah o zakonu o varovanju kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti, ko je prav Družbenopolitični zbor ocenil, naj se varovanje kmetijskih zemljišč dolgoročno uredi s sistemskim zakonom o prostoru.

Tudi v že nekaj let trajajočih pripravah na zakon o urejanju naselij, ki naj bi smiselno nadomestil dosedanji zakon o urbanističnem planiranju, se je izkazalo, da zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije ne daje zadostnih osnov za njegovo praktično uveljavitev. Predvsem velja to za določbe, ki se nanašajo na dolgoročno planiranje v prostoru, na obveznosti upoštevanja rešitev prostorskega dela dolgoročnih planov pri pripravi družbenih planov ter na postopke za pripravo dolgoročnih planov in na postopke za razreševanje neskladij v prostoru, ob tem pa še posebej za vlogo občin in republike.

Te pomanjkljivosti so se izkazale tudi pri pripravi planov za obdobje 1981-1985. O tem pa posbej ne bi govoril.

Ko smo se odločali o razreševanju teh problemov, je predlagatelj razmišljal tudi o drugih možnostih, ne samo o pripravi posebnega zakona. Te rešitve je videl predvsem v spremembi in dopolnitvi zakona o sistemu družbenega planiranja, ali v ponovni vključitvi določil, ki se nanašajo na urejanje prostora v zakon, ki bi obravnaval urejanje naselij, torej v urbanistični zakon. Vendar je prevladalo mnenje, da v tem trenutku ne prva ne druga varianta v celoti ne ustrezata. Zakon o sistemu družbenega planiranja je namreč preširok in mora integralno družbeno planiranje zajeti celovito. Ob tem pa bi se težko opredeljeval za specifiko, ki jo ima planiranje prostora. Poleg tega pa se bo ta zakon spreminjal in dopolnjeval hkrati z dopolnjevanjem zveznega zakona o temeljih sistema družbenega planiranja, kar bi tudi časovno pomenilo premik priprave drugih dveh zakonov vsaj še za dve leti.

Bili so tudi poskusi, da bi urejanje prostora ponovno vključili v zakon o urejanju naselij, kar pa bi v praksi lahko povzročilo še večje nejasnosti. Za ta dva sklopa vprašanj imamo namreč že v ustavi različna izhodišča, saj ima urejanje prostora podlago v 4. točki 321. člena, medtem ko je sistem planiranja v prostoru oprt na 4. točki 324. člena ustave. Z vključitvijo urejanja prostora v zakon o urejanju naselij bi dobili tudi razmeroma heterogen zakon, ki bi obenem imel še večji poudarek na urbanizmu in s tem bi ponovno lahko doživel očitke, ki jih je že leta 198o. Zato predlagatelj meni, da je najprimernejše sprejeti samostojni zakon o prostoru, ki naj skupaj z zakonom o urejanju naselij in zakonom o stavbnih zemljiščih povzame čimveč določb iz sedanjih zelo obsežnih zakonov, ki se nanašajo na to področje.

Danes imamo namreč za področje, ki ga bodo v bodoče obravnavali ti trije zakoni, osem ali devet zakonov, ki jih bomo s temi zakoni povzeli in s tem bo prenehala njihova veljava. Vendar je jasno, da s temi tremi zakoni ne moremo urediti celotne prostorske problematike in bo zato le-ta še vedno urejena tudi v posebnih zakonih, kot je kmetijski zakon in podobni, ki urejajo posebne probleme oziroma specifiko urejanja prostora na območjih, ki so namenjena za dolo-

čene dejavnosti.

V dosedanjih razpravah, ki so bile zelo bogate, smo bili ob rešitvah, ki smo jih ponudili v predlogu za izdajo, opozorjeni še na nekatere druge probleme, ki jih bomo morali v bodoče urediti. To se nanaša predvsem na problem strokovnega dela in strokovnih služb na področju planiranja, ki morajo imeti posebno težo in jo moramo dodatno vgraditi, drugi problem pa se nanaša na vprašanje financiranja izdelave osnov in planov, za kar bi morali pripraviti posebno analizo, da ugotovimo, katerih obveznosti že po dosedanji zakonodaji občine niso opravljale in za kaj bi morale pri uresničevanju določb tega zakona potem izdvojiti precej večja sredstva, kot bi jih bilo potrebno, če bi planiranje tudi doslej dobro potekalo.

Tovarišice in tovariši! Zbor občin in Zbor združenega dela sta predlog za izdajo zakona obravnavala na prejšnji seji pred 2o dnevi. Oba zbora sta podprla predlog za izdajo zakona o urejanju prostora in naložila pripravljalcu, da ob pripravi osnutka upošteva stališča in napotke, ki so bili oblikovani v dosedanjih razpravah in v razpravi na sejah zborov. Predvsem naj predlagatelj jasno in nedvoumno razmeji funkcijo in vsebino dolgoročnih in srednjeročnih planov, točno naj določi sestavine prostorskih delov dolgoročnih planov ter oblikuje model za urejanje prostora, ki naj bo izhodišče za zakonsko urejanje na posameznih področjih urejanja prostora.

Zbora sta tudi zavezala predlagatelja, naj z zakonom predpiše postopke za usklajevanje interesov v prostoru in v zvezi s tem točno določi vlogo republiške Skupščine. Na podlagi teh usmeritev pripravljamo osnutek zakona o urejanju prostora, ki ga bomo Skupščini ponudili hkrati z osnutkom zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor in z osnutkom zakona o stavbnih zemljiščih. Iz teh treh osnutkov bo jasno razvidna celotna materija, ki se nanaša na urejanje prostora in delitev na tri sklope, in sicer na planiranje v prostoru in urejanje odnosov med nosilci planiranja v prostoru, na izvajanje v planih sprejetih odločitev in na vodenje in uresničevanje zemljiške politike za potrebe graditve in širitve naselij.

Na osnovi teh dosedanjih izkušenj in izrečenih predlogov in mnenj v javni razpravi in sklepov zborov, ki sem jih skušal na hitro povzeti, predlagam, da sprejmete po razpravi o predlogu za izdajo zakona o urejanju prostora pozitivna stališča. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Vuga. Kdo želi razpravljati? Želita predstavnika delovnih teles, Odbora za družbenoekonomske odnose in Zakonodajno-pravne komisije razpravljati? (Ne želita.)

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? (Nihče.) Predlagam, da na podlagi razprave v Odboru za družbenoekonomske odnose oblikujemo sklep zbora, ki bi se glasil:

Predlog za izdajo zakona o prostoru se sprejme.

Pri pripravi osnutka zakona naj predlagatelj upošteva naslednje usmeritve.

1. V osnutku zakona o prostoru naj predlagatelj nedvoumno razmeji funkcijo in vsebino dolgoročnih in srednjeročnih prostorskih delov plana. Pri tem naj opredeli tudi funkcijo in vsebino prostorskih načrtov v odnosu do srednjeročnih in dolgoročnih prostorskih delov plana, upoštevajoč sočasnost in kontinuiteto planiranja. Predlagatelj naj v osnutku določi tudi obvezne sestavine na področju urejanja prostora, ki bodo obvezna izhodišča za pripravo in oblikovanje srednjeročnih planov in opredeli načela, ki bodo izhodišča za zakonsko urejanje sektorskih območij prostora.

2. Predlagatelj naj uredi tudi vprašanje reševanja sporov v postopku planiranja med družbenopolitičnimi skupnostmi ter neskladij planskih aktov med občinami skupnosti ter neskladij planskih aktov med občinami in republiko pri načrtovanju v prostoru,upoštevajoč dejstvo, da se skupni dolgoročni interesi delovnih ljudi in občanov v republiki zagotovijo z dolgoročnim družbenim planom republike.

To je v bistvu povzeto iz sklepov, ki sta jih sprejela že druga dva zbora, dodali pa bi naslednje:

V osnutku zakona naj bo dan večji poudarek vključevanju in usklajevanju temeljnih samoupravnih nosilcev planiranja, zlasti krajevnih skupnosti. Predlagatelj naj v ustreznih določbah osnutka bolj jasno opredeli in prikaže iniciativnost, povezanost in usklajevanje temeljnih nosilcev planiranja pri oblikovanju prostorskih delov plana.

3. Izvršni svet Skupščine SR Slovenije naj pri pripravi osnutka zakona o prostoru prouči in ustrezno upošteva pripombe, predloge in stališča delovnih teles zborov in Skupščine.

Ima kdo kakšno pripombo ali vprašanje v zvezi s tem sklepom? (Ne.) Če nima, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za to, da se sprejme takšen sklep, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlagani sklep.

Prehajamo na 6. točko dnevnega reda, to so volitve in imenovanja.

1. Predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije.

Predlog odloka je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve na predlog Predsedstva SR Slovenije in Predsedstva Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije.

Predlog odloka smo danes prejeli. Želi kdo razpravljati o predlogu tega odloka? (Ne.)

Na kratko bi povzel njegovo vsebino. Po tem predlogu se imenuje za predsednika komiteja Andrej Marinc, predsednik Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije, za namestnika predsednika Viktor Avbelj, predsednik Predsedstva SR Slovenije, za člane pa Alojz Briški, Andrej Brvar, Tomaž Ertl, Vinko Hafner, Branko Jerkič, Martin Košir, Marjan Orožen, Mihael Petrič, France Popit, Franc Šetinc, Janez Vipotnik, Janez Zahrastnik in Janez Zemljarič, za sekretarja pa Ljubo Jasnič.

Želi kdo razpravljati o predlogu odloka? (Ne.) Če ne želi, predlagam, da glasujemo.

Kdor je za takšen predlog odloka, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli predlog odloka.

2. Predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru.

Predlog odloka je predložila Komisija Skupščine SR Slovenije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve. Izvršni svet se strinja s predlogom.

Za sodnika Višjega sodišča v Kopru se po predlogu izvoli Stojan Kocjančič, vodja enote Temeljnega sodišča Koper v Postojni.

Želi kdo razpravljati o tem predlogu? (Ne.) Ugotavljam, da ne želi nihče. Predlagam, da glasujemo.

Kdor je za to, da se predlog odloka, kot ga je predložila komisija, sprejme, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo tudi ta predlog odloka soglasno sprejeli.

Predlagam, da prekinemo sejo zbora. Ob 13. uri bomo nadaljevali s skupnim zasedanjem, ob približno 15. uri bo konec skupnega zasedanja in bomo nadaljevali z našo sejo.

Seja zbora je bila prekinjena ob 12.3o uri in se je nadaljevala ob 14.25 uri.)

Prehajamo na 4. točko dnevnega reda.

Preden nadaljujemo sejo bi med nami pozdravil tovariša Hisana Kajdončaja, predsednika Družbenopolitičnega zbora Skupščine SAP Kosovo in tovariša Iljaza Ilijazija, člana Predsedstva Gospodarske zbornice SAP Kosovo, ki bosta sodelovala pri tej točki dnevnega reda.

Pri tej točki dnevnega reda obravnavamo dve informaciji, in sicer informacijo o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo ter informacijo delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Informaciji sta predložili Gospodarska zbornica Slovenije in delegacija Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ.

K tej točki smo prejeli tudi informacijo o uresničevanju obveznosti republik in avtonomnih pokrajin do Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin oziroma sklada do vplačnikov posojila v letu 1982 in v prvih mesecih leta 1983.

Informacijo je obravnaval Odbor za družbenoekonomske odnose našega zbora. Danes smo prejeli še predlog stališč, ki naj bi jih sprejel zbor na podlagi 72. člena poslovnika Skupščine SR Slovenije, in mnenja Sveta za družbenoekonomske odnose in ekonomsko politiko pri Predsedstvu RK SZDL.

Uvodno obrazložitev smo poslušali na skupnem zasedanju. Predstavnik delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije je tovarišica Nuša Kerševan. Prosim.

Nuša Kerševan: Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Tovariš predsednik je že omenil gradiva, ki so bila pripravljena za današnjo sejo. Glede na uvodno razpravo tovariša Bulca in razprave predstavnikov skupščin gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo bi v imenu delegacije naše Skupščine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije dodala kratko informacijo o aktivnostih naše delegacije v Zboru republik in pokrajin in v pristojnem odboru tega zbora v zvezi z vprašanji uresničevanja dogovorjene politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo.

V tem mandatnem obdobju je Odbor Zbora republik in pokrajin za vprašanja gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin večkrat obravnaval poročila tako o gospodarskih gibanjih kot tudi o uresničevanju politike hitrejšega razvoja teh območij; o tem je razpravljal na seji tudi Zbor republik in pokrajin v decembru lani. Odbor je obravnaval več normativnih aktov s tega področja, resolucijo za uresničevanje srednjeročnega plana 1981-1985 v letu 1983, kot tudi poročila sklada federacije o problemih na tem področju in o izpolnjevanju sprejetih obveznosti republik in pokrajin do sklada.

Naša delegacija se je tekoče in aktivno vključevala v obravnavo te problematike. Pri tem se je dosledno zavzemala za spoštovanje vseh zakonsko sprejetih in dogovorjenih pospeševalnih ukrepov federacije in republik ter pokrajin za ustvarjanje pogojev za hitrejši razvoj proizvajalnih sil na gospodarsko manj razvitih območjih Jugoslavije. Ob tem je stalno poudarjala in opozarjala na izjemni pomen boljše organiziranosti in še posebej lastne odgovornosti organiza-

cij združenega dela in drugih subjektov v gospodarsko manj razvitih republikah in avtonomni pokrajini Kosovo za svoj hitrejši ekonomski razvoj. Poseben poudarek je dajal pristojni odbor Zbora republik in pokrajin pomenu in vlogi subjektivnih sil na teh področjih, še zlasti njihovemu aktivnejšemu odnosu do odpravljanja obstoječih problemov in subjektivnih slabosti.

V tem smislu sta bili poudarjeni odgovornost in potreba, da samoupravni organi in organi družbenopolitičnih skupnosti v gospodarsko manj razvitih republikah in v Avtonomni pokrajini Kosovo s svojo aktivnostjo zagotavljajo učinkovitejšo družbeno kontrolo uporabe in učinkov sredstev fonda in dopolnilnih sredstev iz proračuna federacije v skladu s predpisi in dogovorjeno politiko razvoja.

Naj povem, da so bile razprave na pristojnem odboru zbora v glavnem usmerjene v oceno gospodarskih gibanj. Med tem ko so bila ta gibanja v letu 1981 razmeroma ugodna glede na povprečja v državi, so se v letu 1982 glede na splošno gospodarsko stanje v državi bistveno poslabšala, kar še posebej velja za SAP Kosovo. Povečale so se izgube v gospodarstvu, kar je vplivalo na zmanjšano akumulativno in reproduktivno sposobnost združenega dela na teh področjih. To je vplivalo tudi na zagotavljanje lastnega dela sredstev, na zapiranje finančnih konstrukcij posameznih projektov na podlagi samoupravnega združevanja dela in sredstev. Poseben problem je dokončanje večjih kapitalno intenzivnih naložb, ki se je zavleklo iz prejšnjega v sedanje plansko obdobje, saj je bilo zaradi tega potrebno nameniti znatna razpoložljiva sredstva, ki bi bila sicer vložena za doseganje planskih ciljev, opredeljenih v tekočem srednjeročnem obdobju in jih usmerjati v dokončanje teh pomembnih a še ne dokončanih naložb. Naj omenim, da je začetna investicijska vrednost enaindvajsetih najpomembnejših objektov te vrste, med katerimi so proizvodnja električne energije, rudniki premoga, rudniki barvastih kovin in topilnice, proizvodnja aluminija, železa ter dva hidrosistema za potrebe kmetijske proizvodnje, v predračunski vrednosti znašala 118 milijard dinarjev. S podražitvami se je vrednost povečala na približno 191 milijard dinarjev,kar je 73 milijard več. Za primerjavo naj povem, da so približno toliko znašala celotna sredstva fonda v prejšnjem planskem obdobju. Sedem od teh objektov je pričelo z obratovanjem konec minulega leta, pričetek obratovanja drugih pa je predviden v letošnjem in prihodnjem letu.

Na to stanje je vplivalo tudi to, da se planski cilji v sedanjem srednjeročnem obdobju ne uresničujejo v predvidenem obsegu in strukturi in so zaradi tega imobilizirana znatna sredstva, ki še ne dajejo ekonomskih učinkov. Z aktiviranjem teh objektov in naložb se bodo bistveno spremenile sedanje gospodarske razmere in prav gotovo bodo pomembno vplivale na hitrejši gospodarski razvoj. Še vedno pa se ohranja strukturno neskladje med proizvodnjo energije in surovin glede na druge panoge industrijske proizvodnje.

Delegacija naše Skupščine je bila tako kot delegacije skupščin drugih republik in pokrajin ves mandat soočena tudi s problemom nepravočasnega izpolnjevanja sprejetih obveznosti do fonda. To zamujanje je povzročalo fondu velike težave, ki so se kazale predvsem v počasnejši investicijski dinamiki in s tem v nenehnem zmanjševanju učinkov sredstev fonda. Republike in pokrajini so v glavnem svoje obveznosti v zvezi z obveznim posojilom izpolnile. Problem neizpolnjevanja sprejetih obveznosti pa je bil prisoten predvsem pri tistem delu sredstev fonda, ki so bila namenjena za samoupravno združevanje. To je še v večji meri zapletla neenotna evidenca in metodologija spremljanja skupnih vlaganj. Za odpravo tega problema je februarja letos Zvezni sekretariat za finance sicer predpisal posebno navodilo, ki naj bi odpravilo probleme pri pregledu združenih sredstev. Vendar bo to vprašanje v prvih mesecih tega leta še prisotno. Zato je v zvezi z neizpolnjevanjem obveznosti republik in pokrajin do fonda poslala skupščina fonda Zboru republik in pokrajin, Zveznemu izvršnemu svetu ter skupščinam republik in pokrajin posebno pismo, v katerem opozarja na še vedno prisotne težave pri izpolnjevanju obveznosti do fonda, ki bi jih bilo treba čimprej odpraviti.

Ti in nekateri drugi problemi, o katerih je podrobneje govoril tovariš Bulc, so navedeni v obeh temeljnih dokumentih za današnjo razpravo. O njih so govorili tudi predstavniki skupščin vseh treh republik in Avtonomne pokrajine Kosovo. Navedeni problemi ovirajo hitrejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev kot vse pomembnejšega in perspektivnega vzvoda za hitrejši razvoj

gospodarsko manj razvitih območij. Zato je pred nami, tako pred razvitimi kot manj razvitimi, skupna naloga, da nadaljujemo z aktivnostjo za vse večjo samoupravno preoblikovanje fonda in razjasnitev še drugih, tudi tehnično-finančnih vprašanj, ki samoupravno združevanje in njegovo učinkovitost zavirajo in so še mnogokrat vzrok, da se ocene o izpolnjevanju obveznosti včasih razhajajo.

V naši Skupščini so delegati že postavljali vprašanja o namenski porabi sredstev fonda. O primerih začasne nenamenske porabe združenih sredstev v bankah na gospodarsko manj razvitih območjih in o problemih v zvezi s tem smo na našo zahtevo dobili informacijo tudi na današnji seji v uvodu. Na to opozarja tudi gradivo Gospodarske zbornice. Delegacija je posebej obravnavala morebitno namensko porabo sredstev v fondu. Iz podatkov, ki so na voljo in iz poročil Službe družbenega knjigovodstva Jugoslavije, ki opravi vsako leto kontrolo poslovanja fonda, izhaja, da v fondu ni bilo primerov nenamenske oziroma nezakonite porabe sredstev, razen v enem primeru v letu 1980. Fondu so bila v nekaj mesecih nezakonito nakazana sredstva vrnjena, zoper odgovorne osebe fonda pa je bil uveden ustrezen postopek.

Za zaključek naj zbor še obvestim, da je naša delegacija v Zboru republik in pokrajin skupaj z drugimi delegacijami v razpravah o problemih hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih socialističnih republik in Avtonomne pokrajine Kosovo opozarjala na velik pomen lastne odgovornosti manj razvitih, seveda ob naši skupni odgovornosti za njihov in s tem tudi naš skupni hitrejši gospodarski razvoj. Pri tem je poudarjala potrebo po boljšem izkoriščanju proizvodnih kapacitet, povečanju produktivnosti, odpravljanju subjektivnih slabosti, čimhitrejšem dokončanju objektov v izgradnji, racionalnejši in namenski porabi sredstev in tako dalje. Zavzemala se je, da bi bilo treba poleg globalnih podatkov o učinkih naložb analizirati tudi učinek posameznih projektov. kakor tudi konkretne vzroke, ko predvideni cilji niso doseženi. V razpravah o uporabi sredstev fonda in ocenah politike hitrejšega gospodarskega razvoja manj razvitih območij je delegacija vselej izhajala iz prepričanja, da je predvsem samoupravno združevanje dela in sredstev pot k hitrejšemu razvoju in se je zato vedno zavzemala za odstranjevanje ovir na tej poti.

Mnoga stališča so bila upoštevana in vgrajena v zaključke delovnega telesa Zbora republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije pa tudi v resolucijo o politiki uresničevanja družbenega plana Jugoslavije za obdobje 1981-1985 v letu 1983.

Razprava in zaključki današnjega zasedanja pa bodo napotilo naši delegaciji pri nadaljnjem delu v Zboru republik in pokrajin na tem področju. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovarišica Kerševanova.

Predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije je tovariš Franci Gerbec, predstavnik Izvršnega sveta pa je tovariš Milivoj Samar, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za družbeno planiranje.

Preden pričnemo z razpravo, predlagam, da imenujemo skupino delegatov, ki bo na podlagi razprave po potrebi pripravila spremembe in dopolnitve predloga stališč, ki ste jih dobili. V skupino predlagam tovariše: Jožeta Sintiča, Igorja Križmana in Štefana Korošca. Namesto tovariša Sintiča je predlagan tovariš Zdravko Krvina. Se strinjate s tako sestavo skupine? (Da.) V skupino so torej imenovani tovariši Krvina, Križman in Korošec.

Pričenjam razpravo. Kdo želi razpravljati? Prosim, tovariš Zdravko Krvina!

Z d r a v k o K r v i n a : Tovarišice in tovariši! Podprl bi dokument, ki ga danes sprejemamo v našem zboru in ob tem poudaril, da je Zveza sindikatov Slovenije vedno podpirala združevanje dela in sredstev, kar smo še posebej poudarjali po lo. kongresu Zveze sindikatov Slovenije, in sicer, da se organizacije združenega dela iz naših republik povezujejo z organizacijami združenega dela iz drugih republik in socialističnih avtonomnih pokrajin. V tem smo videli pomemben element krepitve enotnosti jugoslovanskega trga in poveza-

nosti združenega dela, učinkovito sredstvo proti zapiranju organizacij združenega dela v lastne okvire oziroma proti zapiranju ožjih družbenopolitičnih skupnosti.

S tega vidika ocenjujemo tudi združevanje dela in sredstev med organizacijami združenega dela iz naše republike in organizacijami združenega dela iz manj razvitih republik in pokrajine Kosovo. O naložbah smo v naših razpravah sprejeli usmeritve, da bomo podpirali zlasti tiste naložbe, ki bodo temeljile na združevanju dela in sredstev na dohodkovnih odnosih.

Današnja obravnava gradiva tako informacije o združevanju dela in sredstev kot informacije delegatov v skupščini Sklada federacije v republiški Skupščini pomeni po naših ocenah kvaliteten korak naprej na področju zagotavljanja hitrejšega razvoja nezadostno razvitih republik in pokrajine Kosovo. Razprave morajo prispevati k hitrejšemu odpravljanju težav in problemov na področju združevanja dela in sredstev, kakor tudi k uresničevanju ustavne vloge delavca, da odloča o vseh zadevah, o celotni družbeni reprodukciji, kot je opredeljena v naši ustavi in kot jo je opredelil tudi tovariš Kardelj v Smereh razvoja ...

V odnosih združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo se mora v večji meri uveljaviti neposredni interes delavcev kot nosilcev planiranja. Zato bi morali odpraviti tudi vse tiste ovire, ki onemogočajo, da bi se bolj uveljavilo neposredno dogovarjanje zainteresiranih organizacij združenega dela in njihovih delavcev. Kot je razvidno iz informacije, nekateri kriteriji in predolgo zadrževanje združenih sredstev onemogočajo hitrejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev. To pa prav gotovo ni v interesu delavcev, saj se s tem podaljšuje uresničevanje programov in se razvrednotijo sredstva, ki jih delavci združujejo za te namene. V dohodkovnih odnosih združena sredstva bi morala pripeljati do kvalitetnejšega gospodarjenja z družbenimi sredstvi. Zato je potrebno vložiti vse napore, da se v procesu skupnega planiranja in v odnosih pridobivanja skupnega dohodka v večji meri uveljavi konkretno določanje normativov in standardov dela in poslovanja. V Zvezi sindikatov Slovenije si prizadevamo, da bi delavci ob pregledu rezultatov dela in poslovanja v svojih temeljnih organizacijah združenega dela,ob zaključnih računih imeli vpogled tudi v rezultate gospodarjenja z združenimi sredstvi zunaj svojih temeljnih organizacij združenega dela. Zato bi bilo nujno, da se v samoupravnih sporazumih o združevanju dela in sredstev dogovorijo tudi o načinu informiranja o rezultatih dela z združenimi sredstvi. Poročila sklada federacije bi morala v večji meri temeljiti na analizi doseženih rezultatov dela z združenimi sredstvi, saj bi tudi na ta način prispevali k učinkovitejšemu gospodarjenju s temi sredstvi, povečala pa bi se tudi odgovornost.

Še enkrat bi poudaril, da bi si morali prizadevati, da se del fonda počasi na samoupravni način postopoma prelije v odnose združevanja dela in sredstev, da se torej tudi preostali 5o-odstotni delež ne bi zbiral v fondu, ampak bi se ta sredstva združevala po načelu združevanja dela in sredstev.

Zveza sindikatov Slovenije, republiški odbori sindikatov dejavnosti in osnovne organizacije se bodo tako kot doslej povezovali s sindikati iz manj razvitih republik in pokrajin, da bi skupno z njimi prispevali k razvijanju družbenoekonomskih odnosov in samoupravnega položaja delavcev pri združevanju dela in sredstev, prav tako pa k usklajenemu urejanju nekaterih materialnih pravic delavcev.

Stališča, pripravljena za naš zbor, podpiramo, saj bo njihov sprejem prispeval h kvaliteti povezovanja združenega dela v Jugoslaviji in samoupravnega urejanja vprašanj na tem področju. Hvala lepa.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Krvina. Kdo še želi razpravljati? Igor Križman, prosim.

I g o r K r i ž m a n : V Socialistični zvezi smo to problematiko širše obravnavali v Svetu za družbenoekonomske odnose. Danes ste dobili stališča oziroma mnenja sveta, vendarle bi želel opozoriti na nekatere poudarke v tej razpravi. V dosedanji razpravi smo že veliko povedali o pomenu združevanja dela in sredstev za hitrejši razvoj manj razvitih. V svetu smo opozorili na nekate-

re slabosti, ki se pri tem pojavljajo in oblikovali tudi predloge za izboljšanje stanja. V razpravi je bilo ugotovljeno, da se je samoupravno združevanje dela in sredstev uveljavilo kot učinkovit način uresničevanja politike hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih območij. Mislim, da ni bistveno le-to, za koliko objektov smo se na ta način uspeli dogovoriti in kakšen je obseg sredstev, saj to lahko uredimo tudi na kakšen drugačen način, ampak je bolj pomembno to, v kolikšni meri tak način omogoča tesnejšo medsebojno povezanost združenega dela na enotnem jugoslovanskem trgu. V tem smislu smo v razpravi ocenili, da način, ki ga uveljavljamo s samoupravnim združevanjem pomeni bistven in pomemben korak naprej glede na dosedanje načine zagotavljanja hitrejšega razvoja. Zato smo se zavzeli, da v skupni akciji subjektivnih sil še nadalje konkretno podpiramo takšno sodelovanje in s tem omogočimo preseganje slabosti in težav, ki se v praksi še pojavljajo.

Ob tem, ko smo pozitivno ocenili dosedanje napore, smo skušali tudi kritično opozoriti na nekatere slabosti. Z njihovim odpravljanjem bi prispevali k hitrejšemu uresničevanju in večji učinkovitosti uresničevanja politike razvoja na tem področju. Na kratko bi opozoril le na nekatere. V razpravi smo ocenili, da smo bili v začetnem obdobju samoupravnega združevanja še preveč usmerjeni v to, da se tak način združevanja sredstev uveljavi, preveč smo v prvih letih stremeli le za tem, da se posamezni projekti izvedejo, premalo pozornosti pa smo posvečali kvaliteti teh projektov z vidika obojestranskega interesa združenega dela. Po teh začetnih pogojih, ki smo jih ustvarili in izkušnjah, ki jih imamo, je treba v prihodnjem obdobju prizadevanja v večji meri usmeriti v kvaliteto projektov, v večjo selekcijo projektov v skladu z obojestranskim ekonomskim interesom organizacij združenega dela. V večji meri je potrebno izkoristiti tudi poslovne in druge reprodukcijske povezave med organizacijami združenega dela iz Slovenije in manj razvitih republik in Avtonomne pokrajine Kosovo.

Mislim, da bi bilo treba navesti tudi to, kar je govoril tovariš Krvina. Ocenili smo, da nekateri sporazumi preveč temeljijo le na kreditnem odnosu, s tem pa ne prispevajo k večji medsebojni povezanosti organizacij združenega dela na jugoslovanskem trgu. Zato smo se zavzeli za to, da je treba takšno prakso v nekaterih sporazumih preseči tudi v naši republiki in zagotoviti, da bodo sporazumi v celoti usmerjeni na skupno gospodarjenje na osnovi skupnega prihodka in prevzemanje rizika. Menili smo, da so vsaj tako kot vlaganje določenih sredstev, če ne še bolj, pomembni drugi vidiki sodelovanja, še zlasti sodelovanja pri zagotavljanju in usposabljanju potrebnih kadrov, organiziranju proizvodnje in prenašanju znanja. V zvezi s posredovanjem razpoložljivega znanja menimo, da bi morali tudi v Sloveniji zagotoviti boljšo organiziranost in večjo koncentracijo znanj znotraj Slovenije.

V razpravi smo tudi ocenili, da je treba v procesu oblikovanja sprememb samoupravnih aktov za to srednjeročno obdobje zagotoviti, da bomo te akte v organizacijah združenega dela pripravili tako, da bodo usklajeni in realni. Na tej podlagi bomo oblikovali skupne programe in projekte, ki bodo izhajali iz skupnih ekonomskih interesov organizacij združenega dela. Če bomo uspeli v spremembah samoupravnih planov med organizacijami združenega dela uskladiti plane, bo mogoče doseči dolgoročnejše in trajnejše medsebojno povezovanje med njimi in trajnejše medsebojne odnose neposredno zainteresiranih samoupravnih subjektov. Bistveni so predvsem projekti, ki bodo lahko prispevali k reševanju najbolj zgočih problemov na manj razvitih območjih, kot je na primer reševanje vprašanja hitrejšega zaposlovanja. Menimo, da bi morali del teh projektov usmerjati v razvoj surovinskih dejavnosti, zlasti na tistem področju, kjer lahko ta razvoj pomembnejše prispeva k večji izvozni usmerjenosti.

V sedanjih pogojih, ko so materialne možnosti relativno omejene zaradi zaostrenih pogojev gospodarjenja, je potrebno pri dogovarjanju za projekte na manj razvitih območjih uveljavljati večjo koncentracijo združenih sredstev tako samoupravnih kot sredstev sklada federacije na resnično prioritetne objekte. Razpoložljiva sredstva ne omogočajo preširokega števila novih naložb, zato je racionalneje in bolj smotrno, da se sredstva v večji meri usmerijo v hitrejšo izgradnjo nekaterih ključnih objektov, ker bi s tem dosegli hitrejšo izvedbo in dajanje učinkov. S preveč naložbami povzročamo zakasnitve in napol dograjene objekte.

Ob tem je bilo posebej poudarjeno tudi vprašanje neugodnega položaja bank,

ki se kaže v težavah pri uresničevanju dogovorjenih projektov zaradi pomanjkanja sredstev. Posebej je bilo opozorjeno, da je treba take slabosti preprečiti, saj bi v primeru, če bi se razširile, neugodno vplivale in razvrednotile napore pri samoupravnem združevanju dela in sredstev.

V razpravi je bilo poudarjeno še eno vprašanje, ki se nanaša tudi na prakso v naši republiki. V Sloveniji je še vedno preveč prisoten pristop obveznega združevanja sredstev za posamezne načrtovane projekte. Takšno prakso je treba v večji meri spremeniti in vezati združevanja sredstev na zainteresirani krog samoupravnih subjektov. V primerih, ko izjemoma vendarle prihaja do obveznega združevanja sredstev, bi morali uveljaviti selektiven pristop in izhajati iz določenega kroga organizacij združenega dela, ki imajo potencialno določen interes in določeno povezavo s posameznim projektom, tako da bi na ta način vsaj v nadaljevanju omogočili, da te organizacije združenega dela spoznajo svoj objektivni interes in s tem tudi motiv za tesnejše medsebojno sodelovanje. Hvala.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Hvala lepa, tovariš Križman. Kdo še želi razpravljati? (Nihče.) Stališča sprejemamo po 72. členu poslovnika. Ali so kakšne pripombe k predlogu stališč? (Ne.) Upoštevali smo pripravljene sklepe za druga dva zbora, predlog stališč je obravnaval tudi Odbor za družbenoekonomske odnose. Predlaga kdo kakšno spremembo predloga stališč? (Nihče.) Potem predlagam, da preidemo na glasovanje.

Kdor je za to, da sprejmemo predlog stališč, kot je bil predložen, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo stališča soglasno sprejeli.

Prosim, če jih pošljete Zboru združenega dela.

Prehajamo na 3 . t o č k o d n e v n e g a r e d a , to je na informacijo o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami.

Prosim tovariša Dina Pucerja, da poroča v imenu skupine delegatov.

D i n o P u c e r : Skupina delegatov se je sestala in na podlagi razprave predlaga naslednje spremembe.

Prva točka je nespremenjena.

V drugi točki se v skladu z razpravo tovariša Korošca v osmi vrsti stavek dopolni tako, da se glasi: "To je treba podpirati tudi z ukrepi tekoče ekonomske politike in z ukrepi, ki v okviru naše sistemske ureditve izboljšajo pogoje za skupna vlaganja na obeh straneh meja."

Za četrto točko se doda peta točka, kar je v skladu z razpravo tovariša Prosenca, in se glasi: "Družbenopolitični zbor izraža nezadovoljstvo in zaskrbljenost spričo dejstva, da uredba o depozitu negativno vpliva na pretoke ob meji, ovira komunikacije narodnosti z matičnim narodom in objektivno ovira uresničevanje koncepta odprte meje."

Prejšnja peta točka je nova šesta točka, ki se v skladu z razpravo tovariša Vratuše dopolni, in sicer v šesti vrsti se za besedami: "iznosa domače valute" doda naslednje besedilo: "zahtevati odgovornost za dosedanje izvajanje predpisov, po potrebi uvesti strožje sankcije za carinske in druge prekrške; predvsem pa je potrebno s primernejšimi ekonomskimi ukrepi doseči predvidene cilje in z njim nadomestiti uredbo o depozitu."

Prejšnja šesta točka je nova sedma točka.

Predsednik d r . C i r i l R i b i č i č : Menim, da je skupina ustrezno povezala razpravo in predloge. Ima kdo kakšno pripombo? (Nima.) Potem predlagam, da glasujemo.

Kdor je za dopolnjen predlog ugotovitve, stališč in sklepov, naj prosim dvigne roko! (Vsi delegati dvignejo roko.) Je kdo proti? (Nihče.) Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da smo soglasno sprejeli ugotovitve, stališča in sklepe k informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami.

V zvezi z vprašanjem tovariša Lada Kocijana pri drugi točki dnevnega reda smo ugotovili, da v Poročevalcu naša stališča v zvezi z razvojem krajevnih skupnosti niso bila objavljena v celoti v besedilu, ki ga je sprejel Družbenopolitični zbor. Pripomba je upravičena. Napaka je nastala takrat, ko je skupina delegatov sicer sprejela dodatek, za katerega smo se dogovorili in smo ga predlagali v Družbenopolitičnem zboru, vendar pa ga ni sporočila drugim zborom. V Družbenopolitičnem zboru smo dopolnilo upoštevali, ker je bilo izoblikovano na podlagi razprave na naši seji, tako da je praktično naš zbor sprejel delno drugačne sklepe kot druga dva zbora. V bistvu je bil poudarek dan organiziranosti ljudske obrambe in družbene samozaščite v krajevni skupnosti.

Objava torej ni bila točna, zato je treba v Poročevalcu objaviti ta popravek. Tovarišu Kocijanu se zahvaljujem za opozorilo. Če bodo še taki primeri, prosim delegate, da na to opozorijo, da objavimo ustrezne popravke.

Obvestil bi vas še, da se dogovarjamo s tovarišem Marincem za podoben razgovor, kot je bil s tovarišem Šetincem. Predvidoma naj bi bil ta razgovor 11. maja, sicer pa na eni od naslednjih sej zbora.

S tem zaključujem 14. sejo Družbenopolitičnega zbora. Hvala lepa.

(Seja zbora je bila končana ob 15.05 uri.)

SKUPNO ZASEDANJE

ZBORA ZDRUŽENEGA DELA IN ZBORA OBČIN

(30. MARCA 1983)

Predsedoval: Mitja H o r v a t , predsednik Zbora občin

Začetek zasedanja ob 9.35 uri.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišice in tovariši delegati! Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela in Zbora občin.

Na skupnem zasedanju bomo poslušali uvodne obrazložitve k predlogu za izdajo zakona o prostoru, podal jo bo tovariš Jože Kavčič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora, k poročilom Izvršnega sveta o problematiki kmetijstva, ki jih bo podal tovariš Milan Kneževič, član Izvršnega sveta in predsednik Republiškega komiteja za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji, ki jo bo podala tovarišica Bogomila Mitič, članica Izvršnega sveta in predsednica Republiškega komiteja za turizem in gostinstvo.

Prosim tovariša Jožeta Kavčiča, da poda uvodno obrazložitev.

J o ž e K a v č i č : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Predlog za izdajo zakona o prostoru oziroma zakona o urejanju prostora, kot so mu predlagali naslov številni udeleženci v dosedanjih razpravah, obravnavamo v skladu z letošnjim programom dela naše Skupščine, v katerem je eden najpomembnejših zakonskih sklopov posvečen prav urejanju prostora in zemljiški politiki.

Ob tem paketu predstavlja zakon o urejanju prostora izhodišče, na katerem bomo pripravili v naslednji fazi še osnutek zakona o urejanju naselij in drugih posegih v prostor ter osnutek zakona o stavbnih zemljiščih.

Pri predlogu, da naj se v delovni program Skupščine SR Slovenije vnese obravanva zakona o prostoru, je predlagatelj upošteval usmeritve, ki so jih zbori sprejeli v maju 1980 ob obravnavi takratnega osnutka zakona o urejanju prostora, ko so mu naročili, naj ponovno prouči temeljna načela za urejanje prostora in jih, v kolikor se bo izkazalo za potrebno, uredi s posebnim zakonom. Da je takšen zakon potreben, se je pokazalo tudi v skupščinskih razpravah o zakonu o varovanju kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti, ko je Družbenopolitični zbor Skupščine SR Slovenije ocenil, da naj se varovanje kmetijskih zemljišč dolgoročno uredi s sistemskim zakonom o prostoru.

Tudi ob že nekaj let trajajočih pripravah zakona o urejanju naselij, ki naj bi smiselno nadomestil dosedanji zakon o urbanističnem planiranju, se je izkazalo, da zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije ne daje zadostnih osnov za njegovo praktično uveljavitev, predvsem v določbah, ki se nanašajo na dolgoročno planiranje o prostoru, na obveznosti upoštevanja rešitev prostorskega dela dolgoročnih planov pri pripravi družbenih planov ter na postopke za pripravo dolgoročnih planov in na postopek za razreševanje neskladij prostorov ter vlogo občine ter republike pri tem.

Ob analizi pripravljenih družbenih planov za obdobje 1981-1985 so bile ugotovljene zaskrbljujoče pomanjkljivosti v zvezi s postopki in vlogo nosilcev planiranja, še bolj pa v zvezi s strokovnim delom kot nujno osnovo za kvalitetno planiranje in učinkovito samoupravno dogovarjanje predvsem na področju urejanja prostora.

Ugotoviti sicer moramo, da leta 1980 še nismo imeli dolgoročnih planov, v katerih bi bile določene dolgoročne razvojne usmeritve v prostoru in da še ni bilo pravih izkušenj niti podrobnejše metodologije, ki bi upoštevala specifiko planiranja v prostoru. Podatki, da je do konca leta 1982 le 12 občin ustrezno opredelilo namensko rabo in razvoj dejavnosti v prostoru, 19 občin pa prostorskih delov družbenih planov sploh ni sprejelo, so zaskrbljujoči in nakazujejo potrebo po čimprejšnji tudi zakonski, predvsem vsebinski dodelavi planiranja na področju urejanja prostora.

Trenutno stanje na tem področju tudi ilustrirajo podatki, da je kategorizacijo kmetijskih zemljišč, ki je bila predpisana že od leta 1975, imelo do konca leta 1982 sicer res 52 občin, vendar pa po ugotovitvah kmetijske inšpekcije le v 34 primerih z zadovoljivo kvaliteto. In končno, tudi na področju priprave geodetskih podlog, ki so nujna osnova za planiranje, še nimamo vsa območja v Sloveniji pokrita z ustreznimi kartami, saj bo imelo po podatkih Republiške geodetske uprave do 15. aprila letos šele 35 občin pregledano katastrsko karto v merilu 1 : 5.000, 37 občin pa temeljno topografsko karto v merilu 1 : 5.000. Brez ene ali druge pa bo v celoti ali delno še vedno pet občin. Ob tem pa je treba še posebej opozoriti na problem priprave katastrskih kart v občini Murska Sobota, kjer je z njimi še vedno nepokritih približno 4.500 ha.

Neurejeno stanje pri planiranju prostorov je dopuščalo nadaljnjo neobvladljivo in stihijsko urbanizacijo v obliki razpršene individualne gradnje, ki, kot vemo, porabi najmanj štirikrat toliko zemlje kot družbeno organizirana blokovna gradnja. Taka gradnja je skupaj z drugimi glede na dolgoročni družbeni razvoj neprimernimi posegi tako v zvezi z zaraščanjem površin kot z lociranjem večjih industrijskih obratov zahtevala, da se ta problematika ponovno prouči in se postopki za dolgoročno varovanje dobrin splošnega pomena ter določanje namenske rabe prostora bolj natančno uredijo v sistemskem zakonu o urejanju prostora.

Tovarišice in tovariši! Ob odločanju za pripravo tega zakona je predlagatelj razmišljal tudi o drugih rešitvah nakazanih problemov. Te rešitve je videl predvsem v spremembi in dopolnitvi zakona o sistemu družbenega planiranja ali pa ob ponovni vključitvi določil, ki se nanašajo na urejanje prostora v zakon, ki bo obravnavala urejanje naselij, torej v urbanistični zakon. Vendar pa je prevladalo mnenje, da v tem trenutku ne prva ne druga varianta v celoti ne ustrezata.

Zakon o sistemu družbenega planiranja in o družbenem planu SR Slovenije je namreč širok in mora integralno družbeno planiranje zajeti celovito, ob tem pa bi se težko spuščal v specifiko, ki jo ima planiranje v prostoru. Poleg tega se bo ta zakon spreminjal in dopolnjeval hkrati z dopolnjevanjem zveznega zakona o temeljih sistema družbenega planiranja, kar pa bi tudi časovno pomenilo premik priprave dveh zakonov, vsaj še za naslednji dve leti.

Poizkusi so tudi bili, da bi urejanje prostora ponovno vključili v zakon o urejanju naselij, kar pa bi v praksi lahko povzročalo večje nejasnosti. Za ta dva sklopa vprašanj imamo namreč že v ustavi različni izhodišči, saj ima urejanje prostora ustavno podlago v 4. točki 321. člena ustave SR Slovenije, ki določa pristojnost Skupščine SR Slovenije glede gospodarjenja s prostorom ter sistema planiranja v prostoru, medtem ko je za zakon o urejanju naselij podana podlaga v 4. točki 324. člena ustave SR Slovenije, po kateri lahko zakon na tem področju določi temeljna načela, sicer pa to področje urejajo delovni ljudje in občani v občini.

Z vključitvijo urejanja prostora v zakon o urejanju naselij bi tudi dobili razmeroma heterogen zakon, ki bi v prvem delu imel "krovni" značaj in bi torej vplival tudi na druge sektorske zakone, ki se nanašajo na rabo prostora, v drugem delu pa bi bil sektorski, saj bi obravnaval le poselitev.

Zato je bil predlagatelj mnenja, da je najprimernejše sprejeti samostojen zakon o prostoru, ki se naj skupaj z drugima zakonoma v "paketu" povzame čimveč določb dosedanjih sektorskih zakonov in tudi s te plati prispeva k večji preglednosti naše zakonodaje s področja urejanja prostora. Pri tem mislimo predvsem na vključitev določb zakona o varovanju kmetijskih zemljišč pred spremembo namembnosti v zakonu o prostoru ter na prenehanje veljavnosti zakona o urbanističnem planiranju, zakona o urejanju, vzdrževanju in varstvu zelenih površin v naseljih,

zakona o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem, zakon o razpolaganju z nezazidanim stavbnim zemljiščem, zakona o prenehanju lastninske pravice in drugih pravic na zemljiščih, namenjenih za kompleksno graditev, zakona o spremembah in dopolnitvah posameznih določb nekaterih republiških zakonov v zvezi s postopkom za pridobitev lokacijskega dovoljenja in zakona o izjemnih ukrepih za pospešitev sanacije in obnove objektov na območjih, ki jih prizadene potres. Torej skupaj na vsebino osmih zakonov, katerih materija bo na novo obdelana v novih treh zakonih.

Prostorsko problematiko pa bo še vedno obravnavala vrsta drugih sektorskih zakonov, kot na primer kmetijski zakon, zakon o vodah, zakon o rudarstvu in drugi, saj se v prostoru odvijajo vse človekove dejavnosti, zato vse specifike ne bi bilo mogoče obravnavati le v enem ali v dveh zakonih.

Predlog za izdajo zakona o prostoru sloni predvsem na naslednjih vsebinskih izhodiščih:

- Delavci, delovni ljudje in občani v samoupravnih organizacijah in skupnostih in družbenopolitičnih skupnostih naj z urejanjem prostora zagotavljajo skladnejši družbeni razvoj. Zato naj zakon ne ureja le varovanja dobrin splošnega pomena, ampak naj določa zlasti splošne pogoje za gospodarjenje s prostorom.

Planiranje v prostoru je sestavni del enotnega sistema družbenega planiranja.

Planiranje v prostoru je predvsem dolgoročno, dolgoročne rešitve pa se morajo kot obvezne odraziti in razdelati v srednjeročnih planih.

Z zakonom naj se podajo načela za urejanje prostora. Ta načela naj se povzemajo v sektorskih zakonih, kjer naj se razdela in sankcionira njihovo izvajanje.

V procesu dolgoročnega planiranja se morajo nosilci planiranja zavestno odločati o vsem prostoru, torej tudi o tistem, ki se nanaša na dobrine splošnega pomena, vendar v skladu z ustavo in zakoni, ki urejajo posamezna področja človekovega delovanja. Za usklajevanje interesov v prostoru je treba določiti obveznosti in pravice občin za medsebojno sodelovanje ter postopke za usklajevanje planskih odločitev med občinami in republiko. Predpisati je treba postopek za odločanje v primerih, ko v procesu usklajevanja prostorskih odločitev ne pride do uskladitve. V zvezi s tem posebej opozarjam na ponujene variante glede vloge Skupščine SR Slovenije pri presoji skladnosti planov, saj poleg rešitve, sprejete v zakonu o varovanju kmetijskih zemljišč, torej da Skupščina razpravlja in zavzame stališče, dajemo v razpravo še ostrejšo varianto, da Skupščina o skladnosti tudi odloča.

Tovarišice in tovariši! V dosedanjih razpravah smo bili večkrat opozorjeni še na nekatere druge probleme, ki bi jih morali z zakonom urediti. Poleg terminologije, ki tako v zakonu kot v naši vsakdanji praksi na tem področju še ni dovolj natančna, je bila poudarjena potreba po pravilnem vrednotenju strokovnega dela kot nujne osnove za kvalitetno in pravočasno odločanje nosilcev planiranja. Zato naj bi zakon ob upoštevanju ločitve odločanja od strokovnega dela dal osnovo za oblikovanje potrebnih strokovnih služb in strokovnih delovnih organizacij s področja planiranja v prostoru, kar pa ne pomeni povečevanja administrativnih opravil. Z zakonom naj bi tudi točno opredelili in določili vsebino prostorskega dela dolgoročnega plana ter urbanističnih in krajinskih načrtov kot njegovih sestavnih delov ter vsebino srednjeročnih družbenih planov in zvezo s prostorskimi izvedbenimi načrti.

Predlagatelj zakona je v razpravah bil še posebno opozorjen, da ugotovitev glede potrebnih finančnih sredstev za izvajanje zakona drži le formalno. V občinah, kjer tudi doslej niso opravljali vseh obveznosti glede urejanja prostora po dosedanji zakonodaji, bo priprava vseh dokumentov, ki jih vsebinsko obravnava ta zakon, zahtevala bistveno večja sredstva, kot so jih doslej dajali za te namene. Če bo naša družba hotela razviti kontinuirano in kvalitetno planiranje kot proces, ki bo pripomogel k skladnejšemu gospodarskemu in socialnemu

razvoju, bo treba za kontinuirano strokovno delo zagotoviti tudi potrebna finančna sredstva, ki bodo tem večja, čim manj je bilo doslej v občinah opravljeno na tem področju.

V razpravah o predlogu za izdajo zakona o prostoru so razpravljalci večkrat opozarjali, da je materija zakona težko razumljiva, saj jim v tej fazi predlagatelj še ni uspel predložiti oziroma ponuditi celotne zakonske regulative s področja urejanja prostora, ampak le prvi, glede na vsebino najpomembnejši zakon iz omenjenega paketa. V nadaljnjih fazah bomo glede tega na boljšem, saj bomo hkrati ponudili osnutek treh zakonov, tako da bo iz njih razvidna celotna zakonska materija, pa tudi logična delitev na tri sklope problemov:

- na planiranje v prostoru in urejanje odnosov med nosilci planiranja v prostoru,

- na izvajanje v planih sprejetih odločitev in

- na vodenje in realizacijo zemljiške politike za potrebe graditve in širitve naselij.

Osnutek teh zakonov bomo Skupščini predložili v rokih, ki so predvideni v njenem delovnem programu tako, da jih bodo zbori predvidoma obravnavali v začetku julija, predloge zakonov pa naj bi pripravili do konca tega leta.

Vzporedno s pripravo zakonov bomo glede na nujnost in na večkratna opozorila v razpravah pripravljali podzakonske predpise, s katerimi bomo omogočili usklajeno in enakovredno delo na tem področju v vsej Sloveniji.

Tovarišice in tovariši! Predlog za izdajo zakona v prostoru so poleg delovnih teles Skupščine obravnavali tudi Svet za varstvo okolja in Svet za družbenoekonomske odnose v kmetijstvu, gozdarstvu in na vasi pri Predsedstvu Republiške konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije, Svet za varstvo okolja pri Predsedstvu Slovenske akademije znanosti in umetnosti, široko razpravo pa sta organizirali tudi Zveza društev za varstvo okolja in Zveza društev urbanistov Slovenije. O zakonu je razpravljalo tudi Predsedstvo SR Slovenije, ko je obravnavalo stanje v zvezi z varstvom okolja in prostorsko problematiko. Predlagatelj se je že na vseh teh razpravah opredelil do pripomb in sugestij in jih bo upošteval pri pripravi osnutka zakona.

Na podlagi vseh dosedanjih ugotovitev in stališč predlagam, da predlog za izdajo zakona o prostoru sprejmete. Hvala lepa!

Predsedujoči M i t j a H o r v a t ! Tovarišu Kavčiču se zahvaljujem za uvodno obrazložitev.

Besedo dajem tovarišu Milanu Kneževiču. Prosim!

M i l a n K n e ž e v i č : Tovarišice in tovariši! Izvršni svet je predložil Skupščini poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov za izvajanje zakonov s področja kmetijstva in poročili o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane ter zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v letu 1982. Namen teh poročil je seznaniti delegate ter vse druge odgovorne organe in organizacije s stanjem pri uresničevanju teh skupščinskih stališč in zakonov, zlasti pa, da določimo naloge in predloge za njihovo nadaljnje in doslednejše izvajanje.

Povečanje kmetijske proizvodnje, s tem pa izboljšanje oskrbe s hrano, s surovinami za predelavo ter povečanje izvoza kmetijskih, živilskih proizvodov je bilo v preteklem letu in ostaja tudi v bodoče eden pomembnih temeljev celovitih stabilizacijskih prizadevanj.

V letu 1982 smo v Sloveniji presegli planirano stopnjo rasti kmetijske proizvodnje, predvsem zaradi bistvenega povečanja rastlinske proizvodnje, medtem ko je obseg tržne živinorejske proizvodnje stagniral. Tako smo glede na zelo neugodno

letino 1981 v prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja dosegli po zadnjih uradnih podatkih povprečno le 2,8 %-no rast kmetijske proizvodnje. Da bi za to srednjeročno obdobje uresničili planirano povprečno 3,5 %-no letno stopnjo rasti, bi morali v letih 1983-1985 letno dosegati 4 %-no stopnjo, tako da bi do leta 1985 zagotovili tudi planirano 85 %-no oskrbo iz proizvodnje v Sloveniji. Če bi še zaostajali v proizvodnji in pri naložbah tako kot v dosedanjih dveh letih v kmetijstvu v letošnjem in naslednjih letih, bi bil ta cilj težko dosegljiv. Zato moramo ob dopolnjevanju dogovora o temeljih družbenega plana Slovenije za obdobje 1981-1985 ponovno presoditi materialne možnosti za razvoj kmetijstva in določiti ukrepe ter aktivnosti za to, da bi zastavljene cilje dosegli.

Izvršni svet zato predlaga, da je potrebno v okviru razpoložljivih možnosti zagotoviti predvsem sredstva za naložbe v usposabljanje kmetijskih zemljišč, živinorejo in izvozno usmerjene investicije. Pri določitvi novih obrestnih mer za kreditna sredstva bank za naložbe v kmetijstvu naj se upošteva slaba akumulativna in reproduktivna sposobnost kmetijskih organizacij združenega dela in združenih kmetov, katerih interes za naložbe se je že zmanjšal zaradi zadnjega povečanja obrestnih mer.

Naložbe v kmetijsko proizvodnjo morajo biti tudi skrb in odgovornost kmetijskih organizacij združenega dela in organizacij združenega dela s področja predelave ter oskrbe. Sporazumi o naročeni predelavi po vnaprej znanih pogojih morajo biti podlaga tudi za usmerjanje sredstev iz potrošnih v proizvodna območja. Ob tem pa posebej opozarjamo na velike možnosti za povečanje kmetijske proizvodnje, ki so v racionalnejšem vlaganju družbenih sredstev in v večji ter kvalitetnejši rabi obstoječih proizvodnih zmogljivosti. Zato je naloga organizacij združenih kmetov, kmetijskih zemljiških skupnosti in družbenopolitičnih dejavnikov v občinah, da pospešijo procese združevanja zemlje, dela in sredstev kmetov med seboj in z organizacijami združenega dela, hitrejšega uvajanja sodobnih agrotehničnih ukrepov in doslednejšega izvajanja nalog na področju kmetijske zemljiške politike. Podpora tem prizadevanjem mora biti tudi v ustreznih rešitvah v sistemu obdavčevanja v kmetijstvu, ki bo moral spodbudno delovati na povečanje družbeno organizirane tržne proizvodnje.

Ob tem, ko je jesenska setev v letu 1982 izvedena v obsegu, ki omogoča uresničitev planirane tržne predelave žit, pa ugotavljamo, da v pripravah za spomladansko setev kasnimo. Program zlasti sladkorne pese, zaradi zastoja pri sklepanju pogodb, terja večjo aktivnost za izpolnitev samoupravno sprejetih obveznosti.

V nekaterih organizacijah združenih kmetov in občinah niso bili izvedeni vsi potrebni ukrepi in aktivnosti. Prepočasi se uveljavlja celovit pristop k načrtovanju in organiziranju predelave pri združenih kmetih, ki bi temeljil na strokovni utemeljitvi in optimalni setveni sestavi. Ob tem je marsikje izostala tudi širša družbenopolitična aktivnost. Glede na to, da smo pred začetkom spomladanske setve, moramo v organizacijah združenih kmetov v občinah in krajevnih skupnostih povečati aktivnosti pri sklepanju pogodb. S programom spomladanske setve v veliki meri namreč odločamo o izpolnitvi celotnega plana kmetijske proizvodnje, zato morajo kmetijske organizacije in kmetje dosledno izpolniti naloge za povečanje le-te.

Podobno kot v lanskem letu so tudi letos narejeni veliki napori za zagotovitev potrebnih reprodukcijskih sredstev, kot so gnojila, sredstva za varstvo rastlin, rezervni deli in gorivo. Ocenjujemo, da bo oskrba v prvem polletju zadovoljiva, največ težav je pri zagotavljanju pogonskih goriv, zato je dogovorjena prioriteta oskrbe kmetijstva, kar naj bi omogočilo uresničitev načrtovane spomladanske setve.

Po stagnaciji tržne živinorejske proizvodnje v prvih dveh letih tega srednjeročnega obdobja beležimo v Sloveniji v začetku letošnjega leta spodbudnejše rezultate. Odkup mleka se je v prvih dveh mesecih v primerjavi z enakim obdobjem lani povečal med 5 in 7 %, povečal se je tudi delež govedi in prašičev. To dokazuje, da je ustvarjena podlaga oziroma predpogoj za načrtovano nadaljnje povečanje živinorejske proizvodnje v Sloveniji.

Ob tem pa se je odkup klavnih govedi v prvih treh mesecih letos zmanjšal za okoli 3% v primerjavi z enakim obdobjem lani. Vzrok temu so premajhna povezanost med proizvodnjo in potrošnjo, neusklajena ponudba in povpraševanje na jugoslovanskem trgu, kar vse ob še drugih razlogih povzroča stalno rast cen nad dogovorjenimi nivoji in prodajo živine iz Slovenije mimo družbeno organizirane proizvodnje. To pa ne povzroča samo rušenja organizirane prireje in plasmaja; stihija trga in preplačevanje za vsako ceno že nevarno posegata tudi pri nas v osnovno čredo krav zlasti pa v gospodarno usmerjanje pomladka - v nadaljnjo organizirano prirejo.

Nadaljevanje takšnega stanja bi lahko imelo velike negativne posledice v živinoreji. Boljše oskrbe in povečanega izvoza mesa, kot si nekateri predstavljajo, ki je pomembna osnova za razvoj živinoreje, nikakor ni mogoče doseči z nerealnim dvigovanjem cen, temveč v skupni skrbi in odgovornosti za povečanje proizvodnje, ki bo zadovoljila povpraševanje in kjer se bodo usmerjeni in kompleksno organizirani proizvodnji neposredno proizvodno in poslovno povezali rejci, predelava in potrošnja.

Izvršni svet si bo prizadeval, da bi v vsej državi čim prej sprejeli ukrepe, ki bodo vzpostavili red na področju prometa z živino in ukrepe za povečanje in krepitev družbene in kooperacijske proizvodnje. Ker so sedanji ekonomski pogoji razmeroma urejeni in ker se dajejo znatna sredstva za spodbujanje živinorejske proizvodnje ter zagotavljajo devizna sredstva za nabavo reprodukcijskih sredstev, Izvršni svet vztraja na zaostritvi pri izpolnjevanju medsebojnih obveznosti organizacij združenega dela in ponovni vzpostavitvi družbeno organiziranega prometa z živino ob spoštovanju dogovorjenih cen.

Nosilci kmetijske proizvodnje (kmetijske organizacije in združeni kmetje) morajo upoštevati, da se zaradi nespoštovanja dogovorjenih medsebojnih obveznosti in organiziranega prometa s kmetijskimi proizvodi zmanjšuje možnost oskrbe kmetijske proizvodnje. Zato bodo imeli prednost pri oskrbi z reprodukcijskimi sredstvi le proizvajalci, ki izpolnjujejo pogodbene obveznosti.

V primerih nespoštovanja družbenih potreb moramo ukrepati tudi z ukinitvijo vseh bonitet, ki jih družba daje za spodbujanje proizvodnje in tudi v naložbe.

Tovarišice in tovariši! V začetku lanskega leta sta bila sprejeta dva pomembna zakona, in sicer za intervencije v proizvodnji hrane in za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano proizvodnjo. Oba zakona sta že v prvem letu izvajanja pomembno prispevala k uresničevanju plana kmetijske proizvodnje v tem srednjeročnem obdobju. S sprejetjem zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane je bila zagotovljena materialna podlaga za uveljavitev ukrepov za spodbujanje družbeno organizirane tržne proizvodnje, usmerjanje ustreznejše proizvodne sestave, spodbujanje proizvodnje na hribovitih območjih, krepitev strokovnega dela in strokovnih služb v kmetijskih organizacijah združenega dela, dana je bila podlaga za večje poenotenje intervencij v proizvodnji hrane, ki jih sprejemajo oziroma izvajajo občine in s tem naravnanost vseh ukrepov v izvajanje strateških nalog in ciljev v kmetijstvu v celi republiki. Prav tako je bila ustvarjena sistemska podlaga za uveljavitev načela, da vsi porabniki hrane sorazmerno prispevajo sredstva za povečanje pridelovanja hrane.

Iz poročila je razvidno, da so ta interventna sredstva pomembno prispevala k povečanju kmetijske proizvodnje, kar se tudi odraža v manj moteni oskrbljenosti v Sloveniji in v bistveno povečanem izvozu kmetijskih proizvodov, zlasti živine in mesa. Največji učinki so v poljedelski proizvodnji, kjer je poleg povečanega obsega tržne proizvodnje začeto tudi izboljševanje setvene sestave. Na področju živinorejske proizvodnje so interventni ukrepi pomembno prispevali k povečanju skupnega staleža in osnovne črede krav, medtem ko pa odkup zaradi prej omenjenih razlogov v Sloveniji ni sledil povečanemu obsegu proizvodnje.

V letu 1982 smo pričeli in že dosegli konkretne rezultate pri krepitvi strokovnih služb in strokovnega dela v organizacijah združenih kmetov. To je najpomembnejši temelj nadaljnjega hitrejšega razvoja kmetijske proizvodnje na zemljiščih v lastnini in uveljavljanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu in na vasi.

Intervencijska sredstva so prispevala tudi h krepitvi povezav med kmetijsko proizvodnjo, predelavo in potrošnjo. Proces združevanja dela in sredstev med proizvodnjo in porabo ter usmerjanja sredstev iz sfere porabe v proizvodnjo je stekel, čeprav smo še priča precejšnji počasnosti in neodločnosti nekaterih potrošnih središč za zagotavljanje in usmerjanje sredstev za proizvodnjo hrane in proizvodnih območij glede izkoriščanja proizvodnih zmogljivosti in vzpostavljanja trajnih proizvodnih in poslovnih odnosov.

Program intervencij v proizvodnji hrane v Sloveniji za leto 1983 je sprejet, prav tako tudi dogovor o enotni politiki in ukrepih pri pospeševanju proizvodnje hrane. Program republiškega sklada je usmerjen na povečanje pridelave mleka in mesa, večanje tržne pridelave sladkorne pese, žit in krepitev strokovne službe v organizacijah združenih kmetov.

Za izvedbo sprejetih in dogovorjenih intervencijskih ukrepov v letu 1983 je potrebno tudi v občinskih samoupravnih skladih zagotoviti ustrezna sredstva, poleg tega ob natančneje določenih merilih in načinu zagotoviti usmerjanje sredstev v proizvodnjo v skladu z nameni.

Usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo je v letu 1982 s sprejemom zakona, s katerim se zagotavljajo sredstva, ponovno zaživelo. Z zakonom je bil povečan obseg hidromelioracij na 18 ha za obdobje 1982 - 1985, hkrati s tem pa tudi obseg komasacij. Poleg tega imajo kmetijske organizacije združenega dela v občinah, kjer prevladujejo hribovita območja, programe melioracij pašnikov. Tej zahtevni nalogi investitorji v letu 1982 niso bili povsem kos. V letu 1981 se je aktivnost organizacij združenega dela na pripravah za usposabljanje zemljišč zaradi nedoločenih in nezagotovljenih virov sredstev za te namene namreč močno zmanjšala. To je povzročilo precejšen zaostanek v izvajanju, zlasti melioracij v prvem polletju lani.

Po sprejetju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo in sprejetju programa za njegovo izvajanje so investitorji pospešili zlasti izdelavo projektov in druge potrebne priprave.

Izvedba melioracij v drugem polletju lanskega leta, izdelani projekti in sedanje ocene priprav na njihovo izvedbo v prvi četrtini letos kažejo, da bi že v letu 1983 lahko nadoknadili izpad iz lanskega leta in dosegli planirano dinamiko izvedbe melioracije. Zahtevnost izvajanja zemljiških operacij in povečan obseg dela terjata hitrejšo kadrovsko krepitev investitorjev. Zlasti je treba za te naloge okrepiti pospeševalno službo v organizacijah združenih kmetov, povečati odgovornost investitorjev in izvajalcev glede kvalitete in gospodarne porabe družbenih sredstev.

Ponovno je treba opozoriti, da usposabljamo takšna zemljišča, ki bodo sposobna za njivsko proizvodnjo in da morajo imeti prednost cenejši oziroma gospodarnejši posegi, to pa ob pogoju, da bo na teh zemljiščih vzpostavljena produktivnejša in ekonomičnejša družbeno organizirana tržna kmetijska proizvodnja za znanega kupca oziroma potrošnika po vnaprej dogovorjenih pogojih oziroma na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov.

Glede tega je namreč največ težav na zemljiščih v zasebni lastnini. Usposabljanje teh pa bo v naslednjih letih prevladovalo. Neodgovorno in nesprejemljivo je, da dopuščamo na melioriranih in komasiranih kompleksih v lastnini proizvodnjo na star način, ki največkrat pomeni nizko produktivnost, avtarkično usmeritev kmetij v naturalno proizvodnjo in zaprtost v okviru drobne posesti.

Ni se mogoče zadovoljiti samo s posegom v zemljiško strukturo, temu mora slediti skrb za proces podružbljanja in povečevanja proizvodnje z uveljavljanjem v danih razmerah sprejemljivih oblik združevanja dela, sredstev in zemlje združenih kmetov med seboj in z organizacijami združenega dela. Pri tem morajo svojo vlogo in odgovornost opraviti zlasti organizacije združenih kmetov, kmetijsko-zemljiške skupnosti in upravni organi, ob tem pa je potrebna tudi ustrezna družbenopolitična aktivnost.

Poleg tega ugotavljamo, da so slabosti pri izvajanju melioracij v premajhnem povezovanju investitorjev in izvajalcev, v zaostajanju pri urejanju pravnolastninskih odnosov in slabem organiziranju izvajanja del, kar vse podaljšuje čas izvajanja in dviga ceno del po enoti površine. Zato je potrebno pri investitorjih zagotoviti večjo strokovnost pri vodenju zemljiških operacij, temeljite, usklajene in pravočasne priprave, zagotoviti izvajanje del med letom in z vključevanjem v izvajanje del čim širšega kroga izvajalcev zagotoviti cenenost izvajanja zemljiških operacij.

V letu 1983 je zaradi zmanjšanja proračunskih sredstev v občinah nastal problem zagotavljanja njihovega deleža sredstev za komasacije. To je zlasti problem v tistih občinah, ki imajo večje programe. Na predlog nekaterih občin in Odbora za agrarno politiko Zbora združenega dela je bila proučena možnost povečanja deleža republiških sredstev. Zveza vodnih skupnosti predlaga, da se republiška sredstva za komasacije povečajo na 66 odstotkov predračunske vrednosti, 24 odstotkov naj bi zagotovile občine predvsem z angažiranjem lastnih strokovnih služb, lo odstotkov pa komasacijski udeleženci. S tem predlogom se strinjamo, glede na to, da to v letu 1983 ne bo vplivalo na zmanjšanje osnovnega programa urejanja kmetijskih zemljišč.

Tovarišice in tovariši! Napori za hitrejši razvoj kmetijske proizvodnje in uveljavljanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu naj bi bili podprti tudi z ustreznimi sistemskimi rešitvami v kmetijski zakonodaji.

Izvršni svet se je v skladu s sklepom Skupščine SR Slovenije ob obravnavi poročila o izvajanju kmetijske zakonodaje opredelil do posameznih predlogov za spremembe in dopolnitve zakona o kmetijskih zemljiščih, zakona o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev, zakona o preživninskem varstvu kmetov in zakona o združevanju kmetov. Pri tem je upošteval stališče Skupščine, da je normativna ureditev na teh področjih kmetijstva zadovoljiva podlaga in sredstvo za uresničevanje sprejete politike na tem področju družbene reprodukcije, da pa je potrebno proučiti nekatere pobude za spremembe in dopolnitve predpisov, ki se v praksi niso pokazali kot najbolj ustrezni.

Pri opredeljevanju do posameznih pobud je Izvršni svet izhajal iz stališča, da moramo s spremembami in dopolnitvami sistemskih rešitev omogočiti in spodbuditi hitrejši razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu, smotrno in učinkovito rabo vseh proizvodnih zmogljivosti na področju kmetijstva in s tem večjo kmetijsko proizvodnjo ter na tej podlagi povečati ekonomsko in socialno varnost kmetijskih proizvajalcev.

S predlaganimi dopolnitvami želimo v prvi vrsti spremeniti odnos do kmetijskih zemljišč kot proizvodnega sredstva tako z vidika zavarovanja pred spreminjanjem namembnosti kot tudi z vidika racionalnega vključevanja v proces družbeno organizirane proizvodnje. Takšen odnos terjajo tudi znatna vlaganja družbenih sredstev v zemljiške operacije. Kmetijska zemljišča nam prav gotovo pomenijo primerjalno prednost v razvoju, njihovo racionalno izkoriščanje predstavlja pomemben element gospodarske stabilizacije in celotnega družbenoekonomskega razvoja. Zato moramo sprejeti takšne sistemske opredelitve, ki bodo omogočile uresničevanje ciljev pri proizvodnji hrane.

Tudi z zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je v razpravi, predlagamo rešitve, ki bodo delovale v smeri spodbujanja večje proizvodnje in s tem večje ekonomske in socialne varnosti kmetov.

Ne glede na predlagane dopolnitve kmetijske zakonodaje pa Izvršni svet vztraja na doslednejšem in odgovornejšem izvajanju veljavne kmetijske zakonodaje. Pri tem je zlasti pomembno, da izpolnijo svojo vlogo občine kot temeljne družbenopolitične skupnosti, ki so v največji meri odgovorne za izvajanje kmetijske politike in še zlasti kmetijskih zakonov. Posebej zato odgovorni so organizacije združenih kmetov, kmetijskozemljiške skupnosti ter tudi krajevne skupnosti in družbenopolitične organizacije, prav tako pa tudi upravni organi in inšpekcijske službe v občinah. Njihovo delovanje mora prispevati k uspešnejšemu in bolj učinkovitemu uveljavljanju sistema.

Te ukrepe in napore pa je potrebno bolj povezovati s prizadevanji za uresničevanje sprejetih planov razvoja in intenzifikacije kmetijske proizvodnje.

O ključnih vprašanjih uresničevanja srednjeročnega plana in uresničevanja samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v agroživilstvu je tekla razprava tudi na problemskih konferencah Zveze komunistov Slovenije. Stališča in sklepi, ki jih je na podlagi široke razprave sprejelo Predsedstvo Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije v tem mesecu, so pomembne usmeritve ne samo za delovanje Zveze komunistov, ampak tudi za vse druge organizirane socialistične sile in vse delegatske strukture pri premagovanju tekočih in razvojnih problemov v kmetijstvu.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet Skupščine SR Slovenije želi, da temeljito ocenite dosedanje uresničevanje sprejete kmetijske politike in sprejmete obvezujoče usmeritve in naloge za nadaljnje delo. Hvala lepa.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišu Kneževiču se zahvaljujem za uvodne besede.

Besedo ima tovarišica Bogomila Mitič.

B o g o m i l a M i t i č : Tovarišice in tovariši delegati! Z današnjo razpravo bomo strnili dolgotrajna, bolj ali manj organizirana iskanja poti o tem, kaj in kako storiti, da bo turizem kot gospodarska dejavnost z velikimi deviznimi učinki te svoje prednosti izkoristil in dajal večje ekonomske rezultate kot doslej.

V poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji, ki ga podaja Izvršni svet, so skladno z družbenim planom SR Slovenije za obdobje do 1985. leta začrtane usmeritve, ki jih je potrebno realizirati zato, da bi lahko izkoristili primerjalne prednosti v turizmu in na tej osnovi povečali inozemski turistični promet.

Gradivo obravnava zato le usmeritve, ki niso zajete v planskih dokumentih. S tem ko, sledeč planskim ciljem, obravnavamo predvsem izvozno usmerjenost turizma ne pomeni, da kakorkoli zanemarjamo pomen domačega turizma. Zavedati se moramo, da z izrabo prednosti izvoza turističnih storitev bistveno izboljšujemo pogoje za razvoj domačega turizma.

O tem, kaj vse bi bilo potrebno v turizmu storiti in izboljšati sedanje stanje, je nešteto idej. O njih razmišlja vsakdo izmed nas, predvsem takrat, ko je tudi sam potrošnik turističnih storitev, manj pa kot občan krajevne skupnosti, kjer lahko neposredno s svojo dejavnostjo vpliva na ustvarjanje utripa življenja, ki ga terja turizem in tudi kot delavec, ki bi se naj odzval zahtevam turistične potrošnje in odločal o vključevanju svojih storitev, manj pa kot občan krajevne skupnosti, kjer lahko neposredno s svojo dejavnostjo vpliva na ustvarjanje utripa življenja, ki ga terja turizem in tudi kot delavec, ki bi se naj odzval zahtevam turistične potrošnje in odločal o vključevanju svojih storitev v turistično ponudbo, da bi jo popestril in na ta način izkoristil ugodnosti neposrednega izvoza na domačih tleh.

Vse to hkrati kaže, da ko gre za turizem, aktivnosti ne moremo zoževati le na gostinske organizacije združenega dela in agencije, ampak da zahteva turizem zavestno usmerjenost tako rekoč vseh dejavnosti, gospodarskih in družbenih za ustvarjanje pogojev in razmer, ki krepijo turizem. Seveda pa lahko računamo na takšno usmeritev vseh v turistično gospodarstvo le, če obstaja osnova, da se s turizmom dosežejo ugodni materialni učinki.

Takšno zagotovilo pa je v trdni ekonomski zasnovi in dobri organizaciji turističnega gospodarstva, ki je sposobno ustvarjati turistično tržišče in na njem plasirati proizvode, storitve in z njimi vse tiste naravne in druge dobrine, ki same po sebi nimajo ekonomske vrednosti, marveč jo lahko dobijo, če postanejo sestavni del ponudbe. Le na tej osnovi bodo dobili realna tla tudi vsi pozivi o potrebnem prizadevanju družbenega pomena turizma. Podobno velja tudi za delavce, ki delajo v gostinstvu in turističnem posredovanju. Pomen poklica ali dejavnosti je mogoče potrditi le z delom in z rezultati dela in si tako potrditi svojo pravo vrednost.

Prav pri poskusih zboljševanja ekonomskega in socialnega položaja delavcev se v gostinstvu in turističnem posredovanju prepogosto lotevamo posledic, ne pa vzrokov za v povprečju slabše stanje kot v drugih panogah, kar daje videz nerešljivosti. Prav zato pogosto tudi iščejo rešitve zunaj sebe, ki seveda ne morejo bistveno prispevati k dolgoročnim rešitvam.

Spoprijemati se moramo z vzroki za takšno stanje in jih odpraviti najprej pri sebi. Ukvarjati se moramo z neizkoriščenimi možnostmi ustvarjanja večjega dohodka in hkrati stimulirati tiste delavce, ki več delajo in bolje delajo, torej nagrajevati po delu. To pa je mogoče doseči zlasti z boljšo organizacijo dela v organizacijah združenega dela in s skupnim opravljanjem različnih del in nalog oziroma poslovnih funkcij v turističnem kraju, v katerem se oblikuje in na katerega je vezan turistični proizvod, torej turistična ponudba.

Da je to prava pot, kažejo tudi ugodni rezultati v posameznih turističnih krajih, kjer so prodrla spoznanja, da je treba delo organizirati, skladno z zahtevami, ki jih narekuje narava tako imenovanega turističnega proizvoda, ki se skupno oblikuje v kraju, se pravi v neposredni soodvisnosti vseh, ki opravljajo storitve, ki so potrebne za bivanje in rekreacijo turistov.

Vrsta je večjih in drobnih vsakdanjih objektivnih in subjektivno nastalih problemov, ki jih prepogosto skušamo odpravljati kratkoročno ali, bolje rečeno, blažiti njihove posledice, zaradi česar se odmikamo od bistva stvari.

V priloženem gradivu o stanju in razvoju turizma so zato poudarjene predvsem prvine, ki so pomembne za turizem in vplivajo na turistični promet; to pa je oblikovanje turistične ponudbe, proizvoda, s katerim se trži in ustvarja dohodek. V oblikovanje tega proizvoda, njegove sestavljenosti in kvalitete mora biti usmerjena naša skrb. Ponudbo moramo prilagajati potrebam in zahtevam sodobnega turizma, ki je dinamičen in raznovrsten,lahko rečemo zelo zahteven. Vendar je to tudi prednost, saj z zadovoljevanjem raznovrstnih zahtev turističnega tržišča lahko iztržimo veliko več in brez večjih vlaganj.

O tem, kako te prednosti ekonomsko izkoristiti, leži ključ za odpravljanje vsakodnevnih težav in nadaljnjega razvoja turizma, Gradivo daje odgovore na ta vprašanja v usmeritvah za nadaljnji razvoj, poudarja pa jih tudi ob vsakem obravnavanem problemu posebej. Ponujajo se tako rekoč same od sebe. Seveda pa morajo zato odigrati pomembno vlogo tudi organizacije, ki s svojo aktivnostjo vplivajo na razvoj turizma. Tako združenja, v katerih se povezujejo organizacije združenega dela, kot tudi turistična in ostala društva ter njihove zveze, ki po eni strani bogatijo turistično ponudbo, po drugi pa vzgajajo pozitiven odnos občanov do turizma in turistov.

Ob tem, ko vemo, da imamo naravne danosti, številne gostinske in prenočitvene zmogljivosti, objekte za rekreacijo, kulturne in druge dejavnosti, zanimivosti, hkrati pa nezadovoljne goste zaradi nekvalitetnih storitev, neprivlačne izvenpenzionske ponudbe, pomeni, da moramo izboljšati kvaliteto storitev in oblikovati ponudbo, ki bo ustrezala povpraševanju.

To zahteva mnogo bolj organizirano izkoriščanje naštetih danosti oziroma njihovo vključevanje v turistično ponudbo kot doslej.

Takšnemu oblikovanju turističnega proizvoda oziroma turistične ponudbe se zato mora podrediti organiziranost izvajalcev posameznih storitev. Na ta način bodo organizacije združenega dela kljub zaostrenim gospodarskim razmeram sposobnejše vlagati sredstva v razširjeno reprodukcijo in tako povečati možnosti izvoza.

Organiziranost na osnovi prožne, medsebojne povezanosti je temeljna proizvodna osnova turističnega gospodarstva, ki lahko ekonomsko vrednoti vse dobrine, ki so potrebne za uspešno odvijanje turizma in ustvarja nove možnosti zaposlovanja.

Današnje gospodarske razmere ustvarjajo vrsto problemov, ki terjajo hitre ukrepe, da ne bi motili turističnega prometa, posebno inozemskega. Zato vlagamo v letošnjem letu veliko več naporov v urejanje zadev, ki so osnova vsakršnemu turizmu, predvsem v preskrbo,v aktiviranje vseh služb, s katerimi pridejo turisti v stike, v kvaliteto in pestrost storitev v turističnih krajih in ob tranzitnih poteh, vse z namenom, da se ne ponovijo lanske slabosti, saj bo zadovoljen

turist najboljši porok za uspešnost naslednjih sezon.

Glede na resnost in temeljitost priprav na turistično sezono lahko, kot sedaj kaže, zagotovimo, da na področjih, za katere smo odgovorni, ne more priti do resnejših problemov, ki bi motili normalen turistični promet. Tako je z upravo carin in upravo za notranje zadeve dogovorjeno, da se bo z uvedbo različnih tehničnih pripomočkov in drugih ukrepov turistični promet odvijal brez večjih zastojev tudi ob konicah.

Delo bodo okrepile tudi obmejne turistične poslovalnice, ki opravljajo menjavo deviz, prodajo bencinskih bonov in dinarskih čekov. Kot pripomoček tujim turistom je pripravljen tudi letak z najnujnejšimi obvestili ob prestopu meje, nabavi goriva, čekov in podobno. Skratka, zagotovljen je primeren sprejem turistov. Pravočasno so bile odpravljene tudi težave financiranja uvoza tujega tiska, ki bo na voljo že pred glavno sezono. In ker na turizem resno računamo tudi v prihodnjih letih, motornih goriv za inozemske turiste ne sme primanjkovati.

Organizacije združenega dela gostinstva, preskrbe in kmetijstva so se skupaj z izvršnimi sveti občin v turističnih krajih, kjer je poleti bistveno povečana potrošnja, dogovorile o zagotavljanju nemotene preskrbe z živili. Po teh dogovorih so zagotovljene količine in sredstva, zaostrena je tudi individualna odgovornost za morebitno neizpolnjevanje obveznosti. Po vsem tem v preskrbi ne sme biti motenj, ki bi prizadele turizem.

Slovenija je za pripravo turistične sezone vložila veliko več naporov kot kdajkoli prej, saj se vsi zavedamo, da bo letošnja sezona krojila usodo naslednjih sezon. Naša prizadevanja se v teh dneh odražajo tudi v povečanem povpraševanju po naših storitvah v tujini, ki pa še vedno zaostaja za lanskim. Poudariti moramo tudi, da so morale agencije v januarju in februarju vložiti mnoge dodatne napore in znatna finančna sredstva, da jim je uspelo ublažiti negativne vplive lanske sezone. V mesecih do glavne sezone pa moramo vložiti maksimalne napore, da zaostajanje v povpraševanju nadoknadimo s pritegnitvijo individualnih gostov.

Povečana propagandna aktivnost, ki je že zagotovljena, bo v ta namen poudarjala vse prednosti naše ponudbe, posebno pa dostopnost cen, ki so posledica ugodnega gibanja tečaja dinarja. Enake ali celo večje napore vlagajo tudi v nekaterih drugih republikah, zlasti na Hrvaškem in v Črni gori, veliko problemov pa smo in še urejamo skupno, saj se prav v turizmu zavedamo, da je turistično tržišče nedeljivo in enotno. Bolj ali manj uspešno podobo, posebno na tujem, ustvarjamo skupaj in skupaj delimo posledice, slabosti in prednosti jugoslovanskega turizma.

Stalna negotovost pogojev gospodarjenja v gostinstvu in turističnem posredovanju, ki je posledica nenehnega, hitrega in včasih nerazumnega menjavanja predpisov s področja deviznega poslovanja in ki zmanjšujejo možnosti samoupravnega urejanja in udeležbe na deviznih sredstvih, ki jih ustvarjamo v reproverigi, zmanjšujemo vnemo delavcev za odpravljanje bistvenih problemov turizma, za ustvarjanje kvalitetnejše ponudbe.

Veliko ukrepov ekonomske politike, ki zadevajo tudi turizem, ni bilo vedno v skladu z interesi za povečanje deviznega priliva. Naj pri tem omenim na primer zvezne izvozne stimulacije, razpolaganje z devizami skupaj z agroživilskim področjem, tudi še vedno tehnično nedorečeni dinarski čeki. Vendar naštetih problemov ne moremo uspešno urediti sami znotraj dejavnosti, kar pa ne pomeni, da se ne urejajo in da moramo biti zato pri tem manj zavzeti. Nasprotno, vsakodnevno se moramo boriti za samoupravno reševanje problemov, ki so vezani na gospodarsko stabilizacijo, pri čemer moramo računati najprej pri sebi. To pa pomeni, da moramo iskati dolgoročne rešitve. Te pa so v ustvarjanju razmer za povečanje tujskega turističnega prometa, ki znaša sedaj le 1/3 celotnega prometa. Ta je namreč upadal ne le v letu 1982, ko so se pojavile znane težave v preskrbi in se je zmanjšal za 12 %, ampak že prej, na kar opozarjajo desetletni negativni trendi.

To opozarja, da so vzroki zmanjševanja interesa za našo turistično ponudbo predvsem v njeni vsebini. Potrebno je torej z boljšo ponudbo ustvariti materialno

osnovo, ki bo edino lahko pomagala odpraviti vzroke sedanjih težav. V javni razpravi pred današnjim zasedanjem je bilo veliko govora o operativnem programu nalog za zagotovitev večjega turističnega prometa in deviznega priliva v letu 1983, ki je objavljen skupaj s poročilom o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji. Očitno ni bil dan dovolj velik poudarek, da je ta načrt sestavni del programa nalog in ukrepov za povečanje tujskega turizma in deviznega priliva v letu 1983, ki je bil sprejet kot spremljajoči akt resolucije o družbenogospodarski politiki v letu 1983.

Na koncu želim opozoriti, da je mogoče iz dosedanjih razprav in pripomb k predloženemu gradivu razbrati zavest o nujnosti nadaljnjega, kvalitativnega razvoja turizma ter zavzetost, da se čimprej zastavijo oziroma v praksi nadaljujejo nakazane poti za dosego tega cilja. V tem smislu pričakujemo, da bo tudi današnja razprava konkretizirala naša izhodišča in s sklepi konkretno zavezala posamezne nosilce za uresničitev konkretnih nalog in odgovornosti.

Predsedujoči M i t j a H o r v a t : Tovarišici Mitičevi se zahvaljujem za uvodno obrazložitev in s tem tudi zaključujem skupno zasedanje obeh zborov.

Oba zbora bosta takoj nadaljevala z delom na ločenih sejah, Zbor združenega dela v tej dvorani in Zbor občin v mali dvorani. Hvala lepa!

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 1o.3o uri.)

SKUPNO ZASEDANJE
ZBORA ZDRUŽENEGA DELA, ZBORA OBČIN IN DRUŽBENOPOLITIČNEGA ZBORA

(2o. APRILA 1983)

Predsedoval: M a r t i n M l i n a r , predsednik Zbora združenega dela

Začetek seje ob 9.3o uri.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Tovaršice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora.

Uvodno besedo k poročilu Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino bo imel tovariš Jože Slokar, predsednik Samoupravne interesne skupnosti Socialistične republike Slovenije za ekonomske odnose s tujino. Prosim,besedo ima tovariš Slokar.

J o ž e S l o k a r : Tovariš predsednik, tovarišice in tovariši delegati! Ekonomski odnosi s tujino so eno glavnih gibal in vzvodov družbenoekonomskih odnosov na sploh, saj vplivajo na naše vključevanje v sodobne tehnološke znanstveno-raziskovalne ter razvojne procese v svetu in pospešujejo naš gospodarski razvoj, z njimi je povezano reševanje problemov, kot so preskrba, zaposlovanje, proizvodnja in tako dalje.

V zadnjem obdobju se v teh odnosih neprestano srečujemo z dilemo, kako zaradi zelo visoke zadolženosti trajno razrešiti pomanjkanje konvertibilnih deviz oziroma vračanje dolgov in zadostiti reprodukcijskim potrebam.

Rešitve so ponujene predvsem v dveh smereh. Prva daje v koncipiranju ekonomskih odnosov s tujino prednost izvozu na konvertibilno področje,s tem pa tudi izvoznikom. Vzpostavili naj bi tak družbenoekonomski inštrumentarij in položaj izvoznikov, da bi zaradi ekonomske nuje in lastnega interesa do največje možne mere povečali izvoz blaga in storitev na konvertibilno področje. Ta trg je izredno in vsestransko zahteven glede kakovosti izdelkov in poslovanja ter dobavnih rokov. Tu izvoznik praviloma sreča močno konkurenco in ovire. Redki so izdelki, ki uspejo zaradi svoje atraktivnosti in ob naštetih zahtevah doseči na tržišču dohodkovni pa tudi sicer ugoden položaj. Zaradi tega so potrebni ukrepi, ki naj izvozno združeno delo usposabljajo in mu omogočajo ter pomagajo premagovati te ovire. Vsaka organizacija združenega dela, ki uspešno izvaža na konvertibilni trg, bi morala imeti ob enakih kazalcih in učinkovitosti vsaj enak dohodek kot neizvoznica. To je nujno doseči z usklajeno politiko na tem področju, predvsem tudi pri prevzemanju družbenih bremen in v primarni delitvi. Pri ekonomskih spodbudah ne gre le za opredelitev o potrebnosti stimulacij, ampak tudi skrbi, da so le-te znane za dovolj dolgo obdobje in tudi zagotovo izplačane ob realizaciji izvoznih poslov.

Izvoznikom je potrebna tudi družbena pomoč oziroma prednost pri reševanju likvidnostnih problemov, financiranju enostavne in razširjene reprodukcije, udeležbi v republiških rezervah gospodarstva in politiki delitve osebnih dohodkov. Nanazadnje bi moral izvoznik tudi razpolagati z najmanj toliko deviz od svojega izvoza, kolikor znašajo njegove izvozne reprodukcijske potrebe.

Druga smer se zavzema, da bi instalirane zmogljivosti enakomerno zaposlili, kar pomeni, da je treba konvertibilne devize, ustvarjene od izvoza, razdeliti skladno s potrebami vsem, ki jih rabijo. Ta rešitev je predvsem neizvoznikom

zelo popularna, vendar so brez odgovora na vprašanje, kje zbrati potrebne devize, ki vse te kapacitete potrebujejo za uvoz reprodukcijskega materiala in obnavljanje opreme in za odplačevanje dolgov. Pri tem ponujajo tudi ustrezne organizacijske oblike. Nedavno se je tudi Zvezna gospodarska zbornica zavzela, da bi se gospodarstvo organiziralo v dejavnosti, ki so v tem primeru poistovetene s panogami oziroma s splošnimi združenji. Panoge vsebujejo vse organizacije združenega dela istovrstne dejavnosti ne glede na to, ali sodelujejo v izvozu ali ne.

Devizna sredstva od izvoza, ustvarjena v tej panogi oziroma dejavnosti, naj bi se stekala v nek skupni fond, iz katerega bi se zadovoljevalo potrebe članic. Nekateri so šli celo tako daleč, da so ponudili formiranje panožnih bank, ki naj bi opravljale te transakcije.

Zagovorniki te smeri tudi trdijo, da so stimulacije izvoznikom na konvertibilno področje pretirane, previsoke, da jih gospodarstvo enostavno ne zmore, da je izvoz neko nujno zlo, ki ga pač moramo trpeti in tako dalje.

Tak odnos se odraža v tem, da se namesto plačil zveznih spodbud emitirajo menice, ki so vnovčljive v izredno dolgih rokih. Ko pa izvozniki upravičeno protestirajo, predlagajo, da se menic sploh ne emitira, ker denarja še ni in zato tudi stimulacij ne morejo izplačati. To se je na primer jasno pokazalo letos na koncu prvega četrtletja, ko znaša neporavnan dolg federacije izvoznikom iz SR Slovenije 5,5 milijarde dinarjev.

Takim odnosom ustrezno je tudi gledanje na nove zadolžitve v tujini. Kredite, ki jih najemamo, naj bi najemali tudi za potrošnjo, potrebe uvoza s konvertibilnega področja za prodajo doma in izvoz na kliring, skratka za zadovoljitev vseh potreb. Tá odnos se kaže tudi do storitev predvsem v turistični dejavnosti, preskrba za to vejo gospodarstva in celovite razmere, ki vladajo predvsem na celotnem jugoslovanskem prostoru, so take, da bolj zavirajo razvoj te dejavnosti, kot pa jo pospešujejo.

Nenazadnje je v tej usmeritvi veliko nezaupanja združenemu delu, da po samoupravni poti razrešuje vse potrebe ekonomskih odnosov s tujino. Zato se tudi skuša zmanjševati vlogo samoupravnih asociacij združenega dela na področju ekonomskih odnosov s tujino in vnašati vanje državno regulativo. Med drugim ponujajo ukinjanje oziroma reorganizacijo samoupravnih interesnih skupnosti za ekonomske odnose s tujino in njihovo spreminjanje iz mesta dogovarjanja v neke predstavniške institucije. To se je posebej pokazalo pri nameravanih spremembah Zvezne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino.

Vsa ta razhajanja v pogledih so se posebej izostrila ob sprejemanju sprememb in dopolnitev zakona o deviznem poslovanju ob koncu preteklega leta in tudi sedaj ob sprejemanju kriterijev za razpolaganje z devizami pri izvoznikih na konvertibilno področje. Vsa težavnost usklajevanja stališč, vse dileme, zastoji, zapleti ob sprejemanju tako pomembnih dokumentov, ki se odražajo tudi v devizni in plačilni bilanci Jugoslavije, in končno tudi vsa problematika, ki zadeva sklepanje ali pa trganje tako imenovanih reprodukcijskih celot, ni v dogovarjanju samem, še manj pa v samoupravnem sistemu. Vsa počasnost in zapleti se napajajo v nerazčiščenih pristopih in trmastem vztrajanju na starih pozicijah in delitveni miselnosti.

Nedvomno je jasno, da bi nas vsak proces, ki bi uvajal na področju ekonomskih odnosov s tujino zgolj neke vrste vzajemnost in porabniško ter delitveno filozofijo ali celo solidarnost, peljal stran od reševanja problemov, saj bi slabil izvozno proizvodnjo in zmanjševal njeno reprodukcijsko sposobnost. Sprejeti dogovori in najpomembnejši družbeni in politični dokumenti ter ekonomska nuja nas zavezujejo, da z vso potrebno argumentacijo in znanjem, sposobnostjo ter vztrajnostjo nadaljujemo z delom tako, da se koncept in ideja izvoza kot imperativ našega nadaljnjega uspešnega razvoja in urejevanje vseh odnosov doma, kakor tudi do naših inozemskih partnerjev, razvije in uveljavi v vsej svoji celovitosti.

Z množico ukrepov in spodbud oziroma uravnavanj naših družbenoekonomskih odnosov moramo ustvarjati pogoje za maksimalen in čim večji izvoz in vključevanje v mednarodno delitev dela.

Izvoz storitev in blaga na konvertibilno področje je danes v času svetovne recesije ne samo naša težka in izredno odgovorna naloga, temveč tudi enkraten izziv celotni naši družbeni skupnosti, ožji in širši, da v tej borbi najde dovolj moči, sposobnosti in selektivnih elementov za razvoj tistih delov našega gospodarstva, ki se je sposobno prestrukturirati ter vključiti v mednarodne tokove in menjavo ter tako sebi dolgoročno zagotoviti prostor v družbi razvitejših držav.

To terja zastavljeni cilj in celovita družbena naravnanost in naš samoupravni sistem, ki zagotavlja vsaki temeljni organizaciji in delavcu v njej položaj, skladen njegovemu doprinosu k napredku in razvoju. Zato je tudi na področju ekonomskih odnosov s tujino treba ohraniti take odnose, da bodo neposredni udeleženci v teh naporih obvladovali pogoje in rezultate svojega in skupnega dela.

Danes v ekonomskih odnosih s tujino v marsikaterem pogledu ne prevladuje tako stanje. S prodajo doma kakor tudi na izven konvertibilnih področjih se dosega tudi do polovice večji dohodek. Mnogokrat se večji dohodek ustvarja tudi z vgrajenim reprodukcijskim materialom, ki je uvožen s konvertibilnega področja, dosežen pa z nakupom deviz, po sicer uradnem tečaju, ki pa ni odraz realnega tečaja dinarja.

Izvoznikom je sicer namenjen mehanizem zveznih spodbud okoli 22 in republiških v višini 4 do 6 %. Predvsem zvezni inštrumentarij ni dovolj selektiven. Kljub devalvaciji in kljub nadaljnjemu drsenju tečaja dinarja dohodkovna raven obeh vrst klirinškega in konvertibilnega izvoza še vedno ni izravnana.

Prav gotovo pa je, da je kakršnakoli vsakršna stimulacija, ki avtomatično pokriva razliko med domačo in tujo ceno, škodljiva in nestimulativna. Izvozne stimulacije morajo premoščati in premagati prekoračevati predvsem tisti del preprek, ki jih vzpostavljajo tuji trgi zato, da se branijo pred prodorom tujega kvalitetnejšega in boljšega blaga oziroma storitev. Premoščanje takih ovir je prednostna naloga spodbud.

Vzajemnost in solidarnost ne more in ne sme biti prevladujoči in sestavni del ekonomskih odnosov s tujino, ker sicer deluje zaviralno. Rešitev za neizvoznike je v močnejši usmeritvi k izvozu ali povezovanju in sodelovanju za izvoz. To se je najbolj pokazalo v dosedanji praksi, ko se je v polovici lanskega leta uveljavilo solidarnostno odplačevanje anuitet in zbiranje drugih sredstev, je začel izvoz pešati. V trenutku, ko je bila solidarnost enakopravno obravnavana z uvozom reprodukcijskega materiala za izvozno proizvodnjo, se je položaj izvoznega gospodarstva poslabšal, rezultat pa je bil padec izvoza blaga.

Relativno dobrim rezultatom prvega polletja gre zasluga,da smo v vsem letu dosegli pozitiven rezultat, pa vendar za 15 % manjši od planiranega. Enake težave bi lahko povzročil pri nadaljnjih izvoznih prizadevanjih linearni ukrep prepovedi uvoza opreme, ki se ne ozira na obnašanja in gibanja v preteklosti na posameznih področjih.

Proizvodnjo blaga in storitev za konveritibilno področje ne spodbujajo dovolj tudi nekateri drugi dejavniki. Povprečje osebnih dohodkov izvoznega gospodarstva ni bistveno drugačno od gospodarstva, ki prodaja storitve oziroma blago doma in na kliringu. Prav tako je z reproduktivno sposobnostjo, saj je akumulativnost izvoznega združenega dela manjša od onega, ki dela za domači oziroma klirinški trg. Izvoz je obremenjen z vsemi samoprispevki, prispevki in drugimi obveznostmi, ne glede na to, ali jih zunanji trg prizna ali ne. Ob tem pa je tudi odločno premalo naporov,da bi zmanjšali proizvodne, predvsem pa tudi režijske in druge stroške.

Ko se opredeljujemo za spodbudne družbenoekonomske odnose, ne smemo sprejemati zakonskih in drugih urejanj, ki bi take procese ovirale. Pri spreminjanju zakona o deviznem poslovanju in sprejemanju kriterijev so se na primer pojavljale močne tendence, da bi se do največje možne mere zmanjšala možnost povezovanja po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju, namesto da bi družbeni vpliv usmerjali k samoupravnemu organiziranju gospodarstva, ki bi omogočalo izvoz, uvajanje selektivnih spodbud, odpravljanje težav in objektivnih izgub, finančno pomoč in prednost programom, ki omogočajo prestrukturiranje izvoznega

gospodarstva in tako dalje.

Enotni kriteriji so sprejeti in omogočajo uveljavljanje izvoznega gospodarstva ter organizacij združenega dela, ki delujejo za izvoz in njihovo povezovanje z organizacijami združenega dela, ki pri tem izvozu sodelujejo. S tem se odpira možnost gibljivega samoupravnega interesnega povezovanja teh organizacij, ki sodelujejo v izvozu. Vendar je ta pot interesnega samoupravnega povezovanja zahteven proces, ki terja dosti sposobnosti, znanja in domiselnosti, da lahko v njem dosežemo ustrezne rezultate. Nasproti temu je ponujena alternativa organiziranja sorodnih organizacij združenega dela po panogah zelo enostavna, ker ima že svoje organizacijske oblike in organe v splošnih združenjih Jugoslavije. Če hočemo možnosti, dane v enotnih kriterijih, realizirati, moramo ponuditi take samoupravne interesne povezave organizacij združenega dela v Jugoslaviji za izvoz in v takem osegu, da bo prav ta oblika postala prevladujoča. Kolikor v tem obdobju tega ne bomo uspeli uveljaviti, se bo sam po sebi realiziral panožni princip. To nas bi pripeljalo v stagnacijo, predvsem pa v velike težave in vedno večjo nelikvidnost v poslovanju s tujino.

Gibanja v prvih mesecih letošnjega četrtletja še niso bistveno spremenjena in so še močno pod vplivom razmer v drugem polletju preteklega leta, za katero je značilno prenizko razpolaganje z devizami od lastnega priliva, zaradi česar so se organizacije združenega dela močneje usmerjale v dodelavne posle, kompenzacije in kooperacije, ki so sicer manjši kot v vsej državi, vendar je njihov obseg zaskrbljujoč.

Beg gospodarstva v te oblike ekonomskih odnosov s tujino nas vrača v nižje oblike poslovanja, ki so značilne za nerazvito gospodarstvo. Barter posli se temu najbolj približujejo. Nezadosten obseg razpolaganja z lastnim deviznim prilivom v drugi polovici lanskega leta je tudi v mnogih primerih vzrok, da so se začele trgati reprodukcijske verige in počasneje izvajati sporazumi po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju.

Pri ocenjevanju sedanjega stanja pa ne moremo mimo ugotovitve, da je sedaj aktualna ideja preskrbovanja z devizami znotraj panoge botrovala pojavu, da zamirajo samoupravno dogovorjeni devizni tokovi med organizacijami združenega dela, ki so na tem področju že tradicionalno delovali, tako med organizacijami združenega dela usnjarske in usnjarsko-predelovalne industrije, črne metalurgije in kovinsko-predelovalne industrije, med turizmom in kmetijstvom in tako dalje; vse v varljivem upanju, da je mogoče z delitvenimi odnosi znotraj panoge učinkovito reševati devizne potrebe brez večjih naporov pri povezovanju in skupnem izvozu. Ta pojav zapiranja panoge je še mnogo nevarnejši od zapiranja v republiške meje.

Naraščajoče težave, ki jih povzroča devizna nelikvidnost bank, koreninijo v preteklosti, ko so se uveljavljale pravice po nakupih deviz na deviznem tržišču, ne da bi za to ustvarjali ustrezna devizna sredstva. V izvoz močno usmerjeno gospodarstvo, ki ima pri tem vso podporo, lahko s skrajnimi napori prebrodi te težave z večjim prilivom deviz. Dodatne zadolžitve so lahko le premostitev, vendar le, če bodo usmerjene tistim, ki so spodobni dolgove vrniti.

Vseh teh težav pa žal še dan danes ne jemljemo kot izkušnjo. To se je najbolj odrazilo pri sprejemanju kriterijev, še bolj pa pri dogovarjanju o navodilih za izvajanje le-teh. Tudi fenomen fizičnih pravic uvoza namesto deviz, ki jih vsaka organizacija pridobi z lastnimi napori pri izvozu, še vedno prevladuje pri opredeljevanju in odločitvah uvoznih namer.

Vse to naravnost terja, da ustvarimo in se dokončno dogovorimo za sistem ekonomskih odnosov s tujino, ki naj bo trajen in se ne bo menjaval vsake pol leta. Le tako bo mogoče planiranje in sklepanje izvoznih poslov na daljše obdobje s trajnejšimi učinki. V ta namen se moramo tudi učinkoviteje organizirati. SISEOT se postopoma razbremenjuje funkcij, ki mu dajejo režimsko obeležje, katerega atributi so fizične pravice, soglasja, dovoljenja, terminske prodaje in tako dalje. Skratka, delo s štampiljkami se umika pravi vlogi in namenom, zaradi katerih so samoupravne interesne skupnosti bile ustanovljene. Do prave veljave se morajo uveljaviti kot mesto dogovarjanja v vseh organizacijah združenega dela, ki sodelujejo v delu s tujino. Pomembno transformacijo pa morajo doživeti tudi sedanje enote. Njihova sedanja organiziranost je panožna in prilagojena sistemu usklajevanja pri zagotavljanju pravic za uvoz, kar je bil dosedanji prevladujoč element usklajevanja planov, zadolževanja in tudi drugih pravic,

kot so timulacije in tako dalje.

Sedanji koncept delovanja in povezovanja, ki ga ponujajo enotni kriteriji, daje nove možnosti. Organizacije združenega dela, ki sodelujejo pri izvozu na enotnem jugoslovanskem prostoru, se povezujejo v dejavnosti in tvorijo reprodukcijske verige. Sporazumi urejajo blagovne tokove, dohodkovne odnose in prevzemajo rizike ter opredeljujejo obseg deviz, s katerimi razpolagajo od lastnega in skupnega izvoza. To je nova možnost za samoupravno organiziranje izvoznega združenega dela v okviru SISEOT-ov po dejavnostih namesto po sedanjih enotah. Na ta način bi organiziranost SISEOT-a prilagodili dejanskim potrebam in interesom v izvozu povezanega združenega dela.

Tovarišice in tovariši delegati! Rezultati izvoza se v zadnjem mesecu izboljšujejo. V prvem četrtletju je v primerjavi z istim obdobjem preteklega leta bil izvoz na konvertibilno področje za 12 % večji, uvoz pa za 6 %. Pokrivanje uvoza z izvozom blaga na konvertibilno področje se je povečalo od 8o na 85 %. Tudi na klirinškem področju se gibanje izboljšuje, saj se je izvoz zmanjšal za 22 %, uvoz pa povečal za 35 %. S tem se pa približujemo resolucijskim zahtevam, da se suficit preteklega obdobja postopoma izravna. Vse to kaže, da je mogoče s povečanimi napori rezultate izboljšati. Čas, v katerem živimo in njegove zahteve ne dovoljujejo omahovanja. Nemalokrat so izgovori in tekoče težave dovolj tehtne in vzrok, da nismo odločnejši pri odpravljanju neracionalnega dela, slabe organiziranosti,neučinkovite povezanosti in tako naprej. Potrebno bo več poguma pri zmanjševanju stroškov, pa tudi raznih prispevkov in dajatev za množico potreb in podrobnih programov, ki brez škode lahko počakajo. Izvozu blaga in storitev na konvertibilno področje moramo dati resnično in popolno prednost. Le tako bomo nadoknadili zamudo v prvih mesecih letošnjega leta ter s tem izpolnili cilje, ki smo si jih zastavili v začetku leta. Od tega pa je tudi v marsičem odvisno reševanje naših vsakodnevnih težav. Iz vsega povedanega jasno izhajajo naloge in aktivnosti naj si bo v poslovanju, organiziranju, planiranju, dogovarjanju, skratka na celovitem področju ekonomskih odnosov s tujino. Hvala lepa!

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Uvodno besedo k poročilu Gospodarske zbornice Slovenije v zvezi z ekonomskimi odnosi s tujino bo imel tovariš Rudi Kropivnik, podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije.

R u d i K r o p i v n i k : Tovarišice in tovariši delegati! Gospodarska zbornica Slovenije je na področju ekonomskih odnosov s tujino med mnogimi vprašanji posvečala pozornost predvsem dvema, in sicer:

- krepitvi dohodkovnega položaja izvoznega gospodarstva, zlasti tistega, ki izvaža na konvertibilno področje in

- razvoju samoupravnih družbenoekonomskih odnosov med organizacijami združenega dela izvozniki in reprodukcijsko ter dohodkovno odvisnimi in povezanimi organizacijami združenega dela, in sicer zato, ker smo ocenjevali,da je uspešna rešitev navedenih dveh vprašanj izrednega pomena za obvladovanje sedanjih težavnih gospodarskih razmer za premostitev vse močnejšega administriranja na področju gospodarjenja, z devizami ter za ustvarjanje pogojev, da bodo delavci začeli upravljati s pogoji in rezultati svojega dela tudi na tem področju.

Najprej glede krepitve dohodkovnega položaja izvoza na konvertibilno področje.

Naša dosedanja dolgoročna pretežna usmeritev na domači trg, kjer se je vedno dobro prodajalo, je v precejšnji meri oblikovala sestavo jugoslovanskega in slovenskega gospodarstva, tako je ta drugačna od tistega, ki ima dobre možnosti za izvoz na zahtevne tuje trge tako glede proizvodnih programov kot glede individualne in družbene produktivnosti dela, stroškov na enoto dela, uporabe lastnega znanja in tako dalje.

Spoznanje, koliko je izvoz nuja sedanjega trenutka in potreba prihodnjega razvoja, vse bolj prodira, vendar kljub temu v sedanjih težavnih gospodarskih razmerah pri nas in v tujini počasi teče proces prilagajanja našega gospodarstva zahtevnim svetovnim kriterijem.Slej ko prej je tempo takšnega prilagajanja v precejšnji meri odvisen tudi od tega, koliko ekonomska politika s svojimi ukrepi spodbuja ali zavira izvozno usmeritev, to se pravi, da ukrepi ekonomske

politike niso pomembni samo za doseganje kratkoročnih izvoznih rezultatov, temveč tudi za dolgoročno izvozno usmeritev gospodarstva. Izkušnje iz preteklosti nas namreč opozarjajo,da smo ob kar solidni srednjeročni planski izvozni usmeritvi z ukrepi tekoče ekonomske politike vedno znova dolgoročno usmerjali gospodarstvo v prodajo na domačem trgu.

Opozorilo o vlogi ekonomske politike na razvojno usmeritev gospodarstva je potrebno zato, ker se po naši oceni ekonomska politika še vedno ni toliko spremenila, da bi z zanesljivostjo lahko trdili, da zadovoljivo spodbuja razvoj izvozno usmerjenega gospodarstva. Bilo je namreč še vse premalo narejenega, da bi izvoz postal vsaj enako, če ne še bolj privlačen, kot prodaja na domačem trgu.

Najpomembnejši izvozni motivi v organizacijah združenega dela so gotovo naslednji:

- potrebe organizacij združenega dela po devizah za lastno reprodukcijo,
- nemožnost prodaje na domačem trgu ter
- večja dohodkovnost izvoza v primerjavi z dohodkovnostjo prodaje na domačem trgu.

Pokrivanje lastnih potreb po devizah je bilo do nedavnega poglaviten izvozni motiv, ki pa seveda deluje toliko časa, dokler niso lastne potrebe pokrite, to pa seveda ne zadostuje niti za rešitev sedanjih problemov na področju ekonomskih odnosov s tujino niti za uresničitev naših dolgoročnih razvojnih potreb.

Možnost prodaje na domačem trgu se je na posameznih sektorjih v zadnjem času že zmanjšala, vendar je v globalu še vedno povpraševanje nad ponudbo, kar po eni strani spodbuja prodajo na domačem trgu, po drugi pa povečuje inflacijo, ki vpliva na tečaj dinarja. Na tem področju imamo še veliko dela tako v zvezi s povečanjem ponudbe kot v zvezi z nadaljnjim zmanjševanjem povpraševanja oziroma zmanjševanjem možnosti ustvarjanja fiktivnega dohodka.

Zaradi tega, ker prva dva motiva izvoza ne delujeta ustrezno, je seveda toliko bolj pomembna dohodkovnost izvoza v primerjavi s prodajo na domačem trgu, pač glede na do sedaj doseženo produktivnost in učinkovitost gospodarstva, tako tistega dela, ki prodaja v tujino, kot tistega, ki prodaja na domačem trgu. Gospodarstvo se zaveda, da lahko dolgoročno svojo konkurenčnost prilagodi konkurenčnosti na tujih trgih le s prilagajanjem proizvodnih programov in učinkovitosti poslovanja zahtevnim tujim kriterijem. Vendar pa taka usmeritev ne velja le za končne izvoznike, niti samo za gospodarstvo. Prav zato so ukrepi ekonomske politike za večje uveljavljanje kakovostnih dejavnikov gospodarjenja v celotni družbeni reprodukciji in v tem okviru tudi ukrepi za ustreznejšo dohodkovnost izvoza še vedno izredno pomembni.

V lanskem letu se je v Sloveniji sicer povečal izvoz na konvertibilno področje za 6 % v primerjavi z letom 1981, vendar je to kljub temu kar petino manj od planiranega obsega izvoza. Po našem mnenju so najpomembnejši vzroki naslednji: uveljavitev tako imenovanega mini deviznega zakona in še bolj na podlagi tega sklenjen družbeni dogovor med izvršnimi sveti republik in avtonomnih pokrajin, ki je sredi leta močno zmanjšal razpolagalno pravico z devizami; prepozna in nezadostna devalvacija dinarja, ki je bila izvršena lani oktobra in neustrezno razmerje med konvertibilnimi in klirinškimi valutami; neredno izplačevanje izvoznih spodbud in pomanjkanje sredstev zanje od druge polovice lanskega leta dalje; v politiki cen za leto 1982 ni bilo doseženo zmanjševanje nesorazmerij med domačimi in svetovnimi cenami, tako da izvozne cene ne samo da niso dosegle domačih cen, ampak v nekaterih panogah, kot je denimo predelava barvnih kovin, proizvodnja električnih strojev in aparatov, proizvodnja obutve in galanterije, izvozna cena ni krila niti direktnih stroškov.

Zavoljo navedenih in drugih pomanjkljivosti so se izvozne organizacije združenega dela v lanskem letu znašle glede dohodka v težjem ekonomskem položaju kot druge organizacije združenega dela, ki ne izvažajo. Čeprav to ne velja prav za vsako izvozno organizacijo združenega dela - na primer tisti, ki izvažajo nekatere surovine so celo v boljšem položaju od tistega, ki prodaja doma, vendar pa s

tem povzročajo pomanjkanje surovin za domačo predelavo in tudi za proizvodnjo za izvoz drugih organizacij združenega dela in s tem ogroža izvozne možnosti - pa analize in primerjave beograjskega ZIT-a in mariborskega EDP-ja o poslovanju izvozno intenzivnih panog z drugimi v letu 1982 kažejo, da je bil materialni položaj izvoznih panog bistveno slabši kot v drugih. Pri tem so zajete tiste izvozne panoge, ki dosegajo več kot 15 % celotnega prihodka s prodajo na konvertibilnih trgih. Namreč, 15 % je merilo, ki temelji na ugotovitvi, da slovenska industrija dosega 12,6 %, največji delež posamezne panoge pa je 29,1 % celotnega prihodka v izvozu. Takih panog je 12 in zanje lahko po podatkih iz zaključnih računov za lansko leto ugotovimo predvsem naslednje:

Reprodukcijska in akumulacijska sposobnost izvozno intenzivnih panog je bila slabša kot pri drugih panogah industrije. Akumulacijska sposobnost se je z izjemo v panogi proizvodnje usnja in krzna znižala. V 9-ih od teh 12 panog se je znižala bolj kot v povprečju v industriji oziroma v gospodarstvu.

Tudi izgube so v izvozno intenzivnih panogah naraščale hitreje kot v povprečju gospodarstvo. Predstavljajo 57,8 % vseh izgub v slovenskem gospodarstvu v letu 1982, medtem ko so te panoge dosegle 19 % celotnega prihodka vsega gospodarstva in opravile 4o,8 % celotnega izvoza gospodarstva na konvertibilno področje.

Podatki o obremenitvah izvozno intenzivnih panog s prispevki in davki za skupno in splošno porabo kažejo, da so imele v letu 1982 davčne olajšave za izvoznike na skupno obremenitev dohodka manjši učinek kot v letu 1981. Delež dohodka za splošno porabo se je namreč povečal v vseh izvozno intenzivnih panogah.

Stimuliranje organizacij združenega dela za izvoz z možnostjo hitrejšega povečanja osebnih dohodkov je ob uveljavljenih novih davkih iz osebnih dohodkov za splošno porabo povzročilo tudi povečan delež teh obveznosti v dohodku. Enako lahko ugotovimo tudi glede deleža dohodka za skupno porabo, ki se je povečal v večini izvozno intenzivnih panog, ker izvozniki nimajo olajšav pri plačilu obveznosti za skupno porabo.

V izvozno intenzivnih panogah je v letu 1982 bistveno porastel tudi delež obresti v dohodku in je bil v polovici teh panog višji kot v povprečju gospodarstva, ker so med drugim neporavnane izvozne stimulacije organizacije združenega dela premoščale s kratkoročnimi krediti.

Oskrbljenost s surovinami je bila v decembru lani kar pri sedmih izvozno intenzivnih dejavnostih slabša kot v povprečju v industriji. Tako stanje je bilo značilno tako za uvožene kot za domače surovine in se nadaljuje tudi v začetku letošnjega leta. Še nadaljnje poslabšanje oskrbe v teh panogah bo znižalo produktivnost dela v izvoznih panogah in bo postalo zaviralni dejavnik pri doseganju izvoznih ciljev.

V letošnjem letu je po naši oceni največja izvozna spodbuda aktivna politika tečaja dinarja. Učinek spremembe tečaja dinarja se pokaže vedno z nekajmesečno zamudo v izvoznih rezultatih. Zato se sedaj v izvoznih rezultatih kaže dejansko šele učinek lanske oktobrske devalvacije, še vedno pa ne učinek aktivne politike tečaja dinarja v letošnjem letu. Žal se pa navedeni učinek že kaže na strani uvoza in v povečanih proizvodnih stroških, kar je tudi že povzročilo veliko nasprotovanja takšnemu načinu reguliranja vrednosti dinarja. V pogojih dinamične inflacije stojimo dejansko pred alternativo, ali bomo dovolili, da bo tečaj dinarja spremljal domačo inflacijo in tudi s tem vzdrževali dohodkovno zainteresiranost za izvoz ali pa bomo z zadrževanjem tečaja dinarja dovolili, da inflacija odžira dohodek izvoznikom in s tem zmanjšuje njihov dohodkovni motiv za izvoz. Naše obveznosti do odplačil v tujino nam narekujejo 2o %-no povečanje izvoza na konvertibilno področje v Jugoslaviji, v Sloveniji 18, katerega bomo z večjo zanesljivostjo izvršili le z dosedanjo aktivno politiko tečaja dinarja.

Pomembna ugotovitev je tudi ta, da sedanje prilagajanje tečaja še vedno bolj spodbuja izvoz na klirinško področje, ker sedanja tečajna politika izenačuje ameriški in klirinški dolar.

Naša republika je v letošnjem letu uvedla dodatna izvozna povračila s

sredstvi, ki se zbirajo po stopnji 2,8 % davčne osnove iz dohodka temeljnih organizacij, kar bo pomembno vplivalo na dohodkovno izenačenost izvoznikov s proizvajalci, ki prodajajo na domačem trgu.

Nekateri ukrepi ekonomske politike ali njihovo izvajanje pa tudi v letošnjem letu nezadostno spodbujajo izvoz. Tako na primer na področju spodbujanja izvoza na ravni federacije veljajo enaka merila, kot v lanskem letu, ki preveč spodbujajo izvoz reprodukcijskega materiala in surovin, potrebnih za proizvodnjo doma, prenizko pa spodbujajo izvoz proizvodov višjih faz predelave in storitev.

Dalje, še vedno niso zagotovljena potrebna sredstva Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino za izvozne spodbude in še vedno ni zagotovil, da bo ta problem v kratkem rešen.

Problem je tudi v tem, da so morale organizacije združenega dela za izdane menice po zaključnem računu za lansko leto na vnovčitev čakati do konca marca letošnjega leta, vnovčene pa so bile v breme avala Jugobanke. Ker Jugobanka in druge banke niso v letošnjem letu sposobne (med drugim tudi zaradi znanih restrikcij na področju kreditno-monetarne politike) prevzemati takšen riziko, organizacije združenega dela izvoznice niso za prvo tromesečje dobile niti menic niti zavarovanja plačil izvoznih spodbud (do sredi aprila še ni bila izplačana niti ena izvozna spodbuda za letošnje leto);

Dalje, družbeni dogovor o uresničevanju politike cen v letošnjem letu ter predlagana projekcija premikov cen nista operativno usmerjena v zmanjševanje nesorazmerij med domačimi in svetovnimi cenami. Kriterij svetovne cene, ki je sicer opredeljen kot prednostni, ni operacionaliziran do te mere, da bi se lahko neposredno uporabljal.

In še nazadnje. Za kreditno-monetarno politiko v letošnjem letu so značilne dodatne omejitve, pri čemer spodbujanje uresničevanja osnovnih resolucijskih ciljev med katerimi pa je na prvem mestu izvoz na konvertibilno področje, ni izvzeto. Ker na področju selektivnega kreditiranja prioritetnih namenov ni dosežen kakovostni premik, se tudi nadalje glede na "pridobljene" pravice v srednjeročnem planu kreditirajo praktično enakopravno vsi nameni, s tem da se kreditira še naprej celo uvoz s posameznih valutnih področij.

Kot sem že uvodoma opozoril, je na področju ekonomskih odnosov s tujino za Gospodarsko zbornico Slovenije poleg dohodkovnega položaja izvoznega gospodarstva najpomembnejše vprašanje samoupravno združevanje dela in sredstev po 67. in 68. členu zakona o deviznem poslovanju in kreditnih odnosih s tujino. V svoji aktivnosti na tem področju smo posebno pozornost posvetili oviram, še posebej ključnim vzrokom, s katerimi se temeljne in druge organizacije združenega dela srečujejo pri medsebojnem povezovanju za uresničitev sprejetih zahtevanih družbenogospodarskih ciljev v izvozu na konvertibilno področje ter s tem povezanim prilagajanjem gospodarstva zahtevam tujega trga.

Rezultate zadnje letošnje ocene teh aktivnosti ste prejeli kot sestavni del širšega gradiva oziroma poročila o uresničevanju ekonomskih odnosov s tujino za razpravo na zborih, medtem ko je bila lanska ocena tudi ena od podlag za razpravo o samoupravnem združevanju dela in sredstev konec leta 1982 v republiških družbenih svetih za vprašanja družbene ureditve ter za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko, januarja letos pa na 5. seji Centralnega komiteja Zveze komunistov Slovenije. To je potrebno omeniti, ker današnja razprava v zborih te Skupščine in prejšnja razprava v odborih in komisijah v določeni meri zaokrožuje obravnavo teh vprašanj, obenem pa omogoča oblikovanje stališč in predlogov, ki naj pospešijo proces preobrazbe na tem področju. Današnja razprava je še posebej pomembna zato, ker smo sredi zelo intenzivnih priprav za uveljavitev spremenjenega deviznega zakona.

Samoupravno povezovanje na področju ekonomskih odnosov s tujino je edini način, ki zagotavlja samoupravno razreševanje uporabe deviz in dohodkovno povezovanje od surovine do končnih proizvodov, ki jih izvažamo, ali pa bodo prevladale tiste tendence, ki vidijo izhod iz sedanjih zelo zaostrenih razmer v izvozu in uvozu ter stabilizaciji našega gospodarstva nasploh, v še večjem administrativnem in centraliziranem prerazporejanju deviz, dohodka in družbenih sred-

stev ne glede na rezultate dela in poslovanja delavcev v posameznih organizacijah združenega dela. Tudi zadnje razprave o izvajanju enotnih kriterijev na Izvršilnem odboru Interesne skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino dokazujejo namreč, da so še vedno izredno močno prisotne tendence za skoraj popolno centralizacijo ustvarjenih konvertibilnih deviz in njihovem razporejanju v okviru splošnih združenj oziroma v okviru Gospodarske zbornice Jugoslavije, in sicer z utemeljitvijo, da so panoge in združenja zaenkrat edina oblika organiziranosti gospodarstva, ki delujejo na celotnem jugoslovanskem prostoru. Pri tem seveda v številnih primerih niso upoštevane različne proizvodne povezave v skupni proizvodnji za izvoz, v katerih so povezane organizacije združenega dela iz različnih panog in dejavnosti. Zato smo se tako v Gospodarski zbornici Jugoslavije kot v Interesni skupnosti Jugoslavije za ekonomske odnose s tujino vseskozi zavzemali za dve temeljni izhodišči, ki morata biti uresničeni po našem mnenju v enotnih kriterijih; in sicer:

1. da morajo enotni kriteriji ne le omogočiti neposredno zvezo med ustvarjanjem in delitvijo deviz, temveč tudi pospešiti neposredno poslovno in dohodkovno povezovanje v skupni proizvodnji za izvoz oziroma pri opravljanju storitev na podlagi ustvarjanja in razporejanja skupnih deviznih prilivov po 67. členu zakona in združevanja deviz po 68. členu; to je končno tudi opredeljeno v predzadnjem odstavku 69.a člena, po katerem morajo enotni kriteriji spodbujati širše povezovanje organizacij združenega dela na podlagi urejanja odnosov po teh dveh členih zakona o deviznem poslovanju;

2. da je potrebno pri opredeljevanju enotnih kriterijev sprejeti takšne rešitve, ki bodo zagotovile prednost pri razpolaganju z ustvarjenimi devizami izvoznim in vsem z njimi reprodukcijsko povezanimi organizacijami združenega dela, saj drugačne rešitve ne zagotavljajo uresničitev temeljnega strateškega cilja letošnje ekonomske politike, to je povečanje izvoza na konvertibilno področje za 2o %.

Na koncu svojega poročila bi rad v imenu Gospodarske zbornice Slovenije še enkrat poudaril prepričanje, da je vprašanje uresničevanja temeljnih ciljev na področju ekonomskih odnosov s tujino, s tem pa tudi uresničevanje poglavitnih ciljev politike ekonomske stabilizacije v največji meri odvisno od tega, koliko bo gospodarstvo okrepilo svoj dohodkovni položaj z izvozom v primerjavi s prodajo na domačem trgu in sicer ne glede na to, v kolikšni meri se bo, denimo, krepil dohodkovni položaj z aktivno politiko tečaja dinarja ali z izvoznimi spodbudami ali koliko bo ekonomska politika postavila gospodarstvo in negospodarstvo v takšen položaj, da bo v večji meri kot do sedaj prisiljeno izboljšati svoj položaj z uveljavljanjem kakovostnih dejavnikov gospodarjenja. Interes delavcev organizacij združenega dela se bo tudi povečal, če bodo tudi na tem področju začeli upravljati s pogoji in rezultati dela. To pa je hkrati tudi predpogoj za mobilizacijo delavcev in njihovo odgovornost za uresničevanje ciljev na področju ekonomskih odnosov s tujino. Hvala lepa.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Uvodno besedo k informaciji o obmejnem gospodarskem sodelovanju ter k informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske narodne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji bo imel tovariš Jernej Jan, član Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije in predsednik Republiškega komiteja za mednarodno sodelovanje. Prosim!

J e r n e j J a n : Tovarišice in tovariši delegati! Razvoj obmejnega sodelovanja s sosednjimi državami je sestavni del zunanje politike in mednarodnega sodelovanja Jugoslavije in kot stalna in prednostna naloga opredeljen v dokumentih Predsedstva SFR Jugoslavije, Predsedstva **Zveze komunistov** Jugoslavije ter v dokumentih, ki so jih sprejele republike in pokrajine ter družbenopolitične organizacije.

Naša politika v odnosu s sosednjimi državami temelji na odprtosti jugoslovanskega družbenopolitičnega sistema in uveljavljanju politike odprtih meja ter je sestavni del neuvrščene zunanje politike Jugoslavije. Razvijamo jih na principih neodvisnosti, suverenosti, teritorialne integritete, enakopravnosti in nevmešavanja v notranje zadeve.

Razvoj vsestranskih odnosov s sosednjimi državami širi prostor za sodelovanje in za hitrejše reševanje spornih in odprtih vprašanj. Obmejno sodelovanje se izraža v neposrednih stikih med ljudmi, v stikih na gospodarskem področju, na področju kulture, prosvete, znanosti, informiranja, turizma, prometa, zdravstva in drugod.

Politika odprte meje je pospeševala in omogočila meddržavne sporazume v tem sodelovanju, sklenitev Osimskih sporazumov ter dokončno ureditev naše zahodne meje, razvoj uravnoteženega obmejnega gospodarskega sodelovanja, vzpostavljanje zdravih in prijateljskih razmer ob meji, ustvarjala je pogoje za izboljšanje položaja slovenske narodne skupnosti v zamejstvu in za krepitev stikov italijanske in madžarske narodnosti pri nas z matičnim narodom, za uspešen razvoj regionalnega sodelovanja v alpsko-jadranskem prostoru ter za hitrejši razvoj celotnih meddržavnih in političnih odnosov Jugoslavije s sosedi.

Obmejno gospodarsko sodelovanje ima številne prednosti za gospodarstvo sosednjih dežel. Uspešno dopolnjuje redno blagovno menjavo in hkrati v obojestranskem interesu pospešuje razvoj obmejnih območij. Vrednost obmejne blagovne menjave se vsako leto povečuje in njena rast je hitrejša od rasti celotne menjave. Tako je menjava z Italijo v okviru Tržaškega in Goriškega sporazuma v lanskem letu dosegla 277 milijonov dolarjev in bila za 61 % večja glede na prejšnje leto ter predstavlja okoli 16 % celotne menjave med Jugoslavijo in Italijo. Uvoz in izvoz sta usklajena, trgovinskega deficita ni. Blagovna struktura je ustreznejša in pozitivnejša od strukture v redni menjavi in se tudi hitreje izboljšuje. Uvažamo izključno reprodukcijski material, delež uvoza široke potrošnje je minimalen, uvoza opreme skoraj ni. Pretežni delež uvoženega repromateriala (okoli 7o %) je bil namenjen proizvodnji za izvoz ali proizvodnji ključnih izdelkov za oskrbo občanov in tržišča.

V pogojih omejevanja mednarodne trgovine ima to sodelovanje še poseben pomen, saj ga tako GATT kot tudi Evropska gospodarska skupnost obravnavata kot izjemo iz splošnih razmer, v katerih poteka mednarodna menjava blaga. Oba sporazuma z Italijo pomenita možnosti za dodatni izvoz živine, mesa in lesa na področje Evropske gospodarske skupnosti (del tega tudi brez običajnih ovir), ki bi ga drugače težko realizirali.

V obmejno gospodarsko sodelovanje se vse bolj vključujejo organizacije združenega dela iz vse Jugoslavije. Tako je bilo na primer v lanskem letu v obmejno blagovno menjavo z Italijo vključenih okoli 8oo jugoslovanskih delovnih organizacij. Od tega jih je bilo 317 iz Slovenije, iz Hrvaške 295, 188 pa iz drugih republik in pokrajin. Delež Slovenije v tej menjavi je približno 54 %.

Podobni so tudi rezultati obmejnega gospodarskega sodelovanja z Madžarsko. Prav tako se vse bolj razvija gospodarsko sodelovanje z obmejnimi območji v Avstriji, čeprav meddržavnega sporazuma, ki bi lahko pospešil take stike, žal še ni.

Poleg blagovne menjave se v obmejnem gospodarskem sodelovanju vse bolj uveljavljajo in razvijajo višje oblike gospodarskega sodelovanja. Na obmejnem področju v Italiji in Avstriji so naše organizacije združenega dela ustanovile nekatera mešana podjetja. Želimo take skupne naložbe tudi pri nas.

Obmejno gospodarsko sodelovanje je izrednega pomena za naše narodne skupnosti v zamejstvu, predvsem za krepitev njihovega materialnega in družbeno-ekonomskega položaja. Krepi in povečuje se proizvodnja na obmejnih območjih, odpirajo nova delovna mesta, s tem se izboljšuje struktura tamkajšnjega prebivalstva in socialni položaj pripadnikov slovenske narodne skupnosti, kar jim omogoča, da se lažje upirajo asimilacijskim procesom ter dosegajo večji družbeni vpliv.

Podrobnejši podatki o vsem tem so vsebovani v gradivu za to točko.

Od predlogov, vsebovanih v tem gradivu, je skupščina Samoupravne interesne skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino za leto 1983 že sprejela sklep o združevanju 1 % konvertibilnih deviznih prilivov Slovenije za potrebe hitrejšega razvoja obmejnega gospodarskega sodelovanja in gospodarskega sodelovanja z državami v razvoju, dalje, sklep o usmerjenem združevanju 2o % ustvarjenega de-

viznega priliva po maloobmejnem poslovanju za skupne potrebe in sklep o uporabi vrnjenih deviz od dospelih anuitet, ki se lahko ponovno uporabijo za naložbe v obmejno gospodarsko sodelovanje.

Razmejitev je po vojni na nekaterih predelih neživljenjsko razdelila enotno prirodno, narodnostno in gospodarsko področje. Presekala je pomembne transportne poti, razdelila naselja in objekte za delo in življenje prebivalstva.

Politika odprte meje in sklenjeni meddržavni sporazumi o obmejnem osebnem prometu so v preteklih letih ustvarili pogoje, da so se življenje, delo in medsebojni stiki med prebivalstvom nemoteno odvijali. Še zlasti je omogočala in razvijala stike slovenske narodne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti pri nas z matičnim narodom. Oblikovala je veliko število naših prijateljev zunaj med predstavniki naprednih demokratičnih sil, ki so pripomogli k reševanju številnih odprtih vprašanj iz medsebojnih odnosov.

Politika odprte meje, dobrega sosedstva in vzdušje razumevanja in sožitja ob meji so prispevali, da so se s sosednjimi državami bolj kot z ostalimi razvile raznovrstne oblike sodelovanja in stiki na področju zdravstva, znanosti in tehnologije. Pretežni del teh aktivnosti je potekal ravno na obmejnem območju in to predvsem v okviru neposrednih stikov in sodelovanja jugoslovanskih organizacij združenega dela s partnerji v teh državah. Številni naši strokovnjaki so se tako izpopolnjevali v teh državah, pridobivali nova znanja in navezovali stike,ki so odpirali in utrjevali gospodarske odnose s temi državami ter omogočali višjo tehnično in tehnološko raven našega gospodarstva.

Izredno pestro in bogato po vsebini in oblikah je tudi obmejno prosvetno in kulturno sodelovanje med temi državami. Zlasti obsežno je sodelovanje v korist naše narodne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti pri nas. Tako razvito kulturno in prosvetno sodelovanje je zelo pomembno za širjenje spoznanj v tem delu sveta o naših jezikih in narodih, o družbenopolitičnem, zgodovinskem, kulturnem razvoju in tako dalje.

V rednem prometu oseb je prišlo v zadnjih letih do prekomernega in nekontroliranega odliva dinarjev in deviz iz Jugoslavije v tujino. Zato je Zvezni izvršni svet sprejel uredbo o depozitu za dinarje, ki jih imajo občani pravico odnesti iz Jugoslavije. Ta uredba je omejila tudi število prehodov brez depozita v maloobmejnem osebnem prometu. V tem prometu je stalno prihajalo do pomembnih ekonomskih tokov, vendar so bili učinki teh tokov za nas gospodarsko pozitivni. Devizni priliv je bil večji od odliva dinarjev, iznos blaga oziroma izvoz je bil večji od vnosa blaga oziroma uvoza. Število prekrškov glede na obseg prehodov je bilo bistveno manjše od prekrškov v rednem prometu. Zato za omejevanje maloobmejnega osebnega prometa ni ekonomskih razlogov.

Uvedba depozita je bistveno posegla v politični, gospodarski in socialni smisel razvitega obmejnega sodelovanja ter v uresničevanje meddržavnih sporazumov, ki jih je Jugoslavija sklenila s sosednjimi državami.

Oteženi so bili, v nekaterih primerih pa tudi prekinjeni stiki, tokovi in vezi, ki so dolga leta potrjevali praktično uveljavitev odprte meje in dobrega sosedskega sodelovanja. Uvedba depozita je zaradi oteženih stikov prebivalstva ob meji ter upočasnenja kulturnega in drugega sodelovanja v obmejnem območju negativno vplivala na položaj slovenske narodne skupnosti v zamejstvu ter prizadela tudi stike italijanske in madžarske narodnosti pri nas z njihovima matičnima narodoma.

Po uvedbi depozita je prišlo do številnih stikov naših predstavnikov s pripadniki naprednih političnih strank v tujini, predstavniki tujih vlad in pokrajin v sosednjih državah. Ob tem ko so izražali razumevanje za uresničevanje jugoslovanskega programa stabilizacije in ukrepov za uskladitev plačilne bilance, so poudarjali enostransko kršitev mednarodnih sporazumov o maloobmejnem osebnem prometu s strani Jugoslavije ter izražali zaskrbljenost za gospodarsko in drugo sodelovanje na obmejnih področjih. Izražali pa so tudi pripravljenost, da skupaj opredelimo nove oblike zdravega gospodarskega sodelovanja ob meji. V nekaterih primerih je prišlo tudi do negativnih reakcij in političnih špekulacij nedemokratičnih sil v tujini, še posebej takšnih, ki prej niso nič prispevale, ampak so celo zavirale obmejno sodelovanje na osnovi politike odprte meje.

Konkretna vprašanja, ki so se pojavljala v vsakdanjem življenju, so pristojni organi reševali že ves čas od uvedbe depozita in s tem nekoliko ublažili nastali položaj.

Tovarišice in tovariši delegati! Obmejnemu sodelovanju in vsej politiki odprtih meja nekateri v zadnjem času pripisujejo, da gre za nakupovalni turizem ali za poseben privilegij prebivalstva, ki živi ob meji. Voditi razprave o uresničevanju te politike samo iz teh aspektov je enostransko, nekonstruktivno in ni v skladu s sprejetimi načeli in opredelitvami. Ne gre za interes posamezne republike ali pokrajine, temveč gre za uresničevanje enega pomembnih elementov jugoslovanske odprte samoupravne socialistične družbe ter odgovornosti vseh jugoslovanskih narodov za položaj, razvoj in življenje naših narodnih skupnosti v tujini ter enako tudi narodnih skupnosti pri nas doma.

Izvršni svet Skupščine SR Slovenije je na negativne in škodljive učinke depozita na razvoj maloobmejnega osebnega prometa opozoril Zvezni izvršni svet že pred sprejetjem uredbe o depozitu. Po uvedbi depozita je učinke tega večkrat obravnaval in ocenjeval ter na osnovi svojih zaključkov ter obravnav v Predsedstvu SR Slovenije, v Centralnem komiteju Zveze komunistov Slovenije, v Republiški konferenci SZDL Slovenije in v Skupščini SR Slovenije predlagal 7.12.1982 Zveznemu izvršnemu svetu spremembo uredbe o depozitu tako, da bi imetniki propustnic na osnovi meddržavnih sporazumov o osebnem prometu prehajali državno mejo brez depozita in v skladu z določili v meddržavnih sporazumih. Na podlagi tega predloga je Zvezni izvršni svet februarja sprejel novo uredbo, s katero je omogočil stike najožjih sorodnikov ter povečal število prehodov v maloobmejnem osebnem prehodu od 5 na 12, vendar se s tem situacija ni bistveno spremenila.

Republiška konferenca SZDL Slovenije je po sprejetju nove uredbe o depozitu to problematiko ponovno obravnavala ter predlagala Zveznemu izvršnemu svetu spremembo uredbe tako, da bodo osebe, ki prestopajo mejo v skladu s sporazumi o maloobmejnem osebnem prometu, osvobojene obveznosti polaganja depozita, in sicer za tisto število prehodov, ki ga predvideva zadevni mednarodni sporazum.

Na osnovi današnje razprave ter ugotovitev in stališč Skupščine SR Slovenije bo Izvršni svet ponovno predlagal Zveznemu izvršnemu svetu, da se uredba spremeni v tem smislu, da lahko državljani na podlagi veljavnih dokumentov ob prehodu meje v osebnem obmejnem prometu prestopajo mejo brez polaganja depozita.

Informacijo o obmejnem gospodarskem sodelovanju s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske narodne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji z vidika omejitvenih ukrepov ter informacijo Gospodarske zbornice Slovenije o obmejnem gospodarskem sodelovanju so obravnavali v delegacijah, v posameznih občinah, v telesih Skupščine SR Slovenije in v družbenopolitičnih organizacijah.

V omenjenih obravnavah so bile osnovne ocene in stališča obeh informacij sprejete, dane so bile številne pobude in novi predlogi. Te razprave so potrdile, da je dosedanja politika vsestranskega obmejnega sodelovanja dala številne pozitivne rezultate. Za njegov hitrejši razvoj na dosedanjih osnovah so v prihodnje potrebne aktivnosti predvsem v naslednjih smereh:

- pospešeno razvijati vse vrste sodelovanja na področju kulture, izobraževanja, športa, zdravstva in drugih področjih;

- obmejno-gospodarsko sodelovanje mora biti še bolj usmerjeno v krepitev obmejnih območij, obogatiti ga moramo s kvalitetnejšimi in trajnejšimi oblikami proizvodnega sodelovanja;

- obseg obmejnega gospodarskega sodelovanja naj raste skladno z dogovorjeno rastjo ekonomskih odnosov s tujino. Odgovornost za njegovo usklajenost in strukturo naj v še večji meri prevzamejo organizacije združenega dela, organizirane v interesnih skupnostih za obmejno sodelovanje;

- za posamezne projekte naj se organizacije združenega dela opredeljujejo na podlagi ekonomskih interesov, pri čemer morajo v celoti prevzeti odgovornost za ekonomičnost, uspešnost in rentabilnost poslovanja. Zagotavljajo naj svoja dinarska in devizna sredstva, sredstva, ki se združujejo v Samoupravni interesni

skupnosti za ekonomske odnose s tujino ter v poslovnih bankah naj predstavljajo le dodatno pomoč in stimulacijo pri uresničevanju njihovih projektov;

- združevanje 1 % konvertibilnega deviznega priliva v Samoupravni interesni skupnosti Slovenije za ekonomske odnose s tujino naj ostane trajna oblika pospeševanja višjih oblik gospodarskega sodelovanja v obmejnem območju;

- skupna vlaganja s partnerji z obmejnih območij je treba razvijati tudi pri nas;

- še nadalje si je treba prizadevati za sklenitev sporazumov o obmejnem gospodarskem sodelovanju z Avstrijo;

- ker bo kritično stanje v zunanji likvidnosti Jugoslavije trajalo dalj časa, je potrebno pravočasno pripraviti predloge ukrepov tekoče ekonomske politike, ki bodo nadomestili uredbo o depozitu in ne bodo negativno vplivali na uveljavljanje politike odprte meje in dobrososedskega sodelovanja. Gre predvsem za ekonomske ukrepe, ki bi preprečevali iznos domače valute ter strožje sankcije za carinske prekrške in tihotapstvo;

- nadaljevati moramo s prizadevanji za izboljšanje položaja naše narodne skupnosti v zamejstvu;

- tudi nadalje uresničevati ustavni položaj in pravice italijanske in madžarske narodnosti pri nas.

Tovarišice in tovariši delegati! Izvršni svet predlaga Skupščini, da sprejme predloženo gradivo, stališča, pobude in predloge, oblikovane v razpravi ter ugotovitve in stališča, ki so predložena za današnjo sejo,skupno z v tej obrazložitvi predlaganimi smermi nadaljnjih aktivnosti. Hvala lepa.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala. Uvodno besedo k informaciji o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj UNCTAD v Beogradu bo imel tovariš Rudi Čačinovič, predsednik Komisije za mednarodne odnose.

R u d i Č a č i n o v i č : Tovarišice in tovariši delegati! Letos bo v Beogradu VI. UNCTAD, konferenca Združenih narodov za trgovino in razvoj tudi največja "pogajalska" institucija na svetu. Konferenca bo potekala v času, za katerega je značilno vse večje naraščanje napetosti na vseh področjih mednarodnih odnosov. Z napetostjo živimo sicer že skoraj ves čas od druge svetovne vojne. Imeli smo vedno bolj ali manj zapletene in zaostrene odnose v svetu. Nikoli pa ni prišlo do take zaostritve takorekoč na vseh področjih, kot je to danes slučaj.

Kljub napetostim in kriznim situacijam smo imeli vsaj porast mednarodne trgovine, tehnološko sodelovanje, hiter napredek tehnologije in gospodarske rasti. Beležili smo tudi hitrejši razvoj dežel v razvoju. Bile so tudi različne regionalne povezave in sodelovanja. Višek takega pozitivnega razvoja v svetu - kljub vsem težavam - je bil dosežen z zaključnim aktom v Helsinkih, kjer je prišlo do okrepitve evropskega sodelovanja in varnosti v Evropi,kjer je bilo nakopičenega največ orožja in kjer bi vsak spopad pomenil tudi svetovno katastrofo.

Danes pa imamo pospešeno tekmo v oboroževanju in vse več kriznih žarišč in konfliktov, predvsem pa smo priče krizi celotnega sistema mednarodnih gospodarskih odnosov. Vse to je paraliziralo vse zadnje obdobje tudi različne mednarodne forume, ki bi bili v prvi vrsti poklicani, da poizkušajo reševati konflikte in napetosti. Nepremičnost in paralizo smo lahko zabeležili tudi v Organizaciji združenih narodov. Mednarodni gospodarski odnosi, ki nekdaj niso bili zajeti v neposredno obračunavanje velikih sil in obeh blokov, so postali prav tako področje spopadov in velika nevarnost za paralizo celotnega mednarodnega finančnega sistema. Evropska gospodarska skupnost je področje zahodnega protekcionizma. Obračunavanje med supersilama se vse bolj razrašča in preti resnična gospodarska vojna.

Globoko nasprotje med bogatimi in revnimi je danes največja in dolgoročna nevarnost za bodoči mir v svetu. Vse bolj je jasno, da brez spremembe gospodarskega sistema ni ne gospodarske ne družbene ozdravitve in ne napredka. Dežele v razvoju, ki so se komaj otresle kolonialnega jarma, so pod udarcem neokolonialističnega izkoriščanja hkrati vključene tudi v pritiske in tekme velikih za prevlado sveta. V deželah v razvoju je 7o % prebivalstva, imajo pa le 7 % svetovne industrijske proizvodnje in prepad med razvitimi in nerazvitimi se stalno povečuje. Da bi premostile ta prepad, bi morale dežele v razvoju premagati zaostalost, predvsem pa najti izhod iz ogromne prezadolženosti, ki ga morajo iskati predvsem razviti v novi strategiji razvoja. Zato je potreben nov mednarodni ekonomski sistem.

Dežele v razvoju so dajale tudi doslej mnoge predloge, brez posluha pri industrijsko razvitih deželah. Sama sprememba sedanjega gospodarskega sistema bi dolgoročno koristila tudi razvitim, saj bi se dvignila kupna moč, brez nje pa se sedanja svetovna kriza ne more premagati, predvsem pa ne brezposelnost razvitih dežela. Kratkoročne akcije za rešitev dolgov so sicer lahko začasna premostitev kriznih stanj, niso pa rešitev ne za dežele v razvoju ne za premagovanje svetovne gospodarske krize. Plačilni primanjkljaj teh dežel se je v zadnjih desetih letih povečal od lo na loo milijard dolarjev v preteklem letu. To je posledica manjšega povpraševanja po njihovih proizvodih, to je manjšega izvoza in predvsem padca cen.

Doslej so razviti večinoma odbijali predloge dežel v razvoju. Predvsem pa je to bila politika Združenih držav Amerike. Eventualno pomoč hočejo koristiti za razširitev svojega enostranskega vpliva in dominacije. Največja ovira pozitivnim rešitvam pa je nesmiselno in za celotno človeštvo katastrofalno tekmovanje v oboroževanju. Tako gre danes letno za oboroževanje v svetu prek 6oo milijard dolarjev, samo malenkost manj kot znašajo dolgovi dežel v razvoju, ki so dosegli že 626 milijard dolarjev, s kratkoročnimi krediti pa prek 8oo milijard dolarjev. Dežele v razvoju bi morale letno odplačevati prek loo milijard dolarjev, vsoto, ki daleč presega vse njihove sposobnosti. Če bo predsedniku Reaganu uspelo, da bo lahko realiziral svoje predvidene milijone dolarjev za oborožitev in s tem izzval oboroževanje v večji meri tudi na drugi strani, bo ta vsota seveda še veliko bolj prekoračila vse te številke, ki sedajle pomenijo dolgoročno in kratkoročno zadolžitev v vseh deželah v razvoju.

Na vsa ta nasprotja in nevarnosti za svetovno katastrofo so te dni opozorili na sestanku v Buenos Airesu predstavniki tako imenovane Skupine 77 - ki je sedajle Skupina 125 in predstavlja 2/3 človeštva - ki so pripravili osnutek resolucije za VI. UNCTAD v Beogradu. Pri tem so se sklicevali na sklepe in duha VII. konference šefov držav ali vlad neuvrščenih dežel v New Delhiju, ki je bila od 7. do 12. marca letos. Ta konferenca je zavzela soglasno stališče o najvažnejših vprašanjih današnjega sveta - mir, neodvisnost, razorožitev in razvoj - in dala konstruktivne predloge in pobude za napore neuvrščenih dežel, ki naj bi pomagali celotni skupnosti dežel sveta zavreti nevaren razvoj mednarodnih odnosov in ozdraviti tudi bolno gospodarstvo.

Od zadnje, 5. konference Združenih narodov za trgovino in razvoj, ki je bila v Manili leta 1979, se je mednarodna gospodarska kriza samo zaostrovala. Tak razvoj so spremljale paralelne zaostritve na vseh ostalih področjih mednarodnih odnosov. Imamo recesijo ali bolje - po mnenju mnogih analitikov - strukturalno krizo v razvitih industrijskih deželah na Zahodu, v socialističnih deželah pa zmanjšanje gospodarske rasti in notranje težave.

V deželah v razvoju nazaduje že dalj časa proizvodnja. Vse to so danes zgovorni simptomi stanja svetovnega gospodarstva. Razvite dežele so skušale s svojo politiko prilagajanja sedanjim gospodarskim težavam prevaliti bremena na manj razvite oziroma na dežele v razvoju. Obljubile so, da bodo plačale o,7 % za razvoj Juga oziroma o,15 % od bruto nacionalnega dohodka za razvoj najmanj razvitih. Vse to ni bilo uresničeno. Razvite dežele pripravljajo svoj sestanek v Williamsburghu, kjer se bodo pomenile tudi o svoji taktiki na VI. UNCTAD-u v Beogradu. Zato je priporočilo sestanka v Buenos Airesu namenjeno tudi njim, jasno in pravočasno. Izhoda ni, če ga ne bodo iskali vsi prizadeti skupno - razviti in nerazviti.

Poleg vrste vprašanj, ki bodo v Beogradu na dnevnem redu, je predvsem iskanje poti za oživitev svetovnega gospodarstva, kar mora začeti z poživitvijo v deželah v razvoju. Po oceni naših predstavnikov v Buenos Airesu je bil sestanek usmerjen v iskanje praktičnih, dosegljivih in v sedanji situaciji nujnih ukrepov. Platforma iz Buenos Airesa temelji na platformi iz New Delhija. Vsi sprejeti dokumenti so bili prej tudi usklajeni po posameznih regionalnih dogovorih. Kljub različnim posebnim težavam na nekaterih področjih, kot je vojna Iran - Irak, je vendarle bilo doseženo soglasje. Dokument poudarja globalno krizo v svetu, ker je splošno nevarno za mir in varnost v svetu, zato se morajo za rešitev zavzeti vsi. Skupna naloga je oživitev gospodarstva, predvsem položaja nerazvitih, katerih rešitev mora biti prav tako le skupna naloga. To pa zahteva reformo sedanjega monetarnega in trgovinskega sistema. Pri tem je predlagana redna občasna konsultacija v okviru UNCTAD-a vsaki dve leti tudi na ministrski ravni. UNCTAD naj bi bil zadolžen, da izdela in predloži reformo mednarodnega trgovinskega sistema. Beograd naj bi se še predvsem bavil z vprašanjem surovin, saj je znano, da je padec cen surovinam povzročil v zadnjih letih v deželah v razvoju 2oo milijard dolarjev izgub, dalje, trgovine in finančno-monetarnih odnosov. Za dežele v razvoju je posebej pomembno vprašanje naslonitve na lastne sile in uspešen razvoj medsebojnih odnosov.

Temelj za pogajalsko pozicijo dežel v razvoju, torej za 125 dežel med 166 prisotnimi, sta platformi iz New Yorka in Buenos Airesa. Razviti bodo svojo izdelali v maju. Bo Beograd našel izhod iz globalne gospodarske krize in iz vseh nevarnosti, ki so z njo povezane? Konferenca v Beogradu ni samo možnost za razpravljanje o svetovnem gospodarstvu, za vsebinski dialog razvitih in nerazvitih, temveč po mnenju mnogih zadnja priložnost, da se zavre nevaren razvoj v svetu, ki bi vsekakor izzval težke kataklizme.

Tovarišice in tovariši delegati! Najvišji zvezni forumi so, ocenjujoč rezultate VII. konference neuvrščenih v New Delhiju, poudarili priporočila konference in nujnost našega sodelovanja z deželami v razvoju. Tudi pri tem ima beograjski VI. UNCTAD za nas izreden pomen. Predvsem pa še za našo gospodarsko stabilizacijo in za intenzivno vključevanje v mednarodne gospodarske tokove.

Zvezni izvršni svet predvideva, da bomo sestanek izkoristili za mnoge konkretne razgovore na dvostranski ravni. Pri tem moramo tudi v SR Sloveniji aktivirati vse zmogljivosti,da bi čimbolj uveljavili stališča, sprejeta v New Delhiju in Buenos Airesu, saj vsebujejo tudi naše gledanje in naše interese v mednarodnih gospodarskih dogajanjih. Konferenca je tudi priložnost, da bolje spoznamo svoje sedanje ali potencialne partnerje v svetu z našimi gospodarskimi pa tudi turističnimi, kulturnimi in drugimi področji dejavnosti. Ljubljanska banka, Center za proučevanje sodelovanja z deželami v razvoju in Jugoslovanska banka za mednarodno sodelovanje bodo organizirali od 6. do 8. julija 1983 v Ljubljani III. konferenco razvojnih in poslovnih bank dežel v razvoju. Ta konferenca naj bi izpolnila eno od važnih področij razpravljanja na VI. UNCTAD-u in bila tudi v soglasnosti s platformo iz Buenos Airesa. Gre za pospeševanje medsebojnega sodelovanja samih dežel v razvoju.

Konferenca bo priložnost bančnikov dežel v razvoju, da izmenjajo ocene o ekonomsko finančni situaciji sveta in s tem v zvezi o položaju dežel v razvoju. Omogočila bo pa tudi nove bilateralne in multilateralne razgovore med njimi ter pripomogla predvsem k tesnejšemu sodelovanju dežel v razvoju na gospodarskem področju. Sodelovanje jugoslovanskih in slovenskih bank z bankami dežel v razvoju je tudi pomemben prispevek k realizaciji priporočil za VI. UNCTAD.

Sedanja razprava v Skupščini SR Slovenije naj bi tudi sprejela odgovarjajoča priporočila za vključitev naše republike v priprave in potek VI. UNCTAD-a. Po konferenci pa bi ob predlogih zveznih forumov, predvsem Zvezne skupščine Zveznega izvršnega sveta morali tudi v naši Skupščini ponovno razpravljati in oceniti rezultate konference za razvoj v svetu in njihov pomen za naš lastni razvoj. Pri tem bi morali izdelati takrat tudi program aktivnosti in ukrepov za izvrševanje obveznosti, ki jih bomo morali prevzeti, prav tako pa tudi analizirati možnosti, ki nam jih bo konferenca ustvarila.

Komisija za mednarodne odnose Skupščine je v soglasju z drugimi delovnimi telesi Skupščine pripravila za seje zborov osnutek priporočil za vključitev naše republike v priprave in potek VI. UNCTAD-a, ki naj bi jih zbori sprejeli ali

dopolnili s predlogi današnjih razprav. Hvala lepa!

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa! Zahvaljujem se vsem uvodničarjem za uvodne besede in s tem zaključujem skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora. Delo bomo nadaljevali na ločenih sejah. Družbenopolitični zbor in Zbor občin bosta nadaljevala z delom takoj, Zbor združenega dela pa bo nadaljeval sejo ob 11.3o uri.

(Skupno zasedanje vseh zborov je bilo končano ob lo.45 uri. Drugo skupno zasedanje vseh zborov pa se je začelo ob 13. uri.)

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Tovarišice in tovariši delegati, spoštovani gostje! Pričenjam skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora, na katerem bomo poslušali uvodno besedo tovariša Marka Bulca, predsednika Gospodarske zbornice Slovenije, k informaciji o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz SR Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in informacijo o aktivnostih Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Na sejo zborov smo povabili predstavnike republik in SAP Kosovo, ki so navzoči na tem zasedanju, in sicer: iz SR Bosne in Hercegovine tovariš Salko Oruč, član delegacije Skupščine SR Bosne in Hercegovine v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ, iz SR Črne gore tovariš Blažo Orlandić, predsednik Zbora združenega dela Skupščine SR Črne gore in tovariš Avdul Kurpejović, član delegacije Skupščine SR Črne gore v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije, iz SR Makedonije tovariš dr. Ilija Čerepnalkovski, predsednik Zbora združenega dela Sabora SR Makedonije in tovariš Blagoje Siljanovski, predsednik Izvršnega odbora Gospodarske zbornice SR Makedonije, iz SAP Kosovo tovariš Hisan Kajdončaj, predsednik Družbenopolitičnega zbora Skupščine SAP Kosovo, tovariš Azis Abraši, član Izvršnega sveta in sekretar za gospodarstvo in tovariš Iljaz Ilijazi, član Predsedstva Gospodarske zbornice Kosovo.

Po predhodnem dogovoru bodo predstavniki republik in Avtonomne pokrajine Kosovo na skupnem zasedanju tudi razpravljali in k našim gradivom ter našim razmišljanjem o teh problemih dali tudi svoje komentarje in prispevke.

Skupnemu zasedanju prisostvujejo tudi člani naše delegacije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFR Jugoslavije in naši delegati v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Goste v imenu vseh navzočih prisrčno pozdravljam in z zadovoljstvom ugotavljam, da bomo lahko skupaj razpravljali o tako pomembnih vprašanjih, kot je uresničevanje politike hitrejšega razvoja manj razvitih socialističnih republik in SAP Kosovo. V naši sredini jim želim prijetno bivanje v prepričanju, da je njihov obisk v našo skupno korist in da bo pripomogel k še boljšim rezultatom našega skupnega razvoja. Prepričan sem tudi, da bodo tovariši svoje vtise in naše predloge posredovali svojim skupščinam in drugim dejavnikom v republikah oziroma Avtonomni pokrajini Kosovo.

Na ta način Skupščina SR Slovenije uresničuje svoje naloge, da skozi razpravo in izmenjavo mnenj še bolj motivira naše združeno delo, da bi še smeleje vstopalo v združevanje sredstev in dela kot oblike pomoči v razvoju manj razvitih republik in SAP Kosovo ter s tem k našemu skupnemu nadaljnjemu gospodarskemu in družbenemu razvoju. Ideja za tako razpravo je nastala v razgovorih med delegacijami Skupščine SR Slovenije in Skupščine SAP Kosovo. Prvotna zamisel je bila, da bi to razpravo opravili samo na primeru združevanja sredstev in dela SR Slovenije oziroma njenim združenim delom in SAP Kosovo oziroma njenim združenim delom. Menili smo, da je koristno, da to razpravo opravimo v celotni širini njene problematike, in sicer v pogledih in odnosih med SR Slovenijo in SR Črno goro, Bosno in Hercegovino, Makedonijo in SAP Kosovo kot manj razvitimi republikami in pokrajino v Jugoslaviji.

Na sejo smo, kot sem že rekel, povabili tudi predstavnike posameznih skupščin iz omenjenih republik in SAP Kosova z željo, da slišijo in vidijo naše poglede na to problematiko in da mi slišimo njihova mnenja in njihove poglede na to problematiko, vse v želji, da s skupnimi napori in oblikovanjem naših stališč pripomoremo k veliki in prepotrebni akciji in nalogi, ki pomeni, kako na najbolj učinkovit način pospešiti razvoj manj razvitih republik in SAP Kosovo in s tem dati svoj prispevek k hitrejšemu gospodarskemu in družbenemu razvoju Jugoslavije kot celote.

Prosim tovariša Bulca, da prevzame besedo.

M a r k o B u l c : Tovarišice in tovariši! Združevanje dela in sredstev je eden temeljev našega samoupravnega sistema in pomemben pokazatelj razvitosti samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Na sedanji stopnji razvoja se vse bolj prepletajo medsebojne vezi številnih subjektov gospodarjenja v trajne oblike poslovnih povezav posameznih delov gospodarstva širom Jugoslavije. To predpostavlja svobodo gibanja družbenega kapitala ter je izraz dohodkovne in tehnološko-ekonomske medsebojne odvisnosti.

Združevanje dela in sredstev organizacij združenega dela iz gospodarsko razvitih in gospodarsko nezadostno razvitih republik in pokrajin pa ima poseben pomen zaradi hitrejšega preseganja razlik v razvitosti, učinkovitejše uporabe sredstev za te namene, ker se hkrati s sredstvi prenaša tudi znanje, izkušnje, tehnika, tehnologija, dosega racionalna delitev dela in stabilnost plasmajev blaga in storitev.

Združevanje dela in sredstev je torej eden bistvenih mehanizmov hitrejšega razvoja na sploh in gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosova.

V preteklem srednjeročnem obdobju 1976-198o je pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo skoraj v celoti potekalo prek Sklada federacije, čeprav je bila dana zakonska možnost, da organizacije združenega dela 2o % sredstev obveznega posojila združujejo za skupne projekte v teh republikah in SAP Kosovo, vendar je bilo do konca leta 198o v Jugoslaviji sklenjenih le 13 samoupravnih sporazumov, od celotnih sredstev Sklada federacije samoupravno združenih pa le o,4 % sredstev. V Sloveniji je bilo od vseh sredstev obveznega posojila le 2,5 % združenih v dva skupna razvojna programa (Slovin in Lek).

Velika družbena sredstva, ki so bila v prejšnjem srednjeročnem obdobju usmerjena prek Sklada federacije, bi dala verjetno - vsaj po naši oceni še boljše rezultate, če bi se uporabila pri samoupravnem združevanju v programe za hitrejši razvoj gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo. To je namreč edini način, da bi se poleg sredstev v večji meri prenašalo, kot že rečeno, tudi znanje in tehnologija, kar bi v mnogočem pospešilo razvoj gospodarstva v celoti, a zlasti še razvoj gospodarstva manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Na osnovi dogovora o temeljih družbenega plana Jugoslavije o politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo je bil sprejet zakon o stalnih sredstvih Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo, ki določa, da 5o % stalnih sredstev Sklada federacije organizacije združenega dela združujejo v programe na podlagi skupnih interesov na dohodkovnih osnovah. Na podlagi dogovora, ki so ga sklenile republike in pokrajine, pa se je mogoče dogovoriti o različni dinamiki združevanja sredstev v posameznih letih.

Doseženi rezultati v prvih dveh letih srednjeročnega obdobja dokazujejo pravilnost te usmeritve, da se 5o % sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo združuje neposredno, na podlagi skupnih interesov organizacij združenega dela s samoupravnim združevanjem dela in sredstev. Ti rezultati so prikazani v gradivu Gospodarske zbornice Slovenije, ki ste ga prejeli za zasedanje. Ti rezultati so izraz aktivnosti v okviru republike Slovenije kot celote, od Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice, temeljnih bank, Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino in še zlasti skupnega koordinacijskega odbora, kakor seveda tudi aktivnosti ustreznih partnerjev v drugih republikah in SAP Kosovo.

V prvih dveh letih srednjeročnega obdobja so bili sklenjeni samoupravni sporazumi za 8o skupnih projektov, v katere bodo organizacije združenega dela združile skupno 8.615 milijonov dinarjev. Od tega je bilo do sedaj združeno 3.889 milijonov dinarjev, do konca srednjeročnega obdobja pa bo združeno še 4.727 milijonov dinarjev. To pomeni, da je s sklenjenimi samoupravnimi sporazumi usmerjeno že 46 % obveznosti Slovenije za združevanje dela in sredstev za to srednjeročno obdobje. V letu 1981 je bilo na podlagi samoupravnih sporazumov združenih 89 % obveznosti Slovenije za združevanje sredstev za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko nerazvitih republik in SAP Kosovo, v letu 1982 pa 45,5 %.

Organizacije združenega dela iz Slovenije so v tem obdobju z organizacijami združenega dela v SR Bosni in Hercegovini združile in nakazale sredstva za 41 programov v znesku 2.o14 milijonov dinarjev, za devet programov v SR Črni gori 352 milijonov, za 18 programov v SR Makedoniji 83o milijonov in za 12 programov v SAP Kosovo 691 milijonov dinarjev.

V tem obdobju je bilo največ samoupravnih sporazumov sklenjenih za združevanje dela in sredstev v programe z organizacijami združenega dela iz SR Bosne in Hercegovine, zato so tudi predvidena sredstva za to obdobje v celoti angažirana in nakazana za realizacijo omenjenih programov.

Za SR Makedonijo se je vseskozi računalo, da bodo sredstva v celoti angažirana. Ker pa za program izgradnje Rudnika svinca in cinka Toranica SOZD Zletovo Sasa, v katerega naj bi Rudnik Mežica in Cinkarna Celje združevala znatna sredstva, niso bila v zadostni meri zagotovljena, ostali viri financiranja pa ne najdeni, čeprav je bil samoupravni sporazum sprejet in podpisan že v decembru 1981, predvidena sredstva niso bila v celoti združena. Vendar po zadnjih ugotovitvah so možnosti, da se to v letošnjem letu nadoknadi.

Medtem ko so bili z organizacijami združenega dela iz SR Črne Gore v letu 1981 doseženi dobri rezultati in so bila predvidena sredstva v celoti združena, pa je zaradi različnih razlogov združevanje za skupne naložbe v letu 1982 upadlo. Zato tudi sredstva niso bila v celoti usmerjena v programu.

V programe za SAP Kosovo je bilo za leto 1981 kljub prizadevanjem združeno le 58 %, za leto 1982 pa še manj. V letošnjem letu pa se situacija bistveno izboljšuje, po obisku delegacije Skupščine Kosova je videti, da bo uresničena vrsta skupnih programov.

Največ dogovorjenih programov o združevanju dela in sredstev je nastalo kot nadaljevanje dosedanjega uspešnega poslovnega sodelovanja delovnih in drugih organizacij združenega dela. Kar 44 % vseh vlaganj temelji na dolgoročni povezanosti v proizvodnji in za skupno nastopanje na domačem in tujem trgu. Pri tem je še zlasti pomembno, da se s povezovanjem proizvodnje prenaša tudi tehnološko in drugo znanje kot pomemben dejavnik nadaljnjega razvoja.

Podatki kažejo tudi, da je skoraj 24 % programov sklenjenih med industrijo in trgovino za dolgoročno boljšo oskrbo trga in medsebojno menjavo nekaterih proizvodov.

Iz ugotovitev analize 59 samoupravnih sporazumov o skupnih vlaganjih med organizacijami združenega dela iz Slovenije in organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo pa izhaja, da pomeni večina teh samoupravnih sporazumov dobro začetno podlago za urejanje medsebojnih razmerij pri skupnih vlaganjih na dohodkovnih osnovah. Namreč, samo v štirih samoupravnih sporazumih gre za čisti kreditni odnos, medtem ko ena tretjina sklenjenih samoupravnih sporazumov ureja vračilo in nadomestilo za gospodarjenje, kot da gre za kreditni odnos, vendar pa so v teh sporazumih urejene vse druge sestavine dohodkovnih odnosov kot pri skupnem vlaganju (riziki, planiranje, ponekod tudi cene in tako naprej).

Kljub temu, da večina samoupravnih sporazumov vsebuje vse sestavine za urejanje odnosov v skupni naložbi, pa je potrebno vendarle ugotoviti, da posamezne sestavine še niso vedno dovolj razdelane in večkrat ne zagotavljajo dovolj učinkovite podlage za izpeljavo kvalitetnih dohodkovnih odnosov in učinkovitega gospodarjenja v skupni naložbi. Pri tem mislimo predvsem na odločbe o skupnem

planiranju, ki najbrže mora začeti, ko se projekt začenja, prevzemanju skupnega rizika, kar mora upoštevati najbrž tudi cenovne odnose in uresničevanju samoupravljanja v odnosih združevanja dela in sredstev.

V organizacijah združenega dela, splošnih združenjih in Gospodarski zbornici Slovenije se nadaljujejo aktivnosti za pripravo programov s ciljem, da bi čimvečji del sredstev v SR Sloveniji za pospeševanje razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo usmerili na podlagi samoupravnega združevanja dela in sredstev. Seveda organi Izvršnega sveta, temeljne banke in SISEOT pri tem intenzivno pomagajo in je koordinacijski odbor republike izredno v funkciji. Tako se organizacije združenega dela že sedaj dogovarjajo o več kot 4o novih iniciativah in predlogih za združevanje dela in sredstev.

Predlogi programov in lo iniciativ za leto 1983 kažejo na to, da bo za SR Bosno in Hercegovino 5o %-ni del sredstev Sklada federacije za leto 1983 skoraj v celoti združen, zlasti še, če se bodo uspešno realizirali programi izgradnje objektov RMK Zenica, za katere združujejo sredstva Slovenske železarne. Za vlaganje v programe v SR Bosni in Hercegovini je tudi za naslednje obdobje velik interes organizacij združenega dela. Pri dogovarjanju o usmerjanju sredstev sklada z družbenimi plani razvoja obeh republik pa bodo seveda morali imeti prednost programi, ki povečujejo izvoz na konvertibilne trge.

Tudi 15 predlogov programov in iniciativ za skupna vlaganja v SR Makedoniji kaže, da bodo na tej osnovi v celoti združena sredstva obveznosti SR Slovenije za združevanje dela in sredstev zlasti, če bo realiziran program izgradnje Rudnika svinca in cinka Toranica, o čemer sem že govoril. V nasprotnem bodo seveda potrebne nove pobude za skupne naložbe.

Šest iniciativ in predlogov programov v SR Črni gori kaže na to, da bodo sredstva za leto 1983 angažirana v celoti.

12 programov in novih lo predlogov ter iniciativ za vlaganje sredstev v SAP Kosovo bi lahko omogočilo večje združevanje sredstev v letu 1983, vendar je potrebno z obeh strani vložiti mnogo več naporov, da se programi realizirajo. V nasprotnem primeru se bo treba aktivneje vključiti v iskanje še novih programov in iniciativ, predvsem takih, ki ne zahtevajo uvozne odvisnosti, pač pa bi omogočili večji izvoz gospodarstva Kosovo prek renomiranih izvoznih organizacij združenega dela iz Slovenije.

Tovariši in tovarišice! Pot do uspehov, ki smo jih že dosegli, ni bila lahka. Ovire, s katerimi se srečujejo organizacije združenega dela pri samoupravnem združevanju dela in sredstev so posledice tako subjektivnih kot objektivnih razlogov v različnih okoljih, v samem združenem delu kot izven njega v družbenopolitičnih skupnostih.

Poglejmo, s kakšnimi ovirami se srečujemo v organizacijah združenega dela v Sloveniji:

1. Delavci v združenem delu so še vedno premalo informirani nasploh o možnostih in prednostih dohodkovnih povezav v okviru združevanja dela in sredstev v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo, zlasti v zaostrenih pogojih gospodarjenja, katerih priča smo in še bomo, ko se na ta način zagotavlja trajnejša oskrba z reprodukcijskimi materiali, ustvarjajo pogoji za večji izvoz, boljša oskrbljenost prebivalstva in zagotavljajo stabilnejši pogoji gospodarjenja na enotnem jugoslovanskem trgu.

2. Znotraj Slovenije še vedno nismo dovolj organizirani za združevanje dela in sredstev z organizacijami združenega dela v gospodarsko nedovolj razvitih republikah oziroma SAP Kosovo. Še preveč je namreč primerov, ko nosilci združevanja dela in sredstev po samoupravni poti bodisi z dogovarjanjem bodisi prek javnega natečaja znotraj Slovenije ne uspejo zainteresirati številnih organizacij združenega dela za skupne nastope, pa mora republiški koordinacijski odbor in organi Gospodarske zbornice vse pogosteje za manjkajoča sredstva organizirati akcije za združevanje sredstev v skupne naložbe med organizacijami združenega dela. Predvsem ni bil narejen kvaliteten premik v smeri povezovanja reprodukcijsko soodvisnih organizacij združenega dela pri skupnih poslih, še zlasti za izvoz na konvertibilno področje. Pozitivni primeri pa seveda kažejo, da tukaj

že obstojajo "prve lastovke", ki obetajo dobro pomlad, na primer Gorenje z izgradnjo Tovarne hladilnikov v Bihaću in dohodkovno sovlaganje za izvoz v delovni organizaciji Tovarne elektromotorjev v Djakovici.

3. Organizacije združenega dela še premalo združujejo kot svoj delež za realizacijo programov tudi lastno znanje, osvojeno tehnologijo in delo svojih strokovnjakov, kar je vse pomembnejši dejavnik za uspešno pripravo in realizacijo programov skupnih vlaganj. Vendar imamo tudi tukaj pozitivne primere, kot so Gorenje, Iplas, Vozila Gorica in še nekateri. Vse bolj jasno postaja, da brez strokovnih kadrov, ki bodo delali na pripravi in na realizaciji skupnih projektov, ne bo uspehov. Da bi pa se to doseglo, pa je nujno treba zagotoviti strokovnjakom seveda tudi ustrezno materialno in moralno spodbudo. To nas še čaka.

4. Pripravljeni programi često niso predhodno vsestransko družbeno ekonomsko proučeni, dorečeni, ovrednoteni, še posebej, ali izražajo resnično poslovni interes organizacij združenega dela, saj so samo za taka sovlaganja riziki pri skupnih sovlaganjih lahko predvidljivi.

5. Pogosto organizacije združenega dela iz SR Slovenije predlagajo programe, ki zahtevajo veliko uvozne opreme in veliko uvoženih surovin za tekočo proizvodnjo, kar v sedanjih zoženih materialnih okvirih, posebej še glede na devize, s katerimi se razpolaga, pa niti v prihodnje ni smotrno.

6. Vse premalo smo storili, da bi bila ta skupna vlaganja bolj naravnana na skupen konvertibilni izvoz, ki nam vsem v Jugoslaviji lahko dolgoročno zagotovi nove kvalitete v razvoju.

Seveda pa nastajajo ovire pri samoupravnem sporazumevanju o skupnih naložbah tudi v gospodarsko nedovolj razvitih republikah in SAP Kosovo ter tamkajšnjih organizacijah združenega dela:

1. Po naših ocenah posamezne gospodarsko manj razvite republike in SAP Kosovo so podrobno opredelile kriterije za združevanje sredstev Sklada federacije po panogah in območjih glede na njihovo razvitost. Na podlagi teh kriterijev je opredeljen tudi delež sredstev za združevanje, ki se lahko usmeri v posamezen projekt. Takšno omejevanje udeležbe teh sredstev povzroča njihovo drobljenje na veliko število projektov na eni strani, na drugi strani pa povzroča velike težave pri zagotavljanju sredstev iz drugih virov za realizacijo posameznih projektov.

2. Kot težavo ocenjujemo, da sredstva, ki jih združujejo sovlagatelji v posamezni program na podlagi sklenjenih sporazumov, se morajo nakazovati na skupne račune združenih bank v teh republikah in SAP Kosovo, kar ne zagotavlja ročnosti in namenskosti uporabe. Sredstva v združenih bankah se predolgo zadržujejo, zato se prepočasi uresničujejo projekti z vsemi nepotrebnimi posledicami za učinkovitost investicije, kot so podaljševanje rokov, podražitve in podobno. To se še posebej zaostruje v zadnjem času zaradi problemov nedokončanih investicij. Menimo, da bi ta sredstva morali nakazovati na žiro račune temeljnih bank, ki spremljajo investitorja.

3. Postopki dajanja soglasij k skupnim programom, k sklenjenim samoupravnim sporazumom o združevanju dela in sredstev, še zlasti pa dolgotrajni postopek pri zapiranju finančnih konstrukcij, kot temu rečemo v bankah, vse preveč omejuje samostojnost organizacij združenega dela pri samoupravnem sporazumevanju na tem področju ter podaljšujejo čas priprave projekta. S tem bistveno vplivajo na učinkovitost oziroma neučinkovitost poslovanja v predvideni investiciji (Iplas-Color, FAPOL Podujevo so sklenili na primer samoupravni sporazum že 9. oktobra 1981, ker pa še niso zagotovljeni ostali viri sredstev za investicijo, se izgradnja še ni pričela. V primeru Cinkarne Celje, Rudnika Mežica in Zletovo Sasa, kar sem že omenil, so bili samoupravni sporazumi sklenjeni 1981. leta, vendar še soglasja k tem sporazumom ni). Takih primerov je še več.

4. Po sprejetem dogovoru republik in pokrajin se lahko s posameznimi gospodarsko manj razvitimi republikami in SAP Kosovo doseže sporazum o različni dinamiki vlaganj v posameznem letu, razen za SR Bosno in Hercegovino, kjer je bil letos dogovorjen rok 15. marec za izpolnitev obveznosti za leto 1982, je ta rok 31.1.1983 in je v vseh ostalih ostal. Menimo, da bi morali za ugotavljanje

izpolnjevanja obveznosti sprejeti rok, kot velja za obvezno posojilo, to je ob zaključnem računu oziroma še ustrezneje, izpolnjevanje obveznosti bi morali čimbolj vezati na dinamiko izgradnje investicije, ki jo predvidevajo samoupravni sporazumi.

Iz razprav o rezultatih in problemih združevanja dela in sredstev v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP Kosovo, ki potekajo v Gospodarski zbornici Jugoslavije in ki smo jih zaključili v Gospodarski zbornici Slovenije, pa tudi skupaj z našim Izvršnim svetom, izhaja:

- sistem samoupravnega združevanja 5o % sredstev organizacij združenega dela, namenjenih za pospeševanje razvoja gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo je dokazal svojo življenjsko moč in obeta, da bo že v obdobju 1986-199o združeno delo še v večji meri lahko prevzelo skrb za ustrezen, zdrav in gospodaren razvoj neustrezno razvitih;

- da si bodo organizacije združenega dela iz Slovenije še bolj prizadevale v iskanju novih iniciativ, zlasti še za skupno vključevanje v izvoz na konvertibilno področje in tudi predlogov za hitrejše uresničevanje že dogovorjenih programov;

- združevanje dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nedovolj razvitih republik in SAP Kosovo mora v večji meri temeljiti na večji delitvi dela, specializaciji v skupnih proizvodnih programih, ker le-to prispeva k proizvodno tehnološki in dohodkovni integraciji, vse skupaj pa naj bi bilo bolj dolgoročno planirano;

- organizacije združenega dela morajo zagotovo tudi v bodoče posvetiti več pozornosti tržnim, proizvodnim in ekonomskim elementom pri pripravi in sprejemanju skupnih investicijskih odločitev. Predvsem sestavljene in večje delovne organizacije, ki razpolagajo s pomembnejšim delom sredstev za združevanje v gospodarsko nedovolj razvite republike in SAP Kosovo, naj v svojih razvojnih programih in v srednjeročnih planih razvoja predvidevajo svoj razvoj tudi na združevanju dela in sredstev za skupne naložbe na teh območjih, še zlasti za izvoz na konvertibilno področje;

- organizacije združenega dela si bodo še naprej prizadevale, da se medsebojni odnosi zasnujejo v celoti na družbenoekonomskih osnovah skupnega dohodka, v že sklenjenih sporazumih pa presežejo kreditni odnosi tudi pri vračanju združenih sredstev;

- pri sovlaganjih, zlasti v pomembnejše programe je mogoče investicije uspešno zaključiti ter zagotoviti uspešno proizvodnjo le s sodelovanjem strokovnih kadrov, sovlagateljev v vseh fazah nastajanja in realizacije programov. Vsi subjekti samoupravnega sporazumevanje naj bi že v začetnih pogovorih za pripravo programov torej opredelili vlogo strokovnih kadrov, hkrati pa v programih za te namene zagotovili tudi sredstva.

Gospodarsko manj razvitim republikam in SAP Kosovo predlagamo:

- naj bi ponovno proučile in na tej podlagi spremenile, dopolnile in uskladile kriterije za usmerjanje sredstev 5o % dela Sklada federacije za združevanje in omogočile večjo koncentracijo teh sredstev za realizacijo dogovorjenih programov; s tem naj bi zagotovile večjo samostojnost organizacij združenega dela pri samoupravnem združevanju dela in sredstev v skupne naložbe in njihovo hitrejšo realizacijo;

- združene oziroma temeljne banke v gospodarsko nedovolj razvitih republikah in SAP Kosovo pa naj sredstva, ki so jih vplačali sovlagatelji namensko, usmerjajo v projekte, za katere so bila sredstva združena v skladu z dinamiko izgradnje. Sredstva naj bi se vodila na računih investitorjev teh bank; Gospodarska zbornica Jugoslavije pa naj bi z republiškimi in pokrajinskimi zbornicami vzpostavila enoten sistem evidentiranja in informiranja o investicijskih namerah, s čimer bi se izognili podvajanju določenih zmogljivosti, organizacije združenega dela iz več republik in SAP Kosovo in SAP Vojvodine pa bi tako lahko sovlagale sredstva v skupne programe; teh primerov je do sedaj zaenkrat še malo.

Vse to tudi zahteva, da se Sklad federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo ustrezno preoblikuje v aktivnega organizatorja vseh teh procesov.

Namen te razprave je en sam: da s skupnimi, novimi in vse večjimi prizadevanji vseh subjektov, vas delegatov in delavcev v združenem delu, izvršnih svetov, našega Izvršnega sveta, Gospodarske zbornice, katero predstavljam, temeljnih bank in drugih subjektov dosežemo združevanje dela in sredstev, ki edino lahko zagotovi gospodarsko učinkovitost družbe kot celote, stabilen naš skupen jugoslovanski razvoj in razvoj vsakega gospodarskega subjekta in utrdi socialistične samoupravne družbenoekonomske odnose. Hvala lepa!

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Sedaj pa prosim goste, da povzamejo besedo in nas v svoji razpravi seznanijo s svojimi pogledi in izkušnjami o izvajanju politike hitrejšega razvoja manj razvitih republik in SAP Kosovo.

Prosim tovariša Boža Orlandića, predsednika Zbora združenega dela Skupščine SR Črne gore, da povzame besedo.

B o ž o O r l a n d i ć : Druže predsedniče, drugarice i drugovi delegati! Dozvolite, da vas u ime Skupštine SR Crne Gore pozdravim i zahvalim na pozivu da prisustvujemo na vašoj sjednici i učestvujemo u raspravi o pitanjima udruživanja dijela sredstava Fonda federacije za brži razvoj privredno nedovoljno razvijenih republika i SAP Kosovo.

Zbog kratkoće vremena nemoguće je govoriti o izvanrednim rezultatima koje je Crna Gora, kao i cijela Jugoslavija, postigla u privrednom i društevnom razvoju sopstvenim sredstvima i sredstvima solidarnosti naroda i narodnosti Jugoslavije, već samo o nekim rezultatima i otvorenim pitanjima udruživanja rada i sredstava.

Sadašnji trenutak nalaže iznalaženje načina i formi kako proširiti i ubrzati udruživanje i povezivanje u udruženom radu na trajnijim i stabilnijim osnovama u procesu društvene reprodukcije. Uspostavljanje većeg stepena zajedništva u cjelini udruženog rada Jugoslavije je sistemsko i političko pitanje daljeg razvoja društveno-ekonomskih odnosa i rješavanje ključnih sveukupnih pitanja stabilizacije.

Samoupravno udruživanje rada i sredstva prihvaćeno je u svim planskim dokumentima Jugoslavije, republika i pokrajina kao osnovno idejno opredeljenje našeg daljeg samoupravnog društveno-ekonomskog razvoja u svim oblastima društvene reprodukcije. Ali, ono se još nedovoljno afirmiše kao osnova razvoja jedinstvenog sistema samoupravno udruženog rada, rešavanja pitanja društveno-ekonomskog razvoja i ostvarivanje ciljeva ekonomske stabilizacije. Veoma su ispoljeni i zaoštreni problemi u funkcionisanju jedinstvenog jugoslovenskog tržišta kojeg karakterišu, pored ostalog, autarhičnost u procesu društvene reprodukcije, zaostajanje u funkcionisanju sistema samoupravnog planiranja i mehanizma društvenog dogovaranja i sporazumevanja, što se negativno odražava i na ostvarivanje politike bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajine Kosovo.

Naša je ocjena, da ostvareni rezultati u samoupravnom povezivanju i udruživanju u razne oblike su veoma skromni i ne predpostavljaju dohodovno i reprodukciono zaokružene stabilne cjeline. Ni dosadašnje podsticajne mjere za smanjenje razlika u nivou razvijenosti republika i pokrajina, nijesu dale očekivane rezultate, naročito u planskom periodu 1976-198o godine. Naprotiv,kao što se i iz priložene informacije o aktivnostima Fonda federacije vidi, došlo je do povećanja razlika u stepenu razvijenosti izmedju razvijenih i nedovoljno razvijenih republika i pokrajina, što znači da se po ovom pitanju ne ostvaruje ustavno načelo opredeljenje zakona o udruženom radu i politika Saveza komunista Jugoslavije.

U SR Crnoj Gori u 1981. godini, privreda nije ostvarila očekivani brži rast od jugoslovenskog prosjeka, a u 1982. u odnosu na 1981. godinu došlo je do pada u rastu industrijske proizvodnje. U prvom kvartalu ove godine još su nepovoljnije tendencije u proizvodnji, koja je za oko 9 % niža u odnosu na isti period prošle godine. Ne potcenjujući značenje subjektivnih faktora, ocjenjujemo da je to

uslovljeno u prvom redu velikom deviznom i dinarskom nelikvidnošću. Po osnovu izgradjenih proizvodnih i transportnih kapaciteta imamo relativno velike devizne obaveze. Kada su one stvarane kurs dinara prema dolaru nije prelazio 18, da bi sada iznosio oko 8o dinara. Tako se dinarske obaveze po osnovu inostranih kredita povećavaju za preko 4 puta i to u relativno kratkom vremenskom periodu, što bitno mijenja predpostavke za realizaciju investicija i iscrpljuje i raspoloživa sredstva tekuće reprodukcije.

Naši krupni industrijski kapaciteti najvećim dijelom su usmjereni na jugoslovensko tržište i u pogledu odredjenih nabavki i prodaje gotovih proizvoda. Pojave kidanja reprodukcionih i dohodovnih tokova na jedinstvenom jugoslovenskom tržištu, se s toga snažnije odražavaju na to tekuće stanje u privredi naše republike, posebno na industrijsku proizvodnju.

Investiciona ulaganja su u velikom padu, i pored činjenice da osnovu istih čine sredstva za obnovu područja teško postradalog u katastrofalnom zemljotresu 1979. godine, što razumije se, direktno utiče na ukupnu privrednu aktivnost i zapošljavanje. Uz to, zbog uticaja visoke stope inflacije, sredstva Fonda federacije u koliko se na vrijeme ne stave na raspolaganje udruženom radu za realizaciju tekućih planskih zadataka, u značajnoj mjeri umanjuju svoju upotrebnu vrijednost. I kašnjenje u rasporedjivanju deviznih sredstava namijenjenih privredno nedovoljno razvijenim republikama i SAP Kosovo, negativno se odražava na dovršenje pojedinih objekata i odražavanja procesa proizvodnje.

Pored ovog, kada se analiziraju i neki drugi bitni objektivni i subjektivni faktori koji usporavaju proces udruživanja rada i sredstava, a posebno u funkciji ostvarivanja ciljeva i zadataka politike bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih, ne mogu se zanemariti neke činjenice, kao što su: nejednaki uslovi privredjivanja i sticanja i rasporedjivanja dohotka; niska akumulativna i reproduktivna sposobnost privrede; odnosno visok stepen njene zaduženosti; visoka stopa inflacije; odsustvo šireg udruživanja rada i sredstava na realizaciji zajedničkih programa i planova razvoja, strukturne neuskladjenosti privrede i tako dalje. Ovo ne ističemo da umanjimo subjektivne slabosti, već da kažemo da administracija i banke u Crnoj Gori nijesu osnovni krivci i smetnja za veće rezultate na udruživanju dijela sredstava iz Fonda federacije.

Naime, treba imeti u vidu da Crna Gora svoj razvoj u periodu 1981-1985. godine zasniva, pretežno, na sredstvima iz Fonda federacije, jer planirana sredstva iz inostranstva su sasvim neizvjesna, a sopstvenih sredstava za razvoj faktički nema. U takvim uslovima logično je, što su i ova sredstva usmjerena na prioritete koje su u skladu sa zajedničkim razvojnim ciljevima i zadacima Jugoslavije u cijelini, što je vrlo bitno.

Zatim, ustavna je kategorija i opredjeljenje da Fond federacije bude organizacioni oblik na nivou Jugoslavije preko koga se podstiče brži razvoj privredno nedovoljno razvijenih, a to je izraz zajedničkog interesa, uzajamnosti i solidarnosti radničke klase i naroda i narodnosti naše zajednice, što ga čini bitnim elementom skladnog i stabilnog razvoja Jugoslavije. Zbog toga ne mogu se prihvatiti neki drugi pogledi o ulozi, karakteru i suštini Fonda i sredstava koja preko njega pritiču.

Naše je opredeljenje da se samoupravno udruživanje rada i sredstava vrši na sticanju, utvrdjivanju i rasporedjivanju zajedničkog dohotka, da se sredstva vraćaju učešćem u zajedničkom dohotku, zajedničkom riziku i tako dalje, kako je to predvidjeno zakonom o udruženom radu.

I ovom prilikom treba naglasiti,da je 6o % sredstava iz Fonda federacije društvenim planom Crne Gore usmjereno za brži razvoj lo manje razvijenih opština, jer se time ostvaruje skladniji i brži razvoj republike u cjelini, s obzirom da se u tim opštinama nalazi radna snaga i privredni resursi. U programe na teritoriji ovih opština sredstva Fonda mogu da učestvuju 6o do loo %. Učešće Fonda federacije u pojedine programe na područjima razvijenih opština sada može iznositi do 45 % umjesto ranijih 3o %.

Što se pak tiče granskog usmjeravanja, mišljenja smo da nema potrebe za izmjenu već opredeljenih, jer pružaju široke mogućnosti za iznalaženje zajedničkog interesa izmedju organizacija udruženog rada i društveno-političkih zajednica. Zato ćemo se angažovati da imaju prioritet oni programi koji, uz rast dohotka i izvoza, obezbedjuju i veću zaposlenost. U tom pravcu Skupština SR

Crne Gore je utvrdila okvirni Program o politici zapošljavanja kojima se daje prioritet investicijama u maloj privredi i koje obezbedjuje veću zaposlenost.

Analizirajući već zaključene samoupravne sporazume, ipak se može reći, da se na početku ovog planskog perioda uspostavlja jedan kvalitativno nov odnos u proširenoj reprodukciji, koji se zasniva na upotrebu sredstava Fonda federacije, a prije svega na liniji prelaska sa kreditno-kamatnih, na odnose zasnovane na samoupravno udruživanje rada i sredstava.

U toku 1981.i 1982. godine zaključeno je 15 samoupravnih sporazuma za programe i projekte za koje je obezbedjena saglasnost svih zainteresovanih subjekata u SR Crnoj Gori ukupne predračunske vrednosti 6 milijarde i 78o miliona dinara, u čemu su 1 milijarda i 3oo miliona dinara udružena sredstva Fonda ili 19 % od predračunske vrijednosti. Sa SR Slovenijom po osnovu sredstava Fonda federacije zaključeno je 6 samoupravnih sporazuma predračunske vrijednosti 1 milijarda i 563 miliona dinara u čemu udružena sredstva Fonda federacije su 592,2 miliona dinara ili 37,8 % predračunske vrijednosti. Na ulaganje u nove objekte odnose se četiri programa, a u rekonstrukciju i modernizaciju 2 programa od čega 5 u oblasti industrije, a jedan u oblasti ugostiteljstva i turizma. Po osnovu udruživanja rada i sredstava van okvira Fonda federacije sa SR Slovenijom zaključena su dva samoupravna sporazuma predračunske vrijednosti 1 milijarda i 117,4 miliona dinarja, u čemu udružena sredstva partnera iz Slovenije čine oko 25o miliona dinara ili 22,3 % predračunske vrijednosti.

Iz ovoga se da zaključiti da ima razlika u prezentiranju podataka i da je nizak stepen angažovanja sredstava Fonda, namijenjenih udruživanju. Ovo ujedno ukazuje, da je udruživanje sredstava van sredstava Fonda federacije simbolično, što znači da ukupan proces udruživanja rada i sredstava zaostaje iza potreba privrede i opredeljenja Jugoslavije da se uz sredstva Fonda federacije angažuju znatno veća slobodna sredstva iz drugih izvora razvijenih republika kao odraz zajedničkog interesa. Upravo na ovim osnovama u društvenom planu Jugoslavije o politici bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i SAP Kosovo za period 1981 - 1985 godine još jednom je potvrdjena opredeljenost cijele društvene zajednice da se nastavi politika podsticanja bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih.

U cilju pospješivanja ovog procesa naša republika je posebnim zakonom odredila Udruženu banku da se preko nje plasiraju sredstva FNP-a, s tim da se vode na posebnom računu kod Službe društvenog knjigovodstva, a pri Privrednoj komori formirano je i koordinaciono tijelo za udruživanje rada i sredstava.

Takodje, posebnim aktima su utvrdjeni - i to vrlo kratki - rokovi za davanje planske saglasnosti na samoupravne sporazume i nastojaćemo da se investicioni programi prioritetno razmatraju.

I Rezolucija o društveno-ekonomskom razvoju SR Crne Gore za 1983. godinu pruža široke mogućnosti i daje potreban podsticaj, da se proces povezivanja i udruživanja organizacija udruženog rada iz naše republike sa drugim republikama i pokrajinama nastavi.

Zato očekujemo, da će se ova opredeljenja i mogućnosti potpunije koristiti i da ćemo na planu udruživanja rada i sredstava, kako po osnovu sredstava Fonda federacije, tako i van okvira istih, ostvariti značajnije rezultate. Hvala.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala. Prosim tovariša Azisa Abrašija, člana Izvršnega sveta Skupščine Socialistične avtonomne pokrajine Kosovo, da povzame besedo.

A z i s A b r a š i : Poštovani predsedniče, drugarice i drugovi delegati! U ime delegacije SAP Kosova izražavamo veliko zadovoljstvo što nam se pružila mogućnost da učestvujemo u raspravi o ovim značajnim pitanjima koji su pokrenuti pred delegatima SR Slovenije.

Prezentirani materiali kao i uvodno izlaganje predsednika Privredne komore Slovenije, ukazuju na značaj procesa udruživanja rada i sredstava izmedju organizacija udruženog rada Slovenije i organizacija udruženog rada iz privredno nedovoljno razvijenih republika i SAP Kosovo.

I ovakav prilaz udruživanju rada i sredstava sigurno će doprineti bržem razvoju privredno nedovoljno razvijenih područja, izmeni njene privredne strukture, većem povezivanju na samoupravnim i dohodovnim odnosima, jačanju jedinstva jugoslovenskog tržišta i stalnom produbljivanju ravnopravnosti i jačanju bratstva i jedinstva i zajedništva naših naroda i narodnosti Jugoslavije.

U SAP Kosovo procesu udruživanja rada i sredstava pridajemo izuzetan značaj koji je dobio i vidan prioritet u svim dokumentima u kojima je utvrdjena razvojna politika Kosova za period 1981-1985. godine.

Kroz proces udruživanja rada i sredstava, SAP Kosovo vidi ogromnu šansu za razvoj zajedničkih proizvodnih snaga, većom rastu društvenog proizvoda, proširenje materijalne osnove, promeni privredne strukture, osposobljavanju kadrova, efikasnom korišćenju sredstava i značajnijem rešavanju problema zaposlenosti, koji predstavlja jedan od najakutnijih socijalno ekonomskih problema u SAP Kosovo.

I ovom prilikom želimo da istaknemo da smo izuzetno zainteresovani da proces udruživanja rada i sredstava bude uspešniji i da na ovom planu ostvarimo ne samo utvrdjene proporcije sredstava Fonda, već našim ukupnim organizovanjem doprinesemo da ti rezultati budu veći i značajniji.

Zbog značaja procesa udruživanja rada i sredstava za ukupan razvoj SAP Kosovo ovo pitanje bilo je predmet razmatranja i posebnog angažiranja od strane Skupštine SAP Kosovo i njenog Izvršnog veća, Privredne komore Kosova i društvenopolitičkih organizacija i drugih društvenih subjekata u pokrajini.

Mislimo da delimo zajedničku ocenu da i pored postignutih rezultata u procesu udruživanja rada i sredstava, ne možemo biti zadovoljni, s obzirom da nismo uspeli zadržati ulazni trend iz 1981. godine kada smo zabeležili, po nama, značajne rezultate.

Ovom prilikom želimo da naglasimo da je učinjen jedan značajan potez kada su Privredne komore SR Slovenije i SAP Kosova zajednički izradili studiju o mogućnostima privredne saradnje SR Slovenije i SAP Kosova koja je i sada veoma aktualna i koja može da služi kao značajan dokumenat da pospeši proces udruživanja rada i sredstava na svim privrednim granama i delatnostima.

U 1981. i 1982. godini udruženi rad iz SAP Kosova zaključio je sa udruženim radom socijalističkih republika i SAP Vojvodine 32 samoupravna sporazuma za izgradnju, rekonstrukciju i proširenje objekata materijalne proizvodnje na bazi zajedničkog interesa. Od 32 samoupravna sporazuma 12 se odnose sa privredom SR Slovenije ili 37 % od ukupno zaključenih sporazuma. Realizacijom svih potpisanih samoupravnih sporazuma u celini ostvariće se mogućnost zapošljavanja blizu 10.000 radnika, što se uklapa u usvojene kriterijume i rešavanje politike zapošljavanja u SAP Kosovo.

U želji da i mi doprinesemo uspešnijem procesu udruživanja rada i sredstava pored programa i ideja koje su pokrenute od strane udruženog rada iz socijalističkih republika i SAP Vojvodine, udruženi rad SAP Kosova preko Privredne komore Kosova predložio je listu od 70 projekata koji su pretežnim delom prihvaćeni od strane Medjunarodne banke za obnovu i razvoj. Takodje svi programi koji su ispunjavali odredjene kriterijume Medjunarodne banke a odnosili se na udruživanje rada i sredstava imali su apsolutni prioritet, te stoga smatramo da su neke konstatacije koje su date materijalu privredne komore oko realizacije nekih programa nedovoljno definisane i usaglašene sa činjeničnim stanjem (izgradnja fabrike bizmutove soli u Prizrenu, fabrike nerdjajućih cevi u Uroševcu, fabrike poliesterskih stubova u Podujevu i još neke).

U procesu udruživanja rada i sredstava u dosadašnjoj praksi se sučavamo sa odredjenim poteškoćama čije bi brže rešavanje bitno uticalo na kvalitetno pospešivanje udruživanja. To su pre svega projektna pripremljenost ponudjenih programa, brže zaokruživanje konstrukcije finansiranja posebno obezbedjenjem devizne komponente za uvoznu opremu koja je neophodna, preuzimanjem zajedničkog rizika, obezbedjenju sirovina kao i obezbedjenje plasmana na inostranom tržištu najmanje u visini stvorenih obaveza za realizaciju tih programa.

Dosadašnja iskustva nam pokazuju da još uvek udruženi rad nije u dovoljnoj meri uključen u tokove procesa udruživanja rada i sredstava. Još uvek kao značajni

predlagaći programa pretežno su projektantske organizacije i druge institucije van udruženog rada, što kasnije stvara krupne probleme za pojedina pitanja.

Mislimo da delimo zajedničko gledište da sadašnji programi i iniciative nisu dovoljne za ukupnu realizaciju predvidjenih sredstava i da stoga je neophodno u prvom redu više upoznajemo udruženi rad sa raspoloživim mogućnostima u ovoj oblasti kako bi on bio u poziciji da predloži veći broj ideja i programa. Očekujemo, da će udruženi rad iz SR Slovenije predložiti veći broj programa i inicijativa. A takodje izražavamo veliku spremnost da predložimo listu projekata koje poseduje udruženi rad iz SAP Kosova.

Takodje predlažemo da tamo gde je potrebna devizna komponenta istu obezbedimo preko kreditnih linija Medjunarodne banke uz nužno poštovanje odredjenih kriterijuma.

Smatramo realnim predlog da veliki sistem u okviru SR Slovenije iz svojih razvojnih programa usmere izgradnju objekata u SAP Kosovo.

Naša jedinstvena ocena je da bi o tome mogli učiniti kapitalne korake i stvoriti krupne kapacitete u nerazvijenim područjima, podrazumevajući tu i SAP Kosovo.

Veliki sistemi u SR Sloveniji zajedno sa sličnim sistemima u zemlji treba da predlože zajedničke programe za pojedine kapacitete da ne bi došlo kao dosada da se putem podizanja autonomnih objekata praktično konkurišu jedno drugome.

S obzirom da se suočavamo sa odredjenim poteškoćama u završavanju nekih krupnih objekata koji zahtevaju velika sredstva za njihovo dovršenje, bilo bi dobro da kod novih zajedničkih programa da dinamika obezbedjenja sredstava budu takva da se u prvim godinama obezbedi veće učešće udruženih sredstava u odnosu na ona sredstva koja bi trebali obezbediti partneri sa područja SAP Kosova. Ovo bi u značajnoj meri doprinelo povećanju obima sredstava namenjenih za udruživanje.

Smatramo od značaja za dalji razvoj procesa udruživanja rada i sredstava i na saveznom nivou, prilikom donošenja raznih mera, potrebno je imati selektivni pristup kako bismo stimulirali procese udruživanja rada i sredstava. Tu pre svega mislim na kreditno-monetarnu politiku, carinske olakšice za uvoz opreme i tako dalje.

U dosadašnjoj realizaciji obaveznog dela sredstava Fonda bilo je velikih periodičnih oscilacija što je svakako otežalo proces udruživanja rada i sredstava jer je u nekim momentima bilo nemoguće efikasnije izvršavanje obaveza i prema već zaključenim samoupravnim sporazumima.

I pored prisutnih poteškoća u dosadašnjem toku procesa udruživanja rada i sredstava ipak u narednom periodu možemo očekivati povoljne rezultate jer u hodu smo se opredelili za eliminisanje dosadašnjih slabosti i poteškoća koje su prezentirane u materijalima i uvodnom izlaganju druga predsednika Privredne komore Slovenije.

I pored prisutnih poteškoća u dosadašnjem toku procesa udruživanja rada i sredstava možemo očekivati povoljne rezultate, jer moramo svi zajednički eliminisati sve one smetnje, koje su prisutne i koje su evidentirane ne samo u ovim materijalima nego i materijalima ostalih republika i SAP Kosovo.

Upravo zbog značaja samoj pitanja opredelili smo se da i u našoj skupštini redovno pratimo rezultate na planu udruživanja rada i sredstava da o tome kontinuirano i u utvrdjenim materijalima informišemo i saglasno tome preduzmemo konkretne mere i akcije. Ovo kako kad je reč o udruživanju rada i sredstava unutar pokrajine tako i u povezivanju sa udruženim radom sa svim socijalističkim republikama i SAP Vojvodinom.

U prilog tome idu i sva nastojanja koja činimo kroz produbljivanje stečenih iskustava i rezultata, kroz šire kontakte izmedju organizacija udruženog rada raznih struktura i institucija i razvojem najširih inicijativa i potpunom

otvaranju i prihvaćanju rešenja od zajedničkog interesa, zatim kroz borbu protiv svake zatvorenosti tehnobirokratskog pristupa i bavljenjem ovim pitanjem u užim okvirima,kako bismo učinili još odlučnije korake u pravcu da udruženi rad još potpunije postane odlučujući faktor procesa udruživanja rada i sredstava.

To je inače konkretan zadatak i obveza koje proistiće iz političke platforme o Kosovu.

Drugarice i drugovi delegati! Prezentiranje materijala,uvodna reč predsednika Privredne komore SR Slovenije, konkretne diskusije, koje ćemo ovde slušati sigurno će nam poslužiti kao dobra osnova i dobar put za dalje dogradjivanje i pospešivanje procesa udruživanja rada i sredstava sa SR Slovenijom i sa drugim područjima naše zemlje. Hvala.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala. Besedo ima tovariš dr. Ilija Čerepnalkovski, predsednik Zbora združenega dela Sobranja SR Makedonije.

D r . I l i j a Č e r e p n a l k o v s k i : Visoko poštovani predsedniče, poštovane drugarice i drugovi delegati, dragi prijatelji! Prenoseći srdačne pozdrave Sobranja SR Makedonije, zahvaljujem se pozivu i mogućnosti, da učestvujem u raspravi Skupštine SR Slovenije o tako važnim pitanjima jugoslovenskog zajedništva, kao što je ostvarivanje politike bržeg razvoja privredno nedovoljno razvijenih republika i pokrajina, posebno o udruživanju rada i sredstava.

Raduje nas saznanje o vrlo visokom nivou organizovanja kompetentnih institucija u SR Sloveniji za realizaciju ustavnih, zakonskih i planskih opredeljenja za brži razvoj nedovoljno razvijenih republika i pokrajine Kosova, kao jednog od osnovnih elemenata društveno ekonomskog razvoja SFRJ.

Takvo stanje nas ohrabruje, no i obavezuje da sa najvećom odgovornošću planiramo i realizujemo razvojne programe finansirane iz Fonda federacije, kako iz kreditnih sredstava, a posebno iz dela koje se odnose na udruživanje rada i sredstava na dohodovnim osnovama i na osnovu zajedničkih interesa organizacija združenog rada.

U SR Makedoniji udruživanje rada i sredstava po osnovu fonda federacije u protekle dve godine i pored usporenog tempa, dobija svoje važno mesto i u podsticanju bržeg razvoja republike.

Za realizaciju razvojnih programa SR Makedonije iz sredstava Fonda federacije do sada je zaključeno 108 samoupravnih sporazuma ukupne predračunske vrednosti od 26 milijardi dinara, u kojim sredstvima Fond učestvuje sa 6,059 milijardi dinara. Od toga u periodu 1981-1982 godine udruženo je preko Fonda ukupno 4,313 milijardi, a ukupno uplačeno 2,236 milijardi dinara. Pri tome je važno istači da se u ovom periodu udruživanje rada i sredstava odvija pre svega, na kreditnoj osnovi.

Ako se analiziraju globalni pokazatelji o realizaciji udruživanja sredstava s obzirom na obavezu SR Slovenije, može se konstatovati zadovoljavajuće stanje u periodu 1981-1982. godine. Udružena sredstva u programe SR Makedonije, kako po procentnom udelu, tako i po broju programa, bila su značajnija u 1981. u poredjenju sa 1982. godinom, što pored ostalog proizilazi i iz manjeg broja novih incijativa kao i nepredvidljivih teškoća investitora u SR Makedoniji vezanih sa ubezbedjivanjem ukupnog volumena sredstava za finansiranje programa. Može se sa zadovoljstvom konstatovati da se stanje na početku 1983. godine poboljšava sa vrlo dobrim izgledima da se ostvari ukupno predvidjeno ulaganje u programe koje predstavljaju zajednički interes dveju republika.

Isto tako mogu da kažem, da se ulaganja u SR Makedoniji ostvaruju kako na dohodovnom, tako i na kreditnom odnosu, a na bazi zajedničkih programa organizacija udruženog rada.

Ulaganja iz Fonda iz SR Slovenije u Makedoniji, usmerena su i sagledana posebno u obojenoj i crnoj metalurgiji (rudnik olova i cinka Toranica - Cinkarna Celje, Železarna "Skoplje", "FENI" - združene železare Slovenije, "Alumina" -

"Boris Kidrič", "Jugohrom","Jesenica" i "Iskra"), hemijskoj industriji, u nemetalnoj industriji i u drugim područjima, za koje smo obje republike zainteresovane, posebno u poljoprivredi.

Posebno želim da istaknem potrebu i poslovni interes organizacija udruženog rada SR Makedonije za razvojne programe: sa višim nivoom obrade zbog većeg angažovanja brojnih stručnih i kreativnih kadrova; sa većim angažovanjem radne snage-radi smanjenja visokog procenta nezaposlenosti, u poljoprivredi - s obzirom na pogodne klimatske uslove i razvijene mreže sistema za navodnjavanje, na modernizaciju i rekonstrukciju većih kapaciteta, kao što je skopska železara - zbog bolje valorizacije uloženog kapitala, kao i izvozno orientisane kapacitete u industriji i poljoprivredi.

Koristim priliku da istaknem spremnost SR Makedonije da zajedničkim ulaganjima u velike i atraktivne projekte, da svoj prilog čvršćoj integraciji privrede SFRJ, pri čemu bi se neprekidno, kroz zajedništvo, ostvarivali materijalni interesi radničke klase, odnosno OUR svih socijalističkih republika i a tonomnih pokrajina.

Ovi projekti prije svega, trebalo bi da se vežu za programe većeg izvoza SFRJ, obezbedjivanja hrane, energije, proizvode crne i obojene matalurgije i kapacitete kojima bi se ublažila naša zavisnost od uvoza sirovina, repromaterijala i rezervnih delova.

Poseban interes privlače objekti, o kojima se vrlo dugo govori, proučava i planira i koji predstavljaju interes cele jugoslovenske zajednice kao što su izgradnja novih termoelektrana na bazi korišćenja kosovskog lignita, izgradnja hidrocentrale na Drini, proizvodnja i izgradnja rudnika uglja, modernizacija i rekonstrukcija jugoslovenskih željezara, kreiranje jugoslovenskog racionalnog elektroenergetskog sistema u poštovanje interesa potsistema, i drugim.

Uveren sam da će se obostranim angažovanjem unapredjivati institucija zajedničkih dohodovnih ulaganja, ne samo na bazi Fonda, već šire, u većem obimu, sa jačom dinamikom uz obostran interes OUR i radnih ljudi svih naših republika i pokrajina, naše SFR Jugoslavije, kao jedan od efikasnih načina obračanja sebi i sopstvenim intelektualnim i materijalnim vrednostima, kao prilog u savladjivanju teškoća u sistemu društvene reprodukcije u celini.

Na kraju želim još jednom da se zahvalim što mi je bila pružena prilika da učestvujem u raspravi vaše Skupštine i nadam se da će se ovakva praksa još više oboga ivati u cilju saradnje daljeg razvoja naše samoupravne socijalističke zajednice i za dobrobit svih naroda i narodnosti Socijalističke federativne republike Jugoslavije.Zahvaljujem.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Besedo ima tovariš Salko Oruž, predstavnik Socialistične republike Bosne in Hercegovine, član delegacije SR Bosne in Hercegovine pri Zboru republik in pokrajin.

S a l k o O r u ć : Druže predsedniče, drugarice i drugovi delegati. Zahvaljujem na pozivu i datoj mogućnosti, da uzmem učešće u raspravi u ovom visokom domu.

Brži razvoj nedovoljno razvijenih djelova zemlje, dakle skladniji razvoj u celini je interes i zadatak i opredeljenje cijele naše zemlje, a to se obezbedjuje i preko Fonda federacije, zatim dodatnih sredstava, ali naravno ne samo preko toga. Udruživanje rada i sredstava je takodje opredeljenje u cjelini prema tome udruživanje dijela sredstava Fonda federacije i jeste i mora biti u funkciji tog opšteg opredeljenja u povezivanju privrede čitavog jugoslovenskog podru ja.

U vezi s ovim prvim politikom bržeq razvoja nedovoljno razvijenih republika i pokrajine Kosovo, mislim da treba reći da se ono šta smo zacrtali ne ostvaruje, relativni odusti se ne popravljaju. Naprotiv! Odatle zajednička potreba da se na tom poslu i dalje zajednički radi i zajedničkim merama podstiče jedan takav razvoj.

U vezi sa ovim drugim udruženjem sredstava Fonda treba reći: proces je otvoren. Što se tiče SR Bosne i Hercegovine i SR Slovenije mislim da kada je riječ o broju objekata, odnosno samoupravnih sporazuma i nivou sredstava ne možemo biti nezadovoljni. Pri tome imam na umu da se do toga došlo zajedničkim radom, što znači u interesu i područja i privreda iz ove dvije republike. Niti ko u ovome poslu može zamjeniti organizaciju udruženog rada, niti se društveno političke zajednice ne mogu isključiti sa obzirom na njihovu odgovornost u ostvarenju ukupne razvojne politike u republici.

Mislim, da ono što je ovde radjeno je put kako bi moglo i trebalo da se; a mi smo sasvim otvoreno, dakle i predstavnici organizacija udruženog rada i predstavnici društvenopolitičkih zajednica, sastajali se ne jednom i otvoreno iznosili pitanja i probleme i čini mi se na mnoštvu od ovih programa našli zajedničke interese i zato je moglo da krene. To znači da je bilo i razumjevanje za interese jednih i drugih,rekao bih i izvesno popuštanje i tako dalje da bi se došlo do nečeg što je zajedničko. Mislim da se može reći, da su konkretne aktivnosti na udruživanju rada i sredstava, dijela Fonda federacije sa svoje strane značajno doprinjele realizaciji ili otvaranju procesa jednog opšteg opredeljenja medjusobnog povezivanja privrede u cijeloj zemlji. Mislim da ono šta je uradjeno upravo na ovim najkonkretnijim aktivnostima može da posluži i kao primjer i za povezivanja koja su i mimo Fonda i ne samo izmedju privredno nerazvijenih i razvijenih nego i drugi.Mislim tako shvaćena aktivnost i ovi konkretni rezultati u pogledu udruživanja sredstava dijela Fonda može se, kad ga tako shvatamo, pozitivno ocijeniti. Mi u tom vidimo veliko vrijednost, pa smo zbog toga bili spremni na neka rešenja koja možda u jednom trenutku ne bi bila sa stanovišta jedne organizacije ili našega područja najbolja, ali smo ga uvjek gledali sa stanovišta uticaja na otvarjanje procesa medjusobnog povezivanja sredstava i rada organizacija udruženog rada i tome davali značaj.

Sredstva Fonda federacije i jedan i drugi dio jesu i moraju biti sasvim razumljivo u funkciji ostvarenja politike utvrdjene u planu svake republike. Zato mislim da pitanje kriterija donešenih u pojedinim republikama, naravno je govorim sada o kriterijima u republici Bosni i Hercegovini, po našem dubokom uverenju nisu prepreka za ostvarivanje ovoga procesa medjusobnog povezivanja. Mislim da ono što je uradjeno izmedju privrede SR Slovenije i SR Bosne i Hercegovine to najbolje potvrduju. Nikad nam nisu neki kriteriji bili problem da za nešto o čemu smo se dogovorili nadjemo rešenje kako da se i realizuju.

Mislim da je najvažnije da se medjusobno traže najbolji objekti, a kriteriji ne e biti prepreka, da se to uradi. Naprotiv mislim da kad je riječ o udruživanju sredstava Fonda federacije želim istaći da mi u republici to čak favorizujemo i preko onoga što vredi za ostale investicije, recimo da učešće sredstava udruženih po osnovu Fonda može biti u većem procentu ako je riječ o udruživanju, nego što vrijedi za ukupna sredstva Fonda u pojedinim objektima i pojedinim granama u našoj republici.

Dalje čini mi se da smo zajednički se dogovarali i nikada to nije bio problem hoče li se za koji mijesec ili više odgoditi uplata sredstava ako je riječ o tome da su u toku pregovori o jednom projektu koji je vrijedan za obje strane, pa da sačekamo i vidimo, da se završe pregovori i da se onda vrši uplata i tako dalje.

Mislim da bi napore upravo u tom pravcu trebalo učiniti da se zajednički traži ono što je najbolje, a mislim da ne bi trebalo da gubimo mnogo vremena i da se iscrpljujemo u nekim pitanjima koji objektivno nisu prepreka.

Inače kriteriji kao što su, barem kad je reć o našoj republici, promjena strukture, povećanje zaposlenosti, povećanje izvoza, ravnomerniji razlog po opštinama i tako dalje su takvi da se u njih mogu uključiti svi stvarno dobri projekti.

Pozitivno ocijenjujući broj sporazuma i nivo sredstva i to opet kao proces koji je otvoren i koji ide mislim da imamo svi zajedno dosta razloga da ne budemo baš potpuno zadovoljni karakterom i suštinom svih sporazuma. Naime dosta njih nisu sporazumi u pravom smislu riječi o zajedničkom dohotku, o riziku, o sticanju zajedničkih deviza, o kontinuitetu i tako dalje, odakle i naše nezadovoljstvo sa nedopustivo malim delom sredstava koja se sa strane organizacija udruženog rada ulažu mimo obaveznih sredstava Fonda.

Inače realizaciju programa u kojima su i udružena sredstva Fonda federacije prati mnoštvo problema koji po pravilu prate i sve druge investicije. Ja ih samo pominjem, kao što je pitanje nemogućnosti uvoza opreme, što ozbiljno dovodi u pitanje realizaciju nekih već dogovorenih programa, obezbedjenje dijela deviznih sredstava i tako dalje, tako da so to poslovi koji zajednički moramo, ako je zajednički program i zajednički tražiti rešenja.

Moram reći da mi sa naše strane činimo sve da ovih problema bude što manje u onim projektima u kojima su i udružena sredstva Fonda, uvijek polazeći ne samo od tog projekta nego od značaja takvog udruživanja za jedan budući period.

Uvjereni smo da će i ova rasprava danas sa svoje strane značiti doprinos realizaciji opredeljenja oko udruživanja rada i sredstava u privredi Jugoslavije u cijelini i posebno izmedju nerazvijenih i razvijenih područja, a istovremeno bržem razvoju nedovoljno razvijenih što je u interesu i nerazvijenih i razvijenih. Hvala.

Predsedujoči M a r t i n M l i n a r : Hvala lepa. Zahvaljujem se tovarišu Bulcu za uvodno poročilo k tej točki dnevnega reda in vsem gostom na vsebinsko plodni razpravi.

S tem zaključujem skupno zasedanje Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora.

Zbor združenega dela nadaljuje sejo ob 14.3o, ostala dva pa tako kot ste se dogovorili.

(Skupno zasedanje je bilo končano ob 14.15 uri.)

SEZNAM GOVORNIKOV

Zbor združenega dela

Andoljšek Jože 3o
Bajc Josip 42
Banovec Tomaž 66
Barborič Tatjana 63
Bauman Ivica 54
Bernot Natan 8
Bezovšek Marija 51
Bizjak Stojan 122
Blaževič Jordan 87, 95, 14o
Bohak Anton 16
Borko Albin 1o3
Bratina Slavica 128
Brinšek Janko 116
Brulc Franja 14, 28
Burja Janez 38
Cetina Ivanka 1o8, 129
Colarič Božidar 53
Čeh Tone 11, 73
Čekada Jordan 93
Frelih Leo 25, 56
Gabrovšek Jože 38, 71, 74
Gerbec Franci 96
Giachin Bruno 111
Gorjan Bogo 12o
Grjol Vlasta 12, 22
Grolegger Majda 21
Grom Bojan 15
Hrastnik Franc 18
Hribar Janez 32
Jan Jernej 123, 138
Jazbec Roman 3o, 4o, 65
Jelenkovič Miro 85
Jesih Majda 77
Jurkovič Marjan 15
Kajba Vladimir 33
Keržan Vinko 92, 135
Klavora Fedja 43
Knafelc Franc 124
Knežević Milan 42
Konda Helena 115
Kotar Marjan 47
Krabonja Franc 59
Kragelj Tatjana 39
Kramerštetter Franko 41, 45
Kristan Stanislav 111
Krivanek Vlado 1o5
Križnik Ivan 133
Lenarčič Saša 1o5
Malovrh Nada 39
Mavrič Ivan 17, 51
Merhar Brane 16
Mervič Branko 23, 7o
Mihevc Pavle 11
Mižigoj Darko 2
Novak Mija 129
Oderlap Metka 79, 8o, 137
Palčič Hinko 88
Papež Jože 117
Petrič Slavko 31
Pitz Ervin 23
Pogačnik Milan 61
Popovič Ana 131
Premelč Jurij 1o
Pristav Kristina 58
Ptičar Viktor 61
Pušnik Boris 46, 65
Sigulin Marjan 99
Sintič Jože 86, 1o5
Skornšek Jože 87, 95
Slaviček Štefan 1o2
Spruk Milan 4, 6
Stanonik Jože 1o9
Stanovnik Alojz 29
Šafranko Vlado 34
Šamec Milan 112
Šepič Rudi 62
Šestanovič Sonja 9
Škamperle Drago 13, 18
Thaler Ivan 23
Tomažič Emil 82
Toplak Martin 84, 98, 116
Toš Peter 7, 73
Trebežnik Staša 74, 136
Valentinčič Marko 117
Valič Karla 15
Vandot Igor 138
Vehovar Dušan 53
Vidmar Samo 89
Vratanar Jožica 57
Vratuša Anton 1oo
Vukelj Jože 6, 16, 49
Zaljuberšek Jože 62
Zupan Leopold 139
Zupančič Vinko 128
Žehelj Majda 63, 64

Zbor občin

Bauman-Čenčič Silva 244
Bavec Cene 2o5, 2o7
Blaznik Alojz 196
Breznik Dubravka 19o
Breznikar Jože 151, 17o
Bučar Jože 2o6
Čebulj Boris 221, 233
Dobljekar Srečko 234
Doplihar Cvetko 143, 149, 177
Gantar Tone 171
Globočnik Ciril 158, 2oo
Habjan Peter 212
Hajdinjak Miro 153, 175, 176
Horvat Feri 187
Istenič Marko 224
Jakomin Livij 23o, 252
Jakus Marjan 18o
Kastrevc Ivan 154, 169
Kavčič Jože 163
Keržan Slavka 146
Klokočovnik Adolf 224, 246
Knez Ivan 168, 194, 2o6, 211, 217

K o d e r m a n Stana 151
K o k o t e c Karl 192
K o m p a r e Boris 239
K o p a č Mojca 218
K o r e n č Rajko 227
K o t a r Marjan 185
K o v a č Jože 226
K o z i č Desanka 232
K r a j n i k Milan 196
K r e s e Leopold 198
K r i ž m a n č i č Franjo 241
K u č a n Janez 172, 2o2
L e m u t Jože 17o
L e š n i k Avgust 147, 167
M a d ž a r o v i č Mihajlo 251
M a j d i č Cveto 216
M a v r i č Pavel 149, 18o, 2oo
M e k e Franc 233
M e š k o Ciril 161
M i h u r k o Lidija 159
M l a k e r Franc 164, 193
O b l a k Marjan 211
O d e r l a p Metka 247, 25o, 254
P e n g o v Anton 2o4
P e t e l i n š e k Vinko 179
P i n o z a Tatjana 153, 16o
P l a z n i k Alojz 157
P l e š i č Anton 238
P o d r e k a Bruno 199
R i m a h a z i Mirko 189
R o m e Rudolf 155, 174
S e d m a k Pavel 244
S e n e g a č n i k Lojze 214, 215
S t r o j i n Tone 155
S t r o p n i k Vera 2o1
Š e l i g a Tone 156, 197, 2o9
Š k r a b a n Lado 182
Š l a m b e r g e r Vlado 151, 163, 175, 2o4
Š p e c Vinko 167, 195
Š u l i n Miloš 237
V a u p o t i č Boris 194
V e l e Maks 243
V i d o v i c h Manlio 235
Z o r k o Edo 165
Ž a k e l j Viktor 246

D r u ž b e n o p o l i t i č n i z b o r

Č a č i n o v i č Rudi 27o
J e r e b Silva 261
K e r š e v a n Nuša 276
K o c i j a n Lado 259
K o r o š e c Štefan 267
K r a m e r Ivan 26o
K r i ž m a n Igor 279
K r v i n a Zdravko 278
M a r o l t Jože 257
P r o s e n c Miloš 266
P u c e r Dino 264, 281
S a u Silvano 261
V r a t u š a Anton 272
V u g a Tomaž 273
Z l o b e c Ciril 265

S k u p n o z a s e d a n j e

Zbora združenega dela in Zbora občin

K a v č i č Jože 283
K n e ž e v i č Milan 286
M i t i č Bogomila 291

S k u p n o z a s e d a n j e

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

A b r a š i Azis 318
B u l c Marko 311
Č a č i n o v i č Rudi 3o7
Č e r e p n a l k o v s k i Ilija 321
J a n Jernej 3o3
K r o p i v n i k Rudi 299
O r l a n d i ć Božo 316
O r u ć Salko 322
S l o k a r Jože 295

Sekretariat Skupščine SRS
DOKUMENTACIJA

V S E B I N A

Z b o r z d r u ž e n e g a d e l a

15. seja - 3o. marca 1983

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 1

G o v o r n i k :

Darko Mižigoj 2

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 15. seje Zbora združenega dela 3

2. Odobritev zapisnika 13. seje Zbora združenega dela 4

G o v o r n i k a :

Milan Spruk 4
Jože Vukelj 6

3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o delovnih razmerjih 7

G o v o r n i k a :

Peter Toš 7
Natan Bernot 8

4. Predlog za izdajo zakona o prostoru 9

G o v o r n i k i :

Sonja Šestanovič 9
Jurij Premelč 1o
Tone Čeh 11
Pavle Mihevc 11
Vlasta Grjol 12
Drago Škamperle 13
Franja Brulc 14
Bojan Grom 15
Karla Valič 15
Marjan Jurkovič 15
Jože Vukelj 16
Brane Merhar 16
Anton Bohak 16
Ivan Mavrič 17

5. Poročila Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1981-1985 v letu 1982 in izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 17

G o v o r n i k i :

Drago Škamperle 18

Franc Hrastnik 18
Majda Groleger 21
Vlasta Grjol 22
Branko Mervič 23
Ervin Pitz 23
Ivan Thaler 23
Leo Frelih 25
Franja Brulc 28
Alojz Stanovnik 29
Roman Jazbec 3o
Jože Andoljšek 3o
Slavko Petrič 31
Janez Hribar 32
Vladimir Kajba 33
Vlado Šafranko 34
Jože Gabrovšek 38
Janez Burja 38
Nada Malovrh 39
Tatjana Kragelj 39
Roman Jazbec 4o
Franko Krameršteter 41
Josip Bajc 42
Milan Kneževič 42

6. Nadaljevanje razprave o predlogu za izdajo zakona o prostoru 43

G o v o r n i k :

Fedja Klavora 43

7. Poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji 44

G o v o r n i k i :

Franko Krameršteter 45
Boris Pušnik 46
Marjan Kotar 47
Jože Vukelj 49
Ivan Mavrič 51
Marija Bezovšek 51
Božidar Colarič 53
Dušan Vehovar 53
Ivica Bauman 54
Leo Frelih 56
Jožica Vratanar 57
Kristina Pristav 58

8. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, poročilih Izvršnega sveta Skupščine SR Slovenije o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 in o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 59

G o v o r n i k :

Franc Krabonja 59

9. Predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona 6o

1o. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona 6o

G o v o r n i k i :

Milan Pogačnik 61

Viktor Ptičar 61
Rudi Šepič 62

11. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov 62

G o v o r n i k i :

Jože Zaljuberšek 62
Tatjana Barborič 63
Majda Žehelj 63

12. Predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983 64

G o v o r n i k i :

Majda Žehelj 64
Boris Pušnik 65
Roman Jazbec 65
Tomaž Banovec 66

13. Soglasje k sklepu Skupščine občine Murska Sobota o odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih 67

14. Obravnava statutov Pedagoške akademije Univerze v Mariboru, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - Visokošolske temeljne organizacije Razredni pouk, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - Visokošolske temeljne organizacije Predmetni pouk, Višje šole za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani in Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani 67

15. Predlog periodičnega delovnega načrta Zbora združenega dela Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983 68

16. Predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah 69

17. Osnutek odloka o merilih za nadomeščanje kreditov iz primarne emisije za selektivne namene s selektivno monetizacijo 69

G o v o r n i k a :

Branko Mervič 7o
Jože Gabrovšek 71

18. Predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger 1984 v Sarajevu 71

19. Volitve in imenovanja 72

- predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji 72
- predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj 72
- predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade 72

2o. Predlogi in vprašanja delegatov 73

G o v o r n i k i :

Peter Toš 73

Tone Čeh 73
Jože Gabrovšek 74

21. Nadaljevanje razprave o poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji 74

G o v o r n i k :

Staša Trebežnik 74

16. seja - 2o. aprila 1983

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 76

G o v o r n i k :

Majda Jesih 77

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 16. seje Zbora združenega dela 77

2. Odobritev zapisnikov 14. in 15. seje Zbora združenega dela 78

3. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah 79

G o v o r n i k :

Metka Oderlap 79

4. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb 81

5. Informacija o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz SR Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in informacija o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo 81

G o v o r n i k i :

Emil Tomažič 82
Martin Toplak 84
Miro Jelenkovič 85
Jože Sintič 86
Jordan Blaževič 87
Jože Skornšek 87
Hinko Palčič 88
Samo Vidmar 89
Vinko Keržan 92

Nadaljevanje 16. seje Zbora združenega dela - 21. aprila 1983

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 93

G o v o r n i k :

Jordan Čekada 93

Dnevni red:

1. Poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino 94

G o v o r n i k i :

Jordan Blaževič 95
Jože Skornšek 95
Franci Gerbec 96
Martin Toplak 98
Marjan Sigulin 99
dr. Anton Vratuša 1oo
Štefan Slaviček 1o2
Albin Borko 1o3
Vlado Krivanek 1o5
Jože Sintič 1o5
Saša Lenarčič 1o8
Ivanka Cetina 1o8

2. Informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami 1o9

G o v o r n i k i :

Jože Stanonik 1o9
Stanislav Kristan 111
Bruno Giachin 111
Milan Šamec 112
Helena Konda 115
Janko Brinšek 116
Martin Toplak 116
Jože Papež 117
Marko Valentinčič 117
Bogo Gorjan 12o
Stojan Bizjak 122
Jernej Jan 123

3. Informacija o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu 123

4. Poročilo o delu Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji za leto 1982 in poročilo o nadaljnji aktivnosti na področju racionalizacije in preureditve informacijskega sistema, ki ga zagotavlja Služba družbenega knjigovodstva 124

G o v o r n i k i :

Franc Knafelc 124
Vinko Zupančič 128
Slavica Bratina 128
Mija Novak 129
Ivanka Cetina 129

5. Volitve in imenovanja 131

- predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije 131

- predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru ... 131

6. Predlogi in vprašanja delegatov 131

G o v o r n i k a :

Ana Popovič 131
Ivan Križnik 133

7. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino 134

G o v o r n i k :

Vinko Keržan 135

8. Nadaljevanje razprave o informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami 136

G o v o r n i k :

Staša Trebežnik 136

9. Nadaljevanje razprave o informaciji o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu.. 137

1o. Predlogi in vprašanja delegatov 137

G o v o r n i k i :

Metka Oderlap 137
Jernej Jan 138
Igor Vandot 138
Leopold Zupan 139
Jordan Blaževič 14o

Z b o r o b č i n

15. seja - 3o. marca 1983

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 142

G o v o r n i k :

Cvetko Doplihar 143

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 15. seje Zbora občin 143

2. Odobritev zapisnika 14. seje Zbora občin 145

3. Predlog za izdajo zakona o prostoru 145

G o v o r n i k i :

Slavka Keržan 146
Avgust Lešnik 147
Cvetko Doplihar 149
Pavel Mavrič 149

Vlado Šlamberger 151
Stana Koderman 151
Jože Breznikar 151
Tatjana Pinoza 153
Miro Hajdinjak 153
Ivan Kastrevc 154
Rudolf Rome 155
Tone Strojin 155
Tone Šeliga 156

4. Poročilo o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 in poročilo o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 156

G o v o r n i k i :

Alojz Plaznik 157
Ciril Globočnik 158
Lidija Mihurko 159
Tatjana Pinoza 16o
Ciril Meško 161

5. Nadaljevanje razprave o predlogu za izdajo zakona o prostoru ... 163

G o v o r n i k a :

Vladimir Šlamberger 163
Jože Kavčič 163

6. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 in poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 164

G o v o r n i k i :

Franc Mlaker 164
Edo Zorko 165
Avgust Lešnik 167
Vinko Špec 167
Ivan Knez 168
Ivan Kastrevc 169
Jože Breznikar 17o
Jože Lemut 17o
Tone Gantar 171
Janez Kučan 172
Rudolf Rome 174
Vlado Šlamberger 175
Mirko Hajdinjak 175
Cvetko Doplihar 177
Vinko Petelinšek 179
Pavel Mavrič 18o
Marjan Jakus 18o
Lado Škraban 182

7. Poročilo o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji 184

G o v o r n i k i :

Marjan Kotar 185
Feri Horvat 187
Mirko Rimahazi 189

Dubravka Breznik 19o
Karl Kokotec 192
Franc Mlaker 193
Boris Vaupotič 194
Ivan Knez 194
Vinko Špec 195
Alojz Blaznik 196
Milan Krajnik 196
Tone Šeliga 197
Leopold Krese 198
Bruno Podreka 199

8. Predlog za izdajo zakona o spremembi zakona o davku iz dohodka temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti z osnutkom zakona 199

9. Predlog za izdajo zakona o spremembah zakona o obračunavanju in plačevanju prispevkov za zadovoljevanje skupnih potreb na področju družbenih dejavnosti z osnutkom zakona 2oo

G o v o r n i k i :

Pavel Mavrič 2oo
Ciril Globočnik 2oo
Vera Stropnik 2o1

1o. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju ugotovitev, priporočil in sklepov Skupščine SR Slovenije za izvajanje zakonov s področja kmetijstva, poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za intervencije v proizvodnji hrane v obdobju 1982-1985 v letu 1982 in poročilu o izvajanju zakona o zagotavljanju in usmerjanju sredstev za usposabljanje zemljišč za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo v obdobju 1982-1985 v letu 1982 ..... 2o2

G o v o r n i k :

Janez Kučan 2o2

11. Predlog za izdajo zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o posebnem republiškem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitev ter o načinu, po katerem občani in zasebne pravne osebe obračunavajo oziroma plačujejo davek od prometa proizvodov in storitev 2o3

G o v o r n i k a :

Vlado Šlamberger 2o4
Anton Pengov 2o4

12. Predlog odloka o načrtu statističnih raziskovanj SR Slovenije v letu 1983 ..... 2o5

G o v o r n i k i :

Cene Bavec 2o5
Jože Bučar 2o6
Ivan Knez 2o6
Cene Bavec 2o7

13. Soglasje k sklepu Skupščine občine Murska Sobota o odpravi podružnične osnovne šole v Motvarjevcih 2o8

14. Statuti visokošolskih organizacij združenega dela: Filozofske fakultete Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - VTO Razredni pouk, Pedagoške akademije Univerze v Mariboru - VTO Predmetni pouk in Višje šole za socialne delavce Univerze Edvarda Kardelja v Ljubljani 2o8

G o v o r n i k :

Tone Šeliga 2o9

15. Periodični delovni načrt Zbora občin Skupščine SR Slovenije za II. trimesečje 1983 ..... 21o

16. Predlog družbenega dogovora o organiziranju in financiranju XIV. zimskih olimpijskih iger leta 1984 v Sarajevu 211

G o v o r n i k a :

Ivan Knez 211
Marjan Oblak 211

17. Predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in Republiko Avstrijo o medsebojnem izvrševanju sodnih odločb v kazenskih zadevah 212

18. Nadaljevanje razprave o periodičnem delovnem načrtu Zbora občin 212

G o v o r n i k :

Peter Habjan 212

19. Volitve in imenovanja 213

- predlog odloka o izvolitvi treh članov Odbora za nagrado Edvard Kardelj 213
- predlog odloka o izvolitvi dveh članov Upravnega odbora Sklada za pospeševanje upodabljajoče umetnosti Moša Pijade... 213
- predlog odloka o razrešitvi in imenovanju generalnega direktorja in namestnika generalnega direktorja Službe družbenega knjigovodstva v SR Sloveniji 213

2o. Predlogi in vprašanja delegatov 214

G o v o r n i k i :

Lojze Senegačnik 214
Cveto Majdič 216
Ivan Knez 217

21. Nadaljevanje razprave o poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji 218

G o v o r n i k :

Mojca Kopač 218

16. seja - 2o. aprila 1983

Pred dnevnim redom:

1. Izvolitev Komisije za verifikacijo pooblastil in imunitetna vprašanja ter poročilo te komisije 22o

G o v o r n i k :

Boris Čebulj 221

Dnevni red:

1. Določitev dnevnega reda 16. seje Zbora občin 221

2. Odobritev zapisnika 15. seje Zbora občin 223

3. Poročilo o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino 223

G o v o r n i k a :

Adolf Klokočovnik 224
Marko Istenič 224

4. Informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama 225

G o v o r n i k i :

Jože Kovač 226
Rajko Korenč 227
Livij Jakomin 23o
Desanka Kozič 232
Franc Meke 233
Boris Čebulj 233
Srečko Dobljekar 234
Manlio Vidovich 235
Miloš Šulin 237
Anton Plešič 238
Boris Kompare 239

5. Informacija o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in informacija delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnostih Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo 24o

G o v o r n i k i :

Franjo Križmančič 241
Maks Vele 243
Pavel Sedmak 244
Silva Bauman-Čenčič 244
Viktor Žakelj 246

6. Nadaljevanje razprave o poročilu o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino 246

G o v o r n i k :

Adolf Klokočovnik 246

7. Informacija o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu 247

8. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o republiških blagovnih rezervah 247

G o v o r n i k :

Metka Oderlap 247

9. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o obdavčitvi tujih oseb 248

lo. Volitve in imenovanja 249

- predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito SR Slovenije 249
- predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru... 249

11. Predlogi in vprašanja delegatov 249

G o v o r n i k a :

Metka Oderlap 25o
Mihajlo Madžarovič 251

12. Nadaljevanje razprave o informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama 252

G o v o r n i k :

Livij Jakomin 252

13. Predlogi in vprašanja delegatov 254

G o v o r n i k :

Metka Oderlap 254

D r u ž b e n o p o l i t i č n i z b o r

14. seja - 3o. marca 1983

Pred dnevnim redom:

1. Odsotnost delegatov 255

2. Določitev dnevnega reda 255

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika 13. seje Družbenopolitičnega zbora 256

2. Pobude, predlogi in vprašanja delegatov oziroma družbenopolitičnih organizacij 256

G o v o r n i k i :

Jože Marolt 257
Lado Kocijan 259
Ivan Kramer 26o
Silva Jereb 261

3. Informacija o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami 261

G o v o r n i k i :

Silvano Sau 261
Dino Pucer 264
Ciril Zlobec 265
Miloš Prosenc 266
Štefan Korošec 267
Rudi Čačinovič 27o
dr. Anton Vratuša 272

4. Predlog za izdajo zakona o prostoru 273

G o v o r n i k :

Tomaž Vuga 273

5. Volitve in imenovanja 275

- predlog odloka o imenovanju Komiteja za splošno ljudsko obrambobo in družbeno samozaščito SR Slovenije 275

- predlog odloka o izvolitvi sodnika Višjega sodišča v Kopru... 275

6. Informacija o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in informacija delegatov v skupščini Sklada federacije za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin in delegacije Skupščine SR Slovenije v Zboru republik in pokrajin Skupščine SFRJ o aktivnosti Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo 276

G o v o r n i k i :

Nuša Kerševan 276
Zdravko Krvina 278
Igor Križman 279

7. Nadaljevanje razprave o informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinama 281

G o v o r n i k :

Dino Pucer 281

S k u p n o z a s e d a n j e

Zbora združenega dela in Zbora občin

Zasedanje - 3o. marca 1983

Dnevni red:

1. Uvodna obrazložitev k predlogu za izdajo zakona o prostoru 283

G o v o r n i k :

Jože Kavčič 283

2. Uvodna beseda k poročilom Izvršnega sveta o problematiki kmetijstva 286

G o v o r n i k :

Milan Kneževič 286

3. Uvodna beseda k poročilu o stanju in razvoju turizma v SR Sloveniji 291

G o v o r n i k :

Bogomila Mitič 291

S k u p n o z a s e d a n j e

Zbora združenega dela, Zbora občin in Družbenopolitičnega zbora

Zasedanje - 2o. aprila 1983

Dnevni red:

1. Uvodna beseda k poročilu Samoupravne interesne skupnosti za ekonomske odnose s tujino o izvajanju nalog na področju ekonomskih odnosov s tujino 295

G o v o r n i k :

Jože Slokar 295

2. Uvodna beseda k poročilu Gospodarske zbornice Slovenije v zvezi z ekonomskimi odnosi s tujino 299

G o v o r n i k :

Rudi Kropivnik 299

3. Uvodna beseda k informaciji o obmejnem gospodarskem sodelovanju ter k informaciji o obmejnem sodelovanju SR Slovenije s sosednjimi državami in pokrajinami in o položaju slovenske narodne skupnosti v zamejstvu ter italijanske in madžarske narodnosti v SR Sloveniji 3o3

G o v o r n i k :

Jernej Jan 3o3

4. Uvodna beseda k informaciji o pripravah na VI. konferenco Združenih narodov za trgovino in razvoj (UNCTAD) v Beogradu 3o7

G o v o r n i k :

Rudi Čačinovič 3o7

5. Uvodna beseda k informaciji o združevanju dela in sredstev organizacij združenega dela iz SR Slovenije z organizacijami združenega dela iz gospodarsko nezadostno razvitih republik in SAP Kosovo in k informaciji o aktivnostih Sklada federacije za pospeševanje hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo 31o

G o v o r n i k i :

Marko Bulc 311
Božo Orlandić 316
Azis Abraši 318
dr. Ilija Čerepnalkovski 321
Salko Oruć 322

Izdala in založila
Skupščina SR Slovenije

Odgovorni urednik
Milan Megušar-Borut

Natisnila
tiskarna Skupščine SR Slovenije

December 1983
v 250 izvodih
Obseg 340 strani

Sejni zapisi
9. sklic (1982 -1986)

št. **8**